ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

NAZLI ERAY'IN ROMANLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Zekeriya YILDIRIM

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Betül ÖZTOPRAK

Çankırı 2019

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

NAZLI ERAY'IN ROMANLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Zekeriya YILDIRIM

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Betül ÖZTOPRAK

Çankırı 2019

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Bilimsel Etik Bildirimi ix

Tez Kabul ve Onay x

Önsöz xi

Özet xiv

Abstract xv

Kısaltmalar xvi

Tablo Listesi xvii

Şekil Listesi xviii

GİRİŞ 1

BÖLÜM 1: NAZLI ERAY'IN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ 20

1.1.Hayatı 20

1.2.Sanatı 27

1.2.1.Fantastik Tarz ve Büyülü Gerçekçilik 29

1.2.2.Folklorik Unsurlar 32

1.2.3.Mizah Tekniği 33

1.2.4.Otobiyografik (Öz Yaşam) Ögeler 34

1.2.5.Postmodernizm ve Üstkurmaca 35

1.2.6.Nazlı Eray'ın Üslubu 37

1.3.Eserleri 41

1.3.1.Öyküleri 42

1.3.2.Romanları 44

1.3.3.Çocuk Kitapları 62

1.3.4.Deneme Kitapları 63

1.3.5.Anı Kitapları 64

BÖLÜM 2: NAZLI ERAY'IN ROMANLARININ İNCELENMESİ 65

2.1.Otobiyografik Karakterli Romanlar 65
2.1.1.Olay Örgüsü 66
2.1.1.1.Deniz Kenarında Pazartesi 66
2.1.1.2.Ay Falcısı 71
2.1.1.3.Uyku İstasyonu 76
2.1.1.4.Elyazması Rüyalar 81
2.1.1.5.Rüya Yolcusu 87
2.1.2.Tema 97
2.1.2.1.Hastalık 98
2.1.2.2.Aşk ve Mutluluk 99
2.1.2.3.Sosyal ve Siyasi Göndermeler 99
2.1.2.4.Kıskançlık ve Ölüm 101
2.1.2.5.Dini İnanışlar ve Hurafeler 102
2.1.2.6.Kadın ve Kadın Hakları 104
2.1.2.7.İnanışlar, Fal ve Büyü 105
2.1.3.1.Olumsuz ve Kötü Karakterli Kahramanlar 106
2.1.3.2.Hayali (Fantastik) ve İnsan Dışı Varlıklardan Oluşan Kahramanlar 107
2.1.3.3.Eşya Figürlerinden Oluşan Kahramanlar 111
2.1.3.4.Ünlü ve Gerçek Hayattan Kahramanlar 112
2.1.3.5.Mitolojik Karakterli Kahramanlar 122
2.1.3.6.Gaipten Haber Veren Kahramanlar 124
2.1.4.Mekân 126
2.1.4.1.Somut Mekânlar 126
2.1.4.2.Soyut (Fantastik) Mekânlar 131
2.1.4.3.Mekânın Kahramanlar Üzerindeki Etkisi 132
2.1.5.Zaman 135
2.1.5.1.Deniz Kenarında Pazartesi 136

2.1.5.2.Ay Falcısı 136
2.1.5.3.Uyku İstasyonu 137
2.1.5.4.Elyazması Rüyalar 138
2.1.5.5.Rüya Yolcusu 139
2.1.6.Dil ve Üslup 140
2.1.7.Bakış Açısı ve Anlatıcı 143
2.1.8.Anlatım Teknikleri 145
2.1.8.1.Deniz Kenarındaki Pazartesi 145
2.1.8.2.Ay Falcısı 148
2.1.8.3.Uyku İstasyonu 152
2.1.8.4.Elyazması Rüyalar 154
2.1.8.5.Rüya Yolcusu 157
2.2.Biyografik Karakterli Romanlar 161
2.2.1.Olay Örgüsü 163
2.2.1.1.Sis Kelebekleri 163
2.2.1.2.Farklı Rüyalar Sokağı 170
2.2.1.3.Kayıp Gölgeler Kenti 178
2.2.1.4.Marilyn Venüs'ün Son Gecesi 187
2.2.1.5.Aydaki Adam Tanpınar 196
2.2.1.6.Ölüm Limuzini 208
2.2.1.7.Aşk Yeniden İcat Edilmeli 216
2.2.2.Tema 224
2.2.2.1.Sosyal ve Siyasi İçerikli Mesajlar 224
2.2.2.2.Cinsellik 227
2.2.2.3.Kadın Erkek İlişkileri ve Kadının Siyasetteki Yeri 228
2.2.2.4.Ölüm ve Zamanın Durdurulamaz Oluşu 229
2.2.2.5.Aşk 231

2.2.2.6.Batıl İnanışlar (Fal ve Büyü).....232
2.2.3.Şahıs Kadrosu 233
2.2.3.1.Olumsuz ve Kötü Karakterli Kahramanlar 234
2.2.3.2.Hayali (Fantastik) ve İnsan Dışı Varlıklardan Oluşan Kahramanlar 235
2.2.3.3.Eşya Figürlerinden Oluşan Kahramanlar.....241
2.2.3.4.Ünlü ve Gerçek Hayattan Kahramanlar.....245
2.2.3.5.Mitolojik Karakterli Kahramanlar.....269
2.2.3.6.Gaipten Haber Veren Kahramanlar.....271
2.2.4.Mekân.....275
2.2.4.1.Somut Mekânlar.....275
2.2.4.2.Soyut (Fantastik) Mekânlar.....284
2.2.4.3.Mekânın Kahramanlar Üzerindeki Etkisi 287
2.2.5.Zaman.....294
2.2.5.1.Sis Kelebekleri 295
2.2.5.2.Farklı Rüyalar Sokağı 296
2.2.5.3.Kayıp Gölgeler Kenti.....297
2.2.5.4.Marilyn Venüs'ün Son Gecesi 298
2.2.5.5.Aydaki Adam Tanpınar.....299
2.2.5.6.Ölüm Limuzini.....300
2.2.5.7.Aşk Yeniden İcat Edilmeli.....301
2.2.6.Dil ve Üslup 302
2.2.7.Bakış Açısı ve Anlatıcı.....305
2.2.8.Anlatım Teknikleri.....308
2.2.8.1.Sis Kelebekleri 308
2.2.8.2.Farklı Rüyalar Sokağı 312
2.2.8.3.Kayıp Gölgeler Kenti.....313
2.2.8.4.Marilyn Venüs'ün Son Gecesi 316

2.2.8.5.Aydaki Adam Tanpınar.....319
2.2.8.6.Ölüm Limuzini.....321
2.2.8.7.Aşk Yeniden İcat Edilmeli.....324
2.3.Fantastik Tür Özelliklerinin Yoğun Olarak Yer Aldığı Romanlar.....326
2.3.1.Olay Örgüsü.....329
2.3.1.1.Pasifik Günleri.....329
2.3.1.2.Arzu Sapağında İnecek Var.....336
2.3.1.3.Yıldızlar Mektup Yazar.....344
2.3.1.4.Âşık Papağan Barı.....352
2.3.1.5.İmparator Çay Bahçesi.....359
2.3.1.6.Örümceğin Kitabı.....366
2.3.1.7.Aşkı Giyinen Adam.....373
2.3.1.8.Beyoğlu'nda Gezersin.....380
2.3.1.9.Halfeti'nin Siyah Gülü.....387
2.3.1.10.Sinekli Valesi Nizamettin.....395
2.3.2.Tema.....402
2.3.2.1.Geleneksel İnanışlar ile Fal-Büyü.....402
2.3.2.2.Duygusallığın Bıraktığı Etkiler: Aşk, Ölüm, Yalnızlık, Kader.....404
2.3.2.3.Bir Eşitsizlik Hissi: Kadın ve Erkek.....408
2.3.2.4.Cinsellik.....409
2.3.2.5.Siyasi ve Sosyal Konular: İşsizlik, Torpil, Makineleşen İnsan, Grev.....410
2.3.3.Şahıs Kadrosu.....413
2.3.3.1.Olumsuz ve Kötü Karakterli Kahramanlar.....414
2.3.3.2.Hayali (Fantastik) ve İnsan Dışı Varlıklardan Oluşan Kahramanlar.....419
2.3.3.3.Doğa Unsurlarından Oluşan Kahramanlar.....435
2.3.3.4.Eşya Figürlerinden Oluşan Kahramanlar.....436
2.3.3.5.Ünlü ve Gerçek Hayattan Kahramanlar.....443

2.3.3.6.Mitolojik Karakterli Romanlar....463
2.3.3.7.Gaipten Haber Veren Kahramanlar....465
2.3.4.Mekân....473
2.3.4.1.Somut Mekânlar....473
2.3.4.2.Soyut (Fantastik) Mekânlar....487
2.3.4.3.Mekânın Kahramanlar Üzerindeki Etkisi....496
2.3.5.Zaman....501
2.3.5.1.Pasifik Günleri....502
2.3.5.2.Arzu Sapağında İnecek Var....504
2.3.5.3.Yıldızlar Mektup Yazar....506
2.3.5.4.Âşık Papağan Barı....508
2.3.5.5.İmparator Çay Bahçesi....509
2.3.5.6.Örümceğin Kitabı....510
2.3.5.7.Aşkı Giyinen Adam....512
2.3.5.8.Beyoğlu'nda Gezersin....513
2.3.5.9.Halfeti'nin Siyah Gülü....514
2.3.5.10.Sinek Valesi Nizamettin....515
2.3.6.Dil ve Üslup....516
2.3.7.Bakış Açısı ve Anlatıcı....519
2.3.8.Anlatım Teknikleri....523
2.3.8.1.Pasifik Günleri....524
2.3.8.2.Arzu Sapağında İnecek Var....527
2.3.8.3.Yıldızlar Mektup Yazar....529
2.3.8.4.Âşık Papağan Barı....532
2.3.8.5.İmparator Çay Bahçesi....534
2.3.8.6.Örümceğin Kitabı....536
2.3.8.7.Aşkı Giyinen Adam....538

2.3.8.8.Beyoğlu'nda Gezersin.....540
2.3.8.9.Halfeti'nin Siyah Gülü.....543
2.3.8.10.Sinek Valesi Nizamettin.....546
2.4.Mitolojik Karakterli Romanlar.....549
2.4.1.Olay Örgüsü.....550
2.4.1.1.Orphée.....550
2.4.1.2.Ayışığı Sofrası.....556
2.4.2.Tema.....562
2.4.2.1.Sosyal ve Siyasi Konular: Çarpık Kentleşme, Darbe, Hak Arayışı.....562
2.4.2.2.Geleneksel İnanışlar.....563
2.4.3.Şahıs Kadrosu.....564
2.4.3.1.Olumsuz ve Kötü Karakterli Kahramanlar.....564
2.4.3.2.Hayali (Fantastik) ve İnsan Dışı Varlıklardan Oluşan Kahramanlar.....565
2.4.3.3.Eşya Figürlerinden Oluşan Kahramanlar.....567
2.4.3.4.Mitolojik Karakterli Kahramanlar.....568
2.4.3.5.Gaipten Haber Veren Kahramanlar.....569
2.4.4.Mekân.....570
2.4.4.1.Somut Mekânlar.....570
2.4.4.2.Soyut (Fantastik) Mekânlar.....572
2.4.4.3.Mekânın Kahramanlar Üzerindeki Etkisi.....573
2.4.5.Zaman.....575
2.4.5.1.Orphée.....575
2.4.5.2.Ayışığı Sofrası.....576
2.4.6.Dil ve Üslup.....577
2.4.7.Bakış Açısı ve Anlatıcı.....578
2.4.8.Anlatım Teknikleri.....579
2.4.8.1.Orphée.....579

2.4.8.2.Ayışığı Sofrası.....581
SONUÇ 584
KAYNAKÇA 593
ÖZGEÇMİŞ 602

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım *Nazlı Eray'ın Romanları Üzerine Bir İnceleme* adlı çalışmamın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri, bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

23/07/2019

Zekeriya YILDIRIM

TEZ KABUL ve ONAY

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

Zekeriya Yıldırım tarafından hazırlanan *Nazlı Eray'ın Romanları Üzerine Bir İnceleme* başlıklı bu çalışma 23.07.2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda oybirliğiyle/oy çokluğuyla başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ

Başkan	**:** Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Onur HASDEDEOĞLU	**İmza:**
Danışman	**:** Dr. Öğr. Üyesi Betül ÖZTOPRAK	**İmza:**
Üye	**:** Dr. Öğr. Üyesi Özgür İLDEŞ	**İmza:**

ONAY

Bu Tez, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun …/…/ 2019 tarih ve …… sayılı oturumunda belirtilen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Yüksel ÖZGEN

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Nazlı Eray, Türk edebiyatında düş ile gerçekliği bir araya getirerek oluşturmuş olduğu fantastik türdeki eserleriyle bilinmektedir. Eray'ın 1960'lı yıllarda gençlik dönemlerinde yazmaya başlamasından bu yana edebiyat dünyasına çok sayıda eser kazandırmış ve bu eserlerinde de fantastik türün nimetlerinden asgari ya da azami düzeyde yararlanma yoluna gitmiştir.

Nazlı Eray'ın romanlarına yönelik yapılan bu çalışmanın amacı, yazarın romanlarına yönelik bu zamana kadar kapsamlı bir çalışmanın yapılmamasından ileri gelmektedir. Eray'ın romanları üzerine çalışmaya karar vermeden önce genel bir araştırma yaptığımızda öykülerinin daha çok ön plana çıkarıldığını ve onlar üzerine bilimsel çalışma niteliğinde hazırlanmış iki tane tezin olduğunu öğrendik ve bu süreçte yazarımızın romanları üzerine de bir tane tezin hazırlanmış olduğunu fark ettik. Ayrıca Nazlı Eray'ın hem öykülerinden hem de romanlarından yararlanılarak hazırlanan yazarın yapıtlarındaki otobiyografik özellikleri yansıtan bir çalışmanın daha olduğunu gördük.[1] *Nazlı Eray'ın Roman Dünyasında Düşsü ve Büyülü Gerçekliğin Kurgusu ile Fantastik Unsurlar* adıyla romanları üzerine hazırlanan tezin 2006 yılında hazırlandığını ve Nazlı Eray'ın romanlarının niteliksel olarak sadece bir yönünü ele alan bir çalışma olduğunu fark ettik. Hazırlanan bu çalışmada Nazlı Eray'ın 2006 yılına kadar yayınlanmış olan on beş romanındaki fantastik özellikler ile düşsü ve büyülü gerçekçiliğin yansımaları görülmektedir.

Eray'ın romanlarındaki önemli özelliklerden biri olan fantastik tarz ile büyülü gerçeklik, *Nazlı Eray'ın Roman Dünyasında Düşsü ve Büyülü Gerçekliğin Kurgusu ile Fantastik Unsurlar* adlı çalışmada on beş roman üzerinden anlatılmaktadır. Ayrıca yazarın

[1] Şule Yılmaz Önal, *Nazlı Eray'ın Öykülerinde Yapı ve İzlek*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ 2017. Macit Balık, *Nazlı Eray'ın Öykülerinde Düş, Düşlem ve Gerçeklik*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van 2005. Drita Çetuka, *Nazlı Eray'ın Yapıtlarında Otobiyografik Ögeler*, Bilkent Üniversitesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2005. Yeliz Özge Toyman, *Nazlı Eray'ın Roman Dünyasında Düşsü ve Büyülü Gerçekliğin Kurgusu ile Fantastik Unsurlar*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta 2006.

romanları üzerine yapılan bu çalışma 2006 yılında yayınlanmış olan bir tezdir ve Nazlı Eray o tarihten günümüze kadar geçen süre zarfında da eser vermeye devam ederek on üç yıl içinde dokuz roman daha yayınlamıştır. Bu dokuz roman ve öncesindeki on beş roman üzerine genel, kapsamlı ve romanları bütün yönleriyle ele alan bir çalışma yapılmamıştır. 2006 yılından sonraki süreçte ise yayınlanan dokuz romana yönelik söyleşiler ve tanıtma yazıları dışında bu romanlar üzerine bilimsel bir çalışmaya rastlamadık. Hazırlamış olduğumuz bu çalışmayla Nazlı Eray'ın yirmi dört romanını sadece bir yönü ile değil bütün yönleriyle yansıtan kapsamlı bir çalışma gerçekleştirdik. Böylece Nazlı Eray'ın romanları üzerine hazırlanan bu tez, bu konudaki boşluğu dolduracak ve bu alanda çalışma yapacak olan araştırmacılar için bir kaynak niteliği taşıyacaktır.

Nazlı Eray'ın yirmi dört romanına dair yaptığımız bu kapsamlı çalışmayla romanların yapısı, anlatım teknikleri, dili, üslup özellikleri, toplumsal mesajlara yönelik göndermeleri, geleneksel inanışların mizahi göstergeleri, romanlardaki karakterlerin özellikleri, zaman kavramı, mekânların kahramanlar üzerindeki etkisiyle kategoriksel nitelikleri, büyülü gerçekçiliği, otobiyografik yansımaları, mitolojik karakterleri, biyografik özellikleri verilen kahramanların tarihsel süreçteki özellikleriyle romanlardaki işleniş şekli ve postmodernizm ile üstkurmaca tekniği gibi birçok nitelik üzerinde durduk. Bu çalışmamızla Eray'ın sanat yaşamında önemli bir yere sahip olan fantastik türün özelliklerinin dışında romanlarında yer alan başka özelliklerin var olduğunu da göstermeye çalıştık. Hem fantastik özelliklerle hem de romanlardaki diğer özellikleri bir arada vererek Nazlı Eray'ın romanlarının genel ve kapsamlı bir çalışmasını yaptık.

Çalışmanın her aşamasında yardımını benden esirgemeyen, her sorduğum soruya güler yüzüyle yapıcı cevaplar veren ve yılgınlığa düştüğüm anlarda varlığını hissettiren değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Betül ÖZTOPRAK'a teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Çalışmamın tamamlanması sürecinde maddi ve manevi destekleriyle hep yanımda olan, güler yüzleriyle çalışma azmimin artmasını sağlayan aileme teşekkür ederim. Son olarak da tez çalışmam sırasında seçkin bir akademik ortamın oluşmasını sağlayan Çankırı Karatekin Üniversitesi'ne de teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

21.05.2019

Zekeriya YILDIRIM

Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı : Nazlı Eray'ın Romanları Üzerine Bir İnceleme
Tezin Yazarı : Zekeriya YILDIRIM
Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Betül ÖZTOPRAK
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Bilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Kabul Tarihi : 23.07.2019
Sayfa Sayısı : 22 (ön kısım) + 601 (tez)
Nazlı Eray, Türk edebiyatına fantastik türün özelliklerini içeren çok sayıda öykü ve roman türünde eserler kazandırmıştır. Eray'ın yazmış olduğu bu türlerdeki eserler üzerine yapılan çalışmalar genellikle eserlerin fantastik yönünü öne çıkaran bilimsel çalışmalardır. Bu çalışmanın amacı ise Nazlı Eray'ın bugüne kadar yayınlanmış olan yirmi dört romanını sadece bir yönüyle değil bütün yönleriyle inceleyip, kapsamlı ve genel sonuçlara ulaşmaktır. Çalışmamız giriş ve sonuç dışında iki bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde roman türünün tarihsel süreçteki gelişimi ile özellikleri üzerine durulduktan sonra Eray'ın Türk edebiyatındaki yeri ile çalışmamızın genel planına değinilmiştir. Ardından birinci bölümde Nazlı Eray'ın hayatı, sanatı ve eserlerinin künyesi hakkında kısaca bilgiler verilmiştir. Çalışmamızın esas kısmını teşkil eden ikinci bölümde ise romanların hacimsel olarak çokluğunu göz önüne aldığımızda Nazlı Eray'ın romanları kendi içindeki konu (içerik) özelliklerine göre dört kısımda ele alınmıştır. (otobiyografik karakterli romanlar, biyografik karakterli romanlar, fantastik tür özelliklerinin yoğun olarak yer aldığı romanlar, mitolojik karakterli romanlar) Söz konusu bölümlerde kronolojik bir sıraya göre romanlar, roman sanatına uygun olarak tahlil edilmiştir. Sonuç bölümde ise, yaptığımız çalışmada elde ettiğimiz bulgular üzerinde durulmuştur. Nazlı Eray'ın romanlarında yer alan tarihsel şahsiyetlerin ve otobiyografik özelliklerin varlığı göze çarpmaktadır. Romanların diğer bilim dallarından (psikoloji, tıp, tarih, felsefe) yararlanılarak oluşturulmuş olan konularının fantastik türün özellikleriyle şekillendiği anlaşılmaktadır. Postmodernizm ve üstkurmaca tekniğinin izlerinin görüldüğü roman kurgularında aşk, yalnızlık, ölüm, kadın-erkek ve geçmişe duyulan özlem gibi tematik konuların varlığının yanında geleneksel halk inanışlarının yansımalarıyla sosyal ve siyasi konular mizah ögesiyle birlikte yer almaktadır. Gerçekliğin büyülü etkisiyle verilen olaylarda düşündürmenin yanında gülümseten anların varlığı da göze çarpar.
Anahtar Kelimeler: Nazlı Eray, Fantastik Roman, Düş, Gerçeklik,

Çankırı Karatekin University Institute of Social Sciences Abstract of Master's Thesis

Title of the Thesis: A Study On The Novels Of Nazlı Eray	
Author	**:** Zekeriya YILDIRIM
Supervisor	**:** Assist. Prof. Dr. Betül ÖZTOPRAK
Department	**:** Turkish Language and Literature
Sub-field:	**:** Turkish Language and Literature
Date	**:** 23.07.2019

Nazlı Eray brought Turkish literature to a great number of stories and novels, including the characteristics of the fantastic genre. Eray's works on these types of works are generally scientific studies that emphasize the fantastic aspect of the works. The aim of this study is to examine all aspects of Nazlı Eray's twenty-four novels, which have been published to date, not only in one aspect but to reach comprehensive and general conclusions. Our study consists of two parts except the introduction and conclusion. In the introduction part, after the development of the novel genre in historical process and its features, Eray's place in Turkish literature and the general plan of our study are mentioned. Then, in the first part, information about Nazlı Eray's life, art and the mastership of his works are given briefly. In the second part, which constitutes the main part of our study, when we consider the voluminous multiplicity of the novels, Nazlı Eray's novels are dealt with in four parts according to their subject (content) characteristics. (autobiographical characters, biographical characters, fantasy genre intensively, novels with mythological characters) In these chapters, novels were analyzed in accordance with the art of the novel. In the final section, the findings obtained in our study are emphasized.

The presence of historical figures and autobiographical features in the novels of Nazlı Eray stands out. It is understood that the subjects of the novels which were created by using other sciences (psychology, medicine, history, philosophy) were shaped by the characteristics of the fantastic genre. In the fictions of postmodernism and metaphorical techniques, there are thematic subjects such as love, loneliness, death, longing for women and men and longing for the past, as well as social and political issues, reflecting traditional folk beliefs and humor. In the events given by the magical effect of reality, the presence of moments that make you smile is remarkable.

Keywords: Nazlı Eray, Fantastic Novel, Fantasy, Reality,

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
a.g.t.	Adı geçen tez
a.g.s.	Adı geçen söyleşi
Bkz.	Bakınız
C.	Cilt
Çev.	Çeviri
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
Der.	Derleyen
Dr.	Doktor
Ed.	Editör
Haz.	Hazırlayan
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
Öğr.	Öğretim
s.	Sayfa
S.	Sayı
TC.	Türkiye Cumhuriyeti
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	Türk Dil Kurumu

TABLO LİSTESİ

Tablo No: **Sayfa**

Tablo 2.1: Otobiyografik karakterli romanlarda şahıs kadrosu
…….…… 124

Tablo 2.2: Otobiyografik karakterli romanlarda mekân envanteri
……..…… 134

Tablo 2.3: Biyografik karakterli romanlarda şahıs kadrosu
……..…… 272

Tablo 2.4: Biyografik karakterli romanlarda mekân envanteri
…….…… 292

Tablo 2.5: Fantastik tür özelliklerinin yoğun olarak yer aldığı romanlarda şahıs kadrosu
…….…… 470

Tablo 2.6: Fantastik tür özelliklerinin yoğun olarak yer aldığı romanlarda mekân envanteri ……....…… 498

Tablo 2.7: Mitolojik karakterli romanlarda şahıs kadrosu
…….…… 570

Tablo 2.8: Mitolojik karakterli romanlarda mekân envanteri
…….…… 574

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil No: **Sayfa**

Şekil 2.1: Romanların zaman döngüsü ……. 295

Şekil 2.2: Zaman döngüsü …… 502

Şekil 2.3: Arzu Sapağında İnecek Var başlıklı romanda değişen vaka zamanları ……... 505

Şekil 2.4: Yıldızlar Mektup Yazar başlıklı romanda değişen vakaların zaman döngüsü ……..... 507

Şekil 2.5: Âşık Papağan Barı başlıklı romanda değişen vakaların zaman döngüsü ……..... 509

GİRİŞ

Bir hayatı, bir olayı, bir durumu anlatan ya da yansıtan roman, ilk olarak Ortaçağ'ın sonlarında yazılmıştır. Romandan önce insanların anlatı ve söylev ihtiyacını karşılamak için hem doğuda hem de batıda daha çok hayali ve olması mümkün olmayan gerçek dışı bir anlatımın benimsendiği türler vardır. Bunlar masal, destan, fabliyo ve halk hikâyeleri gibi türlerdir. Bahsi geçen türlerin zaman içinde gelişmesi insanların/yazarların yeni ve başka anlatı biçimleri oluşturma düşüncesiyle roman kademeli olarak bir gelişim göstermiştir. Roman, 14. ve 15. yüzyıllardan önce manzum olarak saray edebiyatının karşılığı olmuş ardından da mensur olarak şövalye romanları adıyla varlığını devam ettirmiştir. 17. yüzyılda ise roman bugünkü anlamıyla edebi bir türün adı olmuştur. Nurullah Çetin'in de belirttiği gibi, "…*destan tür olarak romanın atası kabul edilir. Her şeyden önce, destanın hacim bakımından uzun ve geniş olması, kişi ve olay fazlalığı, konuşmaların uzun uzun devam etmesi, zaman zaman tasvirlere yer verilmesi gibi özellikleriyle romana yakın bir yapısı vardır*."[2] Ancak destanda yer alan olması mümkün olmayan olaylar, ilahi göstergeler, kahramanın ya da anlatıldığı milletin yüceltilmesi ve daima galip gelmesi gibi durumlar genellikle romanda yer almayan özelliklerdir.

Romanice kelimesinden türetilen romanın ortaya çıkış süreci ve bir tür olarak kabul edilmesi kolay ve birdenbire olmamıştır. Bu süreçte romana önyargıyla yaklaşılmış ve kendisi, geri kalmış bir sanat olarak görülmüştür. Romania kelimesi Kral Constantin döneminde Romalılara ait topraklar manasına gelirken Roma'da yaşayan ve Roma devletinin kurallarına bağlı olanlara da roman denmektedir. Gelişen süreç içerisinde eski Roma olarak tarif edilen dönemde hem halkın dili olan Latince hem de üst sınıf olarak tarif edilen seçkinlerin kullanıp yazdığı Latince dili vardır. Lingua romana olarak adlandırılan dil ise 9. yüzyılda Roma toprakları üzerinde konuşulan halkın dilidir. Bu dilin doğmasını ve oluşmasını sağlayan ana etmen ise Latincenin, Romalıların fethettiği başka ülkelerdeki dillerle etkileşiminden kaynaklanmaktadır. Bu istila ve fetihler sonucunda Roma ordusu Avrupa'yı da işgal eder ve bu işgal sonucunda halk Latincesi

[2] Nurullah Çetin, *Roman Çözümleme Yöntemi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2015, s.65.

Avrupa'ya taşınmış olur. Bu gelişen olaylar sonucunda manzum, mensur ya da uydurma olan her anlatı olayına roman denilmiştir.[3]

Gelişim aşamasında roman, birçok olumlu ve olumsuz tepki almıştır. Özellikle de romanın oluşmaya başladığı 17. yüzyılın sonlarında roman, kilise gibi dönemin baskıcı ve tek elden düşünce sistemi içinde eleştirilere uğramıştır. Hatta o dönemde roman, yazıyla uğraşan birçok kişi tarafından gençleri yoldan çıkaran ve ahlakını bozan bir unsur olarak görülmüştür. Bu durum sadece o döneme özgü bir tutum değildir. Yakın tarihsel geçmişimize baktığımızda birçok edebiyat araştırmacısı ve eleştirmeni de roman türüne önyargıyla yaklaşmıştır. Bu önyargı genel kanı olarak Batının taklit edilmesi düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Milan Kundera'nın da belirttiği gibi, "*Roman Avrupa'nın eseridir; keşiflerini farklı dillerde yapmış olsa da bütün bir Avrupa'ya aittir. Avrupa roman sanatını oluşturan keşiflerin, birbirini izlemesidir.*"[4] Kundera'ya göre romanı anlamının ve tarihsel sürecinin bilinmesinin yolu Avrupa'nın tarihini bilmekten geçmektedir. Kısaca romanı doğuran onu bir tür haline getiren atmosfer batıdır.

Ortaçağ Avrupa'sında kilisenin sorgulamaya ve düşünmeye yer vermeyen dogmatik anlayışı içerisinde roman 17. yüzyılın sonlarına doğru destanın gölgesinden sıyrılıp kendi başına var olmaya başlamıştır. Batı edebiyatında romanın oluşmasına zemin hazırlayan birtakım anlatı türleri ortaya çıkmış ve bu anlatı türlerine özgü eserlerde kaleme alınmıştır. Bunlar Romanslar, Boccacio tarzı hikâye, Şövalye hikâyeleri, Pikaresks roman gibi türlerdir. Bunların birçoğunda destan türünün özellikleri görülür. Kahramanın yüceltildiği, kötülerin elinde sonunda yenilgiye uğratıldığı, sosyal yaşayışın ve eleştirisinin bulunduğu, kadınlara genel perspektifte hiç yer verilmediği türlerdir. Bu türler de genel bağlamda neden-sonuç ilişkisi yoktur. Olay örgüsü meydana gelen

[3] Roman kelimesinin tanımı ve tarihsel gelişim süreci hakkında detaylı bilgi almak için Bkz: Nurullah Çetin, *Roman Çözümleme Yöntemi,* Akçağ Yayınları, Ankara 2015, s.20-36. Nihayet Arslan, *Türk Romanının Oluşumu Dış Gerçeklik Açısından Bir İnceleme*, Phoenix Yayınevi, Ankara 2007, s.11-24. Mehmet Tekin*, Roman Sanatı 1 Romanın Unsurları*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2010, s.8-10. Şerif Aktaş*, Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*, Birlik Yayınları, Ankara 1984, s. 2.

[4] Milan Kundera, *Roman Sanatı*, Çev. Aysel Bora, Can Yayınları, İstanbul 2017, s.18.

serüvenler ışığında şekillenir. Ancak Boccacio tarzı hikâyede modern anlatının izleri görülebilmektedir.[5] Nurullah Çetin de bu konu ile alakalı şunları belirtir:

> "*Eserlerde insanların kötü huyları ve kusurları alaylı bir şekilde anlatılmaktadır. Bu hikâyeler genellikle fantastik, kimi zaman açık saçık ve eğlencelidir. Hikâyelerde kişilerin belirgin özeliklerini vurgulanır ve yazarlar diyalogları kurmada başarılıdır… Zaman zaman eserlerde kahramanların psikolojik tahlillerine de çözümlemeleri de bulunmaktadır*."[6]

Öncelikle romanın oluşmasına zemin hazırlayan önemli etkenlerden biri de Avrupa'da meydana gelen Rönesans hareketleridir. Çünkü Rönesans insan zihninin değişmesini ve gelişmesini sağlamıştır. Akılcı (Rasyonalizm) düşünme şekli insanlar üzerinde etkili olmuştur. Bunun sonucunda kilisenin her şeyi ilahi bir unsura bağlar görüntüsü yıkılarak otoritesi sarsılmıştır. İnsanların düşünme, yeni şeyler bulma ve akıl yürütme gibi kendi bilinciyle bir şeyler ortaya koyması edebiyat tarihi açısından da önemlidir. Çünkü bu zihniyet değişikliği modern romanın hazırlayıcısı olmuştur. Nihayet Arslan'ın ifadeleriyle söylemek gerekirse, "*Avrupa'nın büyük çağı Rönesans roman konusunda bambaşka değişikliklere gebedir. Bu dönemde her alanda köklü değişiklikler yaratan zihniyet değişimi sonraki yüzyılda modern romanın ortaya çıkışını hazırlar*."[7]

Roman Türk edebiyatına ne kadar batıdan gelmiş olsa da romanın alt yapısını oluşturur mahiyette birtakım türler Türk edebiyatında yer almıştır. İslamiyet öncesi dönemde Türkler mektup, atasözü ve tarihi olaylar için sav ve ötkünç (öykü) gibi terimleri kullanmışlardır. İslami dönem Türk edebiyatında ise genel olarak mensur hikâye yazmak küçümsenmesine rağmen yine de çok sayıda bu türde eserler verilmiştir. Masal, destan, efsane, latife ve menkıbe gibi türler hikâye diye adlandırılmıştır. O dönemdeki

---

[5] Avrupa'da romanın alt yapısını hazırlayan türler ile ilgili detaylı bilgi için Bkz: Ünal Aytür, *Pikaresk Roman*, Gündoğan Edebiyat, Yaz-Güz 1994, s.183. Nurullah Çetin, *Roman Çözümleme Yöntemi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2015, s.25-35. Berna Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 1, 2, 3*, İletişim Yayınları, İstanbul 2015. Cemil Meriç, *Kırk Ambar*, *Rümuz-ül Edeb*, İletişim Yayınları, İstanbul 2017, s.170-175.

[6] Çetin, *a.g.e.,* s.31,32.

[7] Nihayet Arslan, *Türk Romanının Oluşumu Dış Gerçeklik Açısından Bir İnceleme*, Phoenix Yayınevi, Ankara 2007, s.30.

hikâyelerde genellikle kıssadan hisse çıkarmak, ahlaki telkinlerde bulunmak ve öğüt vermek gibi söylemler vardır. Türk edebiyatında romanın oluşmaya başlaması ve romanın temellendirilmesi masal, halk hikâyeleri, meddah hikâyeleri, mesneviler, çeviri hikâyeler ve telif hikâyeler sayesinde olmuştur. Türk edebiyatında 11. yüzyıl ile 19 yüzyıl arasında temelini İslam medeniyetinin oluşturduğu bir anlatı geleneği meydana gelmiştir. Böylece Türk roman yazarlarının beslenme kaynağını sadece Batı edebiyatı değil Doğu-İslam medeniyeti de oluşturmaktadır. Berna Moran bu konu ile ilgili şu ifadeleri kullanır:

> "*İlk romancılarımız Avrupa romanlarını taklit eder hatta toplumsal sorunlara değinen yapıtlar verirken, karşı yönelişlerde olan meddah ve âşık hikâyelerinden yararlanmışlardır. Meddah hikâyelerinin üslup bakımından (Ahmet Mithat tarafından) nasıl sürdürüldüğü açıklanmış ama yapıları bakımından birer romans olan âşık hikâyelerinin ilk romancılarımız için oynadığı rolün önemi fark edilememişe benziyor.*"[8]

Roman her şeyden önce modern bir anlatı türüdür. Kendine özgü bir anlatı biçimi vardır. Roman diğer türlerden yararlanır ancak bu yararlanma çoğu zaman doğrudan değil dolaylı bir yararlanmadır. Bu konuda Mehmet Tekin şu ifadeleri kullanır:

> "*Her şeyden evvel roman, kendi mantığı içinde bağımsız bir özellik taşır. Onun destana, masala, şiire, tiyatroya; tarihe, felsefeye, psikolojiye, sosyolojiye, hatta matematiğe borçlu olduğu doğrudur. Ancak roman, bu kaynaklardan gelen gıdayı kendine maletmeyi başarmış hayli yetenekli bir türdür.*"[9]

Romanda yer alan konularda bir sınırlama yoktur. Anlatıcı/yazar hemen hemen her şeyi romanın konusu yapabilir. Toplumun ya da dönemin siyasi, sosyal, kültürel, ideolojik ve mezhepsel gibi konuları romanın içeriğini meydana getirebilmektedir. Masal, halk

[8] Berna Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 1*, 28. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul 2015, s.28.
[9] Mehmet Tekin, *Roman Sanatı 1 Romanın Unsurları*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2010, s.7.

hikâyeleri, meddah hikâyeleri ve mesneviler Türk edebiyatında varlıklarını 19. yüzyıla kadar sürdürmüşlerdir.[10]

Romanın edebi bir tür haline gelmesi ve hayatın içinden gerçek hayat sahnelerinin görülmesi 18. yüzyılın sonu yani 1789 Fransız İhtilali sonucunda burjuva sınıfın feodal sınıfa karşı oluşturduğu üstünlükten kaynaklandığı araştırmacılar tarafından sıklıkla dile getirilir.[11] Romanslarda daha çok hayali, gerçekleşmesi mümkün olmayan destani bir tavırla anlatılan olayların yerini aklın, gerçeğin ve kanlı canlı yaşayan insanın özellikleri almıştır. Ancak roman 17. yüzyıldaki emekleme dönemiyle beraber 18 yüzyılda kısmen gelişmiş, 19. ve 20. yüzyılda ise bugünkü görünümüne yakın bir perspektife kavuşmuştur. Roman türünün nitelikli olarak özelliklerini yansıtan ilk örnek Cervantes Saavedra'nın *Don Kişot* (1605) adlı eseridir. Arslan'ın da belirttiği gibi, "*Don Kişot ise gerçek romanın kendisini, bireyin ortaya çıkışını haber verir. Eskiyen değerler ile yeni değerlerin arasında kalmış, tek başına kaderini yapmaya çalışan bireyin serüvenidir roman artık ve bundan sonra açılımını hep bu yönde yapacaktır*."[12]

Ayrıca Daniel Defoe'nun *Robinson Crusoe* (1719) adlı eseri de bu özellikler bağlamında sayılabilmektedir. Batı edebiyatındaki Rönesans, Reform ve Aydınlanma hareketleri sayesinde toplumun düşünce yapısında değişiklikler yaşanmış ve bu durum Batı edebiyatında da etkisini göstermiştir. 17. yüzyıl temellendirilmesi sayesinde ve özellikle de 19. yüzyıldan sonraki süreçte roman seküler dünya anlayışının hâkim olmasıyla gerçekçiliğin, günlük hayatın, olumlu ve olumsuz özelliklerin, ruhsal çözümlemelerin ve iç çekişmelerin yer aldığı bir atmosfere kavuşmuştur.

---

[10] Türk edebiyatında romanı besleyen edebi türler hakkında detaylı bilgi edinmek için Bkz: Nurullah Çetin, *Roman Çözümleme Yöntemi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2015, s.36-62. Hasan Kavruk, *Eski Türk Edebiyatında Mensur Hikâyeler*, MEB Yayınları, İstanbul 2017. İsmail Ünver, "Mesnevi", *Türk Şiiri Özel Sayısı II. Türk Dili* C.III, S.415-416-417, (Temmuz, Ağustos, Eylül) 1986, s.430-563. Nihayet Arslan, *Türk Romanının Oluşumu Dış Gerçeklik Açısından Bir İnceleme*, Phoenix Yayınevi, Ankara 2007, s.65-75. İnci Enginün, *Tanzimat'tan Cumhuriyete 1839-1923 Yeni Türk Edebiyatı*, 7.Baskı, *Dergâh Yayınları*, İstanbul 2013. s.163. Özdemir Nutku, *Meddahlık ve Meddah Hikâyeleri*, Ankara 1997. Pertev Naili Baratov, *Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği*, Der. M. Sabri Koz, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul 2014, s.53-74. Mustafa Nihat Özön, *Türkçe'de Roman*, İletişim Yayınları, İstanbul 2015.

[11] Ahmet Hamdi Tanpınar, *Edebiyat Üzerine Makaleler*, haz. Zeynep Kerman, Dergâh Yayınları, İstanbul 2011, s.49-53. Nihayet Arslan, *Türk Romanının Oluşumu Dış Gerçeklik Açısından Bir İnceleme*, Phoenix

Türk edebiyatının ise Batı'daki bu gelişim ve değişim içinde romanla tanışması Tanzimat'la başlar. Bu başlangıçta yüzünü Batıya dönen Osmanlı Devleti'nin geçmiş dönemlerde yapmış olduğu ıslahatlar etkili olmuştur. Batıyı daha yakından tanıma çabaları edebiyatta da etkisini göstermiş, dönemin yazarları/sanatkârları tarafından birtakım girişimlerde bulunulmuştur. Narlı, bu dönemde yaşanan gelişmeler ışığında 19. yüzyılın ikinci yarısında veya Yeni Osmanlıların kuruluşundan sonraki süreçte, siyasal ve kültürel problemlerle ilgilenmeye başlayan genç insanların yeni düşünce ve fikirlerin kendi topraklarına ulaştığını ilk önce Şinasi aracılığıyla duymuş olduklarını belirtir.[13]

Tanzimat'tan Cumhuriyet'e kadarki süreçte roman yazarlarının genel itibariyle içerik olarak Batılaşmanın getirdiği problemleri, aile yaşantısı içindeki çalkantıları, aile kurumunun yozlaşmasını, Batının yanlış bir anlayışla benimsemiş olan insanların düştüğü gülünç ve ders niteliğindeki durumları ve yenileşme yollarını işlediği görülür. Ancak konu bakımından yeni sayılabilecek bu gibi yaklaşımların yanında roman 19. yüzyılda hikâye ile beraber anılmaktadır. Kesin çizgilerle roman ve hikâye diye bir ayrım yoktur. Ramazan Kaplan, bu konuda roman ve hikâyenin birbirini tamamlayan aynı yenilikler olarak görüldüğünü Tanzimat'ın ilk yıllarından başlayarak uzun bir zaman hikâyenin terim olarak roman karşılığında da kullanıldığını belirterek bu konuda tür ayrımı yapmanın gereksizliğini vurgular.[14]

Türk edebiyatında araştırmacılar ilk Türk romanı olarak Şemsettin Sami'nin yazmış olduğu *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat* (1872) adlı eseri kabul ederler.[15] Ancak bu romanda genel itibariyle geleneksel Türk halk hikâyesinin izleri görülebilmektedir. Bu romanı takiben Ahmet Mithat Efendi'nin yazmış olduğu *Hasan Mellah Hüseyin Fellah* (1874)

Yayınevi, Ankara 2007, s.13-17. Cemil Meriç, *Kırk Ambar, Rümuz-ül Edeb*, İletişim Yayınları, İstanbul 2017, s.170-240.

[12] Arslan, *a.g.e.,* s.37.

[13] Mehmet Narlı, *Roman Ne Anlatır*, Akçağ Yayınları, Ankara 2012, s.9.

[14] Ramazan Kaplan, *Cumhuriyet Dönemi Türk Romanında Köy*, Akçağ Yayınları, Ankara 1997, s.10.

[15] İlk Türk roman tanımı üzerine detaylı bilgi edinmek için Bkz: Nihayet Arslan*, Türk Romanının Oluşumu Dış Gerçeklik Açısından Bir İnceleme*, Phoenix Yayınevi, Ankara 2007, s.87. Nurullah Çetin, *Roman Çözümleme Yöntemi,* Akçağ Yayınları, Ankara 2015, s.70. Ramazan Korkmaz (Ed), *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000*, Grafiker Yayınları, Ankara 2011, s.63.

adlı eserde benzer özellikler taşımaktadır. Berna Moran, Ahmet Mithat Efendi'nin romancılığı konusunda şu sözleri ifade eder:

> "*Ne var ki, böyle bir roman yazmaya kalktığı zaman Monte Cristo'nun yapısını ve temasını almak yerine âşık hikâyelerinin yapısını, temasını ve kahramanlarını, bol serüvenli sürükleyici bir romana uygun bir biçimde kullandı*."[16]

Bu süreç zarfında yazarlar geleneksel dünya görüşünden ve Batının getirdiği/getirmekte olduğu düşünce ve fikir atmosferinden etkilenerek ikisi arasında çelişkiler yaşayarak ve aynı zamanda da ikisinden de yararlanarak roman sanatını oluşturmaya çalışmışlardır. Parlar, yazarların bu süreç zarfında yaşadıklarıyla/yaptıklarıyla alakalı şunları söyler:

> "*İlk romanlar da yenilikçi seçkinlerin, yeniliğin kapsam ve sınırlarını belirlerken, önerilerini popüler bir uygulamayla romana dökmeyi seçtikleri bir dönemde yazıldı. Bu yazarlar, Osmanlı kültürünün kapsamlı ve mutlak egemenliğinde birkaç batıcı yeniliğin zahmetsizce sindirilebileceği ve bu sindirmenin de yararlı olacağı konusunda ortak bir görüşe sahiptiler. Yenilikçi ilkelerin tümünü geleneksel kültürel normlar çerçevesinde, hatta bu normların terimlerine 'tercüme' ederek tanımlamaya özen gösteriyorlardı*."[17]

Çeviriler yoluyla Türk edebiyatına giren romanları okuyan toplum bu sayede Batının hayat tarzını, yaşamını, inançlarını, fikir ve düşünce yapısını da öğrenir. Bu süreçte Türk edebiyatına çeviriler yoluyla kazandırılan eserler vardır. Bunlar arasında önemli olarak görülen Yusuf Kamil Paşa'nın çevirmiş olduğu *Telemak* (1862) adlı eserdir. Tercüme edilen bu eser sayesinde Türk insanı romanla tanışmıştır. Ayrıca bu dönemde bir *Sefiller* romanının çevirisi olan *Hikâye-i Mağdurin*, bir Daniel Defoe romanı olan *Robinson Cruzoe* adlı eser *Hikâye-i Robinson* adıyla tercüme edilmiştir. Berna Moran'nın da belirttiği gibi bizde roman, Batıda olduğu gibi feodaliteden kapitalizme geçiş burjuva

[16] Moran*, Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 1*, s.32.

sınıfının doğuşu ve bireyciliğin gelişimi sırasında tarihsel, toplumsal ve ekonomik koşulların etkisi altında yavaş yavaş gelişen bir tür olarak ortaya çıkmamıştır. Batı romanından çeviriler ve taklitlerle başlamıştır.[18] Ancak sanatkârlar çevrilen romanları olduğu gibi aktarmamış birtakım uyarlamalara da gitmişlerdir. Bu dönemde her şeyden daha önemli görülen şey imparatorluğun yıkılışını önlemek için yapılabilecek önlemlerdir. Bu doğrultuda sanatkârlar yenilikleri nasıl ve ne şekilde düşüncesinden yola çıkarak halkın kavrayabileceği ölçüde vermeye çalışıyorlardı. Tanzimat döneminde genel itibariyle yapılan ıslahatlar, Batı kökenlidir. Bu ıslahatlar askeri, idari ve siyasi alanda yapılmış olsa da getirilmeye çalışılan yenilikler edebiyata da yansıtılmıştır. Bunun için Tanzimat yazarları Batı'nın bu düşüncelerini roman aracılığıyla halka iletmeyi düşünmüşlerdir. Dönemin sanatkârları Namık Kemal, Şinasi, Ahmet Mithat Efendi ve Şemsettin Sami, edebiyatı ve edebiyatın getirdiği türleri toplumu eğitmek için bir araç olarak görmüşlerdir. Osmanlı'nın içinde bulunduğu durumu, halkla devlet arasındaki kopukluğu, Batılaşmanın yanlış anlaşılması sonucunda toplumda ortaya çıkan bozulmaları, devlet, Türkçülük ve millet gibi kavramları eserlerinde işlemişlerdir. Ancak bu işleyişin halk nazarında tam etki gösterdiğini söylemek mümkün değildir. Çünkü sanatçıların toplum hakkındaki bilgileri azdır bu konuyu Ahmet Hamdi Tanpınar şöyle açıklar:

> "*Yaşadıkları cemiyet hakkında bilgileri azdı. Cemiyetin hakiki meselelerini göremiyorlardı. Vakıa Namık Kemal devlet bünyesinde bir inkılâp peşinde idi, fakat istediği şeyler pek umumi sırada kalıyordu. Hele insan onu, ancak devlet ve millet gibi yığın ve mefhum-varlık halinde alakadar ediyordu. Bu demektir ki hiç alakadar etmiyordu. Ondan daha fazla halka yakın görünen, romanları ve hikâyeleri ile halka okuma hevesini verdiğini iyice bildiğimiz*

[17] Jale Parlar, *Babalar ve Oğullar – Tanzimat Romanının Epistemolojik Temelleri*, 12. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul 2018, s.13.
[18] Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 1*, s.9.

Ahmet Mithat Efendi'nin de hayatındaki hayatla teması, babacan bir kucaklamadan ileri gitmemiştir."[19]

Tanzimat Edebiyatı'nın ikinci dönemi olarak kabul edilen zamanda yazılmış olan Recaizade Mahmut Ekrem'in *Araba Sevdası* (1895) adlı eseri, Batılılaşmanın yanlış anlaşılmasına ve dönemin mirasyedi tiplerine bir eleştiri getirir. Ahmet Mithat Efendi'nin *Felatun Bey'le Rakım Efendi* (1875) adlı eseri de bu doğrultuda kaleme alınmış bir eserdir. Moran, Ahmet Mithat'ın ortaya koyduğu temel karşıtlığı Felatun Bey'le Rakım Efendi'nin temsil ettikleri tembellik, israf ile beraber çalışkanlık ve tutumluluk arasında görmektedir. Ona göre, Ahmet Mithat'ın gözünde Batılılaşmanın beraberinde getirdiği tüketim ekonomisine kendini kaptıranlara verilebilecek en doğru örnek Felatun Bey'dir. Batılı olmayı çok şık giyinmek, Beyoğlu'nda gezip eğlenerek gösteriş yapmak ve para harcamak olarak anlayan züppe tipini anlatmak için, Ahmet Mithat Efendi'nin romanda müsrif adamı ve aynı zamanda alafranga züppeyi temsil eden Felatun Bey karakterini işlediğini vurgular.[20] Bugünkü roman anlayışı dikkate alındığında Tanzimat dönemi romanları bu türün ilk örnekleri oldukları için ve ortaya konulan eserlerin topluma bir şeyler anlatmayı amaç edindikleri için yapıtlarda anlatım ve teknik açıdan kusurlar görülebilmektedir.

Türk edebiyatında Batılı anlamda ilk roman Halit Ziya Uşaklıgil'in *Aşk-ı Memnu* (1900) adlı eseridir. Bu eser Türk edebiyatında Edebiyat-ı Cedide adıyla adlandırılan edebiyat topluluğunun döneminde vuku bulmuştur. Hem biçim ve içerik hem de olayların geliş, oluş ve sonuç yönüyle neden sonuç ilişkisi bağlamında ortaya konulmuş bir eserdir. Yazarın bu romanında realist unsurlar belirgin olarak görülür. Bu roman Türk edebiyatının Madam Bovary'si olarak da kabul edilmektedir.[21] Ayrıca bu dönemde yazılmış ve Mehmet Rauf'un eseri olan *Eylül* (1900) romanı ruhsal çözümlemeleriyle Türk edebiyatının bu alandaki önemli romanlarından biri olarak göze çarpar. Bu dönem romanlarında genel olarak natüralizm ve realizm akımlarının etkileri görülür.

[19] Ahmet Hamdi Tanpınar, *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, 19. Baskı, Dergâh Yayınları, İstanbul 2012, s. 275.
[20] Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 1,* s.48.

Romanlarda aşırı mekân tasvirlerine yer verilmemiştir. Romanda teknik bakımından Batı romanının etkisindeyken romanlarda içerik olarak Türk toplumunun yaşantısı ve sosyal ortamı kullanılmıştır.

1908 Meşrutiyet'in ilanından sonraki süreçte gelişen olaylar ve değişimler romanın iç atmosferinin de değişmesine neden olmuştur. Bu dönem romanlarında realizmin daha çok kullanıldığı görülmektedir. Romanlarda yeni tipler, Birinci Dünya Savaşının etkileri, sosyal meseleler, Milli Mücadele ve Cumhuriyet dönemindeki yaşanan gelişmeler görülür. Ayrıca Ömer Seyfettin, Refik Halit Karay ve Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun eserlerinin etkisiyle merkezden memlekete yani Anadolu'ya doğru bir açılım göze çarpar. Cevdet Kudret bu konuyla alakalı şunları söyler:

> "*Mili Edebiyat akımının hikâye ve roman alanındaki en önemli özelliklerinden biri de 'memleket edebiyatı' çağının başarılı örneklerinin verilmiş olmasıdır. Daha önceki Tanzimat ve Edebiyat-ı Cedide hikâye ve romanlarında vakaların İstanbul sınırları içine hapsedilmesine yazarların memleket sorunlarına kapalı durmasına karşılık, bu devirde 'halka doğru' hareketinin sonucu olarak bütün sanat eserleri, özellikle hikâye ve roman yurdun her köşesine açık tutulmuş ve her tabakadan halkın hayatı konu olarak ele alınmıştır.*"[22]

Halide Edip Adıvar'ın *Yeni Turan* ve Ahmet Hikmet Müftüoğlu'nun *Gönül Hanım* adlı eserlerinde milliyetçilik düşüncesi siyasi bir ideoloji olarak sunulur ve Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Kiralık Konak* adlı eseriyle Türk toplumunun Tanzimat'tan başlayarak üç kuşak boyunca geçirdiği sosyal değişimler ayrıntılı bir tahlil ve üslupla anlatılır. Ayrıca Halide Edip Adıvar'ın *Ateşten Gömlek* romanıyla Milli Mücadele ortamı yansıtılmaya çalışılır. Dolayısıyla bu dönem romancılarının Türk toplumunun

[21] Ali İhsan Kolcu, *Tanzimat Edebiyatı 2,- Hikâye ve Roman*, "Boğaz İçinde Bir Madam Bovary: Aşk-ı Memnu", 2.Baskı, SalkımSöğüt Yayınları, Ankara 2005, s.306-317.
[22] Cevdet Kudret, *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman 2*, 2. Baskı, İnkılâp Kitapevi, İstanbul 2013, s.12.

hayatını, düşünce yapısını ve sorunlarını ne kadar geniş bir perspektifte ele aldıkları görülebilmektedir.[23]

19. yüzyıl romanları genel itibariyle Aristocu bir mantık çerçevesindedir. Görüş çevresinde toplananlar, akıl ve mantık ekseninde görülen dünyayı birebir yansıtma amacındadır. Bu yüzyılın romanlarında insana özgü her şey belirgin, kesin çizgilerle çizilmiş ve şüpheye yer bırakmayan yargılarla çevrelenmiş bir anlayış vardır. 19. yüzyıl romanına klasik gerçekçi roman adı da verilmektedir. 1914 yılına kadar yazılan romanlar ana hatlarıyla klasik roman olarak anılmaktadır.[24] Bu tür romanlarda nesnel gerçekçi bir anlayış vardır. Ayrıca romanlarda olay hep ön plandadır. Bu yüzyıl romanlarında yazarlar okuyucuya mümkün olduğu kadar gerçek bir dünya sunarlar. Bundan dolayı genel itibariyle söz konusu yüzyıl romanlarında kurgu ve teknik geri planda bırakılır. Bu dönem romanlarında belirleyici etken sosyolojidir. Sosyal hayat, ideoloji ve siyaset konu olarak ön plandadır. İnsanın iç dünyası, manevi iklimi ise geri planda kalmıştır. Türk edebiyatında Tanzimat'tan Cumhuriyet'e kadarki süreçte genel çerçevede bu roman türü hâkimdir.

20. yüzyıl ve sonrasındaki süreçte romanın başlangıç evresi olarak Cumhuriyet'in ilanı olan 1923 yılı dikkate alınır. Cumhuriyet'in ilanından önceki süreçte Osmanlı Devleti'nin ortaya koyduğu yaklaşımlarla yüzünü Batı'ya döndüğü görülmektedir. Öncelikle ilan edilen Tanzimat Fermanı'yla Batılılaşma resmi devlet görüşü haline gelmiştir. Tanzimat Fermanı'yla Osmanlı Devleti'nin ulaşmaya çalıştığı amaca Halil İnalcık'ın da tabiriyle baktığımızda İnalcık, müesseseleri bozulmuş olan Osmanlı İmparatorluğu'nun yeni bir medeniyetle yükselen ve taarruza geçen Avrupa'nın ezici ve kapsamlı üstünlüğü neticesinde Tanzimat Fermanı'nı Osmanlı Devleti'nde kaçınılmaz olan bir adım olarak görür.[25] Tanzimat Fermanı'ndan sonraki süreçte meydana gelen gelişmeler Türk insanının yaşayışına, düşünce yapısına ve fikir dünyasına da etki etmiştir. Bu etki Tanzimat döneminde ortaya konan eserlere de yansır. II. Abdülhamit

[23] 1908 ve sonrası Türk romanı üzerine detaylı bilgi edinmek için Bkz: Kenan Akyüz, *Modern Türk Romanının Ana Çizgileri 1860-1923*, İnkılâp Kitapevi, İstanbul 2017, s.161-186.
[24] Nurullah Çetin, *Roman Çözümleme Yöntemi,* Akçağ Yayınları, Ankara 2015. s.71.
[25] Halil İnalcık*, Tanzimat ve Bulgar Meselesi*, Kronik Kitap, İstanbul 2018. s.2.

döneminde yaşanan istibdat dönemi olarak tarif edilen yıllarda baskı ve sansür yoğun olarak uygulanmıştır. Bu istibdat döneminde sanatkârlar yaşanan bu sansür ve baskıcı tutumdan etkilenmişlerdir. 1908 yılında ilan edilen Meşrutiyet'le beraber yeni bir dönem başlamıştır. Meşrutiyetin ilanıyla toplum yönetimde söz sahibi olmaya başlamış ve padişahın yetkileri sınırlandırılarak meclis güçlendirilmiştir. Bu durum da halkın yönetim nezdindeki temsilini güçlendirmiştir.

Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e doğru giden süreçte Cumhuriyet romanı olarak tarif edilen 1923 yılı ve sonrası yazılan eserlerde Milli Edebiyat yazarlarının etkisi vardır. Cumhuriyet Dönemi Türk romanı genellikle Cumhuriyet ideolojisi çerçevesinde şekillenir. Aslında Tanzimat edebiyatında da benzer bir özellik vardır. Tanzimat döneminde yazılan romanlar genellikle halkı eğitmek ve batılı değerleri halka tanıtmak için yazılan eserlerdir. Cumhuriyet dönemi edebiyatının ilk evresinde de yazarlar ortaya koydukları eserlerle edebiyatı inkılâpları anlatmayı, devletin ideolojisini topluma aktarmayı sağlayan bir araç olarak görmüşlerdir. Osman Gündüz'ün de vurgular:

> "*... İttihatçıların parti kavgaları, Birinci Dünya Savaşı ve Mütareke döneminin buhranlı sahneleri içinde geçmiş, daha sonra İstiklal Savaşı'na ve Cumhuriyetin kuruluşuna tanık olmuş genç kuşak romancılar, dönemin koşulları gereği, yeni kurulan devletin prensiplerini benimseyen/destekleyen romantik eserler yazarlar*."[26]

Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatının öncü yazarları arasında Reşat Nuri Güntekin, Halide Edip Adıvar, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Peyami Safa ve daha birçok yazar sayılabilir. Söz konusu yazarlar Cumhuriyet'in ilk yıllarında ortaya koymuş oldukları eserlerle dönemin roman anlayışını tayin ederler. Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte Türk romanının önemli olarak görülen temalarından biri de rejimin benimsetilmesi olmuştur ve bu doğrultuda yazılan eserlerle toplumun her kesimine Cumhuriyet'in fikir ve değerlerini yaymaya çalışmışlardır. Bu dönemde idealist kahramanlar olarak yer alan öğretmen, devlet memuru gibi meslek gruplarının da içinde bulunduğu roman

kahramanları eserlerde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Reşat Nuri Güntekin'in *Çalıkuşu* (1922) ve *Yeşil Gece* (1928) romanları, Halide Edip Adıvar'ın ise *Vurun Kahpeye* (1923) adlı romanı buna örnek gösterilebilir. Cumhuriyet dönemi yazarlarının eserlerinde realizm, natüralizm, toplumcu gerçekçilik gibi akımlar görülebilmektedir. Bu dönem sanatçılarının kimi toplumsal konuları ele alırken kimi de bireyin iç dünyasına yönelen romanlar yazmışlardır. Cevdet Kudret'in ifadesiyle, "*Cumhuriyet dönemi hikâye ve romanında, daha önceki dönemlerde olduğu gibi, iki ayrı çizgi üzerinde yürüdüğü görülür: kimi eserlerde toplumsal sorunlar ele alınmış, kimi eserlerde ise bireyin iç dünyası işlenmiştir.*"[27]

Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünden sonra İsmet İnönü devlet yönetiminin başına geçmiştir. 1940'lı yıllardan sonra toplum üzerinde bir karamsarlık havası hâkim olmuştur. Bunun da birincil nedeni İkinci Dünya Savaşı'nın dünya genelinde yarattığı buhran, ekonomik sıkıntılar ve savaşın yarattığı olumsuz durum, bu dönemde yazılan romanlara da yansımıştır. Bu dönemde devletin komünizme karşı aldığı önlemler de göze çarpar. Tedirgin bir havayla dönemin sanatkârlarından bazıları hapse atılır.[28]

1950 yılı sonrasında ise çok partili hayata geçilmiştir. Bu tarihten sonra Memduh Şevket Esendal, Kenan Hulusi, Sabahattin Ali, Peyami Safa, Sait Faik Abasıyanık ve Halikarnas Balıkçısı gibi kimi yazarlar bu dönem romanının gelişmesine öncülük etmişlerdir. Peyami Safa'nın bireyin iç dünyasına yöneldiği romanlarının yanında Sabahattin Ali'nin toplumcu gerçekçi anlayışla yazdığı romanları göze çarpar. 1960 - 1970'li yıllarda işçi sınıfının var olduğu romanlar yazılmaya başlanmıştır. Sabahattin Ali ve diğer yazarların etkisiyle (Fakir Bayburt, Orhan Kemal, Kemal Tahir, Yaşar Kemal, Rıfat Ilgaz, Samim Kocagöz, Aziz Nesin, Sadri Ertem, Kemal Bilbaşar) toplumcu gerçekçi anlayışla

---

[26] Ramazan Korkmaz, *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı,* haz. Osman Gündüz, "Cumhuriyet Dönemi Türk Romanı", s.399.
[27] Cevdet Kudret, *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman 3*, 2. Baskı, İnkılâp Kitapevi, İstanbul 2013, s.13.
[28] 1940 sonrası dönem ile ilgili detaylı bilgi için Bkz: Filiz Ali ve Atilla Özkırımlı*, Sabahattin Ali Anılar, İncelemeler, Eleştiriler,* Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2014, s.31-289. Ramazan Korkmaz, *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000*, haz. Ayşenur Külahlıoğlu İslam, "*Cumhuriyet Dönemi Türk Hikâyesi*", Grafiker Yayınları, Ankara 2011, s.341-357. Züleyha Çakmak Aşçı*, İsmet İnönü Döneminde Uygulanan İç Politikanın İstisadi, Sosyo-Kültürel Etkileri 1938-1950*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2012. s. 150-158.

yazılmış eserler kaleme alınmıştır. Köyden kente göç, yoksul kesimin sorunları, haksız düzene karşı isyan yazılan romanlara konu olarak girmiştir. Berna Moran'a göre, "... *Anadolu romanlarında gördüğümüz haksız düzene isyan, sömürüye başkaldırı 1960 ve 1970'lerin kargaşalı büyük kentlerinde gerçekten yaşanmış ama yapılan eylemlerin, başkaldırı hareketlerinin kendileri değil yenilgiden sonraki aşama yansıtılmıştır romana.*"[29]

1960 sonrası ortaya çıkan rahatlama ortamı yapılan anayasaya da yansımıştır. Her kesime tanınan geniş haklar ilerleyen dönemlerde olumlu ve olumsuz sonuçlar doğurmuştur. Berna Moran da bu konu bağlamında 1960'lı yıllarda görülen önemli değişimlerden biri olarak gördüğü, halk kitlelerince özgürlük ortamının artması ve insanların hakları konusunda bir uyanışın sağlandığı ve bu uyanışa bağlı taleplerin ileri sürülmesine sağlayan faktörün 27 Mayıs Anayasası olduğunu belirtir. Bu anayasa sayesinde basın özgürlüğüne, yargı bağımsızlığına, sendikal haklara ve üniversite özerkliğine yönelik ortamların hazırlandığını vurgular.[30] Devam eden süreç içinde tarihçiler tarafından egemen güç olarak tarif edilenlerin kışkırtmasıyla bu dönemde üniversite olayları baş göstermiştir. Bu yaşanan olaylar sonucunda 12 Mart darbesi meydana gelmiştir. Bunun sonucunda birçok kişi tutuklanmış hatta idam edilmiştir. 12 Mart'ın getirdiği bu ortam dönemin yazarları üzerinde de etkili olmuştur. O dönemi yansıtan eserler kaleme alınmıştır. Füruzan *47'liler*, Tarık Dursun K *Gün Doğdu,* Sevgi Soysal *Şafak*, Adalet Ağaoğlu *Bir Düğün Gecesi* ve Erdal Öz *Yaralısın* adlı eserleri yazmışlardır. Bahsi geçen yazarlar gözaltına alınmış, tutuklanmış, o dönemde yaşananları kendi gözleriyle görmüş ve yaşadıklarını romanlarına yansıtmışlardır. Bundan dolayıdır ki okur kapalı mekân atmosferini romanlarda yaşamıştır. Okuyucular cezaevlerinin sıkıntısını, işkencelerini eserlerden görerek öğrenmiş ve fikir sahibi olmuştur. 1970 ve 1980 yılları arasındaki roman anlayışında bu yaşananlardan yola çıkılarak yazılan romanların yanında iç muhasebenin yapıldığı romanlarda kaleme alınmıştır. Oğuz Atay'ın *Tutunamayanlar'*ı ve Yusuf Atılgan'ın *Anayurt Oteli* adlı romanlarda bireyden yola çıkarak iç muhasebenin yapıldığı gizli bir başkaldırının izleri

[29] Berna Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 3*, 17. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul 2015, s.11.
[30] Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 3*, s.12.

görülmektedir. *Tutunamayanlar* ve *Anayurt Oteli* ayrı iki türden olmalarına karşın bunlar da başkaldırı niteliği taşımaktadırlar.[31] Kısaca 1970 ve 1980 yılları arasındaki roman anlayışını Ahmet Oktay'ın bu konu bağlamındaki şu cümleleriyle özetleyebiliriz:

> "*1971-1980 yılları arasında yazılmış romanların belirleyici birkaç özelliği vardır: bunlardan biri Tanpınar-Atılgan-Atay çizgisinin çeşitlenerek kendini daha fazla ifade etmesidir. Diğeri ise 1960'lı yıllarda kendini çok da fazla göstermeyen, pek çoğu, 70 sonlarında yazmaya başlayan genç kuşak romancı grubunun ön hazırlığı sayılabilecek metinler ortaya koymalarıdır. Bir başka konu ise, darbenin sol düşüncede meydana getirdiği yıkım ve çöküntüyü meydana getiren eserlerin kaleme alınmış olmasıdır.*"[32]

1980 yılına gelindiğinde toplum içerisinde meydana gelmiş olan kargaşa, sağ-sol çatışması, üniversite olayları, siyasi açmazlar gibi birçok neden 12 Eylül 1980 yılında ordunun ülke yönetimine el koymasıyla sonuçlanmıştır. Ardından sonraki süreçte dönemin siyasi politikaları sonucunda serbest pazar ekonomisine geçilmiş yurt dışından gelen ürünlerin önü açılmıştır. Bu sayede toplum daha geniş perspektifte istediği ürüne ulaşmış ekonomik boyutta yeni bir dönem başlamıştır. Edebiyata bakan yönüyle ise yazılan eserlerde dönemin baskı atmosferinin neden olmasından dolayı toplumcu gerçekçiliği anlatan eserlerin yerine daha çok bireyin iç dünyasını anlatan eserler yazılmaya başlamıştır. Bundan dolayıdır ki bu dönemde önemli olarak görülen bir başka uğraş alanı postmodern anlayış olmuştur. Postmodernizm, modern romanımın bir ileriki aşamasıdır. Bilindiği gibi modern romanın oluşmasında Freud ve psikanalizin büyük etkisi olmuştur. Klasik roman anlayışına bir tepki olarak doğan modern roman insanın ruhuna, bilincine yönelmiştir. Kısacası daha içe dönüktür. Modern sonrası demek olan postmodernizm bu dönemde sanatkârlar tarafından kullanılmaya başlamıştır. Ancak postmodernizmin tam manasıyla tanımını yapmak zordur. 1960'lı yıllarda ilk olarak Amerika'da ortaya çıkan bu yaklaşım Türk edebiyatında 1980'li yıllarda kendini gösterir. Postmodernizmin Türk edebiyatında temsilcileri Oğuz Atay, Adalet Ağaoğlu,

[31] Berna Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 2*, 20. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul 2016, s.8.
[32] Ahmet Oktay, *Postmodernist Tahayyüle İtirazlar*, İnkılap Kitabevi, İstanbul 2000. s.135.

Pınar Kür, Orhan Pamuk, Hasan Ali Toptaş ve Hilmi Yavuz gibi sanatçılar bu türde eserler kaleme alan yazarların başında gelmektedir.[33]

1970'lerin sonu ve 1980 sonrası dönemde Türk edebiyatında postmodernizme yöneliş yaygınken bunun yanında fantastik türün özellikleriyle şekillenmiş olan (Fantastic Fiction) eserler de yazılmaya başlamıştır.

Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanan Türkçe sözlükte fantastik ile ilgili iki tanım karşımıza çıkmaktadır:

● *Gerçekte var olmayan, gerçek olmayan, hayali*

●*18. Yüzyıldan başlayarak Fransa'da gelişen bir tür*[34]

TDK'nın yapmış olduğu bu tanımlamadan yola çıkarak fantastik için gerçek olmayan ya da gerçekleşmesi mümkün olmayan olaylar silsilesi diyebiliriz. İlk olarak 18. yüzyılda ortaya çıkan bu tarz ile ilgili kapsamlı denilebilecek ilk çalışmayı Rosemary Jackson *Fanstasy: The literature of Subversion* adlı eseriyle yapmıştır. Ona göre fantastik görünmezlik, olanaksızlık, başkalaşım, hayal gibi unsurların toplamıdır. Rosemary Jackson fantastik tarzla ilgili yapmış olduğu çalışmasında şu sonuçlara yer vermiştir:

> ● "*Zamanın bütünlüğünü gözlemlemeyi, yer ve karakteri, kronolojiyi bununla birlikte canlı ve cansız objeleri, kendi ve diğerleri ile yaşam ve ölüm arasındaki katı ayrımı reddeder*.
>
> ●*Bir fantastik yazı uzun zamandan beri var olmayan veya var olmasına izin verilmemiş, duyulmamış görülmemiş hayal ürünü ya da görünür gerçeğin sınırlandırılmış şeklini veya hâlihazırda var olanın karşıtı olan yılmaz bir isteği anlatır.*

[33] Postmodernist roman yazan sanatkârlar ile ilgili ayrıntılı bilgi için Bkz: Ramazan Korkmaz (Ed.), *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000* haz. Osman Gündüz, "*Cumhuriyet Dönemi Türk Romanı*", Grafiker Yayınları, Ankara 2011, s.518-530. Hasan Bülent Kahraman, "Gelenek, Postmodernizm Bazı Yeni Kavramlar", *Varlık dergisi*, Mayıs 1993. Ramazan Korkmaz, "Kara Kitap'taki Simgesel Dönüş İmgelerinin Postmodernist Açıdan Yorumu", *Türk Yurdu Türk Romanı Özel Sayısı*, 2000, s.362-372. Nurullah Çetin, *Roman Çözümleme Yöntemi,* Akçağ Yayınları, Ankara 2015, s.92.

[34] *Büyük Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2011, s. 679.

> ●*Fantastik edebiyat hayata dair metafizik bilmeceleri sosyal kuralları kuralsız bir biçimde çözmeye çalışır. Karakterleri genelevden, mezarlıktan, hapishaneden, diğer dünyadan olabilir. Bu türün deli, ölü, erotik ve suçtan korkusu yoktur*."[35]

Fantastik tarz üzerine yapılan çalışmalardan biri de Tzvetan Todorov'a aittir. Fantastik tarzı yapısalcı bir anlayışla ele alarak oluşturduğu *Fantastik Edebi Türe Yapısal Bir Yaklaşım* adlı çalışmasında Todorov, fantastik tarzı "kendi doğal yasalarından başka yasa tanımayan bir öznenin görünüşte doğaüstü bir olay karşısında yaşadığı kararsızlık"[36] olarak tanımlar. Todorov'un bu tanımından yola çıkacak olursak fantastik tarzın kendi içinde kural bütünlüğü vardır. Bu türün kendine has özellikleri bulunmaktadır. Bu tarzda yazar için alabildiğine geniş bir evren, düşünme yapısı, olaylara istediği gibi yön verebilme olanağı ve meydana gelen hiçbir şeyin neden ve nasıl sorularının sorulmadan kabul edilebilirliğinin olduğu bir anlatı imkânı sağlar. Fantastik edebiyat okura var olan dünyanın yanında var olmayan, hayali bir dünyanın varlığını da sunar. Okurun hayal gücünün genişlemesini ve yeni düşünce ufuklarının açılmasını sağlar. Berna Moran fantastik türü şöyle tanımlar:

> "*Gerçekliğin zaman, mekân karakter kavramlarını, canlı-cansız ayrımını tanımayan ve bildik dünyamızın ötesinde alternatif bir dünyayı işin içine katan anlatıların tümüne verilen addır*."[37]

Fantastik türde eser kaleme alan yazarlar, mitler, efsaneler ve halk hikâyeleri gibi türlerden beslenmişlerdir. Toplumların hayal evreninde bir miras niteliğinde olan mitlerin ve mitler ışığında devam eden süreçte gelişmiş olan türlerde görülen

[35] Nuran Özlük, *Türk Edebiyatında Fantastik Roman*, (Yayınlanmış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2010, s.11. Ayrıca Bkz: Rosemary Jackson, *Fanstasy: The literature of Subversion,* Londan and New York, Routledge, 1981, s.3-22.
[36] Tzvetan Todorov, *Fantastik Edebi Türe Yapısal Bir Yaklaşım*, Çev. Nedret Tanyolaç Öztokat, 3. Baskı, Metis Yayınları, İstanbul 2017, s.31.
[37] Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 3*, s.60.

gerçekleşmesi mümkün olmayan olağanüstü olayların, gerek doğuda gerekse batıda fantastik edebiyatın temellerini ve kaynaklarını oluşturduğu bilinen bir gerçektir.[38]

Fantastik edebiyatın dünya çapında tanınırlığı/bilinirliği Türk edebiyatındaki tarihinden çok öncedir. Bu tarz üzerine dünya edebiyatında yazılan romanların yanı sıra birçok makale, tez, bildiri ve kitap gibi inceleme yazıları da yazılmıştır. Dünya edebiyatında fantastik türün özelliklerinden yararlanarak büyülü bir gerçekçilikle eserler veren Gabriel Garcia Marquez'in *Yüzyıllık Yalnızlık*, *Kolera Günlerinde Aşk*, *Benim Hüzünlü Orospularım* gibi romanları bu türün önemli örneklerini oluşturmaktadır. Türk edebiyatında ise Giritli Ali Aziz Efendi'nin masalsı bir anlatımla cinler, periler ve sihirli olaylarla meydana gelen olağanüstülükleri anlattığı *Muhayyelat* adlı eseri fantastik türün önemli örneklerinden biridir. Ayrıca Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın *Gulyabani*, Kerime Nadir'in *Dehşet Gecesi*, Şehbenderzade Filibeli Ahmet Hilmi'nin *Amak-ı Hayal*, Ahmet Mithat Efendi'nin F*enni Bir Roman Yahut Amerika Doktorları* ve Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Abdullah Efendi'nin Rüyaları* gibi eserleri Türk edebiyatındaki bu türün önemli ve ilk örnekleri niteliğindedir. Fantastik tarz Türk edebiyatında özellikle 1980 sonrası varlığını hissettirmeye başlamış ve bu tarihten sonra gelişim göstermiştir.[39] Türk edebiyatında Ahmet Mithat Efendi, Şehbenderzade Filibeli Ahmet Hilmi, Kerime Nadir, Hüseyin Rahmi Gürpınar, Peyami Safa, Sadık Yemni, Barış Müstecaplıoğlu, Mine Söğüt, İhsan Oktay Anar, **Nazlı Eray**, Latife Tekin vb. yazarlar fantastik tarzda eserler kaleme almışlardır.

Romanları üzerine çalıştığımız Nazlı Eray da Türk edebiyatında fantastik türün öncülerinden biridir.[40] Daha küçük yaşlardan itibaren edebiyatın içinde olan Eray, roman ve hikâyeleriyle tanınmaktadır. Nazlı Eray, Türk edebiyatına yeni bir soluk getirmiştir. Henüz Türk edebiyatında yeni bir tür olarak yer almaya başlayan fantastik tarzda eserler

[38] Seda Aksüt Çobanoğlu, "Fantastik Edebiyata Halk Kültürü Unsurlarından İzler: Sadık Yemni Örneği", *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C, S. LV, s.4-5. Ayrıca Bkz: Gönül Yonar, *Türk Edebiyatında Fantastiğin Kökenleri*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2011.
[39] Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 3*, s.69.
[40] Nazlı Eray ve fantastik edebiyat üzerine Bkz: Berna Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 3*, İletişim Yayınları, İstanbul 2015, s.59-75. Suat Batur, *Yazarlar ve Şairler Sözlüğü*, Altın Kitaplar, İstanbul 2018. Fethi Naci, *Yüzyılın Yüz Türk Romanı*-Ay Falcısı, Adam Yayınları, İstanbul 1999, s.606. Tuğba Öztürk (Ed), Yazarlar ve Şairler Sözlüğü, Birleşik Basım Yayınları, İstanbul 2012, s.158.

veren Eray, yapıtlarında büyülü ve düş yönü yoğun olan eserler yazmaktadır. Anılarının da sıklıkla yer aldığı bu eserlerinde postmodernizm ile üstkurmaca tekniğinin izleri de görülmektedir. Fantastik yazarları Nazlı Eray'da da olduğu gibi eserlerindeki roman kahramanlarını gerçek hayattan olan kişilerden seçerler. Bu gerçeklik roman içindeki hayal dünyasıyla birleştirilerek bir bütünlük halinde sunulur. Bu gerçek dünyanın insanları roman kurgusu içinde bir anda farklı boyutlara geçer ve bu sayede fantastik bir evrenin yaratılması sağlanır. Bu farklı evren gerçek dünyanın yaşayışından tamamen farklı bir mekânda ve farklı bir zaman dilimlerinde gerçekleşir. Ancak yazar kurguladığı bu dünya evreninde olayları şekillendirse de fiziki gerçeklikten tamamen uzaklaşmaz.

Nazlı Eray'ın romanlarında verilmek istenen mesaj ya da düşünce büyülü bir gerçeklikle sunulmaktadır. Eray'ın eserlerinde fantastik türün özellikleri toplumu, insanı ya da bireyi ilgilendiren bir gerçeklikle verilir. Yazarın fantastik evreninin içine girmiş olan kahramanları dünyanın gerçeklerinden tamamen sıyrılmazlar. Nazlı Eray'ın fantastik türün özellikleriyle şekillenmiş olan romanlarını fantastik tarzda yazılmış olan diğer eserlerden ayıran en önemli ölçüt budur. Nazlı Eray'ın birçok öyküsü ve romanları hakkında ileri sürülen görüşler ve araştırmalar *Varlık, Türk Dili, Cumhuriyet Kitap, Yazko Edebiyat, Oluşum, Gösteri, Dönemeç* gibi dergilerde yayınlanmıştır.

Nazlı Eray üzerine hazırlamış olduğumuz bu çalışma giriş ve sonuç dışında iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yazarın hayatı, sanatı ve eserleri üzerine durulacak ardından da yazmış olduğu eserler kronolojik sıraya göre ele alınacaktır. Eray'ın hayatı ve sanatı kısmında antoloji kitaplarındaki bilgilerin yanı sıra makale ve söyleşilere de yer verilecektir. Ayrıca bu bölümde yazarın sanatına yönelik kendi ifadelerine de değinilecektedir. Çalışmanın esas kısmını teşkil edecek olan ikinci bölümde ise yazarın romanları bütün yönleriyle incelenecektir. Yapacağımız bu incelemede romanların yayınlanma tarihleri dikkate alınarak kronolojik bir sıralamaya gidilecektir**.** Romanlar içerdiği muhtevaya göre gruplandırılacak ve bu gruplandırma sırasında da romanların yayınlanma yılları esas alınarak romanlar değerlendirilecektir. Aşağıda ilk önce Nazlı Eray'ın hayatı ve sanat anlayışına yer verilecektir.

BÖLÜM 1

NAZLI ERAY'IN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ

1.1. Hayatı

Türk edebiyatında fantastik türün öncülerinden biri olarak kabul edilen Nazlı Eray 28 Haziran 1945 yılında Ankara' da doğmuştur. Anayasa Mahkemesi Üyesi ve Türkiye İş Bankası Dışişleri Müdürü Lütfullah Bütün ile Şermin Bütün'ün kızıdır. "*İkdam Gazetesi Başyazarı Tahir Lütfi Tokay dedesi, Sabahattin Kudret Aksal ise eniştesi*"[41] olduğu birçok kaynak tarafından belirtilmektedir. Ayrıca yazar, dedesi Tahir Lütfi Tokay'dan bazı roman (*Sis Kelebekleri, Rüya Yolcusu, Ay Falcısı*) ve öykülerinde söz eder. Nazlı Eray adını dedesinin koyduğunu şu cümlelerle dile getirir:

> "*Çok Nazlı Bir bebek bu. Adı Nazlı Olsun, demiş. Adımı koymuş*."[42]

Nazlı Eray çocukluk yıllarının bir bölümünü dedesinin köşkünde anneannesiyle beraber geçirir. O günleri ve yaşadığı o köşkü otobiyografik özellikler taşıyan *Deniz Kenarında Pazartesi* adlı eserinde şu cümlelerle anlatır:

> "*...Çocukluğum deyince aklıma Yusufçuk kuşunun ötüşü; Kızıltoprak'taki dedemin köşkü; alt kattaki serin taşlık; ikinci ve üçüncü kata çıkan serin oymalı trabzanlı merdivenler, geniş sofalar; kaçıp saklandığım bir tavan arası, salondaki şamdanlar, köşeye kurulmuş kahverengi çini soba; buzlu ve camlı büfeler ve duvarda rüzgârda eğilmiş giden yelkenli resimleri, piyanonun tuşlarına gizlice bir sabah zamanı dokunan reçelli parmaklarım gelir*."[43]

---

[41] *Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi*, C.1 Yapı Kredi Yayınlar, İstanbul 2001, s.310.
[42] Nazlı Eray, *Ay Falcısı,* Can Yayınları, İstanbul 1992, s.8.
[43] Nazlı Eray, *Deniz Kenarında Pazartesi*, Can Yayınları, İstanbul 1990, s.8. Ayrıca Bkz: Drita Çetuka, *Nazlı Eray'ın Yapıtlarında Otobiyografik Ögeler*, Bilkent Üniversitesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2005, s.26.

Nazlı Eray eğitimine, eve gelen özel hocalarıyla başlar. Eray, Ankara'ya anneannesinin yanına gider ve orada Sarar adlı bir okula yazdırılır. Buradaki öğreniminden sonra İstanbul'a tekrar döndüklerinde babası onu Kasımpaşa'daki Evliya Çelebi İlkokulu'na yazdırır:

> "*Yeniden döndüğüm İstanbul'da, bir süre daha özel öğretmenlerle okumuş, sonra beni her şeyden korumak isteyen babam, öğretmenlerimin ısrarı ile beni, evimize yakın olan Kasımpaşa'daki Evliya Çelebi İlkokuluna yazdırmıştı*."[44]

Yazar, eğitimine geri döndükleri İstanbul'da devam eder. Bu dönemde ilk aşkından, ilk iş deneyiminden anılarında ve romanlarında bahsetmektedir.

> "*On altı yaşındayım. Heyecanlıyım, coşkuluyum, hem çok mutluyum. Hem mutsuzum. Bir öyküm dergide yayınlanmış. Kızıltoprak'taki evimden kaçmış, Beyoğlu'ndaki genç bohem bir çevrenin içine girmişim. Seviyorum, aşığım…*"[45]

> "*…Bir gün önce annemin bir arkadaşı beni dükkânda yüzük satarken görmüş, hemen anneme telefon etmiş. Annem hemen inanamamış, sonra da gelip buluvermişti beni. Bunu da mı yapacaktın dedi. Ağladı… İşte ilk işim…*"[46]

Nazlı Eray, 1958 yılında İngiliz Kız Ortaokulu'nu bitirir. Ardından ortaöğrenimini 1962 yılında Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'nde tamamlar. Bu tarihten sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk bölümüne kaydını yaptırır. Ancak üçüncü sınıfa geldiğinde bu bölümden ayrılarak aynı üniversitenin Edebiyat Fakültesi'nde bulunun felsefe bölümüne girer. Ancak yazar, felsefe eğitimini de tamamlamadan okuldan ayrılır. Eray, bu süreci anılarında şu cümlelerle dile getirmektedir:

---

[44] Eray, *Deniz Kenarında Pazartesi*, s.15.
[45] Eray, *Deniz Kenarında Pazartesi,* s.19.
[46] Eray*, Ay Falcısı*, s.97.

"*İstanbul Hukuk Fakültesindeki kaydımı söküp almıştım. Oysa iyi bir öğrencisiydim. O yıl son sınıfa geçmiştim. Fakültedeki hocalarım bu kararımı şaşırmışlar, annem babam üzülmüşlerdi. Hukuk bana göre değildi. O sıkıntı ve bunalımın içinde böyle düşünüyordum, kararımı vermiştim. Bir akşamüstü tüm hukuk kitaplarımı bir fileye doldurup, Beyazıt'taki Sahaflar çarşısında sattım. Öyle ağır bir fileydi ki, elimi kesiyordu. Kitapları satınca, sanki tüm sıkıntılarımdan arınacakmışım gibi geldi bana*."[47]

Nazlı Eray bu süreçten sonra Ankara'ya yerleşir. Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'nın açmış olduğu sınava girer ve kazanır. Orada 1965 yılından 1968 yılına kadar çalışır.

"*Kendi paramı kazanmak istemiş, radyodan duyurulan sınava girmiştim. Arkam yoktu, torpilim yoktu… Ankara'da yeniydim. Kazanmıştım sınavı. Bürokrasiyi bilmiyordum. Daha önce hiç çalışmamıştım. O sabah kalkmak ne kadar zor gelmişti bana. Mütercim Radyo Dinleyicisi kadrosu ile girmiştim işe… Sigaranın birini yakıp birini söndürüyordum*."[48]

Nazlı Eray çalıştığı dönemde ilk evliliğini yapar. Bu evlilikten ikiz çocukları olur ve çalıştığı işyerinden bu süreçte ayrılır.

"*İkiz kızları doğunca çalışma hayatına son veren Eray, yaşamının bundan sonrasını yazarlığa ayırır*."[49]

1971 yılına gelindiğinde Nazlı Eray ciddi rahatsızlıklarla uğraşır. Mekanik bağırsak düğümlenmesi sonucunda hastaneye kaldırılan yazar, Gülhane Askeri Hastanesi'nde bir buçuk yıl yatar. Hastanede kaldığı süreci eserlerinde ve anılarında yer veren Eray, o

[47] Eray, *Deniz Kenarında Pazartesi*, s.32.
[48] Eray, *Deniz Kenarında Pazartesi*, s.30-31
[49] Macit Balık, *Nazlı Eray'ın Öykülerinde Düş, Düşlem ve Gerçeklik*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van 2005. s.12. Ayrıca Bkz: Nazlı Eray, *Kapıyı Vurmadan Gir*, Kapital Yayınları, İstanbul 2004. s.1.

günleri yaşarken "yazma uğraşını çoktan bıraktığından"[50] da söz eder. Buradaki tedavinden sonra Nazlı Eray Londra'ya gider.

> "*1971'deydi bu olaylar, biliyorsun… Aradan uzun zaman geçti. İnsanları, olayları, sözleri hiç unutmam ama ne tuhaftır ki o korkunç ağrıyı da morfini de unuttum… Zaten alışmamam için çok sıkı bir doktor kontrolü altında yapılıyordu bu iğneler. Ölümden birkaç kez kurtarmışlardı ama geçirdiğim büyük ameliyatlar yatağa çakmıştı beni*."[51]

Nazlı Eray bu rahatsızlığı atlattıktan sonra tekrar yazmaya başlar. Bu dönemde daha çok öykü türünde eserler verir. Nazlı Eray edebiyat dünyasına adımını hikâye yazarlığıyla atar. İlk hikayesi henüz ortaokuldayken 1959 yılında yazdığı *Mösyö Hristo* adlı eserdir. Bu eser, bir yıl sonra *Varlık* Dergisi'nde yayımlanır. Eray çalışma hayatı, evlilik ve hastalıklar sonucunda ara verdiği yazma hayatına tekrar geri döner. Bu yazma uğraşının yeniden alevlenmesinde Attila İlhan'ın etkisi vardır. Bu etki sonucunda yazar, 1975 yılında ilk öykü kitabı olan *Ah Bayım Ah'*ı çıkarır. Bu öykü kitabının çıkmasında önemli rol oynayan Attila İlhan'a yazar, anılarında ve eserlerinde yer vermektedir:

> "… *Ben hiç kitap yayınlamayı düşünmüyordum. O kitaptaki öyküleri yazmıştım ve o zamanın çok kalburüstü dergileri olan Varlık, Türk Dili gibi dergilere yolluyordum ve bu hikâyeler hemen basılıyordu. Bir gün Attila İlhan'dan bana bir mektup geldi. "Sevgili Kardeşim Nazlı, hikâyelerini okuyorum ve çok heyecanlanıyorum. Onları kitaplaştırmayı düşünmüyor musun? Ben Tunalı Hilmi'de Bilgi Yayınevindeyim. Bekliyorum." Attila İlhan ilk defa bir yazara böyle bir mektup yazmıştı. Bunu o zaman bilmiyordum. Çok heyecanlandım ve topladığım öyküleri alıp Bilgi Yayınevine gittim*."[52]

[50] Eray, *Deniz Kenarında Pazartesi*, s.53.
[51] Nazlı Eray, *Deniz Kenarında Pazartesi*, s.53.
[52] https://arzukilic.wordpress.com/2016/01/27/ilginc-ve-fantastik-oykulerin-yaraticisi-nazli-eray/, Erişim Tarihi: 30.09. 2018.

1977 yılında ise yazar Amerika'da bulunan Lowa Üniversitesi'ne Uluslar Arası Yazarlar Birliği'nin konuğu olarak davet edilir ve orada bir sömestr boyunca yaratıcı yazın dersleri verir. Nazlı Eray, Amerika'ya gidişi ve aldığı bu davet ile ilgili şunları söyler:

> "*Yepyeni, kolunun altında tek kitabı olan bir yazarken, hayatımın bir yılını geçirdiğim garip bir dünya idi Lowa City… Aldığım bir davet üstüne, Ankara'yı bırakıp yaşamımda yepyeni ufuklar açacak olan Amerika'ya uçmuştum. Elimde yepyeni basılmış ilk kitabım vardı. Ah Bayım Ah.*"[53]

Nazlı Eray, *Ah Bayım Ah* adlı eseri başarı kazandıktan sonra Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Lowa City'ye davet edilir. Uluslar Arası Yazarlar Birliği'nin konuğu olarak ABD'de bir yıl kalarak inanılmaz deneyimler elde eder. Lowa City'de Dünyanın önde gelen yazarlarıyla çalışma olanağı bulur. Eray, yazarlar birliğinin konuğu olarak gittiği Lowa City'de bir yazar için tüm imkânların sunulduğunu söyler ve birçok yere seyahat ettiğini belirtir. Nazlı Eray, bu süreçte Uzak Doğu ülkelerini gezer ve ardından da Türkiye'ye döner. Ertesi yıl yeniden oraya davet edilir ve bu sefer Lowa Üniversitesi'nde Yaratıcı Yazın dersleri vermeye başlar. Bu esnada Eray *Geceyi Tanıdım*, *Pasifik Günleri* ve *Kız Öpme Kuyruğu* adlı eserlerini yazar. Nazlı Eray, bu süreçten sonra Türkiye'ye döndüğünde birçok çevre tarafından tanınırlığının arttığını fark eder.[54]

Yazar, bir dönem Türkiye'nin muhtelif gazetelerinde köşe yazarlığı da yapmıştır. 1990-1992 yılları arasında *Cumhuriyet* ve *Güneş* gazetelerinde kısa bir süre için çalışmıştır. Bu dönem zarfında yazdığı köşe yazılarını *Düş İşleri Bülteni* adlı kitabında bir araya getirerek toplamıştır. O dönem gazetede çalışırken yaşadıklarını Eray, *Ay Falcısı* adlı eserinde dile getirir.

[53] Nazlı Eray, *Rüya Yolcusu*, 2. Baskı, Everest Yayınları, İstanbul 2016, s.39.
[54] https://arzukilic.wordpress.com/2016/01/27/ilginc-ve-fantastik-oykulerin-yaraticisi-nazli-eray/, Erişim Tarihi: 30.09.2018.

"*Nereden başlayayım bilemiyorum. İşte, benim bir gazetede sütunum vardı. Çok severek yazıyordum… Fakat sonra gazetede bazı karışıklıklar oldu. Benim sütunum kaldırıldı. Buna canım çok sıkıldı. Çok bunaldım*."[55]

Nazlı Eray ikinci evliliğini 1990 yılında Metin And ile yapar. Metin And ile dört yıl evli kalmıştır. Bu evliliğinde yaşadıklarına hem anılarında hem de kitaplarında değinir. Bu evliliğinden "bana psikolojik şiddet kullanıldığı halde tepki vermemiş olduğumu gördüm"[56] diye bahseder. Yazar bu evliliği sürecinde siyasetle de ilgilenmeye başlamıştır. 1992 yılında başladığı siyasi yaşamına *CHP*'de üç dönem boyunca Parti Meclisi Üyeliği görevini yapan Eray, 2002 yılında 11 yıllık siyasi yaşamına son verir. Nazlı Eray 2002 yılı seçimlerinin kaybedilmesi ve meclise girememesini yoğun biçimde *Sis Kelebekleri* romanında eleştirmektedir. Bu eleştirisini *Radikal-Kitap'*a verdiği röportajda da dile getirmektedir.[57]

Siyaset yaşamını insan faktörüyle bir tutan yazar bu konuda şunları dile getirmektedir:

"*Politikanın konusu da insan yazarlığında… Yani benim konum insan. İnsanın dünyası. İnsanın düşleri, insanın yaşaması, gerektiği gibi yaşaması*"[58]

Ayrıca yazar *Ay Falcısı* adlı romanında dedesi Tahir Lütfi Tokay'la karşılıklı konuşmasında *CHP'*nin kapanmasını da eleştirmektedir:

"*Deniz Baykal. CHP başkanı. Yeni seçildi. CHP kapanmıştı, yeniden açıldı. Dedem, Atatürk'ün partisi nasıl kapatılır? diye hayretle sordu*."[59]

Nazlı Eray'ın 1986 yılından itibaren öyküleri, romanları ve oyunları dünya dillerine çevrilir. (İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Japonca, Çekçe Urduca, Hintçe,

---

[55] Eray, *Ay Falcısı*, s.12.
[56] http://www.milliyet.com.tr/-metin-and-ile-evliyken-psikolojik-siddet-gordum-/pazar/haberdetay/06.02.2011/1348746/default.htm, Erişim Tarihi: 29.09.2018.
[57] Ekim Yücel, "Bu Kitap Bir Bavul Fıçısı", *Radikal-Kitap*, 20 Haziran 2003 S.18. Ayrıca Bkz: http://www.radikal.com.tr/kitap/bu-kitap-bir-barut-ficisi-855089/, Erişim Tarihi: 14.06.2019.
[58] Çetuka, *a.g.t.*, s.6.
[59] Eray, *Ay Falcısı*, s.11.

İsveççe Arapça vb.)[60] Bu tarihte Almanya'da öykülerinden bir seçki yayınlanır. 2006 yılında *Orphee* adlı romanı Amerika'da yayınlanmaya başlar. 2008 yılında *Farklı Rüyalar Sokağı* ve *Orphee* adlı romanları Kore diline çevrilir. *İmparator Çay Bahçesi*'nin ise İngilizce çevirileri yapılmaktadır. Nazlı Eray'ın birçok öyküsü ekranlara da taşınır. *Mösyö Hristo* adlı öyküsü İrfan Tözüm tarafından kısa film olarak uyarlanır. Ayrıca İtalyan yönetmen Angelo Savelli tarafından *Mösyö Hristo* ve *Rüya Sokağı* adlı öyküleri *L'ultimo Harem* (Son Harem) adıyla oyunlaştırılır. Nazlı Eray, *TRT-Int*'de 1995-1998 yılları arasında kendisinin hazırlayıp sunduğu bir sanat programı yapar. 2010 yılında ise *NTV*'de yayınlanmış olan *OnKadın* adlı programda jüri olarak yer alır. Nazlı Eray resimle de ilgilenmektedir. Ressamlık yönü olan Eray, 1998 yılında kişisel bir resim sergisi açar. Yazarın yapmış olduğu resimler bazı romanlarında kapak fotoğrafı olarak da kullanılır. 1988 yılında Haldun Taner Öykü Ödülü'ne, 2002 yılında Yunus Nadi Roman Ödülü'ne, 2009 yılında Türk Kütüphaneciler Derneği En İyi Romancı Ödülü'ne, 2010 yılında Başkent Rotary Kulübü Meslek Ödülü'ne, 2014 yılında Fantazya ve Bilimkurgu Sanatları Derneği'nin ilk Mavi Anka Ödülü'ne, 2019 yılında Ankara Uluslararası Film Festivali Sanat Çınarı Ödülü'ne layık görülmüştür.

> "*Birden adım anons adildi, sahneye çağrıldım. En büyük ödülü, Mavi Anka Özel Ödülü'nü ben almıştım! Sahneye çıkan merdivenleri adeta uçarak çıktım. Mikrofonu tuttum ve o an dünyanın en mutlu insanı olduğumu söyledim. Ödülümü havaya kaldırdım. Salon alkıştan yıkılıyordu. Geride editörüm Sebahattin Özpalabıyıklar'ı da gördüm. Gözleri pırıl pırıldı. Ödülü alıp evime döndüm. Benim için muhteşem bir sürpriz olmuştu*."[61]

Edebiyatçılar Derneği'nin kurucusu, Türkiye Yazarlar Sendikası, Uluslararası Yazarlar Birliği (PEN) ve Lowa Üniversitesi Onursal Üyesi olan Nazlı Eray, iyi derece de İngilizce ve Fransızca bilmektedir. İki çocuk annesi olan yazar, Ankara'da yaşamaktadır.

[60] http://www.nazlieray.net, Erişim Tarihi: 30.09.2018.

1.2. Sanatı

Nazlı Eray Türk edebiyatında öyküleri, romanları ve sahnelenen eserleriyle adından söz ettiren bir yazardır. Küçüklüğünden beri edebiyatın içinde olan yazar, günümüzde de eser vermeye devam etmektedir. "*13 – 14 yaşından beri yazıyorum*"[62] diyen Eray, edebiyat dünyasına ilk adımını 1959 yılında yazdığı *Mösyö Hristo* adlı öyküsüyle atar. 1960 yılında ise bu öyküsü *Varlık* Dergisi'nde yayınlanır. 1975 yılına gelindiğinde ise yazar, ilk öykü kitabı olan *Ah Bayım Ah* isimli eserini yayınlar. Böylece Nazlı Eray, öykü ve romanlarından oluşacak olan hacimli bir külliyata ilk adımını atmış olur.

Nazlı Eray yazmayı, yazma uğraşının içinde olmayı, yazarak bir şeyler anlatmayı/anlatabilmeyi seven bir kişiliğe sahiptir. Kendine has bir yazma mizacı vardır. Yazar, yazmış olduğu eserlerini kaleme alırken nasıl bir yol izlediğini şu cümlelerle dile getirir:

> "*Eski bir kalem. Ucu kaygan birkaç kalem ve süslü bir defter kullanıyorum. Çok eski bir tarz ama hızlı yazıyorum. Elle yazdıktan sonra bilgisayar ortamına aktarılıyor. Her yerde yazıyorum. Seyahat ederken de yazmış olduğum kitabı yanımda götürüyorum. Yanımda taşımayı seviyorum. Kolumdan sanki özsuyu geliyor kaleme, oradan da deftere geçiyor. El yazısıyla yazan ender insanlardanım*."[63]

Nazlı Eray eserlerini yazarken açık mekânları tercih ettiğini, insanları gözlemlemeyi sevdiğini, yanında daima bir defter ve kalem bulundurduğundan bahseder. Kapalı ve sessiz ortamlarda yazmaktan hoşlanmadığını belirten yazar, insanı, çevreyi ve gerçek yaşamı gözlemleyerek yazmayı daha çok sevdiğini dile getirir:

> "*Oturduğum zaman kalabalıklar içinde yazıyorum. Çok gürültülü olmasını bilhassa seviyorum. Bir kozanın içine kapanıyorum. Ankara'da iki pastane*

---

[61] Nazlı Eray, *Rüya Yolcusu*, s.84.
[62] https://arzukilic.wordpress.com/2016/01/27/ilginc-ve-fantastik-oykulerin-yaraticisi-nazli-eray/, Erişim Tarihi: 5.10.2018.
[63] https://arzukilic.wordpress.com/2016/01/27/ilginc-ve-fantastik-oykulerin-yaraticisi-nazli-eray/, Erişim Tarihi: 5.10.2018.

var. Ya da papazın bağında. Orada bir su şırıltısı. Niagara şelalesi gibi bir su. Topal Osman'ın eviymiş orası. Bodrum'da Orkide Bahçesi diye bir yer var. Hiçbir zaman evde masa başında yazdığımı hatırlamıyorum."[64]

Ayrıca yazar, yazma uğraşı içinde yazma serüvenini şu cümlelerle anlatır:

"*Evet, yazmak büyük bir serüven. Sonsuz bir özgürlük ve mutluluk içinde yazıyorum. Oysa bir romanın kâğıda dökülme nedeni bir acı, bir duygu patlaması, hatta bir bunalım olabilir. Kendi çizdiğim bir haritanın üstünde uçuyorum ve kendi istediğim alana iniyorum. Tüm kurallar bana ait. Bu serüveni daha çok yaşamak istiyorum. On sekiz kitabım var. Yılda bir kitap yazıyorum bir-bir buçuk ay gibi kısa bir süre içinde. Hastalanıyorum, gözlerim perişan oluyor, günde sekiz saat durmaksızın, bitirene değin yazıyorum ve hiç düzeltisiz yayınevine teslim ediyorum. İçimden bir nehir kâğıda akmış oluyor ama ona dokunamıyorum*."[65]

Nazlı Eray bulunduğumuz çağın çok hareketli bir çağ olduğunu her şeyin çok hızlı bir şekilde değiştiğini, insan algılamasının ve beğenisinin de bu değişimden nasibini aldığını söyler. Eray, bu sürecin roman yazımını ve romanın iç ve dış atmosferini etkilediğine vurgu yapmaktadır:

"*Hızlı bir çağda yaşıyoruz roman çarpıcı hafif fönlü dağınık bir saç gibi olmalıdır. Bu söylemimde ısrar ediyorum. Kallavi kahve gibi kalın ve klasik kitaplar aynen Einstein dediği gibi; hem mazide kalıyor, bazen bugünde okunuyor veya fırlatılıp yarına atılıyor. Ama hafif fönlü bir saç gibi çarpıcı bir roman üç zamanı bir arada kapladığından daha etkili oluyor*."[66]

---

[64] https://www.yeniasir.com.tr/sarmasik/2012/04/29/gurultunun-icinde-yazmayi-seviyorum, Erişim Tarihi: 1.10.2018.

[65]https://www.aymavisi.org/Edebiyat/Mizah,%20Huzun,%20Gercek,%20Dussellik%20Karisip%20Bir%20Butun%20Olusturur%20-%20Nazli%20Eray.html, Erişim Tarihi: 1.10.2018.

[66]Ayla Şenel, "Ölüm Limuzini Üzerine Einstein Kıvamında", *Lacivert dergisi*, Mart Nisan 2017, S.74. Ayrıca Bkz: https://leylakdali.blogspot.com/2017/03/olum-limuzini-uzerine-lacivert-oyku-ve.html, Erişim Tarihi: 14.06.2019.

Yukarıda yazma serüvenine değindiğimiz Nazlı Eray, birçok kaynaktan beslenmiştir. Bu kaynaklar arasında fantastik tarz ve büyülü gerçekçiliği, folklorik unsurları, mizahı, hayatından yansımaları, postmodernizm ve üstkurmaca tekniğini sayabiliriz.

1.2.1. Fantastik Tarz ve Büyülü Gerçekçilik

Nazlı Eray'ın sanat anlayışında görülen önemli özelliklerden biri yazarın fantastik tarzda ve düş unsurunun yoğun olduğu eserler kaleme almasıdır. Bu tarz Türk edebiyatında uzun soluklu bir geçmişe sahip olmamasına rağmen Nazlı Eray'ın hemen hemen bütün eserlerinde fantastik tarzın etkileri görülebilmektedir. Bu konuya dikkat çeken Eray, Türk edebiyatında kendisini "fantezi tekniğinin Türk edebiyatındaki öncüsüyüm"[67] diyerek tanımlamaktadır. Nazlı Eray fantezi ve düş tekniğini eserlerinde kullanırken bunu hep bir gerçeklik bağlamında yapmaktadır. Örneğin yazar ortaya koyduğu eserlerinde büyülü ve fantastik unsurlarla bezeli bir olay anlatırken olay kişileri veya mekân gerçekçi unsurlarla bezenir. Bu durum eserlerinde görülen fantezi ve düş unsurunun yanına gerçeklik unsurunu da kattığı anlamına gelmektedir.

Fantastik türde eser veren yazarlar iki yol izlemektedir. Birinci yol fantastik tarzın yaşanan dünyada, bilinen bir gerçekliğin içine bilinmeyen bir unsurun, olayın ya da durumun girmesiyle oluşmaktadır. İkinci yolun romanlarda yer alma şekli ise bilinen ve hissedilen insan, mekân ve zaman modelli evrenden farklı bir evrenin anlatılmasıdır. Kısaca biri İstanbul'da normal bir yaşam süren kahramanın hayatına hava perisinin ya da cinlerin girerek onunla konuşması, arkadaşlık etmesi, diğeri ise orta doğu ya da Winterfell gibi olmayan bir mekânda olmayan elf ırkının ya da orgların yaşaması şeklindedir.[68]

Yukarıda da yer vermiş olduğumuz paragraftan da anlaşılacağı üzere Nazlı Eray'ın eserlerinde görülen fantastik tarz, birinci tanımlamaya girmektedir. Yani tanınan, gerçek bir mekânın üzerine bilinmeyen/tanınmayan olağanüstülüklerle bezeli bir varlığın ya da

[67] https://arzukilic.wordpress.com/2016/01/27/ilginc-ve-fantastik-oykulerin-yaraticisi-nazli-eray/, Erişim Tarihi: 5.10. 2018.

bir olay atmosferinin anlatılması şeklindedir. Onun eserlerinde dünya edebiyatlarından fantastik türün kült eserleri olarak görülen *Harry Potter* ve *Yüzüklerin Efendisi (Lord of rings)* gibi fantastik tarzla yazılmış eserlerdeki her şeyiyle düş ve fantastik tarzlarla dolu olağandışılık yerine olağanın içinde olağan olmayan unsurlar vardır. Bu şekliyle edebi bir terim olarak buna büyülü gerçekçi anlayış denmektedir. Nazlı Eray'ın sanatındaki büyülü gerçekçi anlayışı kısaca şu cümleyle özetleyebiliriz:

> "*Eğer bir hayalet kahvaltı masasına oturur ve siz de korkar dehşete düşerseniz bu(türce) korku ya da fantastik olur. Ancak eğer, 'Ah bir hayalet; lütfen şu reçeli bana uzatır mısın?' derseniz büyülü gerçekçilik olur*."[69]

Bilindiği üzere Türk edebiyatında düş ve fantastik tarz ile eserleri oluşturma tekniği Sait Faik Abasıyanık'la başlar. Bu başlangıç Nazlı Eray ile daha kapsamlı bir şekilde devam etmektedir. Nazlı Eray'ın eserlerindeki fantastik tarz belirttiğimiz gibi tamamen olağanüstülüklerle bezeli bir tarz değildir. Onun eserlerinde yoğun düş gücüyle beraber sosyal meselelere de yer verilmektedir. Örneğin *Pasifik Günleri* adlı eserde yazar/anlatıcı, beden olarak bir robotken bulunduğu şehir olan Ankara'nın bir gerçekliğini, gerçek hayatın içinden bir duruma gönderme yaparak verir. "*Garip bir yalnızlığım var. Şu kentte herkesin, her an bir iki kurşunla vurulabileceği, öldürülebileceği şu kentte, kurşun işlemez robot gövdem beni yalnız bırakıyor."*[70] Bir başka eseri olan *Arzu Sapağında İnecek Var*'da ise yazar, bir robotun gözünden adeta sosyal yaşamın panoramasını verir. Abidin adlı robot bilim kurgusal özellikler taşır. Yazar, Abidin'in gözüyle toplumda yer alan aksaklıkları, bozuklukları, hoşuna gitmeyen yönleri robotu kullanarak eleştirir. Romanda robot olan Abidin'le yazar, insanların yaşamın içindeki tekdüzeliğini, her gün aynı şeyleri yapıp aynı sonuçları alma eğilimini ve sıradanlığın içindeki heyecansızlığı bir robotlaşma olarak algılar. Kısacası Eray, robot Abidin'i anlatmak istediklerini anlatabilmek için bir araç olarak kullanır. Romanda

---

[68] Nuran Özlük, *a.g.t.,* s.18.
[69] Servet Erdem, "Büyülü Gerçekçilik ve Halk Anlatıları", *Milli Folklor*, C.91, Yıl 23, 2011, s.175. Ayrıca Bkz: David Punter *Angela Carter's Magic Realism*, The Contemporary British Novel, Acheson James and Sarah C.E.Ross, Edinburg University Press, İngiltere 2005, s.48.
[70] Nazlı Eray, *Pasifik Günleri*, Everest Yayınları, İstanbul 2015, s.29.

geçen seri numarasının sağlık karnesiyle özdeştirilmesi bir ironi olduğu kadar düşündürücü bir sosyal gönderme de barındırmaktadır.

Yazar, *Arzu Sapağında İnecek Var* adlı romanda şu cümlelerle sosyal meselelere göndermede bulunur:

> "*Seri numaram yok dedi adam. Bir an düşündü. Sağlık karnemde bir numaram var ya şimdi hatırlayamadım… Duymadım dedi Abidin. Hastalanınca sağlık karnesi ile ilaç almak gibi mi? Var öyle haklar ya, zor beyim zor*."[71]

Nazlı Eray'ın sanat anlayışında görülen fantastik tarz ve düş, gerçeklikle beraber verilir. Gerçeklik ve büyülü gerçekliğin yan yana olduğu eserlerinde ütopik ve olağandışılık gibi fantastiğin unsurlarından oluşan özellikler görülürken, gerçekliğin izleri ise tematik varlığıyla hissedilir. Nazlı Eray'ın sanat anlayışındaki fantastik tarz eserlerinde bu teknikle vücut bulur. Yazar sanat anlayışındaki bu özellikle alakalı şunları söylemektedir:

> "*Nedir bu büyülü gerçeklik. Bir yerde kitabın içinde fantezinin olması. Gerçeklerin ve fantezinin üstünün büyülü bir tülle örtülmesi. Benim yaptığım o*"[72]

Nazlı Eray iyi bir gözlemcidir. O, yazdığı romanlarında ya da ortaya koyduğu diğer edebi eserlerinde hep bir gözlem gücünün etkisi görülür. Diğer insanlar için önem arz etmeyecek bir unsur, yazar için önemli görülebilmekte hatta bir romanın baş unsuru bile olabilmektedir. Eray, yaşantısından izleri imgeleme gücüyle beraber detaycı bir yaklaşımla yoğurarak düşsel bir fantezinin içinde okurlarına sunar. Ona göre düş olmadan gerçekliğin insana getirisi yoktur. Düş ile insan gerçekliğin tekdüzeliğinden sıyrılır. Düş ile gerçekliğin iç içe geçtiği romanlarında bunu merak ögesiyle birleştirerek

[71] Nazlı Eray, *Arzu Sapağında İnecek Var*, Can Yayınları, İstanbul 1989, s. 136-137.
[72] https://www.yeniasir.com.tr/sarmasik/2012/04/29/gurultunun-icinde-yazmayi-seviyorum, Erişim Tarihi: 10.10.2018.

verir. Nazlı Eray, Ece Algan ile yapmış olduğu söyleşide bu konuyla alakalı şu ifadeleri kullanır:

> "*Düş ile gerçek karışımı bir yolda her gün yürüyoruz; bunun için umut ve sabır gerekli. Geride kalanlar, yitirilenler bazen bize çok daha renkli ve parlakmış gibi geliyor. Düşler gerçekleri yumuşatıyor, yaşama renk katıyor. Gerçekler ise bazen 'ay sonları' veya 'pazartesi günleri' gibi zorlayıcı ve katı. Kimi zaman bir gerçek bir insanı bir korse gibi sıkarken; o insanın düşleri -eğer varsa- bu korsenin iplerini yavaş yavaş gevşetiyor. Korse gerçek olduğuna göre gene vardır, onu kullanmayı öğrenmişsinizdir; artık sizi fazla sıkmasına izin vermezsiniz.*"[73]

Nazlı Eray'ın sanat anlayışında en çok beslendiği fantastik tarz ve büyülü gerçekçiliğin yanında eserlerinde tematik açıdan folklorik unsurlarda bulunmaktadır. Eray, bu unsurlar arasından en fazla fal, büyü ve geleneksel inanışları kullanır.

1.2.2. Folklorik Unsurlar

Nazlı Eray'ın sanat anlayışını anlamlandırmamızda önemli olan ve romanlarında görülen özelliklerden biri de mitler, batıl inançlar, fal, büyü, medyumluk ve geleneksel inanışlar gibi folklorik unsurlardan yararlanmasıdır. Bu yararlanma genel manada gerçeklikten büyülü bir gerçekliğe geçişi sağlamada yardımcı olan bir yararlanma olabildiği gibi, bir eserin tümüne hâkim olan bir unsur olarak da görülebilmektedir. Ayrıca eserlerinde zaman ve uzam kayıtlarından kurtularak karnavalesk (hiyerarşik yapıların olmadığı, herkesin eşit olduğu ırk ve makam ayrımının veya bir statünün olmadığı ortam) bir ortam yaratmak için de bu unsurlardan yararlanır. Yazarın bu yararlanma şekli birçok romanında (*Sis Kelebekleri, Ay Falcısı, Örümceğin Kitabı, Ayışığı Sofrası, Aşkı Giyinen Adam, Sinek Valesi Nizamettin)* görülmektedir. Nazlı Eray eserlerinde batıl inançlarla birlikte toplumda geleneksel inanışların bir sonucu olan ağaca çaput bağlama, türbeye gitme ve dileğin gerçekleşmesi için türbede uyuma gibi (*El Yazması Rüyalar*) geleneksel inanışları da romanlarında işlemektedir. Bununla birlikte yazarın romanlarında fantastik

bir unsur olarak görülen tarot kartları ve kumar oynama aletleri, romanların içeriğindeki olay akışını şekillendirmeye yarayan veya geçişlerde kullanılan unsurlardandır. Nihayet Arslan'da Nazlı Eray'ın bu büyülü gerçekçi eserlerinde fal, büyü ve cincilik gibi ögelerin fantastik türün oluşumunda kullanılan motifler olduğunu dile getirir. Arslan'a göre bu motifler,

> "*Büyülü gerçekçi metinlerde fal, büyü, cincilik, medyumluk gibi ögeler doğaüstünün bir parçası olmalarıyla fantastiğin oluşumunda kullanışlı motifler olarak göze çarpar. Bu motifler Nazlı Eray'ın anlatımlarında, doğal dünya ile doğaüstü arasında geçişi sağlayan araçlardan bir kısmı olma özelliği taşır. Diğer yandan gündelik gerçekliğin bir parçası olmaları sayesinde, anlatı bir değerler sistemine yaslanarak fantastiğe bir tür gerçeklik kazandırır*."[74]

Nazlı Eray, romanlarında tematik açıdan toplumu ilgilendiren konulara yer verirken mizah tekniğini kullanır. Yazar, mizah tekniğiyle hem gülümsetir hem de ortaya koyduğu sorunsal konu üzerine okuyucunun düşünmesini sağlamaktadır.

1.2.3. Mizah Tekniği

Eray'ın sanat anlayışını yansıtan bir başka konu ise romanlarında ve diğer edebi eserlerinde kullandığı mizah tekniğidir. Eserlerinde yer alan bu mizah unsuru bize Nazlı Eray'ın düşünce yapısını, dünyaya bakışını ve eserlerindeki tematik varlığı yansıtması bakımından önemlidir. Eray, romanlarında kullandığı mizah tekniğiyle okuyucuyu kimi zaman güldürmüş kimi zamanda düşündürerek vakalardaki verilmek istenen mesaja dikkat çekmiştir.

> "*Öykülerimden ve romanlarımda mizah duygusu her zaman var. Bu benim dünyaya bakışımın bir parçası. Düş İşleri Bülteni adı altından topladığım köşe yazılarımda bu mizah olgusu daha da belirgindir. Casanova ve Siteler*

[73] Ece Algan, "Nazlı Eray: İlk kez Radyo Öyküleri Yazdım", *Varlık dergisi*, Ağustos 1991, S.1007, s.36.
[74] Nihayet Arslan, "Büyülü Gerçekçilik ve Nazlı Eray'ın Anlatılarında Batıl İnançların Kurgusal İşlevi", *International Journal of Social Science*, S.36, s.123.

'de yatak satan mobilyacıda buluşurum, Joseph Stalin arabamı çizer, mahallede komünist var, diye dedikodu yayarlar, pişmiş kelle ile röportaj yaparım, vatandaş olmak isteyen kaçakçıya bu işin zorluğunu anlatırım vb."[75]

Nazlı Eray, kullandığı kara mizah tekniğini kendi eserlerinden yola çıkarak şu şekilde örneklendirir:

"*Laz Bakkal başlı başına bir kara mizah öyküsüdür. Bana kalırsa Monte Hristo'da öyle. Son romanın Âşık Papağan Barı'nda da düşselliğin ve gerçekliğin yanı sıra, mizah ögesi ön plandadır. Papağan, Dudak, Koruyucu Meleğim Hasan, Gökyüzündeki Melek gibi… Ben, o Bilinçaltını Araştırma Merkezi adına bilet kesip, insanı istediği kişilerin rüyalarına sokan ağzı sakızlı devanası gibi kadını da öyle buluyorum. Pek tabii ki mizah, hüzün, gerçek ve düşsellik birbirine karışıp bütünü oluşturur*."[76]

Nazlı Eray'ın romanlarındaki vaka parçalarının oluşumunu sağlayan önemli unsurlardan biri de otobiyografik ögelerdir. Eray, otobiyografik ögelerle anılarından yansımaları romanlarındaki konularla birleştirerek eserlerinin kurgusunu oluşturmaktadır.

1.2.4. Otobiyografik (Öz Yaşam) Ögeler

Nazlı Eray'ın romanlarında geçen otobiyografik ögeler de yazarın sanat anlayışını vermesi bakımından önemlidir. Yazarın hemen hemen her romanında hayatından bir kesit vardır. Yazar, eserlerinde yer alan bu otobiyografik ögeleri fantastik tarzın içinde bazen gerçekçi bazen de gerçek dışı bir anlatım tekniğiyle verir. Nazlı Eray'ı farklı kılan özellik eserlerinde yer alan bu otobiyografik ögeleri tüm gerçekliğiyle vermesidir. Çünkü otobiyografik yazımı kişinin kendisini anlatması manasına geldiği için yazan kişinin objektif kalması zordur ama Nazlı Eray'ın eserlerinde bunu ustalıkla ve cesaretle yaptığını ifade edebiliriz. Eray'ın eserlerinde benin bir izdüşümü vardır. Hemen hemen

[75]https://www.aymavisi.org/Edebiyat/Mizah,%20Huzun,%20Gercek,%20Dussellik%20Karisip%20Bir%20Butun%20Olusturur%20-%20Nazli%20Eray.html, Erişim Tarihi: 10.10.2018.

bütün romanlarında ve diğer eserlerinde kendini merkeze alarak çevresindeki insanlara kendi yaşantısı ve yaşanmışlıklarıyla beraber değinir. "*Anılarına son derece vefa ve saygı gösterir. Hayatına giren her insanı onların gerçekliği içinde, duygularının eşliğinde naif bir şekilde anlatır*."[77]

Nazlı Eray'ın romanlarında fantastik tarzın özellikleriyle şekillenen vaka parçalarında postmodernizm ve üstkurmacanın varlığı göze çarpar. Eray, eğlenceli bir dünyanın kapılarını fantastik tarzdan yararlanarak okurlarına açarken postmodernizm ile üstkurmacanın özelliklerinden yararlanmaktadır.

1.2.5. Postmodernizm ve Üstkurmaca

Yazarımızın fantastik tarz ve büyülü gerçekçi bir anlayışla yazmış olduğu eserlerinin olmasının yanında; eserlerinde Türk edebiyatında 1970'lerin sonundan itibaren etkisini göstermeye başlayan postmodernizmin izleri de görülmektedir. Nazlı Eray, Türk edebiyatında kurgusu fantastik türün özellikleriyle oluşturulmuş olan romanlar kaleme almaktadır. Eray'ın romanlarında yer alan bu fantastik unsurlar bir oyun halinde kategorileştirilerek sunulmakta, bilinen hali hazırdaki zamanın uzağına, başka bir zaman evrenine sokmakta ve nereden çıkacağı belli olmayan olayların ve insanların olduğu eğlenceli bir dünyanın kapılarını okurlarına açmaktadır. Bu da Eray'ın romanlarında yer alan postmodernist yansımalara işaret etmektedir. Unutulmamalıdır ki, postmodernizm karşıtlığı ifade etmektedir. Çünkü düzeni istemeyen, neden ve sonuç bağlamında gelişen olaylara, "kime göre" sorusunu yönelten bir anlam içermektedir. Bu bağlamda da Nazlı Eray'ın eserlerinde düzeni istemeyen yani neyin nereden ve nasıl meydana geleceği kestirilemeyen, anlık gelişen olaylarla roman kurguları şekillenmektedir. Bu durum fantastik türün özelliklerinin oluşumunu sağlayan postmodernizmin etkisinden kaynaklanmaktadır.

---

[76]https://www.aymavisi.org/Edebiyat/Mizah,%20Huzun,%20Gercek,%20Dussellik%20Karisip%20Bir%20Butun%20Olusturur%20-%20Nazli%20Eray.html, Erişim Tarihi: 10.10.2018.

[77] Nurdane Özdemir Sağkan ve Esme Aras, "Nazlı Eray: En İyi Romanlarımı Kendimi Kontrol Edemediğim Zaman Yazarım", *Dünya Öyküsü*, Nisan Mayıs 2016, S.14, s.78.

Nazlı Eray'ın romanlarında yer alan bir diğer önemli unsur üst kurmaca tekniğidir. Eray, romanlarının çoğunda yazar kimliğini gizlemez ve romanlarında hem yazar kimliğiyle hem de anlatıcı kimliğiyle yer alır. Nazlı Eray otobiyografik karakterli romanlarının bazılarında kendi adıyla roman kişisi olarak yer almış ve okurla roman içinde diyaloğa girme eğiliminde de bulunmuştur.

Nazlı Eray birçok romanında yazılma anına gönderme yapmaktadır. Bu da eserlerinde üst kurmaca tekniğinin kullanıldığına yönelik bizlere ipuçları verir. *Pasifik Günleri, Deniz Kenarında Pazartesi, Yıldızlar Mektup Yazar, Arzu Sapağında İnecek Var, Sis Kelebekleri, İmparator Çay Bahçesi, Kayıp Gölgeler Kenti* ve *Aşk Yeniden İcat Edilmeli* gibi romanlarında yazar kimliğini çoğu zaman gizlememiş ve okura yazılanların kurmaca özellikler taşıdığını vakalar içinde belirtmiştir. Eray, romanlarında Ahmet Mithat Efendi gibi okurlarına "sevgili okurum" (*Arzu Sapağında İnecek Var*) diye seslenerek yazar kimliğini gizlememiş ve "siz de anlamışsınızdır" (*Pasifik Günleri*) gibi ifadeler de kullanarak romanlarda yaşanan vakaların sonuçları konusunda okurun dikkatli olmasını istemiştir. Fantastik ve postmodernist yansımalarla oluşturulmuş olan kimi romanlarında da (*Yıldızlar Mektup Yazar*) eşya figürlerinden olan varlıkları roman kişileri haline getirerek bir edebiyat eleştirmeni vasfı kazandırmış ve yazılan eserdeki vakaların kurmaca özellikler taşıdığıyla olayları yaşayan anlatıcı konumundaki kişinin (Nazlı) yazar kimliğinde olduğu, kurgu içinde yapılan müdahalelerden anlaşılmaktadır. Nihayet Arslan ise *Nazlı Eray Bir Okuma Denemesi* adlı eserinde bu konuyla alakalı şu ifadeleri kullanır:

> "*Eray'ın anlatıların postmodern edebiyata özgü tipik tutumlar dikkat çeker. Bunların başında yazarın roman ve öykülerinin içinde kimi zaman 'anlatı zamanı'nı konu alması, anlatıların üst kurmaca tekniğini verir. Yazarın hem yazar kimliğiyle hem de anlatı kişisi olarak kurmaca içinde yer alması, anlatının kurmaca olduğunu baştan ilan etmesi de postmodern bir tutumdur*."[78]

[78] Nihayet Arslan, *Nazlı Eray: Bir Okuma Denemesi*, Phoenix Yayınları, Ankara 2008, s.29.

Ayrıca Nazlı Eray eserlerinde tekdüze olan çizgisel bir anlatım düzlemi oluşturmaması, eserlerindeki anlatının genişlemesine ve parçalı oluşu, eserlerinde yer alan mekânların ve zamanın gerçek mekân ve zamandan farklı oluşu gibi özellikler onun eserlerindeki postmodernizmin izlerini gösteren diğer unsurlardır.

Nazlı Eray kendine has sanat anlayışı çerçevesinde romanlarındaki vaka parçalarını oluştururken konularını alelade yaşamın içinden seçer. Eray, roman konularının içinde toplumu ilgilendiren konulara yer verirken siyasi ya da ideolojik yargılarda bulunmaz.

1.2.6. Nazlı Eray'ın Üslubu

Nazlı Eray bu zamana kadar yazmış olduğu eserlerinde bir topluluğun, bir ideolojinin ya da siyasi bir yönelimin kalemşörlüğünü yapmamış ve bu saydığımız yönelimler için çözüm ve öneri gibi teşhisler de sunmamıştır. Eray, eserlerinde toplumu ilgilendiren konuları, toplumda yer alan bozulmaları ve aksaklıkları gerek mizah gerekse fantastik ve bilim kurgusal ögeler katarak eserlerinde anlatmıştır. Yazarın sanat anlayışında eserlerinden gördüğümüz kadarıyla toplumun bir ferdi olarak yaşanan olumsuzluklara değinme ve mizah ögesiyle beraber bir dokundurma/iğneleme vardır. Ayrıca Nazlı Eray kadın bir yazar olmasına rağmen feminizm üzerine katı bir tutuculuk sergilememiştir.

> "*Birkaç öyküsü istisna edilirse, Eray'ın genel anlamda feminist hassasiyet göstermediği, kadını cinsiyet ayrımı bağlamında değerlendirmediği görülmektedir*."[79]

Eray, yazmış olduğu eserlerinde duru ve akıcı bir dil kullanır. Diyalog sayısının fazla olduğu eserlerinde özentisiz, gelişigüzel ve o an zihninde canlanan şekliyle tekrar bir düzeltmeye gidilmeden oluşturulmuş cümle yapıları, yazarın bize yazma biçimi hakkında ipuçları vermektedir. Nazlı Eray, "*yok, hiç bakmam. Çünkü bir ruh hali. Ona editörlerde dokunmuyor. O an, o bulutun geçişi, o leylağın koklanışı, o telefonun gelişi, o bir arzunun duyuluşu veya gece bir kâbusun görülüşü. Belki de benim de edite*

[79] Seyit Battal Uğurlu ve Macit Balık, "Nazlı Eray'ın Öyküsünde Kentli Kadın Kimliği", *Yazı ve Deyiş Bilim Araştırmaları*, İzmir Ekonomi Üniversitesi Yayınları, İzmir 2009, s.448.

etmemem lazım"[80] cümleleriyle eserlerinin yazılma sürecindeki aşamaları hakkında sanatsal mizacına yönelik ipuçları verir. Ayrıca Nazlı Eray eserlerinde genellikle uzun cümleler yerine kısa cümleleri kullanmayı tercih eder. Halk deyişlerine fazla yer vermeyen yazar, diyalog tekniğini, geriye dönüş tekniğini, iç monolog tekniğini ve iç çözümleme tekniğini eserlerinde çokça kullanır.

Kısaca Nazlı Eray eserlerinde ağırlıklı olarak fantastik tarzı kullanmaktadır. Ayrıca Türk edebiyatında bu türün öncülerinden biridir. Ona göre "*her yazar isterse fantastik roman yazamaz. Yazabilmesi için beyninde belli bir görüş özgürlüğü, büyük bir düş gücü, sınırsız bir cesareti ve kaybetmediği bir çocukluğu olması lazım. Geniş bir bilgi dağarcığı ve özel bir tekniği olması da(...)*"[81] gerekmektedir. Bu tarzda sürekli çizgisini değiştirmeden eser veren nadir sanatçılardan biridir. Ayrıca Nazlı Eray, Türk edebiyatında bu çizgide devam etmesine rağmen geçen zaman içinde yazmış olduğu eserlerde bir değişim ya da farklı bir teknik/anlatım görülmez. Yazarın eserlerindeki dili ve anlatımı bazı eserlerinde sıradan ve gelişigüzel tarzda oluşturulmuştur. Fantastik tarzın önemli nimetlerinden biri olan yazara sunduğu özgürlük ortamı Eray'ın geçen zaman içinde eserlerinde tekrar eden konular şekline dönüşmüştür. Kısacası yazarın bir romanındaki olayların oluş şekli (olağandışılıklar, fantastik unsurlar) ve yazarın anılarından kesitler, diğer başka bir romanında da karşımıza çıkmaktadır. Eserlerinde tekrarlayan bu konular ile konudan konuya atlamaların vakalardaki bütünlüğe zarar verdiği görülmektedir. Bu konuya Füsun Akatlı *Bir Pencereden* adlı inceleme kitabında değinmektedir. Akatlı, Nazlı Eray'ın eserlerinde bir konudan başka bir konuya atlamalar, eser içinde ne anlattığı belli olmamasına rağmen gereksiz yere yapılan vurgulamalar, çok sık kullanılan geri dönüşler ve aşırı çağrışımlar gibi yönelimler yazarın bazı eserlerinde olay bütünlüğünü bozduğuna vurgu yapar.[82]

[80]https://www.yeniasir.com.tr/sarmasik/2012/04/29/gurultunun-icinde-yazmayi-seviyorum, Erişim Tarihi:16.05.2019.
[81] Ayla Şenel, "Ölüm Limuzini Üzerine Einstein Kıvamında", *Lacivert dergisi*, Mart Nisan 2017, S.74. Ayrıca Bkz: https://leylakdali.blogspot.com/2017/03/olum-limuzini-uzerine-lacivert-oyku-ve.html, Erişim Tarihi: 14.06.2019.
[82] Füsun Akatlı*, Bir Pencereden, Nazlı Eray*, Adam Yayınları, İstanbul 1982, s.140.

Fethi Naci de üzerinde durduğumuz konu hakkında *Yüzyılın Yüz Türk Romanı* başlıklı eserinde bilgi vermektedir. Nazlı Eray'ın *Ay Falcısı* adlı romanına yönelik yaptığı analizde romanın anılardan oluşan bir eser olduğunu bu yüzden roman denemeyeceğini belirtir. Ayrıca Fethi Naci, her edebiyat eserinin bir yapı üzerinde şekillendiğini ancak Eray'ın bu eserinde yapının olmadığını vurgular.[83]

Nazlı Eray'ın eserlerine yönelik bu eleştirilere karşılık olarak Erendiz Atasü Fethi Naci'ye *Benim Yazarlarım* adlı kitabında yer alan *Şampanya Köpüğü* başlıklı bölümde cevap verir. Atasü'ye göre, Nazlı Eray'ın eserlerinde anılarına yer vermesi kadınlık deneyiminin ve kadınlık ruhunun yansıtılması amacından kaynaklanmaktadır. Ona göre, Eray eserlerinde okuruna sevecenlikle, barışçıl bir kalple ve samimi bir üslupla yaklaşır.[84]

Yukarıda yer alan olumlu ve olumsuz eleştirilere rağmen Nazlı Eray fantastik türün Türk edebiyatında gelişmesinde önemli rol oynamıştır. Kuşkusuz onun yazmış olduğu eserler, bu türün Türk edebiyatında da gelişimine ve ileriki kuşaklar için daha iyi anlaşılmasını sağlamada önemli rol üstlenecektir.

Nazlı Eray Türk edebiyatına bu eserleri kazandırırken etkilendiği, onun sanat anlayışının oluşmasında etkili olan isimleri şu cümlelerle dile getirmektedir:

> "*Sait Faik'i, Tanpınar'ı, Sevim Burak'ı kendime yakın bulurum. Tek aklıma gelen isimler bunlar. Dünya edebiyatında ise öykü yazarlarına büyük bir tutkum var, oyunlar etkiler beni. Oyun okumayı severim. Çehov, Terınessee Williams, Adamov, Lonesco, Beckett, Fernando Arrabel, Pirandello aklıma gelen adlar*."[85]

Nazlı Eray'ın sanat anlayışı hakkında edebiyat dünyasının önde gelen isimleri şu düşünceleri ifade etmektedirler:

---

[83] Fethi Naci, *Yüzyılın Yüz Türk Romanı*-Ay Falcısı, Adam Yayınları, İstanbul 1999, s.606.
[84] Erendiz Atasü, *Benim Yazarlarım, Şampanya Köpüğü*, Can Yayınları, İstanbul 2015. s.40-41.
[85]https://www.aymavisi.org/Edebiyat/Mizah,%20Huzun,%20Gercek,%20Dussellik%20Karisip%20Bir%20Butun%20Olusturur%20-%20Nazli%20Eray.html, Erişim Tarihi:10.11.2018.

Attila İlhan;

"Yaşananla tasarlanan, gerçekle düş arasındaki sınırı ürkütücü bir güzellik, sarsıcı bir kolaylıkla aşırıveren bir öyküleme tekniği! Nazlı Eray bu ilk kitabıyla bile Türk hikâyeciliğine taptaze bir kan, alışılmamış bir duyarlılık getirmiş oluyor."[86]

Cemal Süreya;

"Olayları ve durumları tersine çevirerek anlatıyor, bir masal dünyasına, bir düş evrenine sokarak anlatıyor. Ama hakçası, güzel anlatıyor. Gerçekten şaşırtıcı bir yazar."[87]

Berna Moran;

"Nazlı Eray sadece ayrı dünyaları ve ayrı çağlardan insanları bir araya getirmiyor, aynı zamanda çağımızın anlatı türlerinden, bilim kurgu ile geçmiş yüzyılların anlatı türlerinden masalı, fantastik bağlamda bir arada yoğuruyor."[88]

Juan Goytısolo;

"Konularının özgünlüğü ile ayırt edilen yazarın okuru götürdüğü düş ve bilinmeyenin dünyası Dino Buzzati'yi akla getiriyor."[89]

Sibel Erol;

"Eray'ın üslubunu tematik ilgilerine özgü olmakla birlikte *Orphée*, eserleri arasında özel bir yer tutmaktadır, çünkü ne esrarengiz ne de olağanüstü çözümüyle sonunda fantastik âleminde kalmaktadır."[90]

Selim İleri;

"Büyük bir fantezi, bu fantezinin altında coşkuyla, duyarlılıkla çarpan bir yürek, içtenliğin yazdırdığı öyküler. Dünyayı kucaklamak isteyen bir öykücü Nazlı Eray."[91]

[86] Nazlı Eray, *Ah Bayım Ah – Kız Öpme Kuyruğu*, Everest Yayınları, İstanbul 2017.
[87] Nazlı Eray, *Sis Kelebekleri*, Arka Kapak Yazısı, Everest Yayınları, İstanbul 2015.
[88] Nazlı Eray, *İmparator Çay Bahçesi*, Arka Kapak Yazısı, Everest Yayınları, İstanbul 2015.
[89] Nazlı Eray, *Pasifik Günleri*, Arka Kapak Yazısı, Everest Yayınları, İstanbul 2015.

Talat Sait Halman;

"Deniz Kenarında Pazartesi'nin gerçekçi ve düşsel coğrafik konumu çok engin. Çok az Türk yazarı öbür kültürlerle ve ülkelerle ilgilenmiştir."[92]

Hasan Bülent Kahraman;

"*Kayıp Gölgeler Kenti* edebiyatı edebiyat adına keşfetmek ve onun basitlik görüntüsü arkasındaki karmaşıklığını anlamak bakımından eşi bulunmaz bir kitap."[93]

Erendiz Atasü;

"Otobiyografik bir yapıt mıdır Ay Falcısı? Belki. Belki değil… Belki de muzip Nazlı Eray, tatlı tatlı eğleniyordur okuruyla, roman kişilerine gerçek hayattaki kocasının, dedesinin, adlarını vererek."[94]

Yıldız Ecevit;

"Nazlı Eray'ın fantastik metinlerinin Türk edebiyatındaki önemi, uzun yıllar gerçekçi ve güdümlü bir çerçeve içinde tek boyutlu gelişen bir ülke edebiyatının sınırlarını, inanılmaz bir pervasızlıkla zorlamasında yatar. Çoğunluğun edebiyatın kanla yazıldığını düşündüğü bir ortamda, renkli bir kelebek dans edercesine uçuşur Eray'ın metinleri, yerleşik ölçütleri umursamaksızın."[95]

1.3. Eserleri

Nazlı Eray Türk edebiyatına öykü, roman ve deneme gibi farklı türlerde örnekler vererek adından söz ettirmiştir bir yazardır. Onun Türk edebiyatındaki bilinirliği kuşkusuz ki eserlerinde kullandığı fantastik tarzdan kaynaklanmaktadır. Nazlı Eray'ın öyküleri ve romanları birçok ödüle layık görülmüştür. Yazarın eserleri, edebi türler bağlamında kronolojik sırayla şu şekildedir:

---

[90] Nazlı Eray, *Orphée*, Arka Kapak Yazısı, Everest Yayınları, İstanbul 2015.
[91] Nazlı Eray, *Âşık Papağan Barı*, Arka Kapak Yazısı, Everest Yayınları, İstanbul 2015.
[92] Nazlı Eray, *Deniz Kenarında Pazartesi*, Arka Kapak Yazısı, Can Yayınları, İstanbul 1990.
[93] Nazlı Eray, *Kayıp Gölgeler Kenti*, Arka Kapak Yazısı, Everest Yayınları, İstanbul 2016.
[94] Erendiz Atasü, *Benim Yazarlarım Şampanya Köpüğü*, Can Yayınları, İstanbul 2015, s.35.
[95]Yıldız Ecevit, *Yetmiş Sonrası Türk Edebiyatında Estetik Devrim, Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*, İletişim Yayınları, İstanbul 2001, s.90.

1.3.1. Öyküleri

Nazlı Eray'ın öyküleri 2016 ve 2017 yıllarında Everest Yayınları tarafından iki kitap halinde basılmıştır. Birinci kitap "Geceyi Tanıdım ve Yoldan Geçen Öyküler"[96] adıyla kitaplaştırılırken ikinci kitap "Ah Bayım Ah ve Kız Öpme Kuyruğu"[97] başlıkları altında bir araya getirilerek kitaplaştırılmıştır.

- **Ah Bayım Ah (1976):** *Ah Bayım Ah*[98] yazarın ilk öykü kitabıdır. Attila İlhan'ın yazara yazmış olduğu mektupta *Bilgi Yayınevi*'ne daveti sonucunda çıkmış olan bir kitaptır. Eray'ın bu eserini yazmakla Türk edebiyatına farklı bir bakış ve duyarlılık getirdiği araştırmacılar tarafından kabul edilir. On sekiz öyküden oluşan bu eser, Nazlı Eray'ın hastane yılları, çocukluk anıları ve bireysel acıların yer aldığı konulardan oluşur. Türk edebiyatında alışılmadık bir teknik olarak görülen gerçekle düş unsurlarının birbirine (iç içe) geçmiş hali Sait Faik Abasıyanık'ın kullandığı tekniğe benzetilmektedir.[99] Kitapta genel çerçevede süs düşkünü kadınların hayatları, zenginliğe özenen züppe tipi insanların halleri, yaşayışları ve evde kalmış kızların durumu gibi konular işlenmiştir.

- **Geceyi Tanıdım (1979):** *Geceyi Tanıdım*[100]adlı kitap Nazlı Eray'ın ikinci öykü kitabıdır. Toplam ön sekiz öyküden oluşan bu kitapta yazar, özlenen hayatı, sevecenliği, insanın yaşamdaki ihtiyaçlarını içeren konularla eserini oluşturmuştur. Fantastik unsurların yer aldığı bu kitapta Eray, gerçek dışılığı gerçekliğin içinde verir. Ayrıca bu eserde yazarın "Erostratus" adlı oyunu da vardır.

- **Kız Öpme Kuyruğu (1982):** *Kız Öpme Kuyruğu*,[101] Nazlı Eray'ın üçüncü öykü kitabıdır. Kitap iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümü *Laz Bakkal* adlı öyküyle başlayan toplamda on öyküden oluşan bu bölümde ömrünü yirmi yıl uzatan

[96] Nazlı Eray, *Geceyi Tanıdım ve Yoldan Geçen Öyküler, Toplu Öyküler 1*, Everest Yayınları, İstanbul 2016.
[97] Nazlı Eray, *Ah Bayım Ah ve Kız Öpme Kuyruğu, Toplu Öyküler 2*, Everest Yayınları, İstanbul 2017.
[98] Nazlı Eray, *Ah Bayım Ah*, Bilgi Yayınevi, Ankara 1976.
[99] Bu konu hakkında Bkz: Macit Balık, *a.g.t.*, s.19.
[100] Nazlı Eray, *Geceyi Tanıdım*, Can Yayınları, İstanbul 1991.
[101] Nazlı Eray, *Kız Öpme Kuyruğu*, Can Yayınlar, İstanbul 1993.

ihtiyarların halleri, bir anda iki erkek arasında kalan bir kadının yaşadıkları gibi konuların işlendiği öyküler vardır. İkinci bölüm 'Benden Bana Mektuplar' kısmıyla başlar. Nazlı Eray bu öykü kitabını fantastik tarzı ve düşselliği kullanarak oluşturmuştur.

- **Hazır Dünya (1984):** *Hazır Dünya*[102] adlı öykü kitabı birbiriyle bağlantılı on sekiz öyküden oluşmaktadır. Yazar bu eserini gerçekle düş, olağandışılıkla fantastik ögelerin yoğunlukta olduğu bir atmosferle oluşturmuştur.

- **Eski Gece Parçaları (1985):** *Eski Gece Parçaları*[103] adlı öykü kitabı toplamda yirmi öyküden oluşmaktadır. İki bölümden oluşan kitabın birinci bölümü 'Önsüz Gibi Öyküler' bölümden ikincisi ise 'Birtakım Kentler ve Duygularla İlgili Öyküler' adlı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm de dört öykü, ikinci bölümde ise on altı öykü vardır. Bu kitaptaki öykülerin çoğu birbirine bağlı, birbirinden çıkarak oluşan öykülerden oluşmaktadır. Bu kitapta yazar, mekân olarak birçok ülkede gelişen olaylar ekseninde öykülerini oluşturmuştur.

- **Yoldan Geçen Öyküler (1987):** *Yoldan Geçen Öyküler*[104] on beş öyküden oluşmaktadır. "*Gerçek dünya ile düş dünyası arasında sürekli gidiş-gelişlerle örülen, düşünceyi gerçekliğin baskısından çıkarmanın tadını çıkaran, ince alay dolu şaşırtıcı öyküler(...)*"[105]den oluşan bir kitaptır. Bu eserinde yazar yine fantastiğin nimetlerinden yararlanmıştır. Ayrıca Nazlı Eray bu eseriyle 1988 yılında *Haldun Taner Öykü Ödülü*'nü kazanmıştır.

- **Aşk Artık Burada Oturmuyor (1989):** *Aşk Artık Burada Oturmuyor*[106] adlı öykü on yedi öyküden oluşan bir kitaptır. Nazlı Eray bu öykülerinde aşkın, tutkunun ve yitirişin izleğini okura sunmaktadır. Kadın erkek ilişkileri, kaybettikten sonra buluvermenin mutluluğu, bulduktan sonra kaybetmenin şaşırtan hüznü ve kadın

[102] Nazlı Eray, *Hızır Geldi*, Can Yayınları, İstanbul 1991.
[103] Nazlı Eray, *Eski Gece Parçaları*, 2.Baskı, Can Yayınları, İstanbul 1992.
[104] Nazlı Eray, *Yoldan Geçen Öyküler*, Can Yayınları, İstanbul 1987.
[105] Nazlı Eray, *Yoldan Geçen Öyküler*, Arka Kapak Yazısı, Postiga Yayınları, İstanbul 2012.
[106] Nazlı Eray, *Aşk Artık Burada Oturmuyor*, Doğan Kitap, İstanbul 2013.

dünyasının duyarlılığı eserde değinilen konulardan bazılarıdır. İtalyan Yönetmen Angelo Savelli bu öykü kitabındaki *Rüya Sokağı* adlı öyküyü oyunlaştırmıştır. 2005 yılından beri İtalya ve Türkiye'de sahnelenmektedir. Ayrıca yazarın bu eseri en yüksek baskı adedine ulaşan eserlerinden biridir.

- **Kuş Kafesindeki Tenor (1991):** *Kuş Kafesindeki Tenor*[107] yirmi yedi radyo öyküsünden oluşmaktadır. Bu öykülerinde yazar ilk defa toplumsal konuları geniş ve derinlemesine işlemiştir. "*İlk kez radyo öyküleri yazdı(...)*"[108]ğını söyleyen yazar, düşünceyi gerçeğin katı baskısından kurtararak kitaptaki öykülerini oluşturmuştur. Yazar bu eserinde farklı çevrelerden insanların, yaşayışlarına, sıkıntılarına, özlemlerine, hayattan beklentilerine ve ideallerine yer vermiştir.

- **Kapıyı Vurmadan Gir (2004):** *Kapıyı Vurmadan Gir*[109] ilk olarak 2004 yılında *Kapital Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Kitap anısal özelliklerin yanında denemeler ile öyküler barındırmaktadır. Altmış üç başlıktan oluşan eserde bir tanede 1982 yılında Nazlı Eray ile yapılmış olan bir röportaj yer almaktadır.

1.3.2. Romanları

Nazlı Eray Türk edebiyatına çok sayıda roman kazandırmıştır. İlk romanını *Pasifik Günleri* adıyla 1981 yılında yayınlayan Eray, günümüze kadarki geçen süre zarfında yirmi dört tane roman kaleme almıştır.

- **Pasifik Günleri (1981):** *Pasifik Günleri*[110] adlı roman Nazlı Eray tarafından 23 Şubat ve 14 Mart 1979 yılının zaman aralığında Ankara'da yazılmıştır. Roman ilk olarak *Ada Yayınları* tarafından basılmıştır. *Pasifik Günleri* adlı roman bir yolculuk romanıdır. Nazlı Eray'ın Pasifik ülkelerine gittiğinde oradaki izlenimlerinden yola çıkarak yazdığı, fantastik, gerçekle gerçek dışılığın (büyülü gerçekçilik) bir arada verildiği bir romandır. Romanda farklı hikâyelere sahip insanların hayatından kesitler anlatılır. Roman Honolulu, Singapur, Sendosa Adası, Tokyo gibi vb.

[107] Nazlı Eray, *Kuş Kafesindeki Tenor*, Can Yayınları, 2.Basım, İstanbu1 996.
[108] Ece Algan, "Nazlı Eray: İlk Kez Radyo Öyküleri Yazdım", *Varlık dergisi*, S.1007, Ağustos 1991, s.36.
[109] Nazlı Eray, *Kapıyı Vurmadan Gir*, Kapital Yayınları, İstanbul 2004.

ülkelerden insanların birbirinden bağımsız ve birbirine bağlı hayatlarının anlatıldığı bir eserdir. Yazarın ilk romanı olan bu kitap yirmi gün gibi kısa bir sürede yazılmıştır. *Pasifik Günleri* romanında ana karakterin özel bir ismi yoktur. 1977 yılında ilk kez Pasifik ülkelerine giden Nazlı Eray ikinci gidişinde Malezya'dan Attila İlhan'a bir kart gönderir ve İlhan'a o karttan roman ile ilgili bilgiler verir. (Honolulu, Hawaii, Filipinli Victor, Pasifik adalarında bulunan arka sokaklar, roman kahramanları) Anı-roman tarzında yazılmış olan roman bir kartpostal özelliği taşımaktadır.

- **Orphée (1983):** *Orphée*[111] romanı Nazlı Eray'ın ikinci romanıdır. İlk olarak *Kaynak Yayınları* tarafından basılmıştır. Mitolojik ögelerin yer aldığı bu romanda yazar, roman konusu bakımından modern özellikler taşımaktadır. Romanda yer alan isimler ise mitolojik özellikler gösterir. Romanın konusu sevgilisi Orphée'yi bulmaya gelen Eurydice'nin yaşadıklarıdır. Romanda bir efsane ve mitsel bir öge olan Orphée ve Eurydice vardır. Romanın ilerleyen bölümlerinde Eurydice romanın anlatıcı kişisine dönüşür. Aslında romanda görülen ilk izlenim olağandışılıktan uzak sevgilisinin orada olduğuna inandığı bir şehre aramaya gelen bir kadının başından geçen olaylar silsilesi şeklindedir. Romanın ilerleyen bölümlerinde bu iki kişi Orphée ve Eurydice'e dönüşür. Nazlı Eray bu eserinde fantastik unsurların yanı sıra mitolojik unsurlardan da yaralanmıştır. Romanda efsanenin tersine Eurydice'sin sevgilisini kurtarmaya gelmesi anlatılır. Romanda yardımcısı Gece ile birlikte arkeolojik kazılar da yapan Eurydice, Orphée ile bir güvercin vasıtasıyla iletişim kurar. Ancak romanın sonunda düş ile gerçek birbirine karışır ve Orphée ölür.

- **Deniz Kenarında Pazartesi (1984):** *Deniz Kenarında Pazartesi*[112] adlı roman Nazlı Eray tarafından 11 Eylül ve 30 Eylül 1984 yılının zaman aralığında Bodrum'da yazılmıştır. Ayrıca yazılma zamanına romanın sonunda bir epilog konularak 12 Eylül 1984 İstanbul ve 19 Eylül 1984 Ankara olarak not düşülmüştür. Roman ilk olarak *Kaynak Yayınları* tarafından basılarak Türk edebiyatına kazandırılmıştır. Bir

[110] Nazlı Eray, *Pasifik Günleri*, Everest Yayınları, İstanbul 2015.
[111] Nazlı Eray, *Orphée,* Everest Yayınları, İstanbul 2015.

anı-roman tarzında yazılmış bir kitaptır. Yazar bu romanında hayatından kesitlere yer vermiştir. Geri dönüşlere ve yaşanılan zamana sık sık dönülen eserde zaman duygusu kaybolmaktadır. Bu romanda olayların birbirine bağlanmasını sağlayan ise meçhul bir sestir. Geçmişten gelen ses telefonda anlatıcı kişisini aramasıyla bu bağlantı sağlanmıştır. *Deniz Kenarında Pazartesi* romanında yazarın çocukluğu, üniversite yılları, Ankara'da üç yıllık memuriyet hayatı ve geçirdiği hastalıklar gibi vb. birçok anıya yer verilmiştir.

- **Arzu Sapağında İnecek Var (1989):** *Arzu Sapağında İnecek Var*[113] *Can Yayınları* tarafından basılmış bir kitaptır. Nazlı Eray bu eserinde geçmişten ve şimdiden (1989 yılından) gelen ünlü kişilerle roman kahramanlarını oluşturmuştur. Roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın evine röportaj vermek için 18.yüzyıl Fransa'sının kraliçesi olan Marie Antoniette'nin ve Turgut Özal'ın eşi olan Semra Hanım'ın gelmesiyle olaylar başlar. Nazlı Eray'ın bu romanında da gerçekle gerçek dışılık bir aradadır. Zaman ve mekân kaymalarından yararlanan yazar, 18 yüzyıl insanlarıyla kendini bir anda 2020 yılının New York'unda bulur. Berna Moran'ın "*Türk Fantastik romanının (bu) en uç örneği*"[114] olarak tarif ettiği bu romanda yazar, sadece fantastik tarzdan değil aynı zamanda bilimkurgu tekniğinden de yararlanmıştır. Alain Dolen'e benzeyen robotlar, devrimci arkadaş olan Mehmet ve Mehmet'in bir aslana benzetilerek yapılan cinsellik çağrışımları, gizli düşlerin izlenebildiği Rüya Ekranı Ormanı ve o ekran sayesinde öğrenilen aşklar, bir öpüşme sonucunda değişen mekânlar ve aya yapılan yolcular gibi vb. özellikler romanda geçen olay örgülerinden ve konularından bazılarıdır.

- **Ay Falcısı (1993):** *Ay Falcısı*[115] adlı roman Nazlı Eray tarafından 14 Eylül ve 30 Eylül 1992 yılının zaman aralığında Ankara'da yazılmıştır. *Ay Falcısı*, Nazlı Eray'ın gerçekle düş unsurlarının birbirini izlediği ve otobiyografik ögelerin sıklıkla kullanıldığı bir öz yaşam romanıdır. Roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın Metin

[112] Nazlı Eray, *Deniz Kenarında Pazartesi*, Can Yayınları, İstanbul 1990.
[113] Nazlı Eray, *Arzu Sapağında İnecek Var*, Can Yayınları, İstanbul 1989.
[114] Moran, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 3* s.72.
[115] Nazlı Eray, *Ay Falcısı*, Can Yayınları, İstanbul 1993.

(And) ile yapmış olduğu evlilik ve bu evlilik sonucunda yaşadıklarına romanda değinilmektedir. Ayrıca Nazlı'nın yıllar önce ölmüş olan dedesi Tahir Lütfi Tokay ile buluşma isteği ve buluşma için dedesinden randevu alması *Ay Falcısı*'nı, fantastik unsurlar ve olağandışılıkların bir arada sunulduğu bir roman haline getirmiştir. Ancak Nazlı Eray dedesiyle rüyalarında görüşür. Geçmişten şimdiye gelen dedesiyle görüşmesi romanda olağandışı bir unsur olarak gözükse de bu görüşmeyi rüyasında yapması olağandışılığı ortadan kaldırmaktadır. Yazar eserde geçmişle şimdi arasında romanın kurgusunu oluşturur. 1930'lara giden yazar sonra yaşadığı şimdiye döner. Romanın sonunda çoğu düşsel kahramanlardan oluşan roman kahramanları, Nazlı'ya kendilerini hatırlatan bir eşya bırakıp giderler.

- **Âşık Papağan Barı (1993):** *Âşık Papağan Barı*[116] *"(...) aşkı öğrenmek isteyen bir erkeğe aşkı öğretmek için yazıldı. Kitap yazılırken o, yazılan bölümleri coşku ve heyecanla okuyordu. Ne yazık ki 19 Haziran 1995'te, Kulu yakınlarında geçirdiği bir kazada yaşamını yitirdi. Arabası dört takla atmış, yolun kenarındaki topraklık bir alana saplanmıştı. Fellini'nin film müziklerini çalan bir akordeona dönüşmüş arabasını görünce korkunç bir acı ve dehşet duydum. O ezilmiş çelik yığınından çıkmış, bana doğru koşuyordu. Öldüğünü bilmiyordu henüz. Bende bir şey söylemedim. Saçları dağılmıştı. Kolundaki parçalanmış saat 6.20'yi gösteriyordu. Kitabın sonunu merak ediyordu. Her gece yazı masamın üstünde Âşık Papağan Barı'nın sayfalarını açık bırakırım. Bir de ufak ışık yanar. Ben görmeden gelip kitabı okuduğunu biliyorum*"[117] diyen Nazlı Eray'ın bu romanı bir hastane odasında kalbine saplanmış olan arabanın doktorlar ve tamirciler tarafından çıkarılma serüveni anlatılır. Romanda kalbine saplanan araba daha sonra direksiyona ve en sonunda muskaya dönüşür. Kadının kalbine rahatsızlık veren bu araba unsuru aslında kadına yapılan muskadan (büyü) kaynaklanmaktadır. Burada yazar gerçekle gerçek dışılığı bir araya getirerek bir bakıma herkesin gerçeği kendine demektedir.

[116] Nazlı Eray, *Âşık Papağan Barı*, Everest Yayınları, İstanbul 2015.
[117] Nazlı Eray, *Âşık Papağan Barı*, Arka Kapak Yazısı, Everest Yayınları, İstanbul 2015.

- **Yıldızlar Mektup Yazar (1993):** *Yıldızlar Mektup Yazar*[118] adlı roman ilk olarak *Can Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Romanda Nazlı Eray değişik coğrafyaları bir araya getirir. Romanın yazma zamanı bir aydır. Romanda Nazlı'nın çakmağında resmi bulunan Avusturya Kraliçesi Elizabeth'in, çakmağın çakılması sonucunda bir anda gerçek dünyanın içine girmesiyle roman başlar ve ilk tayyare şehidi Nuri Bey'in İstanbul'a gelişiyle birlikte roman düşsel bir hale dönüşür. Roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın Sigmund Freud'u bir roman kişisi haline getirerek rüyalarında ona terapiye gider ve Freud'un yaptığı rüya analizlerine yer verir. Fantastik ve düşsel argümanlarla bezeli olan romanda yazar, Kraliçe'nin oğlu olan Arşidük Rudolf'un intiharına engel olmak için Freud'dan yardım ister ve Şehit Tayyareci Nuri Bey'in kullandığı F-16 uçağıyla intihara engel olmak için gider. Burada gerçek bir tarihsel olay vardır. Nazlı intihara engel olmak istemesiyle bu gerçek olayı değiştirmek ister. Yazar, bu eserinde şimdiden yakın geçmişe, şimdiden uzak geçmişe ve geçmişten şimdiye olan zaman geçişleri yapar.

- **Uyku İstasyonu (1994):** *Uyku İstasyonu*[119] adlı roman ilk olarak *Can Yayınları* tarafından yayınlamıştır. Romanda Nazlı Eray annesinin hastalığı sürecinde yaşadıklarını anlatır. Bu romanda yazar, gerçeklikle düşsel unsurları aynı düzlemde vermektedir. Bursa, Sinop, Paris, Antalya ve İstanbul gibi mekânlarda geçen romanda anlatıcı, "*yaşamla ölüm arasında sıkışmış bir insanın peşindeyken, bir türbede bir yaşlı adamla karşılaşıyor ve bu evrende yaşarken başka boyutların varlığını keşfediyor*."[120]

  Bursa'da yatalak hasta olan Hamdullah Bey'in yatağının ucundaki vites yardımıyla Anlatıcı aynadan geçerek farklı bir zamana ve mekâna gidebilmektedir. Nazlı Eray'ın bu kitabında kullandığı ayna fantastik bir ögedir. Yazar/anlatıcı romanda Ömer'in yeri olan Unutma Bahçesi'ne giderek başka bir bedene girer. Kim Bassinger'ın bedenine giren anlatıcı bir süre bu bedenle dolaşır. Ancak annesinin hastalığını unutamayan anlatıcı tekrar kendi bedenine döner. Düşselliğin yoğun

[118] Nazlı Eray, *Yıldızlar Mektup Yazar*, Can Yayınları, İstanbul 1993.
[119] Nazlı Eray, *Uyku İstasyonu*, Can Yayınları, İstanbul 1994.

olduğu bu romanda yazar, fantastik unsurları ve anılarından parçaları da kullanarak romanını oluşturmuştur.

- **İmparator Çay Bahçesi (1997):** *İmparator Çay Bahçesi*[121] ilk olarak *Can Yayınları*'ndan çıkmıştır. Romanın yazma zamanı dört ay gibi bir süreyi kapsamaktadır. "*İmparator Çay Bahçesini yol kenarında gördüğüm an, tüm yapıt çalkalandı ve her şey birden yerli yerine oturdu tıpkı bir mevsim gibi*"[122] diyen Nazlı Eray, gerçek bir mekândan yola çıkarak romanını yazdığını belirtir. Romanda Celal Dülger isimli kişi, âşık olduğu Adviye Hanıma kavuşmak için dünyaya tekrar dönmek ister. Anlatıcı, cennet bekçisi olan İrfan'ın yardımıyla Celal'in bu isteğini yerine getirir ve Adviye Hanım'la onu buluşturur. Romanda Anlatıcı, Gül Abla'nın menekşeleriyle konuşur. Bu konuşan menekşeler, Gül Abla'nın hayatına girmiş olan ölmüş erkeklerdir. Kimisi Gül Abla'dan genç, kimisi yaşlı olan bu menekşe erkekleri Gül Abla'yla nasıl tanıştıklarını anlatıcıya anlatırlar.

- Çok sayıda diyaloğun olduğu bu romanda Nazlı Eray olmayacak olanları bir araya getirerek fantastik bir dünya kurmuştur. Bartın'da bulunan Taşhan adlı mekân hayali olan insanların gittiği bir yerdir. Sadece erkeklerin zihninde düşündüğü, gelmesini istediği kadınların gelebildiği bu mekânda Anlatıcı, gelen kadınların onları çağıran erkeklerle olan maceralarını ve aşklarını dinler. Anlatıcı daha sonra geceyle yer değiştirir ve görmek istediği mekânları görür. En sonunda İmparator Çay Bahçesi'ne giden Anlatıcı, burada geçmişte tanıdığı insanları görür. Onların arasında gerçek olan sadece Anlatıcı'dır.

- **Örümceğin Kitabı (1998):** *Örümceğin Kitabı*[123]adlı roman ilk olarak *Can Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Romanın yazma zamanı kırk beş gün gibi bir süreyi kapsamaktadır. *Örümceğin Kitabı* adlı romanda anlatıcının Ankara'daki evinde başlamaktadır. Anlatıcı her ışık yanıp söndüğünde başka bir mekâna gidebilmektedir. Anlatıcı elinde yapmış olduğu çıplak kadın resmiyle bir kahveye

[120] Nazlı Eray, *Uyku İstasyonu*, Arka Kapak Yazısı, Can Yayınları, , İstanbul 1994.
[121] Nazlı Eray, *İmparator Çay Bahçesi*, Everest Yayınları, İstanbul 2015.
[122] Nazlı Eray, *İmparator Çay Bahçesi*, Arka Kapak Yazısı, Everest Yayınları, İstanbul 2015.

gider. Adı Ömür Uzatma Kıraathanesi olan bu yerde anlatıcı, anılarını birbirine anlatıp ömürlerini her hatıra anlatılışta yirmi dakika uzatan yaşlı erkeklerin arasına katılır ve o da anılarını anlatmaya geçer. Çocukluk yılları, gençlik yılları ve *CHP* kurultayı zamanında yaşadıklarını anlatır ve bu şekilde ömrünü uzatmaya çalışır. Ardından New York anılarını anlatmaya başlar. Orada gördüğü kukla kadın ile adamın arasında yaşanan cinsel çekime ve ilişkiye şahit olur. Lindy'in Kahvesi'nde asılı duran Marilyn Monroe resmi ömrünü uzatmaya çalışan yaşlılardan biri olan Osman'ın dikkatini çeker ve ona âşık olur. Osman da fotoğrafa girerek Marilyn Monroe ile tanışır ve onun yaşadığı yıllara gider. Hayatı ipotek altına alınan Nejat ise anlatıcının yaptığı çıplak kadın resmine âşık olur ve onunla cinsel ilişkiye girer. Nejat bu resimdeki kadını sevgilisi Sehavet'e benzetir. Bu durumu gören Hüsamettin silahını alarak ateş eder ve resimdeki çıplak kadın olan Sehavet ölür ve Hüsamettin tutuklanır.

Romanda anlatıcının yaşadıkları gerçekle gerçek dışılık arasındadır. Okuyucu hangisi gerçek, hangisi değil ayrımına varmakta zorlanır. Bir belirsizlik hâkimdir. Tam bir örümceğin ağı gibi karmaşa söz konusudur.

- **Elyazması Rüyalar (1999):** *Elyazması Rüyalar*[124] Nazlı Eray tarafından 15 Temmuz ve 15 Eylül 1999 tarihleri arasında Ankara ve Bodrum'da yazılmıştır. *Elyazması Rüyalar*, Eray'ın anılarının sıklıkla yer verildiği bir anı-roman tarzında yazılmış olan bir eserdir. Roman Abalı Dede Türbesi'ne iyileşmek için rüyaya yatan insanlarla başlar.

  "*Çeşitli rüyaların bir örgü gibi birbirine geçmesiyle, şaşırtıcı biçimde parçalanmış bir otobiyografi oluşturur. Belleğin karşı kıyısında bırakılan yaşamın yalnızca rüyalarda yüklü hissedilen eski bölümlerini kapsayan bir*

[123] Nazlı Eray, *Örümceğin Kitabı*, Can Yayınları, İstanbul 1998.
[124] Nazlı Eray, *Elyazması Rüyalar*, Everest Yayınları, İstanbul 2015.

otobiyografi. İçinde birçok rüya kişisi barındıran bu türbe, belki de yaşadığımız dünyanın ta kendisi."[125]

Roman kurgusu içinde düşselliği sağlamada yardımcı olan roman kahramanlarından Şoför Sulakyurtlu Kazım'ın Alfred Jarry'nin tiyatro eseri olan Kral Übü'nün kendisi olduğunu iddia eder. Romanda Anlatıcı, gittiği bir kitapçıda Tanrı Ciguri ile tanışır ve onunla konuşmaya başlar. Gittiğinde orada şair Rimbaud ile Baudelaire'i eşcinsel insanlar olarak görür. Romanda anlatıcı çiğnediği tohumların yardımıyla başka insanların rüyalarını değiştirebilmektedir. Hayatı boyunca gördüğü tüm kadınları Kadınlar Locası adlı bir yerde görür. Bu locadaki kadınlar anlatıcıyı sevmeyen kadınlardan oluşmaktadır. Tanrı Ciguri, anlatıcıya anılarından oluşan bir defter verir. Ancak anlatıcı bu defteri kaybeder ve bir boşluğa düşer. Çünkü geçmişini hatırlatan anıları artık yok olmuştur. Ardından Anlatıcı, bu anı defterini bulur. Geçmişini ve hayatını geri kazanır.

- **Ayışığı Sofrası (2000):** *Ayışığı Sofrası*[126] Nazlı Eray'ın düş ile gerçekliği bir arada sunarak oluşturduğu romanının ilk baskı *Can Yayınları* tarafından yapılmıştır. Romanın yazma zamanı üç aydır. Nazlı Eray, " *fantastik kadrajı içinde yazılmış olsa bile, bütün romanlarımın içinde sonsuz bir gerçek hâkim*"[127] sözüyle romanı hakkındaki düşüncesini dile getirir.

  Serra'nın arkadaşı olan Aşo'nun anıları ile başlayan roman, mitolojik unsurlardan oluşmaktadır. Eshab-ı Kehf Mağarası'nda bulunan Yedi Uyuyanlar'dan biri olan Yemliha'nın peşinden o mağaraya giden Serra, orada diğer altı uyuyanla da tanışır. Mağarada Serra, Falcı Sibil'e bağırsak falı baktırır. Önceden yanında çalışmış olan Karı Şefik anlatıcının karşısına farklı bir kimlikle çıkar. Arkadaşı Aşo'nun bedenine giren Serra, Karı Şefik'i zengin ve kibar biri olarak görür ancak Karı Şefik sineğe dönüşür. Serra, ayışığı altında bir sofra kurulduğunu fark eder ve sofranın etrafı tabaklarla çevrelenmiştir. Roman kişilerinden biri olan Serra masada ve bu

[125] Nazlı Eray, *Elyazması Rüyalar*, Arka kapak Yazısı, Everest Yayınları, İstanbul 2015.
[126] Nazlı Eray, *Ayışığı Sofrası*, Everest Yayınları, İstanbul 2016.
[127] Nur Kököz, "Nazlı Eray: Düş Ülkesinin Kızıl Saçlı Kraliçesi", *Hürriyet*, Ankara Kasım 2000, s.12.

tabakların üzerlerinde bulunan insanlarla konuşur ve böylece yaşamının anlamını kavramaya başlar.

- **Aşkı Giyinen Adam (2001):** *Aşkı Giyinen Adam*[128]adlı roman ilk olarak *Can Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Romanın yazma zamanı üç ay gibi bir süreyi kapsamaktadır. Nazlı Eray'a *2002 Yunus Nadi Roman Ödülü'*nü kazandırmış olan bu romanda olaylar, Mesnevi Sokak'ta oturan Dürnev Abla'nın evinin salonunda başlar. Tarot falına bakan Dürnev Abla bu tarot kartlarını kullanarak geçmiş zamana yolculuk yapılabilmektedir. Ayrıca bu kartları kullanarak geçmiş dönemlere ait ünlü simaları bu kartların içinden çıkartabilmektedir. 1960'lı yılların ünlü şarkıcısı olan Eddie Fisher bunlardan biridir. Eddie Fisher'ı 1960'lı yıllardan anlatı zamanına getirir. Yazar, bu şekilde gerçek hayatta yaşamış olan Eddie Fisher'in hayatından kesitleri fantastik unsurlar ve olağanüstülükler katarak işler. Şarkıcının hayatında iz bırakmış olan eşi Debbie Reynolds ve sevgilisi Elizabeth Taylor; kendisini iyileştirmek isteyen ve ona sürekli iğneler yapan Doktor Max romanın kurgusunun içine dâhil edilir. Tekrar bakılan başka bir tarot falından kapalı bir zarf halinde bir mektup ve bir kadın çıkar. Fala bakarken yere düşen bir kupa kızı anlatıcıya Tunalı Hilmi'de bulunan antikacı dükkânına gitmesini söyler. Oraya giden anlatıcı koltuğa oturduğunda anıları gözünde canlanır. Oturduğu koltuğun önündeki ekranda geçmiş hayatından kesitleri izlemeye başar. Başka bir bakılan falda kartların arasından 46 yıl önce ölen iki tane yaşlı kadın çıkar. Kendilerini Albay Nurettin adında bir adamın öldürdüğünü anlatan yaşlı kadınlar katillerinin yakalanmasını isterler. Daha sonra Mihri Abla'nın baktığı faldan Albay Nurettin çıkar ve kendisinin arandığını duyunca kartların arasında kaybolur gider.

  Romanda tarot kartlarının dışında konuşan üç tane de kelle vardır. Biri Dürnev Abla'nın dolabında olan kelle anlatıcıyı anılarına götürür. Şoför Kazım Efendi kişilik bölünmesi yaşar ve içinden Kazıme adında başka biri ortaya çıkar. Kazıme'nin rahat tavırları Kazım Efendi'yi çileden çıkarır. Ayrıca Kazım Efendi öldürülen Kaniye ve

[128] Nazlı Eray, *Aşkı Giyinen Adam*, 5. Baskı, Doğan Kitap, İstanbul 2003.

Hasbiye annelerin yaşama dönmesinde yardımcı olur. Bu iki kadın, Kazım Efendi'nin karın zarının arasından girip yaşama dönerler. Yazar eserde birçok ünlü ismi roman kişisi olarak kullanır. Frank Sinetra, Perry Como, Elvis Presley, Marilyn Monroe bu kişilerdendir. Bunların hepsi tarot kartlarından fırlayıp Dürnev Abla'nın salonuna gelirler ve daha sonra bu kişiler kaybolur. Dürnev Abla'nın baktığı son faldan bir terzi çıkar ve o terzi aşkı giyinecek olan adama bir smokin dikmek ister. Smokinin dikileceği kumaşı yakalamak isteyen anlatıcı, bir türlü kumaşı yakalayamaz.

- **Sis Kelebekleri (2003):** *Sis Kelebekleri*[129] ilk olarak *Can Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Romanın yazma zamanı dört aydır. "*Bir şehir bana bir roman yazdırabilir*"[130] diyen Nazlı Eray bu eserini, otobiyografik ve biyografik yansımaların varlığıyla şekillendirmiştir. Eray, dedesi Tahir Lütfi Tokay'ın Sadrazam Mahmut Şevket Paşa'nın katli üzerine Sinop Cezaevi'ne hapse gönderilmesini romanda işler. Sinop'un sisli deniz kokan havası Sinop Cezaevi'nin insan fosforu inmiş taş duvarları, insanı ürküten sessizliği ve rutubetli havası yazar tarafından romanda detaylı bir şekilde tasvir edilir. Nazlı Eray bu eserinde çocukluğunda geçirdiği kızamık hastalığından, dayısı Demir'in ölümünden ve onun öne çıkan entelektüel yönünden de bahseder. Romanda Nazlı Eray, Rıza Nur ve Mahmut Şevket Paşa'nın hayatından da bahseder. Onların hayatını anlatırken yararlandığı kaynaklar hakkında da bilgi verir.

- **Beyoğlu'nda Gezersin (2005):** *Beyoğlu'nda Gezersin*[131] ilk olarak *Can Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Romanın yazma zamanının iki ay olduğu kurgu sonunda belirtilmiştir. Romanda Şeyh Küçük Hüseyin Efendi, Sebilci Hafız Hüseyin Efendi ve Fethiye'deki bir parkta heykeli bulunan Tayyareci Fethi Bey gibi geçmişte yaşamış olan insanlar, anlatıcının hayal dünyasında yeniden hayata dönerler. Fantastik unsurlarla bezeli olan romanda anlatıcı evinde TV'den izlediği Deli Saati programında psikolojik yönden sıkıntıları olan insanların telefona bağlanarak

[129] Nazlı Eray, *Sis Kelebekleri*, Everest Yayınları, İstanbul 2015.
[130] Nazlı Eray, *Sis Kelebekleri*, Arka Kapak Yazısı, Everest Yayınları, İstanbul 2015.

şikâyetlerini dile getirdiği programı izler. Tüm hastaların ortak yanı Madam Tamara adlı kadını tanımalarıdır. Beyoğlu'nda 1958 yılında öldürülen bu kadına ait defter tesadüfen Bozacı Naki'nin eline geçer. Bu bozacı her gece anlatıcının evine boza getirdiğinde defterden okuduklarını anlatmaya başlar. Anlatıcı, Naki'nin bu deftere kendini çok fazla kaptırdığını fark eder.

TRT 2'de yayınlanan Mazi Kalbimde Yaradır programının sunucusu Ulvi Ak'da bu olaylara dâhil olur. Rumeli Han'da fal bakan Süleyman insanların düşüncelerini ve hayallerini okuyabilmektedir. Bunları okuyabilen Süleyman insanların bu düşünce ve hayallerini CD'ye alır.

Otel odasında öldürülen Madam Tamara ile Anlatıcı Markiz Pastanesi'nde karşılaşır ve bu cinayeti aydınlatmak için anlatıcı Madam Tamara'nın yerine geçer ve beden değişikliği yapar. Bütün bu olaylar çerçevesinde Anlatıcı, Şeyh Küçük Hüseyin Efendi, Sebilci Hafız Hüseyin Efendi, Fethiye'deki bir parkta heykeli bulunan Tayyareci Fethi Bey ve şehitlerle birlikte Fethiye Parkı'nda mistik bir âlemin içine girer.

- **Farklı Rüyalar Sokağı (2007):** *Farklı Rüyalar Sokağı*[132] adlı roman 11 Aralık 2006 ile 25 Şubat 2007 yılları arasında iki ay gibi bir yazma zamanında Ankara'da yazılmış olduğu romanın sonunda belirtilmiştir. Romanda Eva Peron'un çocukluğu, gençliği, evliliği, siyasi yaşamı ve kanserden dolayı ölmesi, kurgudaki vaka parçalarını oluşturur. Romanda Anlatıcı, Eva Peron ile fantastik bir öge özelliği gösteren ATM kartı ile uzamda ve zamanda yaptığı yolculukla 1950'li yılların Arjantin'ine giderek buluşur.

  Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda işadamı Mehmet Ali Bey'in klonlanması sonucunda meydana gelen olayların yarattığı olumsuz sonuçlar nedeniyle klonlama tedavisine bir eleştiri getirilir. Tarihsel süreçte klonlama ile ilgili çalışmalar yapan Doktor Wank Woo Suk'ta roman kurgusuna dâhil edilir. Anlatıcı romanda gözünden

[131] Nazlı Eray, *Beyoğlu'nda Gezersin*, 6.Baskı, Doğan Kitap, İstanbul 2012.
[132] Nazlı Eray, *Farklı Rüyalar Sokağı*, Doğan Kitap, İstanbul 2014.

katarak ameliyatı olur ve bu ameliyatın sonucunda birtakım fantastik olaylar meydana gelir. Anlatıcı, Mehmet Ali Bey ile beraber kendini fantastik bir mekân özelliği gösteren bir gözün retinasında bulur ve göze damlatılan bir göz damlasıyla ikisi de gözün retinasından çimenlik bir alana düşer. Ancak romanda Anlatıcı, bu yaşadıklarının gerçek mi yoksa ameliyatın etkisiyle bilinçaltından kaynaklanan nedenlerden mi kaynaklandığının ayrımına varamaz.

- **Kayıp Gölgeler Kenti (2008):** *Kayıp Gölgeler Kenti*[133] ilk olarak *Turkuvaz Kitap* tarafından yayınlanmıştır. Romanın yazma zamanı üç aya yakın bir süreyi kapsamaktadır. Anlatıcı'nın bir gazetenin sayfasında intihar eden bir doktorun fotoğrafını görmesiyle roman başlar ve bu durum onu etkiler. Anlatıcı yıllar öncesinde babasının gittiği Prag'a tatile gider. Babasının anılarında Prag ve Joseph Stalin geniş yer tutmaktadır. Anlatıcı Prag'ı gezerken orada bulunan Yahudi Mezarlığı'na ve Kafka Cafe'ye gider. Kafka'nın oturup Milena'ya mektuplar yazdığı masaya bakar. Anlatıcı Kafka'nın günlüklerini yazdığı kitabı almaya karar verir. Yazar/anlatıcı anılarında önemli yer tutmuş olan Güney Kore'nin Seul şehrini ve orada yaşadıklarını da geri dönüşlerle anlatır.

  Nazlı Eray, tarihsel geçmişte önemli bir yeri olan devlet lideri Joseph Stalin'in hayatını, romanın konusu yapar. Stalin'in doğumundan çocukluğuna; gençlik yıllarından ilk evliliğine; 13 yaşındaki sevgilisi Lidia'dan ilk Karısı Kato'ya; Batum'daki Hapishane yıllarından Rusya'nın devlet lideri olmasına kadarki süreçte yaşadığı serüvenleri tarihsel sürece bağlı kalarak fantastik bir üslupla anlatır. Stalin anlatıcının odasına gelerek onu ziyaret eder. Stalin anlatıcıya 17 bin ton ağırlığında olan kendi heykelinden bahseder. Anlatıcı otelin casinosuna indiğinde bir oyun makinesinin ekranında Stalin'in ilk karısı olan Kato'yu görür ve anlatıcıya bu kadın Stalin'den bahsetmeye başlar. Ekranda kadın ölünce Stalin'in çok üzüldüğü yazısı belirir. Romanda Stalin'in hayatında iz bırakmış ve onun yaşamına tanıklık etmiş

[133] Nazlı Eray, *Kayıp Gölgeler Kenti*, Everest Yayınları, İstanbul 2016.

olan kişiler, bu gibi benzer durumlarla kurguya dâhil olarak ve anlatıcının odasına ya da Kafka Cafe'ye gelerek Stalin'in hayatından bahsederler.

Romanda Kafka'dan Kafka'nın nişanlısı Felice'den ve Milena'dan da bahsedilir. Bu kişiler anlatma zamanında anlatıcıyla konuşurlar. Geçmiş ve şimdi romanda bir arada sunulur. Büyülü gerçekçi bir anlayışla yazılmış olan romanda Nazlı Eray, tarihsel sürece bağlı kalarak romanını kendi üslup tekniğiyle oluşturmuştur. Romanda kişiler ve mekânlar gerçek ama romanın içinde gelişen olaylar ekseninde gerçek dışıdırlar.

- **Marilyn Venüs'ün Son Gecesi (2010):** *Marilyn Venüs'ün Son Gecesi*[134] adlı roman ilk olarak *Doğan Kitap* tarafından edebiyat dünyasına kazandırılmıştır. Roman 21 bölümden oluşmaktadır. Romanda Marilyn Monroe'nin yaşamından kesitlere yer verilmiştir. Polisiye bir roman özelliği gösteren bu eser, Marilyn Monroe döneminde yaşamış olan insanların zamanda ve uzamda yapılan yolculuklar sonucunda kurguya dâhil edilmesiyle Marilyn Monroe'nin hayatı anlatılır. *Marilyn Venüs'ün Son Gecesi* adlı romanda fantastik türün özellikleri romandaki vaka parçalarının şekillenmesini sağlar. Roman kişilerinden biri olan Meryem'in Marilyn Monroe'ye, Huriye Hanım'ın Marilyn Monroe'nin hizmetçisi Eunice Murray'a benzemesi ve Meryem'in odasının Marilyn Monroe'nin öldüğü evinin odasına benzeyen siyah beyaz bir görüntü içinde olması fantastik türün özelliklerinin yansıtması bakımından önemlidir. Ayrıca romanda sosyolojik özellikteki oradaydım, gece kuşu ve bayan kahkaha adlı programlarda da Marilyn Monroe'nin ölümü üzerine görüşler ve iddialar yer alır.

- **Halfeti'nin Siyah Gülü (2012):** *Halfeti'nin Siyah Gülü*[135] adlı roman ilk olarak *Doğan Kitap* tarafından yayınlanmıştır. *Halfeti'nin Siyah Gülü*, seksenli yaşlarda emekli bir albayın anlatıcı konumundaki roman kişisine cinsel içerikli bir mektup yazmasıyla roman başlar. Romanda anlatıcı kendisine bu mektubu yazan yaşlı adamın, arkadaşı Elfe'nin evinin bulunduğu yerde oturduğunu öğrenir. Anlatıcı

[134] Nazlı Eray, *Marilyn Venüs'ün Son Gecesi*, 3.Baskı, Doğan Kitap, İstanbul 2010.

adamı merak eder ve kendini 1940'lı yılların İzmir'inde bulur. Anlatıcı 1940'lı yılların İzmir'inin sokaklarında gezerken ayağını incittiğinden dolayı hastaneye gider. Hastanede genç ve yakışıklı bir doktor ilgisini çeker. Bu genç doktor kendisine yıllar sonra cinsel içerikli mektup yazmış olan albay emeklisi yaşlı adamdır.

Romanda anlatıcı, Mardin'i gezmeye gider ve orada ünlü ve gerçek hayattan olan birtakım insanlarla tanışır. Bu insanlar geçmişten bir yüz olan Kral Darius ile ünlü yönetmen Luis Bunuel'dir. Anlatıcı, Mardin'de Kral Darius ile buluşur ve onun Mardin'de bulunan Dara Harabeleri'ndeki bir geçitten geçerek ona bir televizyon verir. Televizyonu izleyen Kral Darius ekranda koro halinde şarkılar söyleyen bir kadına âşık olur ve Meserret adındaki bu kadını anlatıcı bularak Mardin'e Kral Darius''un sarayına getirir. Ünlü yönetmen Luis Bunuel ile onun filmlerinde oynayan oyuncu Silvia Pinal roman kurgusuna dâhil olur. Anlatıcı Mardin'de kaldığı otel odasında çok güzel bir kadın görür. Anlatıcı kadının güzelliğinden çok etkilenir ve onunla konuşur. Kadın kendisini Halfeti'nin Siyah Gülü olarak tanıtır. Halfeti'nin Siyah Gülü, insanların rüyalarına girdiğini ve onlarla rüyalarında buluştuğunu söyler. Anlatıcı'yı da girdiği bu rüyalarına götürür ve beraber Luis Buuel ile kendisine cinsel içerikli mektup yazan yaşlı adamın rüyasına girer. Romanda insanların yaşlılık dönemlerinde çektikleri zorluklara, yaşadıkları sıkıntılar sonucunda gençlerin, yaşlıların düşünce yapısıyla empati kurmadan onları yargılamalarından kaynaklanan yaşlılarla gençler arasındaki anlaşmazlıklara yer verilir. Anlatıcı'ya cinsel içerikli bir mektup yazan yaşlı adam, kendi gibi yaşlı olan insanlarla buluşur ve yaşlılık üzerine konuşmalar yaparlar. Romanda insanların rüyasına girilmesi, geçmişten gelen yüzerle buluşulması ve zamanda ve uzamda değişimlerin yaşanması, Anlatıcı'nın kafasının karışmasına neden olur. Anlatıcı yaşadığı bu olayların etkisiyle Mardin'den ayrılarak Ankara'ya giden uçağa biner.

[135] Nazlı Eray, *Halfeti'nin Siyah Gülü*, Doğan Kitap, İstanbul 2012.

- **Aydaki Adam Tanpınar (2014):** *Aydaki Adam Tanpınar*[136] Ahmet Hamdi Tanpınar'ın anlatıldığı bir romanıdır. İlk olarak *Doğan Kitap* tarafından yayınlanan romanın yazma zamanı dört aya yakın bir zamandır. Nazlı Eray'ın bu romanda kullandığı teknik diğer romanlarından farklılık gösterir. Anlatacağı romandaki konuları başlıklar halinde vererek yazar. Nazlı Eray Tanpınar'ın hayatını fantastik, bilim kurgusal, uzam ve zaman kaymalarındaki değişimlerle anlatır. *Aydaki Adam Tanpınar* romanı 51 tane birbirinden bağımsız ama roman atmosferi içinde birbiriyle bağlantılı başlıklardan oluşmaktadır. Bu başlıklar kısa kısa romandaki olayların işlenişine göre tekrar etmektedir. Nazlı Eray, bu başlıkları Tanpınar'ın hayatını anlatmada bir yardımcı unsur olarak kullanır. Yazar, romanda Tanpınar'ın günlüklerinden[137] alıntılar da yapar. Eray, romanda Narmanlı Yurdunda Tanpınar'ın kalmış olduğu rutubetli odadan, hayattayken yazdığı eserlere gösterilmemiş olan ilgiye tepkisinden, parasızlığından, fakültede bulunan kürsüsünden, sürekli içtiği kahvesinden, çevresinden istediği borç paralardan, bu yüzden ondan uzak duran dostlarından, çektiği para sıkıntısından, bir yerlere giderken yanından ayırmadığı bavulundan, sevdiği kadın olan Nesteren'den ve Tanpınar'ın ona karşı beslediği aşktan kendi üslup tekniği içinde bahseder. Romanda hasta ve yatalak olan Düşize Hanım'a anlatıcı Tanpınar'ın hayatından kesitler anlatır. Tanpınar'ın günlüklerinden Düşize Hanım'a yazılar okurken felçli kadının gençliği gelir ve anlatıcıya Düşize Hanım'ın gençliği, yaşlı Duşize Hanım'a bakarak şu an yaşadığı bir aşktan ve bu aşk yüzünden çekeceği acılardan bahseder.

  Anlatıcı'nın Baba olarak seslendiği Tanpınar'a benzeyen kişiyle beraber Kurs adlı bir yere giderler. Burada öğrenciler ve bir tane de müdür vardır. Onların görevi Tanpınar'ın ayın yüzeyine yansıyan yazılarını okumak ve söylediklerini çözümlemektir. Bu görevi yapan öğrenciler çözümledikleri yazıları anlatıcıya anlatırlar. Romanda Arif adlı kişi de Tanpınar'ın günlüklerinden seçtiği sayfaları projeksiyonla ayın yüzeyine yansıtır. Anlatıcı zamanda yolculuk yaparak 1960'lı

[136] Nazlı Eray, *Aydaki Adam Tanpınar*, 5. Baskı, Doğan Kitap, İstanbul 2015.
[137] İnci Enginün ve Zeynep Kerman, *Günlüklerin Işığında Tanpınar'la Baş Başa*, 6. Baskı, Dergâh Yayınları, İstanbul 2015.

yıllara gider. Tanpınar'ın arkadaşları olan Adalet Cimcoz ve Mehmet Ali Cimcoz ile tanışır. Onların evine gider ve Tanpınar'la burada görüşebilme ümidine kapılır. Ancak onunla bir türlü karşılaşamaz. Tanpınar'ın odasına kendisini araması için bırakmış olduğu telefondan da arayan olmaz. Yazar/anlatıcı Tanpınar'ın cep telefonunu kullanamadığını düşünür. Romanın sonunda Anlatıcı, Tanpınar'ı görür ve Tanpınar, onun kulağına bir şeyler fısıldar ve Anlatıcı onu görebildiğine çok sevinir. Roman Tanpınar'ın *Ne İçindeyim Zamanın* şiirinden bir alıntıyla son bulur.

- **Rüya Yolcusu (2016):** *Rüya Yolcusu*[138] adlı eser Nazlı Eray tarafından 6 Temmuz ve 18 Eylül 2015 yılının zaman aralığında Bodrum Gündoğan, Terzi Mustafa'nın Yeri; Türkbükü ve Eda Motel gibi mekânlarda yazılmıştır. *Rüya Yolcusu,* Eray'ın otobiyografik tarzda yazmış olduğu bir anı-roman özelliği gösterir. Nazlı Eray diğer romanlarında yer alan otobiyografik özellikleri bu romanında daha detaylı bir şekilde işleyerek toplamda 91 bölümden oluşan birbirinden bağımsız başlıklar halinde anılarına yer vermiştir. Ancak yazar, anlatımda bu başlıkları kullanırken roman kurgusu içinde bunları birbirinden bağımsız bir halde yapmaz. Romanda bunlar bir bütünlük halindedirler. Nazlı Eray bu eserinde, çocukluğundan, ailesinden, ilk gençlik yıllarından, sevdiği ve âşık olduğu erkeklerden, eşi Metin And ile evlilik sürecinde yaşadıklarından, Amerika, Rusya ve gittiği uzak doğu ülkelerinden, oralarda yaşadıklarından, yazdığı diğer başka romanların yazılma sürecinden, yazarken yaşadığı olaylardan, aldığı ödüllerden, ödüllerin yazarda bıraktığı duygu yoğunluğundan bahseder. O romanlarını anılarıyla beraber yaşatır.

> "*Her an geçmiş ve geleceğin içinde yaşıyorum. Benim için geçmiş; şuan kadar gerçek. Bütün o insanlar sanki benim hayatımdalar araya o acıtıcı çizgiyi hiçbir zaman çekmem. O zamanda hayatı yazıyorum. Geçmişi değil bu kitapta (Rüya Yolcusu) belgesel bellek kullandım ilk kez*."[139]

[138] Nazlı Eray, *Rüya Yolcusu*, 2. Baskı, Everest Yayınları, İstanbul 2016.
[139] http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/keyif/nazli-eray-ruyalari-belgeliyorum-40040803, Erişim Tarihi: 5.10.2018.

Bu romanda da yazar, fantastik unsurlardan yararlanmış, uzam ve zaman bağlamın yapılan değişikliklerle romanın kurgusunu oluşturmuştur. Nazlı Eray'ın bu romanının büyük bölümü gerçek ve yaşanmış hayat sahnelerinden oluşmaktadır. Romanda otobiyografik yansımalar olduğu kadar başka insanların hayatının yansıtıldığı biyografik yansımalar da vardır.

- **Ölüm Limuzini (2017):** *Ölüm Limuzini*[140] Nazlı Eray'ın tarihsel süreçte yeri olan insanları bir araya getirerek yazdığı bir romandır. Nazlı Eray "*Kennedy ailesini ilginç bulurum. İki suikast, değişik ölümler, etkileyici kadınlar, çapkın erkekler ve kaderin ördüğü ürkütücü bir bağ… bir yazar başka ne isteyebilir? Üstelik bütün bunlar gerçek*"[141] cümleleriyle romanı yazmasında etkili olan faktörleri açıklar. Amerika Birleşik Devletleri'nin başkanlığını yapmış olan J.F. Kennedy'nin hayatından kesitlerin sunulduğu romanda suikasta kurban gittiği anların öncesi ve sonrasını yazar kendi sanat anlayışı çerçevesinde işler. Anlatıcı anlatma zamanından geçmişe, suikastın yaşandığı yıllara gider ve o anlara bizzat şahit olur. *Ölüm Limuzini*'ni "*Ankara'nın soğuk sakin sonbahar bahçelerine, vadideki Fokurdu Cafe'ye gidip hayatın anlamını ve eski zamanları düşünen roman kişisi, bir suikasta kurban giden ABD Eski Başkanı John Fitzgerald Kennedy'nin suikastının en ince ayrıntılarını ve komplo teorilerini uzunca bir süredir incelemektedir. Tuzlu Çayır'daki kurşuncu Bacı'nın eski bahçesinde bir sabah vakti J.F. Kennedy'ye dönüşüverir. Ruhu kendisinin, bedeni ise Kennedy'nin bedenidir. Telefondaki esrarengiz bir ses ona öldürüleceğini söyleyip durur. Değişik bir serüven başlamıştır. Korkunç bir karabasandır bu. Dallas'taki Başkanlık limuzininde kurşunlardan kaçış, Parkland Hastanesi'ndeki beyni uçmuş ceset ve ajan kız Barbara…*"[142] cümleleriyle özetleyebiliriz.

[140] Nazlı Eray, *Ölüm Limuzini*, Everest Yayınları, İstanbul 2017.
[141] Ayla Şenel, "Ölüm Limuzini Üzerine Einstein Kıvamında", *Lacivert dergisi*, Mart Nisan 2017, S.74. Ayrıca Bkz: https://leylakdali.blogspot.com/2017/03/olum-limuzini-uzerine-lacivert-oyku-ve.html, Erişim Tarihi: 14.06.2019.
[142] Nazlı Eray, *Ölüm Limuzini*, Arka Kapak Yazısı, Everest Yayınları, İstanbul 2017.

- **Aşk Yeniden İcat Edilmeli (2018):** *Aşk Yeniden İcat Edilmeli*[143] adlı roman ilk olarak *Everest Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. 23 Ağustos ile 23 Ekim gibi iki aylık süreyi kapsayan bir yazma zamanında Ankara'da yazılmış olduğu romanın sonunda belirtilmiştir. Romanda tarihsel şahsiyetlerden olan ünlü şair Arthur Rimbaud ile rock sanatçısı Jim Douglas Morrison'ın hayatından bölümler, kendilerinin de romandaki vaka parçalarına dâhil edilmesiyle anlatılmıştır. Fantastik özelliklerin yoğun olduğu romanda bir eşya figürü olan Jim Morrison'ın büstü intak ve kişileştirme sanatı kullanılarak romandaki kişilerden birini oluşturmuştur. Romanda medyum olan Arife Hanım'ın geçmiş ve gelecekte olacak olaylarla alakalı bilgiler vermesi romandaki fal unsurunun kurgu içindeki vaka parçalarına etki ettiği görülmektedir.

- **Sinek Valesi Nizamettin (2018):** *Sinek Valesi Nizamettin*[144] adlı roman ilk olarak *Everest Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Roman fantastik türün özellikleriyle şekillenen vaka parçalarından oluşmaktadır. Romanda sosyolojik bir özellik de gösteren ve toplumsal yansımaların da görüldüğü "Yaşım Kaç" adlı bir program yer alır. Bu programda, programa davet edilen insanların yaşları tahmin edilmektedir. Yaşım Kaç adlı programa katılan jüriler ünlü ve gerçek hayatta yer alan kahramanlardan oluşmaktadır. Programda ünlü futbolcular, Neymar ve Cristiano Ronaldo programa katılanların yaşlarını tahmin ederler. İnsanların yüzlerinden ve vücut şekillerinden yaşlarını tahmin etmeye çalışırlar ve bu tahmin sırasında söylenen cümleler programa katılan ve yaşlarının kaç olduğu tahmin edilen insanların canını sıkar. Programda yaşları tahmin edilen Anlatıcı ile Aysel gibi roman kişileri programın formatını saçma bulur. Ancak programın sağladığı imkânlar ve reytingden dolayı elde edilen kazançlar bu düşüncelerin azalmasını sağlar. Anlatıcı reyting uğrana insanların ve TV kanallarının neler yapabileceğini gözler önüne serer.

[143] Nazlı Eray, *Aşkı Giyinen Adam*, Everest Yayınları, İstanbul 2018.
[144] Nazlı Eray, *Sinek Valesi Nizamettin*, Everest Yayınları, İstanbul 2018.

Sinek Valesi Nizamettin adlı romanda Yaşım Kaç adlı programa jüri olarak Rihanna, Gigi Hadid ve Bar Rafaeli gibi ünlü ve gerçek hayattan insanlarda programa jüri olarak katılırlar. Bu programda Rihanna ve diğerleri, Vale olan Nizamettin'in yaşını tahmin etmeye çalışırlar. Nizamettin programda Rihanna'ya âşık olur ve Rihanna ona bir mektup göndererek buluşmak ister. Rihanna ile buluşan Nizamettin ona İstanbul'da Sultanahmet'in çevresinde gezerler. Nizamettin, Rihanna'yı kaybetme korkusuyla ve eşi Aysel'in baskısından bunalarak kalp krizi geçirir. Ancak roman kurgusunda Nizamettin kalp krizinden ölüp ölmediği muğlakta kalır ve Nizamettin kendi adıyla bir adasının olduğunu anlatıcıya söyler. Ada, ölen Nizamettin'e ait eşyalardan ve anılardan oluşmaktadır. Romanda medyum olan Meziyet, anlatıcının yaşını Ziraat Bankası'na yatırılan her para karşılığında istediği yaşa belli bir süreliğine fikslemektedir. Anlatıcı, bu fikslenmiş yaş ile Cristiano Ronaldo ile Roma'da buluşur. Ayrıca romanda bir cami avlusunda bulunan Nalan adlı hasta birinin bir boyutunu ve beynini barındıran yaşlı kadın Mebrure yer alır.

1.3.3. Çocuk Kitapları

- **Frej Apartmanı'nın Esrarı (2009):** *Frej Apartmanının Esrarı*[145] adlı roman ilk olarak *Doğan Egmond Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Nazlı Eray, yazmış olduğu bu çocuk romanıyla En İyi Çocuk Kitabı Ödülü'nü kazanmıştır. Roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın okuldan arkadaşı olan Osman ile Beyoğlu sokaklarında yaşadığı fantastik olaylar, romanın kurgusu şekillendirir. Romanda Madam Anjel'in vermiş olduğu davetlerle Frej Apartmanı güzel bir görüntüye kavuşur. Partiye gelen sihirbaz Feretti'nin sihirli sandık numarasıyla Osman kaybolur ve Nazlı'nın onu bulmak için verdiği mücadele büyülü bir dünyanın kapılarının açılmasına neden olur.

- **Sihirli Saray (2012):** *Sihirli Saray*[146] adlı çocuk kitabı ilk olarak *Doğan Egmond Yayınları* tarafından yayınlamıştır. Masalsı bir anlatımla tuhaf bir aşk öyküsünün

[145] Nazlı Eray*, Frej Apartmanı'nın Esrarı*, Doğan Egmond Yayınları, İstanbul 2019.
[146] Nazlı Eray, *Sihirli Saray*, Doğan Egmond Yayınları, İstanbul 2012.

anlatıldığı eserde Cüce Memiş ile başlayan olaylar ilerleyen bölümlerde fantastik özellikler kazanır.

- **Çığlık Atan Mumya (2013):** *Çığlık Atan Mumya*[147] adlı eser *Doğan Egmond Yayınları* tarafından yayınlanır. Nazan Erkmen'in resimleriyle romandaki olaylar sahnelenir. Roman, Nazlı'nın sınıf arkadaşı olan Osman ile gittikleri Mısır'da başlarına gelen fantastik olaylardan oluşur. Bu olaylar masalsı bir anlatımla okuyuculara sunulmaktadır.

- **Gece Çiçeği İstanbul (2015):** *Gece Çiçeği İstanbul*[148] adlı roman *Doğan Egmond Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Bir çocuk romanı olan Gece Çiçeği, İstanbul'da, Nazlı ile Osman'ın birbirinden renkli karakterler ile beraber giriştikleri serüvenlerin yer aldığı bir eserdir. Büyülü bir gerçekçilikle hayal ile gerçeğin bir arada olduğu bir anlatımla Kuledibi'nde başlayan masalsı bir çocuk romanıdır.

- **Büyülü Beyoğlu-İki Kafalı Topaç Villy (2017):** *Büyülü Beyoğlu-İki Kafalı Topaç Villy*[149] *Everest Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Masalsı bir anlatımla bir çocuk romanı özelliğindeki bu romanda Madam Anastasia, Ahmet Hamdi Tanpınar ile Bedri Rahmi Eyüpoğlu gibi isimleri anlatır ve bu eser, Madam Anastasia'nın rehberliğinde Beyoğlu'nda başlayan gizemli bir yolculuk ile fantastik olayların şekillendiği bir çocuk romanıdır.

1.3.4. Deneme Kitapları

- **Düş İşleri Bülteni:** *Düş İşleri Bülteni*[150] Nazlı Eray'ın 1990 ve 1992 yılları arasında *Cumhuriyet* ve *Güneş* gazetelerinden yazmış olduğu köşe yazılardan oluşmaktadır. Bu eserde Nazlı Eray, Türkiye'nin hemen hemen her konusuna değinmiş ve dönemin güncel konularını köşesinde işlemiştir. *Düş İşleri Bülteni*'ninde dönemin siyasi liderlerinin yanı sıra, işçiler, memurlar ve geçim derdine düşen insanların olduğu

[147] Nazlı Eray, *Çığlık Atan Mumya*, Doğan Egmond Yayınları, İstanbul 2013.
[148] Nazlı Eray, *Gece Çiçeği İstanbul*, Doğan Egmond Yayınları, İsanbul 2015.
[149] Nazlı Eray, *Büyülü Beyoğlu-İki Kafalı Topaç Villy*, Everest Yayınları, İstanbul 2017.
[150] Nazlı Eray, *Düş İşleri Bülteni*, Ümit Yayıncılık, Ankara 1994.

konulara da yer verilmiştir. Nazlı Eray, bu gibi konuları köşesine taşırken mizahı da katarak hem güldürüp hem de toplumun gerçek sorunlarını yansıtarak düşündürür.

1.3.5. Anı Kitapları

- **Tozlu Altın Kafes (2011):** *Tozlu Altın Kafes*[151]Nazlı Eray'ın *Yaşamımdan Anılar 1* başlığı altında anılarından bahsettiği eseridir. Yazarın diğer eserlerinde de görülen geçmiş hayatından izler bu eserde bir kez daha karşımıza çıkar. Eray, bu eserinde ilk aşkından, İstanbul'u terk edişinden ve buna sebep olan nedenlerden, hasta olduğu dönemde Gülhane Hastanesi'nde yatarken yaşadıklarından, yaşlı ejder olarak bahsettiği ikinci eşi Metin And ile olan evliliğinden ve bu evlilik sürecinde yaşadıkları gibi vb. konulardan bahseder.

- **Bir Rüya Gibi Hatırlıyorum Seni (2013):** *Bir Rüya Gibi Hatırlıyorum Seni*[152]Nazlı Eray'ın *Yaşamımdan Anılar 2* başlığı altında anılarını ve çevresinde bu anılarına şahitlik edenleri anlattığı ikinci anı kitabıdır.

Nazlı Eray, yukarıda tanıttığımız öykü ve romanlarıyla Türk edebiyatında önemli bir yer edinmiş ve birçok ödüle de layık görünmüştür. Yazarın almış olduğu ödüller şunlardır:

1988 yılında Haldun Taner Öykü Ödülü

2002 yılında Yunus Nadi Roman Ödülü

2009 yılında Türk Kütüphaneciler Derneği En İyi Romancı Ödülü

2010 yılında Başkent Rotary Kulübü Meslek Ödülü

2014 yılında Fantazya ve Bilimkurgu Sanatları Derneği'nin ilk Mavi Anka Ödülü

2019 yılında Ankara Uluslararası Film Festivali Sanat Çınarı Ödülü

[151] Nazlı Eray, *Tozlu Altın Kafes*, Doğan Kitap, İstanbul 2011.
[152] Nazlı Eray, *Bir Rüya Gibi Hatırlıyorum Seni*, Doğan Kitap, İstanbul 2013.

BÖLÜM 2

NAZLI ERAY'IN ROMANLARININ İNCELENMESİ

Nazlı Eray edebiyat dünyasına ilk adımını öyküleriyle atmıştır. Üretken bir yazar olan Eray, ilk romanı olan *Pasifik Günleri*'nden günümüze kadarki geçen zamanda yirmi dört adet roman yayınlamıştır. Bu hacimli külliyattan dolayı çalışmamıza konu olacak romanları dört bölüme ayırarak incelmeyi uygun bulduk. Bu bölümleri ayırmada kullandığımız ölçüt, romanların türü ile içeriğine yöneliktir. Otobiyografik Karakterli Romanlar, Tarihsel Şahsiyetlerin Yer Aldığı Romanlar (Biyografik Karakterli Romanlar), Fantastik Tür Özelliklerinin Yoğun Olarak Yer Aldığı Romanlar, Mitolojik Karakterli Romanlar başlıkları altında değerlendirilecektir. Her bölümde yer alan romanlar, kendi içerisinde kronolojik sıraya göre incelenecektir. Aşağıda ilk önce otobiyografik karakterli romanlara yer verilecektir.

2.1. Otobiyografik Karakterli Romanlar

Nazlı Eray'ın bu bölümde inceleyeceğimiz romanları beş tanedir. Bu romanlar sırasıyla *Deniz Kenarında Pazartesi, Ay Falcısı, Uyku İstasyonu, El Yazması Rüyalar* ve *Rüya Yolcusu'*dur. Nazlı Eray'ın yazmış olduğu söz konusu romanların bazılarının anılar/hatıralar defteri olarak kabul görmesi yanlış olduğunu düşünenler de vardır.[153] Yazar, yazmış olduğu bu romanlarında her ne kadar kendi hayatından izlere yer vermiş olsa da eserlerinde, roman yazımındaki kurallara ve romanın yazılış özelliklerine bağlı kalmıştır.

Nazlı Eray, Türk edebiyatında fantastik türün en önemli temsilcilerinden biridir. Eray, yazmış olduğu tüm romanlarında bu türün özelliklerinden yararlanmıştır. Yazar, bu bölümde incelenecek olan söz konu beş romanında da fantastik türün özelliklerinden yararlanmış ve kendi sanat anlayışıyla beraber öz yaşam romanlarını oluşturmuştur.

[153] Bu konu hakkında Bkz: Fethi Naci, *Yüzyılın Yüz Türk Romanı*-Ay Falcısı, Adam Yayınları, İstanbul 1999, s.606. Erendiz Atasü, *Benim Yazarlarım, Şampanya Köpüğü*, Can Yayınları, İstanbul 2015. s.40-41.

Otobiyografik romanlar diğer adıyla öz yaşam romanları Nazlı Eray'ın hemen hemen bütün romanlarında yer alan unsurlardan biridir. Eray'ın romanlarında hayatından izlere rastlamak olağan bir durumdur. Onun eserlerinde otobiyografik özellikler ve biyografik özellikler çoğu zaman birlikte sunulur. Nazlı Eray, öz yaşam tarzında eserlerini yazarken yazar kimliğini ya da olayları yaşayan kişi kimliğini gizleme gereği duymaz. Romanlarda hem aktarıcı/anlatıcı kimliğiyle yer alır hem de yazar kimliğinin yanında bizzat kendi ismine de kurguda yer verir. Nazlı Eray'a göre de yazmış olduğu eserlerin büyük bir bölümü sayesinde "*yirmi beş yıllık otobiyografi(si) yılbeyıl*"[154] ortaya konulmuş olacaktır. Ancak şu unutmamalıdır ki Nazlı Eray'ın yazmış olduğu eserlerin tamamı öz yaşam özelliği göstermemektedir. Bizim bu bölüme aldığımız romanların haricindeki diğer romanları otobiyografik unsurlara doğrudan yer verme ya da bir anı roman yazma hedefiyle oluşturulmuş romanlar değildir. Kısaca bu başlık altında ele alınacak romanlar, başından sonuna kadar anıların atmosferinde oluşturulmuştur. Fantastik kurgudan ödün vermeyen Eray, bu öz yaşam romanlarının çoğunda zamanı da iç içe kullanmıştır. Geçmiş, şimdi ve gelecek zaman bir bütün halinde bir aradadır. Dili savruktur. Ancak bu savrukluk roman atmosferini oluşturan konuların dağılganlık göstermesine neden olmamaktadır. Eray, romanlarında yaşamında iz bırakmış kişileri ele alırken onların gerçek isimlerini de kullanır.[155]

2.1.1. Olay Örgüsü

2.1.1.1. Deniz Kenarında Pazartesi

Deniz Kenarında Pazartesi, ilk olarak 1984 yılında *Kaynak Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Bu eser, 1960'lı yıllardan eseri yazmaya başlamadan önceki son 20 gün arasındaki zaman diliminde yer alan anıların romanlaştırılarak anlatılmasıdır. Bir anı roman özelliği gösteren bu romanda Eray, öz yaşamından yansımalara yer vermiştir. *Deniz Kenarında Pazartesi* adlı romanda yer alan Anlatıcı'nın çocukluk ve okul yılları, ilk gençlik döneminde yaşadığı aşkları, İstanbul'dan Ankara'ya taşınmaları, yaşanılan

[154] Erdem Öztop, "Nazlı Eray: Sis Kelebekleri Bir Kara Komedi", *Hürriyet Gösteri*, S.249, İstanbul Haziran 2003, s.18.
[155] Nazlı Eray'ın romanlarında yaşamında iz bırakmış kişilere yer vermesi üzerine detaylı bilgi edinmek için Bkz: Selda Anıl, "Nazlı Eray", *Varlık dergisi*, S.825 İstanbul Haziran 1976, s.25.

rahatsızlık sonucu uzun süre hastanede kalınması ve Ankara'da Anlatıcı'nın iş için girdiği sınav sonucunda Mütercim Radyo Dinleyicisi olarak İçişleri Bakanlığı'nda çalışması, romandaki otobiyografik özellikleri oluşturmaktadır. Yazarın biyografisine bakıldığında da roman içindeki Anlatıcı'nın yaşadıklarıyla Nazlı Eray'ın yaşadıkları arasında benzerlikler olduğu görülmektedir. Nazlı Eray, kendi öz yaşamının şekillenmesine yardımcı olan hayatında iz bırakmış yedi kişinin biyografisine de roman kurgusu içinde yer vermektedir. Romanda ortaokul arkadaşı Jülide'yle geçmişe yaptıkları fantastik yolculuklar, Demir dayısı ve anneannesiyle anılarda hatırladığı kadarıyla yaşananlar, Metin ve Fevzi adlı iki erkeğin çekişmesi sonucunda meydana gelen olaylar, kendisine Kobra ve Mongus'u öğreten bilim insanı arkadaşıyla olan sohbetsel konuşmalar ve dönemin Amerikan Kültür Ataşesi John Robert Challinor ile kurulmuş olan dostluk, Eray'ın kurgu içindeki otobiyografisinin şekillenmesine yardımcı olan kişilerdir.[156]

Nazlı Eray, romanı belirgin bir şekilde bölümlere ayırmamıştır. Anılarda anlatılan çoğu olay, hatırlama veya bir durumun hatıraları çağrıştırması şeklindedir. Bir ya da iki sayfa anlatılan bir anıdan sıyrılıp şimdiye dönen yazar daha sonra tekrar geçmişe dönüp başka bir anıyı anlatmaya başlar. Bu roman boyunca devam eder. Bazen de anlatılan anılarda yaşanan olayların baş aktörleri geçmişten şimdiye gelerek yazarla konuşur ve birlikte geçmişe dönerek yaşamış oldukları olayları tekrar yaşarlar. Böylelikle roman içinde yer alan zaman sarmalı iç içe geçmiş olan bir zaman özelliği göstermektedir. Bu durum Nazlı Eray'ın sanat anlayışındaki belirgin yönelimlerden biri olan fantastik türün özelliklerini yansıtmaktadır. Ayrıca anıların anlatılması sırasında sık sık geriye dönüş tekniğini kullanmış olan Eray, üst kurmaca tekniğine de roman kurgusu içinde yer vermiştir. Romanda yer alan olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Anlatıcı'nın gittiği otel odasında anılarını yazmaya başlaması ve Anlatıcı'nın çocukluğunda yaşamış olduğu köşkü hatırlaması.

[156] Nazlı Eray, *Deniz Kenarında Pazartesi*, Can Yayınları, İstanbul 1990. Nazlı Eray, *Rüya Yolcusu*, 2. Baskı, *Everest Yayınları*, İstanbul 2015. Drita Çetuka, *Nazlı Eray'ın Yapıtlarında Otobiyografik Ögeler*,

* Anlatıcı'nın 1930'larda dedesi Bağdat'ta büyükelçiyken anneannesiyle çekilmiş oldukları fotoğrafı anlatmaya başlaması ve Anlatıcı'nın Demir adlı dayısının nasıl öldüğünü açıklaması.

* Anlatıcı'nın çocukken Demir adlı dayısının kitaplarına meraklı olması ve onları gizlice okuması.

* Anlatıcı'nın Mustafa adlı amcasını hatırlaması ve onun Amerika'ya kaçak gittiğinde yolculuk anında yaşadıklarına değinmesi.

* Anlatıcı'nın ilkokula başladığı zaman yaşadığı heyecanı hatırlaması ve ilk gittiği Sarar Okulu ile ardından dördünce sınıfta gitmeye başladığı Kasımpaşa'daki Evliya Çelebi İlkokulu'nu anlatması.

* Anlatıcı'nın Evliya Çelebi İlkokulu'nda tanıştığı arkadaşlarına değinmesi ve Anlatıcı'nın anlarını yazamaya ara verip oteldeki kat sorumlusunu odasına çağırması.

* Kat sorumlusuna anılarını yazdığını söylemesi ve ondan odasında bulunan kendisini rahatsız eden duvardaki yazının kaldırılmasını istemesi.

* Anlatıcı'nın anılarını yazmaya tekrar dönmesi ve on altı yaşındayken gönderdiği yazılarının dergilerde yayınlandığını belirtmesi.

* Anlatıcı'nın anılarını yazmayı bırakıp otelden dışarı çıkması ve o taşra kentinde bulunan bir lokantada yemek yemesi.

* Otel odasına döndüğünde kaldırılan yazı yerine eski bir ressam dostunun tablosunu astıklarını fark etmesi ve bu tabloya bakarken uzun yıllar önce Beyoğlu'nda yaşadıklarını hatırlaması.

* Beyoğlu anılarında Anlatıcı'nın âşık olduğunu ve bir öyküsünün dergide yayınlandığını belirtmesi.

(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Bilkent Üniversitesi, Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2005, s.29-89.

* Anlatıcı'nın anılarını yazmayı bırakıp dışarı çıkmaya hazırlanırken telefonun çalması ve telefonda Fevzi'nin seninle evlenmek istemiştim demesi.

* Fevzi'nin Anlatıcı'ya en yakın arkadaşıma âşık oldun demesi ve kendisinin onunla evlenmelerine engel olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın telefonu kaptıktan sonra geçmişi hatırlaması ve bu yaşananlar üzerine İstanbul'u terk edip Ankara'ya yerleştiğini belirtmesi.

* Anlatıcı'nın Ankara'daki yıllarına değinmesi ve Ankara'da evlendiğini, orada çocuklarının olduğunu, ölümle savaştığını ve orada âşık olduğunu açıklaması.

* Anlatıcı'nın otelden dışarı çıkıp o taşra kentinde dolaşması ve geri döndüğünde odasının başkasına verildiğini öğrenmesi.

* Bu olay üzere kendisinin daha küçük bir otel odasına yerleştirilmesi ve paranın gücünü o an anladığını söylemesi.

* Yazdığı kitabın ismini yaşanan bu olay üzerine Bir Soylunun Anıları yerine Deniz Kenarında Pazartesi olarak değiştirmesi.

* Anlatıcı'nın Ankara'ya ilk geldiği zamanlarda Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin Mimarlık bölümünün sınavlarına girdiğini ve kazanamadığı belirtmesi.

* Anlatıcı'nın İstanbul'dan ayrıldığında hukuk fakültesini bıraktığını ve kitaplarını bir sahafçıya sattığını söylemesi.

* Anlatıcı'nın anılarını anlatırken Fevzi ile Metin arasındaki çekişmelere değinmesi ve Fevzi'nin Metin'le olan birlikteliklerini bozduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın oteldeki odasında otururken telefonun çalması ve telefondaki sesin, Anlatıcı'ya anılarında anlatması gerekli olan yerleri söylemesi.

* Anlatıcı'nın Amerikan Kültür Ataşesi John Challinor'la olan anılarını anlatması.

* Anlatıcı'yı telefonla arayan Fevzi'nin anılarında Metin'e kendisinden daha çok yer verdiğini söyleyerek onu uyarması.

* Anlatıcı'nın kaldığı otelde yatarken hayaline çocukluk arkadaşı Jülide'nin gelmesi ve ikisinin de on altı yaşında haliyle derse girmeyip film izlemeye gitmesi.

* Anlatıcı'nın anılarını yazmayı bırakıp defteri kapattığında burnuna viski kokusunun gelmesi ve bu kokudan Jülide'nin yanında olduğunu anlaması.

* Jülide'ye şu anda nerede olduğunu sorması ve kendisinden uzun zamandan beri haber alamadığını belirtmesi.

* Anlatıcı hasta olduğu dönemde 1971 yılında Londra'ya gittiğini ve orada kendisine çok sayıda morfin iğnesinin yapıldığını söylemesi.

* Anlatıcı'nın anılarında kendisine Kobra ve Mongus'u anlatan bilim insanı arkadaşından bahsetmesi.

* Fevzi'nin on yedi yıl öncesinden aradığını Anlatıcı'ya telefonda söylemesi.

* Anlatıcı yazarlık eğitimi için gittiği Amerika'da bulunan Lowa City'yi anlatması ve orada Parthasaraty adlı bir şairle tanıştığını belirtmesi.

* Anlatıcı'nın odasına E harfiyle imzalı bir telgrafın gelmesi ve telgrafı gönderen kişi, Anlatıcı'ya kendisinden anılarında hiç bahsedilmediğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın anılarının bu kadar inatçı olmasına anlam veremediğini belirtmesi.

* Anlatıcı'nın anılarını yazmaya başlamadan 20 gün önce Kobra ve Mongus'u kendisine anlatan arkadaşıyla konuşması ve ona yazacağı anı kitabından bahsetmesi.

* Anlatıcı'nın otel odasına döndüğünde Jülide ile konuşmaya başlaması ve Jülide'nin Anlatıcı'ya 1977 ve 1978 yıllarından iki telefonun geldiğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın otel odasında otururken kolundan birisinin çekmesi ve kendini Jülide'yle beraber on altı yaşındaki haliyle bulması.
* Anlatıcı'nın kendini birdenbire bir düşün içinde bulması ve kendisine Kobra ve Mongus'u anlatan arkadaşıyla beraber bir halının üzerinde uçması.
* Halının üzerinde Tac Mahal'e ve New York'a gitmesi.
* Anlatıcı'nın 1978 yılında Challinor adlı dostuna yaşadığı bir olayı anlatması.
* Anlatıcı'nın *Pasifik Günleri*'ndeki mahkeme sahnelerini yazarken bir arkadaşının yanında duruşmaya girmesi ve mahkemede idam cezası alan sanığın halini unutamadığını söylemesi.
* Anlatıcı'nın *Deniz Kenarındaki Pazartesi* adlı kitabına artık son vermesi gerektiğini belirtmesi ve Anlatıcı'nın anılarında yer verdiği herkese veda ederek anılarını yazmayı bitirdikten sonra otelden ayrılması.

2.1.1.2. Ay Falcısı

Bir anı roman türünde yazılmış olan *Ay Falcısı*, ilk olarak 1993 yılında *Can Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. *Ay Falcısı*, Nazlı Eray'ın dedesi Tahir Lütfi Tokay'ın ve ikinci eşi olan Metin And'ın roman kahramanı olarak yer aldığı bir eserdir. Nazlı Eray bu eserinde tarihsel olarak yaşanmış olayları romanında konu olarak işlemiştir. Nazlı Eray, romanda eşi Metin And ile yapmış olduğu yurt dışı seyahatlerinden, yurt dışına seyahat ettiğinde başına gelen olaylardan, hasta olduğu dönemde yaşadıklarından, ülkenin o dönemki siyasi ve sosyal sorunlarından ve kendisine evin değişik yerlerine konularak yapılan büyülerden fantastik bir düzlem içerisinde anlatarak yer verir. Zamanda da geriye dönüşlerin yaşandığı romanda kendi adını gizlemeyen Eray, üst kurmaca tekniğinden de yararlanmıştır. *Ay Falcısı* romanı tek bir bölümden oluşmaktır. Romanın olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Nazlı'nın bir gece vakti evinde 1942 yılında ölen dedesi Tahir Lütfi Tokay'la buluşacak olmasından dolayı heyecanlı olması ve Nazlı'nın dedesi gelerek balkonun köşesinde görülmesi.

* Nazlı'nın dedesiyle oturup televizyon izlemesi ve dedesinin televizyonun ekranında beliren SHP Genel başkanı Erdal İnönü'yü ve CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın kim olduğu sorması.

* Televizyonu izlerken dedesiyle 1992 yılının Türkiye'sinin sorunlarını konuşmaları ve Nazlı'nın Cumhuriyet Gazetesi'ndeki işine son verilmesinden dolayı çok üzüldüğünü dedesine anlatması.

* Nazlı'nın uykuya daldığı zaman 1930'lu yılların Bağdat'ına dedesiyle beraber yolculuk yapması. ve Nazlı'nın orada anneannesinin gençliği ile Demir dayısının küçüklüğü görmesi.

* Dedesinin Nazlı'ya, o küçükken bebek arabasında dadasıyla beraber gezintiye çıktığında Von Papen'e düzenlenen suikastın ortasında kaldığını anlatması.

* Nazlı'nın telefonda arkadaşına 1979 yılında Uzakdoğu ülkelerine yaptığı seyahat sırasında uçağı kaçırması sonucunda başına gelenleri anlatması.

* Nazlı'nın Irak Havayollarına ait bir uçakla Türkiye döndüğünü ve uçakta Müeyyed adında bir pilotla tanıştığını belirtmesi.

* Nazlı, eşi olan Metin'le oturup Giselle Balesini izlemesi ve Giselle Balesi'ndeki dans sırasında Giselle'nin saf bir kız görüntüsü içinde olmasına kızması.

* Nazlı'nın balede kadının bu şekilde yer almasını kadın haklarına ve özgürlüğüne aykırı bulduğunu belirtmesi.

* Nazlı'nın evinde bulunan saksı bitkilerinin yanında güzel bir kızın belirdiğini görmesi ve bu kızın Giselle olduğunu anlaması.

* Nazlı'nın bundan sonra Giselli Balesi'ni değiştirdiği söylemesi ve Giselli'nin değil Prens Albrecht'in üzülmesi gerektiğini ona anlatması.

* Prens Albrecht'in Giselle ile telefonda konuşmak istemesi ancak Nazlı'nın buna izin vermemesi.

* Nazlı, evde otururken televizyondan illüzyonist Robert-Houdin tarafından 1848 yılında bezden yapılmış olan Antonio Diavolo'nın gösterisini izlemesi.

* Gösteri sırasından Antonio Diavolo'yla göz göze gelen Nazlı'nın birden bez bebeğin evin salonunda olduğunu fark etmesi.

* Antonio Diavolo'nun bir bez bebek kuklası olmaktan bıktığını insanlar gibi gezip eğlenmek ve hayatı yaşamak istediği için buraya geldiğini söylemesi.

* Nazlı'nın bir akşamüstü Ankara'nın Tunalı Hilmi caddesinde yürüyüşe çıkarak Karum adlı alışveriş merkezine gitmesi.

* Karum'da insan kalabalığının arasında bir sihirbazlık gösterisinin yapıldığını görmesi ve bu şovu yapanın ünlü illüzyonist Kalanag ve onun eşi olan Gloria olduğunu fark etmesi.

* Nazlı eve döndüğünde kapının çaldığını duyduğunda kapıyı açmaya gittiğinde karşısında Kalanag'ın eşi olan Gloria'yı görmesi ve Gloria'nın Kalanag'ı terk ettiğini söylemesi.

* Nazlı'nın telefonundan kendisini arayan arkadaşına 1990 yılında Metin'le yeni evlendiklerinde gittikleri Paris ve Londra anılarını anlatması.

* Nazlı'nın telefonla kendisini arayan arkadaşına yurt dışından geldikten sonra evinde gördüğü şeyleri söylemesi ve Nazlı'nın evinin bazı köşelerine konmuş büyü figürlerini bulması.

* Nazlı'nın telefonla konuşurken anlattıklarını bez bebek Antonio Diavolo'nun duyması ve bu durumu duyan bez bebeğin yapılan bu büyülerin çok korkunç şeyler olduğu söylemesi.

* Nazlı'nın 1952 yılında hasta olduğu zaman Londra'ya gittiğini orada ve tedavi gördüğünü anlatması.

* Nazlı'nın Ankara Gülhane'de hasta yatarken tanıdığı gececi Reşide Hanım ve onun âşık olduğu Damarcı Hüseyin hakkında bilgi vermesi.

* Reşide Hanım'la Nazlı'nın birbirini uyandırmak için kendilerini iple bağladıklarını söylemesi.

* Yıllar sonra Nazlı'nın evinde otururken 1992 yılından Reşide Hanım'ı yanına çağırmak için o ipi bütün gücüyle çekmesi ve Reşide Hanım'ın Nazlı'nın yanında belirivermesi.

* Reşide Hanım'ın geldikten sonra balkonun kenarında Sarı Hüseyin'in de belirmesi ve Damarcı Sarı Hüseyin elinde enjektörüyle dururken Reşide Hanım'a hiç yakınlık göstermemesi.

* Reşide Hanım'ın birden ünlü Fransız manken Mathilda May'e dönüşmesi ve Sarı Hüseyin'le aralarında cinsel bir çekimin yaşanması.

* Reşide Hanım'ın aralıklarla bir kendisine bir Mathilda May'e dönüşmesi.

* Nazlı'nın odasına çekildiğinde odasında annesiyle olan 1960'lı yılları ve ilk iş deneyimini düşünmeye başlaması.

* Nazlı'nın uykuya dalması ve kendisini batan ayın ışığının altında yürüdüğünü görmesi.

* Nazlı'nın yürürken ok saplanmış gibi bir ağrıyı sırtında hissetmesi ve Antonio Diavalo'nun Nazlı'yı büyü çarptığını söylemesi.

* Reşide Hanım'ın bulduğu bir ipi önce kendi bileğine sonra Nazlı'nın bileğine bağlaması ve var gücüyle çekmesi.

* Üzerinde bulundukları satenden ay ışığındaki bezin yırtılmasıyla boşluğa düşmeye başlamaları, boşluğa düşünce Nazlı kurtulduğunu hissetmesi ve Nazlı'nın rüyasından birdenbire uyanması.

* Nazlı'nın tekrar uykuya daldığında Antonio Diavolo'nun bulduğu ceviz kabuğundan yapılmış büyü kabuğunun içinde denizde yüzdüğünü görmesi.

* Dedenin Nazlı'ya Irak'ta olduklarını söylemesi ve ceviz kabuğunun içinde giderken kabuğun kontrolden çıkmaya başlaması.

* Dedesi Tahir Lütfi Bey'in Zembilli Ali Efendi'den yardım istemesi ve onunda yardımcı olarak Nazlı'nın seyahat sırasında tanıştığı Iraklı Pilot Müeyyed'i yardım etmesi için göndermesi.

* Pilot Müeyyed'in helikopterle alıp onları kurtarması ve helikopterle beraber 1934 yılına, bir çöl yolculuğuna gitmeleri.

* Bu yolculuk esnasında Nazlı'nın kendisine büyü yapan kadını araması ve onunla telefonda konuşması.

* Otobüsün önünde elinde aynası olan bir kadının durması ve kendisini Ay falcısı olarak tanıtması.

* Yaşlı kadın elindeki ayna ile gökyüzündeki ayı yakalayıp ne isterse gösterebildiğini söylemesi ve kadından aynanın satın alınması.

* Nazlı'yı yine sıkıntının basması ve Antonio Diavolo aynadan bakınca bu sıkıntının nedenini evine konan bir büyüden kaynaklandığını belirtmesi.

* Ay falcısı kadının yanına gittiklerinde büyü yapılan şeftali çekirdeğini onun elinden Reşide Hanım'ın alması ve Sarı Hüseyin'in cebinden çıkardığı çakıyla şeftali kabuğunu ikiye bölmesi.

* Nazlı'nın büyünün etkisinden kurtulduğunda yaşananların gerçek mi yoksa düş mü olup olmadığına karar vermemesi ve bu yaşananların belleğinin bir oyunu olduğunu düşünmesi.

* Nazlı'nın yatak odasının girişinde bir gece önce gördüğü sonsuz çölü tekrar gördüğünde çöldeki otobüste dedesi, diğer arkadaşları ve ay falcısı olan yaşlı kadını fark etmesi.

* Nazlı ve arkadaşlarının çölü gezmeye başlaması ve çölün üzerinde birtakım ünlü insanların görülmesi.

* Nazlı'nın uykudan uyanması ve uyandığında evin değişik yerlerinde dedesinin ve arkadaşlarının ona bıraktığı eşyaları görmesi.

* Nazlı'nın eşi Metin'den Giselle'nin balesinin kasetini koymasını istemesi.

2.1.1.3. Uyku İstasyonu

Uyku İstasyonu adlı roman ilk olarak *Can Yayınları* tarafından 1994 yılında yayınlanmıştır. Nazlı Eray bu romanında öz yaşamından kesitler sunmaktadır. Roman kurgusu içinde Anlatıcı'nın Las Vegas'ta gittiği casinolardaki kumar odalarını hatırlaması, annesiyle karşılıklı konuşmaları sırasında dedesinin Sinop Cezaevi'nde bir süre tutuklu kalmasına değinmesi, çocukluğunun geçtiği mekânlar olan Şişhane Yokuşu'nu, Azer Apartmanı'nı Rio Pastanesi'ni ve Bayer Apartmanı'nı hatırlaması ve Anlatıcı'nın annesi Şermin Hanım'ın hastalığı esnasında yaşadığı sıkıntılara fantastik bir anlayışla yer verilmesi, Eray'ın yaşamındaki otobiyografik özellikleri yansıtmaktadır.

Uyku İstasyonu romanı geriye dönüşlerin kullanıldığı ve sürekli olarak uzam değişimlerinin yaşandığı bir romandır. Eray, *Uyku İstasyonu* adlı romanını kısımlara ya da bölümlere ayırarak yazmamıştır. Olağandışılıklarla konuyu ve mekânları(uzam) değiştirmiştir. Bu romandaki olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz.

* Anlatıcı'nın gözlerini araladığında kendini bir denizin kenarında bulması ve Anlatıcı'nın bulunduğu yerin ve zamanın ayırdına varamaması.

* Denizin ilerisinde bulunan sisler içerisindeki iskelede annesini görmesi ve Anlatıcı'nın annesine seslendikten sonra onunla konuşmaya başlaması.

* Anlatıcı'nın çevrede bulunan insanların kim olduğunu sorması ve annesinin onları düş insanları olarak tanımlaması.

* Anlatıcı'nın oranın Sinop olduğunun farkına varması ve annesine Rıza Nur Kitaplığı'yla Sinop Cezaevi'ni gezdirmek istemesi.

* Anlatıcı'nın İstanbul'dayken annesi ve babasıyla kaldığı Azer Apartmanını hatırlaması.

* Anlatıcı'nın birden kendini Hasanpaşa'daki hastanenin kapısında bulması ve hastanede bilinci kapalı olarak yatan annesini ziyaret etmesi.

* Anlatıcı'nın hastaneden çıkınca annesine dua etmek için Hasanpaşa'da bulunan Mahmut Baba Türbesi'ne gitmesi ve orada annesine mum dikerek dua etmesi.

* Takkeli yaşlı bir adamın Anlatıcı'yla konuşması ve Anlatıcı'ya deniz kıyısındayken gördüğü annesinin gerçek olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın türbeden evine dönmesi ve odaya girdiğinde bambaşka bir mekânla karşılaşması.

* Anlatıcı'nın Bursa'da olduğunun farkına varması ve Bursa'nın kapalı çarşısında dolaşması.

* Anlatıcı'nın Bursa'da dolaşırken bir an da türbede gördüğü takkeli yaşlı adamı görmesi.

* Anlatıcı'yı Bursa'da bulunan felçli Hamdullah Bey'in evine götürmesi ve Hamdullah Bey'in yatağının dibinde bulunan aynadan istenilen her şeyi gösterebilmesi.

* Hamdullah Bey'in yatağının yanındaki vitesi oynattığında aynada şekillerin belirmesi ve Anlatıcı'ya Sinop'u ve annesini göstermesi.

* Anlatıcı'nın ayna aracılığıyla annesiyle konuşması ve Anlatıcı'nın Hamdullah Bey'in evinden çıktığı zaman gözlerini kapatıp açtığında kendini Hasanpaşa'daki türbenin içinde bulması.

* Anlatıcı eve vardığında evin içinde bulunan kurukafadan, saksı bitkilerden ve erkek büstünden seslerin gelmesi.

* Anlatıcı'nın yanına gelen takkeli yaşlı adam onu Bursa'daki bir kaplıca oteline götürmesi.

* Bu otelde verilen bir hapla uykuya dalınması ve bu durumun Anlatıcı'ya *Uykuda Sevilen Kızlar* romanını çağrıştırması.

* Otel görevlisi kadının, Anlatıcı'ya hapı yutup uykuya daldığında yanına onu çok seven bir erkeğin geleceğini söylemesi.

* Anlatıcı ve yaşlı adamın Bursa'da bulunan Hamdullah Bey'in yanına gitmesi ve vitesle açılan aynanın içindeki görüntüden Anlatıcı, annesini görmesi.

* Anlatıcı, aynanın içinden geçip annesinin yanına gitmek istemesi ve Hamdullah Bey'in ona aynanın kenarından girebileceğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın aynanın kenarından girerken sıkışması ve aynanın vitesi oynadıkça kendini başka mekânlarda bulması.

* Anlatıcı aynaya sıkışıp sıkışmadığının ayırdına varamaması ve bu yaşanan sıkıntının ruhsal bunalımdan kaynaklanabileceğini düşünmesi.

* Anlatıcı'nın uyandığında kendini Antalya Kemer'deki Phaselis kentinde bulması ve orada bulunan Antik tiyatroya gitmesi.

* Anlatıcı'nın orada su perilerinin bale yaptığını görmesi ve bale yapılırken çalan *Uyuyan Güzel* balesinin müziğinin Anlatıcı'ya birçok anısını çağrıştırması.

* Bir ağacın gövdesinde rujunu süren bir peri kızının Anlatıcı'yla konuşması.

* Anlatıcı'nın yaşlı adamla Yıldız Tozu Oteli'ne gitmesi ve orada Anlatıcı'nın peri kızıyla annesi hakkında konuşması.

* Yıldız Tozu Oteli'nde Anlatıcı'nın verilen hapla uykuya dalması ve peri kızının uykudayken gelen adamın kim olduğunu öğrenmeye çalışması.

* Anlatıcı'nın yaşlı adamın çağrı cihazına peri kızından gelen mesaj nedeniyle antik tiyatroya gitmesi.

* Antik tiyatroda adı Yüz Değiştiren Adam olan bir sihirbazın gösterisini izlemeleri ve Anlatıcı'nın her yüz değiştirildiğinde tanıdıklarını görmesi.

* Anlatıcı'nın ve yaşlı adamın Hamdullah Bey'in yanına gitmeleri ve Hamdullah Bey'in aynayı tamir ettirip aynadan bir geçit yaptırdığını söylemesi.

* Hamdullah Bey, aynanın vitesiyle oynayıp geçmiş zamandan görüntüler yakalaması.

* Anlatıcı'nın aynanın içinden geçerek 1994 yılında gittiği Portekiz Sefareti'ndeki yılbaşı partisinde kendini bulması ve orada eğlenmesi.

* Anlatıcı'nın Yıldız Tozu Oteli'nde kendisine hapı veren kadınla tartışması ve ona hap yutmadan uyumak istediğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın otelden çıkmak için kapıyı itmesi sonucunda kendini yerde bulması ve yerden kalktığında yeniden Portekiz Sefareti'ndeki yılbaşı partisinde olduğunu anlaması.

* Anlatıcı'nın daha sonra bu tartışmanın gerçek olmadığını öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın Hamdullah Bey'in aynasından Hans Moretti'nin ipnotize etme numarasını izlemeye başlaması.

* Hans Moretti'nin karısına yaptığı ipnotize etme numarası sonucunda eşinin yattığı yerden havalanması ve aynaya doğru hızla yaklaşması.

* Kadının aynanın kenarına sıkışması sonucunda Anlatıcı'nın ve yaşlı adamın onu çıkarmak için yardım etmeleri.

* Hans Moretti'nin karısını aynanın kenarından çıkardıktan sonra kadının odanın ortasında cansız bir şekilde durması.

* Anlatıcı'nın annesi Şermin Hanım'la geçirdiği anları hatırlaması.

* Hans Moretti'nin karısı odanın içinde havada dururken açık olan pencereden gelen rüzgâr yüzünden hareket etmesi ve pencereden uçup gitmesi.

* Anlatıcı ve yaşlı adamın onu sokaklarda aramaya başlaması ve yoldan geçen birinin Orhan Gazi Tepesi'nde bir evliya mezarının üstünde uyuyan bir kadın olduğunu söylemesi.

* Halk kadının evliya olduğunu sanması ve kadının etrafını çevirip duaya etmeye ve kurban kesmeye başlamaları.

* Hans Moretti'nin eşini bulması ve Bayan Moretti'yi ipnotizeden uyandırması.

* Halkın evliya sandığı Bayan Moretti'nin götürülmesine engel olmaya çalışması ve Hans Moretti'nin havaya ateş etmesi sonucunda ikisinin de oradan kaybolması.

* Takkeli yaşlı adamın Anlatıcı'yı Ömer'in Bahçesi adlı bir yere götürmesi ve Anlatıcı'nın oradaki yemek menüsüne bakması.

* Anlatıcı'nın yemek menüsünde yer alan beden değiştirme, istenilen bir düşüncenin içine girme ve merak edilen sırları öğrenip sonra unutma gibi şeyleri görünce şaşırması.

* Anlatıcı'nın menüden beden değiştirmeyi seçmesi ve ünlü manken Kim Bassinger'in bedenine girmesi.

* Yaşlı adamın cebinde bulunan cihaza mesaj gelmesi ve Hamdullah Bey'in acilen onları çağırdığını öğrenmeleri.

* Hamdullah Bey'in aynanın vitesiyle oynarken Anlatıcı'nın annesi Şermin Hanım'ın hastanedeki görüntüsünün ekranda belirmesi ve Anlatıcı'nın aynanın kenarından geçerek Kim Bassinger'in bedeninde annesinin yanına gitmesi.

* Anlatıcı annesinin hastanede cansız bir halde yattığını görünce çaresizliğin ve acının ne demek olduğunu anlaması.

* Anlatıcı'nın yolun kenarında gördüğü bir falcıya fal baktırması ve falcının kulağına bir şeyler söylediğinde kadının yere devrilip sara nöbeti geçirir gibi titrediğini görmesi.

* Falcı kadının üzerine iki adamın örtü örtmesi ve örtü kaldırıldığında altından Hans Moretti'nin çıkması.
* Hans Moretti, Kim Bassinger bedenindeki Anlatıcı'yla konuşması ve birden Anlatıcı'nın kendini spot ışıkların altında sihirbazın gösteresinde bulması.
* Anlatıcı, Hans Moretti'nin bir şovu için kutunun içine girmesi ve kutudan çıktığında kendini Paris'te bulması.
* Kim Bassinger olan Anlatıcı'nın önünde son model Jaguar marka bir aracın durması ve arabanın içinden Baron Guy de Rotschild'ın çıkması.
* Anlatıcı ve Rotschild'ın Paris'i beraber gezmesi ve bir at yarışını izlemeleri.
* Anlatıcı, Rotschild ve yaşlı adam makyaj tazeleme bölümündeki aynadan geçerek Türkiye'deki Ömer'in Bahçesi'ne gelmeleri.
* Ömer'in Bahçesi'nde bulunan ölümsüzlük suyunu Anlatıcı'nın görmesi ve bahçeden çıkarken kapının üzerindeki kurukafanın gönderdiği lazer ışığıyla Anlatıcı'nın eski haline dönmesi.
* Anlatıcı'nın annesinin yanına gitmesi ve beden değiştirmiş olsa da ölmeyeceğini annesine söylemesi.
* Anlatıcı'nın yaşadığı olaylar ve gittiği yerlerin aynanın görüntüsünden hızla geçmesi.
* Anlatıcı, aynanın yardımıyla Hüsrev Gerede Caddesi'nde bulunan çok sevdiği ve uzun zamandır gitmediği o eve gidip uyuması.

2.1.1.4. Elyazması Rüyalar

Elyazması Rüyalar adlı roman 1999 yılında *Can Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Romanda Abalı Dede Türbesi'nde uykuya dalan Anlatıcı ve diğer uykuya dalan insanların gördüğü rüyalar sonucunda gelişen olaylar yer almaktadır. Bu rüyalar genel olarak Anlatıcı'nın anılarından oluşmaktadır. Türbede rüya gören diğer insanlar bir nevi

Anlatıcı'nın geçmişteki anılarının izdüşümlerini görürler. Romanda olayların gelişimi görülen rüyaların sonucunda olur. Bu görülen rüyalardaki yaşamlar Eray'ın biyografisinden kesitler oluşturmaktadır. Romanda İstanbul'u rüyasında gören adamın 1960'lı yıllarda kendisini on altı yaşında olarak görmesi ve kendisine âşık genç bir erkekle Kalamış İskelesi'nde dolaşması, rüya gören birinin ilk öyküsünün bir dergide yayınlanması, Yeşilyurt sokağının köşesinde bir apartman dairesinde oturan yaşlı kadının evine yaşlı bir adamla mutsuz bir evlilik yapmış olan genç bir kadının gelmesi, Anlatıcı'nın rüyasında kendini Huzur Apartmanı'nda Memduh Bey'le evli olduğu dönemdeki gibi görmesi, Sulakyurtlu Kazım'ın şoför olarak yanında çalıştığı Hanım'ının siyasete atılışını, kongrelerde yaşadıklarını ve yaşlı bir adamla yapmış olduğu evliliğini anlatması, rüyasında İstanbul'u gören adamın Anlatıcı'yla müşterek bir bellek kurarak onun çocukluğunun geçtiği Şişhane Yokuşu'na, Saadet Apartmanı'na ve ilkokul dördüncü sınıfta gittiği Kasımpaşa'daki Evliya Çelebi İlkokulu'nu anlatması, Nazlı Eray'ın öz yaşamından kesitleri oluşturmaktadır.

Elyazması Rüyalar romanında zaman iç içe kullanılmış, geçmiş, şimdi ve gelecek bir arada anlatılmıştır. Romanda geriye dönüşlere sıklıkla yer verilmiştir. Yazar, romanı kısımlara ayırmadan yazmıştır. Romanda gelişen yeni olayları ya da yeni mekân unsurlarını fantastik türün özelliklerinden yararlanarak oluşturmuştur. Romandaki olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Anlatıcı'nın türbenin içinde uyuyan insanları görmesi ve kendisinin de uykuya dalması.
* Anlatıcı'nın uykuya daldığında bir kadınla konuştuğunu fark etmesi ve kadının sevdiği erkeğin kendisini terk ettiği söylemesi.
* Anlatıcı'nın yanına bir erkeğin gelmesi ve erkeğin Anlatıcı'nın göremediği bir kadının yanına gitmesi.
* Adamın görünmeyen kadınla cinsel ilişkiye girmesi ve Anlatıcı'dan yardım isteyen kadının sevdiği adamın kendisini aldattığını öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın uykusundan uyanması ve tuhaf bir rüya gördüm demesi.

* Türbede bulunan yaşlı kadına Anlatıcı'nın başkasına ait bir rüya gördüğünü söylemesi ve Türbede uyuyan yaşlı bir adamın rüyasında kendini genç bir kadın olarak görmesi.

* Anlatıcı'nın türbede uykuya dalması ve rüyasında yaşlı kadınla beraber Yağmur Lokantası adlı bir yere gitmesi.

* Yağmur Lokantası'nda yaşlı kadının yıllar önce Yeşilyurt Sokağı'nda bulunan evine genç bir kadının geldiğini söylemesi ve bu genç kadının kendinden hayli yaşlı bir erkekle bir evlilik yaptığı belirtmesi.

* Yaşlı kadının kendisine gelen bu genç kadının evlendiği yaşlı adamın kıskanç bir eski karısının olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'ya genç kadının bu yaşlı adamdan ayrıldığını belirtmesi ve Anlatıcı'nın Yağmur Lokantası'ndayken bir şimşek çakması sonucunda uykusundan uyanması.

* Türbede bir adamın uykusundan uyanması ve rüyasında otuz yıl önceki İstanbul'u genç bir kız olarak gördüğünü söylemesi.

* Rüya gören adamın otuz yıl önceki İstanbul'u anlatması ve Anlatıcı'nın adamın anlattığı İstanbul'un kendisine ait olduğunu söyleyerek bağırması.

* Anlatıcı'nın bu şekilde bağırmasına türbede bulunan başka bir kişinin argo sözler kullanarak tepki göstermesi ve Anlatıcı'nın bu tepkiyi gösteren kişinin yazar Alfred Jarry'nin ünlü oyununun başkişisi olan Kral Übü olduğunu anlaması.

* Anlatıcı'nın tekrar türbede uykuya dalması ve uykusunda kendisini Huzur Apartmanı'nda eski eşi Memduh Bey'in evinde bulması.

* Anlatıcı'nın evde boğulduğunu hissetmesi ve evden zar zor çıkarak Yeşilyurt'ta bulunan yaşlı kadının yanına giderek yaşadıklarını ona anlatması.

* Anlatıcı'nın yaşlı kadının evinde bu yaşadıklarını bir karabasana benzetmesi ve evin zilinin çalması.

* Yaşlı kadının zilini çalan kişinin genç bir kız olması ve o genç kızın kendisini su tesisatçısı Rasim olarak tanıtması.

* Anlatıcı bu genç kızın belleğinde gizli kalmış biri olduğunu hatırlaması.

* Su tesisatçısı olan adam, genç bir kız olmasından dolayı çok mutlu olduğunu söylemesi ve bu hale dönüşmesine bir rüyanın neden olduğunu açıklaması.

* Anlatıcı'nın yaşlı kadının evinin koridorunda bir gölge görmesi ve oraya gidip baktığında o kişinin rüyasında İstanbul'u gören adam olduğunu fark etmesi.

* İstanbul'u rüyasında gören adam Anlatıcı'ya anılarının kendisine geçtiğini söylemesi ve ikisinin arasında müşterek bir bellek oluştuğunu belirtmesi.

* İstanbul'u rüyasında gören adam Anlatıcı'ya on altı yaşındayken gittiği Kalamış İskelesi'ni anlatması ve orada Anlatıcı, âşık olduğu erkeği hatırlaması.

* Anlatıcı'nın âşık olduğu erkeğin kendisiyle beraberken eski sevgilisiyle de görüştüğünü öğrendiğini açıklaması.

* Anlatıcı'nın bu durumu öğrendiğinde çok üzüldüğünü söylemesi ve bir akşam dönmemek üzere İstanbul'dan ayrıldığını belirtmesi.

* Anlatıcı'nın patlayan bir gök gürültüsünün sesiyle kendini Yağmur Lokantası'nda türbede bulunan yaşlı kadınla beraber bulması ve İstanbul'u rüyasında gören adamında orada olması.

* İstanbul'u rüyasında gören adam Anlatıcı'nın âşık olduğu erkeğin İstanbul'dayken sürekli Anlatıcı'yı meyhanelere götürdüğünü, Arthur Rimbaud'dan ve Lauteamont'un *Felmer'in Acıları* adlı kitabından bahsettiğini söylemesi.

* Yağmur Lokantası'nda yaşlı kadın, evine yine o genç kadının geldiğini söylemesi ve genç kadının Memduh Bey'le evli olduğu zaman kendisini bir tutuklu gibi hissettiğini söylediğini belirtmesi.

* Abalı Dede Türbesinde hamile bir kadının rüya gördüm diye bağırması ve rüyasında Şoför Kazım adında biri olduğunu söylemesi.

* Sulakyurtlu Kazım olduğunu söyleyen hamile kadın, on yıl boyunca Hanım'ın özel şoförü olarak çalıştığını söylemesi ve Hanım'ının konferanslara gittiğini, sanatla iç içe olduğunu ve siyasetle de uğraştığını belirtmesi.

* Kazım, Hanım'ının ilk işe girdiğinde evli olmadığını ardından kendisinden hayli yaşlı bir adamla evlendiğini söylemesi.

* İstanbul'u rüyasında gören adam Anlatıcı'ya çocukluğunda yaşadığı yerlerden Şişhane Yokuşu'ndan ve Saadet Apartmanı'ndan bahsetmesi.

* Anlatıcı'nın rüyasında yaşlı kadının adının Müveddet olduğunu öğrenmesi.

* Türbede iri kıyım bir adamın uyandıktan sonra bir rüya gördüğünü söylemesi ve rüyasında kendisini sahnelen ilk Kral Übü olarak gördüğünü belirtmesi.

* Türbenin karşı duvarında birdenbire bir ekranın belirmesi ve ekranda Kazım'ın Kral Übü oyunundaki sözleri söyleyerek politikaya küfürler ettiğini görmeleri.

* Kazım'ın bu performansı orada olan bir adamın dikkatini çekmesi ve ona Kral Übü'yü oynaması için teklif yapması.

* Ekranda edilen küfürler yüzünden RTÜK tarafından yayının kesilmesi.

* Anlatıcı'nın Abalı Dede Türbesi'ndeki zamanın dışarıda geçen zamanla bir olmadığının öğrenilmesi.

* Genç adamın rüyasında kendisini Memduh Bey adında yaşlı bir adam olarak gördüğünü söylemesi ve evin içinin ilk karsıyla evli olduğu zamanlardaki gibi olduğunu belirtmesi.

* Memduh'un ilk eşiyle ikinci eşini kıyaslaması ve evinde kitapların olduğu bölümde ikinci eşinin şoförü olan Kazım'ı görmesi.

* Memduh'un Sulakyurtlu Kazım'a Kral Übü hakkında bilgiler vermesi ve ikinci eşinin nerede olduğunu Kazım'a sorması.

* Anlatıcı'nın türbeden ayrılmak istemesi ve tam ayrılacakken rüya gören birisinin senin hakkında bir rüya gördüm diyerek gitmesine mani olması.

* Rüyayı gören adam, bir sinema locasının içinde senden nefret eden bütün kadınları gördüğünü Anlatıcı'ya söylemesi.

* Anlatıcı'nın kadınlar locasında boşandığı Memduh Bey'in ilk karısı olan Yücel'i görmesi ve Yücel'in Anlatıcı'dan nefret ettiğini söylemesi.

* Yücel, Memduh'un Anlatıcı'yla evlenmesinden sonra kızı aracılığıyla evin her bir köşesine büyü yaptırıp koyduğunu itiraf etmesi.

* Sulakyurtlu Kazım'ın kadınlar locasına gelmesi ve Hanım'ına karşı kıskançlık gösteren kadınların bulunduğu locaya bomba atıp patlatması.

* Anlatıcı'nın Ulucanlar'daki sabahçı kahvesine gittiğinde oraya kadınlar locasında yaralanan bir kadının getirilmesi ve yaralanan kadının yanına gelen kocasını Anlatıcı'nın tanıması.

* Anlatıcı'nın oradan çıkmak istemesi ve orada Kazım'la Antonin Artaud'un konuştuğunu görüp çok şaşırması.

* Sulakyurtlu Kazım'ın perde diye bağırması ve yaşananların *Kan Fıskiyesi* adlı oyundan alındığının anlaşılması.

* Anlatıcı'nın çantasından çıkardığı kamayı başkanın boğazına dayayarak hakkımı yediniz diye bağırması ve rüyadan uyanması.

* Anlatıcı'nın Memduh Bey'le evli olduğu yıllara dönmesi ve evden çıkarak bir kitapçıya gitmesi.

* Kitapçıda şoförü Sulakyurtlu Kazım'ı görmesi ve onun orada ders veren Tanrı Ciguri'yi dinlemeye geldiğini öğrenmesi.
* Anlatıcı'nın Tanrı Ciguri'yi dinlemeye gitmesi ve dinlemeye gelenler arasında Rimbaud ile Baudelaire'i görmesi.
* Anlatıcı'nın orada kendisine verilen tohumu alıp çiğneyerek eve gitmesi ve evin iki saat önceki çıktığı evden farklı olarak Memduh Bey'in ilk karsının evde olduğunu görmesi.
* Anlatıcı'nın kitapçıda bulanan Tanrı Ciguri'nin yanına randevu alarak gelmesi ve Tanrı Ciguri'ye başından geçenleri anlatması.
* Anlatıcı'nın yaşadıklarına anlam verememesi ve Tanrı Ciguri'nin onun anlattıklarını eğlenceli bulması.
* Anlatıcı'nın uyandığında türbede olduğunu fark etmesi ve Anlatıcı'nın Tanrı Ciguri'nin yanına gitmesi.
* Tanrı Ciguri yanına İstanbul'u rüyasında gören adamın geldiğini Anlatıcı'ya söylemesi ve onunla olan müşterek anılarını kendisine teslim ettiğini belirtmesi.
* Tanrı Ciguri'nin defteri Anlatıcı'ya vermesi ve türbeye dönen Anlatıcı'nın defteri kaybetmesi sonucunda geçmiş yaşanmışlıklarının tamamını yitirmesi.
* Türbeye bir çocuk gelerek defteri bulduğunu söylemesi ve defter bulunduktan sonra Anlatıcı'nın geçmiş yaşanmışlıklarını geri alması.
* Anlatıcı'nın defteri bulduğunu Tanrı Ciguri'ye söylemesi.
* Anlatıcı'nın Tanrı Ciguri'nin yanından ayrıldıktan sonra sokaklarda dolaşırken kendine birisinin çarpması ve kendisine çarpanın Rimbaud olduğu görmesi.

2.1.1.5. Rüya Yolcusu

Bir anı roman türünde olan *Rüya Yolcusu* ilk olarak 2016 yılında *Everest Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Roman, Nazlı Eray'ın hayatından sahneler sunmaktadır.

Yazar romanı, konu içeriğiyle bağlantılı başlıklara ayırarak bölümlemiştir. *Rüya Yolcusu* adlı romanda doksan bir adet yabancı ve Türkçe başlık kullanılmış ve kullanılan bir başlıktaki konu içeriğine, romanın ilerleyen sayfalarında aynı başlık tekrar verilerek devam edilmiştir. Nazlı Eray, bu romanında klasik bir anlatım şekliyle romanın kurgusunu oluşturmamıştır. Yazar, kendine has sanat anlayışı çerçevesinde (belgesel bellek) kurguladığı fantastik özelliklerin yarattığı aksiyoner ortamdan yararlanarak roman kurgusunu şekillendirmiştir. Ayrıca Nazlı Eray anılarında yaşanmış olan vakaları, vakanın içinde tekrar yaşıyormuş gibi anlatmıştır. *Rüya Yolcusu* romanında Anlatıcı'nın çocukluğunun geçtiği Şişhane Yokuşu, Frej ve Azer Apartmanı gibi mekânlara yer vermesi, Amerika, (lowa City, Las Vegas) İngiltere (Londra) ve gittiği Uzakdoğu ülkelerinde yaşamış olduğu olaylara değinmesi, bir dönem evli kaldığı Metin And ile alakalı bilgiler vermesi, 1960'lı yıllarda Moda'da bulunan Koçu Meyhanesi'ne âşık olduğu Ege adlı genç bir çocukla gitmesi ve aldığı *Mavi Anka Ödülü* ile ilgili düşüncelerini söylemesi, Eray'ın biyografisindeki öz yaşamsal özelliklerin romandaki vaka parçalarını şekillendirdiğini gösterir. *Rüya Yolcusu'*nun başlıklar halinde oluşturulan roman bölümlerinin olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

Always on My Mind

* Anlatıcı'nın anılarını hatırlaması ve anılarını betimleyerek anlatması.
* Anlatıcı'nın anılarını geçmişte yaşadığı olaylarla çağrışımlar kurarak dile getirmesi.

Blue Moon

* Anlatıcı'nın ilk eşi olan Erses'in Korman adlı bir kişiyi evlerine getirmesi ve Korman'ın Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nden çıktığının öğrenilmesi.
* Korman'ın hastanedeyken filelerin içinde uyuduğunu söylemesi ve kaldıkları koğuşun adına Türkiye Son Durak adını taktıklarını söylemesi.

Işık: Yakışıklı ve Kilitli Adam

* Anlatıcı'nın Işık'ı çalıştığı devlet dairesinden tanıması ve Işık'ın sağır ve dilsiz olması.

* Anlatıcı'nın çalıştığı devlet dairesinde anılarını hatırlaması ve *Orphee* romanını yazacağını söylemesi.

* Anlatıcı'nın devlet dairesine nişan yüzüğüyle gelmesi ve Işık'ın kendisine aldığı bu kararda acele ettiğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın nişanında nikâh şahidinin İsmet İnönü olduğunu belirtmesi.

Baby Let's Play House

* Anlatıcı'nın ikinci kocası Metin Bey'i hatırlaması ve evliliklerini bir evcilik oyununa benzetmesi.

* İstanbul Tüyap Kitap Fuarı'nda gazete okurken Metin Bey'in kendisi hakkından söylediklerini duyması ve kırıldığını söylemesi.

Amerika the Beautiful

* Anlatıcı'nın Amerika'ya ilk gittiğinde New York'u çok beğendiğini söylemesi ve Anlatıcı'nın kaldığı oteli tasvir etmesi.

Babaannem ve Yatağa İnen Nur

* Anlatıcı'nın çocukluğunda geçirdiği köşkü çok özlediğini ve o yıllarda çok mutlu olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın çocukluğunda geceleri babaannesiyle beraber yattığını belirtmesi ve odanın bir anlığına aydınlandığında nur indiğini düşünmesi.

Jailhouse Rock

* Anlatıcı'nın birden Metin Bey'le evli olduğu dönemde kaldığı evin kokusunu duyması ve ürpertiyle beraber bir korku duyması.

* Anlatıcı'nın Metin Bey'in kitaplarıyla dolu olan o evin salonunda olduğunu fark etmesi.

* Anlatıcı'nın en son o eve yirmi yıl önce gittiğini söylemesi ve romanlarını yazdığı kapının kenarındaki küçük peykeyi görmesi.

Amerika the Beautiful

* Anlatıcı'nın Amerika'da Lowa City'deki anılarını hatırlaması ve oraya yeni basılan ilk kitabı olan Ah Bayım Ah'la gittiğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın oraya gittiği zaman tanıştığı yazar arkadaşlarından bahsetmesi.

Generallerin Valsi

* Anlatıcı'nın 1980'li yıllarda Bodrum'a gitmesi ve orada arkadaşı olan Güzin Özipek'in barında servis yaptığını hatırlaması.

* Anlatıcı'nın bir sabah uyandığında evine arkadaşı Güzin'in gelmesi ve Anlatıcı'ya ihtilal olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın 12 Eylül 1980 sabahını Bodrum'da karşıladığını belirtmesi.

* Anlatıcı'nın ihtilalden sonra gizlice bakkala bir şeyler almaya gidildiğinden bahsetmesi ve orada Mina Urgan ile Hilmi Yavuz'u gördüğünü hatırlaması.

Viva Las Vegas

* Anlatıcı gittiği Las Vegas'daki anılarından bahsetmesi ve orada gittiği kumar salonlarında yaşadıklarına değinmesi.

* Anlatıcı Las Vegas'da bulunan casinoları anlatması ve Las Vegas'ı yapılmış bir yapay şehir olarak gördüğünü söylemesi.

* Anlatıcı Las Vegas'ta devlet dairesinde çalışırken tanıdığı Işık'ın orada şarkı söylediğini görmesi ve Işık'ın orada şarkı söylemesine şaşırması.

Capri'de Casa Malaparte

* Anlatıcı'nın arkadaşı Necla ile gittiği Napoli hakkındaki izlenimlerini anlatması ve Napoli'de bulunan Capri Adası'na gitmesi.

* Capri Adası'nda bulunan savaş muhabiri yazar Curzio Malaparte'nin evini görmek istemesi ve o gördüğü evi garip ve gizemli bulması.

Babaannem ve Hızır

* Anlatıcı'nın çocukluğunda babaannesiyle kaldığı köşk yıllarını hatırlaması ve köşkün kilerinde bulunan eksik yiyeceklerin Hızır tarafından tamamlandığına babaannesinin inanması.

* Anlatıcı'nın Hızır'ı görmek istemesi.

* Anlatıcı'ya evde bulunan evlatlık İnci Ablasının elmayı kabuğuyla soyulmuş halde yatağının altına koymasını istemesi ve bunu yaparsa gece rüyasında Hızır'ın kendisine evleneceği oğlanı göstereceğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın rüyasında kendini yaşlı bir adamı kocası olarak görmesi ve ona rüyasında kim olduğunu sorması.

* Anlatıcı'nın cevap olarak Metin And ismini duyması.

Las Vegas'ta Açılan Kilit

* Anlatıcı'nın Las Vegas'ta Işık'ı görmesi.

* Anlatıcı'nın 1960 yılında Ankara'da Tanıtma Genel Müdürlüğünde ve 1980'li yıllarda da Bodrum'da Işık'ı ilk gördüğü anları hatırlaması.

* Dilsiz olan Işık'ın Anlatıcı'yla konuşması ve ona sesinin çok güzel olduğunu söylemesi.

* Işık, Anlatıcı'ya düğününü hatırladığını söylemesi ve Anlatıcı'nın bu yaşadıklarının rüya olduğunu düşünmesi.

* Anlatıcı'ya bu yaşadıklarının rüya olmadığının söylenmesi ve kendisinin bir anı cepçiğinde olduğunun belirtilmesi.

* Anlatıcı'nın bunları kendisine söyleyenin Hızır olduğunu fark etmesi.

Kardeşim Osman

* Anlatıcı'nın çocukluğunu hatırlaması ve oradayken oturdukları apartman dairesi hakkında bilgiler vermesi.
* Babasının bir bankanın Yenicami Şubesi Müdürü olduğunu söylemesi.
* Anlatıcı'nın kardeşi olan Osman'ın doğduğunda bir sepetin içinde oturdukları Saadet Apartmanı'na getirildiği zamanı hatırlaması.

Jailhouse Rock

* Anlatıcı'nın Metin Bey'le evli olduğu dönemdeki evin içinde dolaşması.
* Anlatıcı'nın Metin Bey'le 21 Aralık 1990 yılında evlendikleri akşam kendisine Metin Bey tarafından yazılan mektubu bulması.

Mavi Anka Ödülü

* Anlatıcı'nın çocukluğunda yaşadığı yerlerden, gittiği Evliya Çelebi İlkokulu'ndan ve oturdukları Saadet Apartmanı'ndan bahsetmesi.
* Anlatıcı'nın okul çıkışı arkadaşlarıyla beraber gittiği turşucudan ve âşık olduğu Osman adlı çocuktan bahsetmesi.
* Anlatıcı'nın Büyük Londra Oteli'nde düzenlenen ödül törenine katılması ve kendisine verilen *Mavi Anka Ödülü*'nü aldığında çok mutlu olduğunu belirtmesi.

When You Are Young

* Anlatıcı'nın arkadaşlarıyla beraber gittiği Chicago'yu çok beğendiğini ve müthiş bir şehir olduğunu belirtmesi.
* Chicago'da bir konsere arkadaşlarıyla gitmeye karar veren Anlatıcı'nın konsere gitmekten vazgeçmesi ve konsere gitmek yerine arabada oturup *Geceyi Tanıdım* adlı kitabında yer alan *Ovadaki Adam* hikâyesini yazması.

* Anlatıcı'nın *Ovadaki Adam* öyküsünü Attila İlhan'a götürdüğünü ve onun bu öyküsünü çok beğendiğini söylemesi.

* Attila İlhan Bilgi Kitabevi'nin editörüyken *Ah Bayım Ah* adlı kitabının o kitabevinden çıktığını belirtmesi.

Stardust Hotel

* Anlatıcı'nın babaannesinin evinde bulunan tel dolabın önünde durması ve arkasından birinin hafifçe dürtmesi.

* Anlatıcı'nın kendisini dürten kişinin Hızır olduğunu fark etmesi ve Hızır'ın Anlatıcı'ya Las Vegas'a Işık'ın yanına gideceklerini söylemesi.

* Hızır, Anlatıcı'nın elinden tutması ve iki dakika sonra Las Vegas'a varmaları.

Laz Bakkal Filme Alınıyor

* Anlatıcı'nın Ankara'da devlet dairesinde çalışırken her şeyin çok durağan ve kımıltısız olduğunu hatırladığını söylemesi.

* Anlatıcı'nın anneannesi hakkında bilgiler vermesi ve Anlatıcı'nın İstanbul'a gittiği zaman Atıf Yılmaz'ın *Laz Bakkal* adlı öyküsünü film yapmak istediğini belirtmesi.

* *Laz Bakkal* adlı öksüsünde Fikret Hakan'ın oynamak istemesi ve bunun için evlerine gelmesi.

Tahterevallide İki Erkek

* Anlatıcı'nın ilk gençlik yıllarında hayatında iz bırakan iki erkekten bahsetmesi.

* Anlatıcı'nın hangisinin kendisini daha çok sevdiğini düşünmesi ve hangisinin yaşananlarda haklı ya da haksız olduğuna karar verememesi.

Mayıs Çiçeği Apartmanı'nda Fred, Ben ve Rita

* Anlatıcı'nın Lowa City'deyken tanıştığı arkadaşlarıyla olan anılarını anlatması.

* Anlatıcı'nın arkadaşlarıyla çıktığı gezilerden, beraber yüzmek için girdikleri havuzlardan bahsetmesi ve orada Fred ile Rita'nın arasında yaşanmış olan cinsel çekimi anlatması.

Ah Canım İstanbul

* Anlatıcı'nın çocukluğunda yaşadığı gibi İstanbul'daki İstiklal Caddesi'ni, Galata Kulesini ve Karacaahmet'i hatırlaması.

Biten Bir Aşkın Ardından Londra

* Anlatıcı'nın gittiği Londra'da Nermin Hanım'ın evinde geçirdiği bunalımlı geceleri hatırlaması.

* Anlatıcı'nın *Geceyi Tanıdım* adlı öyküsünün Nermin Menemencioğlu tarafından İngilizceye çevrilmesi.

* Anlatıcı'nın henüz Metin Bey'i tanımadan önce Ahmet adında birine âşık olması ve ardından ondan ayrılması.

Babaannemin Köşkünde Hızır'la

* Anlatıcı'nın köşkün taşlığında Hızır'la konuşması ve Hızır ile Anlatıcı'nın Las Vegas'a çuvalın içinden geçerek gitmesi.

Viva Las Vegas

* Anlatıcı'nın Hızır'la beraber Işık'ın yanına gitmesi.

* Anlatıcı'nın Işık'ın odasını bulmak için kuliste yürürken Anita Wood'un odasını görmesi.

* Anlatıcı'nın Anita Wood'un yanına gitmesi ve evlenecekleri Elvis Presley'in kendisini bırakıp Priscilla evlenmesine üzüldüğünü söylemesi.

* Hızır'ın odaya gelerek Anlatıcı'yı itmesi ve Anlatıcı'nın kendini Las Vegas'a gelmelerini sağlayan zahire çuvallarının arasında babaannesinin evinin taşlığında bulması.

Kel Maleç Ablasıyla Geliyor

* Anlatıcı evinin bahçesinde otururken ağacın üstüne Kel Maleç kuşunun konması.
* Anlatıcı'nın Kel Maleç kuşunun kardeşi Osman olduğunu söylemesi.
* Kel Maleç kuşunun yanına başka bir kuşun gelmesi.
* Anlatıcı yanına gelen çekirgeyle konuşup Kel Maleç ve yanındaki kuşun kim olduğunu sorması.
* Çekirgenin Anlatıcı'ya Kel Maleç'in adının Osman, yanında gelen kuşun ise ablası olduğunu söylemesi.
* Anlatıcı, Osman'ın ablasının kendisi olduğunu söylemesi ve çekirgenin ona inanmaması.

Jailhouse Rock

* Anlatıcı'nın Metin And ile beraber Fransız Sefareti'nde verilen yemeğe gitmesi.
* Anlatıcı'nın TRT Ankara Radyosu için "Gecenin İçinde" adlı bir program yapması ve bu programda radyo için yazdığı oyunların devlet tiyatrosu sanatçıları tarafından seslendirilmesi.
* Anlatıcı'nın *Kuş Kafesinde Tenor* adlı eserine kanarya kuşu olan Pavarotti'nin ilham verdiğini söylemesi.

Mavi Rapsodi

* Anlatıcı'nın Lowa City'den ayrıldıktan sonra Hawaii'ye gitmesi ve ardından gittiği San Francisco'yu çok beğendiğini söylemesi.

Ah Canım İstanbul

* Anlatıcı'nın uzun yıllar boyunca bindiği İstanbul vapurlarını hatırlaması.
* Anlatıcı'nın İstanbul'da ilk olarak 1960'lı yıllarda gittiği Moda'da bulunan Koço Meyhanesi'ni hatırlaması ve orada âşık olduğu Ege adındaki kişiden bahsetmesi.

Anneannem Metin And'la Evli Olduğumu Görseydi

* Anlatıcı'nın anneannesiyle beraber Ankara'da yaşadığı yılları anlatması.
* Anlatıcı'nın Metin And'ın çocukluğu, tahsil yaşamı ve hayatı hakkında bilgiler vermesi.

Hayatımın En Güzel Yılları

* Anlatıcı'nın Kızıltoprak'ta bulunan eski ahşap köşkün yıkılmasından sonra yapılan apartmanın en üst katına taşındığını söylemesi.
* Anlatıcı'nın çocukluğunun geçtiği o köşkü çok özlediğini belirtmesi.

Londra ve Paris Balayı Şehirlerim

* Anlatıcı'nın balayı için Metin And ile gittiği Londra ve Paris anılarından bahsetmesi.
* Anlatıcı'nın o zamanlar gittiği bu iki şehrin kendisinde bıraktığı etkinin sonraki yıllarda gittiğinden çok daha farklı olduğunu söylemesi.

Prag: Kayıp Gölgeler Kenti

* Anlatıcı'nın arkadaşı Necla'yla Prag'a gitmesi.
* Anlatıcı'nın Prag'ın ünlü kafelerini, Charles Köprüsü'nü ve Café Kafka'yı anlatması.
* Anlatıcı'nın Prag'da yazmaya başladığı *Kayıp Gölgeler Kent*'i adlı romanından bahsetmesi.

Tokyo ve Seul Günlerim

* Anlatıcı'nın Tokyo'ya gittiğini söylemesi ve Japonya'nın şehirlerinin ve yollarının Amerika'ya göre çok küçük olduğunun farkına varması.
* Anlatıcı'nın arkadaşı Necla ile Seul'e gitmesi ve oradaki anılarından bahsetmesi.

İlkokul ve İlk Yazı

* Anlatıcı'nın çocukluğunda anneannesiyle Ankara'da yaşarken Sarar İlkokulu'na yazdırılması.

* Anlatıcı'nın İstanbul'da ailesiyle otururken okula gönderilmeyip evde eğitim alması ve Anlatıcı'nın Sarar İlkokulu'na giderken öğretmeninin bir kompozisyon ödevi vermesi.

* İlk kar konulu bu kompozisyon ödevinde Anlatıcı'nın kompozisyonun çok beğenilmesi ve öğretmenin eve gelmesi.

* Anlatıcı'nın dördüncü sınıfta Kasımpaşa'da bulunan Evliya Çelebi İlkokulu'na yazdırılması ve orada her kesimden çocukla arkadaşlık kurması.

Annemin Şehri Venedik

* Anlatıcı'nın annesiyle beraber yaşadığı dönemi ve annesinin Bağdat'tayken çekilmiş olan bir fotoğrafını hatırlaması.

* Anlatıcı'nın annesinin çok sevdiği Venedik şehrine gitmesi.

* Anlatıcı'nın Venedik'i çok beğenmesi ve orayı aşk ve entrika şehri olarak görmesi.

Always On My Mind

* Anlatıcı'nın annesinden, babaannesinden, annesinden, halasından ve yaşadığı çocukluk döneminde sürekli çıktığı Şişhane Yokuşu'ndan bahsetmesi.

* Anlatıcı'nın İstanbul'u anlatması.

2.1.2. Tema

"*Bir yorum ve özel şartlar meselesi*"[157] olan tema, anlatıcının anlatmak istediğinin yansımasıdır. Belirgin ve vurgulanmak istenen söylem olarak da tanımlanabilmektedir.

[157] Philip Stewick, *Roman Teorisi*, Çev. Sevim Kantarcıoğlu, Akçağ Yayınları, İstanbul 2017, s.60.

Nazlı Eray'ın bu bölümde incelenecek olan otobiyografik karakterli romanlarında da kendi yorum ve özel şartlarının yansıması görülebilmektedir. "*Otobiyografik karakterli romanlarda, tematik yapının büyük ölçüde yazarın kendisine problem ettiği şey'in etrafında*"[158] şekillendiği söylenir. Bu durum Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan romanlarında da görülebilmektedir. Eray, otobiyografik karakterli romanlarında kendi hayatında önemli gördüğü hususlara romanlarında yer vermiştir. Yazar, hassasiyet gösterdiği ve vurgulamak istediği konuları romanlarında işlemiştir.

2.1.2.1. Hastalık

Nazlı Eray, otobiyografik karakterli romanlarında kendi yaşamında önemli bir yeri olan ve bir "travma" niteliği gösteren çocukluğundan itibaren geçirdiği hastalıklar romanlarında kurgunun bir parçasını oluşturmaktadır. Eray, romanlarında hastalıkları fantastik bir üslupla yaklaşarak işler.

Deniz Kenarında Pazartesi adlı otobiyografik karakterli romanında 1971 yılında geçirmiş olduğu çok sayıda ameliyat neticesinde ölümden döndüğünü ve yapılan çok sayıda iğneden dolayı karnında iğne izlerinin kaldığını belirtir. Eray, o dönemde geçirmiş olduğu ağır rahatsızlıklardan dolayı yazmayı bıraktığını da dile getirir.[159]

Ay Falcısı adlı eserde roman kişilerinden biri olan Nazlı, geçirmiş olduğu mekanik bağırsak düğümlenmesi rahatsızlığı sonucunda hastanede bir buçuk yıl boyunca kalmış ve bu hastalığından dolayı kendisine yapılmış olan beş ameliyata da roman kurgusu içinde yer verilmiştir.

Uyku İstasyonu romanında da Eray, annesi Şermin Hanım'ın (Bütün) geçirmiş olduğu bir rahatsızlık sonucu beş buçuk ay boyunca hastanede kalışı sırasında yaşadıklarına roman kurgusu içinde yer verir. Yazar, annesi Şermin Hanım'ın beyninde ana damarın tıkanması sonucunda hareketsiz olarak aylarca hastanede yatışını fantastik bir kurguyla işlemiştir.

---

[158] Mehmet Narlı, *Orhan Kemal'in Romanları Üzerine Bir İnceleme*, T.C Kültür Bakanlığı Yayınları Sanat-Edebiyat, Ankara 2002, s.155.

2.1.2.2. Aşk ve Mutluluk

Nazlı Eray'ın romanlarında önemli bir yer tutan aşk teması sadece kadın erkek arasındaki aşkı değil hayatın içinde olan her şeye, aşk ve sevgiyle yaklaşılması gerektiğini öğütleyen mesajlar niteliğindedir. Eray, romanlarında hayattan zevk alınması gerektiğini ve hayatın çok kısa olduğu için mutsuzluklara yol açacak şeylerden uzak durulması gerektiği vurgular.

Deniz Kenarında Pazartesi, Elyazması Rüyalar ve *Rüya Yolcusu* gibi romanlarında anlatıcı konumundaki roman kişisi, âşık olduğu Ege adlı kişiyle gitmiş olduğu yerlerden ve onun kendisine sevdirdiği, tanıttığı yazarlar ile şairlerden bahseder. Ayrıca anlatıcı, âşık olduğu Ege adlı kişi yüzünden İstanbul'u terk edip Ankara'ya yerleştiğini de belirtir ve anlatıcı konumundaki roman kişileri, romanlarda kendilerine âşık olan diğer iki erkekten de bahsederler.

2.1.2.3. Sosyal ve Siyasi Göndermeler

Nazlı Eray, bu bölümde incelenecek olan romanlarında toplumu ilgilendiren konularda da göndermelerde bulunmuştur. Toplumun sosyal yapısında gördüğü aksayan yönleri mizahi bir üslupla irdeleyerek romanlarında yer vermiştir. Ayrıca Eray, bu gibi tematik konulara yer verirken kendi sanat anlayışının önemli yansımalarından biri olan fantastik tarzı kullanmaktadır.

Deniz Kenarında Pazartesi adlı romanda Anlatıcı, 1975'li yıllarda yakın dostu olan Amerikan Kültür Ataşesi'yle ülkenin sorunları hakkında konuşmalar yaptığını söyler. Eray, o konuşmalarda ülkede vuku bulan siyasi olayları ve üniversitelerde meydana gelmiş olan sağ-sol olaylarını kültür ataşesi dostunun yirmi dört saat önceden biliyor olmasına şaşırdığını belirtir ve ülkede meydana gelen bu siyasi olayları yabancı birinin gözünden görmekten hoşlanmamış olduğunu da romanda vurgulamaktadır.

---

[159] Çetuka, *a.g.t.,* s.41.

"*Ankara'daki olacak her şeyi yirmi dört saat önceden bilirdi sanki… Öğrenci olaylarını; o aralarda Beytepe veya ODTÜ kampüslerinde sık sık çıkan olayları onun gözünden görmek canımı sıkardı.*" (s.46)

Ay Falcısı romanında fantastik bir kurgunun sonucu olarak roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın Ankara'daki evine 1941 yılından ölmüş olarak gelen dedesi Tahir Lütfi Tokay ile ülke sorunları ve siyaseti üzerine konuşmaları dikkat çeker. Romanın yazma zamanının 1992 yılının belirli zaman aralıkları olduğu dikkate aldığında anlatıcıyla dedesi Tahir Lütfi Tokay'ın ülkedeki siyaset ve doğuda meydana gelen olaylarla ilgili karşılıklı konuşmaları, ülkenin o dönemki sorunsal gerçeklerini yansıtması bakımından önemlidir.

"*Dedem: Süleyman Demirel kim? Diye sordu.*

Başbakan.

Ya o toplu olan Turgut?..

Turgut Özal, Cumhurbaşkanı.

Peki, nedir bu Doğudaki olaylar?

Anlatması uzun sürer dedeciğim. PKK diye bir terör örgütü ile savaş var.

Hmm… dedi dedem. Bir iç savaş mı yani?

Öyle bir şey. Hepsini anlatacağım yavaş yavaş.

Bunlar memleket için iyi şeyler değil. Yazık, dedi dedem." (s.11)

Ay Falcısı adlı romanın başka bir bölümünde roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın dedesi, televizyondan haberleri izlerken o dönemde siyasette yaşanan gelişmeler hakkında görüşlerine yer verir.

"*PKK… Tam bir terör örgütü. Ve 'İkinci Cumhuriyet' tartışması çok yersiz, saçma bir tartışma.*" (s.59)

Elyazması Rüyalar romanında da Eray, siyasi yaşama, ülkedeki politik duruma ve mensup olduğu partide o dönem meydana gelen olaylara ince bir alay üslubuyla ve mizah tekniğiyle yaklaşarak eleştirel göndermelerde bulunur. Ayrıca Eray, ülkenin sosyal sorunlarına da kayıtsız kalmaz. O dönemde devlet hastanelerindeki yoğunluğa hastanelerde verilen hizmetin yetersizliğine göndermelerde bulunur.

> "*Sanki bir bok var bu politikada! dedi. Bok var sanki! Yeni seçilen genel başkan bir bok yapamadı. Eski başkan bok yoluna istifa etti. Sanki bu yaşam bir bok. Uğraşıp duruyoruz. Bir bok varmış gibi. Her şey boktan. Hayatta aslında bir bok yok. Hastalandım da iyi bok oldu sanki! Bok yoluna gidiyordum. SSK hastanesine düşersen işin bok.*" (s.85)

Rüya Yolcusu adlı romanda Nazlı Eray, 12 Eylül 1980 tarihinde yaşadıklarını, çevresinde meydana gelen olayları, ihtilal sabahını nerede ve nasıl öğrendiğini açıklar. 12 Eylül sabahı Bodrum'daki evinde olan yazar, orada bir işletmesi bulunan arkadaşının söylemesiyle darbe meydana geldiğini öğrenir. Sokağa çıkamadıklarını, gizlice yakınlarda bulunan bakkala gidip alışveriş yaptıklarını, sakıncalı olarak görünenlerin askerler tarafından götürüldüğünü ve bu dönemde birçok aydının, solcunun, okuryazar kesimin tutuklandığını söyler.

2.1.2.4. Kıskançlık ve Ölüm

Nazlı Eray, bu bölümde incelemiş olduğumuz beş romanında da ölüm temasını kullanmaktadır. Eray romanlarında ölüm temasına, yakın bir tanıdığın ya da bir akrabanın ölümünün hatırlanması veya ölen kişiye duyulan özlem şeklinde yer verir. Bunun yanında roman kişilerinin ölmesi sonucunda meydana gelen olaylar şeklinde de ölüm teması romanlarda işlenir. Ayrıca eserlerde roman kişilerinin ölmesine neden olan birincil faktör aşkın doğurduğu kıskançlıktır.

Deniz Kenarın Pazartesi adlı anı romanda ise ölüm teması, Anlatıcı'nın çok sevdiği, küçüklüğünde kendisiyle yakından ilgilenen dayısının genç yaşta trafik kazası sonucu

ölmesi olayını hatırlaması, romana kurgu olarak girer. Eray, Demir dayısının ölümünü fantastik bir kurguyla işleyerek romanında yer vermektedir.

Ay Falcısı ve *Elyazması Rüyalar* romanında Eray, kıskançlık temasını işler ve kıskançlıkla çekememezliğin insana yaptırabileceği kötülükleri irdeler. *Ay Falcısı* romanında romanın başkişisi olan Nazlı, yurtdışı seyahatinden döndükten sonra evinin muhtelif yerlerinde bulduğu büyülerden bahseder. Nazlı, bu bulduğu büyüleri evinin nerelerinden çıkardığını ve kimin yaptığını Telefondaki Dost'una söyler. Bu büyüleri yapan, roman kişilerinden olan Nazlı'nın ikinci kocasının ilk eşidir. Nazlı ile Metin'in aralarını bozmak ve ikisini birbirinden ayırmak için yapmıştır. Nazlı, romanın sonlarında helikopterdeki telsiz aracılığıyla Bacım olarak tabir ettiği büyü yapan kadınla konuşur. *Elyazması Rüyalar* romanında da büyüyü yapan kadının ağzından *Ay Falcısı* romanındaki gibi benzer olaylar anlatılmaktadır.

Rüya Yolcusu romanında Eray, anılarını romanlaştırarak anlatmıştır. Eray, bu romanında ölüm temasına anılarında önemli yere sahip olan insanları kaybetmesi neticesinde duyduğu üzüntüyü dile getirirken değinmektedir. Yazar, annesi Şermin Hanım'ın ölümünü hatırlar ve ondan uzakta yıllar boyunca yaşamış olmasına hayıflanır.

2.1.2.5. Dini İnanışlar ve Hurafeler

Nazlı Eray, romanlarında dini inanışlara ve bu inançlardan doğan hurafelere (halk inanışlarına) yer vermektedir. Yazar, romanlarında bu tematik konulara yer verirken fantastik türün özelliklerinden yararlanmaktadır.

Uyku İstasyonu adlı romanda Eray, türbede dua etmeye ya da bir dilekte bulunmaya giden insanların türbenin etrafına dileklerinin kabul olması için mum yaktıklarını Anlatıcı'nın gözünden aktarmaktadır. Anlatıcı'nın annesinin hasta olmasından dolayı onun iyileşmesi için Mahmut Baba Türbesi'ne giden Anlatıcı da mum yakarak dileğinin gerçekleşmesi için dua eder. Nazlı Eray, burada toplumda yaygın olarak görülen türbede mum yakma olayını roman kurgusu içinde tematik bir özellik olarak işlemiştir.

Nazlı Eray, *Uyku İstasyonu* romanında Hans Moretti'nin sihirbazlık gösterisinden alıntılar yaparak toplumun "inanışlar" konusundaki yönelimlerini gözler önüne serer. Romanda fantastik bir kurgu eşliğinde Hans Moretti'nin sihirbazlık gösterisini aynadan izleyen Anlatıcı, bir anda aynadan Hans Moretti'nin eşinin çıktığını ve odanın penceresinden Orhan Gazi Tepesi'nde bulunan türbeye doğru gittiğini görür. Türbenin etrafında bulunan insanlar uçan bu insanı (Bayan Moretti) türbe içindeki sandukada yatmakta olan evliya olduğunu sanırlar ve etrafında toplanırlar. Şehrin her yanından gelen körler, sağırlar ve koca bulmak isteyen yaşı geçmiş kızlar gibi yardım dileyen çok sayıda insan, türbenin etrafında kurban kesip, mum yakarak çaput bağlarlar. Eray, romanda toplum yaşamında önemli bir yere sahip olan geleneksel inanışlar ile hurafeleri kendi sanat anlayışı çerçevesinde fantastik bir üslupla mizah ögesini de katarak işlemiştir.

> "*Evliya mezarından çıkıp havalanmış. Havada duruyormuş. Dilek dilemek isteyenler sarmış çevresini… Kalabalığın içinde, kollarından iki kişinin tuttuğu bir körde ilerlemeye çalışıyordu. Musa Amca, şifa bulacaksın sonunda. Bir oraya ulaşabilsek! Evliya gözlerini açar belki, diyordu gençlerden biri*." (s.94)

Rüya Yolcusu romanında da Eray, halk inanışlarından biri olan hurafelere yer vermiştir. Eray, anılarına yer verdiği bu romanında babaannesinin evinde evlatlık olan İnci adındaki bir kadının Anlatıcı'ya soyulmuş bir elmayı kabuğuyla beraber yastığının altına uyumadan önce koyduğunda Hızır'ın ona evleneceği kişiyi rüyasında göstereceğini söyler. Eray, anılarında halk arasında yer alan bu inanışı yaptığını ve rüyasında yaşlı bir adamı kocası olarak gördüğünü belirtir.

> "*Bir elmayı kabuğuyla birlikte soyulmuş halde yastığının altına koyalım. Hızır sana evleneceğin kimseyi rüyanda gösterir, dedi. Elma sensin, kabuk kocan…*" (s.58)

2.1.2.6. Kadın ve Kadın Hakları

Nazlı Eray bu bölümde incelenecek olan romanlarında kadınların toplum içindeki konumunu, kadın hakları ve erkekle kadın ilişkisini tematik bir yaklaşımla işlemiştir. Ancak Eray'ın romanlarında "kadın konusu" feminist bir anlayışın hâkim olduğu dogmatik bir yönelim göstermez.

Ay Falcısı romanında Eray, kadın ve kadın hakları konusuna Giselle balesinden esinlenerek kurgu içinde değinir. Eserde Nazlı, eşi Metin Bey'le Giselle balesini izlemektedir. Balenin sonunda Giselle sevdiği erkek olan Prens Albrecht'in nişanlı olduğunu öğrendikten sonra bile onu sevmeye devam eder ve olaylara duygusal yaklaşan Giselle, balenin sonunda ölür. Nazlı, roman içinde Giselle'nin bu tutumunu kadın haklarına ve özgürlüğüne aykırı bulduğunu söyler. Giselle'nin prensin peşinden koşmak yerine prensin Giselle'nin peşinden koşacağı ve prensten öcünü alabilecek kendi niteliklerinin farkında olan bir Giselle olmasını ister. Eray, romanın bu bölümünde Giselle'yi bir simge haline getirerek toplumda da bu durumda olan sayısız kadını anlatmak istemiştir. Yazar, toplum içinde ikinci sınıf vatandaş muamelesi gören, ne yaptığını bilmeyen ve erkeğin hegemonyası altında ezilen kadınların durumunu tematik açıdan işleyerek romanda yer vermiştir.

> "*Pek tabii kadın haklarını savunuyorum. Çevremdeki yüzlerce Giselle'i… Neden acı çeksin? Hiçbir kadın, bir erkek yüzünden böyle acı çekmemeli.*" (s.40)

Nazlı Eray, *Ay Falcısı* romanında fantastik bir kurgu eşliğinde Giselle'ye roman kişilerinden biri olarak yer verir. Eray, Ankara'nın sokaklarında Giselle'yle beraber dolaşır. Giselle oyundaki gibi Ankara'nın Tunalı Hilmi Caddesi'nde oradan oraya sıçrayıp dans ederek mutlu olur. Özgür olan Giselle'nin mutluluğu yüzünden okunur. Nazlı Eray, Giselle'nin fantastik kurgu eşliğinde oradan oraya kimseye aldırmadan sıçramasında ve özgür bir ruhla hareket etmesinde bir erkeğin egemenliği altında yaşayan kadınların özgürlüğüne duyduğu isteğin tematik yansımasını göstermektedir.

Elyazması Rüyalar romanında Eray, kadın ve erkek ilişkileri hakkında roman kurgusu içinde bilgiler verir. Roman kişilerinden biri olan yaşlı kadın yanına gelen genç bir kadının, kocasıyla olan mutsuz evliklerini anlattığını söyler. Yaşlı kadın, genç kadının kocasının "*mutlu etmek için değil mutsuz etmek için yaratılmış erkeklerden*"(s.22) biri olduğunu, genç kadının kocasından ayrılıp ayrılmayacağına karar veremediğini ve bu evlilikten hiç mutlu olmadığını kendisine sürekli olarak söylediğini dile getirir. Eray, otobiyografik özelliklerin de görüldüğü romanın bu bölümünde evliklerinde mutsuzluk yaşayan kadın ve erkek arasındaki olumsuzlara, kıskançlıklara ve sonunda boşanmayla biten evliklere, kadın erkek ilişkisi üzerinden bakarak romanında işlemiştir.

2.1.2.7. İnanışlar, Fal ve Büyü

Nazlı Eray'ın romanlarında görülen fal ve büyü gibi folklorik unsurlar fantastik kurguyla beraber kullanılmaktadır. Bu bölümde incelemesini yaptığımız romanlarda yer alan fal ve büyüler genel olarak bilinmeyen bir şeyi öğrenmek, sevilmeyen ya da kıskanılan bir kişiye zarar vermek gibi konularda kullanılmaktadır.

Ay Falcısı romanında büyü konusu detaylı bir şekilde işlenmiştir. Romanda sevilmeyen ya da kıskanılan bir kişiye zarar verme şeklinde büyü temasına yer verilmiştir. Romanda anlatıcı telefonla konuştuğu dostuna balayından döndüğünde evinin farklı bölmelerinde bulduğu değişik türlerde olan büyüleri anlatır. Bu büyülerin kendisini evden kaçırtmak, eşinden boşanmasını sağlamak için yapıldığını söyler. *Ay Falcısı* romanında değişik türlerde yapılan büyüler hakkında detaylı bir şekilde bilgi verilmiştir ve montaj tekniği kullanılarak büyü türlerinin anlatıldığı bir kitaptan da alıntılar yapılmıştır. Eray, *Ay Falcısı* romanında büyü temasına zarar verici yönüyle yer vermiş ve yapılan büyünün kişi üzerinde oluşan etkilerini fantastik bir kurgu eşliğinde anlatmıştır.

Elyazması Rüyalar romanında da benzer özeliklerle birlikte büyü teması, kıskanılan birine (anlatıcı) zarar vermek amacıyla kullanılmıştır. Romanda Anlatıcı, evlendiği adamın ilk karısı tarafından kendisini evden kaçırtmak ve evin huzurunu bozmak için yapılan büyülerden bahseder. Anlatıcı evin değişik yerlerine konmuş olan büyüleri tek tek bulduğunu belirterek büyü ile yapılan kötülüğü vurgular. Nazlı Eray, kurgu içinde

insanların bir kıskançlık sonucunda büyü ile nefret ettiği insanlara karşı yaptıkları bu kötü durumu tematik açıdan işlemiştir.

2.1.3. Şahıs Kadrosu

Roman bir olayı ya da durumu anlatır. Ancak romanda bir olayı veya durumu anlatabilmek için farklı yönelimlerden yaralanmak gerekmektedir. Bir romandaki olay bir eylem içerir ve o eylem kendi kendine var olamayacağı için o eylemi yapan bir eden yani özne olması gerekir. Romanda yer alan o özne roman kişilerini oluşturur. Bu roman kişileri, romanda olay örgüsünün işlerliğine göre "*etken ya da edilgen konumunda*"[160] olabilmektedir.

2.1.3.1. Olumsuz ve Kötü Karakterli Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan beş romanın ikisinde olumsuz ve kötü karakterli kahramanlar yer almaktadır. *Ay Falcısı* ile *Elyazması Rüyalar* adlı romanlarda yer alan olumsuz ve kötü karakterli kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

Ay Falcısı romanında Büyü Yapan Kadın (Bacım) olumsuz ve kötü karakterli kahramanlardan biridir.

- **Büyü Yapan Kadın (Bacım)**

Ay Falcısı romanında Eray, romanın başkişisi olan Nazlı'nın yurtdışı seyahatinden döndükten sonra evinin muhtelif yerlerinde bulunduğu büyülerden bahseder. Nazlı, bu bulduğu büyüleri evinin nerelerinden çıkardığını ve kimin yaptığını Telefondaki Dost'una söyler. Bu büyüleri yapan Nazlı'nın ikinci kocasının ilk eşidir. Nazlı ile Metin'in aralarını bozmak ve ikisini ayırmak için yapmıştır. Nazlı romanın sonlarında helikopterdeki telsiz aracılığıyla Bacım olarak tabir ettiği büyü yapan kadınla konuşur. Romanda Bacım olarak tabir edilen kadının nefret, kıskançlık ve kötülük için büyü yapması, onun olumsuz ve kötü karakterli roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

[160] Nurullah Çetin, *a.g.e.*, s.144.

Elyazması Rüyalar romanında ilk karısı olarak bahsedilen kadın, roman kişilerinden olumsuz ve kötü karakterli kahramanlardan birini oluşturmaktadır.

- **İlk Karısı**

Elyazması Rüyalar adlı romanda Memduh Bey ikinci evliliğini yapar. Evlendiği ikinci eşi genç ve güzeldir. Yaşlı adamın daha önce evlenip boşandığı ilk karısı, bu durumu kaldıramaz ve onları kıskanır. Yaşlı adamın ikinci karısına iftira atarak onun bir servet avcısı olduğunu söyler. Yaşlı adamın ilk karısı ve kızı, genç kadını baskılayarak yaşlı adamla arasını soğutur ve boşanmalarına neden olurlar. Bu özelliklerden dolayı yaşlı adamın ilk karısının olumsuz ve kötü karakterli olduğu anlaşılmaktadır.

2.1.3.2. Hayali (Fantastik) ve İnsan Dışı Varlıklardan Oluşan Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan beş romanın üçünde hayali ve insan dışı kahramanlar bulunmaktadır. *Ay Falcısı, Uyku İstasyonu* ve *Rüya Yolcusu* adlı romanlarda yer alan hayali (fantastik) ve insan dışı kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

Ay Falcısı romanında Antonio Diavolo adlı bez bebek hayali ve insan dışı varlıklardan biridir

- **Antonio Diavolo**

Antonio Diavolo, ünlü Fransız İllüzyonist Robert Houdin tarafından 1848 yılında yapılmış olan bir bez bebektir.[161]

Nazlı Eray, *Ay Falcısı* adlı romanında fantastik özellikler gösteren bu bez bebeği bir roman kişisi olarak kullanmıştır. Romanda Antonio Diavolo, karşılıklı konuşulan, fikri alınan, duygu ve düşüncelerini açıklayan bir kişi karakterine bürünmüştür. Romanda Nazlı, televizyondan bu bez bebeğin yaptığı akrobatik hareketleri izlerken bir anda onu

[161] Nazlı Eray, *Ay Falcısı*, Can Yayınları, İstanbul 1992, Ayrıca Bkz: http://en.wikipedia.org/wiki/Jean%20Eugène%20Robert-Houdin, Erişim Tarihi: 22.05.2019.

evinin içinde bulur. Nazlı, bu bez bebekle kendisine yapılan büyüler hakkında konuşur ve diğer arkadaşlarıyla yaptığı çöl yolculuğunda bu bez bebeği de yanında götürür.

> "*Antonio Diavolo, salonun ortasındaki üstü camlı masanın ayağının kenarına sırtını dayamış, bana bakıyordu.*
>
> *Ne yaptın Antonio Diavolo! Diye sordum şaşkınlıkla.*
>
> *Ekrandan dışarıya atladım gördüğün gibi dedi.*
>
> *Pekiyi şimdi ne yapacaksın?*
>
> *Her şey yaparım dedi. İş bulmak istiyorum. Masa başı olur, ayak işi olur. Biraz para kazanıp kendime doğru dürüst giysiler alacağım. Kızlarla gezeceğim; çok para kazanırsam belki altıma bir araba da çekerim.*" (s.50)

Uyku İstasyonu romanında yer alan peri kızı, ağaç ve dev saksı bitkileri hayali (fantastik) ve insan dışı varlıkları oluşturmaktadır.

- **Peri Kızı**

Anlatıcı, Yaşlı Adam ile birlikte Antalya Kemer'deki Phaselis Antik Kenti'ndeki tiyatro alanında peri kızlarının dans ettiğini görür ve orada bulunan bir peri kızıyla konuşarak onunla arkadaş olur. Anlatıcı, bu Peri Kızı'yla dertleşir. Annesinin hastalığı yüzünden çok üzgün olduğunu ona söyler. Peri kızı şehit olanların içtiği ölümsüzlük suyunu Anlatıcı'ya verir ve annesinin bunu içerse ölümsüz olacağını söyler. Anlatıcı'nın bir hap yutarak Yıldız Tozu Oteli'ndeki bir odada uyurken kendisini izlemeye gelen erkeğin kim olduğunu öğrenmesi için peri kızından yardım ister ve peri kızı da Anlatıcı'ya bu konuda yardımcı olmaya çalışır. Romanda küçük bir perinin roman kişilerinden birini oluşturması ve diyaloglar kurarak kurguya dâhil olması, onun hayali ve insan dışı varlıklardan birisi olduğunu gösterir.

> "*Ufacık bir peri kızı yanımdaki ağacın gövdesine bir dev aynası takmış, rujunu tazeliyor, koyu renkli bir kalemle göz kenarlarını boyuyordu. Beni*

gördü, balerin adımlarıyla yanıma geldi. Dizimin üstüne sıçrayıp oturdu. Bir tüy kadar hafifti.

Nasıl beğeniyor musunuz baleyi? Diye sordu bana.

Harikulade bir şey, hayran kaldım, dedim.

Eşiniz burada mı?

Hayır, burada yok.

Ah dedi mini mini balerin…" (s.55)

- **Ağaç**

Anlatıcı, arabasıyla Alanya'ya doğru giderken yol kenarlarında çok sevdiği muz bahçelerinden birini görür ve orada bulunan bir ağaca dokunur. Ağacın ter içinde olduğunu ve titrediğini fark eder. Anlatıcı, ağacın bu durumunu görünce onunla konuşmaya başlar.

"*Ne güzeldi ılık gece.*

Ağacın soluğunu boynumda, yüzümde, tüm gövdemde duyuyordum. Kollarımda titriyor, inliyordu.

Üzülme, mutsuz olma. Dayanamıyorum diye mırıldanıyordu…" (s.99)

- **Dev Saksı Bitkileri**

Anlatıcı, evinden uzak olduğu dönemde evinin bulunduğu sokağa gelir ve uzaktan evini izlemeye başlar. Anlatıcı evinin içinde bulunan saksı bitkilerinin bağırdığını hisseder. Kendilerinin ihmal edildiğini söyleyen saksı bitkileri susadıklarını söyleyerek Anlatıcı'dan su ister.

"*Bize biraz daha su ver. Hava sıcak, yandık! Diye bir ağızdan bağırıyor salondaki dev saksı bitkileri.*" (s.32)

Rüya Yolcusu romanında Kel Maleç ve çekirge hayali (fantastik) ve insan dışındaki varlıkları oluşturmaktadır.

- **Kel Maleç**

Romanda Anlatıcı, evinin bahçesinde bulunan ağaca konan Kel Maleç kuşuyla konuşur. Ancak bu konuşma karşılıklı değildir. Anlatıcı, Kel Maleç kuşunun kardeşi Osman olduğuna inanır ve Kel Maleç kuşuyla dertleşir. Bu konuşma esnasında kuş öterek anlatıcının söylediklerine cevap verir. Romanda kuşun anlatıcı ile konuşması onun insan dışı varlıklardan biri olduğunu gösterir.

- **Çekirge**

Anlatıcı evinin bahçesine gelen Kel Maleç ve başka bir kuşla konuşurken yanına Çekirge gelir. Anlatıcı onunla da konuşmaya başlar. Anlatıcı, Kel Maleç ile yanındaki kuşun kim olduğunu çekirgeye sorar. Çekirge, Kel Maleç kuşunun adının Osman yanındaki kuşun ise onun ablası olduğunu söyler. Çekirgenin bu sözüne sinirlenen anlatıcı onun kardeşi benim diyerek bağırır. Çekirge anlatıcıya sen onun ablası olamazsın diyerek sinirlenir ve gülmeye başlar. Eserde çekirgenin anlatıcıyla konuşarak tartışmaya başlaması onun insan dışı varlıklardan biri olduğunu göstermektedir.

> "*Kulağımın dibinde yaprak hışırtısı gibi bir ses duydum. Çekirge gelmiş kulağıma vurdum elimle.*
>
> *Vurma dedi çekirge. Ne vuruyorsun?*
>
> *Pardon dedim. Şu karşıdaki kuş kim?*
>
> *Daldaki Kel Maleç'i mi soruyorsun?*
>
> *Evet dedim.*
>
> *Osman o dedi. Adı Osman.*
>
> *…*

Evet, öteki kuş.

O, onun ablası dedi çekirge.

Birden sinirlenmiştim

Nasıl o kuş onun ablası olur? Onun ablası benim dedim.

…

Yok ya dedi çekirge. Kıs kıs gülüyordu. Daha neler… Ben de annenim o zaman senin." (s.140-141)

2.1.3.3. Eşya Figürlerinden Oluşan Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan beş romanın ikisinde eşya figürlerinden oluşan kahramanlar bulunmaktadır. *Uyku İstasyonu* ile *Elyazması Rüyalar* adlı romanlarda yer alan eşya figürlerinden oluşan kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

Uyku İstasyonu romanında yer alan kurukafa ile erkek büstü eşya figürlerinden oluşan kahramanları oluşturmaktadır.

- **Kurukafa**

Anlatıcı, evinde otururken evini dışarıdan bir yabancı gibi izlediğini fark eder. Evde bulunan her eşyanın kendisiyle konuştuğunu bilincine varan Anlatıcı kendini çok kötü hisseder.

"*Salondaki mermerden şöminenin üzerindeki içi pilli; bir İtalyan'a ait olan kurukafa, var gücüyle sesleniyor: Gelsene evine! Neredesin, ne yapıyorsun? Niçin evini karanlıkta, dışarıdan bir hırsız gibi izliyorsun?*

Susun diyorum. Susun lütfen!" (s.32)

- **Erkek Büstü**

Anlatıcı evinin salonunda bulunan Koray Ariş'in erkek büstüyle konuşur. Erkek büstü Anlatıcı'ya kendilerini neden bırakıp gittiğini sorar. Anlatıcı, insanın evini bırakıp gitmesi kolay mı sanıyorsun diyerek büste bağırır ve ikisi birbiriyle tartışır. Roman kurgusunda Anlatıcı'nın erkek büstü ile tartışması ve büstün Anlatıcı'ya suçlayıcı sorular yöneltmesi, onun eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

Elyazması Rüyalar romanında yer alan eski fotoğraf, eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan birini oluşturmaktadır.

- **Eski Fotoğraf**

Romanda Anlatıcı'nın geçmiş yıllarda çektirmiş olduğu bir fotoğraftır. Yaşlı kadının evine giden Anlatıcı, orada önceden çektirmiş olduğu bu fotoğrafıyla karşılaşır ve onunla konuşmaya başlar. Fotoğrafın Anlatıcı'yla konuşmasından onun eşya figürlerinden oluşan bir kahraman özelliğine sahip olduğu anlaşılmaktadır.

2.1.3.4. Ünlü ve Gerçek Hayattan Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan beş romanda ünlü ve gerçek hayattan insanların yer aldığı kahramanlar roman kişilerini oluşturmaktadır. *Deniz Kenarında Pazartesi, Ay Falcısı, Uyku İstasyonu, El Yazması Rüyalar* ve *Rüya Yolcusu* adlı romanlarda yer alan ünlü ve gerçek hayattan kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

Deniz Kenarında Pazartesi romanında yer alan John Robert Challinor, ünlü ve gerçek hayattan olan roman kişilerinden biridir.

- **John Robert Challinor**

John Robert Challinor Amerikalı bir diplomattır. Ankara'da 1970'li yılların sonuna kadar Amerikan Kültür Ataşesi olarak görev yapmıştır.[162]

Romanda Anlatıcı, 1976 yılında tanıdığı Challinor'la arkadaş olmuştur. Anılarını kaleme aldığı otel odasında John Robert Challinor'la olan yaşanmışlıklarına kurgu içinde yer verir. Anlatıcı, onun misafiri olarak gittiği davetlerde neler yaşadığına da değinir. John Robert Challinor romanda gerçek kimliği ile kurguda yer aldığı için ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

Ay Falcısı adlı romanda yer alan Tahir Lütfi Tokay, Helmut Schreiber, Gloria, Mathilda May, Rudolf Nureyev, Elyasa Bazna ve Metin And ünlü ve gerçek hayatta yer alan roman kişileridir.

- **Tahir Lütfi Tokay**

Nazlı Eray'ın dedesidir. *İkdam* gazetesinin başyazarlığını yapmıştır. 1912 yılında Mahmut Şevket Paşa'ya gerçekleştirilen suikast sonucunda Sinop Cezaevi'ne sürgün olarak gönderilmiş ve orada bir müddet tutuklu kalmıştır. Cumhuriyet döneminde Atatürk'ün yakın arkadaşı olmuştur. Uzun yıllar boyunca Tiran ve Bağdat'ta büyükelçi olarak çalışmıştır.[163]

Nazlı Eray, *Ay Falcısı* romanında roman kişisi olarak dedesi Tahir Lütfi Tokay'a yer vermiştir. Roman kişilerinden biri olan Nazlı, bir akşam evinde eşi Metin'le otururken dedesi Tahir Lütfi Tokay'ın evine geleceği için çok mutlu olduğunu söyler. Nazlı'nın dedesi 1940'lı yıllardan gelerek Nazlı'yla 1990'ların siyasi yaşamı ve ülkenin sorunları üzerine konuşur. Nazlı ile beraber Tahir Lütfi Tokay uzamda ve zamanda yolculuklar yaparak 1930'lu yıllarda büyükelçilik yaptığı Bağdat'a giderler. Nazlı, orada anneannesinin gençlik halini ve o zamanlar daha üç yaşında olan Demir adlı dayısını

[162] Nazlı Eray, *Deniz Kenarındaki Pazartesi*, Can Yayınları, İstanbul 1990.
[163] Nazlı Eray, *Sis Kelebekleri*, Everest Yayınları, İstanbul 2015, Ayrıca Bkz: http://www.turkishstudies.net/DergiTamDetay.aspx?ID=13357&Detay=Ozet, Erişim Tarihi: 10.12.2018.

görür. Romanda Tahir Lütfi Tokay'ın kurgu içinde gerçek kimliği ile yer alması ve romandaki vaka parçalarının şekillenmesinde yardımcı olan bir karakter özelliğinde olması, onun ünlü ve gerçek hayatta yer almış olan roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

- **Helmut Schreiber (Kalanag) ve Gloria**

Helmut Schreiber, ünlü bir Alman oyuncudur. 1925 yılında doğan Helmut Schreiber, doksandan fazla filmde yer alarak 1995 yılında ölmüştür. Helmut Schreiber, Kalanag adlı bir gösteri geliştirmiştir ve bu gösteriyi eşi Gloria ile birlikte yaparak çok sayıda insan tarafından tanınmıştır.[164]

Nazlı Eray, *Ay Falcısı* romanından Kalanag Show'dan esinlenerek sahnelenen gösteriyi romanına taşır. Ankara'da Karum adlı alışveriş merkezine gelen Kalanag ve eşi Gloria yüzlerce insanın arasında gösterisini yapar. Nazlı, gösteriden sonra evine döner ve döndüğünde kapı çalar. Kapıyı açtığında Kalanag'ın eşi olan Gloria'yı valizleriyle karşısında bulur. Eşini terk eden Gloria, Nazlı'nın yanına gelir. Nazlı'nın, dedesi ve diğer arkadaşlarıyla yaptığı çöl yolculuğunda Gloria da yer alır. Romanda Helmut Schreiber ile onun eşi olan Gloria'nın gerçek kimlikleriyle kurgu içinde bulunmaları onların ünlü ve gerçek roman kişilerinden olduklarını göstermektedir.

- **Mathilda May**

Mathilda May ünlü bir Fransız oyuncudur. 8 Şubat 1965 yılında Paris'te dünyaya gelen May, otuzun üzerinde filmde rol almıştır.[165]

Ay Falcısı romanında Nazlı, yıllar önce hastanede yatarken kendisinin bakımıyla Reşide Hanım adında bir kadının ilgilendiğini hatırlar. Reşide Hanım, Damarcı Hüseyin'e âşıktır. Ancak Damarcı Hüseyin, Reşide Hanım'a yüz vermez. *Ay Falcısı* romanında hasta bakıcı olan Reşide Hanım, Mathilda May'in bedenine girerek Damarcı Hüseyin'in ilgisini çeker ve aralarında cinsel bir çekim meydana gelir. Mathilda May'in fantastik

[164] https://en.wikipedia.org/wiki/Helmut_Schreiber, Erişim Tarihi: 12.12.2018.
[165] http://tr.wikipedia.org/wiki/Mathilda%20May, Erişim Tarihi: 12.12.2018.

türün özellikleriyle şekillenen vaka parçalarında kurguya gerçek kimliğiyle dâhil olması, onun ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

- **Rudolf Nureyev**

Rudolf Nureyev, 17 Mart 1938 yılında doğmuştur. Uzun sıçramaları ve hızlı dönüşleri Vaclav Nijinski'nin efsaneleşmiş gösterilerine benzetilmiş, SSCB'den ayrılmasından sonra Margot Fonteyn'nin gözde partneri ve birçok bale topluluğunun konuk sanatçısı olarak ünlenmiştir. Rudolf Nureyev 6 Ocak 1993 yılında Paris'te ölmüştür.[166]

Ay Falcısı romanında Eray, Rudolf Nureyev'e roman kişisi olarak kurguda yer vermiştir. Romanda Nazlı, arkadaşlarıyla beraber çölde otobüs yolculuğu yaparken kumların üzerinde Rudolf Nureyev'i bale yaparken görürler. Gloria ve Nazlı ünlü baletin kumlar üzerinde yaptığı bu bale dansını çok beğenirler.

- **Elyasa Bazna (Çiçero)**

Elyasa Bazna, İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanya'sı hesabına çalışmış Arnavut asıllı Çiçero kod adlı bir casustur. Babasının ölümüne İngilizlerin sebep olduğunu düşündüğünden dolayı İngilizlere karşı nefret duymuştur. İkinci Dünya Savaşı sırasında Ankara'da İngiliz büyükelçiliğinde uşaklık yaptığı sırada öğrendiği bilgileri Nazi Almanya'sına iletmiştir. 28 Temmuz 1904 yılında doğan Bazna, 21 Aralık 1970 tarihinde ölmüştür.[167]

Ay Falcısı romanında Nazlı'nın dedesi, Elyasa Bazna'nın yaşamı hakkında bilgiler verir. Romanda Nazlı ve arkadaşları, çölde otobüsle yolculuk yaparken çölün ortasında Çiçero'nun casusluk yaptığı için Naziler tarafından kendisine verilen paralarla kaçtığı görüler. Çiçero kaçarken elinde tuttuğu para çantası açılır ve paralar etrafa yayılır. Paraları yakalamaya çalışan Çiçero, paraların sahte olduğunu fark eder ve büyük bir üzüntü yaşar. Tarihsel süreçte var olan bir gerçekliğin romana taşınması ve bu gerçekliği

[166] http://tr.wikipedia.org/wiki/Rudolf%20Nureyev, Erişim Tarihi: 12.12.2018.
[167] http://tr.wikipedia.org/wiki/Elyesa%20Bazna, Erişim Tarihi: 12.12.2018.

de yaşayan kişinin kurgu içinde yer alması, Elyaza Bazna'nın ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

- **Metin And**

17 Haziran 1927 yılından doğan Metin And, Türk bilim insanı, yazar, performans, tiyatro, illüzyon sanatı, sanat tarihi araştırmacısı ve hukukçudur. Ankara Üniversitesinde Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışan And, "Meşrutiyet Çağı, Siyasal, Hukuki ve Toplumsal Düzenin Türk Tiyatrosuna Etkisi" adlı çalışmasıyla doktorasını tamamlamıştır. Bir edebiyat profesörü olan Metin And, 30 Eylül 2008 yılında Ankara'da ölmüştür.[168]

Nazlı Eray, *Ay Falcısı* romanında roman kurgusu içinde ikinci eşi olan Metin And'da da yer vermiştir. Metin And, romandaki kahramanlardan biri olarak vaka parçalarında yer alır. Eserde Eray, Nazlı ismiyle Metin And ile olan evliliğine, bu evlilik sürecinden yaşadıklarına, evliyken dört yıllarını geçirmiş oldukları evlerine ve beraber balayı için gittikleri yurt dışı gezilerine roman kurgusu içinde değinmektedir.

Uyku İstasyonu adlı romanda yer alan Rudolf Nureyev, Margot Fonteyn, Hans Moretti, Bayan Moretti, Kim Bassinger ve Baron Guy De Rotschild ünlü ve gerçek hayattaki roman kişilerine örnektir.

- **Rudolf Nureyev**

Rudolf Nureyev, 17 Mart 1938 yılında doğmuştur. Uzun sıçramaları ve hızlı dönüşleri Vaclav Nijinski'nin efsaneleşmiş gösterilerine benzetilmiş, SSCB'den ayrılmasından sonra Margot Fonteyn'nin gözde partneri ve birçok bale topluluğunun konuk sanatçısı olarak ünlenmiştir. Rudolf Nureyev 6 Ocak 1993 yılında Paris'te ölmüştür.[169]

[168] http://tr.wikipedia.org/wiki/Metin%20And, Erişim Tarihi: 13.12. 2018.
[169] http://tr.wikipedia.org/wiki/Rudolf%20Nureyev, Erişim Tarihi: 12.12.2018.

Nazlı Eray, *Uyku istasyonu* adlı romanında Rudolf Nureyev'in Margot Fonteyn ile beraber bale yapması gibi tarihsel bir gerçekliği roman kurgusu içinde kullanarak bu iki balete roman kişisi olarak eserinde yer vermiştir.

- **Margot Fonteyn**

Margot Fonteyn, 18 Mayıs 1919 yılında İngiltere'de doğmuştur. İngiliz kadın dansçı ve balerindir. Çocuk yaşta dansa başlayan Fonteyn, alanında çok iyi performans göstermesi sonucunda 1935 yılında Royal Ballet adını alarak Sadler's Wells Ballet dans topluluğuna katılmıştır. Dünyaca üne sahip olan Rudolf Nureyev ile ikili oluşturarak sahne alan Fonteyn, 21 Şubat 1991 yılında ölmüştür.[170]

Nazlı Eray, *Uyku İstasyonu* romanında tarihsel açıdan da gerçekliği olan iki balerinin beraber dans edişini fantastik bir atmosferle roman kurgusu içinde kullanmıştır.

- **Hans Moretti ve Bayan Moretti**

Hans Moretti, 24 Temmuz 1928 yılında doğmuş olan bir Alman illüzyonisttir. Eşi Bayan Moretti ile yapmış olduğu illüzyon gösterileriyle bilinmektedir. Hans Moretti 13 Mart 2013 tarihinde ölmüştür.[171]

Nazlı Eray *Rüya Yolcusu* romanında Hans Moretti'nin sahne performanslarında yaptığı illüzyon gösterilerinden alıntılar yaparak bu gösterileri roman kurgusu içinde fantastik bir anlayışla kullanmıştır. Romanda Hans Moretti eşi olan Bayan Moretti ile bir illüzyon gösterisi yapar. Bu gösteriyi Anlatıcı ve yaşlı adam, Hamdullah Bey'in evinde bulunan aynadan izler. Gösteri anında Bayan Moretti havada yatar vaziyette durur. Hans Moretti, eşinin havada olduğunu göstermek için etrafında bir mendil gezdirir. Tam bu sırada Bayan Moretti Hamdullah Bey'in aynasına doğru hızla gelir ve zorda olsa aynanın içinden geçerek Hamdullah Bey'in odasının orta yerinde havada yatay durumda durur. Anlatıcı ve arkadaşları bu duruma şaşırır. Odanın açık penceresinden esen rüzgârdan dolayı kadın, pencereden çıkarak gözden kaybolur. Bayan Moretti'nin Orhan Gazi

[170] http://tr.wikipedia.org/wiki/Margot%20Fonteyn, Erişim Tarihi: 12.12.2018.
[171] http://en.wikipedia.org/wiki/Hans%20Moretti, Erişim Tarihi: 12.12.2018.

Tepesi'nde bulunan bir evliyanın türbesinin üzerinde yatay olarak durması orada bulunan halkın dikkatini çeker ve uyuyan evliyanın uyandığını sanan halk orada toplanarak dilek dilemeye ve kurbanlar kesmeye başlar. Bay Moretti, eşini aramak için evliyanın türbesinin yanına gelir ve eşinin türbenin tepesinde olduğunu görür. Onun yanına giderek birtakım illüzyon hareketleri yapar ve eşi olan Bayan Moretti'yi uyandırır. Halk evliyayı götürdüğünü düşünerek Hans Moretti'nin üzerine yürür ve cebinden çıkardığı gösteri silahıyla ateş ettikten sonra ikisi de oradan kaybolur. Romanda Hans Moretti ile Bayan Moretti'nin mesleki özellikleriyle kurgunun içinde yer almaları, onların ünlü ve gerçek roman kişilerinden olduklarını gösterir.

> "*Moretti damda karısının yanı başında, iki bacağını açmış; dimdik duruyordu. Elleriyle, uyuyan kadının yüzüne doğru birtakım hareketler yaptı. Bayan Moretti'nin uzun takma kirpikli gözleri usul usul açıldı. Şimdi ikisi yan yana türbenin üstünde ayakta duruyorlardı.*
>
> *Adam evliyayı uyandırdı diye bir mırıltı dolaştı kalabalığın arasından.*" (s.104)

- **Kim Bassinger**

Kim Bassinger, 8 Aralık 1953 yılında doğan Amerikalı bir oyuncudur. Elliye yakın filmde oynayan Bassinger, ünlü film serisi James Bond'un *İnsan Gibi Yaşa* adlı filminde de rol almıştır.[172]

Nazlı Eray, *Uyku İstasyonu* adlı romanında Kim Bassinger'e roman kurgusu içinde yer vermiştir. Romanda Anlatıcı gittiği Ömer'in Bahçesi'nde önüne gelen menüden başkasının bedeninde yaşama adlı menüyü seçerek Kim Bassinger'e dönüşür. Romanda beden olarak Kim Bassinger olan Anlatıcı, zihin ve bilinç olarak ise kendi olarak kalır.

[172] https://tr.wikipedia.org/wiki/Kim_Basinger, Erişim Tarihi: 12.12.2018.

- **Baron Guy De Rotschild**

21 Mayıs 1909'da doğan Baron Guy De Rotschild Fransız bir iş adamıdır. Rotschild, Fransız banka sektörünün en önemli kişilerinden biri olarak bilinir. Rotschild, 15 Haziran 2007 yılında 98 yaşındayken Paris'te ölmüştür.[173]

Nazlı Eray, *Uyku İstasyonu* adlı romanında Baron Guy De Rotschild'e bir roman kahramanı olarak yer vermiştir. Romanda Anlatıcı'yla beraber yaşanan birçok vaka parçasında yer alır. Anlatıcı Kim Bassinger'ın bedeninde Paris sokaklarında dolaşırken Baron Guy De Rotschild'le tanışır ve onun kullanmış olduğu Jaguar marka araca binerek yolculuk yapar. Ayrıca Baron Guy De Rotschild, soyut bir mekân özelliği gösteren Ömer'in Bahçesi'ne de Anlatıcı'yla beraber giderek orada yaşanan fantastik olaylara şahit olur. Romanda Rotschild'in gerçek kimliğiyle romandaki vaka parçalarına dâhil olması, onun ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

Elyazması Rüyalar adlı romanda Alfred Jarry, Antonin Artaud, Arthur Rimbaud ve Charles Baudelaire ünlü ve gerçek hayatta yer alan kahramanları oluşturmaktadır.

- **Alfred Jarry**

Alfred Jarry, 8 Eylül 1873 yılında Fransa'da doğmuştur. Rennes Lisesi'ne giderken kendisini üne kavuşturan Kral Übü'yü yazmaya başlar. Alfred Jarry, oyun, şiir gibi edebi yönü olan eserler kaleme almıştır. Topluma ve insanlara yönelik alay dolu keskin bir eleştiri içeren gerçeküstücü ve saçma tiyatronun ilk yazarlarından biri olan Jarry, bu saydığımız iki edebi akımın öncüsü olmuştur. Alfred Jarry, 1 Kasım 1907 yılında 34 yaşındayken Fransa'da ölmüştür.[174]

Nazlı Eray, *Elyazması Rüyalar* romanında Kral Übü'nün yazarı olan Alfred Jarry'ye roman kurgusu içinde bir roman kişisi olarak yer vermiştir. Anlatıcı, bir kitapçının alt katında mistik bir karakter olan Tanrı Ciguri'yi dinlemeye gider. Orada Sulakyurtlu

[173] https://www.turkcebilgi.org/kim-kimdir/g/baron-guy-de-rothschild-26813.html, Erişim Tarihi: 12.12.2018.
[174] https://www.biyografi.info/kisi/alfred-jarry, Erişim Tarihi: 13.12.2018.

Kazım'la beraber çok sayıda insanın bağdaş kurup yere oturmuş bir halde Tanrı Ciguri'yi dinlediğini görür. Anlatıcı'nın bağdaş kurup oturanlar arasında birisi dikkatini çeker ve Sulakyurtlu Kazım'a onun kim olduğunu sorar. Kazım, o kişinin Alfred Jarry olduğunu söyler ve Anlatıcı bu duruma şaşırır.

- **Antonin Artaud**

Antonin Artaud, 4 Eylül 1896 yılında Fransa'da doğmuştur. Fransız tiyatro yönetmeni ve kuramcısı olan Antonin Artaud, geliştirdiği "Vahşet Tiyatrosu" kavramı, ölümünden sonra da öncü oyun yazarlarını ve yönetmenleri etkilemiştir. Artaud, 4 Mart 1948 tarihinde Paris'te 51 yaşındayken ölmüştür.[175]

Nazlı Eray, *Elyazması Rüyalar* romanında Antonin Artaud'a roman kurgusu içinde bir roman kişisi olarak yer vermiştir. *Elyazması Rüyalar* romanında Sulakyurtlu Kazım politika ve hayatta ilgili argo sözler kullanır. Sulakyurtlu Kazım'ın sürekli olarak kullandığı argolu sözler Kral Übü oyunundaki sahneleri çağrıştırır. Kazım'ın bu halini gören bir adam çok iyi bir performans diyerek Sulakyurtlu Kazım'ı tebrik eder. Kazım bu duruma şaşırır. Adam, Kazım'a Kral Übü adlı bir oyunu sahneleyeceğini ve kendisine Kral Übü oyununda başrol teklif ettiğini söyler. Kazım bu teklife sevinir ve kabul eder. Sulakyurtlu Kazım'a bu teklifi yapan, yönetmen Antonin Artaud'dur.

- **Arthur Rimbaud**

Arthur Rimbaud, 20 Ekim 1854 yılında Fransa'da doğmuş olan bir şairdir. Sürrealizmin ve sembolizmin en önemli temsilcisi olan Rimbaud, kendisinden sonra gelen bütün edebi çevreleri etkisi altına almış ve düzene karşı gösterdiği tavırla aykırı bir şair olarak bilinmiştir. *Cehennemde Dört Mevsim* adlı şiir kitabında bütün şiirlerini toplayan şair, 10 Kasım 1891 yılında Fransa'da ölmüştür.[176]

[175] http://www.filozof.net/Turkce/edebiyat/edebi-sahsiyetler-kisilikler-biyografileri/21153-antonin-artaud-kimdir-hayati-kitaplari-hakkinda-bilgi.html?showall=1, Erişim Tarihi: 13.12.2018.
[176] https://www.bilgiustam.com/arthur-rimbaud-kimdir/, Erişim Tarihi: 13.12.2018.

Nazlı Eray, Arthur Rimbaud'a gerçek hayattaki kimliğiyle bir şair olarak romanda yer vermiştir. Anlatıcı, Ankara'nın sokaklarında yürürken kendisine birisi çarpar ve çarpan kişiye dikkatli olmadığı için bağırır. Anlatıcı, kendisine çarpan kişinin Arthur Rimbaud olduğunu görür.

"*Bir sokak serseri geçerken çarptı bana.*

Dikkat etsene ulan! Diye bağırdım.

Dönüp şöyle bir baktı bana.

Kısık bir sesle kulağımın dibinde fısıldadı.

Gerçek yaşam yok. Biz dünyada değiliz.

Tanımıştım onu. Büsbütün heyecanlandım.

Hey Rimbaud! Diye bağırdım. Rimbaud, dur!" (s.206)

- **Charles Baudelaire**

Charles Baudelaire, 9 Nisan 1821 yılında Fransa'da doğmuştur. 19. Yüzyılın en önemli Fransız şairlerinden biri olarak kabul edilen Baudelaire'nin *Elem Çiçekleri* adlı şiir kitabı ses getirmiştir. Yaşamının sonlarına doğru psikolojik ve maddi anlamda sıkıntılar çeken şair, 31 Ağustos 1867 yılında Fransa'da ölmüştür.[177]

Nazlı Eray, romanda *Charles Baudelaire*, bir roman kişisi olarak *Elyazması Rüyalar* adlı romanında yer vermiştir. Anlatıcı, bir kitapçının alt katında mistik bir karakter olan Tanrı Ciguri'yi dinlemeye gider. Orada Tanrı Ciguri'yi dinleyenler arasında Charles Baudelaire görür ve şaşırır.

Rüya Yolcusu adlı romanda yer alan Anita Wood ile Metin And ünlü ve gerçek hayattan kahramanları oluşturmaktadır.

[177] https://tr.wikipedia.org/wiki/Charles_Baudelaire, Erişim Tarihi: 13.12.2018.

- **Anita Wood**

Anita Wood, 1937 yılında Amerika'da doğmuştur. Amerikalı bir sanatçı olan Wood, oyunculuk ve yazarlık üzerine çalışmaları vardır. Ayrıca Anita Wood, TV yapımcılığı da yapmıştır.[178]

Nazlı Eray, *Rüya Yolcusu* romanında Anita Wood ile Elvis Presley'in beraberliklerine değinmiş ve onların ayrıldığı dönemde Anita Wood'un yaşadıklarına değinebilmek için romandaki fantastik kurgu içinde bir roman kahramanı olarak ona yer vermiştir. Anlatıcı, Hızır aracılığıyla uzam boyutunda yaşanan değişimlerle Las Vegas'a gider. Kulislerin olduğu bölümde Işık'ın odasını arayan Anlatıcı, Anita Wood'un adının yazılı olduğu odayı görür. Anlatıcı, Anita Wood ile görüşür. Anita Wood, Elvis Presley ile beş yıl süren beraberliklerini ve kendisini terk ederek gittiği Priscilla adlı genç kızı anlatır. Anita Wood, Elvis Presley'in daha çocuk yaşta olan genç bir kız için kendisini terk etmesine çok üzüldüğünü söyler. Romanda Anita Wood'un gerçek hayattaki kimliğiyle roman kurgusu içinde yer alması, onun ünlü ve gerçek hayattan biri olduğunu gösterir.

- **Metin And**

Nazlı Eray, *Rüya Yolcusu* adlı anı roman tarzındaki bu eserinde ikinci eşi olan Metin And'da da roman kurgusu içinde roman kişi olarak yer vermiştir. Eserde Eray, anlatıcı kimliğiyle Metin And ile olan evliliğine, dört yıllarını geçirmiş oldukları evlerinin kendisinde bıraktığı psikolojik etkiye ve beraber gittikleri yurt dışı gezilerine roman kurgusu içinde değinmektedir.

2.1.3.5. Mitolojik Karakterli Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan beş romanın dördünde mitolojik karakterli kahramanlar roman kişilerini oluşturmaktadır. *Elyazması Rüyalar* ile *Rüya Yolcusu* adlı romanlarda yer alan mitolojik karakterli kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

[178] https://www.imdb.com/name/nm1528733/, Erişim Tarihi: 13.12.2018.

Elyazması Rüyalar adlı romanda Tanrı Ciguri roman kurgusu içinde yer alan mitolojik karakterli bir kahramandır.

- **Tanrı Ciguri**

Nazlı Eray, *Elyazması Rüyalar* romanında "bir bilge ve dediğine güvenilen biri" olarak tanımlanan Tanrı Ciguri'ye roman kurgusu içinde yer vermiştir. İnsanların, şairlerin ve yazarların bir kitapçıda Tanrı Ciguri'nin etrafında toplanarak onun söylediklerini dinledikleri ve dediklerinin doğruluğuna inandıkları mistik bir karakter özelliği gösteren roman kişilerinden biridir. Romanda Anlatıcı'nın başından geçen olayları anlattığı bir kişi özelliğinde olan Tanrı Ciguri, Anlatıcı'ya yutması için bir tohum verir. Anlatıcı, bu tohumu yuttuğunda geçmişte yaşadığı yerlere ve geçmişte yaşamış olduğu olaylara zaman ve uzam boyutunda yapılan değişimlerle döner. Tanrı Ciguri, Anlatıcı'nın müşterek bir belleği paylaştığı İstanbul'u rüyasında gören adamdan Anlatıcı'nın anılarının yazılı olduğu defteri alır ve ona verir. Romanda gelişen bu vaka parçaları sonucunda Tanrı Ciguri, Anlatıcı'ya telkinlerde bulunur.

Rüya Yolcusu romanında yer alan Hızır adlı roman kişisi kurgu içinde mitolojik karakterli kahramanlardan biridir.

- **Hızır**

Rüya Yolcusu adlı romanda Anlatıcı, Hızır'ı ilk kez babaannesiyle kaldığı dönemde görmüştür. Romanda hikmet sahibi olan, yeşiller içinde takım elbise giyen ve Nazlı'nın uzam ve zaman boyutunda yolculuk yapmasını sağlayan bir karaktere sahip, mistik bir roman kişisidir. Romanda Hızır sayesinde meydana gelen uzam değişimleri romandaki konu ve olay yelpazesini genişletmektedir. Ayrıca romana fantastik bir özellikte katmaktadır. Hızır'ın kurgu içindeki bu özellikleri ile "Hızır" kimliğiyle romanda yer alması, onun mitolojik karakterli roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

"*Hadi çabuk ol dedi Hızır. Gidiyoruz.*

Nereye gidiyoruz?

Las Vegas'a gidiyoruz. Şaşırmıştım.

Ne yapacağız Las Vegas'ta?

Işık bekliyor dedi Hızır. Hadi çabuk ol.

Tel dolabın önünden ayrıldım. Ver elini bana dedi Hızır. Elimi uzattım ona. İki dakika sonra Las Vegas'ın orta yerindeydik!" (s.89)

2.1.3.6. Gaipten Haber Veren Kahramanlar

Ay Falcısı adlı romanda yer alan Ay falcısı roman kurgusu içinde gaipten haber veren kahramanlara örnektir.

- **Ay falcısı**

Ay falcısı, romanda Nazlı'nın arkadaşlarıyla beraber yaptığı çöl yolculuğu sırasında gördükleri bir kadındır. Bu kadın elinde ufak bir ayna ile gökyüzündeki ayı yakalayarak isteyene görmek istediği şeyi gösterebildiğini söyler. Nazlı, adı Ay falcısı olan bu kadının söylediklerini duyduğunda ürker. Ay falcısı'nın elindeki ayna yardımıyla ayı yakalayarak gelecekten de (bilinmeyen) görülmek istenen şeyleri gösterebilmesi, onun gaipten haber veren kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

Tablo 2.1: Otobiyografik karakterli romanlarda şahıs kadrosu

Romanlar	**Olumsuz ve Kötü**	**Hayali (Fantastik) ve İnsan Dışı**	**Eşya Figürleri**	**Ünlü ve Gerçek Hayattan**	**Mitolojik Karakterli Gaipten Haber Veren**
Deniz Kenarındaki Pazartesi				John Robert Challinor	
	Büyü Yapan Kadın (Bacım)	Antonio Diavolo,		Helmut Schreiber (Kalanag), Gloria,	**Ay falcısı**

Ay Falcısı				Tahir Lütfi Tokay, Mathilda May, Rudolf Nureyev, Elyasa Bazna (Çiçero), Metin And	
Uyku İstasyonu		Peri Kızı, Ağaç, Dev Saksı Bitkileri	Kurukafa, Erkek Büstü	Rudolf Nureyev Margot Fonteyn Hans Moretti, Bayan Moretti, Kim Bassinger, Baron Guy De Rotschild	
Elyazması Rüyalar	İlk Karısı	Eski Fotoğraf		Alfred Jarry, Antonin Artaud Arthur Rimbaud Charles Baudelaire	Tanrı Ciguri
Rüya Yolcusu		Kel Maleç, Çekirge		Anita Wood, Metin And	Hızır

Otobiyografik karakterli romanlarda yer alan kahramanlar romanların içeriğindeki fonksiyonlarına göre gruplandırılmışlardır. Romanlarda olumsuz ve kötü karakterli kahramanlar, sevmedikleri ve kıskançlık hissiyle karşısındaki kişiye zarar vermek amacıyla kötülükler yapan kişi özelliğindedir. Hayali ve insan dışı varlıklardan oluşan kahramanlar fantastik özelliklere sahip olan kahramanlardır. Eşya figürlerinden oluşan kahramanlar, gerçek hayatta var olan cansız nesnelerden oluşan kahramanlardır ve bu kahramanlar fantastik türün özellikleriyle birer roman kişisi haline gelmişlerdir. Ünlü ve gerçek hayatta yer alan kahramanlar, yaşamın içinden gelen gerçek kimlikleriyle romanlardaki vaka parçalarını yaşayan kişilerdir. Mitolojik karakterli kahramanlar, birtakım ilahi özelliklere sahip olan ve kutsallık atfedilen kişi özelliğine sahiptir.

Gaipten haber veren kahramanlar ise romanlardaki gelecekten (bilinmeyenden) haber veren kahramanlardır. Sonuç olarak bu bölümde yer alan romanlardaki kahramanların karakter analizleri kurgu içinde meydana gelen vakalara göre çıkarılmıştır. Ayrıca mitolojik karakterli ve gaipten haber veren kahramanlar tablo içinde aynı sütunda gösterildiğinden dolayı gaipten haber veren kahramanlar koyu renkte yazılmıştır.

2.1.4. Mekân

Romanda yer alan kişilerin ve meydana gelen olayların ya da durumların anlatıldığı ortama mekân denir. Romanda yazar, mekân unsurlarını "*olayların cereyan ettiği çevreyi tanıtmak, roman kahramanlarını çizmek, toplumu yansıtmak ve (roman içindeki) atmosferi yaratmak*"[179] amacıyla kullanır.

Klasik roman yazımında mekânın fonksiyonel amacı geniş olmakla birlikte önem de arz etmekteydi. Ancak günümüzün modern romanlarında mekân unsuru biraz daha geri plana alınarak insanın iç dünyasına yönelir. Her romancı yazmış olduğu romanının kurgusunu belirgin olsun ya da olmasın bir mekânın üzerine inşa eder. Günümüz roman anlayışında uzun uzadıya mekân tasvirleri yerine daha çok mekânın roman kişisinde bıraktığı etki üzerinden mekân tasvirleri yapılmaktadır.

Nazlı Eray'ın bu başlık altında incelemiş olduğumuz otobiyografik karakterli romanlarındaki mekân unsurları gerçekçi bir mekân özelliği taşımaktadır. Yazarın söz konusu bu eserlerinde gerçekte var olmayan mekânlar yok denecek kadar azdır. Bu durumun da Eray'ın eserlerinde büyülü bir gerçekçi dünya yarattığını göstermektedir. Yazarın eserlerinde mekân, çocukluğunu geçirdiği, seyahat ederek gördüğü ve hayatında önemli yeri olan yani duygusal bağ kurduğu mekânlardır.

2.1.4.1. Somut Mekânlar

Beş duyu organıyla algılanabilen mekânlara somut mekânlar adı verilmektedir. Bu bölümde incelemesini yapmış olduğumuz beş romanda somut mekânlara roman kurgusu

[179] Mehmet Tekin, *a.g.e.,* s.129.

içinde yer verilmiştir. Romanlarda yer alan somut mekânları, açık ve geniş mekânlar ile açık dar ve kapalı mekânlar olmak üzere gruplandırarak inceleyeceğiz.

- **Açık ve Geniş Mekânlar:**

Deniz Kenarında Pazartesi adlı romanda yer alan açık ve geniş mekânlar; Londra, İstanbul, Ankara ve Amerika'dır. Roman kurgusu içinde yer alan bu mekânlar Anlatıcı'nın anılarını yazarken hatırlanma yoluyla değinilen mekânlardır. Anlatıcı, bu mekânlarda yaşamış olduğu olayları geriye dönüş tekniği kullanarak hatırlar ve bu mekânlarda yaşadıklarına yazmış olduğu anı kitabında yer verir. Kısaca roman kurgusundaki bu mekânlar geçmişte yaşanılan olayların geçtiği mekânlardır.

Ay Falcısı adlı romanda yer alan açık ve geniş mekânlar; Ankara, İzmir, Bodrum, Bağdat, Singapur, Bangkok, Londra, Paris, Çöl ve Irak'tır. Romanda saymış olduğumuz açık ve geniş mekânlardan bazıları (Singapur, Bangkok, Londra, Paris) roman kurgusu içinde olayların ve durumların geliştiği ya da yaşandığı yerler değillerdir. Romanın başkişisi olan Nazlı tarafından anıların hatırlanması sonucunda yer verilmiş olan mekânlardır. Ayrıca romanda yer alan Ankara, Çöl ve Irak gibi gerçek mekânlar ise fantastik olaylarla aksiyon ortamının yaşandığı mekânlardır. Ankara zamanda ve uzamda değişimlerin yaşandığı açık mekândır. Çöl, bir otobüsle Nazlı ile arkadaşlarının giderken bir serap niteliği gösteren ünlü ve gerçek hayattan insanları gördükleri yer özelliğindedir. Örneğin Nazlı ve arkadaşları bir casus olan Elyasa Bazna'yı (Çiçero) çölde elinde bir bavulla görür ve ünlü bir balet olan Rudolf Nuruyev'i ise çöl kumları üzerinde bale yaparken seyreder.

Uyku İstasyonu adlı romanda yer alan açık ve geniş mekânlar; İstanbul, Sinop, Bursa, Ankara, Antalya ve Paris'tir. Romanda yer alan bu açık ve geniş mekânlar roman kurgusu içindeki olayların geliştiği ve aksiyonun sağlandığı mekânlardır. Bu mekânlar anlık olarak meydana gelen uzam değişimleriyle kurgu içindeki yeni vaka parçalarının şekillenmesine yardımcı olurlar. İstanbul şehri Anlatıcı'nın annesinin hasta olduğu dönemde bulunduğu bir yerdir. Bu yer, Anlatıcı'nın annesi hastayken duygusal bir bağ kurduğu mekân özelliğindedir. Sinop, Anlatıcı'nın hayal dünyasında annesiyle

konuştuğu, ona karşı olan özlemini giderdiği açık ve geniş bir mekândır. Antalya ve Bursa ise Anlatıcı'nın Hamdullah Bey ve yaşlı adamla fantastik olayları yaşadığı açık ve geniş mekân özelliğindeki yerlerdir.

Elyazması Rüyalar adlı romanda yer alan açık ve geniş mekânlar; Ankara, Bodrum ve İstanbul'dur. Romanda yer alan Bodrum ve İstanbul anıların hatırlanması sonucunda arka fonda değinilen mekânlardır. Bu mekânlar roman içindeki vaka parçalarının oluşturduğu aksiyon ortamının meydana geldiği mekânlar değillerdir. Ankara ise fantastik bir kurguyla oluşturulmuş olan olayların yaşandığı açık ve geniş mekânı simgelemektedir.

> "*Hafif bir ıslık tutarak Yeşilyurt Sokağı'nın oralara saptım. Ankara'da akşam olmuştu.*" (s.206)

Rüya Yolcusu adlı romanda yer alan açık ve geniş mekânlar; Prag, Londra, Hawaii, Bodrum, Ankara, İstanbul, New York, Danimarka, Berlin, Las Vegas, Napoli, Chicago, Peterburg, Paris, Venedik, Wiesbadan, Seul, Sicilya, Rio de Janeiro ve Venedik'tir. Romanda yer alan birçok mekân roman kurgusu içinde yer alan anıların oluşturduğu mekânlardır. Bu özellikteki mekânlar anıların hatırlanması yoluyla roman kurgusu içinde değinilmiş olan mekânlardır.

- **Açık Dar ve Kapalı Mekânlar:**

Deniz Kenarında Pazartesi adlı romanda yer alan açık dar ve kapalı mekânlar; Eyüp, İstiklal Caddesi, Şişhane Yokuşu, otel odası (anıların yazıldığı oda) ve Amerikan Kültür Ataşesi'nin evidir. Roman içinde yer alan ve olayların gelişiminde önemli bir yere sahip olan mekân, anıların yazıldığı otel odasıdır. Anlatıcı, kurgu içinde otel odasından fantastik özellikler gösteren uzam değişimleriyle mekânda ve zamanda yolculuklar yaparak ortaokul arkadaşı Jülide ile birlikte okul çıkışı gittikleri İstiklal Caddesi ile Şişhane Yokuşu'na gider ve 1950'li yılların mekânlarında dolaşarak geçmişte kalan anılarını tekrar arkadaşı Jülide'yle birlikte yaşar. Anlatıcı, yaşanan bu geriye dönüşler

sonucunda anılarını yazdığı mekân olan otel odasına tekrar gelerek anılarını yazmaya kaldığı yerden devam eder.

> "*Jülide beni tüm gücü ile kolumdan çekmiş, bir anda İstiklal Cadde'sine sürüklemişti. İşte İstiklal Cadde'sinde iki çocuktuk. Tünele doğru yürüyorduk. Okul çıkışıydı.*" (s.50)

Ay Falcısı romanında yer alan açık dar ve kapalı mekânlar şunlardır: Rodos Adası, apartman dairesi, hastane odası, Hotel Raspail, helikopter ve otobüstür. Romanda yer alan kapalı mekânlardan hastane odası, Nazlı'nın hasta olduğu dönemde hatıraların çağrıştırması sonucunda yaşadıklarını anlattığı mekânlardan biridir. Hotel Raspail'de benzer şekilde anıların hatırlanması sonucunda yer verilen mekân özelliğindedir. Hotel Raspail, Nazlı'nın eşi olan Metin Bey'le balayı için gittikleri ve Paris'te kaldıkları otelin adıdır. Otelin Nazlı'da bıraktığı olumlu etkiye kurgu içinde yer verilir. Helikopter ve otobüs ise fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak şekillenen vaka parçalarının yaşandığı ve aksiyon ortamının çeşitlenmesini sağlayan mekânlardır.

Uyku İstasyonu adlı romanda yer alan açık dar ve kapalı mekânlar; Alanya, Kemer, Orhan Gazi Tepesi, Hasanpaşa, hastane, türbe, Yıldız Tozu Oteli, Azer Apartmanı ve Hamdullah Bey'in evidir. Romanda olayların yaşandığı, aksiyon ortamının sağlandığı mekânlardır. Dar mekânlardan biri olan türbe hem tematik açıdan hem de fantastik özellikler açısından kurgu içinde önemli bir yere sahiptir. Eray, bu mekân faktörüyle insanların hurafelere inanmadaki ısrarını ve bu tür batıl inanışlardan yardım ummasını tematik açıdan kurgu içinde işlemiştir. Hamdullah Bey'in evinde bulunan aynada Hans Moretti'nin eşi ile birlikte yapmış olduğu illüzyon gösterisini Anlatıcı, yaşlı adam ile birlikte Hamdullah Bey'in aynasından izlerken bir anda Bayan Moretti'nin aynadan ve evin penceresinden dışarı çıkarak Orhangazi Tepesi'nde bulunan türbenin tepesinde yatar vaziyette durmasından dolayı halk tarafından türbede bulunan evliyanın uyandığının sanılması birtakım inanışsal ritüellerin gerçekleşmesine neden olur. Nazlı Eray, toplum içinde süregelen hurafelere yönelik inanışları tematik açıdan kurgu içinde yer verirken Bayan Moretti'nin aynanın içinden geçip türbenin üzerinde yatar vaziyette

durması fantastik bir özellik göstermektedir. Roman kurgusu içinde türbe ve Hamdullah Bey'in evi, fantastik özeliklerin yoğun olduğu ve olayların yaşandığı mekânlardır. Ayrıca Yıldız Tozu Oteli'nde montaj tekniğinden yararlanılır ve *Uykuda Sevilen Kızlar* romanın konusundan esinlenilerek oluşturulmuş olaylar da kapalı bir mekân özelliği gösteren Yıldız Tozu Oteli'ne fantastik bir işlev kazandırmıştır.

> "*Moretti damda karısının yanı başında, iki bacağını açmış; dimdik duruyordu. Elleriyle, uyuyan kadının yüzüne doğru birtakım hareketler yaptı. Bayan Moretti'nin uzun takma kirpikli gözleri usul usul açıldı. Şimdi ikisi yan yana türbenin üstünde ayakta duruyorlardı.*
>
> *Adam evliyayı uyandırdı diye bir mırıltı dolaştı kalabalığın arasından.*" (s.104)

Elyazması Rüyalar romanında yer alan açık dar ve kapalı mekânlar; Abalı Dede Türbesi, Kadıköy, Arnavutköy, Tunalı Hilmi Caddesi, Şişhane Yokuşu, Huzur Apartmanı(yatak odası) ve Frej Apartmanı'dır. Roman kurgusu içinde Abalı Dede Türbesi olayların geliştiği mekânlardan biridir. Bu mekân fantastik özelikte olan olayların yaşandığı, kurgu içinde önemli bir yeri ve işlevi olan bir mekândır. Bu mekânda rüya gören insanların uyandıklarında gördükleri rüyaları anlatması sonucunda gelişen olaylar romanın kurgu atmosferini oluşturmaktadır. Frej Apartmanı, Huzur Apartmanı ve Şişhane Yokuşu ise anıların etkisiyle rüyalarda görülen duygusal mekânlardır.

Rüya Yolcusu adlı romanda yer alan açık dar ve kapalı mekânlar; Eyüp, Lowa City, Capri, Türkiye'de Son Durak, Tozlu Altın Kafes (Huzur Apartmanı), Anlatıcı'nın anneannesinin evi, Casa Malaparte'nin Evi, Catania ve Koçu Meyhanesi'dir. Romanda yer alan bu mekânlar anıların hatırlanması yoluyla kurguda yer alan mekânlardır. Bu mekânlar, Anlatıcı'nın seyahat ettiği yerlerdeki izlenimlerini anlattığı mekânları oluşturmaktadır. Ancak Anlatıcı'nın anneannesinin evinde Hızır ile yapmış olduğu uzam değişimleri, bu kapalı mekânın fantastik olayların gerçekleştiği bir mekân işlevine bürünmesini sağlamıştır.

2.1.4.2. Soyut (Fantastik) Mekânlar

Ay Falcısı romanında yer alan soyut mekân ceviz kabuğudur. Romanda Nazlı, kendisine ceviz kabuğundan yapılmış olan büyünün etkisindedir ve dostlarıyla bir nehir üzerinde bu ceviz kabuğunun üzerinde giderler. Ancak Nazlı ve arkadaşları bu ceviz kabuğunun içinden kurtulmanın yolarını ararlar. Çünkü büyüden dolayı bu kabuğun içi Nazlı'yı bunaltmakta ve boğulacakmış gibi olmasına yol açmaktadır.

> "*Hemen tanıdım onu! Büyüde kullanılan kabuktu bu. Boyutu büyümüştü, bir nehrin üzerinde yüzüyorduk, hepimiz onun içindeydik. Dedem öne oturmuştu. Giselle onun yanındaydı. Gloria ceviz kabuğunun kenarından, akan suyu seyrediyordu.*" (s.105)

Uyku istasyonu adlı romanda yer alan soyut (fantastik) mekân Ömer'in Bahçesi'dir. Takkeli Yaşlı Adam, Anlatıcı'yı Ömer'in Bahçesi'ne götürür. Anlatıcı, burada yer alan menüyü eline alır. Menüde yemek listeleri yerine bellek çölünde bir dolaşma, beden değiştirme, özel çocukluk ve ilk gençlik günlerinde ufak bir gezinti gibi fantastik yönü olan içerikler yer alır. Anlatıcı, garson tarafından kendisine verilen bir şurupla beden değiştirir ve Kim Bassinger'in bedenine girer. Ömer'in Bahçesi'nde yer alan bu gibi olağandışılıklar sadece orada geçerlidir. Bahçenin kapısından dışarı çıkıldığında kapının üstünde bulunan koyun kellesinden çıkan lazerle bütün yaşananlar unutulup her şey eski haline döner. Ömer'in Bahçesi roman kurgusu içinde kattığı işlevle soyut (fantastik) bir mekân özelliğindedir.

> "*... Beden değiştirmek.*
>
> *Menünün altında ufak bir not vardı. Dikkatle okudum.*
>
> *Tüm bu oyunlar yalnızca Ömer'in Bahçesi içinde geçerlidir. Bahçe dışına çıkılınca burada olup biten her şey unutulur.*" (s.110)

Elyazması Rüyalar adlı romanda yer alan soyut (fantastik) mekânlar; Kadınlar Locası ve Yağmur Lokantası'dır. Abalı Dede Türbesi'nde rüyaya yatan Anlatıcı, rüyasında kendini bir anda yağmurun sürekli yağdığı Yağmur Lokantası adlı bir yerde bulur. Burada

türbedeyken tanıştığı yaşlı kadın Müveddet'te vardır. İkisi konuşmaya başlar. Yağmurun sürekli yağdığı bu Yağmur Lokantası'nda her şimşek çaktığında Anlatıcı, fantastik bir uzam değişikliği yaşayarak Abalı Dede Türbesi'ne geri döner. Romanda Yağmur Lokantası'nın fantastik olayların yaşandığı yer özelliğinde olması ve anlık uzam değişimlerinin yaşanması, oranın soyut (fantastik) mekân özelliğinde olduğunu gösterir. Romanda yer alan bir diğer soyut (fantastik) mekân Kadınlar Locası ise Anlatıcı'yı yaşamı boyunca kıskanan, çekemeyen ve hakkında olumsuz düşünen bütün kadınların toplandığı yerdir. Bu loca Sulakyurtlu Kazım'ın attığı bir bomba sonucu, içindeki kadınlarla birlikte yok olur.

2.1.4.3. Mekânın Kahramanlar Üzerindeki Etkisi

Deniz Kenarında Pazartesi adlı romanda Anlatıcı, anılarını yazdığı otel odasıyla duygusal bir bağ kurar. Anılarını yazmak için en doğru ve en uygun yerin otel odası olduğunu düşünür.

> "*Bu çıplak bir doktorun bekleme odasını anımsatan odaya artık iyice alışmıştım. Belki de bu odada, bana ait fazla bir şeyin olmaması rahatlatıyordu beni. Bu deniz kenarında geçiciydim. Böyle bir odada günlerimi geçirip, anılarımı kaleme almam çok daha uygundu.*" (s.77)

Ay Falcısı romanında mekânın insan üzerine etkisi olduğu görülebilmektedir. Aynı zamanda mekânın insan üzerindeki etkisi görülürken roman kişilerinin olayların sonucunda yaşadıkları, bulundukları mekâna da etki ettiği karşımıza çıkmaktadır. Romanda Nazlı'nın Bangkok şehrine gittiğinde şehrin Nazlı'da bıraktığı olumlu etkilere yer verilirken gelişen olumsuz olaylar sonucunda aynı mekânın Nazlı üzerinde olumsuz bir etki ettiği görülmektedir. Nazlı aldığı uçak biletindeki tarihleri karıştırması sonucunda uçağı kaçırır ve Türkiye'ye dönecek olan başka bir uçakta hemen bulamaz. Yaşanan bu durum Nazlı'nın moralini bozar ve Bangkok'ta kendisini mutlu eden mekânlar olumsuz bir hal alarak mutsuz etmeye başlar. Ayrıca roman kurgusu içinde Nazlı'nın hasta olduğu dönem boyunca kaldığı hastane odasında yaşadıkları da hastanenin Nazlı'da olumsuz bir etki bırakmasına neden olur.

Uyku İstasyonu romanında aksiyonun yaşandığı mekânın roman kişileri üzerinde etkisinin olduğu görülmektedir. Sinop Cezaevi'ne gittiğinde oranın görüntüsü Anlatıcı üzerinde olumsuz bir etki bırakır. Cezaevinin sessizliği ve insanı baskılayan atmosferi Anlatıcı'yı etkiler. Ayrıca roman kurgusu içinde yer alan antik tiyatronun görüntüsü ise Anlatıcı'da olumlu etkiler bırakır.

> "*Deniz masmaviydi şimdi, güneş açmıştı. Sinop cezaevinin o insanı ezen gölgesi birden üstümüze vurdu. Sanki alt kat hücrelerdeki mazgalların arasına girip fır dönen denizin ıslığı kulağımıza geldi. İkimiz de ürperdik.*" (s.13)

Elyazması Rüyalar romanında aksiyonun yaşandığı mekânın roman kişisine/kişilerine etkisi olduğu görülmektedir. Anlatıcı uyandığında kendini bir türbenin içinde bulur. Türbenin fiziki yapısı ve loş ortamı Anlatıcı'nın uykusunun gelmesine neden olmaktadır. Romanda Anlatıcı uyandığında kendini evli olduğu dönemde eski eşiyle beraber yaşadığı evin içinde (Huzur Apartmanı) bulması, Anlatıcı üzerinde olumsuz bir etki yaratır. Anlatıcı bu mekânın içinde kendisini bulunca geçmişte yaşadığı acıları tekrar yaşayacağını düşünür. Ayrıca Nazlı Eray'ın bu romanında yer alan Abalı Dede Türbesi romanın başkişisinin zihni ve belleğinde yaşadıklarının mekânlaşmış halinin bir yansımasıdır.

> "*Evet. Ne tuhaf, bu türbenin içindeki havada insanı uyutan bir şey mi var diye mırıldandım*." (s.20)

Rüya Yolcusu adlı romanda yer alan bazı mekânların roman kişilerine etki ettiği görülmektedir. Anlatıcı'nın Las Vegas'a gittiğinde şehrin yapaylığı ile oranın rengârenk ışıklar içinde oluşu kendisini etkiler. Ayrıca Anlatıcı'nın arkadaşı Necla ile yapmış olduğu seyahat sırasında gittikleri Malaparte'nin evinin görüntüsü kendisinde değişik duyguların uyanmasına yol açar. Evin piramide benzeyen iç görüntüsünün güzelliğiyle aynı anda yaşanan zıt duygular Anlatıcı üzerinde olumlu ve olumsuz etkiler bırakır.

"*Evin içi bir piramidin içini anımsatıyordu bana. Boğucu ve heyecan verici bir şey var burada, bu evin içinde. Tuhaf tarifi imkânsız duygular ruhumu sarıyor; geçmişin birdenbire, bu evin salonunda gelivermesi bu. Ürkütücü. Bir ölünün yavaşça dirilip insanın eline dokunması, hafif tebessüm etmesi gibi bir şey.*" (s.102)

Tablo 2.2: Otobiyografik karakterli romanlarda mekân envanteri

Romanlar	**Açık ve Geniş**	**Açık-Dar ve Kapalı**	**Soyut Fantastik**	**Mekân Kahraman**
Deniz Kenarında Pazartesi	Londra, İstanbul, Ankara, Amerika	Eyüp, Şişhane Yokuşu, Otel odası, Amerikan Kültür Ataşesinin Evi		Anıların yazıldığı yer olan Otel Odası
Ay Falcısı	Ankara, İzmir, Bodrum, Bağdat, Singapur, Bangkok, Londra, Paris, Çöl, Irak	Rodos adası, Apartman dairesi, Hastane odası, Hotel Raspail, Helikopter	Ceviz Kabuğu	Londra, Hastane
Uyku İstasyonu	İstanbul, Sinop, Bursa, Ankara, Antalya, Paris,	Alanya, Kemer, Orhan Gazi Tepesi, Hasanpaşa, Türbe, Hastane, Yıldız Tozu Oteli, Azer Apartmanı, Hamdullah Bey'in Evi	Ömer'in Bahçesi	Antik Tiyatro, Sinop Cezaevi
Elyazması Rüyalar	Ankara, Bodrum, İstanbul	Abalı Dede Türbesi, Kadıköy, Arnavutköy, Tunalı Hilmi Caddesi, Şişhane Yokuşu, Huzur Apartmanı(yatak odası),	Kadınlar Locası Yağmur Lokantası	Huzur Apartmanı (Yatak Odası) Abalı Dede Türbesi

		Frej Apartmanı		
Rüya Yolcusu	Prag, Londra, Hawaii, Bodrum, Ankara, İstanbul, New York, Berlin Danimarka, Las Vegas, Napoli, Chicago, Paris, Peterburg, Seul, Sicilya, Wiesbadan, Rio de Janeiro, Venedik	Eyüp, Lowa City, Capri, Cataniaa, Türkiye'de Son Durak, Tozlu Altın Kafes (Huzur Apartmanı) Anneanne'nin Evi, Casa Malaparte'nin Evi, Koçu Meyhanesi		Las Vegas, Venedik, Prag, Petersburg, Danimarka, Huzur Apartmanı (Yatak Odası)

Toparlayacak olursak bu bölümde yer alan romanlarda açık ve geniş mekânlarla açık dar ve kapalı mekânlar yoğun olarak kurgudaki aksiyon ortamının sağlandığı mekânlardır. Ayrıca romanlarda yaşanan vaka parçalarının kahramanlar üzerindeki etkisinin bu bölümde yer alan roman mekânlarına fazlaca yansıdığı görülmektedir.

2.1.5. Zaman

Romanda nasıl bir olay, kahraman ve mekân varsa anlatılan olayların geçtiği ve olayları yaşayan roman kahramanlarını etkisi altına alan bir zaman da vardır.

Romanda zaman kavramı geçmişten bugüne değişkenlik göstermiştir Klasik romanlarda zaman, "*geçmiş zaman, şimdiki zaman ve gelecek zaman olarak kesin kategoriler halinde*"[180] verilmektedir. Ancak geçen zaman için insanlığın bilincinde yaşanan değişiklikler romanın kurgusuna ve olaylarına yansıdığı gibi romanın zamanına da yansımıştır. Gelişen bu süre zarfında zamanın "*geçmiş-şimdi-gelecek şeklinde değil, iç-içe bilinçte yer ettiği gibi yansıtıl(dığı)*"[181] görülmektedir.

[180] Rasim Özdenören, *Ruhun Malzemeleri*, Risale Yayınları, İstanbul 1986, s.97-98.
[181] Gürsel Aytaç, *Edebiyat Yazıları III*, Gündoğan Yayınları, Ankara 1995, s.30.

Nazlı Eray'ın bu bölümde incelenen otobiyografik karakterli beş romanında zaman, kronolojik olarak ilerlememekte geçmiş, şimdi ve gelecek zaman arasında geçişler yaşanmaktadır.

2.1.5.1. Deniz Kenarında Pazartesi

Deniz Kenarında Pazartesi romanında yazarın çocukluğu, üniversite yılları, Ankara'da üç yıllık memuriyet hayatı, tanıştığı arkadaşlarıyla yaşadığı anılar ve geçirdiği hastalıklar gibi vb. birçok anıya yer verilmiştir.

- **Vaka Zamanı:**

Anı roman türündeki bu eser, 1983 yılı öncesindeki 20 yıl ve eseri yazmaya başlamadan önceki son 20 gün arasındaki zaman diliminde yer alan anıların romanlaştırılarak anlatılmasıdır. Eray, romanda bu zaman dilimlerinde geçen vaka zincirlerini kronolojik bir çizgide anlatmamış geriye dönüşlerle roman kurgusunu oluşturmuştur. Romanın vaka zamanları genel olarak Eray'ın anılarına yer verdiği çocukluk ve ilk gençlik dönemleri, (1950-1960) Ankara'daki iş deneyimi, (1965 sonrası) Pasifik ülkelerine gidişinde yaşadığı anılar (1977-1978) ile yakın arkadaşlarıyla olan hatıralarından (1977-1983) oluşmaktadır. Kısaca olaylar 1950 ile 1983 yılları arasında yaşanmaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Deniz Kenarında Pazartesi adlı romanda Anlatıcı, gittiği bir otel odasında anılarını yazmaya başlar ve anılarını yazdıktan sonra otelden ayrılır. Romanda Anlatıcı'nın anılarını yazmaya başlayıp sonlandırdığı gün toplamının anlatma zamanı, art zaman tekniği göz önüne alındığında ve geriye dönüşler de çıkarıldığında 7 gün gibi bir zaman dilimini kapsamaktadır.

2.1.5.2. Ay Falcısı

Nazlı Eray, romanda eşi Metin And ile yapmış olduğu yurt dışı seyahatlerinden, yurt dışına seyahat ettiğinde başına gelen olaylardan, hasta olduğu dönemde yaşadıklarından,

ülkenin o dönemki siyasi ve sosyal sorunlarından ve kendisine evin değişik yerlerine konularak yapılan büyülerden fantastik bir düzlem içerisinde bahseder.

- **Vaka Zamanı:**

Nazlı Eray'ın otobiyografisinden yansımalar olan romanda evlilik döneminde balayına gittiğinde gördüğü Avrupa ülkeleri (1990-1991 sonrası), evinin farklı odalarında bulduğu büyü kümeleri, (romanda bu büyüleri balayından döndüğünde bulduğunu belirtir), Dedesi Tahir Lütfi Tokay'ın Ankara'daki evine gelişi (1992) ve anlatıcının dedesiyle Bağdat'a yaptığı fantastik yolculukları (1930 ve sonrası) vaka zincirindeki vaka zamanlarını oluşturmaktadır. Ayrıca Eray, romanda geriye dönüş tekniğini de kullanarak roman kurgusunu şekillendirmiştir. Eserdeki vaka parçalarının zamanı, art zaman tekniği de göz önüne alındığında 1930 ile 1992 yılları arasındaki zamanı kapsamaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Nazlı Eray'ın *Ay Falcısı* romanında gelişen farklı vaka zincirleri farklı vaka zamanlarını oluşturmuştur. Romanda yer alan bu vaka zamanları belirgin zaman dilimlerinden meydana gelmektedir. Ayrıca Eray'ın biyografisine bakıldığında romanda yer alan vaka olayının zamanlarını belirlemek de mümkündür. Romandaki anlatma zamanı, olayların yaşandığı toplam zaman aralığı (fal ve büyünün yapıldığının anlatılması, 1930'ların Bağdat'ına yapılan yolculuklar, balayı günler gibi vb.) ile geriye dönüşler çıkarıldığında 6 gün gibi bir zaman dilimini kapsamaktadır.

2.1.5.3. Uyku İstasyonu

Bu romanda Nazlı Eray annesi Şermin Hanım'ın hastalığı esnasında yaşadığı sıkıntıları fantastik bir kurguyla romanlaştırarak anlatmıştır. *Uyku İstasyonu* romanı geriye dönüşlerin kullanıldığı ve sürekli olarak uzam değişimlerinin yaşandığı bir romandır.

- **Vaka Zamanı:**

Romanda anlatıcının annesi Şermin Hanım, hastanede beş buçuk ay boyunca kalmıştır. Anlatıcı bu zaman zarfında yaşadıklarını fantastik bir kurguyla anlatır. Geriye dönüşlerin yer aldığı romanda yaşanan bazı vaka olayları fantastik özellikler göstermektedir. Romanda yer alan vakalar ve bu vaka parçalarının yaşandığı zaman aralıkları, Şermin Hanım'ın beş buçuk ay boyunca hastanede kalması, Anlatıcı'nın ayna aracılığıyla uzam ve zaman boyutunda yolculuk yaparak 1994 yılının ilk günü yapılan yılbaşı kutlamalarını yeniden yaşaması şeklindedir. Romanda yer alan vaka olayları geriye dönüşler kullanılarak oluşturulmuştur. Romanın bazı bölümlerinde Anlatıcı ile yaşlı adamın konuşmalarından zamanın gerçekliği ya da belirginliğinin onların elinde olduğu söylenmektedir.[182] Eray, burada gerçek ve belirgin zamanı değil de bilinçten yansıyan zaman dilimini vurgulamaktadır. Dolayısıyla romanda yaşanan olayların vaka zamanını belirlemek zordur. Ancak romanda Anlatıcı'nın annesinin beş buçuk ay hastanede kalması ve 1994 yılındaki yılbaşının tekrar yaşanması gibi belirgin vaka zamanları, romanın vaka zamanı hakkında ipuçları vermektedir.

- **Anlatma Zamanı:**

Romanda yer alan vaka parçalarının anlatma zamanı geriye dönüşler ile fantastik türün özelliklerini yansıtan ve zamana etki eden unsurlar çıkarıldığında (bilinçte yaşanılan zaman) 7 gün gibi bir zaman aralığını kapsamaktadır.

2.1.5.4. Elyazması Rüyalar

Bir öz yaşam romanı olan *Elyazması Rüyalar*, türbede uykuya dalan insanların görmüş olduğu rüyaların, romanın kurgusunu şekillendirmesi sonucunda meydana gelmiş olan bir romandır.

[182] Nazlı Eray, *Uyku İstasyonu,* Can Yayınları, İstanbul 1994, s.60-61.

- **Vaka Zamanı:**

Elyazması Rüyalar adlı romanda farklı zamanlarda gerçekleşmiş olan vaka zamanları vardır. Romanın vaka zamanlarını belirleyebilmek için vaka olaylarının öz yaşamsal olan yansımalarını bilmek gerekmektedir. Çünkü romanın kurgusu Nazlı Eray'ın anılarından kesitlerle oluşturulmuştur. Eray'ın biyografisine bakıldığında yaşamından kesitleri romanın kurgu atmosferine yansıttığı görülebilmektedir. Romanda türbede uykuya dalan insanlar gördükleri rüyalarda başka bir cinsiyetten insanların ya da kendi hayatında olmayan başka insanların yaşamındaki olayları görürler ve bu olaylar da Eray'ın biyografisinden izler vardır. Romanda yer alan İstanbul'u rüyasında gören adamın otuz yıl öncesindeki İstanbul'u anlatması, (1965 sonrası) bir başkasının Huzur Apartmanı'nda Memduh Bey'le olan fotoğrafımızı gördüm demesi, (1990) İstanbul'u rüyasında gören adamın on altı yaşındayken Kalamış İskelesi'nde kendisini seven adamla buluşması, (1966) Sulakyurtlu Kazım'ın şoförlüğünü yaptığı Hanım'ının siyasi yaşamı hakkında bilgiler vermesi (1989 sonrası) Eray'ın öz yaşamından yansımaları göstermektedir. Yazarın yaşamından bu vaka olaylarının zamanı ortaya çıkmaktadır. Eray, geriye dönüşlerle roman kurgusundaki vaka parçalarını oluşturmuş ve bu durum romandaki vaka zamanlarına da yansımıştır. Romanda yer alan vaka zamanları tek bir zamana indirgenememektedir. Çünkü romandaki konuların her biri başka birinin ağzından başka bir zaman aralığına işaret edilerek anlatılmıştır. Kısaca, romandaki vaka olayları 1950 ve 1995 yıllarının arasındaki zaman dilimlerini kapsamaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Elyazması Rüyalar romanının anlatma zamanı, kurgu içindeki olayların toplam zamanı (rüyalarda görülen anıların oluşturduğu vaka parçalarının zamanı) ve geriye dönüşler çıkarıldığında 3 ya da 4 gün gibi bir zaman aralığını kapsamaktadır.

2.1.5.5. Rüya Yolcusu

Nazlı Eray'ın otobiyografik tarzda yazmış olduğu *Rüya Yolcusu* bir anı-roman özelliği gösterir. Nazlı Eray diğer romanlarında yer alan otobiyografik özellikleri, bu romanında

daha detaylı bir şekilde işleyerek toplamda 91 bölümden oluşan birbirinden bağımsız başlıklar halinde anılarına yer vermiştir.

- **Vaka Zamanı:**

Nazlı Eray'ın otobiyografik karakterli bir romanı olan *Rüya Yolcusu*, çocukluğundan ilk gençlik dönemine, ilk aşkından kendisine âşık olan iki erkeğin arasındaki çekişmeye, ilk iş deneyiminden yapmış olduğu birinci ve ikinci evliliklerine, yurtdışında seyahat ettiği ülkeler hakkındaki izlenimlerine ve gittiği ülkelerde yaşadıklarına, geçirmiş olduğu rahatsızlıklara, annesi, babası, kardeşi ve diğer akrabaları ile yaşadıklarına yer verdiği bir öz yaşam romanıdır.

Roman kronolojik bir düzlemde ilerleyen vaka parçalarından oluşmadığı için vaka zamanları da kronolojik bir dizgide ilerlemez. Romanda Nazlı'nın çocukluğundan olgunluk yaşına kadarki geçen sürede yaşadıkları art zaman tekniği kullanılarak anlatılmıştır. *Rüya Yolcusu* adlı romanda vaka zamanı geriye dönüşlerle birlikte genel olarak 1950 ve 2014 (Mavi Anka Ödülü) yılları arasında yer alan anıların oluşturduğu vaka parçalarının zamanını kapsamaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Rüya Yolcusu adlı romanda yer alan anlatma zamanı, geriye dönüşler çıkarıldığında (seyahatler, çocukluk ve gençlik yıllarındaki anılar, evlilikler, ilk iş deneyimi vb.) 30 yıl gibi bir zaman dilimini kapsamaktadır.

2.1.6. Dil ve Üslup

Dil, en yalın haliyle bir iletişim aracıdır. Bir şeyleri anlatma, aktarma ve sözlü olarak söyleme gibi işlemler dil aracılığıyla gerçekleşir. Romanda da ortaya konulmaya çalışılan bir olgu, olay ya da durumun anlatılması dil aracılığıyla gerçekleştirilir. Bir romanda dilin kullanımı yazarın üslubuna göre çeşitlilik gösterir ve roman kişilerinin roman içindeki olay atmosferindeki bilinci ve düşünce yapısı dilin kullanım şeklinde birtakım değişimlere gidilmesini gerekli kılar. Ancak, "*dil roman sanatı söz konusu*

olduğunda bir amaç değil araç"[183] özelliği göstermelidir. Çünkü bir romanda asıl önemli olan şey anlatılmak istenen olgunun anlatılma biçimidir. Romanda dil bir aktarma aracı olarak kullanılmaktadır.

Üslup ise bir yazarın/şairin mizacıdır. Sanatçının mizacı eserin üslubunu şekillendirmektedir. Onun hayat tarzı, yaşayışı, duygu ve düşünce yapısı ortaya koymuş olduğu esere de yansımaktadır. Bu yansıma kuşkusuz sanatçının "*şahsiyetinin ifadesini*"[184] göstermektedir.

Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan otobiyografik karakterli romanlarında kendine has sanat anlayışı içinde romanlarının dil ve üslup atmosferini oluşturduğu gözlenmektedir. Eserlerinde duru, akıcı bir dil kullanan Eray, devrik, eksiltili, ikileme, samimi hitap ve deyim cümlelerine yer vermiştir. Ayrıca yazarın, argo cümleleri, tasvirci (betimleyici) anlatımı, mizahı, çağrışımsal göndermeleri ve yabancı cümleleri de romanlarında sıklıkla kullandığı görülmektedir.

- **Devrik, İkileme, Eksiltili, Samimi Hitap ve Deyim Cümleleri**

Deniz Kenarında Pazartesi, Ay Falcısı, Uyku İstasyonu, Elyazması Rüyalar ve *Rüya Yolcusu* adlı romanlarda devrik, eksiltili, ikileme ve samimi hitap cümlelerine yer verilmiştir.

> "*Çoğu orada vardı bu bulduklarımın.*" (*Ay Falcısı* s.75)
>
> "*Fırladım yerimden, iskelenin kenarında sakin sakin denize bakmakta olan anneme doğru koşmaya başladım*." (*Uyku İstasyonu* s.9)
>
> "*Üstümde kendi çizdiğim ipek şantungdan bir gelinlik, uzun duvağım, elimde gelin buketim, çiçeklerle bezenmiş topuzum…*" (*Rüya Yolcusu* s.18)
>
> "*Evet güzelim, biliyorum. Onun için aradım seni, diye karşı taraftaki ses devam etti*." (*Deniz Kenarındaki Pazartesi* s.39)

[183] Tekin, *a.g.e.,* s.164.
[184] Çetin, *a.g.e.,* s.273.

"*Mangalda kül bırakmadın be! Bu ne terbiyesizlik!*" (*Elyazması Rüyalar* s.32)

- **Argo, Tasvirci (betimleyici) Anlatım, Mizah, Çağrışımsal Göndermeler ve Yabancı Cümleler**

Deniz Kenarında Pazartesi, Ay Falcısı, Uyku İstasyonu, Elyazması Rüyalar ve *Rüya Yolcusu* adlı romanlarda argo, tasvirci (betimleyici) anlatım, mizah, çağrışımsal göndermeler ve yabancı cümlelere kurgu içinde yer verilmiştir.

"*Sanki bir bok var bu politikada! dedi.*" (*Elyazması Rüyalar* s.85)

"*Üç buçuk ayı geçen bir zamandır içimde yaşamaya alıştığım karabasan kuvvetli bir setliç gibi içimde fokur fokur kaynamaya başlamıştı*." (*Uyku İstasyonu* s.9)

Ay Falcısı adlı romanda mizah tekniğine yer verilmiştir. Romanda Giselle roman kurgusunun içine, geçmiş bir yüzyıldan dâhil olmaktadır. Anlatıcı, Giselle'nin aşırı duygusal olması, olaylara duygusal yaklaşmasına kaçıncı yüzyılda yaşıyorsun sen diyerek tepki gösterir. Ancak Giselle zaten geçmiş bir yüzyılda yaşamaktadır. Eray, burada iki anlama gelecek yüzyıl ifadeleriyle insanın yüzünü gülümseten mizahi bir üslup kullanmıştır:

"*Çok az tanıyorum, dedi. Köy meydanına gelmişti. Onu ilk orada gördüm. Onun için dans ettim. Sonra birlikte dans ettik. Bana çok yakındı. Derken nişanlısı… Nişanlısı geldi. Onu görünce, Prens kendini benden geri çekti.*

Ah Giselle, dedim. Kaçıncı yüzyılda yaşıyorsun sen?

Eski bir yüzyılda… diye mırıldandı." (*Ay Falcısı* s.42)

"*Kahkahayı patlattım. Sen kimsin be kardeşim? Neler zırvalıyorsun. Kes bu Mayk Hammer ayaklarını…*" (*Deniz Kenarında Pazartesi* s.38)

"*You are my love… diye bir şarkı söylemeye başladı*." (*Rüya Yolcusu* s.51)

2.1.7. Bakış Açısı ve Anlatıcı

Bakış açısı bir yazarın ortaya koyduğu bir romanda nasıl yazacağım sorusuna vermiş olduğu cevaptır. Roman bir anlatıdır ve bu anlatı içinde mutlaka bir anlatan (eden) bulunur. Çünkü ortada görünen ve duyulan bir olay varsa bunu mutlaka gören, duyan ve bilen biri/birileri de var demektir. Roman, bilindiği gibi itibari bir âlemi anlatır. Çoğu romanda okuyucu, romanda geçen bir olay veya durum gördüğünde bu yaşananların romanın yazarı ile bir bağlantısının olduğunu ya da yazarın kendi hayatını anlattığının izlenimine kapılır. Bu algı anlayışı genellikle ben anlatıcı (1.tekil) bakış açısı kullanıldığında ortaya çıkan bir durumdur. Ancak bu durumun yadırganmaması gerekir. Çünkü "*hikâyede ben anlatılıyorsa ve önümüzde biyografik karakterli çok belirgin bir hikâye duruyorsa, okur(un), anlatanla yazarı aynileştirme(si)*[185] beklenen bir durumdur.

Romanlardaki okur tarafından bu "aynileştirme" durumu, genel olarak ben (1.tekil) anlatıcı bakış açısının seçildiği otobiyografik karakterli romanlarda yaşanmaktadır. Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan otobiyografik karakterli romanlarında da ben anlatıcı (1.tekil) bakış açısının hâkim olduğu görülmektedir.

Deniz Kenarında Pazartesi adlı romanda meydana gelen olaylarda ben (1.tekil) anlatıcı bakış açısı kullanılmıştır.

> "*Hukuk bana göre değildi. O sıkıntı ve bunalımın içinde böyle düşünüyordum, kararımı vermiştim. Bir akşamüstü tüm hukuk kitaplarımı bir fileye doldurup, Beyazıt'taki Sahaflar çarşısında sattım*." (s.32)

Ay Falcısı adlı roman Nazlı Eray'ın anılarının tesiriyle birlikte fantastik türün özellikleriyle şekillenen vaka parçalarından oluşmaktadır. Bu romanda yaşanan olaylarda ben (1.tekil) bakış açısının varlığı göze çarpar.

---

[185] Mehmet Narlı, *Orhan Kemal'in Romanları Üzerine Bir İnceleme*, T.C Kültür Bakanlığı Yayınları Sanat-Edebiyat, Ankara 2002, s.63.

"*Balkona çıktım. Son diktiğim açık eflatun renkli petunyaya su verdim biraz. Evimin tam karşısında dev Sheraton Oteli var. Otelin ışıklandırılmış hali tüm görkemiyle bizim evden görülür.*" (s.56)

Uyku İstasyonu adlı romanda meydana gelen vakalarda ben (1.tekil) anlatıcı bakış açısı kullanılmıştır.

"*Anne! Anneciği diye seslendim. Buradayım anne. Beni görebiliyor musun?*

Annem dönüp baktı. Görmüştü beni. O an hatırladım, annemin hasta yatağındaki bilinçsiz, derin uykusunun tam dördüncü ayı bitmişti bugün." (s.45)

El Yazması Rüyalar adlı romanda görülen rüyalar sonucunda anlatılan olaylarda ben anlatıcı bakış açısına yer verilmiştir.

"*Bir rüya gördüm! diye bağırdı birisi. Dönüp o yana baktık. Duyduğumuz gür bir erkek sesiydi ama genç bir kadındı bağıran. Dikkatlice baktığımda, hamile olduğunu gördüm. Karnı burnundaydı. Yattığı yerden yana dönüp doğrulmuştu*." (s.64)

Rüya Yolcusu adlı romanda başlıklara bölünerek anlatılan vakalarda ben (1.tekil) anlatıcı bakış açısının kullanıldığı göze çarpmaktadır.

"*Arkamdan birisi bir şeyler söylüyor, sanki hafifçe dürtüyor beni. Dönüp baktım, Hızır, yeşil takım elbisesini giymiş, boynunda kravatı, ayağında Sümerbank pabuçları. Sessizce gelmiş, duymamıştım.*

Ne var ne oldu? dedim.

Hadi çabuk ol dedi Hızır. Gidiyoruz." (s.89)

2.1.8. Anlatım Teknikleri

Yazılmış olan her romanda sanatsal ve edebi bir yöne işaret eden bir biçim vardır. Çünkü Mehmet Tekin'in ifadesiyle "*sanatta ve edebiyatta anlatılacak şeyden çok anlatım biçimi önem*"[186] arz etmektedir. Biçim sanatsal bir eserin inşasıdır. Konu ya da durum nasıl ortaya konan bir romanın temelini oluşturuyorsa biçimde o temel üzerinde yükselen konu veya durumun bir şekle girmesini sağlamaktadır.

Nazlı Eray'ın bu bölümde incelenecek olan romanlarında klasik romanlarda yer aldığı gibi serim, düğüm ve çözüm bölümleri belirli bir sırayla verilmemiştir. Bu bölümde yer alan otobiyografik karakterli romanlarında Eray, hayatından izleri anlatırken kronolojik bir düzlem içinde olayları anlatmamıştır. Yani, anlatılan olaylar bir noktadan başlayıp bir noktada sonlanmamış, anlatılan bir konu yarıda kesilerek başka bir yeni konunun anlatımına geçilmiştir. Böylece söz konusu romanlarda en çok kullanılan anlatım tekniklerinden biri olarak geriye dönüş tekniğine yer verilmiştir.

2.1.8.1. Deniz Kenarındaki Pazartesi

Nazlı Eray bu romanında anlatma-gösterme, geriye dönüş, montaj, leitmotiv, diyalog ve iç monolog gibi teknikleri kullanmıştır.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

Yazar tarafından yazılan eserde anlatılan bir olay ya da durum vardır. Anlatmada okuyucu yüzünü hikâyeye dönerek söylenenlere kulak verirken gösterme de ise okuyucu gözlerini hikâyeye çevirerek yaşananları seyretmektedir. Gösterme tiyatro türünün edebi eserlere bir armağanıdır. Eserlerde kuşkusuz anlatma-gösterme tekniği yazarlar tarafından diyaloglarla gerçekleştirilmektedir.[187]

> "*Bavulum ve kişisel eşyalarım köşedeki yatağın yanındaydı. Sıradan bir yazı masası, pencereye yakın bir yerdeydi. Yerde düz renkli bir halı vardı,*

[186] Tekin, *a.g.e.,* s.185.
[187] Narlı, *a.g.e.,* s.189-191.

duvarlar çıplaktı. Öylece bakıyordum bu soluk otel odasına… Birden aklıma geldi.

Anılarımı yazdığım bir defter olacaktı, dedim.

Defteriniz getirildi, yazı masasının çekmecesinde, dedi kat sorumlusu." (s.27)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

Deniz Kenarında Pazartesi adlı romanda roman kişilerinden biri olan Anlatıcı, bir otel odasında anılarını yazar. Anılarını yazarken geçmiş ile şimdi arasında değişimler meydana gelir. Fantastik türün etkisiyle uzam ve zaman boyutunda yaşanan değişimlerle anıların yaşandığı zamana ve mekâna giden Anlatıcı, geçmişte yaşamış olduğu anıları tekrar yaşamaya başlar. Bu genellikle Jülide adlı yakın arkadaşıyla ilgili anılarını yazarken meydana gelir. Nazlı Eray, Anlatıcı'nın anılarını anlatırken geriye dönüş tekniğini kullanır ve Anlatıcı anılarını yazmak için defteri her eline aldığında şimdiden geçmişe gidilir.

"*Döndüm baktım Jülide!*

Oturduğum yerden çekmiş; beni yeni baştan gerilere götürmüştü. Baktım, gene on altı yaşındayız. Yer değirmenindeyiz… Az ilerimizde mezarlık." (s.101)

- **Montaj Tekniği:**

Romanda Anlatıcı'nın anılarını yazmak için gittiği otel odasının duvarında bulunan yazıdır. Romanda Anlatıcı yalnızdır ve anılarını yazarken düşselliğin etkisiyle bu yalnızlığından kurtulur. Sessizliğin içinde anılarını yazarken duvarın karşısında bulunan bu yazıyı tekrarlayarak sessizliği ölümle ilişkilendirmiş ve ölümün gerçekliğini vurgulamıştır.

"*Hepimiz ölümü kendimizde taşırız meyvenin çekirdeği taşıması gibi.*"

Rainer Maria Rilke (s.7)

- **Leitmotiv Teknik:**

Hepimiz ölümü kendimizde taşırız meyvenin çekirdeği taşıması gibi. (s.7-15-42) Romanda üç defa geçmektedir. Romanda Anlatıcı'nın kaldığı otel odasında yer alan bu cümle onu etkiler ve anılarını yazarken sürekli bu cümlenin etkisinde kalarak tekrarlar.

Sana veda etmeye geldim. (s.118-120-122-123-124) Romanda beş defa geçmektedir. Romanda Anlatıcı, gittiği bir otel odasında anılarını kaleme alır ve kaleme aldığı bu anılarında yaşamının belirli dönemlerine tanıklık etmiş ve iz bırakmış insanlar yer alır. Bu insanlar romanın sonunda Anlatıcı'nın onları hatırladığı yer ve zamanlarda bulunarak her birine tek tek "sana veda etmeye geldim" cümlesiyle başlayan ifadelerle onlara veda eder. Anlatıcı'nın her birine bu şekilde başlayan cümlelerle veda etmesi romandaki duygusal yönü ön plana çıkarmaktadır.

- **Diyalog Tekniği:**

  "*Nasıl? Diye sordum.*

  İki kız arasında dedi.

  ...

  Nasıl yani? Diye üsteledim.

  Şimdi geçer, önemli bir şey değil dedi.

  İki kız ha? Dedim.

  ...

  Evet, dedi." (s.38)

- **İç Monolog:**

Eserlerde kullanılan iç monolog tekniği kahramanın iç dünyasının yansımasıdır. Bu yansımada konuşma diline benzer bir söylem vardır. *Deniz Kenarında Pazartesi* adlı romanda Anlatıcı, masa başında anılarını yazarken aklına gelen olayları ve o olayların içinde yer alan insanları hatırlar. Bir iç muhasebe niteliğinde kendine sorular sorarak anılarına karşı bağlılığını sorgular.

"*Acaba aradan çok zaman geçmiş, Hintliyi unutmuş muydum?*" (s.64)

2.1.8.2. Ay Falcısı

Nazlı Eray bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, geriye dönüş, montaj, diyalog, iç monolog, bilinç akımı ve iç çözümleme gibi teknikleri kullanmıştır.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

Ay Falcısı adlı romanda Eray, kurgu içinde meydana gelen olayları anlatırken yaşanan olayları resmeder. Yazar romanın içindeki yaşanan vakaların daha iyi anlaşılabilmesi için hem tasvir ederek anlatır hem de anlatımın içinde diyaloglar vererek bir tiyatro sahnesi gibi vakaların okuyucunun gözünde canlanmasını ister ve böylelikle anlatmanın yanında karşılıklı diyaloglarla olayı sahneler.

"*Yerinden doğruldu; kat kat tülden oluşan eteklerini düzeltti. Parmak uçlarında yükseldi bir an; açık olan balkon kapısından uçup gidecek sandım. Öylesine hafif öylesine saydamdı. Sonra ufacık adımlı hafif bir bale yürüyüşüyle salonu boydan boya geçti, bir piruet yaparak gösterdiğim koltuğa oturdu.*

Merhaba Giselle, evime hoş geldin dedim.

Utangaç ince bir sesle:

Hoş Bulduk diye yanıtladı beni." (s.41)

- **Tasvir Tekniği:**

Ay Falcısı adlı romanda Nazlı Eray, bir nesneyi veya olayı anlatırken tasvir tekniğini kullanır ve bu tekniği kullanarak okuyucunun gözünde fantastik türün etkisiyle şekillenen nesne ile olayın canlanması sağlanır.

> "*Dev yapraklı saksı bitkisinin ardına baktım. Tülden beyaz balerin giysileri içinde; başında ipek ve tüllerden oluşan şapkası, kuğu gibi ince uzun boynu, ceylan gözü gibi kara sürmeli gözleri, omzundan organzadan minicik kanatları ile çok güzel bir yaratık oturuyordu orada.*" (s.40)

- **Özetleme Tekniği:**

Romanda Nazlı Eray, tarihsel şahsiyet olan kahramanların biyografisinden bahsederken özetleme tekniğini kullanır. Ayrıca geçmiş süreçlerde yaşanmış olan tarihsel olayları anlatırken de bu tekniğe sıklıkla başvurur.

> "*Zembilli Ali Efendi, Türkiye'nin yetiştirdiği en büyük din bilginlerindendi. Asıl adı, Alaeddin Ali Cemali'dir. 1502 tarihinde Şeyhülislamlığa getirilmiş. Yavuz Sultan Selim zamanında büyük nüfuz kazanmıştır. Yirmi altı yıl Şeyhülislamlık yapmış, 1526 yılında vefat etmiştir*." (s.107-108)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

Ay Falcısı adlı romanda yazar, roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın anılarından bölümler anlatırken geriye dönüş tekniğini kullanır. Nazlı Eray, bu tekniği kullanarak roman kişisinin anılarındaki acılarla hayatının nasıl şekillendiğini ve bu acıların kişiye ne gibi özellikler kazandırdığını da romanın hâlihazırdaki zamanındaki olaylarla benzerlikler kurarak anlatmasıyla roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın geçmiş ile şimdisini kıyaslar.

> "*Ben 1952 yılında yeniden doğdum. Londra'da ünlü bir kliniğin, pastel renkli güllerle süslü perdeli bir odasında. Yanımda babam vardı*." (s.84)

- **Montaj Tekniği:**

"*Ada sahillerinde bekliyorum.*"

Anonim (s.9)

- **Diyalog Tekniği:**

Ay Falcısı adlı romanda Nazlı Eray diyalog tekniğine çok sık yer vermiştir. Eray böylelikle romandaki vakaların diyaloglarla şekillenmesini sağlamıştır.

"*Dedem: Süleyman Demirel kim? Diye sordu.*

Başbakan.

Ya o toplu olan Turgut?..

Turgut Özal, Cumhurbaşkanı.

Peki, nedir bu Doğudaki olaylar?

Anlatması uzun sürer dedeciğim. PKK diye bir terör örgütü ile savaş var.

Hmm… dedi dedem. Bir iç savaş mı yani?

Öyle bir şey. Hepsini anlatacağım yavaş yavaş." (s.11)

- **İç Monolog Tekniği:**

Nazlı Eray romanda iç monolog tekniğini kullanarak meydana gelen olayları roman kişilerinin gözünden verir ve yaşananlara kesinlik yüklemeyerek gerçek mi düş mü olduğunun kararını okuyucuya bırakır.

"*Sonra düşümde, 1930'lara Bağdat'a sefarete gidişim. Anneannemin gençliği. Acaba, acaba bütün bunlar düş müydü?*" (s.26)

- **Bilinç Akımı Tekniği:**

Bilinç akımı tekniği, kişinin duygu ve düşüncesini seri, hızlı ve düzensiz bir şekilde ifade etmesini sağlayan bir iç konuşma tekniğidir. Bilinç akımı tekniğinde, iç monolog tekniğinde olduğu gibi iç konuşmalara yer verilir. Fakat bilinç akımı tekniğinde eserlerdeki kahramanın iç konuşması bir sayıklama şeklinde gerçekleşmektedir. Bilinç akımı tekniğini, iç monolog tekniğinden ayıran en önemli fark budur.[188]

Ay Falcısı adlı romanda meydana gelen fantastik olaylar roman kişilerinin bilincine de etki etmektedir. Kurgu içindeki anlık değişimler ile olağanüstülükler (zamanın belirsizliği) roman kişilerine yansımaktadır. Böylelikle Nazlı Eray, bir oyun şekline dönüştürdüğü fantastik olayları roman kişilerine olumlu veya olumsuz şekliyle yansıtarak yaşananları okuyucunun yorumuna bırakır.

"*Hayır Kalanag'ı izlemek istemedim.*

Bu akşamüstü Antotio Diavolo'yu izleyecektim.

Antonio Diavolo.

Şeytan Antonio. Şeytanın ta kendisi.

Kim bu Antonio Diavolo?" (s.49)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

Eserlerde anlatıcının araya girerek kahramanın duygusunu ve düşüncesini okuyucuya aktarmasına iç çözümleme tekniği adı verilmektedir.[189]

Ay Falcısı'nda roman kişilerinden biri olan Nazlı, diğer roman kişilerinin duyguları ve düşünceleri hakkında bilgiler verir. Romanda bir karakterin gözünden diğer başka bir karakterin yaşanan olaylar sonucundaki ruhsal özellikleri ortaya çıkartılır. Bu da okuyucunun gözünde karakterin daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.

[188] Narlı, *a.g.e.,* s.269.
[189] Narlı, *a.g.e*., s.260.

"*Gececi Reşide Hanım. Âşıktın değil mi sen, sarışın yakışıklı Damarcı Hüseyin'e? Hem de nasıl âşıktın. Sevgili Reşide Hanım! O kavruk bedeninle, çarpık boyunculuğunla, yaşlanmış yüzünle, elinde benim çişimle dolu sürgü, gececi Hüseyin'in geldiğini duyunca nasıl da heyecanlanırdın. O sarı yüzüne renk gelir, kara gözlerin pırıl pırıl parlardı.*" (s.86)

2.1.8.3. Uyku İstasyonu

Nazlı Eray bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, geriye dönüş, montaj, diyalog, iç monolog ve iç çözümleme gibi teknikleri kullanmıştır.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

Nazlı Eray *Uyku İstasyonu* adlı romanında anlatma-gösterme tekniğini kullanarak okuyucunun gözünde yaşanan olayların sahnelenmesini sağlamıştır.

"*Kalabalık biraz açıldı. Orta yaşlı dilsizin gözleri yuvalarından fırlamış, ağzından hafif bir salya akıyordu.*

Doğuştan mı dilsiz?

Doğuştan dilsiz, evet…

Yaklaşın, yaklaşın, evliyayı görsün.

Dilsiz, gövdesi baştan aşağı titreyerek türbenin üstünde, gözleri kapalı, yatay durumda havada duran Hans Moretti'nin karısına bakıyordu. Ellerini öne uzattı. Gövdesine sanki elektrik verilmişti." (s.95.)

- **Tasvir Tekniği:**

Nazlı Eray kullandığı tasvir tekniği ile anlatıların okuyucunun zihninde canlanmasını sağlamıştır.

"*İnsanın ayakları yerdeki halılara sanki cennetin çimenlerine basar gibi gömülüyordu.*" (s.76)

- **Özetleme Tekniği:**

Nazlı Eray, özetleme tekniği ile kurgu içindeki kahramanlar ya da olaylar hakkında kısaca bilgiler verir ve yazar bu tekniği kullanarak anlatılanların akılda kalmasını ve yaşanan olayların hatırlanmasını sağlar.

> "*Evet Doktor Rıza Nur ilgimi çeker. 1942'de ölen, Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'yi hekim yüzbaşı olarak bitiren, ikinci Meşrutiyet'in ilanından sonra İttihat Terakki listesinde Sinop mebusu seçilen, ama kısa bir süre sonra İttihat ve Terakki'ye karşı yürütülen muhalefete katılmış olan bu adam ilginç*." (s.18)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

Uyku İstasyonu adlı romanda fantastik türün etkisiyle yaşanan olaylar geriye dönüş tekniğinin kullanılmasını sağlamıştır. Romanda geçmiş yıllarda yaşanmış olan güzel anıların tekrar yaşanması için bu teknik kullanılır.

> "*Yeni yıla tekrar mı gireyim?*
>
> *Evet. İşte 1993'ün son saatleri karşında. 1994'e tekrar gir. Sabaha kadar eğlen orada, her şeyi unut.*" (s.77)

- **Montaj Tekniği:**

Nazlı Eray, bir romandan alıntı yaparak romanın konusunu kendi yazmış olduğu *Uyku İstasyonu* adlı romana uyarlamaktadır. Yazar böylelikle kendisinin yazmış olduğu romandaki vakalarla başka bir romanda yer alan vakaları birbiriyle sentezleyerek konu çeşitliliğini arttırmaktadır.

> "*Yeni baştan 'Uykuda Sevilen Kızlar' romanını düşünüyorum. Ne tuhaf romandır bu. Başkişi yaşlı Eguchi, Tokyo'da bir madam tarafından işletilen*

özel bir eve gitmektedir. Bu evde, gencecik kızlar ilaçla uyutulup yaşlı; artık onlara bir şey yapamayacak erkeklerin yanına verilir." (s.17)

- **Diyalog Tekniği:**

"*Siz soyunup hazırlanın, ben biraz sonra gelirim.*

Siz suyumu ve ilacımı bırakın. Ben soyununca alırım ilacı.

Olmaz. Kurallara aykırı bu.

Hangi kurallara?

…

Bir an durakladı.

Bu otelin kuralları bunlar, dedi." (s.80-81)

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Bir an ölüm bu mu acaba? Diye kafamdan geçirdim.*" (s.125)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

Uyku İstasyonu adlı romanda Nazlı Eray iç çözümleme tekniği ile roman kişilerine gözlem yaptırarak başka bir roman kişisinin ruhsal yönden özelliklerinin tahlil edilmesini sağlar.

"*Baron de Rotschild besbelli daha önce böyle bir şey görmemişti. Önündeki örtüden gözlerini alamıyordu*." (s.135)

2.1.8.4. Elyazması Rüyalar

Nazlı Eray bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, geriye dönüş, montaj, leitmotiv, diyalog ve iç monolog gibi teknikleri kullanmıştır.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

Nazlı Eray, *Elyazması Rüyalar* adlı romanda anlatma-gösterme tekniği kullanarak hem olayları sahnelemiş hem de olaylardaki gerilimi arttırmıştır.

> "*Yavaşça ayağa kalkıyorum. Çıplak ayağımla, yerde yüzükoyun yatan kadının baldırına hafifçe dokunuyorum. Yumuşak, kaygan et ayağımın ucunda hafifçe kayıyor. Kadın bacağını hafifçe kendine doğru çekip uykusunda anlaşılmayan bir şeyler söylüyor. Beyaz bulutu yeniden görüyorum; onun üstünde başının oralarda bir yerde dolaşıyorum şimdi.*
>
> *Nedir bu? diye soruyorum.*
>
> *Yaşlı kadın,*
>
> *Rüya. Rüya o, diyor.*
>
> *Bir adım atıp yumuşacık, yayvan oynak bir döşeği çağrıştıran bu gövdenin üstüne yeniden çıkıyorum. Elimi rüya bulutuna doğru uzatıp tutmaya çalışıyorum onu.*" (s.9)

- **Tasvir Tekniği:**

Elyazması Rüyalar adlı romanda yaşanan olayların yarattığı olumsuz sonuçlar okurun gözünde daha iyi anlaşılabilmesi için tasvir tekniği kullanılmıştır.

> "*…Mutfakta kanarya susmuştu. Salonun içinde her zamanki gibi yüreğime sanki bir boksör eldiveni gibi bastıran hava süregeliyordu. Dışarıda güneş pırıl pırıldı. Herkes sokaktaydı, ağaçlarda kuşlar ötüyor, pamuk bulutlar kentin üstünde nazlı nazlı dolaşıyordu.*" (s.144)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

Elyazması Rüyalar adlı romanın kurgusu geriye dönüşlerle oluşturulmuştur. Romanda görülen rüyalardaki olaylar geçmişteki yaşanmışlıklardır ve bir travma niteliğindeki bazı

olaylar sanki o anı tekrar yaşıyormuş gibi Anlatıcı'nın gözünden kurguda yer verilerek geriye dönüş tekniğiyle anlatılmıştır.

> "*Dört uzun yılımı içine sıkıştırdığım bu evi böyle, başka bir zaman diliminin içinde görmek sarsmıştı beni, gene de bir şey belli etmemeye çalışıyordum. Olayların akışına göre, bu kadın buradan eşyalarını toplayıp çıkacak ve onun yerine ben girecektim.*" (s.153)

- **Montaj Tekniği:**

Nazlı Eray romanda ünlü ve gerçek hayattan olan kişilere yer vermiştir ve bu kişiler gerçek hayattaki kimlikleriyle eserlerde yer alır. *Elyazması Rüyalar* adlı romanda da roman kişilerini oluşturan gerçek hayattan insanların sözlerine yer verilmiştir. Eray, montaj tekniği kullanarak hem söylediklerine kanıt oluşturur hem de vakalardaki olaylarla benzer alıntılar yaparak kurgudaki anlatımı güçlendirir.

> "*Sahnede parladığını ve zafer yaşadığını görmek istediğimiz şey, bizleri aklımızın içinde tutsak eden, bilincin karanlık katları, düşlerin gizem ve mıknatıslı büyüsü olan her şeydir*.
>
> Antonin Artaud" (s.84-85)

> "*Gerçek yaşam yok. Biz dünyada değiliz*.
>
> Arthur Rimbaud" (s.206)

- **Leitmotiv Teknik:**

Hayırdır inşallah. (s.15-19-29-61-115-156) Romanda yedi defa geçmektedir. Romanda görülen her rüya sonucunda türbede bulunan yaşlı kadının söylediği bir sözdür. Bu sözü her söylediğinde türbede uyuyan birinin uyandığı ve bir rüya gördüğü anlaşılmaktadır.

Bir rüya gördüm. (s.28-29-61-156-180) Romanda beş defa geçmektedir. Rüya görenlerin uyandıklarında tekrarladıkları bir sözdür.

- **Diyalog Tekniği:**

"*Hiçbir şey söylemeden mi gitti? Diye soruyorum.*

Hiçbir şey demeden gitti diyor. Öyle birden yok oldu ne kavga ettik ne münakaşa…

Ne oldu acaba? Diye soruyorum.

Ah bir bilsem de! Bilmiyorum ki diyor o. Deli olacağım." (s.12)

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Nerenin anahtarıydı, nereden gelmişti avcumun içine? Acaba kim vermişti bu anahtarı bana?*" (s.108)

2.1.8.5. Rüya Yolcusu

Nazlı Eray bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, geriye dönüş, montaj, diyalog, iç diyalog, iç monolog, bilinç akımı ve iç çözümleme gibi teknikleri kullanmıştır.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Kızın elini sıktım. Buz gibi gözlerle bakıyordu bana. Işık'a kesik olduğunu anlamıştım. Aralarında bir şeyler vardı mutlaka. Mis kokulu zambakların arasında bir yere ilişmiştim. Nora paketten bir sigara çekip yakmıştı. Keyfi kaçmıştı kızın, hissetmiştim bunu. Işık beni rahat ettirmeye çalışıyordu.*

Sen şöyle gel otur dedi. Ne kadar uzun zaman oldu birbirimizi görmeyeli…

Sesin büyüleyici Işık diye mırıldandım." (s.61)

- **Tasvir Tekniği:**

Nazlı Eray *Rüya Yolcusu* adlı romanda geçmişte yaşanmış olan güzel anıların hatırlanması sonucunda roman kişileri üzerindeki duygusallığı daha iyi verebilmek için tasvir tekniğini kullanmıştır.

> "*Minareler Münire Halamın kulağından küpe gibi sallanıyor, İstiklal caddesi annemin kolyesi olmuş, boynuna sarılmış. Eski apartmanların hepsinin ışıkları yanmış, annemin pırlantaları olmuş. Benim elimde Galata Kulesi, hafif yan oturuyorum ona*." (s.108)

- **Özetleme Tekniği:**

Nazlı Eray, gerçek hayattan insanların biyografik özelliklerine özetleme tekniğini kullanarak kısaca yer verir. Eray böylelikle kurgudaki karakterin biyografik özelliklerini uzun uzadıya anlatmayarak asıl konunun anlatımından kopmaz.

> "*Sofya Müftüsü Ali Bey'in kızı, kırk yaşında kaybettiğin İkdam gazetesinin başyazarı ve Bağdat Sefiri Tahir Lütfi Tokay'ın eşi, eski bir sefire 1957'de Strasbourg'da yirmi dokuz yaşında bir araba kazasında ölen Demir Dayımın annesi bir yalnız kadındın sen anneanne.*" (s.94)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

Bir anı roman olan *Rüya Yolcusu*'nda geçmişteki anı parçalarının anlatılması sırasında geriye dönüş tekniği kullanılarak anıların duygusal yönü ön plana çıkarılır ve geriye dönüş tekniği fantastik türün özelliklerinin bir sonucu olan zaman kaymalarıyla bir arada verilir.

> "*Geçmişte bir yerdeydim ama neredeydim. Eski ve birçok zenginlikle dolu bu karmakarışık evin içinde kendime ait hiçbir ize rastlayamıyorum. Ben evden ayrıldıktan sonraki bir zamanın içinde olmalıydım.*" (s.118)

- **Montaj Tekniği:**

Rüya Yolcusu adlı romanda Nazlı Eray, gerçek hayattan insanların yaşamından bölümler anlatırken anlattıklarının içeriğine göre benzer özellikte alıntılar vererek söylediklerinin doğruluğuna kanıt oluşturur.

> "*Bir zamanlar benim olan şahane geceler, rulet masaları, güzel kızlar, şampanya. Şimdi yatağımdan çıkamıyorum. Geçen gün çişimi yere yaptım*.
>
> Eddie Fisher" (s.146)

> "*Dostoyevski'yi beş parasız bir hiçe dönüştüren Casino Wiesbaden. Kumarbaz'da anlattığı şehir orasıydı. Tüm servetini Wiesbaden Kurhaus'ta kaybettikten sonra Kumarbaz'ı yazmıştı.* (s.122)

- **Diyalog Tekniği:**

> "*Merhaba dedi.*
>
> *Merhaba.*
>
> *İntihar mı edeceksiniz?*
>
> *Hayır dedim. Şehre yeni geldim. Biraz korkuyorum.*
>
> *Neredesiniz?*
>
> *54. Cadde'ye yakın bir otel odasındayım.*" (26-27)

- **İç Diyalog Tekniği:**

> "*Mutfağa meraklı mı annem? Hayır. Ama dünyanın en güzel mutfaklarından biri bu benim için*." (s.11)

- **İç Monolog Tekniği:**

Nazlı Eray romanda yaşanan olayların bir iç muhasebesini Anlatıcı konumundaki roman kişisine yaptırmak için bu tekniği kullanır.

"*Kalsa mıydım acaba biraz orada? Bir gelen olacak mıydı?*" (s.73)

- **Bilinç Akımı Tekniği:**

Nazlı Eray, *Rüya Yolcusu* adlı romanda Anlatıcı'nın yaşadığı olaylar karşısındaki psikolojik halinin yansıtılması amacıyla bilinç akımı tekniği kullanır.

> "*Hanginiz melek hanginiz şeytandı? Hanginiz haklı, hanginiz haksızdı?. Bana en büyük haksızlığı Fevzi mi yapmıştı yoksa Metin mi? Hangisi daha çok deliler gibi sevmişti beni? Metin mi âşıktı bana yoksa Fevzi mi? Metin gerçekten sevmiş miydi beni?*" (s.99)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

Romanda bir kadın gözüyle erkeğin yaptığı olumsuz hareketlerin nedenleri iç çözümleme tekniği kullanılarak dile getirilir.

> "*Yalnız bir erkeğin dünyası. Şimdi düşününce anlıyorum bunu. Belki de eskiden kadın arkadaşlarını davet ettiğin, sonsuz bir özgürlük hissettiğin bir mekândı İstanbul'daki bu ufak apartman dairesi. Beni oraya evlendikten uzun zaman sonra, çok zorlukla götürmüştün.*" (s.22)

Nazlı Eray'ın bu bölümdeki beş romanında anıların tesiri vardır. Söz konusu beş romanda Eray, kurguladığı romanlarındaki vaka parçalarında anılarından bölümlere yer verir. Romanlardaki anısal olaylar geriye dönüş tekniği kullanılarak anlatılır. Yazar, fantastik tür özellikleriyle şekillenen vakalarına anılarından bölümleri de ekleyerek bir anı roman meydana getirmiştir. Romanlarda Nazlı Eray'ın çocukluğundan, öğrenim yıllarından, evliliklerinden, sanatsal yaşamından, hastalıklarından, aşklarından ve iş deneyimlerinden bölümler yer alır. Nazlı Eray söz konusu beş romanında hem anlatıcı hem de yazar kimliğiyle yer alır. Bu durumda eserlerdeki postmodernist yansımalarla üstkurmaca tekniğinin varlığını göstermektedir. Nazlı Eray bu bölümde yer alan beş romanından birinin kurgulanış şekli diğer dört romandan farklıdır. *Rüya Yolcusu* adlı romanda Eray, anılarından bölümleri anlatırken başlıklar kullanmıştır. Toplamda 91 adet

başlık kullanan yazar, bu başlıkları başlığın altındaki konu içeriğiyle bağlantılı olarak vermiştir. Otobiyografik karakterli romanlardaki temalar genellikle siyasi ve sosyal konular ile geleneksel inanışların sonucunda meydana gelen olayların mizahi göstergelerini oluşturmaktadır. Romanlarda fantastik türün özellikleriyle anlatılan anılarda kahramanların hayali ve insan dışı varlıklar ile ünlü ve gerçek hayattan kahramanlar daha fazla yer alır. Bu kahramanlar genellikle anılardaki dostlardan, yakın arkadaşlardan, kıskançlık ve husumet besleyen insanlardan oluşmaktadır. Nazlı Eray, romanlarda bu karakterleri fantastik türün özelliklerinden yararlanarak kurguya dâhil eder. Otobiyografik karakterli romanlarda olayların yaşandığı açık ve geniş mekânlar ile açık dar ve kapalı mekânlar bulunmaktadır. Bu kategorilerdeki birçok mekân anılarda yer alan duygusal mekânlardır. Romanlarda yaşanan olaylar sonucunda soyut mekân özelliği kazanmış mekânlar da vardır. Bu mekânlar büyülerin etkisi ve rüyalardaki görüntüleriyle romanlarda yer alır. Romanlardaki zaman kavramı fantastik türün özellikleriyle şekillenir. Kurgularda anıların tesiriyle gelişen vaka parçaları çok olduğundan dolayı geriye dönüş tekniği çok sık kullanılarak geçmiş yaşantıdaki zamanlara gidilmiştir.

2.2. Biyografik Karakterli Romanlar

Bu bölümde inceleyeceğimiz romanlar yedi tanedir. Bu romanlar yayınlanma tarihlerine göre (kronolojik olarak) sırasıyla *Sis Kelebekleri, Farklı Rüyalar Sokağı, Kayıp Gölgeler Kenti, Venüs'ün Son Gecesi, Aydaki Adam Tanpınar, Ölüm Limuzini* ve *Aşk Yeniden İcat Edilmeli*'dir. Nazlı Eray, biyografik karakterli romanlarını kurgularken olayların gelişimini, meydana geliş şeklini ve yaşamsal özelliklerini fantastik tarzın niteliklerinden yararlanarak oluşturmuştur. Türk edebiyatının önemli yazarlarından Ahmet Hamdi Tanpınar, Türkiye'nin ve dünyanın önemli sanat ve siyaset insanları ile Nazlı Eray'ın dedesi olan Tahir Lütfi Tokay'ın yaşamlarından kesitlerin sunulduğu bu romanlarda Eray, kurguya konu olan insanların yaşamlarını kronolojik bir düzende anlatmamıştır.

Tarihsel şahsiyetlerin yer aldığı söz konusu romanlarda biyografisine yer verilen insanlar olayları yaşayan, olayların içinde olan ve anlatıcıyla beraber aksiyonu sağlayan roman kişileri olarak kurguda yer almaktadır. Roman kurgusu içinde anlatıcı, tarihsel açıdan gerçekliği olan olayların meydana geldiği mekânlara gider ve olayların yaşandığı o zamanın boyutunda romana konu olan biyografik şahsiyetle beraber tarihsel vakayı tekrar yaşar. Örneğin, *Ölüm Limuzini* adlı romanda 1960'lı yıllarda Amerika Birleşik Devleti'nin Başkanlığını yapmış olan John Kennedy'nin olayların yaşandığı 1963 yılının kasım ayında limuziniyle halkı selamlarken uğradığı suikast anını anlatıcıyla beraber o zamanda ve mekânda beraber yaşaması, bu bölümde yer alan romanların kurgusal özellikleri hakkında ipuçları vermektedir. Ayrıca tarihsel şahsiyetlerin hayatından kesitler anlatılırken olayların yaşandığı zaman dilimine tanıklık etmiş olan gerçek kişilerin kurguya dâhil edilerek tarihsel şahsiyetin o dönemde yaşamış olduğu olayları anlatması da romanların kurgulanma şeklini yansıtması bakımından önemlidir. Bu yansıtma, olaylara tanıklık edenlerin bizzat anlatıcıyla konuşması, meçhul bir sesin meydana gelmiş olan olayları anlatması ve anlatıcıya telefon edilmesi veya mesaj gönderilmesi şeklinde gerçekleşmektedir.

Nazlı Eray, bu bölümdeki romanlarında biyografisinden kesitler sunduğu insanların çocukluğundan ölümüne kadar geçen süreçte yaşadıklarının tamamına yer vermez. Yazar, bu bölümdeki romanlarında özetleme tekniğini kullanarak tarihsel şahsiyetin çocukluk yıllarına, eğitimine ve mesleki yaşamı gibi konulara kısaca değinir. Bu bölümdeki romanlarda kurguya etki eden asıl unsur, tarihsel şahsiyetin yaşamında önemli bir yere sahip olmuş olan olaylardır. Nazlı Eray, biyografik karakterli romanlarında yer verdiği roman kişisinin hayatını fantastik bir tarzla anlatırken kurgu içinde montaj tekniğinden yararlanarak alıntılarda da bulunur. Yazar böylelikle tarihsel şahsiyetin hayatını roman kurgusu içinde meydana getirirken hem romanların içinde hem de bazı romanların sonunda bibliyografya vererek anlattıklarına kanıt oluşturmaktadır. Yazar, gerek metin içerisinde olsun gerekse metnin sonunda yer verdiği kaynakça listesiyle anlatılanları tarihi belgelere dayandırmakta ve aynı zamanda da bu eserler belgesel roman niteliği de taşımaktadır.

Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan romanları, romanların isimleriyle simgesel bir bağın kurulduğu eserlerdir. Örneğin, *Aydaki Adam Tanpınar* romanında Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hayatından kesitlerin anlatılması, *Ölüm Limuzini* adlı eserde ABD Başkan'ı olan John Kennedy'nin limuzinin içinden halkı selamlarken öldürülmesi olayıyla bağlantı kurulması, *Sis Kelebekleri* romanında Sinop'ta sabahın erken saatlerinde meydana gelen sisli manzara ile Sinop Cezaevi'nin insan ruhunda bırakan belirsiz ve kapalı görüntüsü, eserlerin başlıklarıyla roman kurgusu arasında simgesel bir bağlantının kurulduğunu göstermektedir.

2.2.1. Olay Örgüsü

2.2.1.1. Sis Kelebekleri

Sis Kelebekleri adlı roman ilk olarak *Can Yayınları* tarafından 2003 yılında yayınlanmıştır. Nazlı Eray'ın, *Sis Kelebekleri* adlı romanının kurgusu gerçek olaylarla bağlantılı, tarihsel şahsiyetlerin hayatından kesitler sunularak oluşturulan fantastik bir romandır. Otobiyografik yansımaların da görüldüğü romanda Eray, Dedesi Tahir Lütfi Tokay'ın Mahmut Şevket Paşa'nın 1913 yılında uğradığı suikast sonucunda tutuklanması ve Sinop Cezaevi'ne Bahricedid vapuruyla gönderilmesi gibi tarihsel bir gerçekliği kurgulayarak Tahir Lütfi Tokay'ın hayatı, gençliği, siyasi yaşamı, gazetecilik (yazarlık) dönemi ve evliliği gibi yaşamında önemli yere sahip unsurları fantastik uzam ve zaman değişimleriyle anlatmıştır. Romanda Mahmut Şevket Paşa'nın hayatından kesitler sunularak onun eğitimi, askeri ve siyasi yaşamı hakkında da bilgiler verilmiştir. Nazlı Eray, fantastik tarzda kurguladığı *Sis Kelebekleri* adlı romanında Mahmut Şevket Paşa'nın 1913 yılında öldürülmesi anındaki kanlı elbiseleriyle uzam ve zamanda meydana gelen değişimlerle Nazlı'nın arkadaşı olan Lale'nin evine gelmesi, kurgunun bir başka olay örgüsünü oluşturur. Ayrıca romanda Rıza Nur'un hayatından kesitlere, evliliğine, siyasi yaşamına Mustafa Kemal Atatürk ve İsmet İnönü'yle yaşadığı anlaşmazlıklara montaj tekniğinden yararlanılarak yapılan alıntılarla roman kişilerinden biri olan Çingene'yle Nazlı'nın karşılıklı diyaloglarında yer verilir.

Nazlı Eray'ın *Sis Kelebekleri* adlı eseri bölümlerden oluşmamaktadır. Romanda olaylar arasında geçişler genel olarak uzam ve zaman boyutunda yapılan değişimlerle gerçekleştirilmiştir. Fantastik tarzdan ve üst kurmaca tekniğinden yararlanılarak oluşturulan romanın olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Nazlı'nın kendini kentin hiç bilmediği dış taraflarında olan bir yerde bulması ve duvarın kenarında bir adam görmesi.
* Adamın Nazlı'ya sürekli olarak siyasi yaşamından bahsetmesi ve Nazlı'ya siyasi yaşamı boyunca kullanıldığını söylemesi.
* Nazlı'nın adamın bu tarz konuşmalarından dolayı sinirlenmesi ve adamın kendini tanıtarak adının Lokman olduğunu söylemesi.
* Nazlı'nın bu bilmediği yerin Mamak çöplüğünde bir yer olduğunun farkına varması.
* Nazlı'nın Sinop Cezaevi'ni gezmesi ve bu mekândan etkilenmesi.
* Nazlı, arkadaşı olan Lale ile Ankara Kavaklıdere'de bulunan evde oturması ve Lale'nin *Şok* gazetesine arkadaşlık edebileceği bir bayan için ilan veren paşayı araması.
* Nazlı'nın Mamak'ta bulunan bir yarıktan aşağı doğru inerken kadın inlemelerine benzeyen bir ses duyması ve yarıktan inince Lokman'ı görmesi.
* Nazlı'nın bulundukları yerin neresi olduğunu sorması ve Lokman'ın orayı kentin amı olan bir yer altı şehri olarak tanımlaması.
* Nazlı'nın Sinop'ta bulunan Meliha&Kasım otelinde Rıza Nur'a ait olan *Hayatım ve Hatıratım* adlı kitaptan bölümler okuması.
* Nazlı'nın Sinop Cezaevi'ne gitmesi ve orada yirmi beş yıl boyunca gardiyanlık yapmış olan Pala adlı bir adamla tanışması ve Pala'nın Nazlı'ya cezaevi hakkında bilgiler vermesi.

* Nazlı'nın cezaevinin avlusunu gezerken kendisine birinin Nazlı diye seslenmesi ve Nazlı'nın kendisine seslenen kişinin dedesi Tahir Lütfi Tokay olduğunu anlaması.

* Nazlı'nın dedesi Tahir Lütfi Tokay'ın hayatıyla alakalı bilgiler vermesi.

* Nazlı'nın Lokman'la beraber yerin altında olması ve orada Nazlı'nın Feriha adlı bir melekle tanışması.

* Nazlı'nın doktorun yanından ayrılması ve yolda yürürken Sebati adında biriyle tanışması.

* Sebati'nin Nazlı'ya trapez gösterisi yapması ve Nazlı'nın şaşırması.

* Nazlı Sinop Cezaevi'nde gezerken telefonunun çalması ve arkadaşı Lale'nin kendisini araması.

* Lale'nin evine bir paşanın geldiğini Nazlı'ya söylemesi ve paşanın kendisini Mahmut Şevket Paşa olarak tanıtması.

* Lale'nin paşanın kanlar içinde olduğunu Nazlı'ya söylemesi ve Nazlı'nın suikast sonucunda ölen Mahmut Şevket Paşa'nın katli üzerine Tahir Lütfi Tokay ve birçok kişinin tutuklanarak Sinop'a gönderildiğini belirtmesi.

* Nazlı'nın Mamak çöplüğünde dolaşırken bir Çingene ile tanışması ve Çingene'nin sattığı kitapların Rıza Nur'un ve Mahmut Şevket Paşa'nın anılarını yazdığı hatıra kitapları olması.

* Nazlı'nın Lokman'a Mahmut Şevket Paşa'nın siyasi yaşamıyla alakalı bilgiler vermesi.

* Nazlı'nın Lale'yi araması ve Mahmut Şevket Paşa'nın durumuyla alakalı bilgi alması.

* Firdevs Ana'nın uyurken rüyasında gördüklerinin bir ekran bulutu gibi kafasının üstünde görünmesi ve Nazlı'nın buluta dokunduğunda bulutun dağılması.

* Bulut kümesi dağılınca içinden şık giyimli bir adamın çıkması ve Rıza Nur'un kendisi olan bu adamın Nazlı'yla konuşması.

* Nazlı'nın Sinop'ta bulunan Meliha&Kasım otelinde kalırken Sebati'nin otelin balkon demirlerine elindeki trapez sopasıyla gelmesi ve Nazlı'yı da alarak Sinop'tan Ankara'ya doğru gitmeleri.

* Nazlı'nın Lokman'ın yanında Suzan adında bir kadınla tanışması ve onun Nazlı'ya gençlik haplarından vereceğini söylemesi.

* Firdevs Ana'nın hapları kullanması ve hapların onda rüyalarında genç ve güzel bir kız olarak etki etmesi.

* Nazlı'nın da Suzan'ın verdiği bu haplardan yutması.

* Nazlı'nın Sebati'yle Lokman'ın yanına gitmesi ve Firdevs Ana'nın rüyasında genç bir kız olarak üç erkekle buluşması.

* Firdevs Ana'nın buluştuğu bu üç erkek hakkında bilgiler vermesi ve bu üç erkeğin Rıza Nur, Mahmut Şevket Paşa ve Tahir Lütfi Tokay olması.

* Firdevs Ana'nın rüyasında Tahir Lütfi Tokay'la buluştuğunu anlatması ve buluştuklarında daha onun evlenmemiş olduğunu söylemesi.

* Nazlı'nın dedesi Tahir Lütfi Tokay'ın *İkdam* gazetesinde başyazarlık yaptığına değinmesi ve Mahmut Şevket Paşa'nın katli üzerine arkadaşlarıyla tutuklanarak Sinop Cezaevi'ne gönderildiğini söylemesi.

* Nazlı'nın bir markete kuruyemiş almak için girmesi ve orada bulunan kızın Nazlı'yı Roberto Cavalli'nin parfüm reklamında oynayan genç ve güzel bir kadın olan Helena sanması.

* Lale'nin evine Nazlı'nın gelmesi ve Lale'nin onu tanıyamaması.

* Nazlı'nın Lale'ye beden değişimi yaşadığını anlatması ve buna yuttuğu bir hapın neden olduğunu söylemesi.

* Nazlı'nın Lale'nin evinde bulunan Mahmut Şevket Paşa'yı görmesi ve kanlı canlı karşısında duran paşayla konuşması.

* Nazlı'nın Lale'nin evinden genç ve güzel bir kadının bedeninde ayrılması ve yolda meclisten tanıdığı bir milletvekiliyle karşılaşarak aralarında cinsel bir çekimin yaşanması.

* Nazlı'nın Lokmanların yanına gitmesi ve orada sızlayan kemikleriyle beraber eski haline dönmesi.

* Firdevs Ana'nın hapı yutarak tekrar uykuya dalması ve Nazlı'nın da Firdevs Ana'nın rüyasına girme istediğinin olması.

* Nazlı'nın Firdevs Ana'ya sıkıca sarılması ve Firdevs Ana uykuya daldığında Nazlı'nın da onun rüyasının içine girmesi.

* Nazlı'nın Meliha&Kasım otelinde Roberto Cavalli ile konuşması ve Helena'nın bedeninde olan Nazlı'nın Roberto Cavalli ile beraber Sinop Cezaevi'ne gitmesi sonucunda Cavalli'nin orayı çok beğenmesi.

* Hapın etkisi geçince Nazlı'nın eski haline dönmesi ve Roberto Cavalli ile kendi bedenindeyken sohbet etmesi.

* Nazlı'nın yuttuğu hapın etkisiyle tekrar manken Helena'nın bedenine bürünmesi ve Helena olarak Roberto Cavalli ile konuşması.

* Mahmut Şevket Paşa'nın Tahir Lütfi Tokay'ı *İkdam*'da gazetecilik yaptığı dönemde tanıdığını söylemesi ve Nazlı'nın Mahmut Şevket Paşa'yla konuşurken milletvekilliği seçimlerinin olduğu dönemde haksızlığa uğradığını belirtmesi.

* Nazlı'nın Mahmut Şevket Paşa'nın 31 Mart ayaklanmasının bastırılmasındaki rolü üzerine ve onun evliliği hakkında bilgiler vermesi.

* Nazlı ve Lale'nin Mahmut Şevket Paşa'ya cep telefonu alması sonucunda paşanın bu yeni gördüğü alete çok şaşırması ve yaveri Kazım Ağa'yı telefonla araması.

* Mahmut Şevket Paşa'ya suikast sırasında yanında bulunan yaverinin Lale'nin evine gelmesi ve Mahmut Şevket Paşa'nın yaveriyle konuşması.

* Nazlı'nın birdenbire otel odasında Helena'nın bedeninde kendini Roberto Cavalli'nin kollarında bulması ve aralarında cinsel bir çekimin yaşanması.

* Nazlı'ya Genel Merkez'de bir adamın sarkıntılık etmesi ve adamın sürekli olarak bana bir dil ver oyumuz sana diyerek aynı cümleyi tekrarlaması.

* Nazlı'nın Çingene'ye Mahmut Şevket Paşa'nın askeri öğrencilik yıllarını ve aldığı rütbelerin tarihlerini söylemesi.

* Nazlı'nın Mahmut Şevket Paşa'ya bir ayakkabı alması ve ayakkabılardan birinin Nazlı'ya sürekli olarak bana bir dil ver diye konuşması.

* Helena bedeninde olan Nazlı'nın Roberto Cavalli'nin parfüm reklamında oynarken bedenine gelen zehri alınmış yılandan korkması ve yılandan kaçarken reklam için konmuş dev parfüm şişesini devirip kırması.

* Nazlı'nın Sinop Cezaevi'nin avlusunda koşması ve zindanların olduğu yerde dedesi Tahir Lütfi Tokay'ı görmesi.

* Nazlı'nın evinde bulunan dedesinin fotoğraflarıyla alakalı konuşması ve dedesi Tahir Lütfi Tokay'ın zindana düştüğünde otuz beş yaşında olduğunu Nazlı'ya söylemesi.

* Nazlı'nın reklam filminde korktuğu yılan ile konuşması ve konuştuğu yılanın fallarda çıkan yılan olduğunu anlaması.

* Nazlı'nın, Lokman'ı Firdevs Ana'yı ve Feriha'yı Ankara'nın amının yakınlarında bir yerde otururken görmesi ve Lokman'ın Nazlı'ya kente Belediye Başkan'ı tarafından kürtaj yapıldığı söylemesi.

* Nazlı'nın Lale'nin evine gelen Doktor Hashimoto'ya Tiroidi hastalığını sorması ve Hashimoto'nun Mahmut Şevket Paşa'yı muayene etmesi.

* Nazlı'nın Sinop Cezaevi'nde kırılan parfümün çevreye yayılan kokusu ile güzel kızlar arasında Marie Antoinette'yi görmesi ve Marie Antoinette'nin Nazlı'ya parmağındaki yüzüğü vermesi.

* Nazlı'nın Lale'nin evine Marie Antoinette'nin bedeninde gitmesi ve bu beden değişiminin kendisine verilen yüzükten kaynaklandığını söylemesi.

* Nazlı'nın Marie Antoinette'nin bedeninde Ankara'nın sokaklarında dolaşırken Dost Kitabevi'nden bir Marie Antoinette biyografisi alması ve kitabın içinden bölümler okuması.

* Nazlı'nın Marie Antoinette'nin bedeninde tarihçi olan bir arkadaşının evine gitmesi ve tarihçinin Marie Antoinette'yi tanıması.

* Marie Antoinette'nin bedeninde olan Nazlı'nın Tarihçi'ye başından geçen olayları anlatması ve Nazlı ile Tarihçi arasında cinsel bir çekimin yaşanması.

* Nazlı'nın kolundaki saatin ekranında Mahmut Şevket Paşa'nın belirmesi ve Tarihçi'nin Mahmut Şevket Paşa'yı gördüğüne çok şaşırması.

* Nazlı'nın kolundaki saatin ekranında bu seferde partinin genel sekreterinin belirmesi ve onu parti toplantısına çağırması.

* Nazlı'nın Mahmut Şevket Paşa'yla Amerika'nın Irak'a saldırması konusunu konuşması ve Mahmut Şevket Paşa'nın Amerika'nın Türkiye'nin limanlarını ve üstlerini kullanması konusuna karşı çıkması.

* Nazlı'nın dedesiyle konuşmasından sonra çocukluğunun geçtiği mekânları hatırlaması ve dedesinin *Tercüman-ı Hakikat* gazetesinde başlayan yazarlık serüvenine değinmesi.

* Nazlı'nın arkadaşı Lale ile birlikte yıkılmış olan Kroker adlı bir otele gitmesi ve orayı dedesi Tahir Lütfi Tokay'ın *İkdam* gazetesinde yazarlık yaptığı dönemdeki haliyle görmesi.

* Nazlı'nın bulduğu bir kitaptan Sinop Cezaevi hakkında bilgiler edinmesi ve Sinop Cezaevi'nde bir mühlet yatmış olan Sandıkçı Şükrü'nün efsaneleşen hikâyesini okuması.
* Nazlı'nın Çingene'den Tolga Ersoy'un Sinop için yazmış olduğu *Sinop'un Hanı* adlı kitabı alması ve kitabın sayfalarından birinde Nazlı Eray'ın Sinop ile ilgili düşüncelerine yer verilen kısmı okuması.
* Nazlı'nın kolundaki saatin ekranının açılması ve ekranda Sandıkçı Şükrü'yü görmesi.
* Nazlı'nın Sandıkçı Şükrü ile birlikte uçarak Sinop'un semalarında gezinmesi ve kolundaki saatin ekranından arkadaşlarını ve dedesini görmesi.

2.2.1.2. Farklı Rüyalar Sokağı

Farklı Rüyalar Sokağı ilk olarak *Turkuvaz Kitap* tarafından 2007 yılında yayınlanmıştır. Biyografik özelliklerin yer aldığı romanda tıp biliminden yararlanılarak oluşturulan klonlama yöntemi de kurguya dâhil edilmiştir. Fantastik tarzda yazılmış olan romanda Eray, Arjantinli diktatör Juan Peron'un eşi olan Eva Peron'un hayatı, çocukluğu, eğitimi, iş deneyimi, evliliği, siyasi yaşamı ve hastalığı sonucunda ölümü gibi konulara romanda yer vermiştir. Ayrıca Eva Peron'un Arjantin halkı üzerindeki etkisine ve otuz iki yaşında kanserden dolayı öldükten sonra eşi Juan Peron tarafından mumyalatılan bedeninin sürekli olarak bir yerden başka bir yere götürülmesi olay örgüsü içinde yer almaktadır.

Romanda Eva Peron'un hayatı, geceleyin hava karardığında Anlatıcı'nın odasının bir köşesinde beliren ve kendisini eski bir başbakan olarak tanıtan bir melek tarafından anlatılır. Ayrıca roman kurgusu içinde uzamda ve zamanda değişimler yaşanarak Eva Peron'un Arjantin'de yaşadığı zaman aralığına gidilir ve diyalog tekniğiyle Anlatıcı, Eva Peron'la konuşur. Tarihsel olarak bir gerçekliği olan Eva Peron'un yoksul olan insanlara yardım etmesi olayına kurguda fantastik bir özellikle yer verilmiştir. Anlatıcı'nın yakın dostu olan Neyyire Abla, Davutlar'da bir villa sahibi olma isteğini bir kâğıda yazar ve Eva Peron'un geçtiği Opera Meydanı'nın bulunduğu yerde, isteği olan herkes gibi

Neyyire Abla da kendi dilediğini meydana doğru atar. Eva Peron, Neyyire Abla'nın dileğini yerden alır ve onun dileğini gerçekleştirir. Tarihsel açıdan da bazı yönleriyle benzer bir gerçekliği olan bu ritüele[190] roman kurgusu içinde fantastik özelliklerle desteklenerek yer verilir.

Nazlı Eray, *Farklı Rüyalar Sokağı* adlı romanının ilk sayfasını *Bir Radyo Frekansında Önsöz* adlı bir başlık yazarak başlamıştır. Bu başlığın altında yer alan bölümde Eray, Eva Peron'un hastalığı ve mumyalanması sonrasında yaşananlara yer vermiştir. Ancak bu başlıktan sonra eserin içinde yer alan diğer bölümlerde başlık kullanılmamıştır. Romanda yer alan vaka parçaları arasındaki geçişler, uzam (mekân) ve zaman kaymaları sağlanarak gerçekleştirilmiştir. Roman kurgusu içinde Eva Peron'un hayatı, Anlatıcı'nın göz rahatsızlığı boyunca yaşadıkları ve Anlatıcı'nın nişanlısı olan Raif'in babası Mehmet Ali Bey'in klonlanması ve bu klonlanma sonucunda yaşananlar, Anlatıcı'nın arkadaşı Neyyire Abla ve onun eşi arasında meydana gelen olaylar romandaki kurgu evrenini oluşturur. Bu saydığımız konular roman kurgusu içinde bir dönüşüm halinde Anlatıcı tarafından tekrarlanarak anlatılır. Örneğin, Anlatıcı eski bir başbakan olan bir meleğin ağzından Eva Peron'un hayatını dinler ve Eva Peron'un hayatı belli bir yere kadar anlatıldıktan sonra Anlatıcı, Mehmet Ali Bey'in klonlanması sonucunda meydana gelen olayların anlatıldığı başka bir konuya geçer. Romanda bu durum saymış olduğumuz diğer konularla beraber bir devinim halinde tekrarlanarak devam eder. *Farklı Rüyalar Sokağı* adlı romandaki bu kurgu atmosferinin olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

- Eva Peron'un hastalığı anında yaşadıklarının anlatılması ve Eva Peron'un Arjantin halkı tarafından çok sevilen bir kişi olduğuna değinilmesi.
- Anlatıcı'nın yatak odasında yatarken odada kendinden başka birinin daha olduğunun farkına varması.
- Yatak odasına gelen bu kişinin kendini eski başbakan olan bir melek olarak tanıtması ve Anlatıcı'ya Eva Peron'un hayatından kesitler anlatmaya başlaması.

[190] https://www.nkfu.com/eva-peron-kimdir/, Erişim Tarihi: 7 Nisan 2019.

* Meleğin, Eva Peron'un halk tarafından çok sevilen bir kişiliğe sahip olduğuna değinmesi ve yardıma ihtiyacı bulunan yoksullara tapu dağıttığını söylemesi.

* Meleğin, Eva Peron öldükten sonra eşi olan Juan Peron'un ünlü İspanyol mumyacı Doktor Petro Ara'yı çağırtarak eşini mumyalattığını belirtmesi.

* Anlatıcı'nın nişanlısı Raif ile beraber oturması ve Raif'in annesi olan Makbule Hanım'ın eşi olan ünlü sanayici Mehmet Ali Bey'in komada olmasından dolayı üzgün olması.

* Raif ile Anlatıcı komada olan Mehmet Ali Bey'e bakması ve babasının durumunun kötü olduğunu annesi olan Makbule Hanım'dan öğrenmesi.

* Raif'in annesine doktorla konuştuğunu söylemesi ve doktorun babasını yeniden yaratacağını, ölümden geri çekeceğini söylediğini anlatması.

* Anlatıcı'nın göz muayenesine Serra ile beraber gitmesi ve göz doktoruna muayene olması.

* Anlatıcı'nın yatak odasında yatarken meleğin geldiğinin farkına varması ve Meleğin Eva Peron'un tanınmasını sağlayan asıl yerin Radyo Belgrano olduğunu söylemesi.

* Meleğin, Eva Peron'un radyoda sunuculuk yaptığı dönemde olağanüstü ve etkileyici bir sesinin olduğunu Anlatıcı'ya söylemesi.

* Erkek Melek'in Eva Peron'un çocukluğunun Los Toldos adlı yerde geçtiği söylemesi ve Eva Peron'un babasının beşinci gayrimeşru çocuğu olarak dünyaya geldiğini belirtmesi.

* Meleğin Eva Peron'un ilk gençlik yıllarında Hollywood'da ünlü bir film yıldızı olma haliyle yaşadığına değinmesi ve filmlerde ufak rollerde oynamak için bile yönetmenin yatağından geçmesi gerektiğini bildiğini söylemesi.

* Meleğin, Eva Peron'un hırslı bir kadın olduğunu ve güce âşık bir mizacının olduğunu Anlatıcı'ya söylemesi.

* Meleğin, Eva Peron'un Albay Juan Peron ile tanıştığında yirmi üç yaşında olduğunu söylemesi.

* Nurcan Hanım'ın Mehmet Ali Bey'in yastığının altında el yazısıyla yazılmış bir defter bulması ve Raif'in bir körün yazdıkları başlıklı deftere yazılan el yazısının babasına ait olduğunun farkına varması.

* Anlatıcı'nın Neyyire Abla'nın yanına gitmesi ve onun İstanbul'da Mecidiyeköy taraflarında bir pansiyon odasında kaldığının farkına varması.

* Raif ve annesi Makbule Hanım'ın heyecan içinde beklemesi ve Mehmet Ali Bey'in bedeninin ruha alışması için Doktor Wank Woo Suk'un uğraşması.

* Raif'in Doktor Wank Woo Suk'a bu yapılan tedavinin ne olduğunu sorması ve doktorun ona klonlama diyerek cevap vermesi.

* Erkek Melek'in Anlatıcı'ya Eva Peron'un rahim kanseri olduğunu söylemesi ve Eva Peron'un o yıllarda Avrupa turuna çıktığını belirtmesi.

* Melek'in Eva Peron'un İngiltere'ye gittiğinde sol gruplar tarafından protesto edilip İngiliz Kraliyet Ailesi tarafından ciddiye alınmadığı söylemesi.

* Anlatıcı, Makbule Hanım ve Raif ile birlikte Mehmet Ali Bey'in odasına ona bakmak için gitmeleri ve yatakta otuz yaşlarında olan çok genç bir erkeğin yattığını gördüklerinde şaşırmaları.

* Makbule Hanım'ın kırk iki yıllık kocası olan Mehmet Ali Bey'in şimdi otuz yaşında olmasına hayret etmesi ve genç olan Mehmet Ali Bey'in Makbule Hanım'ı tanımaması.

* Anlatıcı'nın İstanbul'da Balık Pazarı'nın oralarda dolaşması ve bir lokantada Mehmet Ali Bey'i görmesi.

* Mehmet Ali Bey'in şimdi özgür olduğunu ve hayat kaygısı olmadan yaşamanın güzel bir şey olduğunu Anlatıcı'ya söylemesi.

* Mehmet Ali Bey'in yastığının altında bulunan körün defterinin okunması ve Makbule Hanım'ın genç eşi Mehmet Ali Bey'e bu defteri sorması.

* Anlatıcı'nın yurt dışında gözünden ameliyat olmak için araştırma yapması ve Almanya'da Thomas Kohnen adlı bir doktorun bu alanda iyi olduğunu öğrenerek ondan muayene için randevu alması.

* Anlatıcı'nın Neyyire Abla'nın yanına gitmesi ve Neyyire Abla'nın eşi olan Selami'yle konuşması.

* Selami'nin kök hücre üzerinde çalışan Güney Koreli bir profesörün işlettiği klinikte bekçi olarak çalıştığını Anlatıcı'ya söylemesi.

* Anlatıcı'nın Mehmet Ali Bey'in hayaliyle konuşması ve Mehmet Ali Bey'in Anlatıcı'ya bir görüntüden ibaret olduğunu söylemesi.

* Neyyire Abla'nın Anlatıcı'ya kendisini Eva Peron Vakfı'ndan birilerinin aradığını söylemesi ve Neyyire Abla'nın hayalini kurduğu Davutlar'dan bir villa sahibi olma fikrine ulaşacağı için çok mutlu olması.

* Anlatıcı'nın Neyyire Abla'ya 1952 yılına kadar Arjantin'de böyle bir vakfın olduğunu söylemesi ve Eva Peron öldükten sonra kapanmış olduğunu Neyyire Abla'ya belirtmesi.

* Anlatıcı'nın Balık Pazar'ı civarında Mehmet Ali Bey'le konuşması ve Mehmet Ali Bey'in kendisi yerine gelen adamı merak ettiğini Anlatıcı'ya söylemesi.

* Mehmet Ali Bey'in bedenin içine giremediğine çok pişman olduğunu belirtmesi ve Anlatıcı'nın neden giremediğini sorduğunda ise yerine gelen adamın canıyla ve ruhuyla gelmiş olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın doktorun yaptığı tedavinin yanlış olduğunun farkına varması.

* Anlatıcı'nın Makbule Hanım'ın evine gitmesi ve genç Mehmet Ali Bey'le otururlarken onun Anlatıcı'ya beni kurtar yazan bir kâğıt vermesi.

* Neyyire Abla'nın Eva Peron Vakfı tarafından aranması ve kazanan talihlinin kendisi olduğunun müjdesinin verilmesi.

* Neyyire Abla'yı ve Anlatıcı'yı Eva Peron Vakfı'ndan gelen bir arabanın alması ve Anlatıcı'yla Neyyire Abla kendilerini bir süre sonra Arjantin'de Çalışma Bakanlığı'nın önünde bulması.

* Anlatıcı ve Neyyire Abla'nın Eva Peron'un çalışma ofisine gitmesi ve orada Eva Peron'u gören Anlatıcı'nın bu duruma çok şaşırması.

* Neyyire Abla'nın Davutlar'daki villanın tapusunu Eva Peron'un elinden alması ve Eva Peron'un Anlatıcı'ya kendisine ulaşmak istediğinde yardımcı olacak olan özel bir kart vermesi.

* Makbule Hanım'ın kendisinden otuz yaş küçük olan eşi Mehmet Ali Bey'le nasıl yaşayacağıyla alakalı kuşkularının olduğunu Anlatıcı'ya söylemesi.

* Anlatıcı'nın Frankfurt'ta Doktor Kohnen'e göz muayenesi olması ve Doktor Coss'un ayın 21'inde sabah saat dokuzda ameliyat için aç karnına gelmesini gerektiğini Anlatıcı'ya söylemesi.

* Anlatıcı'nın Eva Peron'un kendisine verdiği kartı İş Bankası'nın ATM makinesine sokması ve kendini Arjantin'de Eva Peron'u mumyalayan Doktor Pedro Ara'nın ofisinde bulması.

* Doktor Pedro Ara'nın Eva Peron'un öldüğünü Anlatıcı'ya söylemesi ve Eva Peron'u mumyalamakla meşgul olduğunu belirtmesi.

* Anlatıcı ile Neyyire Abla Kuşadası'ndaki Davutlar'da bulunan villada otururken Selami'nin yanında güzel bir kadınla gelmesi ve Neyyire Hanım'ın eşi olan Selami'yle tartışması.

* Selami'nin yanında getirdiği kadının doktorun bir müşterisi için klonladığını söylemesi ve hiçbir şey bilmeyen bu genç kadını sokakta bırakamadığı belirtmesi.

* Anlatıcı'nın yatak odasına Erkek Melek'in gelmesi ve Anlatıcı'ya Eva Peron'u mumyalayan Doktor Ara'nın bu olayla ilgili *Eva Peron Vakası* adlı bir anı kitabı yazdığını söylemesi.

* Anlatıcı'nın Eva Peron'un kendisine verdiği kartı, Kuğulu Kavşağı'nın köşesinde bulunun Garanti Bankası'nın ATM makinesine sokması ve Anlatıcı'nın Eva Peron'u hasta yatağında yatarken yorgun ve bitkin bir halde görmesi.

* Anlatıcı'nın gözündeki bandajın çıkarılması ve Doktorun muayene etmesi sonucunda yüzde doksan oranında görmeye başlaması.

* Doktor Ara ve Anlatıcı'nın ATM makinesinin içinden fırlayarak Neyyire Abla'nın evine gelmesi ve Doktor Ara'nın elinde bir kitap taşıması.

* Doktor Ara'nın Neyyire Abla'ya Eva Peron'un bir buçuk yıl önce öldüğünü söylemesi ve Anlatıcı'nın bu yaşananların bir bellek ya da zaman kayması olduğunu düşünmesi.

* Doktor Ara'nın evden ayrılması ve ayrılırken yanında getirdiği kitabı Neyyire Abla'nın evinde unutup gitmesi.

* Anlatıcı'nın klonlanmış olan kızla Selami'yi beraber görmesi.

* Anlatıcı'nın yanına Erkek Melek'in gelmesi ve Eva Peron'un çocuklar için kurduğu Çocuk Köyü hakkında ona bilgiler vermesi.

* Anlatıcı'nın Doktor Ara'nın yazdığı anı kitabını kaybetmesi ve kitabı ararken Selami'yle karşılaşması.

* Mehmet Ali Bey'in Anlatıcı'ya bir gözün retinasında olduklarını söylemesi ve göze damlatılan damlanın etkisiyle gözden kayarak ikisinin de çimenliğin içine düşmesi.

* Makbule Hanım ile Anlatıcı'nın bir gözün retinasının içinde olması ve Makbule Hanım'ın bu durumdan çok korkması.

* Anlatıcı'nın yatak odasına Erkek Melek'in gelmesi ve Anlatıcı'ya Eva Peron'un 1952 yılında mumyalanması olayıyla 2007 yılında kök hücreden insan klonlayan Güney Koreli doktordan bahsetmesi.

* Anlatıcı'nın Erkek Melek'in yere düştüğünü görmesi ve kanatlarının ağır, başı ve gövdesinin ise büyük olduğunun farkına varması.

* Anlatıcı'nın dışarıda Cafe Kallavi yazısının yazdığı bir kafenin dikkatini çekmesi ve içeri girdiğinde Doktor Ara ve Wank Woo Suk'un karşılıklı oturup konuştuklarını görmesi.

* Doktor Ara'nın Wank Woo Suk'a Eva Peron'un General Moori Koening tarafından nasıl taşındığı anlatması ve Eva Peron'un mumyalı bedeninin ve yüzünün pürüzsüzlüğünün oradakileri nasıl şaşırttığına değinmesi.

* Anlatıcı'nın Cafe Kallavi'ye tekrar gittiğinde silik resimler gibi karşılıklı iki kişinin orada oturduğunu görmesi ve oturan bu iki kişinin genç Mehmet Ali ile Selami'nin yanında gördüğü klonlanmış kadın olduğunu fark etmesi.

* Anlatıcı'nın Cafe Kallavi'ye tekrar gelmesi ve orada dedikoducu Cüce Aldo Cifuentes'i görmesi.

* Cüce Aldo Cifuentes'in Doktor Ara'nın Eva Peron hakkında yazmış olduğu kitap ile ilgili bilgiler vermesi ve Eva Peron'un oynamış olduğu filmler hakkında bildiklerini anlatması.

* Anlatıcı'nın Cafe Kallavi'de Cüce Aldo Cifuentes'in yanında Eva Peron'un kuaförü olan Alcaraz'ı ve sekreteri olan Atilo Renzi'yi görmesi.

* Kuaför olan Alcaraz'ın 1946 yılında hapse giren Juan Peron'un ardından Eva Peron'un tutuklanma korkusu içinde olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı ve Neyyire Abla'nın bir rüyanın içinde olması ve rüyaya Erkek Melek'in gelmeye çalışması.

* Erkek Melek'in bulunduğu yerde takılı kaldığını önündeki kapının kilitli olduğundan dolayı da geçemediğini Anlatıcı'ya söylemesi ve Anlatıcı, oranın kendisinin bilinçaltı olabileceğinden dolayı kapıyı açmaya çalışmaması konusunda Melek'i uyarması.

* Melek'in Anlatıcı'nın bilinçaltında 94 ekran gibi son model bir plazma olduğunu söylemesi ve ekrandan çok sayıda olay ile insanın geçtiği belirtmesi.

* Anlatıcı'nın bir Ziraat Bankası'nın ATM makinesine kartı soktuğunda kendini bir odanın içinde bulması ve yanlış bir yere geldiğinin farkına varması.

* Anlatıcı'nın Neyyire Abla'nın yanına gitmesi ve Davutlar'da bulduğu İş Bankası'nın ATM makinesine kartı soktuğunda kartın süresinin dolduğuna dair uyarı işareti verdiğini görmesi.

* Anlatıcı'nın Eva Peron'un yanına bir daha gidemeyeceğinin farkına varması ve yanına gelen Melek'le Eva Peron'u sevmeyen Copi hakkında konuşması.

2.2.1.3. Kayıp Gölgeler Kenti

Kayıp Gölgeler Kenti ilk olarak 2008 yılında *Turkuvaz Kitap* tarafından yayınlanmıştır. Romanda tarihsel şahsiyetlerin hayatından yansımalar yer almaktadır. *Kayıp Gölgeler Kenti*, Joseph Stalin'in çocukluğu, gençliği, evlilikleri, eğitimi, aşkları, sürgün yılları, siyasi yaşamı ve ölümü gibi bilgilerin yer aldığı, fantastik bir kurguyla oluşturulmuş olan biyografik karakterli bir romandır. Joseph Stalin, roman kurgusu içine dâhil edilerek Anlatıcı'yla beraber diyaloğa girmesi ve kendi yaşamıyla alakalı bilgiler vermesi, Nazlı Eray'ın sanat anlayışını yansıtması bakımından önemlidir. Eray'ın *Kayıp Gölgeler Kenti* romanında diğer romanlarında da olduğu gibi romana konu olan tarihi şahsiyetin hayatı tekdüze bilgilerin yer aldığı, olayların belli bir format dâhilinde geliştirilip sonuca bağlandığı bir anlayışla kurgulanmamıştır. Eray'ın *Kayıp Gölgeler Kenti* adlı romanında Stalin'in hayatı, geriye dönüş tekniği kullanılarak zaman ve uzam boyutunda yapılan yolculuklarla anlatılır. Joseph Stalin'in hayatında iz bırakmış, Stalin'in yaşadığı dönemde olaylara Stalin'le beraber tanıklık etmiş olan insanların

kurguya dâhil edilerek yahut da Ambassador Casinosu'nda bulunan kumar aletlerinin ekranında beliren geçmişten gelen yüzlerin (Stalin'in annesi, ilk eşi, sürgün yıllarından tanıdıkları) söyledikleriyle Joseph Stalin'in yaşamından kesitler anlatılır.

Nazlı Eray, romanında Franz Kafka'nın da hayatından yansımalara yer vermektedir. Romanda Franz Kafka'nın yaşamında önemli bir yere sahip olmuş olan iki kadının roman kişisi olarak kurguya dâhil edilmesiyle Kafka'nın yaşamından kesitler anlatılır. Felice ve Milena roman kurgusu içinde anlatıcının Prag'da oturmuş olduğu kafelere gelerek Franz Kafka ile yaşadıklarından, onun kişilik özelliklerinden bahsederler. Romanda yazar, Franz Kafka'nın eserlerine, yaşamına, çekingenliğine, Felice ve Milena ile olan birlikteliğine, evlilikten çekinmesinin nedenlerine ve tüberkülozdan ölmesi gibi konulara kurgu içinde değinmektedir. Ayrıca Eray, kurgu içinde Franz Kafka'nın *Günlükler*'i adlı kitabından montaj tekniğini kullanarak yaptığı alıntılarla da Franz Kafka'nın biyografisinden bilgiler vermektedir.

Romanda Anlatıcı'nın Uzakdoğu ülkelerinden biri olan Seul'e gidişini ve oranın kendine has kültürü karşısında yaşadıklarını anlatması da roman kurgusunun bir başka vaka parçasını oluşturmaktadır. Anlatıcı, Seul ile Prag gibi ülkelerde yaşadıklarını geriye dönüş tekniğini kullanarak anlatır. Çünkü kurgu içinde Anlatıcı, Prag'a Seül'den sonra gittiğini belirtmektedir.

Romanda Nazlı Eray, olay örgüsünü bölümlere ayırarak oluşturmamıştır. Birbirinden bağımsız olan ve farklı mekânlarda gelişen olaylarla roman kurgusunu oluşturmaktadır. Örneğin, kurgu içinde Anlatıcı, Prag'da Joseph Stalin'in hayatından yansımaları fantastik tarzın özelliklerinden yararlanarak anlatırken belli bir yere kadar anlatıp Seul'de yaşamış olduğu olayları anlatmaya başlar. Bu saydığımız konuların değişmeli olarak anlatılması durumu roman boyunca devam eder. *Kayıp Gölgeler Kenti* adlı romanın olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Anlatıcı'nın bir gazetede yer alan genç bir doktorun intihar olayını okuduğunda bu haberden etkilenmesi.

* Anlatıcı'nın Prag'a gitmesi ve orada bir otele yerleşmesi.

* Anlatıcı'nın Seül'de arkadaşı Liu ile birlikte oranın kültürünü tanırken yaşadığı zorlukları hatırlaması ve Seul'de bulunan tapınakları merak etmesi.

* Anlatıcı'nın Prag'dan çok etkilenmesi ve oranın tarihi atmosferini, Vltava Nehri ile Charles Köprüsü'nü beğendiğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın yıllar önce babasının Prag'a gittiğinde kendisine bu şehirle ilgili anlattıklarının aklına gelmesi.

* Anlatıcı'nın bir dükkânın vitrininin üzerinde güzel kadınların resmi olan kahve fincanlarını görmesi ve adı Mucha olan bu fincanlardan üç tanesini satın alması.

* Anlatıcı'nın aldığı kahve fincanlarını otel odasına koyması ve otelden ayrılması

* Anlatıcı'nın otel odasına dönüp kapıyı açtığında karşısında güzel bir kadın görmesi ve bu gördüğü güzel kadının ünlü aktris Sarah Bernhardt olması.

* Anlatıcı'nın içeriye girdiğinde odasında iki tane daha kadının olduğunu görmesi ve bu kadınların aldığı fincanların üzerinde resimleri bulunan Mucha kadınları olduğunun farkına varması.

* Anlatıcı'nın otel odasından çıkıp Venceslas Meydanı'nda bulunan Luxor Kitap Sarayı'na *Kafka'nın Günlükleri* adlı kitabı almaya gitmesi.

* Anlatıcı'nın Kore'den arkadaşı olan Liu ile birlikte Ölüler Kentine gitmeği istemesi ve arkadaşı olan Liu'nin nişanlısının küllerinin o tapınakta olduğunu öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın Prag'da bulunan otel odasına tekrar dönmesi ve üzerinde Sarah Bernhardt'ın fotoğrafının da yer aldığı üç Mucha fincanının masanın üzerinde olduğunu fark etmesi.

* Otel odasının banyosundan sifon sesinin duyulması ve Anlatıcı'nın bu sesi duyduğunda irkilmesi.

* Banyonun kapısının açılması ve Anlatıcı'nın karşısında Josef Stalin'i görmesi.
* Josef Stalin'in Anlatıcı'yla Prag şehri ve 1962 yılında yıkılan heykeli hakkında konuşması.
* Anlatıcı'nın otelin casinosunda bulunan oyun makinelerinden birine oturması ve oyun oynarken ekranda kendisini Stalin'in ilk karısı olarak tanıtan Kato adında bir kadının belirmesi.
* Kato'nun Stalin ile olan evliliği ve yakalandığı Tifüs mikrobu hastalığıyla alakalı bilgiler vermesi.
* Anlatıcı'nın Kore'de bulunan President Hotel'inden çıkıp arkadaşı olan Liu ile birlikte Ölüler Kenti'ne gitmesi ve orada bulunan tapınakta yer alan kavanozların içindeki insan küllerini gördüğü zaman şaşırması.
* Anlatıcı'nın Prag'daki otel odasında uyandığında kapının birisi tarafından kartla açıldığını fark etmesi ve içeriye otuzlu yaşlarında olan Joseph Stalin'in girmesi.
* Joseph Stalin'in Sibirya günlerindeki anılarını Anlatıcı'ya anlatması.
* Anlatıcı oyun oynarken ekranda birtakım yazıların belirmesi ve Anlatıcı bu yazılanlara baktığında Stalin'in 1917 yılında yakalandıktan sonra 4 yıl boyunca Sibirya'ya sürgüne gönderildiğine yönelik yazıları ekrandan okuması.
* Anlatıcı'nın otel odasına geri dönmesi ve banyodan birtakım seslerin gelmesi.
* Anlatıcı'nın odasındaki banyodan Tatiana Sukhova adında 22-23 yaşlarında bir kızın çıkması ve kızın kendini Stalin'in gençliğinde onun hayatında yer alan biri olarak tanıtması.
* Tatiana Sukhova'nın Stalin'i kadınların beğendiğini söylemesi ve Stalin'in fiziki yapısı ile alakalı Anlatıcı'ya bilgiler vermesi.
* Anlatıcı'nın Casino Ambassador'a gittikten sonra odasına dönerken odanın kapısının önünde Nataşa Kirtava adında güzel bir kadın görmesi ve kadının

Stalin'i Batum'daki hapishaneden tanıdığını belirterek Sibirya'ya sürgüne gitmeden önce kendisiyle görüştüğünü söylemesi.

* Anlatıcı'nın Hotel Europa'nın yanında bulunan Cafe Europa gitmesi ve kafede otururken yanına yeşil gözlü sarışın bir kadının oturması.

* Kadının kendini Olga Alliluyeva olarak tanıtması ve Stalin'in ikinci karısı olan Nadya'nın annesi olduğunu söylemesi.

* Kadının Anlatıcı'nın yanından ayrılması ve garsonun Anlatıcı'nın yanına gelerek Olga'nın kızı olan Nadya, Stalin'le evlendikten sonra Olga Alliluyeva'nın Stalin'in sevgilisi olduğunun ortaya çıktığını söylemesi.

* Anlatıcı'nın Cafe Europa'da oturduğu masaya bir kadının gelmesi ve kadının kendini Franz Kafka'nın nişanlısı Felice diye tanıtması.

* Anlatıcı'nın ertesi sabah tekrar Cafe Europa gitmesi ve kitapçıdan aldığı Franz Kafka'nın *Günlükler* adlı kitabından nişanlısı Felice'yi ilk gördüğünde hissettiklerini yazdığı bölümü okuması.

* Anlatıcı'nın yanına Cafe Europa'da otururken genç ve güzel bir kızın gelmesi ve Glamourpuss adındaki bu kızın Stalin'in sevgilerinden birinin olduğunu öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın Prag'da Cafe Slavia adlı başka bir mekâna gitmesi ve bu kafenin duvarını kaplayan Viktor Oliva'ya ait olan *Absent İçen Adam* tablosunun dikkatini çekmesi.

* Anlatıcı'nın Prag'da bulunan otel odasına çıktığında odadaki koltukta bir adamın oturduğunu görmesi ve adının Mdivani olduğunu söyleyen bu adamın 1908 yılında Bailov'da Stalin'le aynı koğuşta kaldığını belirtmesi.

* Anlatıcı, Mdivani'ni gittikten sonra yatağının başında yaşlıca bir kadının oturduğunu görmesi ve adının Keke olduğunu söyleyen kadının Stalin'in annesi olduğunu belirtmesi.

* Keke'nin Stalin'in çocukluğu ve fayton çarpması sonucu aksayan sol kolu hakkında Anlatıcı'ya bilgiler vermesi.

* Anlatıcı'nın Cafe Europa'ya gitmesi ve orada oturduğu masaya 13-14 yaşlarında bir kızın gelmesi.

* Adını Lidia olarak tanıtan kızın Stalin'den hamile kaldığını söylemesi ve Lidia'nın 1914 yılının aralık ayında Stalin'in oğlu olan Alexander'ı doğurduğunu belirtmesi.

* Anlatıcı'nın Felice'yle buluşması ve Franz Kafka hakkında Felice ile konuşması.

* Anlatıcı'nın oyun makinesinin ekranından Stalin'in evlendiği Kato ile olan düğününü izlemesi.

* Victor Oliva'nın *Absent İçen Adam* tablosundaki kadının Anlatıcı'nın otel odasına silik bir resmin görüntüsü gibi gelmesi ve konuşması.

* Anlatıcı'nın Cafe Europa gitmesi ve garsonun Anlatıcı'ya kendisini bekleyen iki misafirinin olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın kafenin ilerisindeki masalardan birinde genç bir kadının oturduğunu görmesi ve bu kadının Franz Kafka'nın çevirmenliğini yapan Milena olduğunu fark etmesi.

* Anlatıcı'nın Milena ile Franz Kafka hakkında konuşması ve Milena'nın da tıpkı Kafka gibi tüberküloz olduğunun aklına gelmesi.

* Anlatıcı'nın President Hotel'de arkadaşı Liu ile beraber oturması ve Liu'nin nişanlısının küllerinin olduğu kavanozu giderken Anlatıcı'nın odasında unutması.

* Anlatıcı'nın bu kavanozdaki küllerden korkması ve onu banyoya bırakması.

* Banyodan bir gürültünün gelmesi ve genç bir erkeğin banyonun kafasından başını uzatıp Anlatıcı'ya bakması.

* Banyonun kapısından bakan adamın Liu'nun nişanlısı olduğunu söylemesi ve kendisinin illüzyonistlik yaptığını belirtmesi.

* İllüzyonist olan adamın Kaybolan Hayaller adında bir illüzyon şirketinin olduğunu söylemesi ve içi su dolu camdan bir işkence odasından elleri bağlıyken kurtulabildiğini belirtmesi.

* Anlatıcı'nın Liu'ye nişanlısının kavanozunu kendi odasında unuttuğu söylemesi ve Liu söylediklerinin şaka amaçlı bir yalan olduğu belirtmesi.

* Anlatıcı'nın garson ile Stalin döneminde Ukrayna'da insanlara yönelik yapılan soykırım hakkında konuşması ve garsonun Stalin'in eşi olan Nadya'nın yapılan bu soykırıma karşı çıktığını belirtmesi.

* Garsonun Nadya'nın intihar ettiği için ölmesine rağmen Stalin sansürünün etkisiyle doktorlar tarafından apandisitten öldüğünün söylenmesi.

* Anlatıcı'nın Bodrum'da olduğunu fark etmesi ve Prag, Seul ve Sicilya'nın bir rüyadan ibaret olduğu düşüncesi aklına gelmesi.

* Anlatıcı'nın Bodrum'da Kirov adında bir adamla tanışması ve Jimmy adındaki illüzyonistin onları bir pelerinin yardımıyla Stalin'in yanına yollaması.

* Anlatıcı'nın Stalin'i görmesi ve Zhenya adlı kadının Anlatıcı'yı Stalin'in bulunduğu yerden çekerek uzaklaştırması.

* Anlatıcı'nın Zhenya ile konuşması ve Stalin'in Kirov'u kendisine rakip olarak gördüğünden dolayı öldürteceğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın Casino Ambassador'da oyun makinelerinden birine oturması ve ekranda büyük Budist tapınağının belirmesi.

* Anlatıcı'nın tapınakta yaşlı bir rahip görmesi ve tapınakta bulunan bu rahiple konuşması.

* Rahibin Anlatıcı'ya orada ölenlere yakınları tarafından gönderilen mektupları okuduğunu söylemesi ve hiç mektup gelmeyen Noçka gibi bazı ölenlere de kendisinin yazmış olduğu mektupları küllerinin yanına bıraktığını belirtmesi.

* Garsonun Stalin'in adamlarından biri olan Yezhov döneminde büyük soykırımların yapıldığını söylemesi ve o dönemde üç yüz elli binden fazla insanın kurşuna dizilerek öldürüldüğünü Anlatıcı'ya anlatması.

* Anlatıcı'nın tapınakta hiç mektup gelmeyen ölülerden biri olan Noçka'ya mektup yazması.

* Anlatıcı'nın Cafe Slavia'dan ayrıldıktan sonra cadde boyunca yürürken Yezhov'a benzeyen bir adamı görmesi ve adamın Yezhov olmadığını Nicholas adında bir aktör olduğunu Anlatıcı'ya söylemesi.

* Anlatıcı'nın Stalin'in hayatını okuduğunu belirtmesi ve Nicholas'a, Stalin döneminin önemli figürlerinden biri olmuş olan Yezhov'a benzettiğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın Nicholas'la buluşması ve Nicholas'ın Anlatıcı'ya Yezhov hakkında öğrendiklerini anlatması.

* Anlatıcı'nın Jimmy ile konuşması ve Jimmy'nin Nicholas'ın Yezhov olabileceğini Anlatıcı'ya söylemesi.

* Cafe Europa'da Anlatıcı'yı Yevgenia adında bir kadının beklemesi ve Yezhov'un eşi olan kadının Yezhov'la olan evliliği hakkında Anlatıcı'ya bir şeyler anlatması.

* Anlatıcı'nın Prag'a geldiğinden beri yaşadıklarına anlam verememesi ve Cafe Europa'yı geçmişle şimdi arasında haberleşmeyi sağlayan bir irtibat bürosuna benzetmesi.

* Anlatıcı'yla Nicholas'ın Prag'da dolaşması ve Nicholas'ın Anlatıcı'yı Lubianka adlı bir yere götürmesi.

* Anlatıcı'nın Yezhov'sun sen diyerek Nicholas'a bağırması ve Anlatıcı'nın oradan kaçmak istemesine rağmen kaçamaması.

* Anlatıcı'yla Nicholas'ın Lubianka'nın içine girmesi ve Lubianka'da iki kişilik bir masaya oturup kahve içmeleri.

* Anlatıcı'nın kendini yıllar önce çekilmiş olan sararmış bir fotoğrafın içinde gibi hissetmesi ve Nicholas'ın ise bulundukları çay salonun adının Eski Fotoğraflar olduğunu söylemesi.

* Jimmy'nin Anlatıcı'yı cep telefonundan araması ve yanındaki kişinin Yezhov olduğunu Anlatıcı'ya söylemesi.

* Yezhov'un Anlatıcı'ya bulundukları yere girenin bir daha çıkamayacağını söylemesi.

* Yezhov'un Anlatıcı'ya Lubianka'dan korkmaması gerektiğini söylemesi ve bulundukları yerin bellekte kalmış bir yer olduğunu belirtmesi.

* Anlatıcı'nın Yezhov'un beynindeki Lubianka'nın içinde olduğunu düşünmesi ve dehlizlerde yürürken bulundukları yerde bir su tankı görmesi.

* Su tankının içinden illüzyonist olan Jimmy'nin olduğunu Anlatıcı'nın fark etmesi ve Jimmy'nin su tankından kurtulduktan sonra orada çalıştığını söylemesi.

* Anlatıcı'nın bir anda Yezhov ile Jimmy'nin kaybolduğunu görmesi ve kendini Lubianka'nın dışında bulması.

* Yaşlı rahibin elindeki mektuplarla Anlatıcı'nın yanına gelmesi ve Yezhov'un 1940 yılında idam edildiğini belirtmesi.

* Yaşlı rahibin Josef Stalin'in hayatıyla alakalı kitaplar yayınlayan yayıncının küllerinin bulunduğu kavanozun yanında bir mektup bulması ve mektupta Stalin'in sosyal hayatıyla ilgili bilgilerin yer alması.

* Anlatıcı'nın içinde küllerin olduğu bir kavanozla konuşması ve kavanozun yayıncı olan Fausto'na ait olması.
* Ölmüş olan yayıncı Fausto'nla Anlatıcı'nın Stalin dönemindeki işkenceciler hakkında konuşması.
* Anlatıcı'nın Cafe Europa'ya gittiğinde orada bulunan garsonun kendisine bir kutu vermesi ve kutunun içinden yayıncı Fausto'nun çıkması.
* Fausto, Anlatıcı'ya daha anlatacaklarının olduğunu söylemesi ve Anlatıcı'nın kitap yayınlayacağını bildiğini belirtmesi.
* Anlatıcı'nın Fausto'nun küllerinin olduğu kavanozu da alarak Prag'dan ayrılması ve uçakta aklına Stalin'in beyin kanaması geçirerek ölmüş olduğunun aklına gelmesi.

2.2.1.4. Marilyn Venüs'ün Son Gecesi

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi ilk olarak 2010 yılında *Doğan Kitap* tarafından yayınlanmıştır. *Marilyn Venüs'ün Son Gecesi* biyografik karakterli bir roman özelliği göstermektedir. Tarihsel şahsiyetlerden olan Marilyn Monroe, John Kennedy ve Robert Kennedy'nin hayatından kesitlere roman kurgusu içinde yer verilir. Romanda polisiye roman türünün özellikleri de görülmektedir. Eserde Marilyn Monroe'nin ölümüne neden olan sebepler ile katilinin kim olduğuna yönelik iddiaların odağında olan insanlar olaylara dâhil edilerek fantastik bir anlayışla Marilyn Monroe'nin ölümünün gizemi çözülmeye çalışılır.

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda Marilyn Monroe'nin hayatı, sinema yaşamı, aşkları, evlilikleri, psikolojik destek alması ve ölümü gibi konular roman kurgusunun vaka parçalarını oluşturmaktadır. Romanda Anlatıcı'nın Ankara'da İvedik Caddesi'nde bulunan evde Marilyn Monroe'ye benzeyen ve geceleri bir mekânda şarkı söyleyen Meryem adındaki bir kadınla, Marilyn Monroe'nin evinde hizmetçi olarak çalışan Eunice Murray'ın da Meryem'le birlikte yaşayan Huriye Hanım'a benzemesi, Eray'ın kurguladığı romanlarındaki fantastik özellikleri yansıtması bakımından önemlidir.

Anlatıcı'nın her gün bu eve giderek Huriye Hanım ve Meryem ile konuşması ve Meryem'in odasının tıpkı 1962 yılının Ağustos ayında ölen Marilyn Monroe'nin öldüğü odanın aynısı gibi olması, kurguda biyografik anlatımın nasıl gerçekleştiği hakkında önemli ipuçları vermektedir. Ayrıca, romanda yer alan ve sosyolojik özellikler de gösteren TV programları kurgu içinde önemli bir yere sahiptir. Romanda, Bayan Kahkaha, Gece Kuşu ve Oradaydım adlı programlar, Marilyn Monroe'nin ölümündeki gizemi çözmeye çalışan programlardır. Marilyn Monroe'nin yaşadığı dönemde meydana gelen olaylara tanıklık etmiş olan insanlar, (hizmetçi Eunice Murray, Marilyn Monroe'nin otopsisini yapan Doktor, Marilyn Monroe'nin öldüğü gece eve gelen polis Jack Clemmons) bu programlara çağırılarak bildiklerini anlatmaları için roman kurgusuna dâhil edilirler. 1962 yılıyla 2009 yılı arasında bir köprü kurularak Marilyn Monroe'nin biyografisi anlatılır.

Romanda ABD Başkanı John Kennedy'nin ve o dönemde adalet bakanı olan kardeşi Robert Kennedy'nin yaşamı, aşkları, siyasi hayatları, suikast sonucu ölmeleri kurgunun başka bir olay örgüsünü oluşturur. Eray, romanda hem Kennedy ailesinin hayatından yansımalara yer verir hem de Kennedy kardeşlerin Marilyn Monroe öldükten sonra verilen çelişkili ifadelerdeki rollerine değinir.

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda Eray, montaj tekniğinden yararlanarak kurguda yer alan olaylarla ilgili başka kaynaklardan alıntılar yapar. Ayrıca yazar, romanın sonunda bibliyografya vererek yararlandığı kaynakları gösterir.

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanın ilk bölümü *Geceyarısı Bir Başlangıç* adlı bir bölümle başlamaktadır. Romanın bu bölümünden sonra yer alan diğer bölümlerde bölüm isimleri yerine Marilyn Monroe'nin fotoğrafı bulunmaktadır ve her bölüm başında Marilyn Monroe'nin aynı fotoğrafı kullanılmıştır. Roman 21 bölümden oluşmaktadır. *Marilyn Venüs'ün Son Gecesi* adlı romanın olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

Gece Yarısı Bir Başlangıç

* Marilyn Monroe'nin Doktoru Ralph Greenson tarafından evine yerleştirilen hizmetçisi Eunice Murray'ı kovmak üzere olması.

* John Kennedy'nin savaşta aldığı yaradan dolayı belinin sakat olması ve böbrek üstü bezleri çalışmadığından o dönemde yeni bulunan kortizon ilacını kullanması.

* Robert Kennedy'nin ağabeyi olan John Kennedy'nin suikast sonucu ölmesinin onda ruhsal bir çöküntüye sebep olması ve 1968 yılında seçim kampanyasındayken abisi gibi kendisinin de suikastta uğrayarak ölmesi.

* Anlatıcı'nın evindeki televizyonu açarak kanallardaki programlara bakması ve Bayan Kahkaha ile Bu Gece adlı programı izlemeye başlaması.

* Profesörden sonra sunucu olan sarışın kadının konuk olarak programa Marilyn Monroe'yi çağırması ve sonucu olan sarışın kadının Marilyn Monroe'ye John Kennedy ile olan beraberliğini sorması.

* Anlatıcı'nın izlediği bu gece programında yaşananlara şaşırması ve Marilyn Monroe'nin ölümünün bir intihar değil cinayet olduğunu belirtmesi.

* Marilyn Monroe'nin Robert Kennedy ile tanışmasını anlatması.

* Marilyn Monroe'nin ölüm anında battaniyeye sarılarak evinden çıkarılan fotoğraflarını Anlatıcı'nın hatırlaması ve Anlatıcı'nın programa telefonla bağlanmak istemesine rağmen bağlanamaması.

* Anlatıcı'nın Marilyn Monroe'nin çocukluğunda tacize uğradığını ve bir yetimhaneye verildiğini söylemesi.

* Bayan Kahkaha'nın Marilyn Monroe'nin uyku hapları kullandığını ve ölümünden önceki son bir ayda yirmi sekiz kere Psikiyatrist Doktor Greenson ile terapi seansı yaptığını söylemesi.

* Anlatıcı'nın programda belirtilen Marilyn Monroe'nin evinde bulunan biri özel diğeri herkese açık olan iki telefonun numarasını not etmesi ve özel olan beyaz telefonun numarasını çevirmesi.

* Anlatıcı numarayı çevirdiğinde karşıdan birinin cevap vermesi ve Anlatıcı'nın şaşırması.

* Anlatıcı'nın Marilyn Monroe'yi aradığını söylemesi ve karşı taraftaki ses burası Marilyn Monroe'nin evi diyerek cevap vermesi.

* Telefonu açan kişinin kendini Eunice Murray olarak tanıtması ve Anlatıcı'nın kadına bulundukları yılı sorması.

* Eunice Murray'ın 3 Ağustos 1962 yılındayız diyerek cevaplaması ve Anlatıcı'nın Marilyn Monroe'nin ölümünden bir buçuk gün önce diyerek içinden geçirmesi.

* Anlatıcı'nın tekrar Bayan Kahkaha'nın programını izlemeye başlaması ve programa Marilyn Monroe'nin yerine yeni bir konuğun çağırıldığını görmesi.

* Programa çağırılan yeni konuğun Marilyn Monroe öldükten sonra eve çağrılan nöbetçi Çavuş Jack Clemmons olması ve Jack Clemmons'un Marilyn Monroe'nin öldüğü yatak odasına ilk giren kişi olarak bilinmesi.

* Jack Clemmons'un o gece olanları anlatmaya başlaması ve sabaha karşı 4.35'te karakola telefon geldiğini bunu üzerine de olay yerine gittiğini söylemesi.

* Jack Clemmons'un Beşinci Helena Çıkmazı'nda bulunan 12305 numaralı eve gittiğini belirtmesi ve evde psikiyatrist Ralph Greenson ile Dr. Hyman Engleberg'in görüntüsünün kendisini şüphelendirdiğini söylemesi.

* Jack Clemmons, Marilyn Monroe'nin yatak odasına gittiğini söylemesi ve üzerinde beyaz bir çarşafla kaskatı bir halde çırılçıplak Marilyn Monroe'yi yatakta yatarken bulduğunu belirtmesi.

* Jack Clemmons'un gece 12.30'da öldüğü söylenen Marilyn Monroe'nin daha erken ölmüş olabileceğini söylemesi ve Bayan Kahkaha'nın programının sona ermesi.

* Anlatıcı'nın bir sahafçı dükkânında 1961 ve 1962 yıllarına ait mecmualar görmesi ve sahafçıya bu mecmuaları kimden aldığını sorduğunda sahafçının tanımadığını söylemesi.

* Anlatıcı'nın mecmuaları veren kişi gelirse kendisini araması için telefon numarasını sahafçıya vermesi ve Anlatıcı'nın dün geceki programı düşünerek yürüdüğü Ankara'nın yolarında bilmediği bir mahalleye gelmesi.

* Anlatıcı'nın geldiği bu mahallede yer alan evin üzerindeki Cursum Perficio yazısının dikkatini çekmesi ve evin içinden dışarı çıkan bir kadının Marilyn Monroe'nin hizmetçisi olan Eunice Murray'a benzerliğinin Anlatıcı'yı şaşırtması.

* Anlatıcı'nın Bayan Murray diye kadına seslenmesi ve kadının Bayan Murray diye birini bilmediğini adının Huriye olduğunu söylemesi.

* Huriye Hanım'ın Anlatıcı'yı kahve içmek için eve davet etmesi ve evde kahve içerken Anlatıcı'nın telefonunun çalması.

* Sahafçıya mecmuaları bırakan adamın arayarak Anlatıcı'yla Çukurambar'da bulunan Seni Seviyorum Pastanesi'nde buluşmak için sözleşmesi.

* Anlatıcı'nın yatağına uzanıp uykuya dalması ve rüyasında geçmişte İstanbul'dayken gittiği Koço'nun meyhanesinde olduğunun farkına varması.

* Anlatıcı'nın uykusundan uyunıp Bayan Kahkaha'nın programını izelemeye başlaması ve programa Marilyn Monroe'nin yakın dostu olan Robert Slatzer'in katıldığını görmesi.

* Robert Slatzer'in Marilyn Monroe'nin öldüğü gece birçok delilin yok edildiğini söylemesi ve o gece cinayetin örtbas edilmeye çalışıldığını belirtmesi.

* Bayan Kahkaha'nın Slatzer'e Marilyn Monroe'nin neden öldürüldüğünü sorduğunda Slatzer'in Marilyn Monroe'nin Kennedy ailesinin erkekleriyle bir ilişkisinin olması olayını cevap olarak vermesi.

* Anlatıcı'yı Rüyalarını Satan Adam'ın yarın ki randevu için araması ve Anlatıcı'ya Marilyn Monroe'nin hayatıyla alakalı Gece Kuşu adlı bir programın daha olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın kanal Z'de bulunan Gece Kuşu adlı programı açması ve programda Marilyn Monroe'nin psikiyatrist Doktor'u Ralph Greenson ile hizmetçisi Bayan Murray'ı programın konukları olarak görmesi.

* Ralph Greenson'ın o gün öğleden sonrasında uzunca bir süre Marilyn Monroe ile seans yaptıklarını söylemesi ve Gece Kuşu'nun Marilyn Monroe'nin intihar edecek bir hasta olup olmadığını doktora sorması.

* Psikiyatrist Doktor Ralph Greenson'ın Marilyn Monroe'nin intihar edecek seviyede bir hasta olmadığını söylemesi ve programa Marilyn Monroe'nin gelmesi.

* Marilyn Monroe'nin o geceyi tuhaf olarak yorumlaması ve Robert Kennedy ile olan birlikteliği hakkında bilgiler vermesi.

* Anlatıcı'nın sabah uyandığında İvedik Caddesi'nde bulunan Huriye Hanım'ın evine çağırdığı bir taksiyle gitmesi ve Huriye Hanım'ın yanında gazinoda çalışan Meryem adında bir kadınla yaşadığını öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın Meryem'i evin merdivenlerinden inerken görmesi ve Meryem'in Marilyn Monroe'ye olan benzerliğine şaşırması.

* Meryem'in Hepsi Gerçek adlı bir sabah programı izlediğini Anlatıcı'ya söylemesi ve programdaki insanların eski bir siyah beyaz fotoğraf gibi göründüğü söylemesi.

* Anlatıcı'nın taksiciyle konuştuğunda taksicinin Kennedy ailesiyle ilgilediğini öğrenmesi ve taksicinin bunun nedenini Kennedy Taksi durağında çalışmasına bağlaması.

* Anlatıcı'nın evine vardığında taksiciye Kennedy ailesiyle ilgili iki kitabı okuması için vermesi.

* Anlatıcı'nın mecmuaları neden sattığını Rüyalarını Satan Adam'a sorması ve adamın da hayatını arındırdığını bundan dolayı da geçmişine ait olan ne varsa attığını belirtmesi.

* Anlatıcı'yla Rüyalarını Satan Adam'ın Marilyn Monroe ile ilgili olan programlar hakkında konuşması.

* Programa tekrar Çavuş Clemmons'ın çağrılması ve Marilyn Monroe'nin bir cinayete kurban gittiğine inandığını söylemesi.

* Çavuş Clemmons'ın bu cinayetin örtbas edilmesini sağlayan kişilerden birinin de Polis Şefi Parker olduğunu belirtmesi ve Gece Kuşu adlı programa Marilyn Monroe'nin otopsisini yapan Doktor Noguchi'nin katılması.

* Doktor Noguchi'nin Marilyn Monroe'nin vücudunda bir yara izine rastlamadığını sadece sol kalçasında bir morluk gördüğünü söylemesi ve Marilyn Monroe'nin kanında ve karaciğerinde yüksek miktarda barbitürat olduğunu açıklaması.

* Doktor Noguchi'nin Marilyn Monroe'nin vücudundan parçaları incelenmesi için laboratuvara göndermesine rağmen kendisine sonuçların ulaşmadığını belirtmesi.

* Anlatıcı'nın sabah vakti evinden taksiye binerek İvedik Caddesi'nde bulunan 7 numaralı eve gitmesi ve giderken taksicinin Anlatıcı'nın verdiği kitapları okuduğunu, Kennedy suikastıyla alakalı yeni şeyler öğrendiğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın Huriye Hanım'ın Bayan Murray ve Meryem'in ise Marilyn Monroe olduğuna yönelik düşünceler içinde olması.

* Anlatıcı'nın sabah uyandığında Kennedy Taksi durağından 83 numaralı şoförü çağırması ve taksicinin John Kennedy'nin üst açık bir arabayla halkın içinde dolaşmasının yanlış olduğunu belirtmesi.

* Anlatıcı'nın akşam vakti Huriye Hanım'ın evine gitmesi ve Meryem'in evin üst katında bulunan odasına çıkıp bakması.

* Anlatıcı'nın evin üst katında bulunan Meryem'in odasının 1962 yılının 5 Ağustos'unda çekilen fotoğraflarda gördüğü gibi Marilyn Monroe'nin odasıyla aynı olmasına çok şaşırması.

* Marilyn Monroe'nin öldüğü yatağın, kullandığı ilaç şişelerinin Meryem'in odasında da aynı şekilde fotoğraflardaki gibi durmasına Anlatıcı'nın anlam verememesi.

* Anlatıcı'nın karşısında gördüğü insanların Marilyn Monroe ve onun hizmetçisi olan Bayan Murray olduğundan emin olması.

* John Kennedy'nin suikasta uğradığı anı kameraya alan Abraham Zapruder'in kamerası hakkında taksicinin bilgiler vermesi.

* Anlatıcı'nın Seni Seviyorum adlı pastaneye giderek Geçmişini Silen Adam ile John Kennedy suikastını konuşması.

* Ekranda Abraham Zaptuder'i görmesi ve Zaptuder'in John Kennedy suikastı sırasında geçen başkanlık kortejini izlediğini ve yaşanan bu acı olaya şahit olduğunu üzüntüyle söylemesi.

* Anlatıcı'nın akşam olduğunda Bayan Kahkaha'nın programını izlemeye başlaması ve Marilyn Monroe için o gün çağrılan ambulansın şoförü Bay Hunter'ın programa konuk olarak gelmesi.

* Bay Hunter Marilyn Monroe'yi hastaneye getirirken yolda öldüğünü söylemesi ve öldüğü için hastanenin kabul etmediğini, bundan dolayı da eve geri götürdüklerini belirtmesi.

* Anlatıcı'nın rüyasında on altı yaşındaki haliyle Marilyn Monroe'yi İstanbul'da görmesi ve Anlatıcı'nın onunla rüyasında konuşması.

* Anlatıcı'nın taksici ile sohbet etmesi ve taksicinin John Kennedy'ye yapılan suikast ile ilgili hazırlanan Warren Raporu'nun çelişkilerle dolu olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın Seni Seviyorum adlı pastaneye gitmesi ve orada Rüyalarını Silen Adam'ın Prof. İzbırak'ın klonu olduğunu iddia eden adamla oturduğunu görmesi.

* Rüyalarını Silen Adam'ın adının Lemi olduğunu Anlatıcı'nın öğrenmesi ve Lemi'nin klon olduğunu iddia eden Prof. İzbırak'ın ruhsal bunalımda olduğunu Anlatıcı'ya söylemesi.

* Anlatıcı'nın rüyasında Lefter'in Meyhanesi'ne gittiğini görmesi ve orada garson olan Tanaş ile konuşması.

* Taksicinin John Kennedy'e benzeyen polis memuru olan Tippit'in de suikasttan kısa bir süre sonra öldürüldüğünü söylemesi ve okuduğu kitapta John Kennedy'yle Tippit'in cesetlerinin değiştirildiğini belirtmesi.

* Anlatıcı'ya Meryem'i sevdiğini söyleyen Murat'ın dün gece Meryem'i eve bıraktıktıktan sonra sabah onun evine uğradığını söylemesi ve evin kapısını Huriye Hanım'ın açtığnı belirtmesi.

* Murat'ın evin içinde Çavuş Clemmons adında üniformalı bir adam gördüğünü söylemesi ve Çavuş Clemmons'unun Murat'a sabaha karşı saat 4.30'da karakola bu evden bir ihbar telefonu geldiğini belirtmesi.

* Çavuş Clemmons'un 47 yıl önce de yine aynı şekilde bir telefon aldığını Murat'a söylemesi ve Çavuş Clemmons'un bu sefer katili bulacağına yönelik ısrarcı olması.

* Murat'ın adamı deli zannetmesi ve ona bir yumruk vurması.

* Anlatıcı'nın evinde otururken Gece Kuşu adlı program izlemesi ve Çavuş Clemmons'un programa katılması.
* Çavuş Clemmons'un 47 yıl önce yaşadıklarının bir benzerini dün yine tekrar yaşadığını söylemesi ve tek farklı olan şeyin verilen adres olduğu belirtmesi.
* Anlatıcı'nın Huriye Hanım'ın evine gitmesi ve orada Çavuş Clemmons'un ile konuşması.
* Meryem'in odasından çıkıp Anlatıcı'nın yanına gelmesi ve sabah ki programda Marilyn Monroe'nin cenazesinin gösterildiğini söylemesi.
* Anlatıcı'yla beraber Meryem ve Clemmons'un Meryem'in odasına gitmesi ve Clemmons gördüğü odanın 47 yıl önceki odayla aynı olmasına çok şaşırması.
* Odanın kapsının birdenbire kapanması ve Anlatıcı'yla arkadaşlarının odanın içinde 1960'lı yıllara hapsolduklarını düşünmesi.
* Çavuş Clemmons'unun bu yaşananları bir anı cepçiği olarak görmesi ve Anlatıcı'nın odada bulunan telefonlardan biriyle taksiciyi arayarak olanları anlatması.
* Taksicinin Anlatıcı ve arkadaşlarını 1960'lı yılların içinden gelen o odadan kurtarması ve Marilyn Monroe ile Çavuş Clemmons'unun şehrin kalabalığında kaybolduğunu Anlatıcı'nın görmesi.
* Anlatıcı'nın rüyasında Tanaş ile konuşması ve Tanaş'ın Anlatıcı'ya üç, dört saatline 1960'lı yıllara geldiğini belirtmesi.
* Anlatıcı'nın odada hapsoldukları zamanı Tanaş'a anlatması ve Anlatıcı'nın hayatın insanın algılamasına bağlı olduğunu anladığını söylemesi.

2.2.1.5. Aydaki Adam Tanpınar

Aydaki Adam Tanpınar adlı roman ilk olarak 2014 yılında *Doğan Kitap* tarafından yayınlanmıştır. Türk Edebiyatı'nın önemli isimlerinden biri olan ve hakkında çok sayıda

makale, tez ve sempozyum düzenlenen Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hayatı, Nazlı Eray'ın kendi sanat anlayışı çerçevesinde fantastik bir kurguyla anlatılmaktadır. Romanda Ahmet Hamdi Tanpınar'ın çocukluğu, gençlik yılları, aşkları, siyasi yaşamı, akademik hayatı, arkadaşlarıyla olan ilişkileri, ruhsal yapısı, parasızlığı, borçları, eserlerine yönelik kendi görüşleri ve yurtdışı seyahatleri gibi konular romanın olay örgüsünü oluşturmaktadır.

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda Eray, Ahmet Hamdi Tanpınar'ı bir roman kişisi olarak kurguya dâhil etmiştir. Yazar, diyalog ve geriye dönüş tekniğini kullanarak uzamda ve zamanda yapılan yolculuklarla kurduğu fantastik bir dünyada Tanpınar'ın biyografisinden örnekler sunmaktadır. Ayrıca Eray, romanda montaj tekniğini kullanarak Tanpınar'ın günlüklerinin yer aldığı kitaplardan alıntılar yapmış ve romanın sonunda bibliyografya vermiştir.

Nazlı Eray'ın bir Ahmet Hamdi Tanpınar romanı olan bu eserine verdiği isim kurgu içindeki vaka parçalarının sonucudur. Şöyle ki, *Aydaki Adam Tanpınar* adlı romanda Aydaki Adam'dan kasıt, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın roman içindeki vaka parçalarında tarihsel süreçte bir gerçekliği olan günlüklerinden bölümlerin yansımasıdır. Ayrıca Ahmet Hamdi Tanpınar'ın da siluetinin ayın yüzeyinde bir ayna görüntüsü gibi belirmesi ve Ahmet Hamdi Tanpınar'ın da Anlatıcı'yla ayın yüzeyindeki silueti üzerinden iletişim kurmaya çalışması romanın ismiyle, romandaki vaka parçalarının birbiriyle kesişen simgesel bir değerinin olduğunu göstermektedir.

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanı Nazlı Eray, başlıklar kullanarak bölümlere ayırmıştır. Toplamda 51 başlık kullanılmış ve bu başlıklara tekrarlayan bir döngü halinde roman kurgusu içerisinde yer verilmiştir. Aynı ismi taşıyan her başlık arasında olay örgüsü bakımından bütünlük vardır. Romanın başlıklara ayrılarak oluşturulan olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

Oda

* Anlatıcı'nın Duşize Hanım'la konuşması ve Anlatıcı'nın gölgesinin kendisini uyurken izlediğini Duşize Hanım'a söylemesi.
* Anlatıcı'nın rüyasında Narmanlı Yurdu'nda bulunan Ahmet Hamdi Tanpınar'ın odasına gitmesi ve odanın içini anlatması.

Duşize Hanım

* Anlatıcı'nın felçli olan Duşize Hanım'ın evine gitmesi ve Anlatıcı'dan Ahmet Hamdi Tanpınar'ı anlatmasını istemesi.
* Anlatıcı'nın Duşize Hanım'a Tanpınar'ın hayatından kesitler anlatmaya başlaması.

Selami'yle Akşamüstü Konuşmaları

* Anlatıcı'nın Selami'yle Zürih Pastanesi'nde buluşması.
* Anlatıcı'nın Selami'yle androidli bir araçla vücut bulan insan beyninin, kişiliği ve yetenekleri hakkında çıkan söylentilerle ilgili konuşması.

Oda

* Anlatıcı'nın rüyasında Tanpınar'ın Narmanlı Yurdu'nda bulunan odasına gitmesi ve odanın içinde Tanpınar'a ait olan eşyaları görmesi.
* Anlatıcı'nın odanın içinde bulunan sigara izmaritilerinin, ilaç şişelerinin, plakların, gazetelerin, kitapların ve defterlerin odanın büyük bir alanını kapladığını fark etmesi.

Selami'yle Akşamüstü Sohbetleri

* Anlatıcı'nın Zürh Pastanesi'nde arakadaşı olan Selami'yle buluşması.
* Selami'nin insanın tüm özelliklerinin kopyaladığı CD'lerin varlığını öğrendiğini Anlatıcı'ya söylemesi.

Duşize Hanım

* Anlatıcı'nın Duşize Hanım'ın yanına gitmesi.

* Duşize Hanım'a Tanpınar'ın parasızlığından, sağlığından, borçlarından ve kaldığı rutubetli odadan bahsetmesi.

Ay

* Anlatıcı'nın Alay Emini Sokağı'nın başında bulunan caminin duvarına yaslanarak ayın çıkışını izlemesi

* Anlatıcı'nın dolunayın doğuşunu izlerken üzerinde küçük ve ince Eski Türkçe yazıların olduğunu görmesi.

* Anlatıcı'nın bu Eski Türkçe yazıların Tanpınar'ın odasına gittiğinde masanın üzerinde açık duran defterdeki yazılarla aynı olduğunu fark etmesi.

Duşize Hanım

* Duşize Hanım'ın Anlatıcı'dan Tanpınar'ı anlatmasını istemesi ve Anlatıcı'nın Tanpınar'ın yakın arkadaşları hakkında bilgiler vermesi.

* Anlatıcı'nın Tanpınar'ın yakın arkadaşlardan olan Adalet Cimcoz ve kocası Mehmet Ali Cimcoz'un düzenledikleri toplantılara Tanpınar'ı borçlarından dolayı çağırmadıklarını söylemesi.

* Anlatıcı'nın Tanpınar'ın yazmış olduğu eserlerin yaşadığı dönemde ilgi görmemesini sükût suikastı olarak nitelendirdiğini Duşize Hanım'a belirtmesi.

Oda

* Anlatıcı'nın evine giderek yatağında uykuya dalması ve rüyasında Tanpınar'ın Narmanlı Yurdu'nda bulunan odasına gitmesi.

* Anlatıcı'nın Tanpınar'ın odasında masanın üzerinde bulunan Eski Türkçe ile yazılmış defteri almak istemesi ve odanın içini telefonuyla çekmesi.

Zürih Pastanesi

* Anlatıcı'nın Zürih Pastanesi'nde buluştuğu arkadaşı Selami'yle CD'ler hakkında konuşması ve Selami'nin CD'lerin Kızılay'da bulunan eski bir pasajda olduğunu öğrendiğini belirtmesi.

* Anlatıcı'yla Selami'nin girdiği bir saatçi dükkânındaki adamın dedikleri tarzda CD'lerin kendilerinde olmadığını söylemesi ve Selami'nin saat tamircisinin yalan söylediğini belirtmesi.

Duşize Hanım

* Anlatıcı'nın Duşize Hanım'a Tanpınar'ın çocukluğunu anlatması ve odanın kapısında genç ve güzel bir kızın belirmesi.

* Anlatıcı'nın genç kızı Duşize Hanım'ın kızı sanması ve kızın Duşize Hanım'ın kızı olmadığını onun gençliği olduğunu söylemesi.

* Genç kızın Kemal'in aşkının kendisini mahvettiğini söylemesi ve kendinin ise Kemal'e olan aşkını yaşadığını ve birbirlerini unutamadıklarını Duşize Hanım'a bakarak belirtmesi.

* Kemal'in Doktor olduğunu genç kızın söylemesi ve odanın kapısında beliren Doktor Kemal'in Duşize Hanım'a nasıl olduğunu sorması.

Ay

* Anlatıcı'nın Kuruçeşme'de bulunan Alay Emini Sokağı'nın köşesinde durması ve çıkan dolunayda Eski Türkçe yazıların tekrar belirmesi.

* Anlatıcı'nın babasına benzeyen pardösülü bir adam görmesi ve Anlatıcı'nın yanına gelen adamın dolunayda beliren Eski Türkçe yazıları Ahmet Hamdi Tanpınar'ın notlarından bir sayfa olarak nitelendirmesi.

* Baba lakaplı adamın bu yazıların bir projeksiyon yardımıyla Arif adlı bir kişi tarafından ayın yüzeyine yansıtıldığını söylemesi.

Oda

* Anlatıcı'nın uykuya dalması ve rüyasında İstanbul'da bulunan Narmanlı Yurdu'ndaki Tanpınar'ın odasına gitmesi.

* Anlatıcı'nın odanın içine girmesi.

* Anlatıcı'nın odaya Tanpınar'la haberleşmek amacıyla bir cep telefonu bırakmak istemesine rağmen 1950 ve 1960'lı yıllarının bir insanı olan Tanpınar'ın telefonu kullanamayacağını düşünerek bırakmaktan vazgeçmesi.

Kurs

* Anlatıcı'nın Baba ile birlikte kurs binasındaki 4B Etüt Odası yazan sınıfa girmesi ve orada bulunan hocayla konuşmaları.

* Hocanın etüt binasında öğrencilerle aya yansıyan ve Tanpınar'a ait olan Eski Türkçe yazıları okumaya çalıştıklarını söylemesi.

* Kurstaki öğrencilerin Eski Türkçe yazılardan çözmüş oldukları bölümlerde Tanpınar'ın şiir, rüya ve Yassıada hakkındaki düşüncelerinin yer alması.

Duşize Hanım

* Anlatıcı'nın Duşize Hanım'ın evine gitmesi.

* Evde Düşize Hanım'a Tanpınar'ın günlüklerinden bir sayfa okuması ve Tanpınar'ın *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* adlı romanını yazmakla meşgul olduğunu ve roman için yapılacakları not ettiği bölümleri sayfadan okuması.

Oda

* Anlatıcı'nın Narmanlı Yurdu'ndaki odaya gitmesi ve oraya bir cep telefonu bırakarak Tanpınar'a telefonu nasıl kullanması gerektiğiyle alakalı bir yazı yazması.

Telefon

* Anlatıcı'nın Tanpınar'ın odasına bıraktığı cep telefonunun çalması ve Anlatıcı'nın heyecanlanması.

* Telefonda arayanın kursun Müdür'ü İsmail Bey olması ve Anlatıcı'yı akşam saat 9'da Eski Türkçe yazılar hakkında fikir beyan etmesi için davet etmesi.

Dolunay Sineması

* Anlatıcı'nın Baba'yla beraber Arif'in yanına gitmesi ve Arif'in Tanpınar'ın fotoğraflarından birini projeksiyon yardımıyla ayın yüzeyine yansıtması.
* Ayın yüzeyindeki Tanpınar'ın fotoğrafının konuşmaya çalışması.

Kursta Video Görüntüsü

* Anlatıcı'yla Baba'nın kurs binasına gitmesi.
* Kurs müdürü İsmail Bey'le beraber Anlatıcı ve Baba'nın, öğrencilerin baktıkları telefonun ekranına bakması ve ekranda Tanpınar'ın heceleyerek telefon dediğinin anlaşılması.
* Anlatıcı'nın Tanpınar'ın telefonu kullanamadığını kendisine söylemeye çalıştığını anlaması.

Bugünün Güncesi – Akan Hayat

* Anlatıcı'nın Narmanlı Yurdu'na gündüz vakti rüyalarında olmadan gitmesi.
* Anlatıcı'nın Narmanlı Yurdu'nun şimdiki izbe ve yıkık halini görünce üzülmesi.
* Bekçiye Tanpınar'ın kaldığı odayı sorması ve bekçinin Anlatıcı'ya odayı göstermesi.
* Anlatıcı'nın odaya bakması ve odanın duvarlarının simsiyah olduğunu ve odanın zamanın yıpratıcı etkisini dayanamadığını fark etmesi.

Benim Gecem

* Anlatıcı'nın yeniden rüyasında 1960'ların başındaki Narmanlı Yurdu'na gitmesi ve orada Tanpınar'ın kedisi olan Kafka'yı görmesi.

Kurs

* Anlatıcı'nın Arif'le Ahmet Hamdi Tanpınar'ın siyasi yaşamı hakkında konuşması.

Lebon Pastanesi

* Anlatıcı'nın Tanpınar'ın ayın yüzeyinden Lebon Pastanesi diye mırıldanması üzerine oraya gitmesi.
* Eskiden yazarların ve eleştirmenlerin gittiği bu pastanede Tanpınar'ın Osmanlıca olarak yazılmış olan güncelerini Anlatıcı'nın okumaya çalışması.
* Anlatıcı'nın önündeki Eski Türkçe yazıları gören garsonun yanına gelmesi ve garsonun güncelerden bazı sayfaları okumaya başlaması.
* Garsonun günceden okuduğu bölümde Tanpınar'ın Ahmet Haşim'den bahsettiğini söylemesi.

Duşize Hanım

* Anlatıcı'nın Duşize Hanım'ın odasına gelmesi ve ona Lebon Pastanesi'ne gittiğini söylemesi.
* Duşize Hanım'ın Anlatıcı'ya Nesteren diye fısıldaması ve Tanpınar'ın ömrü boyunca delice sevdiği kadın olarak nitelendirmesi.
* Duşize Hanım'ın Tanpınar'ın *Huzur* romanındaki Nuran'ın Nesteren olduğunu söylemesi.
* Anlatıcı'nın Nesteren'le Tanpınar'ın aynı fakültede hoca olduğunu belirtmesi.

Muazzez

* Anlatıcı'nın Narmanlı Yurdu'nda Tanpınar'ın odasında olması ve odanın kapısı vurularak bir kadının içeriye girmesi.
* Odaya Muazzez adında Tanpınar'ın kahvesini getiren bir kadının girmesi ve Anlatıcı'yla konuşması.

* Anlatıcı'nın Muazzez'e telefonun nasıl kullanılacağını anlatması ve bir de şarj aleti bırakması.

Gece Odası

* Anlatıcı'nın Ankara'daki evinin yatak odasındayken birtakım sesler duyması ve karşısında Ahmet Hamdi Tanpınar'a benzeyen bir adam görmesi.

* Adamın Anlatıcı'ya Ahmet Hamdi Tanpınar olmadığını söylemesi ve kendisinin Tanpınar'ın Konya'dayken baktığı aynada gördüğü yüz olduğunu belirtmesi.

* Adamın kendini Aynadaki Adam olarak Anlatıcı'ya tanıtması ve Tanpınar'ın bir gölgesi olduğunu söylemesi.

Lebon Pastanesi

* Anlatıcı'nın Tanpınar'ın güncelerinden bir bölümü garsona vermesi.

* Garsonun günceden çevirdiği bölümlerden biri olan *Eşik* şiirinin bir kısmını Anlatıcı'ya okuması.

Oda

* Anlatıcı'yla garsonun Narmanlı Yurdu'na gitmesi ve ikisinin Tanpınar'ın odasına girmesi.

* Garsonun odadaki masanın üzerinde yer alan defterlerde ne yazdığına bakması ve defterlerden birinde Tanpınar'ın 52 yaşındayken gittiği Paris seyahatindeki izlenimlerinin yer aldığını söylemesi.

* Anlatıcı'yla garsona Muazzez'in kahve yapması ve bu odayı Tanpınar'a bulan kişinin Berna Moran'ın eşi olan Tatyana Moran olduğunu söylemesi.

Lebon Pastanesi

* Anlatıcı'nın Lebon Pastanesi'ne gitmesi ve orada Tanpınar'a benzeyen bir adamın oturması.

* Anlatıcı'nın Tanpınar'a benzeyen bu kişinin Aynadaki Adam olduğunu düşünmesi.

* Anlatıcı'nın yanına doğru gittiği adamın birden kalkıp gitmesi ve Anlatıcı'nın pastaneye gelen kişinin gerçek Ahmet Hamdi Tanpınar olduğunu anlaması.

Oda

* Anlatıcı'nın cep telefonunun çalması ve arayanın Muazzez olması.

* Muazzez'in Tanpınar'ın evden çıkıp Ahmet Kutsi Tecer'in yanına gittiğini söylemesi.

Alaboz Dünya

* Anlatıcı'nın bambaşka bir dünya görmesi ve çevresinde karanlık ve kötü olan her şeyin aydınlık ve güzel bir hale dönüştüğünü hissetmesi.

* Anlatıcı'nın banklardan birinde bir adam görmesi ve yanına yaklaştığında Ahmet Hamdi Tanpınar olduğunu anlaması.

* Anlatıcı'nın Tanpınar'la konuşması ve Anlatıcı'nın *Mahur Beste* romanının nasıl ilerlediğini sorduğunda Tanpınar'dan yavaş ilerliyor yanıtını alması.

Lebon Pastanesi

* Anlatıcı'nın Lebon Pastanesi'ne gitmesi ve orada garsonla konuşması.

* Garsonun Tanpınar'ın mektuplarını okuması ve *İş Bankası Yayınları*'ndan yazdığı makaleler için avans istediğini, borçlarının çokluğunu mektuplara yazmış olduğunu söylemesi.

Çeşminur Hanım ve Fakülte Peş Peşe Gelen Kahveler

* Garsonun Tanpınar'ın mektuplarından bölümler okuması.

* Garsonun, Tanpınar'ın Tanzimat Edebiyatı Bölüm Başkanlığı'na getirilmesinin ardından iki şiir ve birkaç makale yazmış birinin bu makama nasıl getirilir diye dedikoduların çıkmış olduğunu söylemesi.

Alay Emini Sokağı

* Tanpınar'ın günlüğündeki yazılarından bazılarının dolunaya yansıtılması ve *Ne İçindeyim Zamanın* adlı şiirinin ayın yüzünde görünmesi.

Tanpınar Diye Bir Bavul

* Anlatıcı'nın Tanpınar'a ait bir bavuldan *Aydaki Kadın* romanının müsveddelerinin çıktığını belirtmesi.

* Anlatıcı'nın Ahmet Hamdi Tanpınar'a ait olan altı günlüğün Tanpınar'ın asistanı olan Mehmet Kaplan'a kardeşi Kenan Tanpınar tarafından verildiğini öğrenmesi.

Mehmet Kaplan

* Anlatıcı ve garson ile aynanın karşısından bir adamın konuşması

* Kendini Tanpınar'ın asistanıyım diyerek tanıtan bu adamın Mehmet Kaplan olması.

* Mehmet Kaplan'ın günlüklerin kendisine nasıl ve ne şekilde geldiğini anlatması ve bu günlüklerin titiz bir çalışmayla edebiyat dünyasına kazandırıldığını belirtmesi.

Adalet Cimcoz ve "Hamdicik"

* Anlatıcı'nın Adalet Cimcoz'un hayatını kısaca anlatması.

* Adalet Cimcoz'un Ahmet Hamdi Tanpınar hakkında *Aydabir* Dergisi'ne "Hamdicik" başlığıyla bir yazı kaleme alması ve Tanpınar'ın günlüklerinde bu yazıya içerlediğine değinmesi.

Aynadaki Rüya

* Anlatıcı'nın Lebon Pastanesi'nin içinde oturması ve garsonun elinde aynayla yanına gelmesi.

* Garsonun aynanın içinden Melek Kobra adında bir kadının çıktığını söylemesi.

Nur

* Anlatıcı'nın polis kordonundan geçerek Lebon Pastanesi'ne gelmesi ve biber gazından gözlerinin yandığını belirtmesi.

* Garsonun verdiği aynanın içinden güzel bir kadının baktığını Anlatıcı'nın görmesi ve kadının kendini Nur Sabuncu olarak tanıtması.

* Anlatıcı'nın ilk kadın hamlet olan Nur Sabuncu'yla konuşması.

Şişli'deki Çatı Katı

* Anlatıcı'nın Adalet Cimcoz'un Mecidiköy'deki evinin çatı katına gelmesi ve eve girdiğinde 1960'lı yılların izlerini çevresinde görmesi.

Telefon

* Anlatıcı'nın dışarıda 1960'lı yılların İstanbul'unu görmesi ve Anlatıcı'nın Cimcoz'un telefonundan annesini arayarak şu an hayatta olmayan annesiyle konuşması.

* 1960'lı yıllara giden Anlatıcı o zamanlar yaşadığı hayattan bölümleri hatırlaması.

Şişli Otobüsü

* Garsonun polisin tomalarla Gezi'ye girişleri engellendiğini söylemesi ve Anlatıcı'yla garsonun zar zor Şişli otobüsüne binmesi.

Şişli'deki Teras

* Anlatıcı'yla garsonun otobüse binmesi ve değişen zamanı ve mekânı fark etmeleri.

* Otobüs Şişli'ye doğru ilerledikçe çevrede 1960'lı yılların Türkiye'sinin görüntüsünün belirmeye başlaması.
* Anlatıcı ve garsonun Adalet Cimcoz'un evine gitmesi ve orada Tanpınar'ı beklemeleri.

Köşebaşı Sohbeti

* Anlatıcı'nın kalabalığın arasında kısa boylu, kır saçlı bir adam görmesi.
* Adamın Anlatıcı'nın kulağına fısıltı halinde bir şeyler söylemesi ve Anlatıcı'nın kulağına fısıldayan adamın Ahmet Hamdi Tanpınar olduğunun farkına varması.

2.2.1.6. Ölüm Limuzini

Ölüm Limuzini adlı roman ilk olarak 2017 yılında *Everest Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Nazlı Eray, romanda John Kennedy'nin aşk hayatını, evliliğini, siyasi yaşamını, hastalıklarını ve suikast sonucu öldürülmesi gibi konuları kurgu içinde polisiye roman türünün özelliklerinden yararlanarak fantastik bir anlayışla anlatmıştır. Romanda Anlatıcı, uzamda ve zamanda yolculuklar yaparak John Kennedy'ye düzenlenen suikast anına gitmiş ve o zaman diliminde (1963) yaşanan olayları tekrar John Kennedy ile beraber yaşayarak olaylara tanıklık etmiştir. Anlatıcı, bazen de John Kennedy olarak bir beden değişikliğiyle suikast anını yaşamıştır.

Nazlı Eray, dünya siyaset tarihinde önemli bir yere sahip olan ve ABD'de 1960'lı yıllarda başkanlık yapmış olan John Kennedy'nin hayatından kesitlere roman kurgusunun içinde kendine has sanat anlayışı çerçevesinde yer vermiştir. Eray, bunu tarihsel süreçte John Kennedy'nin yaşadığı dönemde olaylara tanıklık etmiş olan insanlarla, John Kennedy'nin bizzat kendisinin kurguya dâhil edilmesiyle ve telefonuna kimden geldiği belli olmayan aramalar ve mesajlarla gerçekleştirmiştir.

Nazlı Eray, romanda tarihsel gerçekliği olan "John Kennedy Suikastını" kurgu içinde işlerken montaj tekniğinden yararlanarak Kennedy cinayetiyle ilgili yapılmış olan çalışmalardan alıntılara yer vermiştir. Nazlı Eray, *Ölüm Limuzini* adlı romanı bölümlere

ayırarak yazmamıştır. Romanda arka fonda verilen seyahat anılarıyla birlikte 15 Temmuz darbe girişiminde yaşanan olayları romandaki anlatıcının gözüyle dile getirmiştir. Yazar, eserdeki farklı vaka parçaları arasındaki geçişleri limuzin resmiyle sağlamıştır. Romanda yer alan olaylar serim, düğüm ve çözüm aşamaları beklenmeden belli bir noktaya kadar anlatıldıktan sonra roman içinde yer alan başka bir vakanın anlatımına geçilmiştir. Bu durum roman boyunca tekrarlanarak devam etmektedir. Romandaki olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Anlatıcı'nın yirmi yıl önceden tanıdığı ve yüzünü hayal meyal hatırladığı kızın kim olduğunu düşünmesi ve Anlatıcı'nın şoförünün ise gittikleri kızın evini hatırlaması.
* Anlatıcı'nın göz kontrolü için doktora muayeneye gitmesi ve doktorun Anlatıcı'nın gözüne göz damlası damlatması.
* Anlatıcı'nın evinde otururken F-16 savaş uçaklarının sesini duyması ve bu ses yüzünden evinde yere doğru uzanması.
* Anlatıcı'nın bombalama seslerini duyması ve meclisin bombalandığını öğrenmesi.
* Anlatıcı'nın evinde yere doğru uzandığında yerde köşede duran bir evrak çantası bulması ve çantanın içinde evraklar ile fotoğrafların yer alması.
* Anlatıcı'nın içindeki bağlama takımının eski parçalardan bir şeyler çalması.
* Anlatıcı'nın Mamak'ta bulunan kurşun döken Zeynep Bacı'nın evine gidip kurşun döktürmesi ve yanlarına ilahi söyleyen Memnune'nin gelmesi.
* Memnune'nin ilahi söylediğinde Anlatıcı'nın annesi Şermin Hanım'ı hatırlaması.
* Anlatıcı'nın üzeri tozlanmış evrak çantasındaki fotoğraflara bakması ve bir fotoğrafın arkasında "Hanımanneme saygıyla Tahir 1938 Zagrep" yazısının dikkatini çekmesi.

* Anlatıcı'nın yaşlı şoförüyle İlayda Rose Garden'da oturması ve Anlatıcı'nın tuvalaete giderken Hüseyin Avni adında bir adamla tanışması.

* Hüseyin Avni'nin Anlatıcı'nın içinde bağlama çalan saz heyetinden biri olması.

* Anlatıcı'nın vadide tek başına oturması ve Anlatıcı'nın garson olan gencin evinde bulduğu evrak çantasında gördüğü Tahir'e tıpatıp benzediğini fark etmesi.

* Anlatıcı'nın arkadaşı olan Lulla ile gittiği Leningrad ve Bursa anılarını hatırlaması.

* Anlatıcı'nın Fokurtu Kafe'ye gitmesi ve garsona Tahir diye seslenmesi.

* Anlatıcı'nın evinde otururken John Kennedy suikastını detaylı bir şekilde anlatan İngilizce bir kitap alması ve Anlatıcı'nın John Kennedy suikastı ile alakalı şüphe bırakan konuları kitaptan okuması.

* Anlatıcı'nın bomba yüklü F-16 savaş uçaklarının uçtuğu o geceyi hatırlaması ve evrak çantasında yer alan bir kızın fotoğrafının günlerdir hatırlamaya çalıştığı Gölbaşı'ndaki kız olduğunun farkına varması.

* Anlatıcı'nın kızın adının Nihal olduğunu hatırlaması.

* Anlatıcı'nın John Kennedy'nin Marilyn Monroe ile olan gönül ilişkisine değinmesi ve Anlatıcı'nın John Kennedy'e tıpa tıp benzeyen polis memuru Tippit'in de suikasttan 45 dakika sonra öldürülmesini garip bulması.

* Anlatıcı'nın şoföre kızın kim olduğunu bulduğunu söylemesi ve evinde 1937 yılına ait bir fotoğraftan kim olduğunu anladığını şoföre belirtmesi.

* Yaşlı şoförün ise o yıllarda çekilmiş olan fotoğraftaki kişinin şu anda yaşlı olması gerektiğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın da kendisinin 20 yıl önce tanıdığı kızın genç oluşuna şaşırdığını şoföre belirtmesi.

* Anlatıcı'nın John Kennedy öldükten sonra çekilen beyin fotoğraflarının üç gün sonra çekilen beyin fotoğraflarından farklı olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın Kurşuncu Bacı'nın gecekondusunda bulunan bir odada uzun boylu bir erkeğin yattığını görmesi ve bu yatan erkeğin John Kennedy olduğunu fark etmesi.

* Anlatıcı'nın 53 yıl sonra Mamak'ta bulunan gecekonduda John Kennedy'i gördüğüne şaşırması ve bir zaman kaymasının içinde olduğunu düşünmesi.

* Anlatıcı'nın arkadaşı Lulla ile Kanuni Sultan Süleyman'ın boğdurarak öldürttüğü oğlu olan Şehzade Mustafa'nın kabrini ziyaret ettikleri anı hatırlaması.

* Anlatıcı'nın John Kennedy'nin Dallas'ta başından vurulma anını gösteren kamera görüntüsünün iş adamı Abraham Zapruder tarafından tesadüfen çekilmiş olduğunu belirtmesi.

* Kurşuncu Bacı'nın odaya girmesi ve yatağın üzerinde yatan adamı göstererek dün gece düğünde çok oynadığından dolayı burada uyuya kalmış olduğunu Anlatıcı'ya söylemesi.

* Anlatıcı'yla Kurşuncu Bacı'nın bahçeye çıkması ve bahçeye Kurşuncu Bacı'nın polis gelir şimdi diye bahsettiği kişinin Tippit olması.

* Anlatıcı'nın geçmişle geleceğin birbirine karışmış olduğunu düşünmesi ve Anlatıcı'nın Kurşuncu Bacı'ya kurşun döktürmesi.

* Odadan John Kennedy'nin çıkıp gelmesi ve Kurşuncu Bacı'nın ona İsfendiyar diye seslenmesi.

* Kurşuncu Bacı'nın Osman diye birinin geldiğini söylemesi ve Anlatıcı'nın Osman'a baktığında gelen kişinin John Kennedy'nin katili olan Lee Harvey Oswald olduğunu anlaması

* Anlatıcı'nın bu yaşananlardan sonra yuvarlandığını hissederek kendini evinde bulması ve yaşadığı olağandışı olayları düşünmesi.

* Anlatıcı'nın Frank Caramelli Jr. adında bir adamın Kennedy suikastı ve Zapruder filminin görüntüleri üzerine yaptığı çalışmaları bulması.

* Anlatıcı'nın Zapruder filminde yer alan görüntülerden bazılarının John Kennedy'nin başına isabet eden kurşunun nereden geldiğinin anlaşılamaması için silindiğini düşünmesi.

* Anlatıcı'nın suikast sonucu hazırlanan Warren Raporu'nun çelişkilerle dolu olduğunu öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın bir top gibi atılarak kendini Mamak'ta Kurşuncu Zeynep Bacı'nın gecekondusunun önünde bulması.

* Anlatıcı'nın gecekondunun yanında yer alan ceviz ağacının arkasında iki kişinin konuştuklarını duyması ve konuşanların suikast sonucunda ölen John Kennedy ile Tippit'in cesetlerinin uçakta birbiriyle değiştirildiğini söylemeleri.

* Anlatıcı'nın Kennedy'nin katili olan Oswald'ı miras nedeniyle anlaşmazlığa düştüğü kardeşi Osman olarak görmesi.

* Anlatıcı'nın Kurşuncu Bacı'ya kurşun döktürmesi ve dökülen kurşundan limuzin şeklinde bir araba çıkması.

* Anlatıcı'nın arabayı Oswald'a vermesi ve Anlatıcı'nın suikastı hatırlandın mı diye sorduğunda hatırlandım diye Oswald'ın cevap vermesi.

* Anlatıcı'nın Kurşuncu Zeynep'in evinden ayrılıp cadde boyunca yürümeye başlaması ve yürürken önünde Lincoln marka bir limuzinin durması.

* Limuzinin kapısı açıldığında Anlatıcı'nın Jackie Kennedy'i, Texas Valisi Connally'i ve karısı Nellie'yi arabanın içinde gördüğünde şaşırması.

* Anlatıcı'ya John Kennedy'nin arabanın içinden selam vermesi ve Anlatıcı'nın suikasta uğramış olan arabaya binerek 22 Kasım 1963'te yaşanan olayların tekrar yaşanacağından korkması.

* Anlatıcı'nın limuzinin içindeyken ensesinden birinin tuttuğunu hissetmesi ve kendini bir anda Tuzluçayır'da Zeynep Bacı'nın yanında bulması.

* Anlatıcı'nın orada ağaçların arasından Nihal adlı kızı görmesi ve onun medyum olduğunu hatırlaması.

* Nihal'in Anlatıcı'nın görüntüsünün John Kennedy'ye benzediğini söylemesi ve Anlatıcı'nın 2016 yılının Türkiye'sinde John Kennedy'yi kimsenin hatırlamayacağını düşünmesi.

* Anlatıcı'nın Ankara'nın caddelerinde yürümesi ve ülkenin OHAL'de olduğunun aklına gelmesi.

* Anlatıcı'nın polisler kimlik sorduğunda cebinde bulunan iki kimlikten hangisini göstereceğini bilememesi.

* Anlatıcı'nın bilinmeyen bir numaradan aranması ve karşı taraftaki sesin John Kennedy bedenindeki Anlatıcı'ya kendisini öldürebilecekleri konusunda dikkatli olması gerektiğini söylemesi.

* Odada bulunan bir zarfın Anlatıcı'nın dikkatini çekmesi ve zarfın içinde Amerikan Sefareti'nden gelen bir davet mektubunun olması.

* Anlatıcı'nın 2016 yılındaki bu Amerikan Sefaretinin resepsiyonuna John Kennedy bedeninde gitmesi.

* Anlatıcı'nın resepsiyona vardığında sefirin büyük bir şaşkınlık içinde kendisini başkan diyerek selamlaması ve seferin basın danışmanı olan Barbara ile Anlatıcı'nın tanışması.

* Barbara'nın Anlatıcı'ya silah çekmesi ve Anlatıcı'yı Rus ajanı olarak düşünmesi.

* Anlatıcı'nın başına gelen olağandışılıkları Barbara'ya anlatması ve Barbara'nın Anlatıcı'nın kendisiyle alay ettiğini düşünmesi.

* Barbara'nın Anlatıcı'ya sorular sorması ve Anlatıcı'ya mezarının nerede olduğu ile hastalığının ne olduğunu sorması.

* John Kennedy bedenindeki Anlatıcı'nın mezarının Hickory Hill'de olduğunu ve Böbrek üstü bezlerinden rahatsız olduğu için kortizon kullandığını söylemesi.

* Anlatıcı'ya birinin Başkan Kennedy diye bağırması ve Anlatıcı'nın hızla resepsiyondan ayrılarak yola çıkarken düştüğünde kendini Mamak'ta bulması.

* Anlatıcı'nın arkadaşı olan Lulla'nın yanına gitmesi ve kendisini tanımayan Lulla'ya kendini tanıtmaya çalışması.

* Anlatıcı'nın olanları anlatması ve John Kennedy bedeninden bir türlü kurtulamadığını Lulla'ya söylemesi.

* Anlatıcı'nın kendini Barbara ile beraber Kurşuncu Bacı'nın sabunlu su kokulu olan evinin yanında bulması ve Barbara'nın Anlatıcı'ya klon olup olmadığını sorması.

* Anlatıcı'nın John Kennedy'nin klonu olmadığını mistik bir yansıması olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın John Kenndey bedeninde bir berbere gitmesi ve berberde açık olan televizyondan ABD'de de yapılan başkanlık seçimlerini Donald Trump'ın kazandığını öğrenmesi.

* Anlatıcı'yı John Kennedy'nin otopsisi yapılırken orada bulunan Yüzbaşı Richard Lipsey'in araması ve otopsi sırsında çekilen fotoğrafların sonradan kendilerinin gördüğü fotoğraflardan farklı olduğunu söylemesi.

* Yüzbaşı Richard Lipsey'in Anlatıcı'ya John Kennedy'nin cesedinin değiştirildiğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın evinin yakınlarında bulunan bir psikiyatristten randevu alıp gitmesi ve Anlatıcı'nın Nihal'i odada psikiyatrist olarak görmesi.

* Nihal'in Anlatıcı'nın estetik yaptırdığını sanması ve Anlatıcı'nın görüntüsünün estetik olmadığını beden yansıması olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın kendini limuzinin içinde bulması ve limuzinin içinden arkadaşı Lulla'yı arayıp 1963 yılının Dallas'ında olduğunu söylemesi.

* İlk kurşunun atıldığını ve ardından ikinci kurşunun atıldığını Lulla'ya söylemesi ve atılan dört kurşundan sonra psikiyatrist olan Nihal'i araması.

* Anlatıcı'nın Parkland hastanesine gitmesi ve John Kennedy'nin parçalanmış beyninin cesedini görmesi.

* Nihal'in Anlatıcı'nın bu yaşadıklarının bilinçaltının bir oyunu olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın telefonuna John Kennedy suikastı ile alakalı mesajların gelmesi.

* Anlatıcı'nın psikiyatrist olan Nihal'in yanına gitmesi ve Nihal'in Abraham Zapruder adında bir adamın geldiğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın Cafe Milla'ya Abraham Zapruder'i çağırması ve Zapruder'in Anlatıcı'yı John Kennedy'nin bedeninde görünce çığlık atması.

* Nihal'in Anlatıcı'nın yaşadığının bir tür sendrom olduğunu söylemesi ve Anlatıcı'nın birkaç defa John Kennedy'ye düzenlenen suikast anını yaşaması.

* Anlatıcı'nın evine gitmesi ve aynadan baktığında kendinin soluk bir resim gibi göründüğünü fark etmesi.

* Anlatıcı'nın o günün sabahında aynaya tekrar baktığında John Kennedy bedeninin gittiğini ve kendi bedeninin içinde olduğunu görmesi.

* Anlatıcı'nın sevinmesi ve Nihal'i arayarak eski haline döndüğünü söylemesi.

2.2.1.7. Aşk Yeniden İcat Edilmeli

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı roman ilk olarak 2018 yılında *Everest Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Nazlı Eray, ünlü Fransız şair Arthur Rimbaud ile rock sanatçısı Jim Douglas Morrison'ın hayatından kesitlere roman kurgusunda yer vermiştir. Romanda Arthur Rimbaud ile Jim Morrison birer roman kişisi gibi kurgu içinde Anlatıcı'yla olayları yaşayan, konuşan ve aksiyonu yaratan kişiler olarak yer alırlar. Arthur Rimbaud ile Jim Douglas Morrison'ın hayatları, eğitimleri, aşk yaşamları, hastalıkları, sanatsal özellikleri ve ölümleri gibi konular kurgu içinde romanın ana konusunu oluşturmaktadır. Nazlı Eray, uzamda ve zamanda yaptığı değişimlerle Arthur Rimbaud ile Jim Douglas Morrison'ın hayatından bölümleri fantastik bir üslupla anlatmıştır. Jim Douglas Morrison'ın mezarı başındaki heykel büstün bir roman kişisi gibi kişileştirilerek intak sanatıyla konuşturulması ve kurgu içinde Jim Morrison'la diyalog içinde olması Nazlı Eray'ın sanatsal özelliklerini yansıtması bakımından önemlidir. Nazlı Eray, fantastik tarzın özelliklerini kullanarak tarihsel açıdan önemli bir yere sahip olan Arthur Rimbaud ile Jim Douglas Morrison'ın hayatından bölümleri roman kurgusu içinde anlatmıştır.

Nazlı Eray, *Aşk Yeniden İcat Edilmeli* adlı romanda yer alan Jim Douglas Morrison ve Arthur Rimbaud'un biyografisinden bölümleri anlatırken montaj tekniği kullanarak kurgu içinde alıntılar yapmıştır.

Nazlı Eray, romanda yer alan konuları geçişler yaparak anlatmıştır. Eray, romandaki geçişleri de fantastik bir özellik gösteren uzamda ve zamanda yaptığı yolculuklarla sağlamıştır. Yazar, romanda yer alan konuları ya da vaka kısımlarını serim, düğüm ve çözüm şeklinde anlatmamıştır. Konuların ve vaka zincirlerinin iç içe olduğu bir kurgu şeklinde dönüşümlü olarak anlatmıştır. Bir konuyu belli bir yere kadar anlattıktan sonra başka bir konunun vaka zincirlerini anlatmaya başlamıştır. Bu durum romanın sonuna kadar bu şekilde devam etmektedir. Ancak kurgu içindeki bu vaka zincirleri birbirinden bağımsız bir özellik göstermez. Romanda yer alan konuların oluşturduğu olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Anlatıcı'nın Bodrum'daki evinde sabah uyandığında bir ses duyması ve köşedeki koltukta sarışın genç bir erkeğin oturduğunu görmesi.
* Anlatıcı'nın dikkatli baktığında bu gencin Fransız edebiyatının önemli isimlerinden biri olan Arthur Rimbaud olduğunu fark ermesi.
* Anlatıcı'nın Rimbaud'un sanatı ve hayatı hakkında bilgiler vermesi.
* Anlatıcı'nın Rimbaud'un elinde bir cep telefonunun olduğunu fark etmesi ve Rimbaud'un telefondan biriyle konuşup limana geleceğini söyledikten sonra koltuktan kalkıp gitmesi.
* Anlatıcı'nın akşamüstü arkadaşlarının yanına gitmesi ve orada bulunan arkadaşı Leyla ile Rimbaud hakkında konuşması.
* Leyla'nın Anlatıcı'ya şair kısmının parasız ve melankolik olduğunu söyleyerek ondan uzak durması gerektiğini söylemesi ve Leyla'nın kendisi sevgilisi Metin'den örnek vermesi.
* Leyla'nın Metin'in de melankolik olduğunu ve sürekli olarak Jim Morrison dinlediğini söylemesi.
* Anlatıcı'nın Paris'te bulunduğunda Jim Morisson'un mezarına gittiği hatırlaması ve 27 yaşında ölen bu rock sanatçısının çok genç yaşta ölmüş olduğunu söylemesi.
* Anlatıcı'nın evine gitmesi ve Jim Morrison'un sevgilisi olan Pamela Courson'a delice âşık olduğunu söylemesi.
* Anlatıcı'nın Leyla'yı arayarak Pamela Courson ve Jim Morrison hakkında bilgiler vermesi.
* Anlatıcı'nın evindeki odasında Arthur Rimbaud'u tekrar görmesi ve Rimbaud'un şiir kitapları hakkında bilgiler vermesi.

* Anlatıcı'yı arkadaşı Leyla'nın araması ve evine Jim Morrison'un geldiğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın Leyla'nın evine gittiğinde gördüğü yaşlı adamın Jim Morrison'a olan benzerliğine şaşırması ve Anlatıcı'nın 1971 yılında ölen Jim Morrison'un kalp krizinden ya da aşırı tozda aldığı eroinden öldüğünü söylemesi.

* Leyla'nın eski sevgilisi olan Metin'i çağırması ve Metin'in hiç konuşmadan oturan yaşlı adamın Jim Morrsion'a aşırı benzemesine şaşırması.

* Metin'in Jim Morrison'un 1971 yılında 27 yaşındayken Paris'te ölmüş olduğunu söylemesi ve Anlatıcı'nın ise Jim Morrison'un cesedinin otopsi yapılmadan gömüldüğünü belirtmesi.

* Anlatıcı'nın Jim Morrison'u uyuşturucuya alıştıranın sevgilisi olan Pamela Courson olduğunu söylemesi ve Anlatıcı'nın Arthur Rimbaud'un taşradan Paris'e beş parasız bir şekilde geldiğini belirtmesi.

* Anlatıcı'nın Jim Morrison'a çok benzeyen adamın hiç konuşmaması üzerine psikiyatrist olan arkadaşı Soner'i araması.

* Anlatıcı'nın ve arkadaşlarının yaşlı adama Jim Morrison'un 1969 yılındaki Los Angeles konserini dinletmeleri ve yaşlı adamın yerinde tepkisiz olarak oturmaya devam etmesi.

* Anlatıcı'nın Ankara'da medyum olan bir kadını arayarak tarot seansı istemesi ve medyumun baktığı tarot falındaki kartlardan bir erkeğin ve bir mezarın çıkması.

* Anlatıcı'nın uykuya daldığında kendini Jim Morrison'ın konserinde bulması ve 1970 yılında olduğunu öğrenen Anlatıcı'nın Jim Morrison'un sevgilisi olan Pamela Courson'ı görmesi.

* Anlatıcı'yla Pamela Courson'ın kulise gitmesi ve Anlatıcı'nın Jim Morrison'ı kuliste karşısında görünce çok şaşırması.

* Anlatıcı'nın Jim Morrison'a yanlış beyaz toz vererek ölümüne sevgilisi Pamela Courson'ın neden olduğunu bazı kaynaklardan okuduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın Jim Morrison'un 3 Temmuz 1971 yılında ölmesine rağmen yetkilere 8 Temmuz'da bildirildiğini söylemesi ve sevgilisi Pamela Courson'ın para avcısı bir kadın olabileceğini belirtmesi.

* Anlatıcı'nın arkadaşı Soner'in Bodrum'a gelmesi ve Anlatıcı'nın Jim Morrison'ın hayatıyla alakalı öğrendiği yeni bilgileri ona anlatması.

* Anlatıcı'nın Jim Morrison'ın IQ'sunun 149 olduğunu ve California Üniversitesi'nden doktorasının bulunduğunu arkadaşı olan Soner'e söylemesi.

* Anlatıcı'nın ve arkadaşlarının Jim Morrison'a benzeyen yaşlı adamı hastaneye götürmeleri ve Nörolog Doktor Erhan Tezer'e adamın durumunun anlatılması.

* Doktor Erhan Tezer'in yaşlı adamın beyin MR filminin çekilmesini istemesi.

* Anlatıcı'nın farklı bir boyutta olduğunun farkına varması ve medyum kadının torunu olan Ecrin'in Anlatıcı'ya tansiyonu düştüğünden dolayı buraya yatırıldığını söylemesi.

* Anlatıcı'nın medyum olan Arife Hanım'ın evinde olduğunun farkına varması ve ona tarot kartlarından fal baktırması.

* Arife Hanım'ın baktığı falından erkek, doktor, mezar, zayıf bir kadın, muska ve kader çarkının çıkması ve Arife Hanım'ın çözülmesi gereken bir düğümün olduğunu söylemesi

* Anlatıcı'nın Vakkas'ın bahçesine gitmesi ve Ankara'da en sevdiği yerlerden biri olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın Vakkas'a Jim Morisson'ın hayatı hakkında bilgiler vermesi.

* Anlatıcı'nın hastanede başhekimin yanına gidip fantastik olarak nitelendirdiği yaşlı adam ile Jim Morrison konusunu anlatması ve başhekimin MR filminin çekilmesine izin vermesi.

* Anlatıcı'nın kendini Jim Morrsison'ın sevgilisi olan Pamela'nın yanında bulması ve Pamela'nın Jim Morrision'la olan ilişkilerinden Anlatıcı'ya bahsetmesi.

* Anlatıcı'nın MR filminin çekileceği sırada kendini bir anda Vakkas'ın yanında bulması ve ardından Vakkas'ın yok olması.

* Anlatıcı'nın Jim Morrison'ı yarı çıplak bir halde görmesi ve Jim Morrison'ın Anlatıcı'nın üzerine yürümesi.

* Anlatıcı'nın olanları medyum olan Arife Hanım'a anlatması ve Arife Hanım'ın bir külota çıplak gösterme büyüsü yaptığını ve Anlatıcı'nın giydiği külotun da önceden dua ettiği külot olduğundan dolayı erkeklere çıplak göründüğünü söylemesi.

* Anlatıcı'nın kendini Paris'te bulması ve Jim Morrison'ın apartmanın bulunduğu sokağa gitmesi.

* Anlatıcı'nın Jim Morrison'ın sevgilisi olan Pamela'yı görmesi ve onunla beraber apartmana girerek Pamela'nın Jim Morrison'ın öldüğü küveti göstermek istemesi.

* Anlatıcı'nın koşarak oradan kaçması ve Anlatıcı'nın Ankara'da bulunan Vakkas'ın yanına gitmesi.

* Anlatıcı'nın Vakkas'ın yerinde Val Kilmer adında yakışıklı bir adam görmesi.

* Vakkas'ın bu adamın Amerikalı yönetmen Oliver Stone'nun yönettiği Jim Morrison'un hayatını anlatan *The Doors* filmindeki başrol oyuncusu olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın Val Kilmer ile *The Doors* filmi ve Jim Morrison hakkında konuşması.

* Anlatıcı'nın Val Kilmer'a Jim Morrison'a benzeyen yaşlı adamı anlatması ve Vakkas'ın itmesiyle Anlatıcı, Val Kilmer ve zennenin bir çamaşır makinesi gibi dönerek kendilerini Los Angeles'ta bulmaları.

* Val Kilmer'ın Los Angeles'ta Pamela'yı görmesi ve Val Kilmer'ın *The Doors* filmi ile ilgili ona bilgiler vermesi.

* Pamela'nın kendisini kimin oynayacağını ve kaç yılında bu filmin çekileceğini Val Kilmer'a sorması.

* Anlatıcı'nın kendini Paris'te bulunan mezarlığın içinde bulması ve mezarlıktaki Jim Morrison'ın mezarının çevresinin notlarla, çiçeklerle ve mektuplarla dolu olduğunu görmesi.

* Medyum olan Arif'e Hanım'ın tarot kartlarından fala bakması ve falda sarışın genç bir çocuğun sakallı ve bıyıklı olan bir adama âşık olduğunun çıkması.

* Anlatıcı'nın falda çıkan bu genç çocuğun Arthur Rimbaud olduğunu ve çocuğun âşık olduğu sakallı adamın da Verlaine olduğunu anlaması.

* Anlatıcı'nın kendini Vil Kilmer ile birlikte Jim Morrison'ın konserinde bulması ve filmde Pamela'yı oynayacak olan Meg Ryan ile Pamela'nın tanışması.

* Jim Morrsion'ın 1991 yılında kendi hayatını anlatan filmin oyuncularıyla film hakkında konuşması.

* Anlatıcı'nın Jim Morisson'la konser salonunda ayrılması ve ikisinin Los Angeles'tan Bodrum'a gitmesi.

* Anlatıcı'nın Jim Morisson'ın ölmeden önce mirasını sevgilisi Pamela'ya bıraktığını söylemesi ve Anlatıcı'nın Pamela'nın Jim Morisson'ın hayatını mahfeden kişi olduğunu anlaması.

* Anlatıcı'nın arkadaşı Leyla'nın evine gelen yaşlı adamın Jim Morrison olmadığını anlaması.

* Medyum olan Arife Hanım'ın Jim Morisson'ın tarot falına bakması ve Jim Morisson'ın hayatı ve kız arkadaşı olan Pamela'nın hisleri hakkında kartlardan gördüklerini söylemesi.

* Anlatıcı'yla Leyla'nın konuşmayan yaşlı adamın beyin filmini çektirmek istemesi ve film çekileceği sırada yaşlı adamın mezarı hatırladım diyerek bağırması.

* Jim Morisson'ın Paris'te bulunan mezarını görmek istemesi ve Anlatıcı'yla beraber mezarı görmeye gittiklerinde Jim Morisson'ı gören iki gencin bağırması.

* Yaşlı adamın 1988 yılında Paris'te bulunan Pére Lachaise Mezarlığı'ndaki Jim Morisson'ın büstünü çaldığını itiraf etmesi ve büstün Koyunbaba'daki evinde olduğunu söylemesi.

* Yaşlı adamın polisle birlikte götürülmesi ve Koyunbaba'da bulunan büstün alınıp karakola getirilmesi.

* Anlatıcı'nın kendini Koyunbaba'da yaşlı adamın evinin içinde bulması ve yaşlı adamla konuşması.

* Anlatıcı'nın yaşlı adamı büstle konuşurken görmesi ve bu duruma şaşırması.

* Anlatıcı'nın büstün konuşmasını Vakkas'a anlatması ve Vakkas'ın yaşananları tuhaf bir rüya olarak yorumlanması.

* Anlatıcı'nın taksiyle Koyunbaba'ya gitmesi ve yaşlı adamın adının Kubilay olduğunu öğrendikten sonra orada Jim Morrison'ın büstüyle konuşması.

* Anlatıcı'nın Arife Hanım'ın yanında bulunan Jim Morrison'ın yanına giderek büstünün nerede olduğunu bildiğini söylemesi.

* Büstün ağzındaki sigarayla Jim Morisson'la konuşması ve büstün nasıl kaçırıldığını anlatması.

* Jim Morisson'ın büstünün anılarını yazmak istemesi ve Kubilay adlı yaşlı adamın büstün yaşamıyla alakalı söylediklerini Yeraltından Anılar başlığı altında yazmaya başlaması.

* Anlatıcı'nın bir tülün ardından konuşur gibi Vakkas'la konuşması ve Vakkas'a Paris'te olduğunu, Jim Morrison'la beraber gözaltına alındığını söylemesi.

* Anlatıcı'nın olanları komisere anlatması ve Jim Morrison'ın gerçekten var olduğuna komiserin inandıktan sonra parmak izlerini alıp onları serbest bırakması.

* Anlatıcı'nın yaşadıklarının hangisinin gerçek hangisinin hayali olduğunun ayrımını yapamaması.

* Büstün kendini yapan heykeltıraş Mladen Mikulin ile tanışması ve büstün babası olarak gördüğü heykeltıraşı görünce ağlamaya başlaması.

* Anlatıcı'nın psikiyatrist Doktor Ata Tunçbilek'ten randevu alarak şu günlerde başından geçen olayları anlatması ve doktorun büstünde muayeneye gelmesini istemesi.

* Büstün ilk seansta konuşmamasından dolayı doktorun Anlatıcı'yı deli sanması ve Anlatıcı'nın büste kızması.

* Diğer seansta büstün doktorla konuştuğunda doktorun çok şaşırması ve alanında uzman olan başka bir psikiyatrist doktoru seansa çağırması.

* Jim Morisson'ın da psikiyatristin odasına gelmesi ve artık hayatta olmadığını 1971 yılında öldüğünü söylemesi.

* Jim Morisson'ın büstü ile konuşması ve büstün ikisinin de yaşamadığını hayatın arasında kalmış olduklarını söylemesi.

* Jim Morisson ile büstün kendilerini birbiriyle kıyaslaması.

* Anlatıcı'nın medyum olan Arife Hanım'ın yanına gitmesi ve tarot falına baktırdığında kartların yüzünün silinmiş olduğunu görmesi.
* Arife Hanım'ın bu yaşanan olayın anlamını olayların ve yazgının bitmiş olduğuna yorması.

2.2.2. Tema

Bu bölümde yer alan romanlar incelendiğinde romanların temasında ağırlıklı olarak sosyal ve siyasi göndermeler bulunmakla birlikte cinsellik, ölüm ve zamanın durdurulamaz oluşu, kadın erkek ilişkileri ve kadının siyasetteki yeri, aşk ve batıl inanışlar (fal ve büyü) gibi temalar da romanların konusu olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.2.2.1. Sosyal ve Siyasi İçerikli Mesajlar

Nazlı Eray'ın biyografik karakterli romanlarında sosyal ve siyasi göndermeler bulunmaktadır. Yazar, milletvekilliği ile ilgili düşüncelere, darbe dönemlerine, Gezi Olaylarına, siyasi ve diplomatik görüşlere ve yoksulluk ile ekonomik sıkıntı yaşayan insanlara romanların kurgusunda yer verir.

Sis Kelebekleri romanında Nazlı, Lokman'ın yanına gittiğinde orada bulunan Feriha adlı bir melekle tanışır. Melek olan Feriha, Nazlı'ya ekonomik sıkıntıda olan insanlara yardım ettiğini, onları koruduğunu dile getirir. Romanda Nazlı, arkadaşı olan Lale'nin evine Marie Antoniette'nin bedeninde bir kraliçe olarak gittiğinde Lale'nin bu bedenin sağlayacağı avantajları değerlendirmesi gerektiğini Nazlı'ya söyler. Nazlı ise memlekette ekonomik kriz varken ve halk krizden dolayı bunalmış bir haldeyken bir kraliçeyle kim ilgilenir diyerek arkadaşı olan Lale'ye çıkışır. Nazlı Eray, burada romanın yazma zamanı göz önüne alındığında (2002-2003) ülkede meydana gelen kriz halini kendi sanat anlayışı çerçevesinde işlemiştir. Romanda mistik ve fantastik bir özelliğe sahip olan Feriha adlı melek ile Nazlı'nın Marie Antoniette'nin bedenine girmesi durumu, büyülü ve fantastik özellikler gösterir. Ancak Feriha meleğin ekonomik sıkıntıda olan insanlara yardım etmesi ve Nazlı'nın büyülü ve hayali özellikler gösteren Marie Antoniette bedeninde arkadaşı olan Lale ile ülkedeki ekonomik sıkıntıdan dolayı

halkın bunalmış bir halde oluşunu konuşması, büyülü ve hayali özelliklerin yanında bir gerçekliğin varlığını hissettirmektedir. Yazar, 2002 yılında ülkede meydana gelmiş olan ekonomik krizi ve halkın ekonomik sıkıntılarını roman kurgusunda tematik açıdan kendi sanat anlayışı çerçevesinde işlemiştir.

> "*Nasıl değerlendireyim Lale, dedim. Nerede? Memlekette halk ekonomik krizden bunalmış. Bir kraliçe olarak nereye gidebilirim ki!*" (s.223)

Romanda Nazlı Eray, milletvekilliği ile ilgili farklı düşüncelere de kurguda yer vermektedir. Romanda Sebati ile roman kişilerinden biri olan Nazlı, milletvekilliği ile alakalı düşüncelerini dile getirir. Nazlı, milletvekilliğinin prestijinden, sağladığı özgüvenden ve milletvekili olunduğunda insanlara yapılabilecek hizmetlerden bahsederek olumlu yanlarını söyler. Sebati ise milletvekilinin hizmetle bir alakası olmadığını, insanların dolgun bir maaş ve dokunulmazlık için milletvekili olmak istediğini belirtir. Nazlı Eray, siyasi oluşumun bir parçası olan milletvekilliğinin asıl amacının ne olup ne olmadığıyla alakalı düşünceleri roman kişilerinden Sebati ve Nazlı'nın ağzından vererek yorumu okuyucuya bırakmıştır.

Söz konusu romanda Nazlı Eray, yarığa cinsel bir özellik yükleyerek sosyal ve siyasi göndermelerde de bulunmaktadır. Romanda Lokman, kentin hamile kaldığı için belediyenin ona kürtaj yaptığını belirtir. Nazlı, Ankara'nın kimden hamile kalmış olduğunu sorduğunda ise Lokman, kimden hamile kaldığını bilmediğini çünkü kente giren ile çıkanın belli olmadığını söyler. Nazlı Eray, burada "giren çıkan belli değil" sözüyle Ankara'nın çok göç aldığını ve bu durumun da çarpık yapılaşmanın bir sonucu olan çok sayıda gecekondunun yapılmasına neden olduğunu vurgulamaktadır. Romanda Nazlı, Ankara'nın kürtaj yapılırken çok bağırdığını ve kadın iniltileri çıkardığını söyler. Lokman da belediyenin her yaptığı çalışmayı zamanında yapmadığını ve belediyenin bu kürtajı yapmasındaki asıl nedenin büyük paraların döndüğü ihaleden kaynaklandığını belirtir. Nazlı Eray, Mamak'ta bulunan bir yarığa insana özgü cinsel özellikler yükleyerek bilinçsiz ve takipsiz bir şekilde yapılan gecekondulara belediyenin ihale,

seçim ve para için göz yumduğunu, kendi sanat anlayışıyla fantastik özellikler yükleyerek kurgu içinde tematik açıdan yer verir.

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda Anlatıcı, Kennedy Taksi durağından bir taksici çağırır. Anlatıcı, taksicinin John Kennedy suikastına meraklı olduğunu anlar ve ona suikast anını anlatan John Kennedy ile ilgili bir kitap verir. Taksici kitabı hemen okur. Anlatıcı, bu kadar hızlı okumuş olduğuna şaşırdığından dolayı taksiciye ne kadar çabuk okudun diye sorar. Taksici ise kimsenin taksiye binmediğini, ekonomik kriz olduğundan dolayı insanların taksiden uzak durduğunu bu yüzden de kitabı çabuk okuduğunu söyler. Nazlı Eray, taksicinin gözünden ülkedeki kriz haline ve insanların ekonomik sıkıntısına tematik açıdan kurguda yer verir.

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda Eray, ülkede meydana gelmiş olan Gezi Olaylarını işlemektedir. Fantastik özellikler gösteren romanda Anlatıcı, Lebon Pastanesi'ne giderken bir yürüyüşün olduğunu fark eder ve polisin yürüyüşü engellemek için Galatasaray'a gidişleri Toma araçlarıyla engellediğini görür. Anlatıcı oradan uzaklaşır ve Alaboz adlı gecede Ahmet Hamdi Tanpınar'la buluşur. Anlatıcı, Tanpınar'la konuşurken duyduğu bir sesle kendini Tomaların tazyikli su sıktığı, biber gazlarından dolayı hiçbir şeyin görünmediği Galatasaray Lisesi'nin önünde bulur. Anlatıcı oradan koşarak çıkar ve garsona gözlerinin yandığını söyleyerek Lebon Pastanesi'ne gider. Anlatıcı orada geçmişten gelen yüzlerle (Nur Sabuncu, Melek Kobra, Adalet Cimcoz) buluşur. Adalet Cimcoz'un evine gitmek için Şişli'den kalkan bir otobüse binen garson ve Anlatıcı, polisin geziye giden yolları kapattığını fark eder. Nazlı Eray, büyülü ve gerçekçi bir anlayışla Gezi Olaylarına roman kurgusunda yer verir. Romanda Anlatıcı'nın Gezi Olayları gibi bir gerçekliğin yaşandığı yerlerde geçmişten gelen yüzerle buluşması hayali ve büyülü bir özellik göstermektedir. Nazlı Eray, fantastik özelliklerle kurguladığı *Aydaki Adam Tanpınar* adlı romanında Gezi Olaylarının yaşandığı dönemde meydana gelen olaylara kendi sanat anlayışı çerçevesinde tematik açıdan yer vermiştir.

Ölüm Limuzini adlı romanda Nazlı Eray, 15 Temmuz 2016 yılındaki darbe girişimine yer vermiştir. Romanda Anlatıcı, bir akşam evinde otururken alçaktan uçan ve aşırı derecede gürültü çıkaran uçakları görür. Anlatıcı, alçaktan uçan uçakların gürültüsünden korkar ve yere uzanır. Bu durum gece boyunca devam eder. Anlatıcı sabah uyandığında darbe girişiminde bulunan askerlerin tutuklandığını ve ülkede olağanüstü hal ilan edilmiş olduğunu öğrenir. Romanda tarihsel bir şahsiyet olan John Kennedy'nin bedeninde Ankara'nın sokaklarında dolaşan Anlatıcı, kimliğinin olmadığını düşünür ve kimliksiz sokaklarda gezerse ohalden dolayı polisin kendini tutuklayabileceğinden dolayı korkar. Nazlı Eray, büyülü (John Kennedy'nin bedeninde Ankara'nın sokaklarında dolaşması) ve gerçekçi (15 Temmuz darbe girişimi ve olağanüstü hal dönemi) bir anlayışla kurguladığı romanda 15 Temmuz darbe girişimini kendi sanat anlayışı çerçevesinde tematik olarak işlemiştir.

2.2.2.2. Cinsellik

Nazlı Eray, bu bölümde yer alan romanlarında cinselliğe yer vermektedir. Bazı romanlarında yer alan cinsellik temasında fantastik türün özelliklerinin etkisi olduğu anlaşılmaktadır. Romanlarında yer alan cinsel ilişkiler sevgi, aşk, eğlence, arzu ve aldatmadan kaynaklanmaktadır. Evlilik dışı cinsel ilişkiye girenler romanlardaki diğer roman kişileri tarafından olumsuz bir şekilde yargılanmazlar. Hatta bazı romanlarda kişinin mutlu olacağına inanılıyorsa diğer roman kişileri tarafından teşvik de edilmektedir.

Sis Kelebekleri romanında yer alan cinsel ilişkiler fantastik türün özelliklerini barındırmaktadır. Romanda Nazlı'nın Mamak çöplüğünde bulunan arkadaşı Lokman'la buluşmak için girdiği yarık, kurgu içinde bir kadının cinsel objesi olarak düşünülmüştür. Roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın Ankara'nın avret yeri olarak da geçen bu yarıktan her seferinde girdiğinde yarığın duvarlarından kadın sesleriyle beraber iniltilerin yükselmesi fantastik türün özelliklerindendir. Ayrıca, romanda yarığın hamile kalması sonucunda belediyenin ona iş makineleriyle gelerek kürtaj yapması da fantastik

türün özelliklerini yansıtmaktadır. Roman kurgusunda Nazlı Eray, yarığa cinsel bir özellik yükleyerek sosyal ve siyasi göndermelerde de bulunmaktadır.

> "*Daracık aralıktan içeriye sızarken bir kadının iniltilerine benzeyen garip sesler duydum… Karanlık dehlizde yavaş yavaş ilerliyordum şimdi. Kadının inlemesi artmıştı; birileri iş mi tutuyor karanlıkta diye düşündüm ama görünürde hiç kimse yoktu. Daha derine! Daha derine! diye fısıldadı bir kadın sesi.*" (s.20)

Sis Kelebekleri romanında Nazlı, fantastik türün özelliklerinin sonucunda beden değiştirerek Roberto Cavalli'nin parfüm reklamında oynayan genç ve güzel bir kadın olan Helena'nın bedeninde milletvekili arkadaşı ve Roberto Cavalli ile cinsel bir çekim yaşar. Ayrıca romanda Nazlı, yine beden değiştirerek Fransız Kraliçe Marie Antoniette'nin bedeninde tarihçi olan arkadaşının evine giderek onunla arasında cinsel bir çekim meydana gelir. Nazlı'nın arkadaşı olan Lale'de onu arayarak bir kraliçenin bedenindeyken bunun sağlayacağı avantajlardan bahseder ve Nazlı'ya tarihçiyle yatıp yatmadığını sorar. Nazlı Eray'ın bu romanında yer alan cinsellik teması, fantastik türün özeliklerinin sonucunda gerçekleşmektedir.

Kayıp Gölgeler Kenti romanında cinsellik teması, bir eğlence vasıtası olarak kurguda kullanılır. Anlatıcı bir ekran görüntüsünde Josef Stalin'in oğlu olan Yezhov'un arkadaşlarıyla birlikte kadınlarla eğlendiğini ve kadınlarla Yezhov arasında cinsel bir çekimin yaşandığını görür.

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda cinsellik teması, bir aldatmanın nedeni olarak kurguda yer almaktadır. Romanda Pamela Courson sevgilisi olan Jim Morrison'ı bir konser sonunda kulis odasında bir kadınla cinsel ilişkiye girerken gördüğünü ve Jim Morrison'ın kendisini aldattığını Anlatıcı'ya söyler.

2.2.2.3. Kadın Erkek İlişkileri ve Kadının Siyasetteki Yeri

Nazlı Eray, bu bölümde yer alan biyografik karakterli romanlarında kadınla erkek arasındaki ilişkilere ve kadının politikadaki yerine tematik açıdan yer vermiştir.

Sis Kelebekleri romanında yazar, kadının siyasetteki konumunu erkek üzerinden anlatmaktadır. Eray, burada siyasette ve politikada genel bir kanı olan erkek egemenliğine yönelik algıya roman kişilerinden biri olan Nazlı ile Sebati'nin konuşmalarında değinmektedir. Romanda Sebati, siyasetin erkeğin dünyası olduğunu ve bu yüzden kadına yer olmadığını belirtir. Romanda Nazlı, siyasi yaşamında kendine sarkıntılık eden bir belediye başkan yardımcısının sözlerinin aynısını Mahmut Şevket Paşa'ya aldıkları ayakkabıdan duyması, kadının siyasetteki konumuna yönelik bir algıya işaret etmektedir. Romanda ayakkabının tıpkı belediye başkan yardımcısının söylediği sözlerle Nazlı'ya sarkıntılık etmesi olayı, kadının siyasette bir cinsel obje olarak göründüğünün ve bu düşüncenin erkekler arasında genel bir kanı oluşturduğunun göstergesidir. Nazlı Eray, romanda erkek hegemonyasının baskın olduğu siyaset yaşamında kadına yönelik algıyı fantastik türün özelliklerinden yararlanarak dile getirir.

> "*Bu ayakkabıların yaptıkları, politikadaki yozluğun göstergesiydi işte! Kadının politikadaki yerini, bu dilli siyah ayakkabı her fırsatta anlatıyordu.*
>
> *Bir dil ver gülüm. Otele gidelim.*
>
> *Biz kadınların politikadaki yeri buydu işte!*" (s.220)

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda Anlatıcı, Neyyire Abla'nın yanına gider ve ona genç ve güzel olan klonlanmış bir kadınla giden eşi Selami'yi sorar. Neyyire Abla da Anlatıcı'ya eşi olan Selami üzerinden bir genelleme yaparak bütün erkeklerin güzel bir kadın gördüğünde kendini kaybettiğini söyler. Nazlı Eray, erkeklerin güzel bir kadın karşısındaki tutumuna ve eşlerini yüz üstü bırakmaları durumuna tematik açıdan kurgu içinde yer vermektedir.

2.2.2.4. Ölüm ve Zamanın Durdurulamaz Oluşu

Nazlı Eray, bu bölümdeki romanlarında zamanın durdurulamaz oluşunun sonucunda meydana gelen ölüm temasına kurgu içinde yer vermiştir. Eray, ölümün getirdiği olumsuzları, ölümün sonucunda ortaya çıkan yalnızlık duygusunu, sevilenlerin

kaybedilmesinin insanda yaşattığı üzüntüyü ve zamanın yitirttiklerinin kötülcül sonuçlar doğurmasını romanlarında işlemiştir.

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda ölmüş olan Mehmet Ali Bey'in ruhunun yalnızlık duygusunu yaşaması, bütün sevenleri çok yakınındayken bile onlardan uzakta olması ve onlarla konuşamamasını Anlatıcı'ya anlatır. Anlatıcı, Mehmet Ali Bey'in yaşadığı bu olumsuzlukların sonucunda ölümün durağan bir özelliğinin olduğunu ve insanın zamanla unutulmayı beklediğini anladığını belirtir.

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda Anlatıcı, Budist tapınağına gittiğinde tapınakta bulunan ölmüş insanların küllerinin bulunduğu kısımda görevli olan bir rahiple tanışır. Rahip ölmüş olan bazı insanların küllerinin yanına yakınları tarafından hiç mektup bırakılmadığını ve o küllerin sahibi olan ölmüş insanların yalnızlık duygusu yaşadığından dolayı üzüntü duyduklarını Anlatıcı'ya anlatır. Nazlı Eray ölümün getirdiği yalnızlık duygusunu ölmüş olan insanların külleri üzerinden dile getirir.

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda Anlatıcı, rüyalarında ilk gençlik yıllarında gittiği Lefter'in Meyhanesi'nde garson olan Tanaş ve yakın arkadaşlarıyla (Ahmet, Oğuz, Ege) konuşur. Tanaş, Anlatıcı'ya arkadaşlarının hepsinin öldüğünü ve kendisinin de ölmüş olduğunu söyler. Anlatıcı, geçmişte yaşanmış olan bu anıları rüyalarında tekrar gördüğünde geçmişte yaşadığı anılarını özlemle hatırlar.

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda Anlatıcı, Alaboz adlı gecede Ahmet Hamdi Tanpınar'la buluşur ve onunla konuşmalarında yanlarında bulunan bir ağacı Anlatıcı fark eder. Anlatıcı, ağacın büyüdüğünü görebilecek kaç yıl daha ömrünün olduğunu düşünmeye başlar. Tanpınar'da Anlatıcı'ya kendisi gibi konuştuğunu söyler. Anlatıcı'da kaç yıl daha bu dünyadayım sözünün Tanpınar'a ait olduğunu belirtir. Nazlı Eray, geçen her günün ölüme biraz daha yaklaştırdığını ve ölüm gerçeğinin insan zihnini sürekli olarak kurcalayan bir olgu olduğunu vurgulamaktadır.

2.2.2.5. Aşk

Nazlı Eray, bu bölümde yer alan romanlarda gerçek hayatta yaşamış olan insanların biyografisinden yansıyan gerçek aşklar üzerinden bu temaya kurgu içinde yer vermiştir.

Sis Kelebekleri romanında roman kişilerinden biri olan Nazlı, Sinop'ta Murat adlı bir adamla tanışır. Nazlı, Murat'la beraber Sinop cezaevini gezer. Cezaevini gezerken Murat'ın hüzünlendiğini fark eden Nazlı, ona ne olduğunu sorar. Murat bu cezaevinde yattığını Nazlı'ya söyler. Nazlı neden diye sorduğunda Murat, cezaevinin gardiyanlarından olan Pala'nın kızını çok sevdiğini ancak Pala'nın kızını başka birisiyle evlendirildiğini belirtir ve bu yüzden cezaevine girdiğini belirtir. Murat, çok sevdiği Pala'nın kızına kavuşamadığını ve hayatının karardığını Anlatıcı'ya anlatır. Nazlı Eray, burada sevdiğine kavuşamayan ve bunun sonucunda cezaevine giren bir gencin üzerinden aşk temasına kurgu içinde yer verir.

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda Anlatıcı, Cafe Europa gider ve orada yanına genç ve güzel bir kız oturur. Genç kız, adının Lidia olduğunu ve Joseph Stalin'in hayatından bir yüz olduğunu söyler. Lidia, 34 yaşındaki Joseph Stalin'le daha çocukken tanıştığını ve onu çok sevdiğini Anlatıcı'ya anlatır. Joseph Stalin'in polisten kaçtığını ve bir oğullarının olduğunu belirtir. Lidia, o zamanlar daha çocuk yaşındayken bir kadının hayatta isteyebileceği üç şeye sahip olduğunu söyler. Lidia bu üç şeyin aşk, erkek ve çocuk olduğunu açıklar. Nazlı Eray, Joseph Stalin'in biyografisinden bir yansıma olan Lidia'yı roman kurgusuna dâhil ederek aralarında yaşanan aşka yer vermiştir.

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda Anlatıcı, felçli olan Duşize Hanım'ın evine giderek ona Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hayatından bölümler anlatır. Anlatıcı, Duşize Hanım'a Ahmet Hamdi Tanpınar'ın günlüklerinden yola çıkarak onun Nesteren adında bir kadını sevdiğini söyler. Anlatıcı, Tanpınar'ın ömrü boyunca Nesteren'i çok sevdiğini ancak onun sevgisinin karşılığı olmayacak bir imkânsızlığın içinde olduğunu belirtir. Duşize Hanım neden diye sorduğunda Anlatıcı, Nesteren'in evli olduğunu açıklar. Anlatıcı, Tanpınar'ın çok sevdiği Nesteren'in *Huzur* romanındaki Nuran olduğunu da Duşize Hanım'a söyler. Nazlı Eray, tarihsel bir şahsiyet olan Ahmet Hamdi Tanpınar'ın

günlüklerinden yola çıkarak onun Nesteren adlı bir kadına olan aşkına roman kurgusu içinde yer vermiştir.

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda Anlatıcı, Jim Morrison'ın Pamela Courson'ı gerçek anlamda sevdiğini, Pamela Courson'ın ise sevgisinin sahte olduğunu ve Jim Morrison'la bir menfaat elde etmek için beraberlikte bulunduğunu söyler. Romanda Nazlı Eray, tarihsel bir şahsiyet olan Jim Morrison'ın, Pamela Courson'a olan aşkına kurgu içinde yer vermektedir. Ayrıca romanda Jim Morrison'ın büstünün insani özellikler göstererek bir kadının kendisini öpmesiyle yüzünün pürüzlerinin gittiğini ve zamanın yıprattığı eskimiş görüntüsünün yok olduğunu söyler. Nazlı Eray, fantastik türün özelliklerinden yararlanarak kurguladığı bu romanında büstün bir kadının öpmesiyle hayata tutunması ve kendisini öpen kadına karşı güzel duygular beslemesi, romandaki aşk temasının yansımalarından biridir.

2.2.2.6. Batıl İnanışlar (Fal ve Büyü)

Nazlı Eray bu bölümde yer alan biyografik karakterli romanlarında halk arasında mistik özellikler gösteren yaygın inanışlara kurgu içinde yer verir.

Ölüm Limuzini adlı romanda Anlatıcı, Mamak Tuzluçayır'da bulunan ve kurşun döken Kurşuncu Zeynep'in evine gider. Anlatıcı oraya arkadaşı olan Lulla ile giderek kurşun döktürür. Halk arasında yaygın inanışlardan biri olan üzerinde nazar olan insanın nazardan kurtulması için kurşun dökülmesi ritüeli roman kurgusunda yer alır. Mistik özellikler gösteren Kurşuncu Zeynep'in döktüğü kurşunlardan çıkan şekillere göre kişinin geçmiş ve geleceği hakkında bilgiler vermesi de halk arasındaki yaygın batıl inanışlardan birini göstermektedir. Ayrıca romanda Anlatıcı, Kurşuncu Bacı'nın (Zeynep) evinin yakınlarında bulunan bir ceviz ağacının yanına gider ve Kurşuncu Bacı'ya bu ceviz ağacının altının kendisine huzur verdiğini dile getirir. Kurşuncu Bacı ceviz ağacının altının insana huzur verdiğini ancak altında uyumanın sakıncalı olduğunu Anlatıcı'ya söyler. Anlatıcı, sakıncasının ne olduğunu sorduğunda Kurşuncu Bacı, ceviz ağacının altının insana ağırlık verdiğini ve uyuduğunda ise yapraklarının insanı zehirleyebileceğini belirtir. Yazar, halk arasında yaygın olan batıl inanışlardan birine

kurgu içinde yer verir. Nazlı Eray, ceviz ağacının insana ruhsal yönden bir ağırlık vermesi ve yapraklarının insanı zehirlemesi gibi toplumda yaygın olarak inanılan batıl inanışlara yönelik bir örneklemede bulunarak roman kurgusu içinde tematik açıdan bir gönderme yapmaktadır.

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda Anlatıcı, zaman ve uzam boyutunda yolculuk yaparak Jim Morrsion'ın 1970 yılındaki Los Angeles konserindeki kulis odasına gider ve orada Jim Morrison'ı görür. Jim Morrison, Anlatıcı'nın üzerine doğru yürümeye başlar ve Jim Morrison'ın sevgilisi olan Pamela Courson çırılçıplak bir halde burada ne arıyorsun diyerek Anlatıcı'ya bağırır. Anlatıcı, oradan hızla uzaklaşır ve açtığı bir kapıdan içeriye girdiğinde kendini Bodrum'daki Arife Hanım'ın evinde bulur. Arife Hanım'a olanlara anlatır ve Arife Hanım önceden Anlatıcı'ya vermiş olduğu külotun çıplak gösterme duası okuyarak büyü yaptığı başka bir külotla yanlışlıkla karışmış olabileceğini söyler. Nazlı Eray'ın romanlarında görülen ve fantastik türün bir yansıması olan büyü yapma olayı roman kurgusunda yer almaktadır. Eray, Anlatıcı'ya verilen bir külota Arife Hanım'ın çıplak gösterme duası okuduğunu söylemesi, hem fantastik türün özelliklerini yansıtırken hem de tematik açıdan halk arasında yaygın bir inanış olan büyü yapma ritüeline bir göndermede bulunmaktadır. Ayrıca medyum olan Arife Hanım'ın tarot kartlarından fal bakarak kartlardan çıkan resimlere göre kişinin geçmiş ve geleceği ile ilgili bilgiler vermesi de toplumdaki yaygın olan batıl inanışları yansıtması bakımından önemlidir.

2.2.3. Şahıs Kadrosu

Roman kurgusu içinde yazarın sözünü emanet ettiği, duygusunu, düşüncesini, hayallerini ve anlatmak istediğini söylettiği roman kişilerine şahıs ya da şahıslar kadrosu adı verilir. Geçmişten bugüne roman kurgusu içinde yer alan kişiler/kahramanlar kategorilere ayrılarak incelenmektedir. Örneğin E.M. Foster *Romanın Unsurları* (Aspects of the Novel) adlı eserinde roman kişilerinin karakteristik özelliklerini vurgulamak için oluşturduğu düz ve yuvarlak tipler gibi terimleri edebiyat dünyasına

kazandırmıştır.[191] E.M. Foster'ın uygulamış olduğu bu kategorileştirme yöntemi daha sonraki kuşaklarda bilimsel çalışmalar yapan edebiyat araştırmacıları tarafından da kullanılmıştır. Nazlı Eray'ın bu bölümde incelemesini yaptığımız romanlarında da E.M. Foster'ın kategorileştirme yöntemine benzer bir uygulamayla romanların içinde yer alan roman kişilerinin kurgu içindeki karakteristik özellikleri dikkate alınarak kategorileştirmesi yapılmıştır.

2.2.3.1. Olumsuz ve Kötü Karakterli Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan yedi romanın ikisinde olumsuz ve kötü karakterli kahramanlar yer almaktadır. *Ölüm Limuzini* ve *Aşk Yeniden İcat Edilmeli* adlı romanlarda yer alan olumsuz ve kötü karakterli kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

Ölüm Limuzini adlı romanda yer alan olumsuz ve kötü karakterli kahraman Lee Harvey Oswald'dır.

- **Lee Harvey Oswald**

Tarihsel bir şahsiyet olan Lee Harvey Oswald, ABD Başkanı olan John Kennedy'yi Dallas'ta bir suikast sonucu öldürmüştür. Eray, fantastik özellikler gösteren romanında Lee Harvey Oswald'ı Anlatıcı'ya Kurşuncu Bacı'nın evine gelen ve Kurşuncu Bacı'ya yumurta getiren bir kişi olan Osman adıyla tanıtmıştır. Anlatıcı, kendisine Kurşuncu Bacı tarafından Osman olarak tanıtılan Lee Harvey Oswald ile diyaloğa girerek kendisine dökülen kurşundan oluşan limuzini Lee Harvey Oswald'a verir ve John Kennedy suikastıyla alakalı neler hatırladığını sorar. Ancak roman kurgusu içinde Lee Harvey Oswald, Kurşuncu Bacı'nın Anlatıcı'ya tanıttığı gibi kendisine yumurta getiren ve iyi bir karakter özelliği gösteren bir kişiliğe sahiptir. Nazlı Eray'ın zamanda ve uzamda yapmış olduğu yolculuklarla Lee Harvey Oswald'ı 1960'lı yıllardan alarak 2017 yılında Ankara'ya getirmiş ve romanda Osman olarak yer vermiştir. Nazlı Eray, kurgu

[191] Philip Stevick, *Roman Teorisi*, Çev. S. Kantarcıoğlu, 4. Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara 2017, s.167-168.

içinde Lee Harvey Oswald'a kötülükten iyiliğe dönüşen dinamik bir karakter özelliği yüklese de tarihsel süreçte Lee Harvey Oswald, John Kennedy'yi öldüren bir katil özelliği göstermektedir. Yazar, Lee Harvey Oswald'ın Anlatıcı ile olan diyaloglarında da bu özelliğine değinmektedir.

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda Pamela Courson olumsuz ve kötü karakterli kahramanlardan biridir.

- **Pamela Courson**

Pamela Courson, ünlü rock yıldızı Jim Morrison'ın sevgilisidir. Pamela Courson, Jim Morrison'ın 27 yaşında genç yaşta doz aşımından ölümüne neden olan kişi olduğu iddia edilmektedir. Pamela Courson, roman kurgusu içinde de Jim Morrison'un sevgisine karşılık onu kullanan, kötü alışkanlıklara alıştıran, mal varlığına sahip olmaya çalışan ve eroin alabilmek için başka biriyle birlikte olarak Jim Morrison'ı aldatan bir kişi özelliği gösterir. Jim Morrison Paris'te bir otel odasında öldükten sonra da onun için sıradan ve ucuz bir tabutla cenaze törenini düzenlemiş ve Jim Morrsion'ın bütün mal varlığını da alarak Amerika'ya yerleşmiştir. Eray, kurgu içinde yer verdiği Pamela Courson'ın kötü özelliklerini, yaptığı alıntılarla desteklemiştir.

> "*Jim Morrison'ın aşkı Pamela bir parazit. Eroinman bir kız. Mızır mızır oğlana yapışmış. Paris'e ondan iki hafta önce gitmiş… Bu arada eroin satıcısı Breteuil ile bir ilişkisi olmuş. Adam ona istediği eroini temin etmiş*." (s.57)

2.2.3.2. Hayali (Fantastik) ve İnsan Dışı Varlıklardan Oluşan Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan yedi romanın beşinde hayali ve insan dışı kahramanlar yer almaktadır. *Sis Kelebekleri, Farklı Rüyalar Sokağı, Aydaki Adam Tanpınar, Kayıp Gölgeler Kenti* ve *Ölüm Limuzini* adlı romanlarda yer alan hayali ve insan dışı kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

Sis Kelebekleri romanında yer alan Sebati ve Dişi Yılan, hayali (fantastik) ve insan dışı varlıklardan oluşan kahramanlardır.

- **Sebati**

Sebati, *Sis Kelebekleri* romanında akrobatik hareketler yapan ve trapez ile atlayan bir hayali (fantastik) kişi özelliği gösterir. Romanda Nazlı, Sebati ile birlikte gökyüzünde uçarak uzam (mekân) boyutlarında yolculuk yapar. Ankara'dan Sinop'a Sebati'ye tutunarak gökyüzünde giden Nazlı, yeni olay ve yeni kişilerle karşılaşır. Sebati'nin gökyüzünde bir trapez yardımıyla uzun yolculuklar yapabilmesi fantastik bir kişi özelliğinin olduğunu göstermektedir.

- **Dişi Yılan**

Dişi Yılan, *Sis Kelebekleri* romanında ünlü modacı Roberto Cavalli'nin Sinop Cezaevi'nde çekeceği parfüm reklamında yer alan bir yılandır. Tarihsel açıdan da bir gerçekliği olan bu reklam filminde Nazlı, parfümde oynayan sarışın manken Helena'nın bedenine girerek reklamda oynar ve roman kişisi olan Nazlı'nın gerçek reklamda da olduğu gibi üzerine gelen bir yılanın görüntüsü vardır. Nazlı, reklam çekilirken bacaklarından üzerine doğru gelen yılandan korkar ve panikleyerek yanında bulunan büyük parfüm şişesini devirdiğinde ortalığa değişik görüntüde insanlar ve şekiller, parfüm kokusuyla beraber etrafa yayılır. Nazlı bu görüntülerin arasında baktırdığı fallarda da çıkan yılanın kendisine doğru tıslar bir şekilde konuşarak geldiğini görür ve Nazlı ile Dişi Yılan diyaloğa girer.

Romanda yer alan Dişi Yılan, insan dışı bir varlık olarak Nazlı Eray tarafından intak ve benzetme sanatıyla kurgu içine dâhil edilmiştir. Halk arasındaki inanışlarda yılanın kötülükleri çağıran ve kötü özellikler gösteren bir hayvan olduğu izlenimi roman kişisi olan Dişi Yılan'a da yansımıştır. Roman kurgusu içinde Nazlı, kendisine büyü yapan kişi olarak yılanı görür ve onu suçlar.

"*Fallarda çıkan yılansın sen… Benim düşmanım…*

Evet, dedi yılan. Senden nefret ediyorum.

Büyüyü yapan da sensin o zaman, diye dehşetle mırıldandım…" (s.188-189)

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda yer alan Mehmet Ali Bey hayali (fantastik) ve insan dışı varlıklardan oluşan kahramanlardan biridir.

- **Mehmet Ali Bey**

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda Mehmet Ali Bey zengin bir iş adamıdır. Eşi Makbule Hanım ve oğlu Raif, onu yaşatmak için klonlama tedavisini yapan Güney Koreli Doktor Wank Woo Suk ile anlaşırlar. Wank Woo Suk, Mehmet Ali Bey'in bedenini klonlayarak yaşatacağını söyler. Ancak Mehmet Ali Bey öleceği anda klonlanacağı bedene ruhu girmez ve kendinden otuz yaş küçük genç bir Mehmet Ali meydana gelir. Anlatıcı, ölen yaşlı Mehmet Ali Bey'in ruhuyla konuşur. Nazlı Eray, roman kişisi olan Mehmet Ali Bey'e yapılan klonlama üzerinden bir eleştiride de bulunur. Klonlama tedavisinin getireceği olumsuz sonuçları hem yaşlı Mehmet Ali Bey'in ruhuyla konuşurken hem de genç Mehmet Ali'nin otuz yaşında bir bebek gibi hayata atılışının kendisinde bıraktığı zorluklara değinerek insan klonlamanın muhtemel sonuçlarına eleştirel bir gözle yaklaşır. Romanda Anlatıcı'nın yaşlı Mehmet Ali Bey'in ruhuyla konuşması ve bu şekilde yaşayan birinin hayata karşı bakışı gibi konulara yer verilmesi, Mehmet Ali Bey'in hayali (fantastik) bir roman kişisi olduğunu göstermektedir.

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda İntihar Eden Doktor, Absent İçen Adam Tablosundaki Kadın ve Jimmy, hayali(fantastik) ve insan dışı varlıklardan oluşan kahramanlardır.

- **İntihar Eden Doktor**

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda Anlatıcı, Prag'a giderken gazetede yer alan bir haber okur. Haberde genç bir doktorun intihar ettiği yazmaktadır. Anlatıcı'nın genç bir doktorun intihar etmesine çok üzülür ve bu intihar onu çok etkiler. Anlatıcı, Prag'da

kalacağı otele yerleşir. Otele yerleştikten bir süre sonra Anlatıcı, otel odasındaki dolabın arkasında intihar eden genç doktoru görür. Anlatıcı, genç doktorla konuşarak neden intihar ettiğini sorar ve doktor da intihar ettiği için çok pişman olduğunu söyler. Nazlı Eray'ın, intihar eden bir doktorla gerçek mekân ve zaman boyutunda konuşması ve ona kurgu içinde bir roman kişisi olarak yer vermesi intihar eden genç doktorun hayali(fantastik) karakterli bir kahraman olduğunu göstermektedir.

- **Absent İçen Adam Tablosundaki Kadın**

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda Anlatıcı Prag'da bulunan Cafe Slavia adlı bir kafeye gider. Kafenin içi Anlatıcı'yı etkiler. Kafenin duvarlarını boydan boya kaplayan Victor Oliva'nın *Absent İçen Adam* tablosunda yer alan çıplak kadın figürü dikkatini çeker ve çok beğenir. Anlatıcı, otel odasına döndüğünde televizyonun yanında uçucu bir hayal gibi duran kadını görür. Anlatıcı'yla intihar eden genç doktor tabloda yer alan kadının güzelliği hakkında konuşur. Anlatıcı, doktora kadının ruh olmadığını bir tablonun parçası olduğunu söyler. Genç doktor, soyut bir görüntünün içindeki kadınla konuşur ve kadının adının Eva olduğunu öğrenir. Nazlı Eray, Anlatıcı vasıtasıyla romanda Victor Oliva'nın tablosunda gördüğü kadın figüründen bir roman kişisi yaratmıştır. Roman kişisi olan kadının bir başka hayali(fantastik) kahraman olan genç doktorla diyaloğa girmesi ve kurgunun içinde yer alması tabloda yer alan kadının hayali(fantastik) bir kahraman özelliğinde olduğunu göstermektedir.

- **Jimmy**

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda Anlatıcı, bir Uzakdoğu ülkesi olan Güney Kore'nin Seul şehrinde bulunan arkadaşı Liu'nun yanına gider ve orada yaşadıklarını anlatır. Anlatıcı'nın, geriye dönüşlerle anlattığı Seul anılarında yer alan tapınaklar ve tapınaklarda kavanozların içine konulan ölmüş insanların külleri dikkatini çeker. Liu adlı arkadaşı orada kendi nişanlısının da küllerinin yer aldığı kavanozu alarak Anlatıcı'nın evine götürür. Liu'nun unuttuğu kavanozla otel odasında kalan Anlatıcı, kavanozla beraber kalmaktan korkar ve onu otelin banyosuna bırakır. Bir süre sonra banyonun kapısından genç bir erkeğin baktığını görür. Jimmy adındaki bu erkek Liu'nun nişanlısı

olduğunu ve sihirbazlık şirketinin olduğunu söyler. Anlatıcı, Liu'ye nişanlısının kavanozunu unuttuğunu ve onunla kendisinin konuştuğunu söyler. Ancak Liu, kendisine şaka yaptığını söyleyerek o küllerin nişanlısına ait olamadığını belirtir. Anlatıcı, Jimmy'nin gerçek mi düş mü olduğuna karar veremez. Romanın sonlarına doğru Lubianka'dan kurtulan Anlatıcı, yanında olan Jimmy'nin kaybolduğunu görür. Nazlı Eray'ın kurgu içinde yer verdiği Jimmy'nin kavanozdaki küllerden çıkması, Yezhov'un beynindeki Lubianka adlı mekânda çalışması ve Anlatıcı oradan kurtulduğunda Jimmy'nin de bir anda yok olması hayali (fantastik) bir roman kişisi olduğunu göstermektedir.

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda Duşize Hanım'ın gençliği ve Aynadaki Adam hayali (fantastik) ve insan dışı kahramanlardır.

- **Duşize Hanım'ın Gençliği**

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda Anlatıcı, felçli ve yatalak olan Duşize Hanım'ın evine giderek onu ziyaret eder. Anlatıcı, Duşize Hanım'ın isteği üzerine eve her gittiğinde Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hayatından kesitler anlatır. Anlatıcı, günlerden bir gün yine Duşize Hanım'ın ziyaretine giderek Ahmet Hamdi Tanpınar'ı anlatmaya başlar. Anlatıcı, Tanpınar'ı anlatırken kapıdan genç ve güzel bir kadının girdiğini görür. Bu genç kadını Anlatıcı, Duşize Hanım'ın kızı zanneder. Ancak bu genç kadın Duşize Hanım'ın kızı olmadığını onun gençliği olduğunu söyler. Romanda Eray, Duşize Hanım'ın gençliğiyle yaşlı olan Duşize Hanım'ın yanında konuşması genç kadının hayali (fantastik) bir karakter olduğunu göstermektedir.

> "*Hayır, kızı değilim dedi genç kadın. Benim soran bakışlarım karşısında bir an durakladı.*
>
> *Gençliğiyim ben onun, dedi.*
>
> *Şaşırıp kalmıştım. Gençliği misiniz?*
>
> *Evet, Duşize Hanım'ın gençliğiyim ben diye tekrarladı.*" (s.41)

- **Aynadaki Adam**

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda Anlatıcı, yatak odasında yatmaya hazırlanırken evinde bir ses duyar. Odanın kapısına doğru baktığında karşısında Ahmet Hamdi Tanpınar'a benzeyen bir adam görür. Anlatıcı, karşısındaki kişinin Tanpınar olduğunu düşünerek çok sevinir. Fakat odanın kapısında dikilen adam, Tanpınar olmadığını kendisinin bir gölge, bir suret ve tablo görüntüsü içinde olduğunu söyler. Odanın kapısında duran adam, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bir kış günü Konya'dayken duvardaki aynada gördüğü suretin yansıması olan adamdır. Anlatıcı, bu yüzden aynadaki bu yansıyan sureti aynadaki adam olarak tanımlar. Roman kurgusu içinde aynadaki adamın, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bir sureti, yansıması veya görüntüsü olduğunu söylemesi hayali (fantastik) bir roman kişisi olduğunu göstermektedir.

Ölüm Limuzini adlı romanda yer alan Hüseyin Avni hayali (fantastik) ve insan dışı kahramanlardan biridir.

- **Hüseyin Avni**

Ölüm Limuzini romanında Anlatıcı, Hüseyin Avni adında bir adamla tanışır. Bu adam, Anlatıcı'nın içinde saz çalan heyetin üyelerinden biridir ve enstrümanı Anlatıcı'nın içinde çalar. Hüseyin Avni, Anlatıcı ile tanıştıktan sonra onun içinde zaman zaman değişik yörelerden heyet arkadaşlarıyla birlikte şarkılar çalar. Roman kurgusu içinde yaşanan bu olay fantastik bir özelliktir. Romanda Hüseyin Avni'nin Anlatıcı'nın içinde saz çalan heyetin üyelerinden biri olması ve Anlatıcı'yla tanıştıktan sonra zaman zaman Anlatıcı'nın içinde heyet arkadaşlarıyla birlikte şarkılar çalması kurguda hayali(fantastik) bir roman kişisi olduğunu göstermektedir.

> "*Siz beni tanımazsınız, dedi. Ben sizin içinizde zaman zaman çalan saz heyetinden Hüseyin Avni.*
>
> *Uzattığı eli sıktım. Çok memnun olduğumu söyledim*." (s.28)

2.2.3.3. Eşya Figürlerinden Oluşan Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan yedi romanın dördünde eşya figürlerinden oluşan kahramanlara yer verilmiştir. *Sis Kelebekleri, Kayıp Gölgeler Kenti, Aydaki Adam Tanpınar* ve *Aşk Yeniden İcat Edilmeli* adlı romanlarda yer alan eşya figürlerinden oluşan kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

Sis Kelebekleri adlı romanda yer alan ayakkabı eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biridir.

- **Ayakkabı**

Sis Kelebekleri romanında Nazlı, ayakkabı mağazasının vitrininde bir çift erkek ayakkabısı görür. Vitrinde gördüğü bu erkek ayakkabısının sol tekinin kendisiyle konuştuğunu fark eder. Ayakkabının sol teki, Nazlı'ya beni beğenmedin mi, oylarımız sana ve bana bir dil ver gibi ifadelerle seslenir. Nazlı, ayakkabının söylediği bu sözleri, yıllar önce mensup olduğu partinin kurultay zamanında genel merkezde kendisine sarkıntılık eden bir belediye başkan yardımcısından duyduğunu hatırlar. Nazlı, o ayakkabı mağazasının bulunduğu yerden hızla uzaklaşır ve arkadaşı olan Lale'nin evine gider. Lale'nin evinde duran Mahmut Şevket Paşa'nın ayağında bir çift yeni ayakkabı görür. Ayakkabının sol teki yine Nazlı'yla konuşur. Lale, Mahmut Şevket Paşa'ya Erol adlı ayakkabıcıdan bir çift ayakkabı aldığını söyler. Nazlı, Lale'ye olanları anlatır ve Lale de Nazlı'ya o zaman keşke o belediye başkan yardımcısını rezil etseydin der.

Nazlı Eray, romanda bir ayakkabıyı teşhis ve intak sanatını kullanarak kurgu içine dâhil etmiştir. Eray, burada roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın ayakkabı ile girdiği diyaloglarda kadınlara yönelik yapılan sarkıntılık ve taciz gibi toplum içinde kötü ve çirkin hareketler olarak görünen yüz kızartıcı bir konuyu ayakkabıyla ilişkilendirmiştir. Eray, toplumda meydana gelen bu tür olaylardaki ahlaki çöküntüyü ve kadınlara yönelik aşağılayıcı tutumu sergileyenleri ayakkabı ile ilişkilendirerek onların sahip olması gereken değeri göstermektedir. Çünkü ayakkabı insan vücudunda en aşağıda bulunan, ayaklara giyilen ve yırtıldığında bir tarafa atılan bir metadır. Taciz ve sarkıntılık yapan

da toplumda yeri olmaması gereken, aşağı bir insan özelliği gösteren ve dışlanması gereken insanlar grubundandır.

> "*Ben mutfağa giderken ayakkabının sol teki, Pışt! Baksana buraya, dedi.*
>
> *Yavaşça paspasa doğru eğildim. Ayakkabı dilini çıkartıp bana doğru uzatmıştı.*
>
> *Bir dil ver. Hadi, bir dil ver bana.*
>
> *Saçmalama! diye fısıldadım.*" (s.177-178)

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda yer alan Mucha Kadınları ile kavanoz eşya figürlerinden oluşan kahramanlardır.

- **Mucha Kadınları**

Kayıp Gölgeler Kenti romanında Anlatıcı, Prag'da kaldığı bir otelin yakınlarında bulunan ve yaşlı bir kadının sattığı kahve fincanları dikkatini çeker. Kahve fincanlarının üzerinde Alphonse Mucha'nın çizdiği kadınların fotoğrafları yer almaktadır. Anlatıcı, üzerinde güzel kadınların yer aldığı bu fincanlardan üç tane alır ve oteldeki odasına koyar. Anlatıcı, kahvaltı etmek için aşağı iner ve odasına kahvaltı ettikten sonra geri döndüğünde odanın içinde güzel kadınların olduğunu görür. Önce yanlış odaya girdiğini düşünen Anlatıcı, bu kadınların satın aldığı fincan takımlarının üzerlerinde yer alan ressam Alphonse Mucha'nın çizdiği güzel kadınlar olduğunu fark eder. Anlatıcı, Mucha kadınlarıyla konuşur ve onlara kim olduklarını sorduğunda fincan takımlarındaki kadınlar, biz Mucha kadınlarıyız diyerek Anlatıcı'ya cevap verirler. Nazlı Eray, kurgu içinde fincanın üzerinde yer alan kadınların etten ve kemikten birer insan olarak odasında belirmesi fantastik bir özelliktir. Bu kadınların satın alınan fincanların üzerindeki güzel kadınlar olması ve roman kurgusu boyunca bazen canlı ve bazen de fincan üzerinde yer alan kadın resimleri olarak görünmeleri eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduklarını göstermektedir.

- **Kavanoz**

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda Anlatıcı kendini bir anda Seul şehrinde yer alan Budist tapınağında bulur. Budist heykellerinin önlerinde bulunan kavanozlar dikkatini çeker. Bu kavanozların içinde ölmüş olan insanların külleri yer almaktadır. Anlatıcı, yaşlı rahiple konuşurken kavanozlardan biri dikkatini çeker. Anlatıcı, kavanozun kendisine seslendiğini duyar. Anlatıcı, kavanoza sizi dinliyorum diyerek onun ne söyleyeceğini merak eder. Kavanoz konuşmaya başlar ve kendini yayıncı Fausto olarak tanıtır. Kavanozun içinde külleri olan yayıncı Fausto Anlatıcı'ya Joseph Stalin hakkında yayınladığı kitaplardan ve onun hayatından bilgiler verir.

Romanda kavanozla Anlatıcı'nın konuşması ve kavanozun Joseph Stalin'in hayatından kesitleri Anlatıcı'ya anlatması, içi kül dolu olan kavanozun eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu göstermektedir.

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda yer alan, gümüş kahve tepsisi, bavul ve ayna eşya figürlerinden oluşan kahramanlardır.

- **Gümüş Kahve Tepsisi**

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda Anlatıcı, sabahleyin evinde uyandığında mutfağa su içmeye gider. Mutfakta su içerken annesinin gümüş kahve tepsisinin üzerinde Ahmet Hamdi Tanpınar'ın fakültede kahvesini yapıp getiren fakültenin çaycısı Çeşminur Hanım'ı görür. Çeşminur Hanım, Anlatıcı'ya Tanpınar'ın arkadaşlarından borç para aldığını ve kız kardeşine her ay para gönderdiğinden söz eder. Romanda Anlatıcı'nın gümüş bir kahve tepsisinin üzerinden Çeşminur Hanım'la konuşması fantastik bir özelliktir. Çeşminur Hanım'ın Anlatıcı'yla tepsi üzerinden haberleşmesi ve zaman boyutundaki farklılığın tepsi sayesinde yok olması kahve tepsisinin fantastik bir öge olduğunu göstermektedir. Romanda her ne kadar Anlatıcı tepsi üzerinden bir haberleşme aracı olarak Çeşminur Hanım'la konuşsa da tepsinin kurgu içinde yüklendiği görev, eşya figürlerinden oluşan bir kahraman olduğunu göstermektedir.

- **Bavul**

Anlatıcı, gerçekle düşün bir arada olduğu Alaboz adlı gecede Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bavulunu bir bankın üzerinde görür. Anlatıcı bavulu gördüğünde bavulun içinde Tanpınar'a ait nelerin olduğunu merak eder. Anlatıcı, bankta bulunan bavulun yanına gider ve ona Hamdi Baba diye seslenir. Bavulla konuşmaya başlayan Anlatıcı, Tanpınar'ın bavuluna Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Narmanlı Yurdunda kaldığı odada bulunan aynayı aldığını söyler ve aynayı aldığı için kızıp kızmadığını sorar. Nazlı Eray, teşhis ve intak sanatını kullanarak Tanpınar'ın bavuluyla Anlatıcı'yı konuşturur. Bavulun insan gibi konuşması ve olaylara tepki vermesi fantastik bir özelliktir. Eray'ın kurgu içinde bavulu bir roman kişisi olarak kullanması, bavulun eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu göstermektedir.

"*Hamdi Baba, diye seslendim.*

Söyle dedi bavul yanı başımdan. Birden şaşırmıştım.

Şaşırma dedi Bavul. Böyle oluyor işte." (s.239-240)

- **Ayna**

Romanda Anlatıcı'nın arkadaşı olan garson, cebindeki aynanın kımıldadığını fark eder. Aynayı cebinden çıkartır ve Anlatıcı'ya gösterir. Aynanın içinde kendini Tanpınar'ın asistanıyım diye tanıtan bir adam vardır. Anlatıcı aynada beliren adamın kim olduğunu anlar ve garsona bu kişinin Mehmet Kaplan olduğunu söyler. Mehmet Kaplan, ayna aracılığıyla Tanpınar'ın günlüklerinin kendisine nasıl ulaştığını ve günlükler üzerine nasıl ve ne şekilde çalışıldığını anlatır.

Romanda ayna fantastik bir ögedir ve ayna vasıtasıyla Anlatıcı Mehmet Kaplan'a konuşur. Ayna'nın kurgu içinde yüklenmiş olduğu bir görevi olması, konuşma yetisine ve haberleşmeyi sağlayan bir özelliğinin bulunması, eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu göstermektedir.

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda yer alan Jim Morrison'ın büstü eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biridir.

- **Büst (Heykel)**

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda tarihsel bir şahsiyet olan rock yıldızı Jim Douglas Morrison'ın hayatından kesitler fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak anlatılır. Romanda tarihsel açıdan da bir gerçekliği olan Jim Morrison'ın Paris'te bulunan mezarının yanındaki büstünün çalınması olayına kurgu içinde yer verilir. Romanda Kubilay adında yaşlı bir adam, büstü çalar ve Koyunbaba'da büstle birlikte yaşamaya başlar. Anlatıcı rüyasında Koyunbaba'da bir büstle konuştuğunu Vakkas'a söyler. Vakkas hiç heykel konuşur mu diyerek Anlatıcı'yla tartışır. Anlatıcı, gördüğü rüyadan etkilendiği için Koyunbaba'ya gider ve orada gerçekten de rüyasında gördüğü gibi Jim Morrison'ın büstüyle konuşur. Büst, insanlar gibi konuşan, sigara içen, yemek yiyen ve duyuları olan bir canlı özelliğinde roman kurgusunda yer alır. Aynı zamanda büst yeraltından anılar adlı bir kitap yazmaya başlar. Romanda büstün bir roman kişisi gibi olayların içinde yer alması, onun eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu göstermektedir.

"*… Su içiyorum. Viski içiyorum, dedi büst.*

Sana viski getireyim.

Bana viski getir. J&B olsun, dedi büst." (s.158)

2.2.3.4. Ünlü ve Gerçek Hayattan Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan yedi romanda ünlü ve gerçek hayattan insanların yer aldığı kahramanlar roman kişilerini oluşturmaktadır. *Sis Kelebekleri, Farklı Rüyalar Sokağı, Kayıp Gölgeler Kenti, Venüs'ün Son Gecesi, Aydaki Adam Tanpınar, Ölüm Limuzini* ve *Aşk Yeniden İcat Edilmeli* adlı romanlarda yer alan ünlü ve gerçek hayattan kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

Sis Kelebekleri adlı romanda yer alan Tahir Lütfi Tokay, Mahmut Şevket Paşa, Rıza Nur, Roberto Cavalli, Hakaru Hashimoto ve Marie Antoinette kurgu içinde ünlü ve gerçek hayattan kahramanlardır.

- **Tahir Lütfi Tokay**

Tahir Lütfi Tokay, Nazlı Eray'ın dedesidir. İkdam gazetesinin başyazarlığını yapmıştır. 1912 yılında Mahmut Şevket Paşa'ya gerçekleştirilen suikast sonucunda Sinop Cezaevi'ne sürgün olarak gönderilmiş ve orada bir müddet tutuklu kalmıştır. Cumhuriyet döneminde Atatürk'ün yakın arkadaşı olmuştur. Uzun yıllar boyunca Tiran ve Bağdat'ta büyükelçi olarak çalışmıştır.[192]

Sis Kelebekleri adlı romanda Tahir Lütfi Tokay roman kişisi olarak kurguda yer almıştır. Romanda Nazlı, Sinop'a gider ve yıllarca önce Sinop'ta dedesinin bir süre tutuklu kaldığı Sinop Cezaevi'ni gezer. Nazlı, Sinop Cezaevi'nin avlusunu gezerken dedesini görür ve dedesi olan Tahir Lütfi Tokay'la konuşur. Tahir Lütfi Tokay, Sinop Cezaevi'ne gelmesine neden olan Mahmut Şevket Paşa'nın katli olayı üzerine bildiklerini söyler ve cezaevindeyken yaşadıkları konusunda anılarından parçaları torunu olan Nazlı'ya anlatır. Tahir Lütfi Tokay, tarihsel süreçte yaşamış ve devletin önemli kademelerinde görev yapmış bir yazar ve diplomattır. Eray, dedesi olan Tahir Lütfi Tokay'ın hayatından kesitleri anlatırken dedesini kurgu içinde meydana gelen vaka olaylarını yaşayan bir roman kişisi olarak kullanması Tahir Lütfi Tokay'ın ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

- **Mahmut Şevket Paşa**

Mahmut Şevket Paşa 1856 yılında Bağdat'ta doğmuştur. Mahmut Şevket Paşa Osmanlı Devleti'nde yüksek rütbelerde asker olarak görev yapmış ve aynı zamanda sadrazamlık makamına kadar da yükselerek devlet adamlığı görevinde de bulunmuştur. Mahmut Şevket Paşa 31 Mart ayaklanmasının bastırılmasında ve II. Abdülhamit'in tahttan indirilmesinde önemli rol oynamıştır. II. Abdülhamit tahttan indirildikten sonra V.

Mehmet dönemi başlamış ve bu dönemde sadrazamlık yapmıştır. 11 Haziran 1913 günü otomobille Harbiye Nezareti'nden Babıali'ye giderken yanındaki yaveriyle birlikte öldürülmüştür.[193]

Sis Kelebekleri romanında Nazlı'nın arkadaşı olan Lale'nin evine üstü başı kanlar içinde üniformalı bir adam gelir. Gelen adam kendini Mahmut Şevket Paşa olarak Lale'ye tanıtır. Lale meydana gelen bu olayı arkadaşı olan Nazlı'yı telefonla arayarak söyler. Nazlı, Lale'nin evine gelir ve Mahmut Şevket Paşa'nın yaralarını temizler. Mahmut Şevket Paşa, TV'den haberleri izleyerek ülke siyaseti (2002-2003) hakkında düşüncelerini söyler. Ayrıca Mahmut Şevket Paşa, hayatı, askeri ve devlet adamlığı döneminde yaşadıklarını Nazlı'ya ve Lale'ye anlatır.

Nazlı Eray, eserde uzamda ve zamanda yapılan yolculuklarla kurguya dâhil olan Mahmut Şevket Paşa'ya yer vermiştir. Fantastik bir roman olan *Sis Kelebekleri* adlı eserde Eray, Mahmut Şevket Paşa'yı bir roman kişi olarak kurguya dâhil etmiş ve romanın içindeki aksiyon ortamında olayları yaşayan, düşüncesini söyleyen bir kişi olarak gerçek kimliğiyle kurguda kullanmıştır. Bu yüzden Mahmut Şevket Paşa, ünlü ve gerçek hayattan olan roman kişilerinden biridir.

- **Rıza Nur**

Rıza Nur, Türk siyasetçi, devlet adamı, yazar, Türkolog-tarihçi ve hekimdir. II. meşrutiyet ilan edildikten sonra açılan Osmanlı Meclisi'nde milletvekilliği yapmıştır. TBMM'nin birinci döneminde de Sinop milletvekili olmuştur. TBMM tarafından seçilen I. İcra Vekilleri Heyeti içinde Türkiye'nin ilk Maarif Vekili olmuştur ve Moskova Antlaşması ile Lozan Antlaşması müzakerelerine katılmıştır.[194]

Sis Kelebekleri romanında Nazlı, Firdevs Ana'nın uyuduğunu görür. Firdevs Ana uyurken başının üstünde bir bulut kümesinin olduğunu Nazlı fark eder. Nazlı, bulutun

[192] Nazlı Eray, *Sis Kelebekleri*, Everest Yayınları, İstanbul 2015, Ayrıca Bkz: http://www.turkishstudies.net/DergiTamDetay.aspx?ID=13357&Detay=Ozet Erişim Tarihi:2.04.2019.
[193] Mahmut Şevket, *Mahmut Şevket Paşa'nın Günlüğü*, Arba Yayınları, İstanbul 1988. s.1.
[194] http://tr.wikipedia.org/wiki/Rıza%20Nur, Erişim Tarihi: 14 Şubat 2019.

Firdevs Ana'nın rüyası olduğunu anlar. Nazlı, buluta dokunduğu anda dağılan bulutun içinde mavi gözlü, siyah pantolonuyla yakası kürklü bir adamı karşısında görür. Nazlı, bu adamın Rıza Nur olduğunu anlar. Rıza Nur, Firdevs Ana'ya Sinop'ta olduklarını söyler ve Nazlı, Rıza Nur'la konuşur. Romanda tarihsel bir şahsiyet olan Rıza Nur'a Nazlı Eray kurgu içinde olayları yaşayan bir kişi olarak yer vermiştir. Bu yüzden Rıza Nur, ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

- **Robert Cavalli**

15 Kasım 1940 yılında doğan Roberto Cavalli İtalyan bir moda tasarımcısıdır. Kotlara yaptığı detaylı egzotik baskılarla bilinmektedir.[195]

Sis Kelebekleri adlı romanda Nazlı Sinop'ta bulunan Meliha&Kasım otelinde kalırken otelin kapısı vurulur ve Nazlı kim olduğunu sorduğunda kapıyı vuran kişi kendini Roberto Cavalli olarak tanıtır. Nazlı, bu kişinin ünlü modacı Roberto Cavalli olduğunu anlar. Roberto Cavalli, Sinop Cezaevi'nin içinde yeni bir parfümünün reklamının çekimlerini yapar. Nazlı, reklamda oynayacak sarışın manken Helena'nın yerine beden değişikliğiyle geçerek reklamda oynar ve reklam çekiminde meydana gelen olaylar yüzünden reklam çekimi yarım kalır. Nazlı, hem kendisi olarak hem de Helena'nın bedeninde Roberto Cavalli ile konuşur. Roberto Cavalli, roman kurgusu içinde gerçek kimliğiyle aksiyon ortamında yer alır. Bu yüzden Roberto Cavalli ünlü ve gerçek roman kişilerden biridir.

- **Hakaru Hashimoto**

Hakaru Hashimoto 5 Mayıs 1881 yılında dünyaya gelmiş olan Japon bir doktordur. Günümüzde Hashimoto rahatsızlığı olarak da bilinen troit bezi hastalığını keşfeden ve bu troit bezi rahatsızlığıyla alakalı yaptığı çalışmalarla bilinen bir doktordur. Hakaru Hashimoto 1934 yılında 53 yaşındayken Tifo hastalığı nedeniyle hayatını kaybetmiştir.[196]

[195] http://tr.wikipedia.org/wiki/Roberto%20Cavalli, Erişim Tarihi: 19.02.2019.
[196] https://www.kimnereli.net/hakaru-hashimoto.html, Erişim Tarihi: 19.02.2019.

Sis Kelebekleri romanında Nazlı, Mahmut Şevket Paşa'ya geçirmiş olduğu hastalıklar esnasında çektiği sıkıntılardan ve kullandığı ilaçlardan bahseder. Mahmut Şevket Paşa ilaçların adını sorduğunda Nazlı, Hipotiriod ilacı olduğunu söyler. Mahmut Şevket Paşa ile Nazlı konuşurken Lale'nin evine bir adam gelir. Bu gelen adam Hashimoto Tiroiditi hastalığı olarak da bilinen ve rahatsızlığa karşı yaptığı çalışmalarla tanınan ünlü Japon Doktor Hakaru Hashimoto'dur. Roman kurgusunda Hakaru Hashimoto gerçek hayattaki doktor kimliğiyle yer alır ve bu hastalık hakkında bilgiler verir. Romanda bu şekilde yer alan Hakaru Hashimoto ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

- **Marie Antoniette**

"Ekmek bulamıyorlarsa pasta yesinler" sözünün sahibi olan Marie Antoniette, 2 Kasım 1755 yılında Avusturya'nın Viyana şehrinde dünyaya gelmiştir. 1770 yılında Fransa'nın kralı olan XVI. Louis ile evlenir. Kral öldüğünde tahtın hâkimiyetini ele geçiren Marie Antoniette, lüks yaşamı ve tüketimiyle bilinmektedir. Halkın yoksulluk içinde oluşu ve süregelen isyanlar Fransız Devrimi'nin meydana gelmesine neden olmuştur. Devrimden sonra tutuklanarak zindana atılan Marie Antoniette, 16 Ekim 1793 yılında 38 yaşındayken giyotinle idam edilerek öldürülmüştür. [197]

Roberto Cavalli'nin Sinop Cezaevi'nde reklam filmini çekerken devrilen dev parfüm şişesinin içinden çıkan yüzlerce güzel kadından biri de Marie Antoniette'dir. Nazlı, Marie Antoniette'yi karşısında gördüğüne inanamaz. Marie Antoniette Sinop Cezaevi'ni gördüğünde buranın ve diğer cezaevlerinin kendisine sıkıntı verdiğini ve böyle mekânları sevmediğini Nazlı'ya söyler. Nazlı, Marie Antoiette'nin parmaklarındaki yüzüklere bakarken Stefan Zweig'in Marie Antoniette'nin biyografisini yazdığı kitabında kraliçeye parmağındaki yüzükle büyü yapıldığına yönelik okuduğu bölüm aklına gelir. Marie Antoniette Nazlı'nın parmaklarındaki yüzüklere baktığını görünce yüzüklerden birini çıkarıp ona verir. Nazlı, romanda Suzan'ın kendisine verdiği hapların etkisiyle de Marie Antoniette'nin bedenine girer ve o bedenle tarihçi olan arkadaşının evine gider. *Sis Kelebekler* adlı romanda Nazlı Eray, tarihsel açıdan bir gerçekliği olan

[197] https://www.biyografi.info/kisi/marie-antoinette, Erişim Tarihi: 14.02.2019.

Marie Antoniette'nin yaşamından kısımlara kurgu içinde yer vermiştir. Yazar, romanda uzam ve zaman boyutundaki değişimlerle Marie Antoniette'yi gerçek hayattaki kimliğiyle kurguda kullanmıştır. Bu yüzden Marie Antoniette ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda yer alan Eva Peron ve Wank Woo Suk ünlü ve gerçek hayattan kahramanları oluşturmaktadır.

- **Eva Peron**

7 Kasım 1919 yılında Arjantin'in Los Tolodos şehrinde dünyaya gelen Eva Peron, 1943 yılında Juan Peron ile tanışır. Juan Peron'un iktidara gelmesinde önemli bir rol üstlenen Eva Peron, 1945 yılında Juan Peron ile evlenir. Halk arasında çok sevilen biri olan Eva Peron Arjantin ulusunun ruhani lideri seçilmiştir. 1951 yılından sonra sağlığı bozulan Eva Peron, 26 Temmuz 1952 yılında 33 yaşındayken rahim kanserinden ölmüştür.[198]

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda tarihsel bir şahsiyet olan Eva Peron'un hayatından yansımalar kurguda yer alır. Anlatıcı'nın yakın dostu olan Neyyire Hanım, Davutlar'dan bir villa sahibi olma isteğini bir kâğıda yazar ve Eva Peron'un geçtiği Opera Meydanı'nın bulunduğu yerde, isteği olan herkes gibi Neyyire Abla da kendi dilediğini meydana doğru atar. Eva Peron Neyyire Abla'nın dileğini yerden alır ve onun dileğini gerçekleştirir. Tarihsel açıdan bir gerçekliği olan bu ritüele roman kurgusu içinde fantastik özelliklerle desteklenerek yer verilir. Anlatıcı ve Neyyire Hanım Arjantin'e çalışma bakanlığının bulunduğu yere giderek Eva Peron'la odasında görüşürler. Eva Peron, Anlatıcı'ya bir kart vererek yardıma ihtiyacı olduğunda kendisine bu numaradan ulaşabileceğini söyler ve Anlatıcı kartı alır. Romanda Eva Peron, bir roman kişisi olarak gerçek hayatta olduğu gibi Juan Peron'un eşi, çalışma bakanı ve halka yardım eden bir kişi olarak kurguda yer alır. Eva Peron'un gerçek hayattaki özellikleriyle kurguda yer alması ünlü ve gerçek kahramanlardan biri olduğunu göstermektedir.

[198] https://www.biyografi.net.tr/eva-peron-kimdir/, Erişim Tarihi: 14.02.2019.

- **Wank Woo Suk**

19 Ocak 1953 yılında Güney Kore'de doğan Wank Woo Suk, veteriner hekim ve araştırmacıdır. Wank Woo Suk genetik kopyalama uzmanıdır. Kök hücre araştırmalarından dolayı Güney Kore devleti tarafından ödüllendirilmiştir. Ancak araştırmalarının düzmece çıkması nedeniyle kamuoyundan özür dilemiş ve hakkında dava açılmıştır.[199]

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda Wank Woo Suk'un klonlama üzerine yaptığı çalışmalar roman kurgusu içinde işlenmiştir. Romanda hasta ve ölmek üzere olan iş insanı Mehmet Ali Bey'in oğlu ve eşi onun klonlanmasını istedikleri için Wank Woo Suk'a başvururlar. Wank Woo Suk, Mehmet Ali Bey'i klonlar. Ancak klonlama işlemi dediği gibi sonuçlanmaz. Mehmet Ali Bey'in ruhu klonlanacağı bedene girmez ve Mehmet Ali Bey ruh olarak dolaşmaya başlar. Mehmet Ali Bey'in yerine 30 yaşında genç bir Mehmet Ali dünyaya gelir. Bu genç Mehmet Ali tecrübesiz ve hayat karşısında savunmasızdır. Bulunduğu yerde mutlu değildir ve mutsuz olduğunu Anlatıcı'ya bir kâğıda yazarak söyler.

Nazlı Eray, klonlama tedavisini roman kurgusunda işlemiş ve klonlamaya eleştirel bir gözle yaklaşmıştır. Klonlamanın doğuracağı muhtemel kötü sonuçlarla insanlar üzerinde bırakacağı kötü etkilere yer veren Eray, klonlama tedavisini eleştirmiştir. Romanda Wank Woo Suk gerçek hayattaki kimliğiyle kurguda yer almaktadır. Bu yüzden Wank Woo Suk, ünlü ve gerçek hayattan roman kişilerinden biridir.

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda yer alan Sarah Bernhardt, Joseph Stalin, Olga Alliluyeva, Felice Bauer, Milena Jasenska, Nadya Alliluyeva, Keke Geladze ve Nikolay İvanoviç Yezhov ünlü ve gerçek hayattan oluşan roman kahramanlarıdır.

- **Sarah Bernhardt**

Sarah Bernhardt 22 Ekim 1844 yılında Fransa'nın Paris şehrinde dünyaya gelmiştir. Fransız tiyatrocu olan Sarah Bernhardt'ın 1870 yılında ünü Avrupa'nın geneline

yayılmıştır. Drama konusundaki yeteneğiyle "Kutsal Sarah" takma adını almıştır. Sarah Bernhardt, 26 Mart 1923 yılında 78 yaşındayken Fransa'da ölmüştür.[200]

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda Anlatıcı, Prag'a gittiğinde otelinin yakınında bulunan bir dükkânda gördüğü, üzerinde Mucha kızlarının resimlerinin yer aldığı fincanlardan alır ve onları kaldığı otelin odasına bırakır. Kahvaltıdan sonra odasına döndüğünde fincandaki Mucha kızlarla birlikte Sarah Bernhardt'ın odasında olduğunu görür ve Anlatıcı onunla konuşmaya başlar. Anlatıcı roman kurgusu içinde Sarah Bernhardt'ın yaşamından bölümler de anlatır. Sarah Bernhardt'ın romanda gerçek hayatta olduğu gibi oyuncu kimliğiyle yer alması, onun ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

- **Joseph Stalin**

Joseph Stalin, 18 Aralık 1878'de Rus İmparatorluğu'nun sınırları içinde bulunan Gori'de dünyaya gelmiştir. Gençlik döneminin bir kısmını sürgünde ve tutuklu olarak geçirmiştir. Joseph Stalin mareşal ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin Genel Sekreterliğini yapmış olan bir devlet adamıdır. Lenin'in ölümünden sonra Komünist Partisi'nin başına geçen Stalin toplumda tanınırlığını hızla arttırır. 1927 yılında Sovyetler Birliği'nin lideri konumuna gelmiştir. Marksist ve Leninist ideolojisinin uygulayıcısı olmuştur. Joseph Stalin, 5 Mart 1953'te 74 yaşındayken ölmüştür.[201]

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda Joseph Stalin'in hayatından kesitlere yer verilir. Anlatıcı Prag'da bulunan otelinde kalırken otelin banyosundan bir sifon sesi duyar. Anlatıcı, bu sesi duyduğunda irkilir. Banyonun kapısı açıldığında Anlatıcı karşısında Joseph Stalin'i görür. Anlatıcı, Stalin'e Yoldaş Stalin diye seslenir. Joseph Stalin dünyanın en büyük heykeli olan kendi heykelinden söz eder ve Anlatıcı'ya Sibirya sürgünündeyken orada yaşadığı anılardan bölümler anlatır. Vltava Nehrine yakın bir yerde olan heykelinin ölümünden sonra yıkıldığını Anlatıcı'ya söyler. Anlatıcı, Joseph Stalin'le dikkatli konuşması gerektiğini düşünür. Çünkü karşısında oturanın acımasız bir

[199] https://www.bbc.com/turkce/haberler/2009/10/091026_clone_scientist, Erişim Tarihi: 15.02.2019.
[200] https://tr.wikipedia.org/wiki/Sarah_Bernhardt, Erişim Tarihi: 15.02.2019.

diktatör olduğunun farkındadır. Tarihsel bir şahsiyet olan Joseph Stalin'in roman kurgusu içinde yer alması, onun ünlü ve gerçek hayattan olan roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

- **Olga Alliluyeva**

Olga Alliluyeva, Joseph Stalin'in kayın validesidir. Kızı olan Nadya Alliluyeva Joseph Stalin'le evlenmiştir. Olga Alliluyeva, Alman asıllıdır. Josef Stalin tarafından eşi ile birlikte casuslukla suçlanmıştır.[202]

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda Anlatıcı Prag'da bulunan Cafe Europa gider ve orada bulunan garson kendisini bir kadının beklediğini söyler. Anlatıcı'nın yanına gelen kadın, adının Olga olduğunu ve Joseph Stalin'in kayınvalidesi olduğunu söyler. Joseph Stalin'in ikinci karısı olan Nadya'nın kendi kızı olduğunu belirtir. Anlatıcı'nın Olga Alliluyeva ile konuşması ve garsonun Olga Alliluyeva hakkında kendisine bilgiler vermesi, onun ünlü ve gerçek hayattan roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

- **Fraulein Felice Bauer**

18 Kasım 1887 yılında dünyaya gelen Felice Bauer, Franz Kafka'nın mektup arkadaşıdır. Franz Kafka ile iki kez nişanlanıp ayrılan Felice Bauer, Franz Kafka'dan kendisine gelen mektupları bir yayınevine vererek mektupların edebiyat dünyasına kazandırılmasını sağlamıştır. Franz Kafka'dan ayrıldıktan sonra bir banka yöneticisiyle evlenmiştir. 15 Ekim 1960 yılında Amerika'da ölmüştür.[203]

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda Anlatıcı Cafe Europa'da otururken yanına bir kadın oturur. Kendisini Franz Kafka'nın nişanlısı olarak tanıtan kadının Felice olduğunu Anlatıcı anlar. Felice, Franz Kafka'nın kendisine yazdığı mektupları, neden evlenemediklerini ve Franz Kafka'nın evliliğe karşı çekincelerinin nedenlerini Anlatıcı'ya söyler. Nazlı Eray, roman kurgusu içinde dünya edebiyatının önemli

[201]https://tr.wikipedia.org/wiki/Josef_Stalin, Erişim Tarihi:15.02. 2019.
[202]https://en.wikipedia.org/wiki/Nadezhda_Alliluyeva, Erişim Tarihi: 15.02.2019.
[203]https://eksisozluk.com/felice-bauer--499079, Erişim Tarihi: 15.02.2019.

isimlerinden biri olan Franz Kafka'nın hayatından yansımaları, geçmişten gelen bir yüz olan ve olayları yaşayan kişi özelliğindeki Felice'den dinlemesi, onun ünlü ve gerçek hayattan olan roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

- **Milena Jasenska**

Milena Jasenska, 10 Ağustos 1896 yılında Prag'da dünyaya gelmiştir. Çek asıllı olan Milena, gazetecilik, çevirmenlik ve yazarlık yapmıştır. Milena, edebiyat dünyasında Franz Kafka'yla iki yıla yakın bir süre mektuplaşması sonucunda tanınmıştır. Milena çevirmenlikteki ustalığıyla Franz Kafka'yı etkilemiş ve Franz Kafka tüberküloz kanseri olduğu dönemde yazdığı mektuplarla Milena'ya bağlanmıştır. Milena, Nazilerin soykırımına karşı direnç göstermiştir. 17 Mayıs 1944 yılında ise Naziler tarafından yakalanarak toplama kampına gönderilmiş ve orada böbrek yetmezliğinden ölmüştür.[204]

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda Anlatıcı, Cafe Europa'da oturmaktadır ve yanına genç ve güzel bir kadın oturur. Kadın, kendini Milena olarak tanıtır. Anlatıcı, gelen genç kadının Kafka'nın mektuplaştığı Çek çevirmen Milena olduğunu anlar. Milena, Anlatıcı'yla konuşmalarında Franz Kafka'nın hastalığının bildiğinden çok daha fazla ilerlemiş olduğunu söyler ve Franz Kafka'nın iç dünyası hakkında Anlatıcı'ya bilgiler verir.

> "*Genç kadın, ben Milena, dedi.*
>
> *Milena!*
>
> *Tanımıştım onu. Kafka'nın 'Sevgili Milena'sı, âşık olduğu kadın, Çek çevirmen Milena*." (s.119)

[204] http://www.biyografim.net/milena-jesenska-kimdir, Erişim Tarihi: 15.02.2019.

- **Nadya Alliluyeva**

22 Eylül 1901 yılında Bakü'de dünya gelmiş olan Nadya Alliluyeva, Josef Stalin'in ikinci eşidir. 9 Kasım 1932 yılında 31 yaşındayken ölmüştür.[205]

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda Anlatıcı, kafede otururken yanına genç ve boylu poslu olan bir kadın gelir. Kadın kendini Joseph Stalin'in ikinci eşi olarak tanıtır. Anlatıcı'ya Joseph Stalin'in bilinmeyen yönlerini, evliliklerini ve Joseph Stalin'in nasıl bir koca olduğuyla alakalı bilgiler verir.

- **Keke Geladze**

Keke Geladze, 5 Şubat 1858 yılında Gori'de dünyaya gelmiştir. Joseph Stalin'in annesidir. 4 Haziran 1937 yılında Tiflis'te ölmüştür.[206]

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda Anlatıcı, Prag'daki otel odasına döndüğünde yatağın üzerinde bir kadın görür. Kadın kendini Keke olarak tanıtır ve Anlatıcı'ya Joseph Stalin'in annesi olduğunu söyler. Keke, Stalin'in hayatı, çocukluğu, hapishane yılları ve hastalıkları hakkında Anlatıcı'ya bilgiler verir. Keke'nin geçmişten gelen bir yüz olarak roman kurgusu içinde yer alması, onun ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

- **Nikolay İvanoviç Yezhov**

Nikolay İvanoviç Yezhov, 1 Mayıs 1895 yılında Rusya'nın Petersburg şehrinden dünyaya gelmiştir. Joseph Stalin'in iktidarda olduğu dönemde bürokrasideki en üst düzey yöneticilerden biri olmuştur. Yezhov, uyguladığı acımasız politikalarla bilenmektedir ve bu yüzden kendisine Yejovşçina lakabı takılmıştır. Yezhov, 4 Şubat 1940 yılında 45 yaşındayken ölmüştür.[207]

[205] http://tr.wikipedia.org/wiki/Nadejda%20Alliluyeva, Erişim Tarihi: 15.02.2019.
[206] https://en.wikipedia.org/wiki/Keke_Geladze, Erişim Tarihi: 15.02.2019.
[207] https://tr.wikipedia.org/wiki/Nikolay_Yejov, Erişim Tarihi: 27.02.2019.

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda Anlatıcı, Nicholas adında Nikolay İvanoviç Yezhov'a benzeyen bir adamla tanışır. Anlatıcı Nicholas'a kendisini Yezhov'a benzettiğini söyler ve Nicholas, Yezhov'un kim olduğunu bilmediğini ama onun hakkında araştırma yapacağını belirtir. Anlatıcı, Nicholas'la belirli günlerde buluşur ve Nicholas onu Lubianka'ya götürür. Anlatıcı, Lubianka'dan çok korkar. Çünkü orası Joseph Stalin döneminde insanlara işkence edilen bir yerdir. Anlatıcı, Nicholas diye bildiği kişinin aslında Lubianka'dan sorumlu olan Yezhov olduğunu düşünmeye başlar. Anlatıcı, Lubianka'dan çıkmayı başarır ve arkadaşı Jimmy ile Yezhov'a benzeyen Nicholas'ın o an kaybolduğunu fark eder. Romanda Nikolay İvanoviç Yezhov gerçek kimliği ile kurguda yer alır ve bu yüzden kendisi ünlü ve gerçek hayatta yer almış kahramanlardan biridir.

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda yer alan Marilyn Monroe, Jack Clemmons, Ralph Greenson, Eunice Murray, Thomas Noguchi ve Abraham Zapruder ünlü ve gerçek hayattan roman kişilerini oluşturmaktadır.

- **Marilyn Monroe**

Marilyn Monroe, 1 Haziran 1926 yılından Los Angeles'ta doğmuştur. Marilyn Monroe komedi filmlerinde "aptal sarışın" karakterlerini oynayarak tanımış bir sanatçıdır. 20. yüzyılın en ünlü sinema yıldızlarından ve seks sembollerinden biri olmuştur. Altın Küre En İyi Kadın Oyuncu Ödülü'nü alan Marilyn Monroe, 5 Ağustos 1962 yılında Los Angeles'ta bulunan evinde ölü bulunmuştur.[208]

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda Anlatıcı, gece ve sabahın erken saatlerinde başlayan programları izler. Programlara konuk olarak Marilyn Monroe çağırılır. Sunucular Marilyn Monroe'ye hayatı ve ölümüne neden olan konular hakkında merak edilenleri sorarlar. Marilyn Monroe sunucunun sorduğu soruları cevaplarken Anlatıcı'da evindeki TV'den programı izler. Anlatıcı, Ankara'da bulunan İvedik Caddesi'ndeki bir evde Meryem adında bir kızla tanışır ve bu kız tıpatıp Marilyn Monroe'ye benzer. Fantastik özelliklerin yoğun olduğu romanda Anlatıcı, zaman kayması yaşayarak

Marilyn Monroe'nin 1962 yılında ölmüş olduğu odaya gider ve bu oda da kilitli kaldığı süre boyunca çok korkar. Marilyn Monroe, gerçek yaşamda olduğu gibi roman kurgusunda yer aldığı için ünlü ve gerçek kahramanlarından biridir.

- **Jack Clemmons**

Jack Clemmons 1922 yılında ABD'nin California eyaletinde doğmuştur. Jack Clemmons, Los Angeles Polis Departmanı'nda çalışırken Marilyn Monroe'nin ölüm haberinin verildiği zaman eve gelen ilk yetkili kişidir. Jack Clemmons 1998 yılında ölmüştür.[209]

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda TV'de yapılan geceleyin ve sabahın erken saatlerindeki programlara katılarak Marilyn Monroe'nin ölmüş halini gördüğünde neler hissettiği, çevrede şüpheli olarak neyin dikkatini çektiğini ve Marilyn Monroe ölü olarak yatağında bulduğunda onun yataktaki halini anlatır. Anlatıcı, Ankara'da İvedik Caddesi'nde bulunan bir evde tanıdığı Meryem'in evine bir ihbar sonucunda gelen polis Jack Clemmons ile Anlatıcı'nın konuşması ve Clemmons'un kendine bir ihbar telefonu geldiği için bu eve geldiğini söylemesi, kurgudaki fantastik özellikleri yansıtmaktadır. Jack Clemmons'un uzamda ve zamanda yapılan yolculuklarla kurguya dâhil olması ve gerçek yaşamdaki göreviyle kurguda yer alması, onun ünlü ve gerçek hayatta yer alan roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

- **Ralph Greenson**

Ralph Greenson, 20 Eylül 1911 yılında İsviçre'nin Bern şehrinde dünyaya gelmiştir. Ralph Greenson, psikiyatrist doktordur. Onu üne kavuşturan ise Marilyn Monroe'nin psikiyatri doktoru olmasıdır. 24 Kasım 1979 yılında 68 yaşındayken Amerika'da ölmüştür.[210]

---

[208]http://tr.wikipedia.org/wiki/Marilyn%20Monroe, Erişim Tarihi: 15.02. 2019.
[209] https://www.imdb.com/name/nm0166305/bio?ref_=nm_ov_bio_sm, Erişim Tarihi: 15.02.2019.
[210] http://en.wikipedia.org/wiki/Ralph%20Greenson, Erişim Tarihi: 15.02.2019.

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda Anlatıcı'nın izlediği programlara katılan Doktor Ralph Greenson, Marilyn Monroe'ye uyguladığı tedaviler ve ona verdiği ilaçlar hakkında bilgiler verir. Ayrıca Marilyn Monroe'nin intihar edecek düzeyde psikolojisinin bozuk olmadığını da belirtir. Zamanda ve uzamda yaşanan değişimler sonucunda Ralph Greenson adlı doktor kurguya dâhil edilerek Marilyn Monroe'nin hayatında önemli görünebilecek olaylardan bölümler anlatır. Fantastik özelliklerin yoğunlukta olduğu romanda yer alan Ralph Greenson, ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

- **Eunice Murray**

Eunice Murray, 3 Mart 1902 tarihinde Amerika'nın Chicago eyaletinde dünyaya gelmiştir. Eunice Murray, Marilyn Monroe'nin evindeki yardımcısıdır. Marilyn Monroe öldüğünde çelişkilerle dolu olan ifadeler vermiştir. Bu durum Marilyn Monroe'nin ölümünün intihar olmadığıyla alakalı şüphelerin artmasına neden olmuştur. Üç çocuk annesi olan Eunice Murray, çocuklarından birinin adına Marilyn Monroe'nin adını koymuştur. Eunice Murray, 5 Mart 1995 yılında Amerika'nın Tuscon şehrinde 93 yaşındayken ölmüştür.[211]

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda Anlatıcı, TV'de gece ve gündüz yayınlanan programları izlerken programa Marilyn Monroe'nin hizmetçisi olan Eunice Murray'da katılmıştır. Eunice Murray, Marilyn Monroe'nin ev hayatı ve öldüğü gece yaşanan olayları kendi penceresinden bakarak anlatır. Anlatıcı, Ankara'da bulunan İvedik Caddesi'ndeki evde tanıştığı Huriye Hanım'ın Eunice Murray'a tıpatıp benzemesi Anlatıcı'yı şaşırtır. Anlatıcı, Eunice Murray'a benzeyen Huriye Hanım ve Marilyn Monroe'ye benzeyen Meryem ile arkadaş olur. Anlatıcı, hemen hemen her gün onların evlerine giderek izlediği TV programları hakkında konuşur. Fantastik özelliklerin yoğun olduğu romanda uzamda ve zamanda yapılan değişimlerle kurguya dâhil edilen Eunice Murray, ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

- **Thomas Noguchi**

Thomas Noguchi, 4 Ocak 1927 yılında dünyaya gelmiş olan Japon bir doktordur. Marilyn Monroe, J.F Kennedy, Sharon Tate, Gia Scala ve Natalie Wood gibi ünlü isimlerin otopsisini yapmıştır.[212]

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda geceleyin başlayan Gece Kuşu adlı TV programına katılan Thomas Noguchi, Marilyn Monroe'nin otopsisi hakkında bilgiler verir. Otopsisi yapılması için gönderdiği organların bir kısmının sonuçlarının gelmediğini ve Marilyn Monroe'nin organlarından çıkan ilaçların türlerini Anlatıcı'nın izlediği TV programında söyler. Fantastik özelliklerle kurgulanmış bu romanda uzam ve zaman boyutunda yapılan değişimlerle Thomas Noguchi, gerçek hayattaki kimliğiyle kurguda yer alır. Bu yüzden Thomas Noguchi, ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

- **Abraham Zapruder**

Abraham Zapruder, 15 Mayıs 1905 yılında Rus İmparatorluğu'nda dünyaya gelmiştir. Abraham Zapruder tekstil üzerine faaliyet yürüten bir iş insanıdır. Abraham Zaptuder, ABD Başkanı olan John Kennedy'nin 23 Kasım 1963 yılında Dallas'ı ziyareti sırasında başkanlık kortejinin geçişini çekerken John Kennedy'ye yapılan suikast anını kamerasıyla çekmiştir. Abraham Zapruder, 30 Ağustos 1970 yılında 65 yaşındayken Amerika'nın Teksas eyaletinde bulunan Dallas şehrinde ölmüştür.[213]

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda Abraham Zapruder Anlatıcı'nın izlediği Oradaydım ve Gece Kuşu adlı TV programlarına katılır ve o programlarda John Kennedy'ye yapılan suikast anında ne olduğuyla alakalı hatırladıklarını anlatır. Abraham Zapruder uzam ve zaman boyutundaki değişimlerle roman kurgusuna dâhil olur. Bu yüzden Abraham Zapruder, ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

---

[211] https://en.wikipedia.org/wiki/Eunice_Murray, Erişim Tarihi: 16.02.2019.
[212] https://en.wikipedia.org/wiki/Thomas_Noguchi, Erişim Tarihi: 16.02.2019.
[213] https://en.wikipedia.org/wiki/Abraham_Zapruder, Erişim Tarihi: 16.02.2019.

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda yer alan Ahmet Hamdi Tanpınar, Mehmet Kaplan, Melek Kobra, Nur Sabuncu ve Adalet Cimcoz ünlü ve gerçek hayattan roman kişilerini oluşturmaktadır.

- **Ahmet Hamdi Tanpınar**

Ahmet Hamdi Tanpınar, 23 Haziran 1901 yılında İstanbul Şehzadebaşı'nda dünyaya gelmiştir. Tanpınar'ın çocukluğu babasının kadı olması nedeniyle Osmanlı coğrafyasının çeşitli yerlerinde geçmiştir. 1919 yılında Darülfünun Edebiyat Fakültesi'ne kaydını yaptırır. Yahya Kemal, Rıza Tevfik, Mustafa Şekip ve Necib Asım gibi dönemin edebiyat dünyasında önemli bir yere sahip olan isimler, Tanpınar'ın okuduğu okulda öğretmen olarak çalışır. Tanpınar, 1939 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde açılan Yeni Türk Edebiyatı kürsüsüne profesör olarak atanır. 1943 yılından 1946 yılına kadar Kahramanmaraş ilinde milletvekilliği görevinde bulunun Tanpınar, 1949 yılında tekrar üniversitedeki kürsüne geri döner. Bu tarihten sonra Tanpınar, çeşitli yıllarda yurtdışına seyahatlere gitmiştir. Ahmet Hamdi Tanpınar, 24 Ocak 1962 yılında kalp krizi sonucu vefat ederek İstanbul'da bulunan Aşiyan Mezarlığı'na hocası olan Yahya Kemal'in yanına gömülmüştür.[214]

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda Anlatıcı, Duşize Hanım'a Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hayatından kesitler anlatır ve dolunayın yüzeyine Arapça harflerle yazılan Tanpınar'ın günlüğünden bölümler yansır. Anlatıcı, Arapça harflerle yazılmış olan metinlerde ne yazıldığını bilmediği için bu yazılanları okuyamaz. Tanpınar'ın günlüğünden ayın yüzeyine yansıyanları okumaya çalışan kurs binasına Anlatıcı, Baba olarak bilinen bir adamla gider. Öğrencilerle beraber yazılanları okumaya çalışır. Fantastik bir mekân ve zaman aralığının yaşandığı Alaboz adlı gecede Anlatıcı, Ahmet Hamdi Tanpınar'la konuşur ve Tanpınar'a yazdığı *Mahur Beste*'nin yazımının nasıl gittiğini, günlüklerinin kendisi için önemini ve âşık olduğu Nesteren ile ilgili olan duygularının neler olduğunu sorar. Fantastik özelliklerin yoğun olduğu romanda Eray, uzam ve zaman boyutunda yapılan değişimlerle romanın kurgusunu oluşturmuştur. Türk

[214] Ahmet Hamdi Tanpınar, *Sahnenin Dışındakiler*, 16. Baskı, Dergâh Yayınları, İstanbul 2016, s.4.

edebiyatında önemli bir yere sahip olan Tanpınar'ın roman kurgusunda olayları yaşayan, duygularını dile getiren bir karakter özelliğinde yer aldığı için ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

> "*Roman nasıl gidiyor diye sordum.*
>
> *Mahur Beste mi? dedi. Zor ilerliyor. Toparlamaya çalışıyorum. Kimi gün bir satır bile yazamıyorum. Kâğıtlar… Kâğıtlar…*" (s.180)

- **Melek Kobra**

Melek Kobra, 1915 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Tanınmış operet bestecisi ve emprezaryosu Muhlis Sebahattin'in kızı olan Melek Kobra 15 yaşındayken *Cumhuriyet* gazetesinin açmış olduğu güzellik yarışmasına katılmıştır. Melek Kobra tiyatro, sinema ve opera oyuncusudur. 1934 yılında seslendirme sanatçısı Ferdi Tayfur ile evlenmiştir. Melek Kobra tüberküloz kanseri nedeniyle 26 Kasım 1939 yılında ölmüştür.[215]

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda Anlatıcı ile garson Tanpınar'ın Narmanlı Yurdundaki odasına gider ve orada bulunan küçük el aynasını garson alır. Anlatıcı, Lebon Pastanesine gittiğinde masalardan birinde güzel bir kadının oturduğunu fark eder. Garson, Anlatıcı'nın yanına hızla gelerek o güzel kadının aynanın içinden birdenbire fırladığını belirtir. Anlatıcı, Melek Kobra'nın hayatından bölümleri garsona anlatır. Nazlı Eray, Melek Kobra'ya fantastik türün özelliklerinden yararlanarak roman kurgusu içinde yer verir. Melek Kobra, kurgu içinde gerçek hayattaki kimliğiyle yer aldığı için ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

[215] http://www.feeddi.com/melek-kobra-kimdir, Erişim Tarihi: 17.02.2019.

- **Nur Sabuncu**

Nur Sabuncu, 1927 yılında İstanbul'da doğmuştur. Amerikan Kız Koleji mezunu olan Nur Sabuncu, Hamlet'i oynayan ilk kadın sanatçıdır. *Fareler ve İnsanlar*, *Hırsız* ve *Tablodaki Adam* adlı oyunlarda oynamıştır.[216]

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda Anlatıcı, Lebon Pastanesi'ne gider. Garson Tanpınar'ın odasından aldığı aynayı Anlatıcı'ya verir. Anlatıcı, aynadan kendine bakarken karşısında Nur Sabuncu'yu görür. Nur Sabuncu pastanenin ortasında üzerinde sahnede giydiği erkek kıyafetleriyle belirir. Anlatıcı, Nur Sabuncu'ya fotoğrafını Ahmet Hamdi Tanpınar'ın odasında gördüğünü ve yazdığı günlüklerinde de kendisinden bahsettiğini söyler. Anlatıcı, Nur Sabuncu'nun sanat hayatı ve evliliği üzerine biyografik bölümler anlatır. Anlatıcı'nın elinden aynayı alan Nur Sabuncu bir anda aynanın içine girerek Lebon Pastanesi'nde yok olur. Mekân ve zaman boyutunda geçişleri sağlayan ayna fantastik bir ögedir. Nazlı Eray, fantastik türün özelliklerinden yararlanarak Tanpınar'ın hayatındaki bir bölümü oluşturan Nur Sabuncu'ya roman kurgusu içinde yer vermiştir. Nur Sabuncu kurgu içinde de gerçek hayattaki özellikleriyle yer aldığı için ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

- **Adalet Cimcoz**

Adalet Cimcoz, 25 Temmuz 1910 yılında Çanakkale'de dünyaya gelmiştir. Adalet Cimcoz Türk dublaj sanatçısı, çevirmen ve yazardır. Türk sinemasında Belgin Doruk, Türkan Şoray, Filiz Akın ve Fatma Girik gibi önde gelen isimlerin beyazperde de seslendirmesini yapmıştır. Adalet Cimcoz, Türkiye'nin ilk sanat galerisini Maya Sanat Galerisi adıyla açmıştır. Adalet Cimcoz, 13 Mart 1970 yılında 60 yaşındayken ölmüştür.[217]

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda Anlatıcı Lebon Pastanesi'ne gider ve orada masalardan birinde Adalet Cimcoz'un oturduğunu görür. Adalet Cimcoz'un hayatından

[216]http://www.filozof.net/Turkce/edebiyat/edebi-sahsiyetler-kisilikler-biyografileri/41708-nur-sabuncu-kimd, Erişim Tarihi: 17.02.2019.
[217] https://www.biyografi.info/kisi/adalet-cimcoz, Erişim Tarihi: 17.02.2019.

bölümler anlatan Anlatıcı, onunla Ahmet Hamdi Tanpınar'ın evlerine gelip gittiğinde oynadıkları bezik oyunundan, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Nesteren Hanım'a olan ilgisinden ve Adalet Cimcoz'un açmış olduğu Maya Sanat Galerisi üzerine konuşurlar. Zamanda yapılan yolculuklarla Anlatıcı, 1960'lı yıllara giderek Tanpınar'la konuşabilme ümidiyle Adalet Cimcoz'un evine misafir olur. Nazlı Eray*, Aydaki Adam Tanpınar* adlı romanda gerçek hayattaki kimliğiyle Adalet Cimcoz'a yer verdiği için ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

Not: Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda Mehmet Kaplan'da roman kişisi olarak yer almaktadır. Ancak Mehmet Kaplan kurgu içinde fantastik bir özellik gösteren aynanın içinden Anlatıcı'yla konuşarak Tanpınar'ın hayatından bölümler ve günlüklerle ilgili bilgeler vermektedir. Gerçek hayatta Tanpınar'ın asistanı olan Mehmet Kaplan, Tanpınar'ın mektuplarının ve günlüklerinin okunmasında Zeynep Kerman ve İnci Enginün'üne yardımcı olmuştur. Ancak Mehmet Kaplan aynadan bir görüntü olarak konuştuğundan ve romanda vakaların geliştiği mekânlarda yer almadığından dolayı ünlü ve gerçek roman kişileri arasında değerlendirilmemiştir.

Ölüm Limuzini adlı romanda yer alan John Kennedy, Jackie Kennedy, Tippit, Lee Harvald Oswald ve Abraham Zapruder ünlü ve gerçek hayattan roman kişilerini oluşturur.

- **John Fitzgerald Kennedy**

John Fitzgerald Kennedy, 29 Mayıs 1919 yılında Amerika'da bulunan Brookline şehrinde dünyaya gelmiştir. John Kennedy ABD'nin 35. başkanıdır. Ocak 1960 yılından suikasta uğradığı Kasım 1963 yılına kadar ABD'nin devlet lideri olarak başkanlık görevinde bulunmuştur. John Kennedy, Teksas eyaletinin Dallas şehrinde başkanlık kortejiyle halkı selamlarken suikasta uğraması sonucu 22 Kasım 1963 yılında ölmüştür.[218]

[218] http://tr.wikipedia.org/wiki/John%20F.%20Kennedy, Erişim Tarihi: 17.02.2019.

Ölüm Limuzini adlı romanda Anlatıcı, Mamak Tuzluçayır'da bulunan Kurşuncu Bacı'nın yanına gittiğinde yatağın üzerinde bir adamın yattığını görür. Anlatıcı, dikkatlice baktığında bu kişinin John Kennedy olduğunu fark eder. Kurşuncu Bacı yatakta yatan adamın adının İsfandiyar olduğunu ve düğünde yorulduğu için yatağa uzandığını söyler. Anlatıcı, zaman ve uzam boyutunda meydana gelen değişimlerle 1963 yılının Dallas'ına gidererek John Kennedy'yle beraber limuzinin içinde suikast anını tekrar yaşar. Romanda Anlatıcı, John Kennedy'nin bedenine girerek Ankara'nın sokaklarında dolaşır. Fantastik özelliklerle kurulmuş olan roman kurgusunda John Kennedy'nin gerçek yaşamdaki kimliğiyle yer alması, onun ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

- **Jackie Kennedy (Jacqueline Kennedy Onassis)**

Jackie Kennedy, 29 Temmuz 1929 yılında New York'ta dünyaya gelmiştir. Dört çocuk annesi olan Jackie Kennedy, ABD'nin 35.Başkan'ı olan John Kennedy'nin eşidir. İki yıldan uzun bir süre Amerika'nın First Lady'si olan Jackie Kennedy, Dallas'ta eşi olan John Kennedy'ye suikastın gerçekleştiği zaman arabada yanında olan kişidir. Dört çocuk annesi olan Jackie Kennedy 19 Mayıs 1994 yılında ölmüştür.[219]

Ölüm Limuzini adlı romanda Anlatıcı, Kurşuncu Bacı'nın yanından ayrıldıktan sonra cadde boyu yürürken önünde Lincoln marka bir limuzin durur. Limuzinin kapısı açıldığında kendisine arabaya bin diye seslenen kişinin Jackie Kennedy olduğunu fark eder. Nazlı Eray, roman kurgusunda Anlatıcı'yı tarihsel bir gerçekliğin içine dâhil etmiştir. Jackie Kennedy'nin romanda gerçek hayattaki kimliğiyle tarihsel açıdan gerçekliği olan bir olayın içinde yeniden yer alması, onun ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

- **Lee Harvald Oswald**

Lee Harvald Oswald, 18 Ekim 1939 yılında Amerika'da bulunan New Orleans şehrinde doğmuştur. 22 Kasım 1963 günü ABD Başkanı olan John Kennedy'ye düzenlendiği

suikast sonucu tutuklanmış ve tutuklandığı sırada başka birisi tarafından öldürülmüştür.[220]

Ölüm Limuzini adlı romanda Anlatıcı, Mamak'ta bulunan Tuzluçayır'daki Kurşuncu Bacı'nın evine gider. Kurşuncu Bacı kendisine yumurta getiren Osman adında biriyle Anlatıcı'yı tanıştırır. Anlatıcı, bu kişinin John Kennedy'yi suikast sonucunda öldüren Lee Harvald Oswald olduğunu hemen anlar ve çok korkar. Anlatıcı, kendisine Osman olarak tanıtılan Lee Harvald Oswald'a suikast anını hatırlayıp hatırlamadığını sorar. Romanda tarihsel bir olayda yer alan kişiler, fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak kurguya dâhil edilmiştir. Bu yüzden Lee Harvald Oswald ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

- **Abraham Zapruder**

Ölüm Limuzini adlı romanda Anlatıcı, Ankara'da bulunan Cafe Milla'da Abraham Zapruder ile buluşur. Abraham Zapruder, John Kennedy'ye yapılan suikast anında yaşadıklarını ve yıllar boyunca o anın etkisi altında kaldığını Anlatıcı'ya söyler. John Kennedy'ye yapılan suikast anını tesadüfen kamerasıyla çeken Abraham Zapruder'e roman kurgusu içinde yer verilmesi, onun ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

- **Tippit**

Ölüm Limuzini adlı romanda kurgu içinde yer alan polis memuru Tippit, John Kennedy'ye olan benzerliğiyle bilinmektedir. Tippit, John Kennedy suikasta uğradıktan kısa bir süre sonra öldürülmüştür. Anlatıcı, Ankara Mamak'ta bulunan Kurşuncu Bacı'nın evine gelen polis memurunu gördüğünde gelen kişinin Tippit olduğunu anlar. Uzam ve zaman boyutunda yaşanan değişimler, romanda Anlatıcı'nın aklının karışmasına geçmiş ile geleceğin birbirine girmiş olduğuna yönelik düşüncelere

[219] http://www.binkelam.com/jacqueline-kennedy-onassis-jacqueline-bouvier-kimdir.html, Erişim Tarihi: 17.02.2019.
[220] https://tr.wikipedia.org/wiki/Lee_Harvey_Oswald, Erişim Tarihi: 17.02.2019.

kapılmasına yol açar. Polis memuru olan Tippit'in roman kurgusu içinde yer alması, onun ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda yer alan Jim Douglas Morrison, Pamela Courson, Arthur Rimbaud, Val Kilmer ve Meg Ryan ünlü ve gerçek hayattan oluşan kahramanlardır.

- **Jim Douglas Morrison**

Jim Douglas Morrison 8 Aralık 1943 yılında Amerika'nın Florida eyaletinde dünyaya gelmiştir. Jim Morrison, söz yazarı, besteci ve şairdir. Amerika'da bulunan *The Doors* adlı rock grubunun söz yazarlığını ve vokalliğini yapmıştır. Dünya çapında bir üne sahip olan Jim Morrison, Paris'te kaldığı bir otelde aşırı doz (eroin) aşımından 3 Temmuz 1971 yılında 27 yaşındayken ölmüştür.[221]

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda Anlatıcı'nın arkadaşı olan Leyla'nın evine hiç konuşmayan ve Jim Morrison'a benzeyen bir adam gelir. Anlatıcı ve arkadaşları Jim Morrison'a benzeyen yaşlı adamı hastaneye götürürler. Anlatıcı, beyin filminin çekileceği sırada uzam ve zaman boyutunda yaşanan değişimlerle kendini Jim Morrison'ın rock konserinde bulur. Jim Morrison'la konuşan Anlatıcı, onunla birlikte tarot kartlarından fal bakan Arife Hanım'ın yanına gider. Arife Hanım, Jim Morrison'ın tarot falına bakar ve ona hayatını mahveden kişinin sevgilisi olduğunu söyler. Fantastik özelliklerin yoğun olduğu romanda Jim Morrisson'un gerçek hayattaki kimliğiyle yer alması, onun ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

- **Pamela Courson**

Pamela Courson, 22 Aralık 1946'da Amerika'nın Kaliforniya eyaletinde dünyaya gelmiştir. Ünlü rock yıldızı ve *The Doors* grubunun solisti olan Jim Morrison'ın

[221] http://tr.wikipedia.org/wiki/Jim%20Morrison, Erişim Tarihi:18.02.2019.

sevgilisidir. Pamela Courson'ın Jim Morrison'ı uyuşturucuyu başlatan kişi olduğu söylenmektedir. Pamela Courson, 25 Nisan 1974 yılında Los Angeles'ta ölmüştür.[222]

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda Anlatıcı, kendini Jim Morrison'ın konserinde bulur ve orada konser sırasında Pamela Courson'la tanışır. Ardından Vakkas'ın bahçesinde Vil Kilmer adında bir artistle tanışan Anlatıcı, onunla birlikte uzam ve zaman boyutunda yaptığı yolculukla Jim Morrison'ın kulisine gider. Orada Pamela Courson'la beraber Jim Morrison'ın 1991 yılında çekilen filmi üzerine konuşurlar. Pamela Courson filmde kendisini oynayan kadın oyuncunun kim olduğunu sorar ve Vil Kilmer, Pamlea Courson'ı oynayan artistin kim olduğunu söyler. Uzam ve zaman değişimlerinin yoğun olduğu romanda Pamela Courson, gerçek hayattaki kimliğiyle kurguda yer alması, onun ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

- **Arthur Rimbaud**

Arthur Rimbaud, 20 Ekim 1854 yılında Fransa'da doğmuş olan bir şairdir. Sürrealizmin ve sembolizmin en önemli temsilcisi olan Rimbaud, kendisinden sonra gelen bütün edebi çevreleri etkisi altına almış ve düzene karşı gösterdiği tavırla aykırı bir şair olarak bilinmiştir. *Cehennemde Dört Mevsim* adlı şiir kitabında bütün şiirlerini toplayan şair, 10 Kasım 1891 yılında Fransa'da ölmüştür.[223]

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda Anlatıcı, Bodrum'daki evinde uyandığında odasının köşesinde duran koltukta Arthur Rimbaud'un oturduğunu görür. Anlatıcı uzaktan Rimbaud'u izler ve onun elinde bir telefon olduğunu fark eder. Telefonla konuşan Arthur Rimabaud, birazdan limana geleceğini söyleyerek evden gider. Anlatıcı, gördüklerinin geçek mi yoksa hayal mi olduğunun farkına varamaz. Anlatıcı, Arthur Rimbaud'un sanatı, etkilediği insanları, gençlik dönemi, şiir kitapları ve hastalıkları hakkındaki bilgilere roman kurgusu içinde değinmektedir.

[222] http://tr.wikipedia.org/wiki/Pamela%20Courson, Erişim Tarihi:18.02.2019.

- **Val Kilmer**

Val Kilmer 29 Aralık 1959 yılında Los Angeles'ta doğmuştur. 1980'li yılların başların tiyatroyla ilgilenmiştir. 1990'lı yıllardan sonra Val Kilmer önemli sinema filmlerinde rol almaya başlamıştır. 1991 yılında biyografik bir film olan *The Doors*'ta Jim Morrison'ı oynamıştır.[224]

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda Anlatıcı, Vakkas'ın bahçesine gider ve orada Jim Morrison'a benzeyen bir adam görür. Anlatıcı, Jim Morrison sandığı adamın Val Kilmer olduğunu Vakkas'tan öğrenir. Anlatıcı, Val Kilmer ile konuşur. Jim Morrison'ın hayatını anlatan *The Doors* filmi çekilmeden önce Jim Morrison'ın gittiği bütün yerlere gittiğini ve rolüne iyi hazırlandığını Anlatıcı'ya anlatır. Anlatıcı ve Val Kilmer, Vakkas'ın itmesiyle kendilerini 1970'li yılların Los Angeles'ında bulurlar. Val Kilmer, Jim Morrison'ın sevgilisi olan Pamela Courson ile konuşur ve 1991 yılında çekilmiş olan *The Doors* filmi hakkında bilgiler verir. Uzamda ve zamanda yapılan yolculuklarla Val Kilmer ile Anlatıcı, Los Angeles'a giderek roman kurgusunda yeni vakaların oluşumu sağlanmıştır. Val Kilmer, romanda gerçek hayattaki kimliğiyle yer aldığı için ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

- **Meg Ryan**

Meg Ryan 19 Kasım 1961 yılında Amerika'da dünyaya gelmiştir. Meg Ryan sinema oyuncusudur. 1986 yılından Tom Course ile oynadığı *Top Gun* adlı filmle geniş çevreler tarafından tanınmıştır. Jim Morrison'ın hayatını anlatan *The Doors* adlı filmde Jim Morrison'ın sevgilisi olan Pamela Courson'ı oynamıştır.[225]

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda Anlatıcı, Val Kilmer ve Meg Ryan ile birlikte zaman ve uzam boyutunda yolculuk yaparak Jim Morrison'ın Los Angeles'taki konserine giderler. Val Kilmer ve Meg Ryan, Jim Morrison ile Pamela Courson'ı görünce büyülenmiş gibi hayret içinde kalırlar. Jim Morrison ile Pamela'ya *The Doors*

[223] https://www.bilgiustam.com/arthur-rimbaud-kimdir/, Erişim Tarihi: 19.02.2019.
[224] https://www.sinemalar.com/sanatci/26591/val-kilmer, Erişim Tarihi: 19.02.2019.
[225] https://www.biyografi.info/kisi/meg-ryan, Erişim Tarihi: 19.02.2019.

filmiyle alakalı bilgiler verirler. Romanda gerçek hayattaki kimliğiyle yer alan Meg Ryan, ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

2.2.3.5. Mitolojik Karakterli Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan yedi romanın üçünde mitolojik karakterli kahramanlar yer almaktadır. *Sis Kelebekleri, Farklı Rüyalar Sokağı* ve *Ölüm Limuzini* adlı romanlarda yer alan mitolojik karakterli kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

Sis Kelebekleri romanında yer alan Melek Feriha ve Melek Suzan mitolojik karakterli kahramanlardır.

- **Melek Feriha**

Sis Kelebekleri romanında Nazlı, Mamak çöplüğünde bulunan bir yarıktan içeri girerek Lokman'la tanışır. Nazlı, Lokman'la konuşurken ikisinin yanına bir kadın gelir. Lokman, Nazlı'yı Feriha'yla tanıştırır. Lokman, Feriha'nın iyilik meleği olduğunu, insanları kötülüklerden koruduğunu ve ekonomik sıkıntı çeken iki-üç kişiye yardımcı olduğunu Nazlı'ya anlatır. Feriha Melek, Nazlı'ya üzerinde Fairy Melek yazan kartlarından birini verir ve Nazlı'ya bir şeye ihtiyacı olduğunda kendisini bu kart aracılığıyla çağırabileceğini söyler. Büyülü bir gerçekçilikle kurgulanmış olan *Sis Kelebekleri*'nde Feriha'nın kanatları olan bir melek olarak ekonomik sıkıntı içerisinde olan insanlara yardım etmesi, romanın yazılma zamanı (2002-2003) dikkate alındığında Türkiye'de meydana gelmiş olan kriz dönemlerini işaret etmektedir. Feriha adlı meleğin ekonomik sıkıntıda olan insanlara yardım etmesi büyülü bir atmosferin oluşmasını sağlamıştır. Aynı şekilde ekonomik sıkıntıda olan insanların sıkıntılı ve buhranlı bir halde oluşu, hayatın içinde yer alan bir gerçekliktir. Bu iki durum roman kurgusu içinde büyülü ve gerçekçi bir olay atmosferinin oluşturulduğunu göstermektedir. Romanda Feriha adlı meleğin kanatlarının olması, yardıma ihtiyacı olanlara yardım etmesi ve koruyucu özelliğiyle çağrıldığında hemen çağrılan yere gidebilmesi, onun mitolojik karakterli roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

- **Melek Suzan**

Sis Kelebekleri romanında Nazlı, kortizon ilacıyla tedavi edilebilen bir hastalığa yakalanır ve bu hastalık esnasında yaşadıklarını çevresinde bulunan arkadaşlarına anlatır. Bu anlattığı kişilerden biri de Suzan'dır. Suzan, hastalığı esnasında hep yanında olduğunu Nazlı'ya söyler. Nazlı, o an Suzan'ın kendisinin koruyucu meleği olduğunu anlar. Suzan, Nazlı'ya fantastik özellikler gösteren başkasının bedenine girebileceği bir ilaç olan haplardan verir ve Suzan'ın çevresinde bulunan bazı kişiler onun deli olduğunu Nazlı'ya söyler. Romanda, Suzan'ın Nazlı'nın hastalığı döneminde yanında olması, Nazlı'nın bu durumdan haberi olmaması, Nazlı'nın Suzan'ın koruyucu meleği olduğunu fark etmesi ve nereden bulduğu belli olmayan fantastik türün özelliklerini gösteren beden değiştiremeye yarayan ilaçları Nazlı'ya vermesi, Suzan'ın roman kurgusu içinde mitolojik karakterli bir roman kişisi olduğunu göstermektedir.

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda eski başbakan olan Melek mitolojik karakterli kahramanlardan biridir.

- **Eski Başbakan Melek**

Farklı Rüyalar Sokağı adlı roman tarihsel şahsiyetlerin hayatından bölümlerin anlatıldığı biyografik karakterli bir romandır. Romanda Anlatıcı, Eva Peron'un hayatından bölümleri anlatmaktadır. Ancak Eray'ın sözünü emanet ettiği Anlatıcı, Eva Peron'un hayatından, çocukluğundan, hastalığından ve ölümü gibi benzeri biyografik konuları anlatırken, geceleyin yatak odasına gelen ve eski bir başbakan olduğunu söyleyen bir meleğin, Eva Peron hakkında kendisine anlattıklarından yararlanır. Nazlı Eray, kurgu içinde yer verdiği eski başbakan olan meleğin mistik özellikleri vardır. Geceleyin bir anda Anlatıcı'nın odasında görünmeden belirmesi, Anlatıcı'nın sadece meleğin sesini duyması ve Anlatıcı'nın eski başbakan olan meleğin beyaz kanatlarının olduğunu fark etmesi onun mitolojik karakterli bir kahraman özelliğine sahip olduğunu göstermektedir.

Ölüm Limuzini adlı romanda yer alan Memnune mitolojik karakterli bir kahraman özelliği göstermektedir.

- **Memnune**

Ölüm Limuzini adlı romanda Anlatıcı, Kurşuncu Bacı'nın Mamak'ta bulunan evine gider. Orada Memnune adında bir kadınla tanışır. Memnune, güzel sesi olan ve ilahi söyleyen bir kadındır. Anlatıcı, Memnune her ilahi söylediğinde çocukluğunu, annesini ve geçmişte geçirdiği güzel günleri hatırlar. Anlatıcı'nın Memnune'nin insanın içine dokunan güzel sesiyle her ilahi söylediğinde anılarında özlem duyduğu anları hatırlaması ve ruhsal yönden birtakım değişimler yaşaması, Memnune'nin mitolojik karakterli bir roman kişisi olduğunu göstermektedir.

> "*Birden kulağıma bir ilahi sesi geldi. Bacı'nın kapısı kapalı gecekondusundan geliyordu bu ses. Memnune'nin sesini tanımıştım. İşte gene annemle babamı anımsamıştım. Ağlamaya başladım. İlahiyi ne kadar içli söylüyordu Memnune.*" (s.101)

2.2.3.6. Gaipten Haber Veren Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan yedi romanın ikisinde gaipten haber veren kahramanlar yer almaktadır. *Ölüm Limuzini* ve *Aşk Yeniden İcat Edilmeli* adlı romanlarda yer alan gaipten haber veren kahramanlara bu başlık altında yer verilecektedir.

Ölüm Limuzini adlı romanda yer alan Kurşuncu Bacı Zeynep gaipten haber veren kahramanlardan biridir.

- **Kurşuncu Bacı Zeynep**

Ölüm Limuzini adlı romanda Anlatıcı, Mamak'ta bulunan Tuzluçayır'daki Kurşuncu Bacı adlı yaşlı bir kadının evine gider. Kurşuncu Bacı Zeynep, halk arasında yaygın inanışlardan biri olan nazar çıkarma ve insanın başına gelmiş ya da gelecek olan olayların ortaya çıkarılmasını sağlayan kurşun dökme ritüelini gerçekleştiren roman kişisidir. Anlatıcı, geçmişte arkadaşı olan Lulla'yla gittiği kurşun döken bu yaşlı kadının yanına tekrar gider ve kurşun döktürür. Yaşlı kadının döktüğü kurşunda, kurşunların

aldığı şekil Anlatıcı'nın yaşamında etkili olmuş olan insanlara ve olaylara benzemektedir. Kurşuncu Bacı, roman kurgusunda bilgelik yönü olan, insanların ruhsal yönden rahatlamasını sağlayan ritüelleri gerçekleştiren, geçmişte olmuş ve gelecekte olacak olaylarla alakalı bilgiler veren bir kişilik özelliğine sahiptir. Bu yüzden Kurşuncu Bacı, roman kurgusu içinde yer alan gaipten haber veren kahramanlardan biridir.

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda yer alan Medyum Arife gaipten haber veren kahramanlardan biridir.

- **Medyum Arife**

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda Anlatıcı, medyum olan Arife Hanım'ın evine gider. Arife Hanım tarot kartlarından geçmişte olmuş ve gelecek olması muhtemel olaylarla alakalı çekilen tarot kartlarından çıkan figürlere göre yorumlarda bulunur. Anlatıcı'nın ve Jim Morrison'ın tarot falına baktırdıklarında roman kurgusu içinde geçmişte yaşadıklarının ve gelecekte yaşayacakları olayların bakılan faldan çıkması, medyum olan Arife'nin söylediklerinin doğruluğuna inanılması ve kendisine saygı duyulan bir karakter özelliğinde olması, onun gaipten haber veren kahramanlardan biri olduğunu göstermektedir.

Tablo 2.3: Biyografik karakterli romanlarda şahıs kadrosu

Romanlar	**Olumsuz ve Kötü**	**Hayali(Fantastik) İnsan dışı**	**Eşya Figürleri**	**Ünlü ve Gerçek Hayat**	**Mitolojik Karakterli**	**Gaipten Haber Verenler**
Sis Kelebekleri		Sebati, Dişi Yılan	Ayakkabı	Tahir Lütfi Tokay, Mahmut Şevket Paşa, Rıza Nur, Roberto Cavalli, Hakaru Hashimoto,	Melek Feriha, Melek Suzan	

				Marie Antoniette,		
Farklı Rüyalar Sokağı		Mehmet Ali Bey		Eva Peron, Wank Woo Suk	Eski Başbakan Melek	
Kayıp Gölgeler Kenti		İntihar Eden Doktor, Absent İçen Adam Tablosundaki Kadın, Jimmy	Mucha Kadınları, Kavanoz	Sarah Bernhardt, Josef Stalin, Olga Alliluyeva, Felice Bauer, Milena Jasenska, Nadya Alliluyeva, Keke Geladze, Nikolay İvanoviç Yezhov		
Venüs'ün Son Gecesi				Marilyn Monroe, Jack Clemmons, Ralph Greenson, Eunice Murray, Thomas Noguchi, Abraham Zapruder		
		Duşize Hanım'ın Gençliği,	Bavul, Gümüş Kahve	Ahmet Hamdi Tanpınar,		

Aydaki Adam Tanpınar		Aynadaki Adam	Tepsisi, Ayna	Mehmet Kaplan, Melek Kobra, Nur Sabuncu, Adalet Cimcoz		
Ölüm Limuzini	Lee Harvey Oswald	Hüseyin Avni		John Kennedy, Jackie Kennedy, Tippit, Lee Harvald Oswald, Abraham Zapruder	Memnune	Kurşuncu Bacı Zeynep,
Aşk Yeniden İcat Edilmeli	Pamela Courson		Büst (Heykel)	Jim Douglas Morrison, Pamela Courson, Arthur Rimbaud, Val Kilmer, Meg Ryan		Medyum Arife

Toparlayacak olursak bu bölümdeki biyografik karakterli romanlarda tarihsel şahsiyetler gerçek hayattaki kimlikleriyle yer alır ve onların hayatlarından bölümler romanlardaki vaka parçalarının şekillenmesini sağladığı için ünlü ve gerçek hayattan kahramanlar bu bölümdeki romanlarda diğer romanlardaki ünlü ve gerçek hayattan kahramanlara göre daha fazla yer almaktadır.

2.2.4. Mekân

Mekân romanın önemli unsurlarından biridir. Kimi yazarlar mekânı roman kişilerinin etki ettiği veya etkilendiği ruhsal bir çerçeve olarak görürken kimileri de roman kurgusu için vakaların gelişimini veya çeşitliliğini sağlayan bir aksiyon ortamı olarak görebilmektedir. Örneğin, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Huzur* adlı romanında mekân, roman kişilerinin ruhsal yansımasıyken Tarık Buğra'nın *Küçük Ağa* adlı romanında mekân, vakaların gelişip çeşitliliğinin sağlandığı, anlatılmak istenilen kurtuluş mücadelesindeki zorlukların ve sefaletin gözlem sahnesi olan bir işleve sahiptir.

Nazlı Eray'ın bu bölümde değerlendirdiğimiz yedi romanında da mekân faktörü kurgu içinde hem gerçek hem de fantastik özellikler göstermektedir. Romanlarda yer alan bazı mekânlar, anıların tesiriyle ruhsal bir etkiye sahip olan duygusal mekânlardır. Örneğin, *Sis Kelebekleri* adlı romanda Sinop şehri, roman kişilerinden olan Nazlı'nın dedesinin sürgüne gönderilip hapis yattığı bir yer olan anıların tesiri altındaki duygusal bir mekândır. Bu bölümdeki romanlarda uzam ve zaman boyutunda fantastik özellikler gösteren değişimler meydana gelmektedir. Romanlarda yer alan mekânların roman kişileri üzerine etki ettiği de görülmektedir.

2.2.4.1. Somut Mekânlar

Beş duyu organıyla algılanabilen mekânlara somut mekânlar adı verilmektedir. Bu bölümde yer alan yedi romanda somut mekânlara roman kurgusu içinde yer verilmiştir. Romanlarda yer alan somut mekânları, açık ve geniş mekânlar ile açık dar ve kapalı mekânlar olmak üzere iki gruba ayırarak inceleyeceğiz.

- **Açık ve Geniş Mekânlar:**

Sis Kelebekleri romanında yer alan açık ve geniş mekânlar Sinop, Ankara, Bodrum, İzmir ve İstanbul'dur. Sinop ve Ankara roman kurgusu içinde yer alan aksiyon ortamının sağlandığı açık ve geniş mekânlardır. Örneğin, roman kişilerinden biri olan Nazlı, dedesi Tahir Lütfi Tokay'ın tutuklanarak götürüldüğü Sinop'a giderek oranın atmosferinden etkilenir ve anıların etkisiyle de duygusal bir bağ kurar. Nazlı, sisler içindeki Sinop'un

kendisinde bıraktığı etkiyi dile getirirken sisin de şehrin kimliğine bürünmüş bir görüntü olduğunu düşünür. Nazlı, Sinop'a ve Ankara'ya fantastik özellikler gösteren uzam değişimleriyle birlikte yer verir. Ankara'da arkadaşı Lale'nin evine geçmişten gelen bir yüz olan Mahmut Şevket Paşa'nın gelmesi ve Nazlı'nın kendisi daha bebekken ölmüş olan dedesiyle Sinop'ta görüşmesi iki şehrin roman kurgusundaki işlevini göstermesi bakımından önemlidir. *Sis Kelebekleri* romanında yer verilen İstanbul, İzmir ve Bodrum kurgu içinde gelişen bir olay sonucunda anıların hatırlanmasıyla değinilen mekânlardır.

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda yer alan Arjantin, Buenos Aires, Ankara, İstanbul, Münih ve Frankfurt kurgu içindeki açık ve geniş mekânları oluşturmaktadır. Romanda yer alan Arjantin, İstanbul, Münih ve Frankfurt şehirleri olayların geliştiği ve aksiyon ortamın sağlandığı mekânlardır. Bu mekânlardan biri olan Arjantin'in Buenos Aires şehrine uzam ve zaman boyutunda yapılan yolculuklar sonucunda yer verilir. Anlatıcı, yakın dostu olan Neyyire Abla ile birlikte Eva Peron'un göndermiş olduğu bir arabayla İstanbul'dan Arjantin'e gider. Tarihi bir şahsiyet olan Eva Peron'la görüşürler. Fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak Arjantin'in Buenos Aires şehrine kurgu içinde yer verilir. *Farklı Rüyalar Kenti* romanında yer alan Münih ve Frankfurt şehirleri Anlatıcı'nın katarak ameliyatı olmak için gittiği mekânlardır. Bu mekânlar Anlatıcı'nın yaşadığı olayların etkisiyle kendisinde bıraktığı etkinin değişiklik gösterdiği mekânlardır. Örneğin, Anlatıcı gözlerinden rahatsızken ve ameliyat olduktan sonraki ilk günlerde bu şehirleri silik ve kötü bir görüntü olarak görürken, gözlerindeki bantların çıkarıldığında eskisinden daha iyi gördüğü zaman bu iki şehri güzel ve yaşanası şehirler olarak görmüştür. Bu durum yaşanan olayların mekâna etkisini göstermektedir.

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda yer alan Prag, Ankara, Seul, Roma, Sicilya ve Bodrum kurgu içindeki açık ve geniş mekânları oluşturmaktadır. Romanda yer alan Prag, Ankara, Seul ve Bodrum kurgu içindeki olayların geliştiği mekânlardır. Anlatıcı, Ankara ve Seul şehrine geriye dönüş tekniğini kullanarak yer verir. Anlatıcı, Prag'a vardığında bavulundaki yün kazaklarla içlikleri görür ve bu içlikleri aldığı Ankara'nın İzmir Caddesi'nde bulunan dükkândaki kız aklına gelir. Anlatıcı, Seul şehrine Prag'a gitmeden önce gitmiştir. Anlatıcı Prag'dayken Seul'de yaşadığı anılarına değinir. Geriye

dönüş tekniğini kullanarak Seul'in kültürüne, yaşayışına ve Anlatıcı'nın arkadaşı olan Liu ile birlikte yaşadıklarına roman kurgusu içinde yer verilir. Ancak romandaki vakaların gelişimiyle, geçmişte Seul'de ziyaret edilen ve bu ziyaretler sonucunda yaşanan olaylar Prag şehrinde fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak yer verilir. Örneğin Anlatıcı'nın Seul'deyken arkadaşı olan Liu, nişanlısının küllerinin olduğu kavanozu Anlatıcı'nın odasında unutur ve bunun sonucunda kavanozun içinden Jimmy adında genç bir erkek çıkar. Jimmy, Anlatıcı'nın Prag'da yaşadığı olayların içine de dâhil olur. Fantastik türün özelliklerinin görüldüğü bu romanda Prag ve Seul şehriyle bu şekilde bir bağ kurulur. Anlatıcı Bodrum şehrine Prag'dan gider. Bodrum'a nasıl geldiğini hatırlamaz. Anlatıcı, belki de asıl yaşadığı yerin ve asıl hayatın Bodrum'da olduğunu, Prag'da ve Seul'de hiç bulunmadığını ve orada yaşadıklarının zihninin bir oyunu olduğunu düşünür. Anlatıcı, Bodrum'da bindiği bir otobüsün denize uçması sonucunda kendini Jimmy'nin su dolu işkence odasındaki sihirbazlık gösterisinde bularak uzam değişimini gerçekleştirir ve Jimmy'nin yaptığı pelerin numarasıyla Anlatıcı kendini tekrar Prag'da bulur. Roma ve Sicilya şehirleri ise Anlatıcı'nın geçmişte seyahat ettiği yerlerdir. Bundan dolayı bu şehirler anıların tesiriyle hatırlanmış olan şehirlerdir.

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda yer alan Ankara, Kaliforniya ve İstanbul kurgu içindeki açık ve geniş mekânlardır. Romanda Ankara, olayların geliştiği ve aksiyon ortamın sağlandığı yerdir. İstanbul ise Anlatıcı'nın ilk gençlik yıllarında gittiği yerlerin rüyalarındaki yansımasıdır. Anlatıcı, rüyalarında İstanbul'a gider ve orada yaşadığı anıların bir bölümünü hatırlayarak İstanbul şehriyle duygusal bir bağ kurar.

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda yer alan Ankara ve İstanbul kurgu içerisindeki açık ve geniş mekânları oluşturmaktadır. Ankara, romanda *Selami'yle Akşamüstü Sohbetleri* adlı başlıkta yer alan ve bilimkurgusal özelliklerin yaşandığı yer özelliğindedir. Selami, Anlatıcı'nın yanına gelerek Kızılay'da bir dükkânda arşivlenmiş hayatların CD'lere çekildiğini söyler. Romanda Ankara, Anlatıcı'yla Selami'nin bu CD'lerin peşine düşmeleri sonucunda gelişen olayların anlatıldığı yerdir. İstanbul, roman kurgusunda Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hayatından kesitler anlatılırken olayların yaşandığı aksiyon

ortamıdır. Anlatıcı, hem rüyalarında hem de fiziki hayatta İstanbul'da Tanpınar'ın gittiği çeşitli mekânlara giderek tarihsel bir şahsiyet olan Ahmet Hamdi Tanpınar'ın biyografisinden bölümler anlatır. Fantastik özelliklerle kurgulanan romanda Anlatıcı, hem 2013 ve 2014'lü yılların İstanbul'unda yaşanan Gezi Olaylarına değinirken hem de rüyalar aracılığıyla 1960'lı yılların İstanbul'una giderek Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hayatından yansımalara yer verir. Nazlı Eray, roman kurgusunda Anlatıcı aracılığıyla İstanbul'u büyülü bir gerçekçi mekân özelliğine sokar. Anlatıcı, İstanbul'un çeşitli semtlerinde meydana gelen Gezi Olaylarının yaşandığı sırada tarihsel şahsiyetlerden olan insanlarla buluşması (Nur Sabuncu, Melek Kobra, Adalet Cimcoz) roman kurgusundaki büyülü bir gerçekliğin olduğunu göstermektedir. Ayrıca romanda Anlatıcı, uzam ve zaman değişimleriyle Gezi Olaylarının yaşandığı tarihteki İstanbul'dan bir otobüse binerek 1960'lı yılların İstanbul'una gitmesi de fantastik türün özelliklerinin yarattığı büyülü bir gerçekliği yansıtması bakımından önemlidir.

> "*Gelmiştik otobüs duraklarına. Garson, Çevrede Tomalar, polis var. Geziye girişi engellemişler. Bir şey başlamadan atalım kendimizi otobüse dedi. Şişli otobüs durağını ulaşmıştık. Boş bir otobüsün içine attık kendimizi.*
>
> *…*
>
> *Otobüs hareket etmişti. Arkada yan yana oturuyorduk. Garson kim bu kadın? diye sordu.*
>
> *Adalet Cimcoz, dedim. Bir zamanlar Türkiye'nin dublaj kraliçesi*." (s.281-282)

Ölüm Limuzini adlı romanda yer alan İstanbul, Sinop, Ankara, Bursa, Mardin, Adıyaman, Dallas, Slovenya ve Petersburg kurgu içindeki açık ve geniş mekânları oluşturmaktır. Romanda yer alan Bursa, Adıyaman, Mardin, Slovenya, Sinop ve Petersburg Anlatıcı'nın arkadaşı olan Lulla ile birlikte gittiği birer anı özelliği gösteren mekânlardır. Roman kurgusunda Anlatıcı, geriye dönüşlerle bu mekânlarda yaşamış olduğu anılarına yer verir. İstanbul, romanda Anlatıcı'nın göz rahatsızlığı sonucunda gittiği ve doktoruna muayene olduğu hastanenin yer aldığı geniş ve açık mekândır. *Ölüm*

Limuzini romanında yer alan Ankara ise kurgu içindeki olayların geliştiği açık ve geniş mekândır. Fantastik türün özelliklerinden yararlanarak kurgulanan romanda Ankara, uzam ve zaman değişimleriyle olay çeşitliliğinin ve aksiyoner ortamın sağlandığı bir mekân özelliği göstermektedir. Anlatıcı, olayların akışına göre Ankara'dan Dallas'a gidebilmekte bu sayede romanda fantastik bir evren oluşturulabilmektedir. Ayrıca Ankara şehri, kurguda fantastik bir özellik gösteren tarihsel şahsiyetlerden olan John Kennedy ve Lee Harvald Oswald gibi isimlerin yer verildiği mekânlardan biridir. Nazlı Eray, Amerika'nın Dallas şehrinde meydana gelen John Kennedy suikastı gibi tarihsel bir gerçekliği roman kurgusu içinde Ankara'ya taşımıştır.

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda yer alan Bodrum, Paris, Ankara, Los Angeles ve Zagreb kurgu içindeki açık ve geniş mekânları oluşturmaktadır. Roman kurgusundaki Bodrum, Paris Ankara ve Los Angeles olayların geliştiği ve aksiyon ortamının sağlandığı mekânlardır. Anlatıcı, Bodrum'dan uzam ve zaman boyutunda meydana gelen değişimlerle Los Angeles'a giderek romandaki yeni olay örgülerin yaratılmasını sağlamaktadır. Anlatıcı, tarihsel bir şahsiyet olan Jim Morrison'ın Paris'te bulunan mezarının olduğu yere fantastik türün özelliklerinden yararlanarak gitmesi romanda yer alan bir başka olay örgüsünü oluşturmaktadır. Anlatıcı'nın Ankara'da bulunan arkadaşı Vakkas'ın yanına gittiğinde orada gördüğü ortam kendisini anılarına götürür. Ankara, roman kurgusunda Anlatıcı için anıların hatırlandığı bir yer işlevine sahiptir.

- **Açık Dar ve Kapalı Mekânlar:**

Sis Kelebekleri romanında yer alan Sinop Cezaevi, Kavaklıdere'deki Apartman, Kroeker Oteli, Mamak Çöplüğü, (yer altı, Ankara'nın amı) ve Meliha&Kasım Oteli kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânları oluşturmaktadır. Romanda yer alan Sinop Cezaevi ile Meliha&Kasım Oteli roman kurgusunda Nazlı'nın dedesi olan Tahir Lütfi Tokay'ın hayatından bölümlerin anlatıldığı, uzam değişimlerinin yaşandığı ve Nazlı'nın Sinop Cezaevi'ni gezdiğinde kendisinde oranın nasıl bir etki bıraktığına dair olay ya da durumların sonuçlarının meydana geldiği yerlerdir. Ankara Kavaklıdere'deki Anlatıcı'nın arkadaşı Lale'nin evi, tarihsel bir şahsiyet olan Mahmut Şevket Paşa ve

onun yaverinin gelmesi sonucunda gelişen olayların anlatıldığı bir mekân özelliği göstermektedir. Dar ve kapalı bir mekân özelliği gösteren apartman dairesi, fantastik bir özellikle geçmişten gelen bir yüz olan Mahmut Şevket Paşa'nın hayatından kesitlere ve Nazlı'nın beden değiştirdiğinde arkadaşı Lale ile konuşmalarının meydana geldiği bir mekân işlevindedir. Romanda yer alan Mamak Çöplüğü (Ankara'nın amı) Anlatıcı ve Lokman'ın siyaset ile ilgili konuşmalarının yaşandığı, fantastik ve mistik bir özellik gösteren Feriha adlı melekle Nazlı'nın tanışması ve Nazlı'nın Firdevs Ana'nın uykuya daldığında yanına yatarak onun uykusunda zaman ve uzam boyutunda yolculuk yaparak dedesi olan Tahir Lütfi Tokay'la buluşması mekânın romandaki işlevlerindendir. Kroeker Oteli ise Nazlı'nın dedesi olan Tahir Lütfi Tokay'ın ve arkadaşlarının Mustafa Kemal taraftarı oldukları gerekçesiyle Ferit Paşa idaresindeki Osmanlı Devleti tarafından tutuklanarak Kroeker Oteli'ne götürüldüğü ve orada idamla yargılanmalarının istendiği tarihsel bir mekândır. Nazlı ve Lale uzam ve zaman boyutunda yolculuk yaparak şuan yıkılmış olan bu otele giderler ve Nazlı masada tozdan tam olarak görünmeyen dedesinin başmuharrir olduğu *İkdam* gazetesini fark eder. Kroker Oteli roman kurgusunda geçmişle bağın kurulduğu dar ve kapalı bir mekân işlevindedir.

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda yer alan Mecidiyeköy, Davutlar'daki Villa, Anlatıcı'nın yatak odası, Mehmet Ali Bey'in evi ve Cafe Kallavi kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânlardır. Romanda Anlatıcı, Mecidiyeköy'de bulunan Neyyire Abla'nın pansiyonuna gider ve onun Kuşadası'nda bulunan Davutlar'dan bir villa sahibi olma hayalinin olduğunu öğrenir. Neyyire Abla, hayaline ulaşır. Eva Peron Vakfı tarafından kendisine Davutlar'dan bir villa verilir. Anlatıcı, Neyyire Abla'yı yeni evinde ziyaret eder ve bu eve Eva Peron'u mumyalayan Doktor Petro Ara gelir. Petro Ara, anılarını kaleme aldığı bir kitabı bu evde unutur. Anlatıcı bu kitabı bu evden alır ve kaybeder. Anlatıcı'nın yatak odasına fantastik ve mistik bir özellik gösteren eski başbakan olan meleğin gelmesiyle roman kurgusu başlar. Romanda gelişen olayların bir bölümü Anlatıcı'nın yatak odasında gerçekleşir. Bu oda Eva Peron'un biyografisinin anlatıldığı bir mekân işlevi göstermektedir. Mehmet Ali Bey'in evi ise fantastik özelliklerin olduğu ve tıp biliminden yararlanılarak oluşturulan klonlama tedavisinin gerçekleştiği mekândır. Romanda Anlatıcı, Cafe Kallavi adlı bir yere gider. Orada otururken karşı masada oturan

insanlar dikkatini çeker. Bu insanlar, Eva Peron'un yaşadığı dönemde yaşamış olan ve onun hayatıyla ilgili birtakım bilgilere sahip olan insanlardır. Bu insanların her biri geçmişten gelen bir yüzdür. Bu kişiler tarihsel bir şahsiyet olan Eva Peron'un hayatından kesitler anlatarak romandaki Eva Peron'un biyografisinden oluşan konu çeşitliliğine katkıda bulunurlar. Kısaca Cafe Kallavi, geçmişten gelen yüzler aracılığıyla Eva Peron'un hayatının anlatıldığı bir mekân işlevindedir.

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda yer alan Yahudi Mezarlığı, Panorama Hotel, President Hotel, Budist Tapınağı, Kafka Cafe, Hotel Europa, Casino Ambassador ve Cafe Slavia kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânları oluşturmaktadır. Romanda Yahudi Mezarlığı, Panorama Hotel, Kafka Cafe, Hotel Europa, Casino Ambassador ve Cafe Slavia Prag şehrinin açık dar ve kapalı mekânlarıdır. Bu mekânlar roman kurgusu içinde Joseph Stalin'in hayatından bölümlerin anlattığı mekânlardır. Romanda fantastik bir özellik gösteren geçmişten gelen yüzler, Anlatıcı'nın bulunduğu mekânlara gelerek Joseph Stalin'in hayatından bölümler anlatırlar. Aynı şekilde Franz Kafka'nın hayatında önemli bir yere sahip olmuş olan Felice ve Milena'da kurguya dâhil edilerek bu açık dar ve kapalı mekânlarda Anlatıcı'yla buluşup Franz Kafka'nın hayatından bölümler anlatırlar. Kısaca bu mekânlar, Franz Kafa ve Joseph Stalin'in hayatından bölümlerin anlatıldığı ve fantastik olayların yaşandığı mekânlardır. President Hotel ve Budist Tapınağı ise Seul şehrinin açık dar ve kapalı mekânlarıdır. Bu mekânlar, Anlatıcı tarafından geriye dönüş tekniğinden yararlanılarak anlatılır. Anlatıcı, fantastik olayların yaşandığı bu mekânlardaki anılarını anlatır.

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda yer alan Anlatıcı'nın evi, Sahafçı dükkânı, İvedik Caddesi'ndeki 7 numaralı ev, Seni Seviyorum Pastanesi ve Lefter'in Meyhanesi açık dar ve kapalı mekânlardır. Anlatıcı'nın evi ve İvedik Caddesi'ndeki 7 numaralı ev fantastik olayların yaşandığı mekânlardır. Anlatıcı evindeki odada TV'de başlayan Gece Kuşu, Oradaydım ve Bayan Kahkaha adlı programları izler. Bu programlara geçmişten gelen bir yüz olarak Marilyn Monroe katılır. Marilyn Monroe kendi hayatından bölümlerle öldüğü gece olan 5 Ağustos 1962 yılıyla alakalı hatırladıklarını anlatır. Programlara, Marilyn Monroe'nin hizmetçisi Eunice Murray, psikoloğu Dr. Greenson ve

eve gelen ilk yetkili isim olan polis Jack Clemmons gibi isimler katılır. Bu isimler Marilyn Monroe'nin öldüğü gün meydana gelen olayları anlatır. Programlar bir dedektif gibi Marilyn Moroe'nin katilini arar. Anlatıcı'da evinde TV'den bu programları izler. İvedik Caddesi 7 numaralı ev ise fantastik olayların meydana geldiği bir mekân özelliğindedir. Bu mekânda Marilyn Monroe'ye benzeyen Meryem adındaki bir kadınla Eunice Murray'a benzeyen Huriye adında bir kadın yaşamaktadır. Anlatıcı, tesadüfen gittiği bu evde yaşayan insanlarla arkadaş olur ve Marilyn Monroe'nin hayatından bazı bölümlere tanıklık etmiş olan insanların bu eve gelmesiyle fantastik olayların yaşandığı bir mekân özelliğine bürünür. Seni Seviyorum Pastanesi, Anlatıcı'nın sahafçı dükkânı aracılığıyla tanıdığı bir mekândır. Bu mekanda Anlatıcı, Rüyaları Satan Adam ile kendisinin bir klon olduğunu söyleyen Doktor İzbırak ile buluşur. Anlatıcı ve arkadaşları bu mekânda gece ve sabahın erken saatlerinde başlayan Marilyn Monroe ile ilgili programlar üzerine konuşurlar. Lefter'in Meyhanesi ise Anlatıcı'nın ilk gençlik yıllarındaki mekânlardan biridir. Anlatıcı, bu mekâna rüyalarında gitmektedir.

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda yer alan Narmanlı Yurdu'ndaki oda, kurs binası, Lebon Pastanesi, Maya Sanat Galerisi, Zürih Pastanesi ve Duşize Hanım'ın evi kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânlardır. Narmanlı Yurdu'ndaki oda, kurs binası, Lebon Pastanesi ve Duşize Hanım'ın evi, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hayatıyla ilgili kısımların anlattığı mekânlardır. Anlatıcı, Narmanlı Yurdu'ndaki odaya uzam ve zaman boyutunda yaptığı yolculuklarla giderek Tanpınar'ın bir dönem yaşadığı bu odayla alakalı bilgiler verir. Anlatıcı, rüyalarında yaptığı yolculuklarla 1950'li yılların sonlarındaki Narmanlı Yurdu'na giderek Tanpınar'ın yaşadığı zamanki özellikleriyle mekânın tasvirini yapar. Lebon Pastanesi ve Maya Sanat Galerisi'nde fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak Tanpınar'ın yaşadığı dönemde arkadaşı olmuş olan insanlar roman kurgusuna dâhil edilmiştir. Anlatıcı, felçli olan Duşize Hanım'ın evine gider ve ona Tanpınar'ın günlüklerinden bölümler okuyarak Ahmet Hamdi Tanpınar'ın biyografisinden bilgiler verir. Romanda yer alan kurs binası ise Tanpınar'ın arap harfleriyle yazılmış olan günlüklerinin çözümlendiği mekândır. Kısaca roman kurgusunda yer alan bu mekânlar, Tanpınar'ın hayatından kesitlerin anlatıldığı mekân işlevindedirler. Zürih Pastanesi ise Anlatıcı'nın arkadaşı olan Selami ile buluştukları

mekândır. Anlatıcı bu mekânda arkadaşıyla birlikte insan hayatlarının ve belleklerinin arşivlendiği CD'ler üzerine konuşurlar.

> "*Garson heyecandan bayılmak üzereydi. Odadaki bu yoğunluk, doluluk, karmaşa, beklenmedik dünya şaşırtmıştı onu. Aman Tanrım inanamıyorum diye fısıldadı.*
>
> *Plakların ve kâğıtların arasında yürüyerek yazı masasına yaklaşmıştık. İşte defterler! diye bağırdı garson. Masanın üstündeki iki defteri görmüştü.*
>
> *Dikkatli olalım her an biri gelebilir dedim.*" (s.162)

Ölüm Limuzini adlı romanda yer alan Mamak (Tuzluçayır), Fokurtu Cafe, Cafe Milla, Kurşuncu Bacı'nın gecekondusu ve Anlatıcı'nın evi kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânları oluşturmaktadır. Mamak, Cafe Milla ve Kurşuncu Bacı'nın gecekondusu fantastik türün özelliklerinin yoğun olduğu mekânlardır. Bu mekânlar tarihsel bir şahsiyet özelliği gösteren John Kennedy, Lee Harvey Oswald ve Jackie Kennedy gibi isimlerin yer aldığı mekânlardır. Kurşuncu Bacı'nın gecekondusu uzam değişimlerinin sıklıkla yaşandığı bir mekândır. Anlatıcı, her uzam değişiminde kendini Kurşuncu Bacı'nın gecekondusunun bahçesinde bulur. Bu mekânlar arası yapılan uzam değişimleri de kurguda yeni olay ve konu çeşitliliğini sağlaması bakımında önemlidir. Cafe Milla adlı mekânda Anlatıcı, John Kennedy suikast anını kameraya alan Abraham Zapruder ile buluşur ve Abraham Zapruder'le suikast günü neler olduğuyla alakalı konuşur. Anlatıcı'nın evi ise kurgu içindeki diğer bir kapalı mekânı oluşturmaktadır. Anlatıcı, Ankara'daki evindeyken alçaktan uçan F16 savaş uçaklarının gürültüsünü ve atılan bombaların seslerini duyar. Anlatıcı evinde bu sesleri duyduğunda çok korkar ve evinde sallanan camların arasında yere uzanarak öleceğini düşünür. O gün yaşananların ne olduğuna anlam veremeyen Anlatıcı, sabah uyandığında meclisin bombalandığını ve darbe girişiminde bulunanların tutuklandığını öğrenir.

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda yer alan Koyunbaba, (Kubilay'ın evi) Vakkas'ın bahçesi, Leyla'nın evinin bahçesi, Jim Morrison'ın kulis odası, Anlatıcı'nın evi, Begonvil Cafe, Avolon Hollywood, Faik'in Gayvesi ve Hotel Antonovi kurgu içindeki

açık dar ve kapalı mekânları oluşturmaktadır. Romanda Koyunbaba, (Kubilay'ın evi) Jim Morrison'ın kulis odası, Vakkas'ın bahçesi ve Leyla'nın evinin bahçesi fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak Jim Morrison'ın hayatından bölümlerin anlatıldığı mekânlardır. Ayrıca bu mekânlar Jim Morrison'ın bir roman kişisi olarak uzam ve zaman boyutundaki değişimlerle kurguya dâhil olduğu mekânlardır. Anlatıcı'nın evi ise tarihsel bir şahsiyet olan Arthur Rimbaud'un roman kurgusuna dâhil edilmesi sonucu yer verilen mekânlardan biridir. Bu kapalı mekânda Anlatıcı, bir sabah uyandığında odasının köşesinde bulunan koltukta Arthur Rimbaud'ı görür ve onu uzaktan izler. Bu mekân, uzam ve zaman boyutundaki değişimler sonucunda kurguya dâhil edilen Arthur Rimbaud'un yer aldığı bir mekân özelliği göstermektedir.

2.2.4.2. Soyut (Fantastik) Mekânlar

Sis Kelebekleri romanında yer alan Ankara'nın amı kurgu içindeki soyut (fantastik) bir mekândır. Roman kişilerinden biri olan Nazlı, Mamak çöplüğünde bulunan bir yarık görür ve bu yarıktan içeriye girdiğinde orada bulunan Lokman adlı bir kişiyle tanışır. Nazlı, ilk başta bulunduğu yerin neresi olduğunu anlayamaz. Kulağının dibinde konuşan bir sesin sürekli olarak seçimlerde senin hakkını yediler şeklinde söylediği cümleleri duyar. Nazlı, bu sesin Lokman'a ait olduğunu onu karşısında görünce anlar ve Lokman'la siyasetle uğraştığı yıllarda başına gelen olayları konuşur. Nazlı, burada mistik ve fantastik özellikler gösteren Feride adlı melek ile tanışır. Onun zor durumda olan insanlara yardım eden koruyucu bir melek olduğunu öğrenir. Nazlı, Ankara'nın amı olarak tarif edilen yarıktan içeri her girdiğinde yarığın duvarlarından bir kadının sesinin geldiğini duyar. Yazar, soyut bir mekân özelliği gösteren bu yeri roman kurgusunda cinsel bir obje olarak düşünerek kişiselleştirmiştir. Romanın ilerleyen bölümlerinde roman kişilerinden biri olan Nazlı, yarığın olduğu yere gittiğinde belediyeye ait makinelerin çalıştığını görür ve orada yarığın dışarısında duran Lokman, belediyenin Ankara'nın amına kürtaj yaptığını söyler. Nazlı neden diye sorduğunda, Lokman Ankara'nın hamile kaldığı için belediyenin ona kürtaj yaptığını belirtir. Nazlı, yarıktan içeri girdiğinde çıkan kadın iniltisini tekrar duyar. Lokman, Nazlı'ya belediyenin bu kürtajdan büyük ihale kaldırdığını yoksa belediyenin Ankara'nın piçini almakla

uğraşmayacağını ve en büyük zararı Ankara'nın yaşadığını söyler. Nazlı Eray, burada soyut bir mekan özelliği gösteren ve cinsel bir obje olarak düşünülen Ankara'nın amı adlı mekandan yola çıkarak Ankara'nın çarpık yapılaşmasına, belediyenin rant sağlamak için gereksiz yere yaptığı alt yapı çalışmalarına eleştiri getirir. Romanda söz konusu mekânın kadın iniltilerine benzeyen sesler çıkarması ve kendisine belediye tarafından kürtaj yapılması soyut (fantastik) bir mekân özelliğinde olduğunu göstermektedir.

"*Ne bileyim, bir sesler geldi kulağıma içeriye girerken. Bir kadın sesi…*

Lokman bir kahkaha patlattı. Dehlizin duvarlarındaki yıllanmış kir ve is toprakları yerlerinden havalandılar. Duyarsın tabii, dedi Lokman. Çöplüğün oradan mı girdin?

Evet. Mamak çöplüğünün oradan süzüldüm içeriye.

Burası yer altı, dedi Lokman. Kentin amı. Anladın mı?

Başımı yavaşça salladım. Anladım." (s.20)

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda yer alan Retina Cafe kurgu içindeki soyut (fantastik) bir mekân özelliğindedir. Romanda Anlatıcı, karanlık ve havasız olan bir yerde olduğunu fark eder. Anlatıcı, bulunduğu yerde kendisine seslenen birinin olduğunu duyar ve bu seslenen kişinin Mehmet Ali Bey olduğunu anlar. Anlatıcı, Mehmet Ali Bey'e buranın neresi olduğunu sorduğunda Mehmet Ali Bey, bir gözün retina tabakasındayız diyerek cevaplar. Mehmet Ali Bey, önlerinde buzlu cama bezeyen bir katarak olduğunu ve bu yüzden de bulundukların yerin yarı karanlık bir dünya gibi göründüğünü belirtir. Anlatıcı, bulundukları yerin kataraktlı bir gözün retina tabakası olduğuna inanmaz. Ancak çevresine baktığında bir gözün içinde olduklarını fark eder. Mehmet Ali Bey'le Anlatıcı konuşurken üzerlerine birdenbire yağmur yağmaya başlar. Mehmet Ali Bey bu yağmura benzeyen şeyin göz damlası olduğunu belirtir ve Anlatıcı bu göz damlasından etkilenerek yandığını söyler. Anlatıcı ve Mehmet Ali Bey göz damlasının kayganlığından yararlanarak gözden düşer ve kendilerini bir bahçenin içinde bulurlar. *Farklı Rüyalar Sokağı* adlı romanda Retina Cafe adlı yerin bir gözün retina

tabakası olması ve bu mekânda insan gözüne özgü olayların yaşanması, oranın soyut (fantastik) bir mekân özelliğinde olduğunu göstermektedir.

> "*O tuhaf, kaygan duvarlı, kenarlarından içeriye pembelik sızan, az ileride, ön tarafta bombeli bir buzlu camı olan, dokudan oluşmuşçasına yumuşak, havasız ve nemli mekânın içindeydim bir kez daha. Tanımıştım orayı. Bir gözün retinasının içindeydim.*" (s.201)

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda yer alan Kaybolan Hayaller Sihirbazlık Şirketi ve Lubianka (Eski Fotoğraflar Gece Kulübü) kurgu içindeki soyut (fantastik) mekânları oluşturmaktadır. Kaybolan Hayaller Sihirbazlık Şirketi, kavanozdaki küllerden ortaya çıkmış olan Jimmy adlı bir sihirbazın kurmuş olduğu şirketin adıdır. Anlatıcı, Bodrum'dayken bindiği otobüsün denize uçması sonucunda uzam boyutunda yaşanan değişimlerle kendini bu şirketin içinde yer alan içi su dolu işkence odasının içinde bulur ve Jimmy, Kaybolan Hayaller Sihirbazlık Şirketi'nde olduğunu söyleyerek bir deney yaptığını belirtir. Romanda yer alan bu mekân, kurgudaki özellikleriyle soyut (fantastik) bir mekân işlevi göstermektedir. Lubianka (Eski Fotoğraflar Gece Kulübü) ise tarihsel süreçte var olmuş olan gerçek bir mekândır. Joseph Stalin'in döneminde insanlara işkence yapılan ve tarihsel açıdan oraya girenin bir daha çıkamadığı bir mekân özelliğindedir. Roman kurgusu içinde Anlatıcı, işkence yapıldığı dönemde Lubianka'dan sorumlu olan Yezhov ile birlikte oraya gider. Anlatıcı, Lubianka'ya geldiğinde çok korkar ama içerisinin düşündüğü gibi olmadığını görür. İçeride eski fotoğraflardaki gibi sararmış insan yüzleri görür ve Lubianka'da bulunan insanların seneler boyunca orada kalmış olan geçmişten bir görüntü olduklarını anlar. Anlatıcı, Lubianka'dan bir daha çıkamayacağını düşünür. Anlatıcı, bulunduğu yerin Yezhov'un zihnindeki Lubianka olduğunu, onun bilinçaltındaki bir mekânda bulunduğunun farkına varır. Romanda yer alan Lubianka, (Eski Fotoğraflar Gece Kulübü) tarihsel açıdan gerçek ama kurgudaki özellikleri bakımından soyut (fantastik) bir mekân özelliği göstermektedir.

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda yer alan Meryem'in odası soyut (fantastik) bir mekândır. Anlatıcı, Ankara'da İvedik Caddesi'nde bulunan 7 numaralı evde oturan

Marilyn Monroe'ye benzeyen Meryem'in evine gider. Anlatıcı, bir gün o eve gittiğinde Meryem'in odasına çıkar. Anlatıcı, Meryem ve geçmişten gelen bir yüz olan Jack Clemmons ile odaya çıktıklarında odanın siyah beyaz bir fotoğraf görüntüsünde olduğunu fark eder. Anlatıcı ve arkadaşları oda da kilitli kalır ve odanın içi yavaş yavaş 1962 yılında ölen Marilyn Monroe'nin yatak odasının görüntüsüne bürünür. Anlatıcı ve arkadaşları bu odada geçmişte sıkışıp kalacaklarını düşünerek korkar. John Kennedy suikastıyla ilgilenen taksicinin yardımıyla o odadan kurtulurlar. Romanda Meryem'in odasının siyah beyaz bir görüntüye bürünmesi, odanın Marilyn Monroe'nin öldüğü gün çekilen yatak odasının görüntüsüne benzemesi ve Anlatıcı'yla arkadaşlarının odanın içinde geçmişte sıkışıp kalacaklarını düşünmesi, bu odanın soyut (fantastik) bir mekân özelliğinde olduğunu göstermektedir.

> "*Siyah beyaz bir dünya bekliyordu içeride. Kitaptaki fotoğrafta gördüğüm Marilyn Monroe'nin yatak odasıydı burası. Bir fotoğrafın içine girer gibi yavaşça odadan içeri girdik.*
>
> *Aman Tanrım diye fısıldadı Clemmons. İşte o oda burası. 47 yıl önce sıcak bir ağustos günü sabaha karşı girdiğim oda. Her şey tıpatıp aynı, dedi.*" (s.257)

2.2.4.3. Mekânın Kahramanlar Üzerindeki Etkisi

Sis Kelebekleri romanında yer alan Sinop şehriyle Sinop Cezaevi gibi mekânların roman kişileri üzerinde etki ettiği görülmektedir. Roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın Sinop'a gittiğinde Sinop'u çepeçevre saran sisin bir zamansızlığa neden olduğunu düşünür. Ona göre şehrin her yerini çepeçevre saran sisin, Sinop'ta gün içindeki sabah, öğle ve akşam ayrımının yapılmasını güç duruma düşürmektedir. Sinop'a özgü olan bu doğa olayı, şehri örten ve insanlarda kapalı bir cezaevinde yaşama hissi uyandıran bir mekân özelliğine büründürmektedir. Roman kişilerinden biri olan Nazlı'da meydana gelen bu doğa olayının sonucunda ileri ve geriye doğru kayan zaman olgusundan dolayı kendisini Sinop'un tutsak ettiği hissine kapılmaya başlar. Romanda yer alan ve kapalı bir mekân özelliği gösteren Sinop Cezaevi'nin roman kişilerinden biri olan Nazlı'ya etki

ettiği görülmektedir. Nazlı, Sinop Cezaevi'nin avlusunda yürürken ve cezaevinin duvarlarını gördüğünde içinde kasvet, üzüntü ve ürperti hisselerinin uyandığını fark eder.

> "*... Kentte kaldığım sürece ben de her gün gittiğim o bomboş, ürkütücü cezaevine. İnsan acısı ile kirlenmiş bir hali vardı. Duvarların, akıp birbirine karışmış renklerini unutamam. İnsana acı çektirmek, eziyet etmek için yaratılmış bir dünya. Orada tuhaf bir şey var, insanı kendine çekiyor*." (s.322)

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda Frankfurt şehrinin Anlatıcı'ya etki ettiği görülmektedir. Ancak Frankfurt şehrinin Anlatıcı üzerindeki etkisi yaşanan olayların tesiriyle farklılık göstermektedir. Roman kurgusu içinde Anlatıcı, Frankfurt şehrine gözündeki kataraktan dolayı ameliyat olmaya gider. Anlatıcı, ameliyat olmaya gittiğinde gözündeki kataraktan dolayı şehri, karışık ve sis içinde görür. Bu durum, şehrin Anlatıcı üzerinde olumsuz bir etki bıraktığını göstermektedir. Anlatıcı, Frankfurt şehrinde ameliyat olduktan bir süre sonra gözleri eskisinden daha iyi görmeye başladığında ise şehrin caddeleri, yolları ve köprüleriyle düzenli ve göze hoş gelen bir görüntüsünün olduğunu düşünmeye başlar. Anlatıcı'nın yaşadığı olay, gözünde iki farklı şehir görüntüsünün oluşmasına neden olmuştur.

> "*Şimdi iki tane Frankfurt vardı benim için; iki şehir oluşmuştu kafamın içinde. Bir tanesi deniz gibi bulanık, koyu renk bir sis içinde... Diğeri ise pırıl pırıldı, şehir birdenbire inanamayacağım kadar büyümüş, caddeler genişlemiş, yollar uzamış, kenarlardaki apartmanlar yükselmişti.*" (s.150)

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda yer alan Prag şehri ve Cafe Slavia, Anlatıcı'yı etkileyen mekânlardır. Anlatıcı, Cafe Slavia'nın iç görüntüsünün kendisini büyülediğini söyler. Anlatıcı, Prag şehrinin geçmiş dünyadan ve bugünün dünyasından görüntüler sunan bir zaman özelliğinde olduğunu, şehrin kendisinde bağımlılık yapan ve insanı kendisine bağlayan bir his uyandırdığını belirtir. Anlatıcı, Prag şehrinde bulunan yeraltı

tren istasyonun kendisinde olumsuz bir etki bıraktığı belirtir. Metro'nun uzun ve dik merdivenlerinin oluşu, sürekli olarak da yerin altına doğru inilmesi Anlatıcı'yı korkutur.

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda yer alan Meryem'in odası Anlatıcı üzerinde bir etkiye sahiptir. Anlatıcı, arkadaşları ile birlikte Meryem'in odasına girer ve odanın içi siyah beyaz bir fotoğraf görüntüsüne bürünür. Odada bulunan eşyalar geçmiş zamanın halini almaya başlar. Fantastik özelliklerin yaşandığı bu odada Anlatıcı ve arkadaşları kilitli kalır. Anlatıcı, bu odada geçmiş bir zamanın içinde hapsolduklarını düşünür ve Anlatıcı'nın arkadaşı olan Meryem'de ıssız bir adaya düşmüş gibi hissettiğini söyler. Zaman boyutunda yaşanan değişimlerle mekânın özelliğinin ve görüntüsünün değişmesi, Anlatıcı ve arkadaşları üzerinde olumsuz bir etki bırakır.

> "*Issız bir adaya düşmüş gibiyiz diye inledi Meryem. Bir sıkıntı bastı içimi. Bu kalın siyah perdeler, bu odadaki tuhaf kasvet, zamanın izleri, sıkıyor beni.*
>
> *Boğulmak üzereyim, dedi.*" (s.261)

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda yer alan Narmanlı Yurdu'ndaki odanın Anlatıcı üzerinde etkisinin olduğu görülmektedir. Anlatıcı, rüyalarında uzam ve zaman boyutunda yapmış olduğu yolculuklarla Ahmet Hamdi Tanpınar'ın 1950'li ve 1960'lı yılların başlarında kaldığı Narmanlı Yurdu'nda bulunan odaya gider. Anlatıcı, odanın insanı kendine bağlayan bir etkiye sahip olduğunu fark eder. Odanın iç atmosferi ona zıt duyguları bir arada yaşatır. Odanın içi hapishaneyi andıran bir görüntüye sahip olsa da Anlatıcı, odanın insanı içine çeken, özleten ve sürekli gelme isteği uyandıran bir mekân özelliğinde olduğunu belirtir.

> "*Darmadağınık, tozlu, evrak dolu bir hapishane gibiydi orası. Ama artık alışmıştım oraya. Oda, tuhaf bir biçimde beni kendine çekiyor, belki de orayı özlüyordum*." (s.99)

Ölüm Limuzini adlı romanda yaşanan olayların mekâna etki ettiği görülmektedir. Romanda Anlatıcı, gözündeki rahatsızlıktan dolayı doktora gider. Doktor, Anlatıcı'nın

gözüne göz damlası damlattıktan sonra iğne yapar. Anlatıcı bulunduğu çevreyi bulanık görmeye başlar. Anlatıcı, İstanbul ve Boğaz Köprüsü'nün puslu bir renk içinde ölmüş bir insanın bir aralıktan hayata bakması gibi ürkütücü bir görüntüsünün olduğunu hisseder. *Ölüm Limuzini* adlı romanda Anlatıcı'nın gözünden rahatsızlığı, mekân üzerine olumsuz bir etkiye neden olmaktadır.

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda yer alan yatak odası, Marais ve Arife'nin evi Anlatıcı'ya etki eden mekânlardır. Anlatıcı, yatak odasının kendisi için huzur veren, dünyanın zorlayıcı yönlerinden uzaklaştıran bir mekân özelliğinde olduğunu söyler. Yatak odası Anlatıcı için olumlu bir etkiye sahiptir. Anlatıcı, nasıl geldiğini bilmeden kendini birdenbire Paris'te bulur. Paris'in Marais adlı bölgesini dolaşmaya başlayan Anlatıcı, oranın parklarının ve caddelerinin çok güzel olduğunu düşünür. Anlatıcı, Marais'te bulunan Jim Morrison'ın öldüğü apartman dairesinin önüne gelir ve Jim Morrison'ın sevgilisi olan Pamela Courson, onu Jim Morrison'ın öldüğü odaya çıkarır. Pamela Courson, Jim Morrison'ın öldüğü küvetin içinde olmadığını, kendisini buzun içine yatırdığını söyler. Anlatıcı, çok korkar ve Marais sokaklarında hızla koşmaya başlar. Anlatıcı, ilk geldiğinde Marais'in kendisini büyüleyen görüntüsünün, yaşadığı olayların neticesiyle bir cehenneme dönüştüğünü belirtir. Anlatıcı roman kurgusu içinde tarot kartlarından fal bakan ve medyum olan Arife'nin evine her gittiğinde huzur bulduğunu, endişelerinin ve korkularının yok olduğunu söyler. Arife'nin evi Anlatıcı üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir.

> "*Oysa o küçük oda benim hayallerimi süsleyen, kış boyu özlemini çektiğim, bütün geceler değişik rüyalar gördüğüm, sabah içeri süzülüşünü özlediğim eşsiz mekân. Garip yarı karanlık ruhumu doyuruyor, sonsuz bir huzur verip beni tüm dünyadan uzaklaştırmayı başarıyordu*." (s.14-15)

Nazlı Eray'ın bu bölümdeki bazı romanlarında yer alan açık ve geniş mekân özelliğindeki şehirlerin yapılan kıyaslamalarla farklı çağrışımsal etkilere neden olduğu roman kişileri üzerinden görülmektedir. Bu etki, Ankara-İstanbul, Sinop-Bodrum ve Sinop-Las Vegas şehirleri arasındadır.

Sis Kelebekleri romanında Nazlı Eray, Sinop-Bodrum ile Sinop-Las Vegas şehirlerini karşılaştırmaktadır. Roman kişilerinden biri olan Nazlı, Bodrum'un bir sahil kenti olduğunu ve Sinop'un ise Bodrum'dan farklı olarak gizemli, suskun ve sisler içinde olan bir özelliğe sahip olduğunu belirtir. Ayrıca roman kişilerinden biri olan Nazlı, Sinop ile Las Vegas şehirlerinin benzer ve farklı yanlarına da kurguda değinir. Nazlı'nın Las Vegas'ı yapay bir şehir olarak düşünmesinden ve orayı özgürlüklerin şehri olarak görmesinden dolayı zaman olgusunun olmadığını belirtirken, Sinop şehrinin de kendine has bir doğa özelliğini barındıran sisler içinde bir şehir özelliğinde olması durumu Nazlı'nın iki şehir arasındaki zamansızlık üzerine benzerlik kurmasını sağlar. Ama Nazlı, iki şehirdeki bu zamansızlığın (sabah, öğle ve akşamın belirsizliği) belirsizliğinin nedenlerinin farklı olduğunu belirtir. Las Vegas'taki zamansızlığın nedenini yapaylıkta bulurken Sinop'taki zamansızlığın belirsizliğini doğallıkta bulmaktadır.

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda Anlatıcı, Ankara ve İstanbul şehirlerini birbiriyle karşılaştırmaktadır. Anlatıcı, ilk gençlik döneminde İstanbul'dan Ankara'ya anneannesinin yanına geldiği yılları hatırlar. O yıllarda Ankara'nın küçük bir şehir olduğunu yeni cadde ve sokakların kurulduğunu belirtir. Anlatıcı, İstanbul'dan sonra Ankara'yı gördüğünde yeni kurulan bu şehrin kendisine çok yavan geldiğini, çok zengin bir adamdan ayrılıp memur bir adamla evlenmiş gibi olduğunu dile getirir.

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda Anlatıcı, arkadaşı olan Vakkas'la konuşur ve Vakkas, Anlatıcı'nın ilk gençlik yıllarında İstanbul'dan Ankara'ya geldiğinde Ankara'nın kendisine köy gibi göründüğünü ve Anlatıcı'nın İstanbul'da bulamadığı huzuru Ankara'da bulduğunu söyler.

> "*... İstanbul'dan köy gibi bir yere gelmiştin. Bomboştu Ankara o yıllar. Ama bozkır seni sarıp sarmaladı. İstanbul'da bulamadığın huzuru bu garip İç Anadolu kentinde bulmuştun.*" (s.106)

Tablo 2.4: Biyografik karakterli romanlarda mekân envanteri

Romanlar	Açık ve Geniş	Açık-Dar ve Kapalı	Soyut Fantastik	Mekânın Kahramana Etkisi
Sis Kelebekleri	Sinop, Ankara, Bodrum, İzmir, İstanbul	Sinop Cezaevi, Kavaklıdere'deki Apartman, Kroeker Oteli, Mamak Çöplüğü, (Ankara'nın amı) Meliha&Kasım Oteli	Ankara'nın amı	Sinop, Sinop Cezaevi
Farklı Rüyalar Sokağı	Arjantin, Buenos Aires, Ankara, İstanbul, Münih, Frankfurt	Mecidiyeköy, Davutlar'daki Villa, Anlatıcı'nın yatak odası, Mehmet Ali Bey'in evi, Cafe Kallavi	Retina Cafe	Frankfurt
Kayıp Gölgeler Kenti	Prag, Ankara, Seul, Roma, Sicilya, Bodrum	Yahudi Mezarlığı, Panorama Hotel, President Hotel, Budist Tapınağı, Kafka Cafe, Hotel Europa, Casino Ambassador, Cafe Slavia	Kaybolan Hayaller Sihirbazlık Şirketi, Lubianka (Eski Fotoğraflar Gece Kulübü)	Prag, Cafe Slavia
Marilyn Venüs'ün Son Gecesi	Ankara, Kaliforniya, İstanbul	Anlatıcı'nın evi, Sahafçı dükkânı, İvedik Caddesi'ndeki 7 numaralı ev, Seni Seviyorum Pastanesi, Lefter'in Meyhanesi	Meryem'in odası	Meryem'in odası

Aydaki Adam Tanpınar	Ankara, İstanbul	Narmanlı Yurdu'ndaki oda, Kurs binası, Lebon Pastanesi, Maya Sanat Galerisi, Zürih Pastanesi, Duşize Hanım'ın evi		Narmanlı Yurdu'ndaki oda
Ölüm Limuzini	İstanbul, Sinop, Ankara, Bursa, Mardin, Adıyaman, Dallas, Slovenya, Petersburg	Mamak(Tuzluçayır), Fokurtu Cafe, Cafe Milla, Kurşuncu Bacı'nın gecekondusu, Anlatıcı'nın evi		İstanbul (Yaşanan olayların etkisi)
Aşk Yeniden İcat Edilmeli	Bodrum, Paris, Ankara, Los Angeles, Zagreb	Koyunbaba, (Kubilay'ın evi) Vakkas'ın bahçesi, Leyla'nın evinin bahçesi, Jim Morrison'ın kulis odası, Anlatıcı'nın evi, Begonvil Cafe, Avolon Hollywood, Faik'in Gayvesi, Hotel Antonovi		Yatak odası, Marais, Arife'nin evi

Sonuç olarak tarihsel şahsiyetlerin yer aldığı bu bölümdeki romanlarda açık dar ve kapalı mekânlar ile yaşanan olaylar sonucunda soyut (fantastik) mekân özelliği kazanmış olan yerler, kurgu içindeki aksiyon ortamının sağlanmasına en fazla yardımcı olan mekânlardır. Romanlarda yer alan mekânlar fiziksel özelliklerine göre değerlendirilmiştir ve her bir romandaki açık ve geniş mekânlar ile açık dar ve kapalı mekânlar kurgu içindeki kahraman üzerinde olumlu ve olumsuz yönde bir etki

bırakmıştır ve bu etkinin ruhi yönden (duygusal) olduğu göze çarpmaktadır. Bu durumda bazı mekânların fiziksel özelliklerinden daha çok kahramanda bıraktığı ruhsal etkiye göre değerlendirilmesini sağlamıştır.

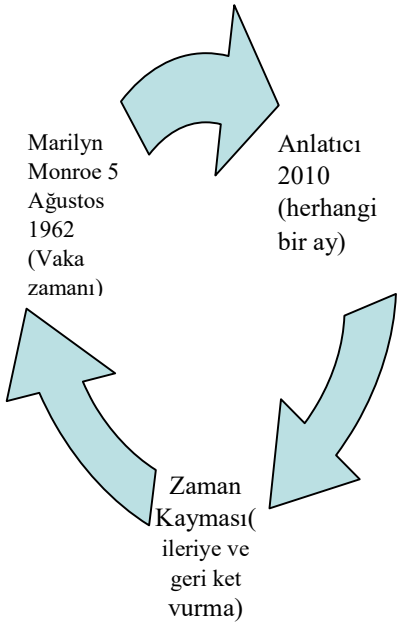
2.2.5. Zaman

Anlatmaya bağlı edebi metinlerde zaman faktörü yazarın yazmış olduğu romanın özelliğine göre farklılık gösterebilmektedir. Çünkü yazılan her romandaki zaman unsuru belirgin değildir. Örneğin tarihi bir konuyu işaret eden vaka parçalarının tesiriyle ortaya konulmuş olan bir roman, belirgin ve kesin bir zamanı işaret ederken, başka bir romanda vaka parçalarının oluşturduğu konular zihni ve fantastik yönüne işaret ettiğinde zaman faktörü belirgin ve kesin olmayabilir.

Nazlı Eray'ın sanat anlayışında fantastik türün özellikleri hemen hemen bütün eserlerinde görülmektedir. Fantastik tarzla yazılmış olan romanlarda zaman unsuru vakaların özelliklerine göre değişiklik gösterebilmektedir. Nazlı Eray'ın bu bölümde incelemesini yaptığımız yedi romanında bulunan tarihsel şahsiyetlerin hayatından bölümler, fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak kurguda yer almaktadır. Bu doğrultuda bu bölümde yer alan Nazlı Eray'ın romanlarındaki zaman unsuru, belirgin ve kesin olmakla birlikte fantastik türün etkisiyle gelişen vaka parçalarında zaman kaymaları da meydana gelmektedir. Örneğin, bu bölümdeki romanlardan biri olan *Marilyn Venüs'ün Son Gecesi* adlı romanda tarihsel bir şahsiyet olan Marilyn Monroe'nin hayatından bölümler roman kurgusunda yer almaktadır. Marilyn Monroe'nin öldüğü tarih olan 5 Ağustos 1962 yılı kesin ve belirgin bir tarih olarak romanın vaka parçalarından birini oluşturmaktadır. Anlatıcı, fantastik türün özellikleriyle zaman boyutunda meydana gelen kaymalarla Marilyn Monroe'nin ölmüş olduğu 1962 yılının ağustos ayına gider. Nazlı Eray, bu zaman kaymalarını uzam boyutunda yapılan değişimlerle gerçekleştirir. Kısaca bu bölümde yer alan romanların tarihsel şahsiyetlerin hayatından kesitler anlatması sebebiyle belirgin ve kesin bir zaman aralığına işaret ettiği görülmektedir. Ancak romandaki vaka parçalarında yer alan bu belirgin zaman özelliği, fantastik türün etkisiyle meydana gelen zaman kaymalarıyla

birlikte gerçekleştirilir. Bu kaymaların gerçekleşmesinde ve zamanın düzenlenişinde kullanılan geriye dönüş tekniğinin etkisi de vardır. Bu bölümdeki romanların vaka parçalarında yer alan zaman özelliklerinin kurguda kullanılma biçimini *Marilyn Venüs'ün Son Gecesi* adlı roman üzerinden şu şekilde gösterebiliriz:

Şekil 2.1: Romanların zaman döngüsü

2.2.5.1. Sis Kelebekleri

Sis Kelebekleri fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak tarihsel şahsiyetlerden olan Tahir Lütfi Tokay, Mahmut Şevket Paşa, Marie Antoniette ve Rıza Nur'un hayatından kesitlerin anlatıldığı bir romandır.

- **Vaka Zamanı:**

Sis Kelebekleri romanında olayların yaşandığı zaman aralığı 2002 ile 2003 yıllarıdır. Romanda tarihsel bir şahsiyet olan Mahmut Şevket Paşa'nın roman kişilerinden Nazlı ile TV'den haberleri izlediklerinde söyledikleri siyasi görüşler 2002 yılını işaret etmektedir.

Romanda Mahmut Şevket Paşa TV'yi izlediğinde Amerika'nın neden Irak'a saldırmak istediğini Nazlı'ya sorar. Nazlı ise geçen yıl Amerika'nın New York kentine bir saldırı düzenlendiği ve bunun üzerine de Amerika'nın önce Afganistan'a saldırdığını şimdi ise Irak'a saldırmak istediğini söyler. TBMM'nin ise Amerika'nın limanları savaş anında kullanıp kullanmaması için tezkereyi görüştüğünü Mahmut Şevket Paşa'ya anlatır. Romanda Nazlı ile Mahmut Şevket Paşa'nın bu diyaloğundan vaka zamanın 2002 yılının belirli bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır. Ancak *Sis Kelebekleri* romanında tarihsel şahsiyetlerin hayatından bölümler anlatılırken geriye dönüş tekniği kullanılmıştır. Örneğin, 1913 yılında Mahmut Şevket Paşa'nın suikasta uğradığı vaka parçasına yer verilmiş ve Nazlı, Firdevs Ana'nın rüyasına girerek 1912-1913'lü yıllarda zaman ve uzam boyutunda yaşanan değişimlerle dedesi olan Tahir Lütfi Tokay'la görüşmüştür. Romandaki bu zaman kaymaları kurgu boyunca devam eder ve Nazlı bu zaman kaymalarının ardından romandaki vaka parçalarının asıl yaşandığı zaman aralığı olan 2002 yılını döner. Kısaca romandaki vaka zamanı 1910'lu yıllar ile 2002 yılı arasındaki zamanı kapsamaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Sis Kelebekleri romanı dört ana konudan oluşmaktadır. Bu konular, Nazlı'nın Mamak çöplüğünde bulunan yer altında Lokman'la ve onun ailesiyle yaşadıkları (6 gün), Nazlı'nın arkadaşı Lale'nin evine Mahmut Şevket Paşa'nın gelmesi sonucunda gelişen olaylar (8 gün), Nazlı'nın Sinop'a gitmesi ve orada Sinop Cezaevi'nde meydana gelen olaylar (7 gün) ve Nazlı'nın hastalığı döneminde doktora gitmesi ve tedavi süresince yaşadıkları (3-4 gün) romanın ana konu evrenini oluşturmaktadır. Birbirinden bağımsız özellikler gösteren bu konuların anlatma zamanı geriye dönüşler çıkarıldığında toplamda 25 gün gibi bir zaman dilimini kapsamaktadır.

2.2.5.2. Farklı Rüyalar Sokağı

Farklı Rüyalar Sokağı adlı roman fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak Eva Peron'un hayatının anlatıldığı bir eserdir.

- **Vaka Zamanı:**

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda Eva Peron'un hayatı anlatılırken geriye dönüş tekniğinden yararlanılmıştır. Romanda Anlatıcı, uzam ve zaman boyutunda yapılan yolculuklarla 1952 yılının Arjantin'ine gider. Eva Peron'la konuşur. Fantastik türün özelliklerinden biri olan bu durum, kurgu içinde roman boyunca devam eder. Romanda Anlatıcı'nın göz rahatsızlığı için doktora gitmesi, Anlatıcı'nın eski başbakan olan melekle Eva Peron hakkında konuşması, Mehmet Ali Bey'in klonlaması ve Anlatıcı'nın Neyyire Hanım ile yaşadıkları gibi konular yer almaktadır. Romanda geriye dönüşlerle beraber oluşan vaka parçalarının zamanı 1952 yılından 2007 yılına kadarki zaman aralığıdır.

- **Anlatma Zamanı:**

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda yer alan vaka parçalarındaki geriye dönüşler ile uzam ve zaman boyutundaki değişimler çıkarıldığında romanın anlatma zamanı 19 gün gibi bir zaman aralığını kapsamaktadır.

2.2.5.3. Kayıp Gölgeler Kenti

Kayıp Gölgeler Kenti adlı roman fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak oluşturulmuştur. Romanda Joseph Stalin'in ve Franz Kafka'nın hayatından yansımalara yer verilirken Stalin'in yakın çevresinde bulunan insanların hayatından bölümler de romanın kurgu evrenini oluşturmaktadır.

- **Vaka Zamanı:**

Kayıp Gölgeler Kenti adlı roman iki ana konudan oluşmaktadır. Bu konular Anlatıcı'nın Prag şehrine gitmesi sonucu yaşadıkları ile Anlatıcı'nın Seul şehrine gittiğinde gerçekleşen olaylardır. Romanda Anlatıcı tarihsel bir şahsiyet olan Joseph Stalin'in hayatına, hem geçmişten gelen yüzler aracılığıyla hem de uzam ve zamanda yapılan değişimlerle Anlatıcı'nın Joseph Stalin'in yaşadığı zaman aralığına gitmesi sonucunda yer verilir. Romanda, Joseph Stalin'in yaşadığı dönemde meydana gelmiş olan vaka

parçalarından belirgin ve kesin zamanı gösteren tarihler (1917-1953 arası) verilerek anlatılır. Anlatıcı, Seul şehrinde yaşadığı anı parçalarına geriye dönüş tekniği kullanarak yer verir. Anlatıcı kurgu içinde Prag şehrine Seul'den sonra gittiği belirmektedir. Kısaca *Kayıp Gölgeler Kenti* romanında yer alan vakaların zamanı, geriye dönüşler de dikkate alındığında 1917 yılı ile 2008 yılı arasındaki zaman aralığını kapsamaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Kayıp Gölgeler Kenti adlı roman iki ana konu öbeğinden oluşmaktadır. Bu konular Anlatıcı'nın Prag şehrine gitmesi sonucu yaşadıkları (10 gün) ile Anlatıcı'nın Seul şehrine gittiğinde gerçekleşen olaylar (5-6 gün) şeklindedir. Romandaki bu iki ana konunun oluşturduğu vakaların anlatma zamanı geriye dönüşler çıkarıldığında toplamda 16 gün gibi bir zaman aralığını kapsamaktadır.

2.2.5.4. Marilyn Venüs'ün Son Gecesi

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı roman Marilyn Monroe'nin hayatından kesitlerin anlatıldığı fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak oluşturulmuş bir romandır.

- **Vaka Zamanı:**

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda uzam ve zaman boyutunda yapılan değişimlerle Marilyn Monroe'nin yaşamından kesitler anlatılmaktadır. Romanda Marilyn Monroe'nin öldüğü tarih olan 5 Ağustos 1962 yılında yaşananlarla alakalı vaka parçaları verilerek belirgin ve kesin zaman aralığı gösterilir. Anlatıcı'nın geceleri ve sabahları başlayan, Marilyn Monroe'nin hayatından kesitlerle beraber ölümünün nedenlerinin anlatıldığı programları izler. Anlatıcı, İvedik Caddesi 7 numaralı evde tanıştığı Meryem adındaki kadının odasının 1962 yılında ölen Marilyn Monroe'nin odasına dönüşmesi ve zaman kaymalarıyla romanda yeni vaka parçalarının oluşturulması, romanın vaka zamanın geriye dönüşlerle 1962 yılından 2009 yılına kadar olan 47 yıl gibi bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Marilyn Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda Anlatıcı'nın geceleri ve sabahları Marilyn Monroe'nin ölümüyle ilgili yayın yapan programları izlemesi, Anlatıcı'nın İvedik Caddesi 7 numaralı evde tanıştığı Marilyn Monroe'ye benzeyen Meryem ve Huriye Hanım'la her sabah buluşup konuşması ve Anlatıcı'nın John Kennedy'nin ölümüyle ilgilenen taksiciyle Seni Seviyorum Pastanesi'ne giderek arkadaşlarıyla buluşması, romandaki vaka parçalarını oluşturmaktadır. *Marilyn Venüs'ün Son Gecesi* adlı romanda yer alan vaka parçalarındaki geriye dönüşler çıkarıldığında anlatma zamanının 12 gün gibi bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

2.2.5.5. Aydaki Adam Tanpınar

Aydaki Adam Tanpınar adlı roman, fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hayatından kesitlerin anlatıldığı bir eserdir.

- **Vaka Zamanı:**

Aydaki Adam Tanpınar adlı roman iki ana konudan oluşmaktadır. Tarihsel bir şahsiyet olan Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hayatının uzam ve zaman boyutunda yapılan değişimlerle anlatılması ve Anlatıcı'nın arkadaşı olan Selami'yle birlikte insanların bütün ömrünü kapsayan bir belleğin saklı olduğu CD'nin peşine düşmeleri, romandaki ana konuları oluşturmaktadır. Romanda Anlatıcı, Tanpınar'ın 1943-1952 yılları arasında yaşadığı Narmanlı Yurdu'ndaki odaya rüyalarında ve Alaboz adlı gecede zaman ve uzam boyutunda meydana gelen değişimlerle gitmesi, Tanpınar'ın hayatındaki vaka parçalarına belirgin ve kesin tarihler vererek anlatması ve Anlatıcı'nın zaman ve uzam değişimleri olmadan Lebon Pastanesi'nde arkadaşı olan garson ile birlikte aynanın içinden çıkan ünlü ve gerçek insanlarla gezi olaylarının yaşandığı tarihlerde (Mayıs-Temmuz 2013) buluşması kurgudaki vaka parçalarının zamanını göstermektedir. Ayrıca romanda Anlatıcı, uzam ve zaman boyutunda yaşanan değişimlerin etkisiyle bulunduğu zamanın tarihini hatırlayamadığında garsonun 14 Mart 2014 yılındayız diye hatırlatması diğer bir belirgin vaka zamanına işaret etmektedir. Özetle, Anlatıcı'nın Ahmet Hamdi

Tanpınar'ın hayatından bölümlere kesin tarihler vererek anlatması, gezi olaylarına atıfta bulunması ve garsonun bulundukları zaman diliminin tarihini Anlatıcı'ya söylemesi, roman kurgusundaki meydana gelen vakaların zamanının geriye dönüşlerle 1945 ile 2014 yılları arasındaki zaman dilimini kapsadığı anlaşılmaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda geriye dönüşlerle meydana gelen zaman kaymaları çıkarıldığında vaka parçalarının oluşturduğu anlatma zamanı 20 gün gibi bir zaman dilimini kapsamaktadır. Çünkü romanın ortalarında Anlatıcı, Ahmet Hamdi Tanpınar'a benzeyen bir adamla girdiği bir diyalogda iki haftaya yakın bir süredir bütün İstanbul'da kendisini aradığını söyler ve bu cümleyi söyledikten sonra gelişen olaylar da dikkate alındığında anlatma zamanının 20 gün gibi bir zaman dilimini işaret ettiği anlaşılmaktadır.

2.2.5.6. Ölüm Limuzini

Ölüm Limuzini adlı roman John Kennedy'nin hayatından kesitlerle beraber uğradığı suikast anının fantastik bir kurguyla anlatıldığı bir romandır.

- **Vaka Zamanı:**

Ölüm Limuzini adlı romanda Anlatıcı'nın John Kennedy'ye 23 Kasım 1963 yılında düzenlenen suikast anını meydana gelen zaman kaymasıyla beraber tekrar yaşaması, Anlatıcı'nın 15 Temmuz 2016 yılındaki darbe girişimi sırasında evindeyken yaşadıklarını, tarih vermeden meydana gelen olaylarla anlatması ve Anlatıcı'nın John Kennedy'nin bedeninde Ankara'nın sokaklarında dolaşırken gittiği berberdeki TV'den ABD'de de yapılan başkanlık seçimlerini Donald Trump'ın kazandığını (8 Kasım 2016) öğrenmesi, kurgudaki vaka parçalarının belirgin zaman dilimleridir. Romanda yer alan olayların vaka zamanı (1963-2016) geriye dönüşlerle 50 yıl gibi bir zaman aralığını kapsamaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Ölüm Limuzini adlı romanda Anlatıcı'nın 15 Temmuz 2016 yılının akşamında yaşadıklarına yer vermesi ve romanın sonlarına doğru 8 Kasım 2016 yılında TV'den Donald Trump'ın seçimi kazanarak ABD'nin başkanı olduğunu öğrenmesi, iki olay arasında 3,5 ay gibi sürenin olduğunu göstermektedir. Ancak roman kurgusunda meydana gelen geriye dönüşler (John Kennedy suikastına uzam ve zaman boyutundaki gidişler) ile anıların hatırlandığı bölümler çıkarıldığında anlatma zamanının 50 (2,5 ay) gün gibi bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

2.2.5.7. Aşk Yeniden İcat Edilmeli

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı roman *The Doors* grubunun solisti ve ünlü rock şarkıcısı olan Jim Morrison ile dünya edebiyatının önemli isimlerinden biri olan Arthur Rimbaud'un hayatından bölümlerin fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak anlatıldığı bir eserdir.

- **Vaka Zamanı:**

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda uzam ve zaman boyutunda yaşanan değişimlerle Anlatıcı, 1970 yılında Los Angeles'ta düzenlenen Jim Morrison'ın konserine gider. Romanda belirgin ve kesin tarihler verilerek Jim Morrison'ın hayatından bölümler kurgu içindeki vaka parçalarını oluşturur. Anlatıcı, fantastik türün özelliklerinin görüldüğü bu zaman kaymaları ve uzam değişimlerinden sonra bulunduğu zaman diliminde yaşadığı yer olan Bodrum'a geri döner. Romanda Anlatıcı'nın Ankara (Vakkas'ın Bahçesi) ve Bodrum arasında mekân değişimleri gerçekleştirmesi de kurgu içindeki diğer bir vaka parçasını meydana getirmektedir. Romanda yer alan vaka parçalarının geriye dönüşler ve zaman kaymalarıyla 1970 ile 2017 arasındaki 47 yıl gibi bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda yer alan konular, uzam ve zaman boyutunda yapılan yolculuklarla anlatılmaktadır. Anlatıcı, Lale'nin evine gelen Jim Morrison'a benzeyen ve hiç konuşmayan bir adamı hastaneye beyin filmi çekilmesi için getirmelerinden sonra Anlatıcı'nın kendini tarot kartlarından fal bakan Arife Hanım'ın evinde bulur ve ardından Anlatıcı Jim Morrison'la buluşur. Bu yaşanan olaylar, Anlatıcı'nın başka bir boyutta olduğu inancına kapılmasına ve zaman algısının değişmesine neden olur. Romanda Vakkas'ın bahçesi ve Arife Hanım'ın evi zaman kavramının fantastik bir özellikte olduğunu göstermektedir. Çünkü Anlatıcı ve arkadaşları yaşlı adamın beyin filmini çektirmeye gittiklerindeki yaşamış oldukları gerçek zamanın bir anda durması ve Anlatıcı'nın kurgu içinde bir türlü hastanede oldukları zaman aralığına gidemediğini dile getirmesi, Vakkas'ın bahçesi ve Arife'nin evinin farklı bir zaman boyutunda olduğunu destelemektedir. Özetle, *Aşk Yeniden İcat Edilmeli* adlı romanda Anlatıcı'nın Bodrum'daki evinde Arthur Rimbaud'u görmesi, Leyla ve arkadaşlarıyla yaşlı adamı (Kubilay) hastaneye götürmesi ve götürüldükten sonra yaşananlar 7 gün, Anlatıcı'nın fantastik özellikler gösteren Vakkas'ın bahçesi, Arife'nin evi, büst ve Jim Morrison'la yaşadıklarıysa 10 gün gibi bir zaman diliminde gerçekleşmektedir. Romanda meydana gelen bu vaka parçalarının anlatma zamanı geriye dönüşler çıkarıldığında toplamda 17 gün gibi bir zaman aralığını kapsamaktadır.

2.2.6. Dil ve Üslup

Nazlı Eray, bu bölümdeki romanlarında duru ve akıcı bir dil kullanmıştır. Eray, romanlarda diyalog tekniğine çok sık yer vererek vaka parçalarının diyaloglarla gerçekleşmesini sağlamıştır. Yazar'ın bu bölümdeki romanlarında ünlü ve gerçek hayattan (tarihsel şahsiyet) kahramanlara kurgu içinde çok sık yer verildiği için onların tarihsel süreçteki mizacına göre eserlerdeki kullandıkları dil birbiriyle benzerlik gösterir. Örneğin, biyografik karakterli bir roman olan *Sis Kelebekleri* romanında tarihsel süreçte Fransa'nın kraliçesi olmuş olan Marie Antoniette kurgu içinde yer alır. Marie Antoniette'nin gerçek kimliğiyle romanda yer aldığı için onun bir kraliçeden beklenen

mizaç ve konuşma tarzına sahip olması gerekir. Nazlı Eray da *Sis Kelebekleri* romanında roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın Marie Antoniette ile karşılıklı konuşmalarında bir kraliçeden beklenen konuşma tarzındaki kibarlık görülebilmektedir.

Üslup dilden ayrı düşünülemez. Her ikisinde de birbirini tamamlayan özellikler yer almaktadır. Romanda yer alan üslup, dilin oluşturmuş olduğu ağ kümeleriyle okuyucunun duyularını harekete geçirir. Çünkü üslup zarif ve anlamca zengin olan bir dokuya sahiptir.[226]

Nazlı Eray'ın bu bölümde incelemesini yaptığımız biyografik karakterli romanlarında kendine has sanat anlayışı içinde romanlarının dil ve üslup atmosferini oluşturmuştur. Eserlerinde duru, akıcı bir dil kullanan Eray, devrik, eksiltili, ikileme, samimi hitap ve deyim cümlelerine yer vermiştir. Ayrıca yazar, argo cümleleri, tasvirci (betimleyici) anlatımı, mizahı, çağrışımsal göndermeleri ve yabancı cümleleri de romanlarında sıklıkla kullandığı görülmektedir.

- **Devrik, İkileme, Eksiltili, Samimi Hitap ve Deyim Cümleleri,**

Sis Kelebekleri, Farklı Rüyalar Sokağı, Kayıp Gölgeler Kenti, Marilyn Venüs'ün Son Gecesi, Aydaki Adam Tanpınar, Ölüm Limuzini ve Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanlarda sırasıyla devrik, eksiltili, ikileme ve samimi hitap cümlelerine yer verilmiştir.

> "*Koşarak çıktım Narmanlı Yurdu'nun avlusundan*." (*Aydaki Adam Tanpınar* s.96)
>
> "*Oysa yavaş yavaş yakınlaşmaya başladığım bu yeni kent çok farklıydı*." (*Kayıp Gölgeler Kenti* s.14)
>
> "*Sabunlar, mor badem şekerleri, hayalet bademler, gül suyu, ufak tefek gümüşler, yuvarlak karıca duaları…*" (*Ölüm Limuzini* s.81)

[226] Philip Stevick, *Roman Teorisi*, Çev. S. Kantarcıoğlu, 4. Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara 2017, s.198.

"*Kuzum Allah aşkına, bu kitaplar birbirini tamamlıyor mu, yani aralarında bir bağ falan mı var?*" (*Sis Kelebekleri* s.85)

"*Hay Allah, doğru ya dedi Neyyire Abla. Ayıkla pirincin taşını. İşin içinde ev olmasa bir dakika yormam kafamı*." (*Farklı Rüyalar Sokağı* s.94)

- **Argo, Tasvirci (betimleyici) Anlatım, Mizah, Çağrışımsal Göndermeler ve Yabancı Cümleler**

Sis Kelebekleri, Farklı Rüyalar Sokağı, Kayıp Gölgeler Kenti, Marilyn Venüs'ün Son Gecesi, Aydaki Adam Tanpınar, Ölüm Limuzini ve Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanlarda sırasıyla argo, tasvirci (betimleyici) anlatım, mizah, çağrışımsal göndermeler ve yabancı cümlelere kurgu içinde yer verilmiştir.

"*Partime laf yok, puşt! diye haykırdım*." (*Sis Kelebekleri* s.13)

"*Çoktandır unutmuş olduğumu sandığım mekân, bu 1960'lı yıllardan kalma bellek parçası, dağılmaya yüz tutmuş bir güve kanadı gibi karşımdaydı işte.*" (*Marilyn Venüs'ün Son Gecesi* s.147)

Sis Kelebekleri adlı romanda yazar mizaha yer vermiştir. Roman kişilerinden biri olan Nazlı, geçmişten bir yüz olarak roman kurgusuna dâhil olan Mahmut Şevket Paşa'ya bir telefon alır. Mahmut Şevket Paşa kendisine alınan telefona hayretler içinde bakar. Bir mühlet sonra telefon çalmaya başlar ve telefonda çalan müzik mehter marşıdır. Nazlı Eray, Osmanlı Devleti'nde sadrazamlık yapmış bir insana kurgu içinde yer vermiş ve bulunduğu zamanın teknolojik özelliklerini yansıtan cep telefonunu geçmişten gelen bir yüz olan Mahmut Şevket Paşa'ya kullanması için verdiğinde telefonda Osmanlı Devleti'nin önemli marşlarından biri olan mehter marşının çalması, okuyucuyu gülümseten bir mizahın varlığını hissettirmektedir.

"*Paşanın numarasını kendi telefonunda tuşladı. Mahmut Şevket Paşa'nın telefonundan mehter marşı çalmaya başladı*." (s.143)

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romanda Anlatıcı, Jim Morrison'ın büstünü bir psikoloğa götürür. Büst psikoloğun yanında kendisine yöneltilen soruların hiçbirini cevaplamaz ve sessiz bir şekilde oturur. Psikolog, büstün konuştuğunu iddia eden Anlatıcı'nın psikolojik sıkıntılarının olduğunu düşünür. Anlatıcı, psikoloğun odasından büstle beraber çıktığında ona serzenişte bulunur. Büste, konuşmadığından dolayı doktorun kendisini deli sandığını belirtir ve doktorun karşısında taş gibi durdun diyerek büste bağırır. Büst ise kahkaha atarak Anlatıcı'ya zaten taştan olduğunu söyler. Nazlı Eray, taştan yapılmış olan büstün fantastik özellikler göstererek konuşmasını ve doktorun yanında konuşmadığındaki durumunu taşla ilişkilendirerek, okuyucunun yüzünde gülümseten bir mizahın uyanmasını sağlamaktadır:

> "*Allah cezanı versin, dedim. Şu yaptığın nankörlük. Bir konuşsan pek çok şey açığa çıkacak, şu karmakarışık giden olayların gidişatı düzelecek. Ama sen sustun. Taş gibi durdun.*
>
> *Büst bir kahkaha patlattı. Taşım zaten!*
>
> *Allah cezanı versin!*" (s.207)
>
> "*Bir Jean-Christophe Grangé romanı kadar kan dondurucuydu. Sayfaları şöyle çeviririrdim. Kennedy'nin morgda çekilmiş, donuk donuk ileri bakan gözleri açık fotoğrafını gördüm.*" (*Ölüm Limuzini* s.49)
>
> "*Here I am! diye bağırarak geldi yanıma.*" (*Farklı Rüyalar Sokağı* s.118)

2.2.7. Bakış Açısı ve Anlatıcı

Edebi metinlerde kullanılan bakış açıları anlatılmak istenilen olay ya da duruma göre değişebilmektedir. Bu olay ya da durumun anlatılması, eseri vücuda getiren yazara bağlıdır. Bir eserde anlatıcı yaşanan olayların hepsine şahit olabileceği gibi sadece gördüğünü anlatan bir gözlemci konumunda da olabilir. Ayrıca anlatıcı, eserde ilahi bir varlık konumuna gelerek her şeyi gören, bilen, duyan ve hisseden biri olarak da yer alabilmektedir. Anlatımdaki bu bakış açıları ise ben ve o zamirleriyle gerçekleştirilmektedir.

Nazlı Eray'ının bu bölümde yer alan biyografik karakterli romanlarında ben (1.tekil) anlatıcı bakış açısı vardır. Eserlerde, anlatıcı olayların hepsine şahit olan ve olayları yaşayan konumundadır.

Sis Kelebekleri adlı romanda fantastik türün özellikleriyle şekillenen vaka parçalarında ben (1.tekil) anlatıcı kullanılmıştır.

> "*Tezgâhtarın beni çırılçıplak soyan bakışları altında dükkândan çıktım. Kuyruk gene peşimdeydi. Sıhhiye'ye doğru yürüyordum. Bildiğim bir kulüp olsa, diye geçirdim aklımdan. Ya da lüks bir otelin lobisine gitsem*." (s.167)

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanın başlarında gözlemci bakış açısına yer verilirken ilerleyen bölümlerdeki gelişen olaylarda ben (1.tekil) anlatıcı kullanılmıştır.

> "*Doktor Pedro Ara asistanı Pepe ile çalışıyor, ofisinde oturuyor, anatomi kitaplarını okuyor ve anı defterine bazı notlar alıyordu. Evita, Doktor Ara'ya ayrılmış olan bu bölümün yanındaki odaydı*." (s.13)

> "*Gece olsun diye sabırsızlanıyordum. Onun geleceği saate kadar da uyuyamaz oldum. Gelmez diye başucumdaki lambayı da açmıyordum. Karanlıkta bekliyordum onu.*" (s.58)

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanındaki yaşanan olaylarda ben (1.tekil) anlatıcı bakış açısının varlığı göze çarpar.

> "*Genç narin bir kadın oturuyordu sandalyede. Bana bakarak gülümsedi ve hafifçe selam verdi. Tanıyordum onu, bu yüzü çok iyi biliyordum ama birden çıkartamamıştım kim olduğunu. Yaşadığım olaylar kafamı karıştırıyor, ruhumu allak bullak ediyordu.*" (s.119)

Marilyn Monroe Venüs'ün Son Gecesi adlı romanda hem ben anlatıcı hem de gözlemci bakış açısının varlığı göze çarpmaktadır. Romanda genel olarak ben (1.tekil) anlatıcının ekseninde olaylar şekillenirken kurgu içinde yer alan TV programlarında ise gözlemci bakış açısı kullanılmıştır.

"*Bir şeyler yiyip bir kahve içtim. Çıktım dışarıya. Hava buz gibiydi. Atkımı boynuma dolandım. Taksi kapıda bekliyordu. Şoför dışarı çıkıp bana kapıyı açtı.*

Günaydın dedi.

Sesinden çok heyecanlı olduğunu anlamıştım." (s.161)

"*İnce yüzlü, esmerce, saçları dökülüp alnı açılmış, uzun favorileri sakal gibi yanaklarına doğru uzayan, kalınca dudaklarının çevresinde ufak bir sakalı ve bıyığı bulunan bir adam stüdyoya girmiş, Sarışın'ın karşısına oturmuştu. Genç sayılırdı. Bu uzun favoriler ve ufak sakal ve bıyık zamanın modasına uygun bir şey olmalıydı.*

Bayan Kahkaha, hoş geldiniz Bay Grandison dedi. Savcı yardımcısının asistanısınız.

Evet dedi Lionel Grandison." (s.129)

Aydaki Adam Tanpınar adlı romanda meydana gelen olaylarda ben (1.tekil) anlatıcı bakış açısı kullanılmıştır.

"*Kalbim duracak gibi! Uzanıp aldım telefonumu, beni arayan numaraya baktım. Görünmeyen bir numaraydı. Hala çalıyordu telefon. Tuşa dokunup heyecanla Alo? dedim. Karşı taraftan bir erkek sesi, Alo? dedi. O olmalıydı bu. Tanpınar*." (s.85)

Ölüm Limuzini adlı romanda yaşanan olaylarda ben (1.tekil) anlatıcı bakış açısının varlığı göze çarpmaktadır.

"*Başkanlık limuzinindeki yerimdeydim. Başkan Kennedy'nin 45 numara ayakkabılarının dibinde bir yerde. Arabanın döşemesine adeta yapışmış, kurşun seslerini bekliyordum*." (s.114)

Aşk Yeniden İcat Edilmeli adlı romandaki vaka parçalarında ben (1.tekil) anlatıcı bakış açısı kullanılmıştır.

> "*Aklıma Arife'nin orası gelmişti. Koşarak oraya gittim, merdivenleri ikişer ikişer çıktım. Sofada Ercin'le çarpıştım. Jim Morrison balkonda oturmuş, iskelenden gelen geçeni seyrediyordu.*
>
> *Buradasın! diye bağırdım.*
>
> *Buradayım, dedi…*" (s.123)

2.2.8. Anlatım Teknikleri

Romanın teknik bir yapısı vardır. Yazar, "nasıl anlatacağım?" sorusunun cevabına uygun bir bakış açısı belirledikten sonra yazdığı romanda yansıtmak istediği sahnelerin tasvirini ve duyguların diyaloğunu, anlatma teknikleriyle gerçekleştirir.

Nazlı Eray, bu bölümdeki romanlarında diyalog tekniğine fazlaca yer vererek romanlardaki vakaların gelişimini genellikle diyaloglar vasıtasıyla sağlamıştır. Ayrıca romanların kurgu atmosferi, tarihsel şahsiyetlerin hayatından yansımalarla oluşturulduğu için Eray, montaj tekniği ile geriye dönüş tekniğini de çok sık kullanmıştır.

2.2.8.1. Sis Kelebekleri

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, geriye dönüş, montaj, diyalog, iç diyalog, iç monolog, bilinç akımı ve iç çözümleme gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

Sis Kelebekleri adlı romanda Anlatıcı konumundaki roman kişisi gözlemlediği olayları anlatırken aktarma pozisyonundan sıyrılarak söylediklerini sahne haline getirir.

"*Doktorun karşısında oturuyordum. Muayenehanenin içinde her zamanki o dingin hava, doktorla benim aramda dolanıp duruyordu. Doktor, önündeki tahlilleri inceliyor, bilgisayara geçiriyordu onları.*

Nasıl buldunuz tahlilleri doktor?

Çok iyi, dedi." (s.228)

- **Tasvir Tekniği:**

Romanda Nazlı Eray meydana gelen olayların okuyucunun zihninde daha iyi canlanabilmesi için bu tekniği kullanır.

"*Tuhaf, yarı karanlık ve havasız, hiç bilmediğim, kentin dış taraflarındaki bir kapalı garajın en alt katındaki morarmış bağırsak bölümlerini anımsatan bir yerde, tek kanadı koparılmış bir pervane gibi koşup duruyordum.*" (s.9)

- **Özetleme Tekniği:**

"*Jön Türk, İkdam gazetesinin başyazarı, dedem Tahir Lütfi Tokay karşımda duruyordu. Sadrazam Mahmut şevket Paşa'nın 1913 yılındaki katlinden sonra yakalanıp, Bahricedid Vapuru ile Sinop'a getirilmiş ve uzun yıllar cezaevinde kalmıştı.*" (s.33)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

Nazlı Eray, kurgu içinde meydana gelen olayların çağrıştırdığı durumlar neticesinde geriye dönüş tekniğini anısal olayları tetikleyen bir unsur olarak kullanır.

"*İşte şimdi bu beyaz pamuklu pijamam, bana ilkbaharda yaşadığım o geceleri anımsatmıştı.*" (s.98)

- **Montaj Tekniği:**

Nazlı Eray *Sis Kelebekleri* adlı romanında tarihsel süreçte var olmuş olan insanlara gerçek kimlikleriyle yer verir. Yazar böylelikle hayatlarını anlattığı kişiler ile ilgili alıntılar yaparak söylediklerinin gerçekçiliğini arttırır.

> "*Karımın üzerine yürüdüm. Vay sen misin yürüyen? Bana bir tokat vurdu. Gözüm döndü, hayvanlaştım. Bir iyice dövdüm. Ama tam. Tokat, tekme! Kaldırıp yere çaldım. Hatta hırsımı alamamışım, burnunu da hart diye köpek gibi ısırmışım.* (s.25)
>
> Rıza Nur, *Hayatım ve Hatıratım*" s.474

- **Diyalog Tekniği:**

"*Nereye takıldı gözün öyle? diye sordu.*

Bak birisi geldi, sana sesleniyor, dedim.

Hani nerede?

Şuradaydı. Gitmiş galiba…" (s.35)

- **İç Diyalog Tekniği:**

Roman kişilerinden biri olan Nazlı, iç konuşma şeklinde düşüncelerini dile getirir ve bu düşünceleri dile getirirken söylediklerini onaylayan bir tutum takınarak iç diyalog tekniğini kullanır.

> "*Acaba dedem burada yatarken, yıllar; uzun yıllar sonra torununun buralara gelip, onun varlığını buralarda böyle hissedeceğini hiç düşünmüş müydü?*
>
> *Sanmıyorum.*" (s.84)

- **İç Monolog Tekniği:**

Romanda Nazlı Eray iç monolog tekniğini kullanarak roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın olaylar karşısındaki tepkisini okuyucuya aktarır.

> "*İçimden, şişmanlayıp file döneceğim. Başıma bu da mı gelecekti, diye düşündüm*." (s.29)

- **Bilinç akımı Tekniği:**

Sis Kelebekleri romanında yaşanan uzam ve zaman boyutundaki değişimler roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın kafasının karışmasına neden olur. Zaman kavramını yitiren Nazlı sayıklama şeklinde bir zamansızlığın içinde olduğunu düşünmeye başlar. Nazlı Eray'da romandaki fantastik özelliklerin bir sonucu olan zamansızlık kavramını anlatabilmek için bu tekniği kullanır.

> "*Bugün yarın mıydı? Dün, bugün mü olmuştu? Yoksa yüzyıl öncesinde miydim? Orada, balkonda mıydım, ondan da emin değildim*." (s.40)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

Nazlı Eray *Sis Kelebekleri* romanında karakterlerin mizacını oluşturan özelliklerin nedenlerini açıklayabilmek için bir gözlemci gözüyle iç çözümleme tekniğini kullanır.

> "*...Ama Pala hâlâ buradaydı. Yirmi beş yılını geçirdiği cezaevinden ayrılamıyordu sanki. Yaşamının bir parçasıydı burası, belki de tümüydü; anımsadığı sayısız olay vardı, hepsi de acıklı şeylerdi, ama Pala onları büyük bir içtenlikle anlatabiliyordu; sistemin bir parçası olmuştu, bu çarkın içinden kurtulamıyordu; şimdi de boş cezaevinde turistleri gezdiriyor, orada mahkûmlarla geçirdiği yirmi beş yılını, anılarını anlatıp duruyordu*." (s.32)

2.2.8.2. Farklı Rüyalar Sokağı

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, özetleme, montaj, diyalog, iç diyalog, iç monolog ve iç çözümleme gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Camın arkasındaki yatakta genç bir erkek yatıyordu. Derin bir uykudaydı. Başını hafifçe bize doğru döndürdü. Göz kapakları titredi bir an. Uyunacak gibi oldu ama uyanmamıştı.*

Aman Tanrım diye fısıldadı Makbule Hanım.

Döndüm ona, Mehmet Ali Bey'in gençliğimi diye sordum.

Hayır dedi Makbule Hanım." (s.53)

- **Özetleme Tekniği:**

"*Asıl adı Raul Damonte idi. Copi onun takma adıydı. Oyun 1969'dan beri dünyada oynuyor. Copi 22 Kasım 1939'da Buenos Aires'te doğdu. 14 Aralık 1987'de Paris'te AIDS'ten öldü, dedi*." (s.229)

- **Montaj Tekniği:**

"*Gözlerim televizyondaydı. Madonna, ünlü müzikalin unutulmaz şarkısını söylüyordu.*

Don't Cry for Me Argentina." (s.75)

- **Diyalog Tekniği:**

Farklı Rüyalar Sokağı adlı romanda Nazlı Eray diyalog tekniğine çok sık yer vererek yaşanan vakaların diyaloglar üzerinden gerçekleşmesini sağlamıştır.

"*Bakın, bu çok güzel bir tül.*

Ama o biraz kalın. Işığı az geçirir. Hiçbir şey göremem.

Yok, yok. Çok ince bir tül bu.

Şu nasıl?

En çok sattığımız cins, çok güzel efendim. Bakın, incecik." (s.28)

- **İç Diyalog Tekniği:**

Nazlı Eray romanda meydana gelen olayların roman kişisi üzerindeki ruhsal etkilerini karşılıklı iç konuşmalarla dile getirilir.

"*Korkuyorum. Çaresizim. Küçük parmağıma bir mandal takıldı. Acaba bir kemerle bağlı mıyım? Galiba*." (s.119)

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Bakıyordum ama hiçbir şey görmüyordum gene, "Acaba kör mü oldum? düşüncesi gene gelip geçti beynimden.*" (s.182)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

Nazlı Eray, roman kişileri üzerinden *Farklı Rüyalar Sokağı* adlı eserde karakterlerin yaptıkları sonucunda meydana gelen olayları gözlemleyerek onlarla ilgili geçmişe dönük genel yargılarda bulunur.

"*Onu dikkatle izliyordum. Aslında doğar doğmaz bir kapana sıkıştırılmıştı. Bir kadınla nikâhlıydı, bir evin reisiydi. Sorumlulukları vardı. Belki hiç seçmeyeceği bir yaşamın içine yerleştirilivermişti bir anda*." (s.90)

2.2.8.3. Kayıp Gölgeler Kenti

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, mektup, özetleme, geriye dönüş, montaj, diyalog, iç diyalog, iç monolog ve iç çözümleme gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Yaşını tam kestirememiştim kızın. Yüzü çok güzeldi, ilgimi çekmişti. Ufak bir ağzı, kahverengi yumuşak gözleri vardı. İnce parmaklı elleriyle uzun kollu yün fanilaya ustaca katlayıp kutusuna yerleştirmişti.*

Kısa kollu alın. Rahattır, omuzlarınızı da korur.

Soğuk bir ülkeye gidecektim de… diye mırıldandım." (s.13)

- **Tasvir Tekniği:**

Nazlı Eray romanda meydana gelen olayın niteliksel özelliğindeki olağanüstülüğü anlatabilmek için tasvir tekniğini kullanır.

"*Hotel Ambassador'daki makinemin başına geçtim. Makine ona uzattığım üç yüz kuronu aç bir kedinin süt kaymağını yalaması gibi bir anda yiyip yuttu*." (s.164)

- **Mektup Tekniği:**

"*Sevgili Noçka,*

Bugün senin şehre uzun uzun baktım. Hani şu kartpostalın üstündeki rüya şehre. Kuleler gökyüzünün uçuk pembe ve mor rengine karışıyor, sis hafiften dantelden örgü bir eldiven gibi yer yer şehrin ince parmaklı eline geçiyordu…"(s.175)

- **Özetleme Tekniği:**

"*Ünlü ressam Paul Gauguin Tahiti'ye gitmeden önce Mucha ile tanışmış, Tahiti'den döndüğünde de Mucha'nın stüdyosunu paylaşmıştı. Prag ve Münih Akademileri'nde eğitim gören Mucha, uzun yıllar Viyana ve Paris'te yaşamıştı*." (s.28)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

Romanda Anlatıcı'nın yaşadığı olaylar ve unsurlar geçmişe dönük anıların hatırlanmasına neden olmaktadır. Nazlı Eray'da bu anılara yer verebilmek için geriye dönüş tekniğini kullanır.

> "*Aslında çiçek reçelli sıcacık palaçinka yemeye ihtiyacım vardı. Şöyle, yıllar önce, Ankara'ya ilk geldiğimde anneannemin bana devlet dairesine giderken her sabah pişirip sıcacık yedirdiği, çilekli ve pudra şekerli palaçinkadan*." (s.42)

- **Montaj Tekniği:**

Kayıp Gölgeler Kenti adlı romanda ünlü ve gerçek hayattan kahramanların hayatından bölümler onların gerçek yaşamındaki diğer insanların kurguya dâhil olmasıyla anlatılır. Eray, bu anlatım sırasında söylenenlerin doğruluğuna kanıt oluşturmak için bazen montaj tekniğini kullanmaktadır.

> "*Fraulein Felice Bauer. 13/8'deki apartmandan içeriye girdiğimde bir masada oturuyordu. İlkin bir hizmetçi kız zannettim onu. Onun için hiç merak etmedim kim olduğunu, ama onun orada olması da beni hiç rahatsız etmedi. Kemekli, boş bir yüz, yani bomboş duruyor. Boşluğu hemen belli oluyor. Uzunca bir boyun. Bluzu sanki aceleyle üstüne geçirilmiş. Yavan bir giyim tarzı. evcil bir duruş. Burun sanki kırık gibi. Sarı çirkin bir saç. Çıkık bir çene.* (s.86)
>
> Franz Kafka, *Günlükler*."

- **Diyalog Tekniği:**

> "*Oraya gitmeliyim Liu, dedim.*
>
> *İlginizi mi çekti?*
>
> *Evet. Görmeliyim orayı.*
>
> *Sizi götüreyim, dedi Liu. Ama uzak buraya. Çok uzak.*

Olsun gidelim." (s.19)

- **İç Diyalog Tekniği:**

"*Glamourpuss bu muydu acaba? Olabilirdi. Bir takma addı Glamourpuss. Böyle birisi olmalıydı. Alımlı.*" (s.77)

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Acaba kim arıyordu beni cep telefonumdan? Ben onun, çantamın bir köşesindeki varlığını bile unutmuştum.*" (s.194)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

Nazlı Eray, romanda yaşanan olaylar sonucunda bir kadının yaptıklarının nedenini anlatabilmek için iç çözümleme tekniğini kullanır.

"*Yevgenia bir canavarla evlenmişti ama sevmişti onu. Yezhov kendini kurtarmak için onu feda etmişti. Kadın, çocuğunu kurtarmak için ölmüştü. O karmakarışık, korkunç törer döneminde, yalnızca kadınlığını yaşamak, eğlenmek ve belki de dehşeti böyle unutmak istemişti*." (s.207)

2.2.8.4. Marilyn Venüs'ün Son Gecesi

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, geriye dönüş, montaj, diyalog, iç monolog, bilinç akımı ve iç çözümleme gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Yerde bir kilim vardı. Zaman sanki yemişti onu, eskimişti, rengi belli değildi. Mangal muşambanın üstünde duruyordu. Muşambanın bir iki yerinde yuvarlak yanıklar gördüm. Mangalı karıştırırken kömür ateşi sıçramış olmalıydı. Huriye Hanım kahveyi kabartmıştı.*

Göbekli kahve oldu dedi. Köz Kahvesi." (s.45)

- **Tasvir Tekniği:**

"*Sabaha karşı şu saatte, bu kış gecesinin içinde, benimde geçmişimin unutulmaz bir parçası olan yılları, olayları, anılarımda onlarca şeyi ekranda konuşturarak, hayatımı, düşüncelerimi, ilk gençliğimi pat! diye getirmiş, duygularımı bir Amerikan mikserinde çırpar gibi çırpmıştı. Hayat denen olayın derin anlamını ve gölgelerini bir an için, bir bohça gibi önüme açmış, beni derinden sarsmayı ve etkilemeyi başarmıştı*." (s.27)

- **Özetleme Tekniği:**

Nazlı Eray, tarihsel süreçte gerçekliği olan bir olayı anlatırken olayın kısa özetini vermek için özetleme tekniğini kullanır. Böylelikle asıl olayın yaratmış olduğu gerilim atmosferinden okuyucunun uzaklaşması önlenir.

"*Karşımdaki, Beşinci Helena Çıkmazı'ndaki 12305 numaralı evde Marilyn'in yardımcılığını yapan, cinayet gecesi olanların bütün ayrıntısını bilen ve hiçbir zaman konuşmayan, Dr. Greenson'ın Marilyn'in evine gözcü olarak yerleştirdiği söylentileri dolaşmış olan Eunice Murray'dı!*" (s.29)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

Romanda anısal özelliklerin bir rüya içinde anlatılması sırasında geriye dönüş tekniği kullanılır.

"*Yorulmuşum, dalıp gittim. Lefter'in Meyhanesi'ndeydim. O çok eskilerden kalma yarı karanlık dünyada. Köşedeki laterna yavaş yavaş çalıyordu…*" (s.147)

- **Montaj Tekniği:**

"*Tanrıça diye bir kitap. Bir İngiliz gazeteci uzun araştırmalar sonucu kaleme almış. Marilyn'in hayatı, filmleri, aşkları ve sır ölümü dedi. Çok ilginç bir poliseye roman gibi, elimden bırakamıyorum.*" (s.212)

- **Diyalog Tekniği:**

"*Kim biliyordu sizce?*

Robert Kennedy biliyordu mutlaka. Başkan biliyordu dedim.

Biliyorlar mıydı diye hayretle sordu.

Öğrenmişlerdir. Onlar biliyorlardır dedim." (s.110)

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Acaba otopsi raporu da yeniden gündeme gelmiş miydi?*" (s.56)

- **Bilinç Akımı Tekniği:**

Romanda yer alan olaylar içindeki fantastik unsurların gerçek mi düş mü olduğunun ayırt edilememesi durumu üzerine bilinç akımı tekniği kullanılmıştır. Eray böylelikle yaşananları olasılıklı bir hale sokarak yorumu okuyucuya bırakır.

"*Neydi ekrandaki, canlı yayındaki Marilyn? Konuşan, olayları anlatan diğer insanlar? Nasıl çıkıyorlardı her gece ekrana? Bunlar gerçek insanlar mıydılar? Yoksa geçmişin gölgeleri miydiler?*" (s.128)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

Nazlı Eray, *Marilyn Venüs'ün Son Gecesi* adlı romanında bir gözlemin sonucu olarak roman kişilerinin ruhsal özelliklerinin yansıtılmasında iç çözümleme tekniğini kullanmıştır.

"*... Meryem'i görünce haklı olarak altüst olmuştu. Kitapta yazılanlarla bu hayatta rastladığı tuhaf bir gerçek birbirine karışmış gibiydi onun için, inanılmaz bir şeydi bu; gördüğü kadın gerçekse, okudukları neydi, bütün bunlar karmakarışık etmiş olmalıydı onu. Anlıyordum hissettiklerini.*" (s.206)

2.2.8.5. Aydaki Adam Tanpınar

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, montaj, diyalog, iç monolog, bilinç akımı ve iç çözümleme gibi anlatım tekniklerini kullanmıştır.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Yatağın yanındaki koltuğa oturdum. Sevindin beni görünce Duşize Hanım, solgun mavi gözlerin parladı, yattığın yerde hafifçe sol tarafını kıpırdattın. Kalkıp yanına yaklaştım.*

Bir şey mi istedin Duşize Hanım? diye sordum.

Devam et. Anlat gene diye belli belirsiz fısıldadın." (s.24)

- **Tasvir Tekniği:**

"*... Eski, zamanın eğrittiği, Boğaz'ın rutubetinin sarartıp yeşerttiği eğri büğrü mezar taşları, arkada karanlık bir dünya; birbirine yaslanmış eski kayınvalide ve görümceler gibi eğrilmiş, varisli, romatizmalı, beli ağrıyan, kemiği sızlayan, mezar taşları gözüme çarptı. Sanki eski yaşlı insanlardı bunlar, karanlığın arasından bana öylece bakıyorlardı.*" (s.100)

- **Özetleme Tekniği:**

"*Muhlis Sabahattin'in kızıydı. Ferdi Tayfur'a büyük bir aşkla bağlanmıştı. Ayşe operetinde oynamıştı. 26 Kasım 1939 yılında veremden öldüğünü biliyordum…*" (s.249)

- **Montaj Tekniği:**

Aydaki Adam Tanpınar adlı eser, bir Ahmet Hamdi Tanpınar romanıdır. Nazlı Eray, romanda tarihsel bir şahsiyet olan Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hayatından bölümlere yer verirken anlattıklarının gerçekliğini arttırmak için montaj tekniği kullanır.

> "*...2 Temmuz 1956. Bugün kitabım çıktı ve hayatımın bütün diğer mesut hadiseleri gibi bir türlü sevinmek imkânını bulamadım çünkü para meselelerinin tam krizine geldi.* (s.54)
>
> Ahmet Hamdi Tanpınar
>
> *Günlüklerin Işığında Tanpınar'la Başbaşa*"

> "*Ne içindeyim zamanın,*
>
> *Ne de büsbütün dışında;*
>
> *Yekpare geniş bir anın*
>
> *Parçalanmaz akışında.* (s.197)
>
> ...
>
> Ahmet Hamdi Tanpınar, *Ne İçindeyim Zamanın*"

- **Diyalog Tekniği:**

> "*Pasaj Kızılay'da dedi Selami.*
>
> *Kızılay'da mı? Yerini biliyorsun demek! diye bağırdım.*
>
> *Yeni öğrendim dedi Selami.*
>
> *Ne tarafındaymış Kızılay'ın?*
>
> *Kumrular'ın orada eski bir pasaj dedi Selami.*" (s.37)

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Acaba Arif'i biliyorlar mıydı? Arif'in bir projektörle dolunayın yüzeyine Tanpınar güncesinden sayfaları yansıttığını? Haberleri var mıydı acaba bundan? Bildiklerini sanmıyordum*." (s.67)

- **Bilinç Akımı Tekniği:**

Nazlı Eray, romanda yaşanan olaylar sonucunda karakterlerin tepkisini yansıtırken bilinç akımı tekniğini kullanır.

"*Nerden daldım bu dünyanın içine? Nereden aklıma saplandı bu çok eski olaylar? Niçin ilgilendiriyor beni bu dışlanmışlık, bu sefalet? Ne alakam var bütün bunlarla benim?*" (s.221)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

"*Evet, gidelim dedi garson.*

Bırakmıştı defteri yerine. Odaya son bir kere göz atar gibiydi. Sanki odanın fotoğraflarını çekip beynindeki bir albüme yerleştiriyordu." (s.163)

2.2.8.6. Ölüm Limuzini

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, geriye dönüş, montaj, leitmotiv, diyalog, iç diyalog, iç monolog, bilinç akımı ve iç çözümleme gibi anlatım tekniklerini kullanmıştır.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

Ölüm Limuzini adlı romanda Nazlı Eray olayların meydana getirdiği aksiyondaki gerilimi anlatırken anlatma-gösterme tekniğini kullanmaktadır.

"*Bir hareket hissettim. Barbara'ya baktım. Elinde siyah bir tabanca vardı, bana doğrultmuştu.*

Ne yapıyorsun Barbara? diye şaşkınlıkla sordum.

Kimsin? diye sordu. Yalan söyleme, vururum. Korumlar dışarıda. Söyle kimsin?

Kim olacağım, J. Fitzgerald Kennedy'yim, dedim." (s.147)

- **Tasvir Tekniği:**

"*Arada, bu geçmiş zaman dediğimiz yosunumsu ıslaklığın, insanı bazen rahatsız eden o tuhaf gayya kuyusunun içinden hatırladığı bir ismi bana söylüyordu*." (s.14.)

- **Özetleme Tekniği:**

"*... Yakışıklı Mario Lanza. Ünü çok genç yaşta yakalıyor. Melek sesli şeytan diyorlar Mario Lanza'ya. Onunla çalışmak çok zor. Kaprisli belki. İçimdeki şarkı bitecek diye ödüm kopuyor. Belki iki yıldır böyle bir hafiflik, böyle bir coşku hissetmedim içimde. Mario Lanza. Otuz sekiz yaşındaki ölümüyle dünyayı sarsan tenor.*" (s.32)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

Nazlı Eray, roman kurgusunda aksiyonu sağlayan olayları anlatırken arka fonda geçmişte gezip görülen yerler hakkında da bilgiler verir ve bunu yaparken de geriye dönüş tekniğinden yararlanır.

"*Lulam, gene anılarıma dönüyorum. Gece zamanı. İşte nereleri düşünürüm bilmem. Eskiden birlikte gittiğimiz yerleri, İzmir'i, Bursa'yı, Ankara'nın dış köşelerini, o zamanlar dağ taş olan eski mahalleleri, o güzelim İstanbul'u düşünürüm Lullam.*" (s.97)

- **Montaj Tekniği:**

"*Güvercin uçuverdi. Kanadın açıverdi…*

Anonim" (s.53)

- **Leitmotiv Teknik:**

Kimdi o kız. (s.9-11-12-14-18-21-26-27-34) Roman kurgusu içinde on defa geçmektedir. Anlatıcı adını unuttuğu bir kızı kurgu içinde sürekli olarak sayıklama şeklinde tekrarlayarak o kızın kim olduğunu hatırlamaya çalışır. Böylelikle Nazlı Eray, merak duygusunu ön plana çıkararak okuyucunun romanı okurken daha dikkatli olmasını sağlar.

- **Diyalog Tekniği:**

"*John Fitzgerald Kennedy. Amerika Başkanı…*

Evet, dedi kız. Dünyanın en güçlü liderlerinden biri…

Ama şimdi…

Şimdi ya da geçmiş, dedi kız." (s.118)

- **İç Diyalog Tekniği:**

"*Kimdi, sahi kimdi o?*

Genç miydi? Gençti bence. Acaba bir gün gene rastlayabilecek miydim ona. Bu dünya yüzeyinde görebilecek miydim onu?" (s.27)

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Acaba yirmi küsur yıl önce Gölbaşı'ndaki o yoksul evde bana verilen bu mesajı almamış mıydım? Bu düşünce büsbütün tedirgin etmişti beni*." (s.22)

- **Bilinç Akımı Tekniği:**

Nazlı Eray romandaki fantastik türün özellikleri sonucunda meydana gelen olaylardaki düş ile gerçekliğin kavraması sırasındaki şüpheyi anlatabilmek için bu tekniği kullanır.

"*Kendimi atsam mı arabadan diye düşünüyorum. Bu imkânsız. Bu bir karabasan mı? Bir karabasanın içinde miyim? Hayır, bütün yaşadıklarım gerçek. Hepsi gerçek.*" (s.108)

İç Çözümleme Tekniği:

"*Şoför izliyordu beni. Bir süre vadiyi çepeçevre saran uzun, yemyeşil ağaçlara daldı gözü. Besbelli ölen karısını düşünüyordu. Sessizdi.*" (s.13)

2.2.8.7. Aşk Yeniden İcat Edilmeli

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, montaj, leitmotiv, diyalog, iç monolog ve bilinç akımı gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Balkona çıkmıştık. Karşılıklı koltuklara oturduk. Sabah yeliyle küçük bir Bodrum değirmeninin pervanesi çılgınca dönüyordu.*

Ödümü kopardın, dedi Jim Morrison. Bir an kriz geçiriyorsun sandım. Burası neresi?

Arife'nin evi. Birazdan uyanır, dedim." (s.116)

- **Tasvir Tekniği:**

"*İstanbul'dan Ankara'ya ilk geldiğimde beni sarmalayan o tuhaf yalınlık. Ebe tülbenti gibi şehrin beni kundaklaması. Gövdemde gevşek bir gazlı bez gibi onu hissettim.*" (s.72)

- **Özetleme Tekniği:**

"*O kötü şartlarda bacağının kesilmesi… Hayatının son dönemleri. 1800'lü yıllar. Sömürgeye kaçmış Rimbaud. Ne yaptığı belli değil. Marsilya'da bacağı kesiliyor. Çok genç. Annesine ve kız kardeşine yazdığı mektuplar…*

Sonra kangren. Çok genç yaşta ölümü. Edebiyatı allak bullak etmiş bir şairin yaşamı ve hazin sonu." (s.10)

- **Montaj Tekniği:**

Nazlı Eray romandaki uzam ve zaman boyutundaki değişimin gerçekleşmesi sırasında çalan bu şarkıyla düşselliğin yanına mizahı da katarak okuyucunun yüzünü gülümsetir.

"*Ankara'nın bağları da büklüm büklüm yolları. Ne zaman sarhoş oldun da, kaldıramıyom kolları?*

Anonim" (s.85)

- **Leitmotiv Teknik:**

Ben bir başkasıdır. (s.12-25-34-116) Arthur Rimbaud'a ait olan bu söz roman kurgusu içinde altı defa geçmektedir. Roman kişilerinden biri olan Jim Morrison, Arthur Rimbaud'a ait olan bu sözü kurgu boyunca belli aralıklarla tekrarlamaktadır. Romanda bu sözle gerçek olan ile olmayanın tartışması yapılır. Bu söz kime göre ve neye göre gerçek ya da hayal olduğuna yönelik çağrışımlar barındırmaktadır.

- **Diyalog Tekniği:**

"*Rimbaud'yu sever misin? diye fısıldadım.*

Kimi? Kimi sever miyim?

Arthur Rimbaud'yu?

Hangi Rimbaud?

Fransız şair."

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Aklıma bir şey gelmişti. Bu mermer büst yaşıyor muydu? Acaba yaşayan bir şey miydi bu? Nasıl bu kadar çok şeyi hissedebiliyordu?*" (s.191)

- **Bilinç Akımı Tekniği:**

Romanda gerçeklik ile düşselliğin ayırımındaki kafa karışıklığının yansıtılması sırasında bilinç akımı tekniği kullanılmaktadır.

> "*Geçmişten benim dünyama yansıyan bir hologram mıydı bu? Neydi, tam anlamıyordum. Acaba odanın içindeki çapraşık ve yarı karanlık dünyamda benim yarattığım bir görüntü müydü? Düşünüp duruyordum, şu köşedeki yeşil kadife koltukta oturan, kendi dünyasına dalmış gitmiş, benden belki binlerce kilometre uzakta bir frekans olan Arthur Rimbaud acaba bir rüya parçası mıydı? Değildi.*" (s.23)

Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan yedi romanı tarihsel şahsiyetlerin hayatından bölümler içermektedir. Her bir romanı oluşturan konulardaki vakalarda gerçek hayattan insanların biyografisinden bölümler, fantastik türün özellikleriyle kurgulanmıştır. Romanlarda yer alan ölüm, aşk, cinsellik ve geleneksel inanışlardaki ritüeller kurguların yaygın temalarını oluşturmaktadır. Eserlerde gerçek hayattan insanların kurguya dâhil edilerek gerçek kimlikleriyle yer alması ünlü ve gerçek hayattan insanların romanlarda daha fazla olduğunu göstermektedir. Ayrıca romanlardaki karakterlerin gruplandırılmasında eserlerdeki konumları ile fonksiyonel özellikleri göz önüne alınmıştır. Romanlarda yer alan mekân ve zaman anlık değişimler sonucunda çeşitlilik gösterir. Romanlarda tarihsel şahsiyetlerin hayatından bölümler sıklıkla yer aldığı için belirgin zamana işaret eden tarihler yer alır.

2.3. Fantastik Tür Özelliklerinin Yoğun Olarak Yer Aldığı Romanlar

Bu başlık altında incelenecek olan romanlar on tanedir. Bu romanlar kronolojik sırasıyla *Pasifik Günleri*, *Arzu Sapağında İnecek Var, Yıldızlar Mektup Yazar, Âşık Papağan Barı, İmparator Çay Bahçesi, Örümceğin Kitabı, Aşkı Giyinen Adam, Beyoğlu'nda Gezersin, Halfeti'nin Siyah Gülü* ve *Sinek Valesi Nizamettin*'dir. Fantastik tür özelliklerinin yoğun olarak yer aldığı bu romanlar Nazlı Eray'ın sanat anlayışını yansıtması bakımından önemlidir. Çünkü Nazlı Eray, Türk edebiyatındaki fantastik

türün özellikleriyle romanlarını kurgulayan ve yazarlık serüveni boyunca bu türün özelliklerinden asgari ya da azami düzeyde yararlanarak eserlerini oluşturan bir yazardır. Eray'ın bu bölümdeki romanlarında yer alan her bir konunun vaka parçası fantastik türün sağladığı imkânlar sayesinde oluşturulmuştur. Örneğin, *Aşkı Giyinen Adam* adlı romanda Eray, tarihsel bir şahsiyet özelliği gösteren Eddie Fisher'ı Dürnev Abla'nın tarot kartlarından fırlaması sonucu roman kurgusuna dâhil etmiş ve onun hakkındaki bilgileri hem kendisinden hem çevresinde o dönemde yaşamış olan (1950-1970) insanlardan hem de bir koyun kellesi olan İdris'in ağzından öğrenmiştir. Romanda Eddie Fisher gibi ünlü bir şarkıcının tarot kartlarıyla bakılan fal sırasında kartların içinden çıkması ve Anlatıcı'nın onun hakkındaki birtakım bilgileri bir koyun kellesi olan İdris'ten öğrenmesi roman kurgusundaki vakaların oluş biçiminin fantastik türün özellikleriyle şekillendiğini göstermektedir. *Aşkı Giyinen Adam* adlı roman merkezinde vermiş olduğumuz örnek, bu başlık altında değerlendirilecek olan diğer romanlarda da vardır.

Fantastik tarzın bir romandaki işlevi yazarın hayal gücüne ve sanat anlayışı ile doğrudan ilgidir. Her yazarın kendine has bir mizacı ve sanatını oluşturma tarzı vardır. Hayal edebilmenin sınırsızlığının sunulduğu bir ortam olan fantastik dünya, roman yazarının hayal evreniyle doğrudan ilgilidir. Bu sonsuz hayal dünyası ve düşünce yapısı Nazlı Eray'ın bu bölümdeki romanlarında görülebilmektedir. Örneğin, *Arzu Sapağında İnecek Var* adlı romanda roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın arkadaşı devrimci Mehmet'in bir kaplana dönüşmesi, Mehmet'in bedeninde olan kaplanın cinsel bir çekimle Nazlı'yı arzulaması ve kaplana cinsel bir arzunun odağında olarak kurguda yer verilmesiyle kaplan ile cinsellik arasında bir bağın kurulması, Nazlı Eray'ın hayal gücünün ne kadar geniş olduğunu göstermektedir. Ayrıca *Âşık Papağan Barı* adlı romanda Anlatıcı'nın kalbine bir Opel Vectra marka arabanın saplanması sonucunda birtakım olayların yaşanması, Eray'ın hayal gücüyle fantastik türün sunduğu sonsuz hayal gücü arasında birbiriyle kesişen bir bağlantının olduğu anlaşılmaktadır. Ancak Nazlı Eray, romanlarında ortaya koymuş olduğu bu sonsuz düş evrenini kurgu içinde belli bir mantığa indirgeyerek yapmaktadır. Çünkü gerçek ile düşün bir arada verildiği fantastik eserlerde roman içindeki olay unsurlarının bir bütünlük içinde olması gerekir. Nazlı Eray

da *Âşık Papağan Barı* adlı roman aracılığıyla kalbine saplanan Opel Vectra marka arabanın verdiği acının aslında bilinçaltında yer alan anılarında yaşadıklarının verdiği sıkıntılardan kaynaklanabileceğini belirtir. Bu durumda kalbe saplanan arabanın hayali ya da ruhsal bir olayın yarattığı hissi duygunun sonucu olabileceği ortaya çıkmaktadır. Kısaca fantastik türün özelliklerinden biri olan sonsuz düş evrenini belli bir mantık çerçevesi içinde yer verme özelliği, Nazlı Eray tarafından romanlarında uygulamıştır.

Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan romanlarında düş ile gerçek bir arada verilir. Romanlarda vakaların yaşandığı mekânlar hem gerçek hem de soyut mekân özelliği göstermektedir. Romanlarda gerçeklik olarak toplumsal hayatta meydana gelen aksaklıklar, ekonomik sıkıntılar ve yaşlılık döneminde yaşanan olaylar yer alır. Romanlarda yer alan bu gerçeklik fantastik türün özellikleriyle birlikte verilerek büyülü bir evren meydana getirilir. Örneğin, *Aşkı Giyinen Adam* adlı romanda Anlatıcı bir kasaba gittiğinde orada bulunan bir koyun kellesiyle konuşur. Anlatıcı, kasapta bulunan diğer kellerin de niçin kendisi gibi konuşmadığını sorar. Kasap dükkânında bulunan kelle ise Anlatıcı'ya o kellelerin yurt dışından geldiğini ve bu yüzden İngilizce ve Fransızca gibi diller bildiklerini söyler. Nazlı Eray'ın romanda bir kelle ile konuşması fantastik bir özelliktir ve konuşmayan kellerin ise yurtdışından ithal edilmiş olan hayvanların kelleleri olduğu için konuşamamaları ithal ete yönelik yapılan bir eleştirinin gerçekliğidir. Nazlı Eray, roman kurgusunda hayvan ithalatına kendi sanat anlayışı çerçevesinde büyülü bir gerçeklikle mizah ögesini de katarak yer vermiştir. Ayrıca *Sinek Valesi Nizamettin* romanında da sosyolojik bir özellik gösteren Yaşam Kaç adlı programa katılan Anlatıcı, yaşlılık döneminde insanların ruhsal durumunda meydana gelebilecek değişimlere ve TV'lerdeki programların reyting derdinden dolayı insanları düşürdükleri durumlara bir gerçeklik bağlamında yer verir. Eray, bu gerçekliğin yanında programı sunan kişilerin ünlü futbolcular olan Neymar ve Cristiano Ronaldo ile ünlü şarkıcı Rihanna gibi isimlerden oluşması ve Anlatıcı'nın hem kendi yaşı olan olgunluk yaşlarında hem de 17 yaşındaki gençlik haliyle programa katılması, romandaki fantastik yöne işaret etmektedir. Yazar, yaşlılık konusuna bir programdan yola çıkarak büyülü bir gerçeklikle yer verir. Eray'ın bu özelliği bu bölümdeki romanların hemen hemen hepsinde görülmektedir.

Nazlı Eray'ın bu bölümde inceleyeceğimiz on romanında yer alan konular günlük hayatın içinde yer alan yaşanmışlıklardan (alelade) oluşmaktadır. Romanlarda yer alan konuların oluşturmuş olduğu vaka parçaları fantastik türün özelliklerinin birer yansımasıdır. Romanlarda yer alan vakalardaki atmosferi yaratan, oluşturan ve gelişimini sağlayan fantastik türün özellikleridir. Ancak Nazlı Eray'ın sadece bu bölümde yer alan on romanında değil diğer romanlarında da fantastik türün özelliklerine yer verilmemiştir. Bu bölümdeki romanları diğer bölümdeki romanlardan ayıran en önemli ölçüt, bu on romanın konularını oluşturan vaka parçalarının gelişiminin sağlanmasında fantastik türün etkisi vardır. Kısaca on romandaki yaşanan olaylarda başından sonuna kadar fantastik türün özelliklerinin yansıması görülebilmektedir.

2.3.1. Olay Örgüsü

2.3.1.1. Pasifik Günleri

Pasifik Günleri adlı roman ilk olarak 1981 yılında *Ada Yayınları* tarafından basılmıştır. Nazlı Eray 1977 ve 1978 yıllarında iki defa Pasifik ve Uzak doğu ülkelerine gitmiştir. Yazar, gittiği yerlerdeki izlenimlerinden yola çıkarak fantastik ve bilimkurgusal özelliklerle oluşturmuş olduğu *Pasifik Günleri* adlı bu romanı yazmıştır. Romanda insan dışı varlıklardan oluşan canlılarla (papağan) eşya figürlerinden oluşan varlıkların (buda heykeli, fotoğraf) roman kişilerini oluşturması, Herzog'un kamerasıyla anlık uzam ve zaman boyutunda değişimlerin yaşanması, anlatıcı konumundaki roman kişisinin masalsı bir dile sahip olması, postmodernizm ile üst kurmaca tekniğinden yansımaların varlığı, robot olan anlatıcının Ankara'nın sokaklarında dolaşması, romanın fantastik ve bilimkurgusal özelliklerle şekillenen vaka parçalarından oluşturulduğunu göstermektedir.

Pasifik Günleri adlı roman birbirinden bağımsız (romanın sonlarına doğru bağlantılı) beş konudan oluşmaktadır. Söz konusu konulardan birincisi; Anlatıcı'nın Pasifik ülkelerine gittiğinde orada tanıştığı Victor'un Christie adlı kıza âşık olması ve onunla yaşadıklarını geriye dönüşlerle Anlatıcı'ya anlatması, ikincisi; La Argentina adlı dansın yaratıcısı olan Rozita'nın 1927 yılından Bay Adolfo'yla tanıştıktan sonra 1928 yılında bir turne için

gittiği Tokyo'da Kazou Ono adlı genç bir erkekle tanışması ve Kazou Ono'nun kıskançlıktan dolayı Rozita'yı boğarak öldürmesi, üçüncüsü; Rasputin'e benzeyen sihirbazın Tokyo'da bir gösteri sırasında genç bir kadını bıçak fırlatma oyununda yanlışlıkla öldürmesi, dördüncüsü; Patlamak üzere olan volkanik bir adada yalnız olduğunu düşünen Eski Tutuklu'nun adada bulunan sığır çobanının varlığını öğrenince onu öldürerek yargıç kıyafetleriyle adadan sal yaparak ayrılması, beşincisi; Bay Çang'ı balkondan iterek ölümüne neden olan morfinman Çinli'nin bu olay sonucunda vicdan azabı çekmesi ve kendini morfin vererek morfin bağımlısı olması romandaki beş ana konuyu oluşturur. Romanda yer alan birbirinden bağımsız bu beş konuda yer alan bazı roman kişileri (Kazou Ono, morfinman Çinli, Sihirbaz, Eski Tutuklu) roman sonunda Eski Tutuklu'nun yargıçlığını yaptığı Manila Yüksek Mahkemesi'ne getirilerek yargılanmalarına başlanır.

Pasifik Günleri romanında Eray, klasik roman tekniğiyle roman kurgusunu oluşturmamıştır. Romanda yer alan bu beş ana konu sırasıyla serim, düğüm ve çözüm şeklinde kurgulanarak anlatılmamıştır. Kısaca romanda yer alan bu beş ana konudan her biri roman kurgusu içinde belli bir yere kadar anlatıldıktan sonra kesilerek başka bir konuya geçilmiş ve o diğer konularda bu şekilde anlatılmıştır. Bir döngü halinde tekrarlanarak devam eden bu geçişler roman anlatımı içerisinde hatırlama yoluyla, geriye dönüş tekniğinin kullanılmasıyla ve bir geçiş ögesi olarak kullanılan Herzog'un kamerasıyla sağlanmıştır. Örneğin, anlatıcının Pasifik ülkelerine yaptığı gezi sırasında tanıdığı bir ayağı aksayan Filipinli Victor'un Christie'ye olan aşkını geriye dönüşlerle anlatırken merak duygusunun arttığı bir yerde kesip Kazuo Ono adlı yaşlı bir adamın 1928 yılında çok sevdiği La Argentina adlı dansın yaratıcısı Rozita'yı aşkından ve kıskançlığından dolayı öldürmesi sonucunda gelişen olayların anlatıldığı başka bir konuya geçer. Bu olay geçişleri romanın sonuna kadar devam eder. Romandaki olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Anlatıcı'nın Pasifik ülkelerine yaptığı seyahat sırasında tanıdığı Filipinli olan Victor ile konuşması ve Victor'un anlatıcıya âşık olduğu Christie'yı anlatması.

* Anlatıcı Victor'la Honolulu'yu gezerken çevresinde gördüğü insanların yaşayışının ona Alman sinemasının yönetmenlerinden biri olan Werner Herzog'un bir filmde yaşanan olayları hatırlatması.

* Werner Herzog'un filmindeki Fransız sömürgesi olan terk edilmiş bir adada, bir sığır çobanının belirmesi ve Werner Herzog'un kamerası volkan patlamasının yaşanacağı o ada da çobandan başka bir adamı daha yakalaması.

* Bu yakalanan adamın eski bir tutuklu olması ve onun adada kendinden başka kimse olmadığı için kendisine verilen hükmün geçersiz, kendisinin özgür ve yargılanamaz olduğunu sanması.

* Tam bu sırada Herzog'un kamerasının adadaki diğer kişiyi (çoban) Eski Tutuklu'ya göstermesi ve ikisinin karşılaşması.

* Anlatıcı'nın Honolulu'yu Victor'la gezerken gördüğü yerleri çok beğenmesi ve Victor'un Christie'yle birlikte Manila'da beraberken yaşadıklarını anlatması.

* Herzog'un kamerası sayesinde karşılaşan Eski Tutuklu ile çobanın birbiriyle konuşması ve Eski Tutuklu'nun adada şahit olarak bu çoban olduğu sürece tekrar tutuklanacağı korkusuyla sığır çobanını öldürmesi.

* Herzog'un kamerası bu sefer Tokyo'da bulunan bir evden sinyaller vermesi ve bu evin Anlatıcı'nın Kazuko adlı arkadaşının evi olması.

* Evde bulunan La Argentina adlı postere kameranın yaklaşması ve bu resimde yer alan kişinin Japon tiyatrosunun ünlü mimcisi Kazuo Ono olması.

* Bir gece bu eve Kazuko'nun sihirbaz arkadaşının gelmesi ve değişik sihirbazlık numaralarından birkaçını yapması.

* Herzog'un kamerası volkanik adadan yeni görüntüler vermesi ve bu görüntülerde eski tutuklunun sığır çobanını öldürdükten sonra patlamak üzere olan volkanik adadan gidebilmek için bir sal yapmaya çalışması.

* Anlatıcı'nın Tokyo'da tiyatro salonunun kulisinde bulunan Kazuo Ono'yu La Argentina dansını yapmadan önce izlemesi.

* Herzog'un kamerası Eski Tutuklu'nun adadaki adalet sarayına gittiğini göstermesi ve tutuklunun dosyasını bulmak için çabalaması.

* Kazuo Ono sahnede dans ederken Herzog'un kamerası ekranda 1928 yılında Tokyo'ya gelmiş olan İspanyol dilberi La Argentina'nın dansını gösterme başlaması ve Kazuo Ono'nun elli yıllık değiştirdiği gerçeği görmesi.

* Anlatıcı'nın Ankara'nın sokaklarında bir robot olarak yürümesi ve Ankara'da eskiden çok iyi bildiği bir evin kapısını çalıp içeriye girmesi.

* Eski Tutuklu'nun üzerindeki tutuklu elbiselerini çıkartıp Adliye Sarayı'ndan aldığı yargıç kıyafetlerini giymesi.

* Anlatıcı Tokyo'da Kazuko ve onun sevgilisi Nobiko ile evde oturup sohbet ederken Rasputin'e benzeyen sihirbazın gelmesi ve Anlatıcı ile bir sonraki gün eski bir din merkezi olan Kamukura'ya gitmek için sözleşmesi.

* Herzog'un kamerasının 1928 yılının Tokyo'sundan sinyaller vermesi.

* Buenos Aires'ten Tokyo'ya yeni gelmiş olan İspanyol dilber La Argenita'nın orada dansını yapması ve bu dansını gören genç Kazuo Ono'nun ona âşık olup kuliste onu beklemesi.

* Asıl adı Rozita olan La Argentina'nın Kazuo Onu'dan on beş yaş büyük olması ve Kazuo Ono'nun ona aşkını ilan etmesi.

* Rozita'nın yaşamına Tokyo'da devam edemeyeceğini ve dans yaşamına devam etme istediğini Kazuı Ono'ya söylemesi.

* Herzog'un kamerasının başka bir görüntü daha yakalaması ve bu görüntüde Kazuo Ono ve Rozita'nın bir otel odasında geceyi beraber geçirmesi.

* Bu otel odasındaki komodine Rozita'nın bir başka adamın resmini koyması ve fotoğraftaki adamdan koruyucum diyerek bahsetmesi.

* Bu cümleyi duyan Kazou Ono'nun kıskançlıktan deliye dönmesi ve genç Rozita'yı yastıkla boğarak öldürmesi.

* Herzog'un kamerası 1928 yılının Buenos Aires'ten görüntüler vermesi ve bu görüntülerde Rozita'nın koruyucum dediği Adolfo'yu göstermesi.

* Herzog'un kamerası 1927 yılından görüntüler göstermesi ve bu görüntülerde Adolfo ve karısının Buenos Aires'te bir tiyatro salonunda bir dans gösterisini izlemesi.

* Adolfo dans gösterisinden sonra La Argentina'ya bir mektup göndererek onunla tanışma isteğini belirtmesi.

* Anlatıcı'nın Tokyo'da dolaşırken Werner Herzog'la karşılaşması ve onunla konuşması

* Eski Tutuklu'nun salını yapması sonucunda adadan ayrılması.

* Anlatıcı'nın Victor'la birlikte Honolulu'da bir lokantaya gitmek için yürümesi ve bu sırada Victor'un Christie'yi Manila'daki bir gece kulübüne götürdüğünü anlatması.

* Herzog'un kamerasının Pasifik'te bulunan Penang adlı yerden sinyaller yollaması ve kameranın morfinman olan bir Çinli'yi göstermesi.

* Herzog'un kamerasının morfinman Çinli'nin beyninin içinden bir yol bulması.

* Morfinman Çinli'nin beyninin içinde bir evin belirmesi ve bu evin çok eskiden zengin bir aile olan Bay Çang ve Bayan Çanga ait olması.

* Bu evde Bayan Çang'ın on yıl önce esrarengiz bir şekilde evin en üst katından düşerek ölmesi ve eşi Bayan Çang'ın genç bir dul olarak kalması.

* Anlatıcı’nın önceden çok iyi bildiği evde bir robot olarak otururken karşısında duran sosyolog, istatistikçi ve matematikçinin ona sorular sorması.
* Anlatıcı’nın oradan ayrılması ve sosyolog ile matematikçi gidince tekrar gelip istatistikçiyle konuşması.
* İstatistikçinin Anlatıcı’yı robot olmasına rağmen kim olduğunu tanıması.
* Anlatıcı'nın Singapur’a gittiğinde orada gördüğü ve yaşadığı olayları anlatması.
* Anlatıcı’nın Singapur’dayken Herzog’un kamerasından sinyaller gelmesi ve bu sinyal görüntülerinin morfinman Çinli’nin bulunduğu yerden gelmesi.
* Morfinman Çinli’nin Burunsuz lakaplı kaba, iri yarı bir adamdan morfin istemesi.
* Tokyo’da Rasputin’e benzeyen sihirbazın gösteri yapması ve bu gösteride yarı çıplak bir kızı tahtaya bağlayarak bıçak fırlatma numarasını gerçekleştirmesi.
* Sihirbazın fırlattığı bıçaklardan birinin yarı çıplak kızın boğazına isabet etmesi ve kızın oracıkta ölmesi.
* Herzog’un kamerasının 1927 yılının Arjantin’inden sinyaller vermesi ve Rozita ile Adolfo’nun buluşmak için General Jimenez’in av köşkünü kullanmaları.
* Rozita her zaman olduğu gibi Adolfo’yu beklerken içeriye üniformalarıyla General Jimenez’in girmesi ve Rozita’ya saldırması.
* Tam bu an da Bay Adolfo’nun av köşküne gelmesi ve olanları görmesi sonucunda General Jimenez’i düelloya davet edip düelloda Adolfa’nun General Jimenez’i öldürmesi.
* Herzog’un kamerasının Penang Adası’ndaki Çin tapınağından görüntüler sunması ve Buda Tanrılarına mikrofon tutarak onlara sorular sorması.
* Tanrıların konuşması ve Bay Çang’ı öldürenin Bayan Çang’ın sevgilisi olan genç morfinman Çinli’nin olduğunu söylemeleri.

* Japon bandıralı Narita şilebi, Singapur Limanı'ndan ayrılarak Hong Kong limanına gitmesi ve baş makinistin keman konseri vermeye devam etmesi.

* Gemi giderken Pasifik'in ortasında ceviz kabuğu büyüklüğünde olan salın üzerindeki insanın fark edilmesi ve Eski Tutuklu'nun şilebe alınarak ona saygı gösterilmesi.

* Eski Tutuklu'ya bir yargıç olarak şilebin en iyi kamerası verilmesi ve bugünün yargıcı, eskinin ise tutuklusu olan adamın dinlenmesi.

* Kazuo Ono sahnenin ardından kulise döndüğünde kuliste mübaşir kılığında bir adamı görmesi ve bu adamın Kazuo Ono'yu Manila'daki Yüksek Mahkemesi'nin huzuruna çıkarmak için götürmeye gelmesi.

* Mübaşirin Kazou Ono'yu 1928 yılında Rozita Nimes'i boğarak öldürmek suçundan yargılanacağını söylemesi ve onu tutuklaması.

* Madras sokağında Hintli bir adamın aktar dükkânına yabancı bir adamın gelmesi ve morfinman Çinli'nin Manila Yüksek Mahkemesi'nin kararıyla cinayetten yargılanacağını belirterek Morfinman Çinli'yi tutuklaması.

* Herzog'un kamerasının 1927 yılında Adolfo'dan olan Rozita'nın oğlu Juan Savinelli'nin evine gitmesi ve orada annesinin ölümüne neden olan sevgilisinin Manila'daki Yüksek Mahkeme tarafından yargılanacağını söylemesi.

* Eski Tutuklu'nun Manila'daki Yüksek Mahkemeye başkanlık etmek için hazırlanması.

* Yarı çıplak kızı öldüren sihirbazın salona getirilmesi ve sihirbazın her şeyin kaza olduğunu söyleyerek kendisini savunması.

* Daha sonra yargıcın huzuruna La Argentina'yı boğarak öldüren Kazou Ono'nun getirilmesi ve yargıcın onun yüzüne idamla yargılandığını söylemesi.

* Yargıç Manuel İstephan'ın televizyonun ekranında duran Adolfo'nun fotoğrafına söz hakkı vermesi ve fotoğrafın Kazuo Ono'nun Rozita'yı nasıl boğarak öldürdüğünü canlı bir tanık olarak anlatması.

* Bu sefer ekranda La Argentina'nın 50 yıl önceki görüntüsünün belirmesi ve yargıca kendisini boğarak öldüren Kazou Ono'nun suçsuz olduğu söylemesi.

* Yargıç Manuel İstephan'ın Mahkemeleri bir gün sonraya ertelemesi.

* Mahkeme tekrar görülürken şahit olarak bir papağanın gelmesi ve onun ardından salona morfinman Çinli'nin getirilmesi.

* Papağanın kendisinin Bayan Çang'ın kuşu olduğunu söylemesi ve Bay Çang'ın öldürülmesinde asıl suçlunun Bayan Çang olduğunu belirtmesi.

* Mahkeme esnasında morfinman Çinli'ye morfin sağlayan Burunsuz'un tanık olarak mahkemede dinlenmesi ve Papağan'dan tanık olamayacağını belirtmesi.

* Yargıç Manuel İstephan'ın Mahkemeleri tekrar bir gün sonraya ertelemesi.

* Yargıç odasında beklerken otel komisinin elinde bir dosyayla içeri girmesi ve eski tutuklu olan şimdinin yargıcının sayfaları karıştırmaya başlaması.

* Herzog'un kamerasının Eski Tutuklu'nun Volkanik Ada'da sığır çobanını öldürmesine tanık olması.

* Pasifiğin üstünde ay doğması ve Anlatıcı'nın sadece kendisinin bildiği bir numarayı çevirerek Pasifik Günleri bitti demesi.

2.3.1.2. Arzu Sapağında İnecek Var

Arzu Sapağında İnecek Var ilk olarak 1989 yılında *Can Yayınları* tarafından yayınlanır. Ünlü ve gerçek hayatta var olmuş olan Semra Özal ile Fransız Kraliçe Marie Antoniette'nin röportaj vermek için Nazlı'nın evine gelmesiyle olaylar başlar. Romanda 17.yüzyıl Fransa'sından gelen Marie Antoniette, Nazlı'nın evindeki teknolojik birtakım araçları görünce şaşırır. Nazlı'ya televizyonu ve ses kaydı yapan makine gibi dönemin

(1990'lar) teknolojik aletlerinin ne olduğunu, ne işe yaradığını sorar. Zamanda ve uzamda yaşanan değişimlerle Marie Antoniette roman kurgusuna dâhil olur. Ayrıca romanda tarihsel bir gerçeklik olan Marie Antoniette'nin Fransız Devrimi'nin sonucunda giyotinle öldürülmesi olayı ve devrimde baş aktör olan kişiler Joseph Fouché ile Danton'un kurguda tarihsel gerçekliğin bir benzerini 1989'lu yılların Ankara'sında yaşatmaları romandaki tarih bilimiyle fantastik türün özelliklerinin birleşiminden oluşan vaka parçalarını yansıtması bakımından önemlidir. Romanda erotizmle gerçekleşen uzam ve zaman boyutundaki değişmeler kurgudaki yeni vaka parçalarının şekillenmesini sağlar. Soyut mekânlarında yer aldığı romanda Cinci Celal'in evinde büyülerin bozulması ve geleneksel halk inanışlarına yönelik göndermelerin bulunması, kurgu içinde mistik bir atmosferin oluşmasını sağlamıştır.

Nazlı Eray, *Arzu Sapağında İnecek Var* adlı romanında yer alan olay örgüsünü konu içeriğiyle bağlantılı başlıklara ayırarak oluşturmuştur. Final başlıklı son bölümüyle beraber olay örgüsü toplamda 20 bölümden oluşmaktadır. Romanın başlıklara ayrılarak oluşturulmuş olan olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz.

Semra Hanım ve Kraliçe Marie Antoniette Bizim Evde

* Nazlı'nın bir dergide hazırlamış olduğu Düşsel Söyleşiler adlı söyleşi şeklindeki yazılarına Semra Özal ile Fransa Kraliçesi Marie Antoniette'nin katılması.
* Semra Özal ile Marie Antoniette'nin Nazlı'nın evine gelmesi ve Marie Antoniette'nin evin içinde bulunan dönemin teknolojik aletlerini görünce şaşırması.

Semra Hanım Anlatıyor

* Semra Hanım'ın hayatı boyunca unutamadığı üç şeyin ne olduğunu açıklaması ve unutamadığı bu üç şeyin Turgut Özal'ın kendisine yaptığı evlenme teklifi, geçirmiş olduğu kalp ameliyatı ve Turgut Özal'a yapılan suikast girişimi olması.
* Nazlı'nın Marie Antoniette'yi devrimci arkadaşı olan Mehmet'le tanıştırması.

Kraliçe Marie Antoinette ile Gecenin İçine Yolculuk

* Nazlı ile Mehmet'in Marie Antoniette'yi Ankara'da bir gece kulübüne götürmeleri ve orada Nazlı'nın yanına bir adamın gelmesi.

* Bu gelen adamın Nazlı'yı dansa kaldırması ve o kişinin Nazlı'ya yabancı birisi gibi gelmemesi.

* Adam adının Joseph Fouché olduğunu söylemesi ve Nazlı'nın bu adamın Marie Antoniette'nin ölümüyle sonuçlanan Fransız Devrimi'nin geri planında kalmış birisi olduğunu anlaması.

* Joseph Fouché'nin Nazlı'yı Robespierre ile tanıştırması ve Nazlı'nın bu kişinin Fransız Devrimi'nin önemli insanlardan biri olduğunu fark etmesi.

* Diskoda bir gürültünün meydana gelmesi sonucunda Joseph Fouché'nin Marat'nın öldürüldüğünü söylemesi ve Nazlı'ya devrimin başladığını belirtmesi.

İşler Karışıyor Kraliçe Marie Antoniette, Joseph Fouché ve Ben Sabaha Karşı Ankara Sokaklarındayız

* Nazlı ile Mehmet'in Fransız Devrimi'nde yaşananların benzerinin bulundukları yer olan Ankara'da yaşanmasına anlam verememesi ve Nazlı'nın devrimin figür insanlarıyla beraber evine gitmesi.

Aşk Tutku ve İnsan Hakları Üzerine Konuşmalar

* Nazlı yatağından uyandığında saatin öğlen iki olduğunu fark etmesi ve kendisine telefon eden Profesör Soysal'ı arayarak yarın saat ikide Siyasal Bilimler Fakültesi'ne önemli konuşmacılar getireceğini ona söylemesi.

* Nazlı'nın evine gelen medyum olan Samiye Hanım'a fal baktırması ve falda uzun bir yolculuğa yanında bir kadınla çıkacağının söylenmesi.

Kraliçe Marie Antoinette, Devrimci Dostum, Fouché ve Ben, Yeni Serüvenlere Doğru Yol Alıyoruz

* Nazlı'nın yanındakilerle birlikte arkadaşı olan Hıfzı'nın Gaziosmanpaşa'daki villasına gitmesi ve Nazlı'nın piyanoyu çalan adamı görünce çok şaşırması.

* Nazlı'nın piyanoyu çalan kişinin Wolfgang Mozart olduğunu fark etmesi ve onunla konuşması.

* Mozart'ın Nazlı'yı bahçeye çıkarttıktan sonra orada Nazlı'yı öpmesi ve Nazlı'nın kendini yanında Mehmet ile birlikte Fransız Devrim'inin yaşandığı dönemdeki bir zindanın içinde bulması.

* Nazlı ile Mehmet'in bu zindandan kurtulmanın yollarını aramaları ve Nazlı'nın Mehmet'i dudaklarından öperek kendilerini 2020 yılının New York'unda bulmaları.

* Nazlı, New York'ta yanında Dalton ile birlikte bir bara girmesi ve barda garson kızlardan birinin Marie Antoniette olduğunun farkına varması.

Peşimde Fransız Devrimi'nin En Ünlü Adamları ile 2020 Yılının New York'undayım

* Nazlı ve Mehmet'in bir otel odasına yerleşmesi ve Nazlı'nın telefonla yalnızlara yardım eden bir numarayı çevirmesi.

* Telefonun diğer ucundaki sessin kendisini B-273X marka bir robot olarak tanıtması.

Alain Delon Robotu ile Rüya Ekranları Ormanı'nda Bir Gezinti

* Nazlı'nın barda bekleyen Alain Delon modelindeki B-273X marka robotla buluşması ve Nazlı'nın karşısında birdenbire Alain Delon'u görünce şaşırması.

* B-273X marka robotun Nazlı'yı Rüya Ekranları Ormanı adlı bir yere götürmesi ve bu dev ekranların olduğu yerde adı ve soyadı gibi kimlik bilgileri verilerek kişinin zihninden neler geçtiğinin görüntülenebilmesi.

Ekran Canlanıyor Gördüklerim Şaşırtıyor Beni Bir İçkiye İhtiyacım Var

* Nazlı'nın devrimci dostu Mehmet'in aklındaki düşüncelerin neler olduğunu öğrenmesi sonucunda gözlerini ekrandan ayıramaması ve gördükleri karşısında şaşırması.

* Nazlı'nın gördükleri ve öğrendikleri karşısında okuruna bir şey söyleyemeyeceğini dile getirmesi.

* Robotun Nazlı'ya yaklaşması ve Nazlı'nın onu bütün gücüyle itmeye çalışırken robotun kolunun zarar görmesi.

* Nazlı'nın robotun yol tarifiyle onu Siborg Merkezi adlı bir yere götürmesi ve orada robotun tedavisine başlanması.

* Nazlı'nın hastanenin yanında bulunan makineden bir sigara almak istemesi ve sigaranın üstündeki yazıları okuduğunda şaşırması.

Elimde Sigaram Rüya Ekranları Ormanı'na Dönüyorum

* Nazlı'nın hastanedeki hemşireye bu sigaraları sorması ve onların mutluluk veren sigaralar olduğunu öğrenmesi.

* Nazlı'nın hastaneden ayrılarak Rüya Ekranları Ormanı'na tekrar gitmesi ve orada bir ekranın başına oturarak gerekli bilgileri girip ekranın canlanmasını sağlaması.

* Ekranda Mehmet'in kendisine âşık olduğunu öğrenmesi ve Mehmet'in bu durumu kendisinden niçin sakladığına anlam verememesi.

Danton ve Ben New York Gecesinin İçinde Yapayalnızız

* Nazlı'nın Danton'un kendisine verdiği minik giyotini ona geri vermesi ve Danton'un Nazlı'ya içmesi için Yeşil Orman adlı bir sigara vermesi.

* Nazlı sigarayı içtiğinde başının dönmesi ve New York'u bir maket gibi küçücük görmesi.

* Danton'un 42. Cadde'den cebine bir yosma alması ve onunla erotik konuşmalar yapması.

* Nazlı'nın Rüya Ekranları Ormanı'na tekrar gitmesi ve Mehmet'in bilgilerini girerek ekranda beliren görüntüleri izlemeye başlaması.

* Ekranda kocaman bir kafesin içinde bir kadın görmesi ve kafesin etrafında dolanıp kadına yaklaşan bir kaplanın varlığının farkına varması.
* Kaplan'ın kadını altına alıp elbiselerini yırtması ve kadının vücudunu yalamaya başlaması.

Üçüncü Caddede Bir Kaplan

* Nazlı ile Danton'un Rüya Ekranları Ormanı'ndan ayrılması ve boş caddede yürürken karşılarında kaplanı görmeleri.
* Nazlı'nın kaplanın yanına yaklaşarak ona kendisini özlediğini söylemesi ve kaplana Mehmet diyerek seslenmesi.
* Nazlı'nın Alain Delon'un yanına gitmesi ve onu dudaklarından öperek kendini 1989 yılının Ankara'sında Cinci Hoca'nın evinin yanında bulması.

Cinci Celal'in Dünyasındayız

* Nazlı ve arkadaşlarının Cinci Celal'in evine gitmesi ve evin içindeki fal batırmak ve büyülerini çözdürmek için gelen insanları görmeleri.
* Nazlı'nın evin içinde cinlerle konuşan Cinci Talip'i de görmesi ve Cinci Talip'in cinleri çağırması.
* Cinci Hoca'nın Alain Delon model robot ile Danton'a fal bakması ve onlara birileri tarafından büyülerin yapılmış olduğunu söylemesi.
* Danton'un Ayfer adındaki bir kadına orada sigara falı baktırması ve Ayfer'in ona çok uzaklardan gelmiş biri olduğunu söylemesi.
* Hatice'nin pencereden dışarıya baktığında evin önünde bir kaplanın olduğunu görmesi ve kaplanın çevresinde bulunan çok sayıda cinin düğün yapması.
* Nazlı'nın evden çıkarak kaplanın yanına gitmesi ve kaplanı koşarak takip etmesi.
* Kaplan'ın Nazlı'yı altına alması ve onu diliyle yalayarak dudaklarına dokunması.

* Nazlı'nın dudaklarına dokunulduğunda kendini Cinci Celal'in evinde bulması ve Cinci Celal'in evine gelen Türk yapımı robot Abidin'i görmesi.

* Türk yapımı robot Abidin'in kendini Amerikan yapımı Alain Delon model robotla kıyaslaması.

Bir Dakika Ay'ı Tutar Mısın

* Nazlı'nın kendini yanında Mehmet ile birlikte astronot kıyafetleriyle uzay boşluğunda bulması ve uzayda dünyaya ait hiçbir sorunun olmadığının farkına varması.

* Nazlı'nın oksijensiz kalmaya başladıklarının farkına vardığında Mehmet'in omuzlarından tutarak onu dudaklarından öpmesi ve kendilerini Cinci Celal'in evinin çatısından düşerek odanın içinde bulmaları.

Hatice'nin Aynası

* Nazlı'nın Hatice'nin aynasının yanına gelerek ekrandan Mehmet'in yaptıklarını izleme başlaması ve Danton'un Nazlı'ya bir Özgürlük sigarası vermesi.

* Nazlı'nın özgürlük sigarasını içmesi ve aynanın içinden geçerek kendini New York'taki Rüya Ekranları Ormanı'nın da bulması.

* Nazlı'nın megafondan cin tayfasıyla dönün geriye diye bağıran birinin sesini duyması ve Nazlı ile Mehmet cin tayfasının gösterdiği aynanın içinden geçerek gecekonduya varmaları.

Arzu Sapağı

* Nazlı'nın kendini evinde bulması ve masanın üzerindeki notlarına Mehmet'in baktığını fark etmesi.

* Nazlı'nın Mehmet'in yaşananlardan ve onun kaplan olduğundan haberi olmadığının farkına varması.

* Nazlı'nın odasına gitmesi ve orada Alain Delon model robotun sesini duyması.

* Robotun Nazlı Arzu Sapağı adlı bir yere çağırması ve Nazlı'nın robotun tarifine göre gittiği ütü odasının kapısını açtığında Arzu Sapağı tabelasının yanında Cinci Talip'i görmesi.

* Nazlı'nın robotun gösterdiği aralıktan evine geri dönmesi ve evinde kaplanın karşısında olduğunu fark edip irkilmesi.

* Nazlı'nın koşarak yatak odasına gitmesi ve orada karanlıktan Mehmet'in sesini duyması.

* Nazlı'nın Mehmet'e sarılarak yatağa uzandığında yatağın üzerine yağan bir yıldız yağmurunun başlaması ve Nazlı ile Mehmet'in Arzu Sapağına gitmesi.

Cinci Celal'in Postu

* Nazlı'nın Cin Celal'in sinirli bir şekilde cinlerden şikâyet ettiğini duyması ve Nazlı'nın arkadaşlarının hepsinin orada olduğunun farkına varması.

* Nazlı'nın Cinci Celal'in bir posttun içinde uçmaya çalıştığını görmesi ve cinlerin bu uçma işini engellediğini belirtmesi.

* Cinlerden biri olan Mernuş'un bilerek işi yavaşlattıklarını Nazlı'ya söylemesi ve Cinci Celal'den birtakım hukuki haklar istediklerini açıklaması.

* Cinci Celal'in cinlerin istediği hakları kabul etmesi ve postun havalanması.

* Nazlı'nın postun üzerinde giderken Che Guevara'nın bir çatışmada öldürülmüş olduğu köyün üstünden geçmeleri ve Hatice'nin aynadan bakarak bulundukları yılın şu anda 10 Ekim 1967 olduğunu söylemesi.

* Nazlı'nın aşağıda Che Guevara'nın güvenlik birlikleriyle çatıştığını görmesi ve aşağıya uzattıkları bir iple Che Guevara'yı yukarıya çekip postun içine almaları.

* Postun altında bulunan cinlerin kahrolsun emperyalizm, kahrolsun faşizm diye bağırdıklarının duyulması.

Ernesto Che Guevara Bir Özgürlük Sigarası Yakıyor

* Che Guevara ile Nazlı'nın bir özgürlük sigarası yakması ve Nazlı'nın Guevara'nın hayatı hakkında bilgiler vermesi.
* Nazlı ve arkadaşlarının postun üzerindeyken Filistin, Amerika, Hindistan, Meksika ve Fransa gibi ülkelerin üstünden geçmesi.

Final

* Nazlı'nın doktoruna gitmesi ve doktorun ona çok sigara içtiğini söylemesi.
* Nazlı'nın kendini bir şampanya kadehinin içinde bulması ve kadehin çevresinde arkadaşlarının olduğunu fark etmesi.
* Bir adamın kadehteki şarabı Nazlı ve arkadaşlarıyla beraber içmesi ve adamın şarabın tadını çok beğendiğinden dolayı mutlu olduğunu söylemesi.
* Bir sesin adama seslenerek o mutluluğun şaraptan mı geldiğini sorması.

2.3.1.3. Yıldızlar Mektup Yazar

Yıldızlar Mektup Yazar başlıklı romanın ilk baskısı 1993 yılında *Can Yayınları* tarafından yapılır. Roman, Nazlı'nın Kraliçe Elizabeth'in resmi olan çakmağını sigarasını yakmak için çakmasıyla başlar. *Yıldızlar Mektup Yazar* adlı romanda tarihsel açıdan var olmuş olan insanlar romandaki vaka parçalarını şekillendirir. Romanda Avusturya İmparatoriçesi olan Kraliçe Elizabeth ile onu bir suikast sonucu öldüren İtalyan anarşist Laccheni roman kişilerini oluşturmaktadır. Nazlı Eray tarihsel olarak yaşanmış olan suikast olayıyla, Kraliçe Elizabeth'in oğlu olan Rudolf'un intiharını uzamda ve zamanda yaptığı yolculukla engellemeye çalışarak tarihsel süreci değiştirmeye çalışır. Nazlı Eray, uzamda ve zamanda yapmış olduğu bu yolculuğu ilk Türk hava şehitlerinden biri olan Tayyareci Nuri Bey'in kullanmış olduğu F16 savaş uçağıyla gerçekleştirir. Roman kişilerinden biri olan Nazlı, Viyana'daki hatıralarını hatırlar ve Viyana'dayken gördüğü rüyalarında Sigmund Freud'un seanslarını gerçekleştirdiği evine gider ve ona başından geçen olayları anlatır. Ünlü bir ruh hekimi olan Sigmund Freud roman kurgusuna dâhil edilerek hem Nazlı'nın tedavisini

gerçekleştirir hem de Kraliçe Elizabeth'in intihar eden oğlu Rudolf'u intihara sürükleyen nedenleri bulmaya çalışır. Freud, intihar etmesini önleyecek tedavileri gerçekleştirir ve intiharı önleyici ilaçları almasını sağlar. Romanda fantastik özellikler gösteren bu olaylarda Nazlı Eray, psikoloji biliminin imkânlarından yararlanmıştır. Sigmund Freud'un kurgu içinde hastalarını tedavi ederken kurmuş olduğu psikoloji bilimine ait terimlerden de bu anlaşılmaktadır.

Yıldızlar Mektup Yazar adlı romanda Nazlı, Teşvikiye'deki evinde bulunan yaşlı bir adamın maskesinin kendisiyle konuştuğunu fark eder. Bu maske bir edebiyat eleştirmenidir. Edebiyat eleştirmeni olan maske, Nazlı'nın yazdığı romandan haberinin olduğunu ve Nazlı'ya zihninden geçirdiklerini bildiğini belirtir. Roman boyunca Nazlı'ya uyarılarda bulunan edebiyat eleştirmeni olan maske, hem romanın akışını bozan unsurları hem de roman kurgusu içinde hoşuna giden yönleri söyleyerek Nazlı'ya yazdığı roman hakkında yönlendirici ya da ilham verici özellikte bilgiler veren bir roman kişisidir. Romanda yazılanların kurmaca olduğunun ilan edildiği bu olaylar üstkurmaca tekniğine işaret etmektedir. Ayrıca romanda Kraliçe Elizabeth'i öldüren Lecchani'nin sevgilisi olan Anna Maria'nın Nazlı'nın Teşvikiye'deki evinde çay tepsisinin üstünde yer alan resimdeki kadın olması da romandaki fantastik türün özelliklerini yansıtan bir başka vaka parçasıdır.

Romanda Nazlı, Bodrum'a doğru giderken yolunu kaybettiği düşüncesiyle etrafına bakar ve bir ağaca asılı duran Yalnızlıklar Ormanı Tek Yön yazan tabela onun dikkatini çeker. Nazlı ormanın içine doğru biraz yürüdüğünde Covent Garden'daki tiyatro müzesini gezerken gördüğü maket adamı karşısında etten ve kemikten olan bir insan şeklinde görünce şaşırır. Adam, bu Yalnızlıklar Ormanı'nda bir soğuk savaş ustası olduğunu söyler. Nazlı, adama soğuk savaş ustasının ne anlama geldiğini sorduğunda adam, Nazlı'ya yaşamı boyunca kendisine acı çektiren, duygularını gizleyen ve susan soğuk savaş ustalarını hatırlatır. Soğuk savaş ustası Nazlı'ya ormandaki ağaçlara asılmış halde duran telefonları göstererek bu telefonlardan geçmiş, şimdi ve gelecekteki insanları arayabileceğini söyler. Nazlı da 1978 yılında gitmiş olduğu Amerika'da tanıdığı Fred adında bir arkadaşını arar. Nazlı, bu telefonlarla 900 900 hatları da arayabildiğini ve

birçok konuda yardımcı olabilecek hatların var olduğunu fark eder. Nazlı, bu yaşadıklarını arabasında uyuduğunda gördüğü rüyayla Sigmund Freud'un seansına katılarak ona da anlatır. Ayrıca romanda Nazlı, Viyana sokaklarında dolaşırken bir gece kulübünde tanıştığı striptiz olan Melanie'yı görür ve onunla Stefansdome Katedraline gider. Katedralde bulunan İsa heykeliyle Melanie konuşur ve ona uyuyup uyumadığını sorar. İsa heykelini duvardan alan Melanie ona sarılarak gecenin içinde kaybolur. Romanda bir büst özelliği gösteren İsa heykeliyle konuşulması ve onun kurguya dâhil edilmesi fantastik türün özelliklerini yansıtmaktadır.

Nazlı Eray, romandaki vaka parçalarının şekillenmesini zamanda (1899-1940-1989) ve uzamda (Teşvikiye, Viyana, Bodrum gibi) meydana getirdiği anlık değişimlerle sağlamıştır. Eray, kurgu içindeki bu değişimleri gerçek hayatta var olmuş olan insanlar ile insan dışı varlıklardan oluşan ve bir eşya figürü özelliği gösteren kahramanlarla gerçekleştirmiştir. Ayrıca romanda yer alan mekânlardaki bazı olaylar rüyalarda (Viyana, Bodrum) ve anılarda (Berlin) meydana gelmektedir. *Yıldızlar Mektup Yazar* adlı romanda Nazlı Eray, romandaki olay örgüsünü oluşturan konuları bölümlere ayırarak yazmamıştır. Olaylarda meydana gelen değişimler anlık ve değişmeli bir şekilde fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak sağlanmıştır. Romanın vaka parçalarını oluşturan bu ani değişimlerin yarattığı aksiyon ortamının olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Nazlı'nın bir gece zamanı evinin balkonundan dışarıyı izlerken Kraliçe Elizabeth'in resmi olan çakmağıyla sigarasını yakarken Viyana'yı hatırlaması ve Sigmund Freud'un evinin bulunduğunu yere gittiğini zihninden geçirmesi.

* Nazlı'nın Amerika, Viyana, Berlin, Sinop, Boyabat ve Bodrum gibi gittiği yerlerde yaşadıklarını hatırlaması.

* Nazlı'nın Bodrum'a giderken arabanın yan koltuğunda oturan Kraliçe Elizabeth'i görmesi ve kendisini bir suikast sonucunda öldüren Laccheni'yi tanıyıp tanımadığını sorması.

* Kraliçe Elizabeth'in o kişiyi tanınamadığını Nazlı'ya söylemesi ve Nazlı'nın Laccheni adlı kişinin kendisini öldüren kişi olduğu ama tarihsel olarak yaşanmış ve bitmiş olan bu olayı değiştirebileceklerini söylemesi.

* Nazlı'nın bir sabah vakti Teşvikiye'deki evinde otururken kapının çalması ve kapıyı açtığında ilk Türk hava şehitlerinden biri olan Tayyareci Nuri Bey'i karşısında görünce şaşırması.

* Tayyareci Nuri Bey uçağının Malta civarında nasıl düştüğünü Nazlı'ya anlatması ve eve Kraliçe Elizabeth'in geldiğini gören Nuri Bey'in ondan etkilenmesi.

* Nazlı'nın Viyana'dayken kaldığı otel odasından kendini bir anda Sigmund Freud'un hastalarını tedavi etmek için seanslar düzenlediği evinin kapısında bulması ve Freud'a Viyana'dayken yaşadıklarını anlatması.

* Nazlı'nın Berlin anılarına değinmesi ve Viyana'daki kaldığı pansiyonda uykuya dalması.

* Nazlı, uykudayken rüyasında kendini Sigmund Freud'un seansında bulması ve Berlin'de gittiği bir mekânda Melanie adında striptiz yapan bir kadını izlerken kendisine göstermiş olduğu tepkinin nedenini anlayamadığını belirtmesi.

* Nazlı'nın Teşvikiye'deki evine Tayyareci Nuri Bey'in gelmesi ve Nazlı'ya Kraliçe Elizabeth'i sorması.

* Nazlı'nın Nuri Bey'e Kraliçe Elizabeth'in hayatı hakkında bilgi vermesi ve oğlu Rudolf'un Mayerling Av Köşkü'nde sevgilisiyle beraber intihar ettiğini, kendisinin de 61 yaşındayken bir İtalyan anarşist tarafından suikast sonucu öldürüldüğünü söylemesi.

* Nazlı'nın Teşvikiye'deki evinin koridorundan birtakım seslerin geldiğini duyması ve salonun yanında bulunan koridora doğru yürüdüğünde duvarda asılı olarak duran yaşlı bir Japon erkeğinin yüzü olan maskenin kendisiyle konuştuğunu fark etmesi.

* Yaşlı Japon maskesinin kendisini bir edebiyat eleştirmeni olarak tanıtması ve Nazlı'ya yazdığı romandan haberdar olduğunu, beyninin içindeki düşünceleri okuyabildiğini ona söylemesi.

* Nazlı'nın Teşvikiye'deki evinde bulunan Tayyareci Nuri Bey ile Kraliçe Elizabeth için kahve yapmaya mutfağa gitmesi ve mutfakta bulunan tepsinin üzerindeki güzel kadının Nazlı'yla konuşmaya başlaması.

* Tepsinin üzerindeki güzel kadının kendini Anna Maria olarak tanıtması ve sevgilisinin Laccheni adında biri olduğunu belirttiğinde ise Nazlı'nın korkması.

* Nazlı'nın bu durumu edebiyat eleştirmeni olan maskeyle konuşması ve Maria'nın sevgilisinin anarşist olduğunu bilmediğini maskeye söylemesi.

* Nazlı'nın arabasıyla Bodrum'a doğru gitmesi ve yolunu kaybettiği düşüncesine kapılarak çevresine bakınmaya başlaması.

* Ormanlık bir alanda olduğunu fark eden Nazlı'nın bir ağacın üzerinde bulunan Yalnızlık Ormanı Tek Yön yazısının dikkatini çekmesi ve yönün gösterdiği yere doğru gitmesi.

* Nazlı'nın ormanın içlerine doğru gittiğinde eşiyle beraber Londra'da Covent Garden Tiyatro Müzesi'nde gördüğü aktör maketinden olan adamı etten ve kemikten bir insan olarak karşısında görünce şaşırması.

* Bu maket adamın Soğuk Savaş Ustası olduğunu söylemesi ve Nazlı'ya yıllar boyunca kendisini üzen, sevgisini gizleyen, duygularını görmezden gelen ve susan insanların birer soğuk savaş ustası olduğunu belirtmesi.

* Soğuk Savaş Ustası'nın ormanda ağaçlara asılı vaziyette duran telefonların ne işe yaradığını anlatması ve bu telefonlarla geçmiş, şimdi ve gelecekten insanların aranabildiğini Nazlı'ya söylemesi.

* Nazlı'nın rüyasında Sigmund Freud'un Viyana'daki evinde seansa katılması ve Sigmund Freud'la Yalnızlık Ormanı'nda yaşadıklarıyla alakalı konuşması.

* Nazlı'nın uyandığında Soğuk Savaş Ustası'yla konuşması ve Soğuk Savaş Ustası'nın ona 1899 yılındaki Mayerling Av Köşkü'nde intihar eden Arşidük Rudolf'u arayabileceğini söylemesi.

* Nazlı'nın Arşidük Rudolf'u telefonla araması ve Arşidük Ruldolf'un intihar etmeden önceki haliyle şu an neler yaptığını, nasıl intihar edeceğini Nazlı'ya anlatması.

* Nazlı, Arşidük Rudolf'un ağır bir bunalımda olduğunu düşünmesi ve 900 900 hatlar arasından Doktor Sigmund Freud'un numarasını çevirerek onu araması.

* Nazlı'nın Sigmund Freud'a Arşidük Rudolf'un durumunu anlatması ve Freud'un ona melankolik depresif vakası teşhisini koyması.

* Nazlı'nın Kraliçe Elizabeth'te av köşküne nasıl gidebileceğini sorması ve Elizabeth'in oğlu öldükten sonra Mayerling'teki av köşkünü kocasının yıktırarak kilise yaptırdığını söylemesi.

* Nazlı'nın Elizabeth'te oğluyla konuştuğunu söylemesi ve Nuri Bey'in bir F16 savaş uçağıyla geldiği Yalnızlıklar Ormanı'ndan yine o uçakla Nazlı'yı da alarak Mayerling Av Köşkü'ne gitmesi.

* Nazlı'nın av köşkünde Arşidük Ruldolf'la konuşması ve onu ileri bir tarihteki Viyana'ya Sigmund Freud'un yanına götürmeye ikna etmesi.

* Arşidük Rudolf'un Sigmund Freud'un seansına katılması ve onu intihar etme eşiğine getiren nedenleri tek tek Freud'a anlatması.

* Freud'un seans sonunda Rudolf'a birtakım ilaçlar vermesi ve bu ilaçların onun depresif halini yatıştıracağını söylemesi.

* Seanstan sonra F16 savaş uçağıyla Rudolf'u ait olduğu zamana ve mekâna bırakmak için hareket etmeleri ve uçağın telsizini birtakım insanların araması.

* Telsizden 1993 yılından aradığını söyleyen birisinin Arşidük Rudolf'u sunduğu Talk Show'a istediği ücreti vermek karşılığında çağırması.

* Tayyareci Nuri Bey'in F16 savaş uçağını Arşidük Rudolf'un programa katılmayı kabul etmesi üzerine Eski Haydarpaşa Lisesi'nin olduğu yere indirmek istemesi.

* F16 savaş uçağıyla yere inerken telsize birçok istek mesajlarının gelmesi ve bu istek mesajlarının genelde Arşidük Rudolf'tan iş isteyen insanlardan oluşması.

* Arşidük Rudolf'un programın yapılacağı yerdeki stüdyoya gelmesi ve Rüstem adındaki Talk Show sunucusunun Arşidük Rudolf'a Mayerling Av Köşkü'nün benzerini stüdyonun içine hazırladıklarını söylemesi.

* Talk Show'un başlaması ve 31 Ocak 1899 yılından intihar ederek ölen Arşidük Rudolf'a intihar etmesinin nedenleri ile intiharı nasıl gerçekleştiğine yönelik soruların sorulması.

* Talk Show'a bir astrolog olan Yasemin adındaki bir kadının katılması ve onun Arşidük Rudolf'un akrep burcu olmasından yola çıkarak burçlar üzerinden onu intihar etmeye sürükleyen nedenleri açıklamaya çalışması.

* Talk Show'a katılan medyum olan İsmet'in de cinlerin yardımıyla Arşidük Ruldof'un kaldığı yerlere dikkat etmesi gerektiğini söylemesi ve Medyum İsmet'in Arşidük Rudolf'u intihara sürükleyen şeyin kendisine yapılan büyülerden kaynaklandığını belirterek büyü çeşitlerini sayması.

* Talk Show'un sona ermesi ve Rudolf'un Nazlı'yla beraber Bodruma gitmesi.

* Nazlı'nın Bodrum'daki evinde uykuya dalması ve rüyasında Viyana sokaklarında yürürken striptiz kız Melanie ile karşılaştığında onunla konuşması.

* Melanie ile beraber Stefansdome Katedraline gitmeleri ve katedralin duvarında bulunan İsa heykelini yere indiren Melanie'nin İsa heykeliyle konuşarak gözden kaybolması.

* Nazlı'nın Sigmund Freud'un evine gitmesi ve ona başından geçenleri anlatması.

* Sigmund Freud'un Nazlı'ya bu yaşadığı her şeyin İmparatoriçe Elizabeth'in resmi olan çakmağı yakmasıyla başladığını söylemesi ve Nazlı'nın oradan ayrılması.

* Nazlı'nın ayrıldıktan sonra tekrar koşar adım geri dönmesi ve Freud'a sayıklar bir şekilde mutlu olmak ve değerinin bilinmesini istediğini söylemesi.

* Nazlı'nın Freud'un evinden çıkarken yerde yüreğinden damlamış olan kan izlerini görmesi ve yolun kenarında bir telefon kulübesinde çalan telefonu gidip açması.

* Telefondaki kişinin edebiyat eleştirmeni olan maske olması ve Nazlı'ya romanın akışını etkileyecek bu üzüntülü hallerin kitaba girmemesini istemesi.

* Nazlı'nın ise Yalnızlık Ormanı'nda olan her insanın kendisini ve kitabını anlayacağını belirtmesi.

* Nazlı telefonu kapattığında Melania ile İsa heykelinin yanında olduğunu görmesi ve Nazlı'nın ağlayarak şuana kadar kimsenin kendisine seni seviyorum demediğini söylemesi.

* Melania ile İsa heykelinin Nazlı'yı teselli etmesi ve gökyüzünde yıldızlardan oluşan bir seni seviyorum yazısının belirmesi.

* Nazlı'nın uykusundan uyanması ve Arşidük Rudolf'u arayan Medyum İsmet'in ona verdiği su ile sağ yanında tutması gereken muskayı sorması.

* Arşidük Rudolf'un Medyum İsmet'in yardımlarıyla Rosita Serrano ile buluşması ve Nazlı ile beraber üçünün de Bodrum'daki Antik Tiyatro'ya gitmesi.

* Nazlı'nın Antik Tiyatro'nun sahnesinin ortasına baktığında orada Soğuk Savaş Ustası'nı görmesi ve Hamlet rolünde oynadığını üzerindeki giysilerden anlaması.

* Nazlı, arkadaşlarıyla evine döndüğünde dev bir tırın içinden çıkarılan malzemelerle evinin önüne bir platform kurulduğunu görmesi ve bu platformun Viyana'daki Stefansdome Katedrali olduğunu fark etmesi.

* Nazlı'nın rüyasında gördüğü Sigmund Freud'un evinin içindeki seans odasının benzerinin de evinin bahçesine kurulması ve köşebaşında duran telefon kulübesindeki çalan telefonu açması.

* Telefonda konuştuğu kişi olan edebiyat eleştirmeni maskenin Nazlı'ya nasıl olduğunu sorması ve aynı telefonla Tayyareci Nuri Bey ile de konuşması.

* Nazlı'nın çevresinde sevdiği insanları gördüğüne mutlu olması ve tam bu anda gökyüzünde yazan seni seviyorum yazısını fark etmesi.

2.3.1.4. Âşık Papağan Barı

Aşk Papağan Barı ilk olarak 1995 yılında *Can Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Romanın başında Anlatıcı, sayıklar bir vaziyette uyanır ve uyandığında hareket edemediğini fark eder. Çevresinde doktor, hemşire ve tamircilerin olduğunu görür. Onların konuşmalarını duyar. Anlatıcı bu konuşmalardan kalbine bir Opel Vectra marka arabanın saplandığını anlar. Anlatıcı'nın yıllar boyunca korumalığını yapan ve nereye gitse yanından hiç ayrılmayan koruyucu meleği Hasan da yanındadır. Anlatıcı'yı teselli etmeye çalışır. Anlatıcı, kalbine Opel Vectra marka arabayla çarparak kaza yapan adamı tanımaktadır. Anlatıcı, kalbinden bu arabanın çıkarılmasına yönelik çalışmalar yapılırken kendisinin ruhu da kalbine saplanan arabanın içindeki adamla konuşmak için kalbine saplanmış olan arabanın içine girer. Anlatıcı, arabanın içindeki adamla geriye dönüşlerle geçmiş anılarında nasıl tanıştıklarını ve beraber yaşadıkları olayları yeniden yaşıyormuş gibi tekrar hatırlar. Anlatıcı geçmiş, şimdi ve gelecek ekseninde adamın çocukluğu, kendisiyle yaşadığı ve erotizm yüklü anılarla adamın yaşlılığı arasındaki bir zaman döngüsünde olayları yaşar. Romanda soyut mekân özelliği gösteren mekânlarda yer alır. Anlatıcı, koruyucu olan Melek Hasan ile kalbine saplanan arabanın içindeki adamla birlikte Las Vegas'a uzamda yaşadığı değişimlerle gider. Orada Âşık Papağan Barı adlı soyut bir mekân özelliği gösteren yerde kendisine âşık olan bir papağanla konuşur. Anlatıcı, sevgilisini arabanın içinden kurtarmaya çalışırken büyü olaylarıyla ilgilenen Cinci Kebir'le tanışır. Cinci Kebir kalbine saplanan şeyin bir araba olmadığını onun bir muska olduğunu arabanın içinde olan adamında aslında bir muskanın içine

hapsolduğunu söyler. Anlatıcı'ya sıkıntı ve acı veren şeyin kalbine saplanan arabanın neden olmadığını, bu sıkıntılara büyülü bir muskanın sebep olduğunu söyler. Anlatıcı, soyut bir mekân özelliği gösteren bu muskanın içine girerek sevdiği adamı kurtarmaya çalışır.

Âşık Papağan Barı adlı romanda çok sayıda fantastik (soyut) mekânlara yer verilmesi, Anlatıcı'nın anlık olarak uzam ve zaman değişimleri yaşaması, koruyucusu olan Melek Hasan'ın yanından hiç ayrılmaması, papağan ile bir çift dudağın kişileştirilerek intak sanatıyla konuşturulması ve ikisinin roman kişilerini oluşturması, Anlatıcı'nın sevdiği adamı kurtarmak için muskanın içine girmesi ve bu soyut mekânlarda romandaki vaka parçalarının şekillenmesi, Nazlı Eray'ın fantastik türün özelliklerinden roman kurgusu boyunca azami derecede yararlandığını göstermektedir.

Âşık Papağan Barı'nda Nazlı Eray, vaka parçalarını bölümlere ayırarak anlatmamıştır. Romanda yaşanan uzam ve zaman değişimleriyle konu çeşitliliği sağlanmış ve bu konuların yaratmış olduğu vaka parçaları romanın olay örgüsünü şekillendirmiştir. Romanın olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Anlatıcı'nın yavaş yavaş bilincinin yerine gelmesi ve çevresinde öldüğünü söyleyen birtakım insanlar görmesi.
* Anlatıcı'nın yanı başında duran kişinin koruyucusu olan Melek Hasan olduğunu fark etmesi ve onun Anlatıcı'ya kalbine Opel Vectra marka bir arabanın saplandığını söylemesi.
* Doktor ile tamircinin Anlatıcı'nın kalbine saplanan arabayı çıkarmaya çalışması ve Anlatıcı'nın hemşirenin yaptığı iğneyle anılarına dönmesi.
* Anılarında kalbine saplanan arabanın sahibi adamla tanışmasını ve adamın yeni aldığı Opel Vectra marka arabaya binerek vadiyi gezmeye gittiğini hatırlaması.
* Anlatıcı'nın Melek Hasan'ı herkesin göremediğini ve onun kanatlarının olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın kalbine saplanan arabanın sahibi olan adamla yaşadığı cinsel çekimi hatırlaması ve Anlatıcı'nın ruhunun bedeninden ayrılarak kalbine saplanan Opel Vectra marka arabanın yanına gitmesi.

* Anlatıcı'nın arabanın içinde sevdiği adamı görmesi ve onunla konuşarak kalbinin içinde olduklarını söylemesi.

* Anlatıcı'yla adamın arabadan çıkıp havada süzülerek güzel parfüm kokulu yeşil renkte olan Eden adındaki göle gitmesi ve gölün bir parfüm kokusuna benzeyen kadın gibi kokması.

* Anlatıcı'yla adamın gölün içine yüzmeye girmesi ve adamın kendini gölün içinde binlerce kadının kollarında gibi hissetmesi.

* Anlatıcı'nın ruhuyla kalbindeki adamın yanına giderken bir zamansızlığın içinde olduklarını söylemesi ve Anlatıcı'nın sevdiği adam ve Melek Hasan'la alınyazısı okutmak için Cinci Kebir'in yanına gitmesi.

* Cinci Kebir'in Melek Hasan'ın alnına iki çizik atarak kanatması ve ona ölümsüz olduğunu, alınyazısının bir kadının alınyazısına bağlıyken kadının alınyazısının da bir erkeğin alınyazısına bağlı olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın zamanın dışında olduklarını hatırlayarak Las Vegas'a gitmeyi teklif etmesi ve beraber kumar oyunlarının oynandığı Las Vegas'a gitmeleri.

* Anlatıcı'nın zamansızlığın olduğu bir yerde ilk olarak 1980 yılında gittiği Las Vegas'ta tanıdığı Vicky adında kızın kaldıkları otel odasına gelmesi.

* Vicky'nin 1980 yılındaki haliyle o zamanki zengin koca avındaki görüntüsünde olması ve Anlatıcı'nın Vicky'e başka bir uzamdan kaçarak 1995 yılından buraya geldiklerini anlatması.

* Vicky ile Melek Hasan'ın birbiriyle yakınlaşması ve Melek Hasan'ın casinoya giderek kumar masalarından birine oturup rulet oynaması.

* Casino'ya Mr. Kebir adında oynadığı her oyunu kazanan bir adamın gelmesi.

* Anlatıcı, kalbine arabayla saplanan adamla gördükleri bir bara girmesi ve Âşık Papağan Barı adlı bu barda bulunan papağanın Anlatıcı'yı geçmişte âşık olduğu Elizabeth adındaki bir kadına benzetmesi.

* Anlatıcı'nın kalbine arabayla saplanan adamla papağan yüzünden kavga etmesi sonucunda ağlamaya başlaması ve doktorların Anlatıcı'nın baygın bir şekilde öylece yatan gözlerinden yaşlar aktığını görmesi.

* Anlatıcı'nın gözlerini açması ve yanında bulunan Melek Hasan'a Las Vegas'ta Vicky ile yaptıklarını, rulet masalarında oynadığı kumar oyunlarını hatırlatması.

* Melek Hasan'ın yaptıklarından pişman olması ve Anlatıcı'ya kanatlarının küçüldüğünü, saflığını kaybetmeye başladığını ve az kalsın insan olmaya yakın bir hale geldiğini söylemesi.

* Anlatıcı ile Melek Hasan'ın Las Vegas'a geri gitmesi ve barmenin papağanı kovduğunu Anlatıcı'ya söylemesi.

* Barmenin Anlatıcı'ya papağanla hiç konuşmadığını belirtmesi ve kendisiyle konuşanın perdenin arkasında olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın sır perdesi olarak tarif edilen yerin açılmasını istemesi ve barmenin perdenin her istenilen zamanda açılamayacağını belirtmesi.

* Bara papağanın âşık olduğu Elizabeth adındaki kadının gelmesi ve bu kadının Anlatıcı'ya çok benzemesi.

* Bara papağanın gelerek Anlatıcı'yı tanımadığını söylemesi ve Anlatıcı'nın papağanın söylediklerine sinirlenerek ona saldırması.

* Âşık Papağan Barı'na Cinci Kebir'in gelmesi ve papağanın doğru söylediğini belirterek Anlatıcı'yla konuşanın kendisi olduğunu açıklaması.

* Cinci Kebir'in Anlatıcı'nın kalbine saplanan siyah renkteki Opel Vectra marka arabanın aslında Bursa'daki bir hoca tarafından siyah bir naylona sarılarak yapılmış olan muska olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın kalbine muskanın saplanmasına şaşırması ve Cinci Kebir'in Anlatıcı'ya sıkıntı vermek, sevdiğinden soğutmak ve ondan uzaklaştırmak için muskanın yapıldığını belirtmesi.

* Cinci Kebir'in Anlatıcı'nın sevdiği adamın bu büyülü muskanın içinde hapsolduğunu söylemesi ve büyüyü bir şartla bozabileceğini açıklaması.

* Anlatıcı'nın onun istediği her şeyi yapabileceğini söylemesi ve Cinci Kebir bir geceliğine benim olursan büyüyü bozabileceğini Anlatıcı'ya belirtmesi.

* Melek Hasan'ın Anlatıcı'ya şeytanla pazarlığa oturduğunu söylemesi ve Anlatıcı'nın Cinci Kebir'in büyü bozmak için öne sürdüğü bu şartı kabul etmesi.

* Anlatıcı'nın Cinci Kebir'le birlikte olmadan önce büyülü muskanın içine girmek istemesi ve muskanın içine girmesi.

* Anlatıcı'nın Melek Hasan'la muskanın içindeyken içini bir sıkıntının kaplaması ve muskanın içine yapılmış olan bütün büyü çeşitlerini tek tek görmesi.

* Anlatıcı'nın muskanın içinde yürüdüğünde sevdiği adamın ellerinin ve ayaklarının örümcek ağı gibi bir şeyle sımsıkı bağlı olduğunu görmesi.

* Anlatıcı'nın sevdiği adama kendisini kurtarması için Cinci Kebir adında birisiyle birlikte olmayı kabul ettiğini belirtmesi ve Ankara'da Sheraton Otel'deki bu buluşma gerçekleşmeden büyü bozulunca kendisini kurtarmasını ona söylemesi.

* Anlatıcı'nın Melek Hasan'la beraber muskanın içinden çıkması ve Cinci Kebir'le girdiği sır perdesinden çıktığında Ankara'da olduğu fark etmesi.

* Anlatıcı'nın Cinci Kebir'le otel odasına gitmesi ve o otel odasının 2 ay önce sevdiği adamla birlikte olduğu otel odası olması.

* Cinci Kebir'in banyodan çıktığında yanında kapkara bir yaratığın belirmesi ve bu yaratığın büyüyü bozmak için gelen Karacin adında bir cin olması.

* Anlatıcı'nın kendini Âşık Papağan Barı'nda bulması ve yaşadığı olayların yaşanmamış gibi olduğunu bu mekâna girince anlaması.

* Muskanın içinden Anlatıcı'yı sevdiği adamın araması ve Vicky'nin Melek Hasan'dan hamile kaldığını Anlatıcı'nın öğrenmesi.

* Âşık Papağan Barı'ndaki perdenin aralanması ve içinden piramit şeklindeki muskanın çıkması.

* Anlatıcı ile Melek Hasan'ın muskanın içine girdiğinde orada Âşık Papağan Barı'nın olduğunu görmesi ve Anlatıcı'nın amcasının öldüğünü öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın her şeyin başladığı yer olan 2 ay önce sevdiği adamla buluştuğu otel odasında olduğunu fark etmesi ve sevdiği adamla henüz birlikte olmadığını anlaması.

* Cinci Kebir'in Anlatıcı'yı araması ve otelin duvarının yavaş yavaş açılmasıyla Anlatıcı'nın kendini yanındakilerle beraber muskanın içinde bulması.

* Anlatıcı'nın sır perdesinin arasından sevdiği adamın rüyasına girmeye çalışması ve karşısında devanası gibi bir kadını görmesi.

* Anlatıcı'nın rüyasına gireceği adamın adını söyleyip gerekli parayı vererek rüyaya girmesi ve karşısına küçük bir kızın çıkması.

* Cinci Kebir'in Anlatıcı'ya gelecekten bir bölüm göstermesi ve bu görüntüde az önce gördüğü kızla yaşlı bir adamın olması.

* Ekranda kızın Âşık Papağan Barı adlı bir kitap bulduğunu babasına söylemesi ve babası olan yaşlı adamın o kitabı yazan kadının eskiden çok ünlü biri olduğu belirterek kitaptaki adamın kendisi olduğunu açıklaması.

* Kız ile yaşlı adamın kitap hakkında konuşması ve yaşlı adamın kitabın içindeki Âşık Papağan Barı'nı kitabı yazan kadının yaratmış olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın Jaguar marka aracıyla gökyüzünde uçtuktan sonra Âşık Papağan Barı'na gitmesi ve orada masanın üstünde duran çift dudağa gözünün takılması.

* O çift dudakla Anlatıcı'nın konuşması ve Anlatıcı'nın o dudağı öpmesi.

* Barın ışıklarının birdenbire kapanması ve sır perdesinin yavaşça açılması.

* Ekranda adamla kızın karşılıklı konuşması ve kızın doktora tezini Âşık Papağan Barı üzerine yapmak istediğini babasına söylemesi.

* Anlatıcı'nın ölen Mustafa Amca'sını genç haliyle barda görmesi ve Anlatıcı'nın Mustafa Amca'sının anılarını dinlenmesi.

* Anlatıcı'nın çocukluk ve ilk gençlik döneminde amcasıyla yaşadığı anıları hatırlaması ve barda bulunan dudağın Anlatıcı'nın on yaşındaki haline dönüştüğünü fark etmesi.

* Melek Hasan'ın Anlatıcı'dan ve onun sevdiği adamdan ikişer tane olmasına şaşırması ve kafasının karışması.

* Anlatıcı'nın ormanın içinde yürürken Mustafa Bütün mevlidi var diye bağıran tellalın sesini duyması ve Anlatıcı'nın amcasıyla mevlide katılması.

* Anlatıcı'nın dudakla konuşması ve dudağın ona sarkıntı olması.

* Adam ile kızının Ankara'da bulunan Pessinus adlı antik kente gitmesi ve adamın bu antik kente Anlatıcı'yla daha önce gelmiş olduğunu kızına söylemesi.

* Antik kentin ortasında bir kalp ile lahdin üzerinde bir melek kabartmasının bulunması ve kızın bu antik kent ile lahitte bulunan kabartma meleği romandaki Âşık Papağan Barı ile Melek Hasan'a benzetmesi.

* Kız ile adamın antik kentin mermer basamaklarında genç bir kadın görmesi ve bu kadının Anlatıcı olması.

* Genç kadınla yaşlı adamın birbiriyle yakınlaşması ve antik kentin ortasında bulunan taştan kalbin atmaya başlaması.

* Yaşlı adamın sevdiği kadının bir kaza sonucunda öldüğünü kızına anlatması ve Anlatıcı'nın öldüğünü ekrandan izlerken öğrenmesi.
* Anlatıcı'nın hayalindeki araba olan Jaguar marka arabaya arkadaşlarıyla birlikte binmesi ve gökyüzünde uçmaları.
* Anlatıcı'nın Âşık Papağan Barı'na geri dönmesi ve her şeyin aynı olduğunu fark etmesi.

2.3.1.5. İmparator Çay Bahçesi

İmparator Çay Bahçesi ilk olarak 1997 yılında *Can Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. *İmparator Çay Bahçesi*'nde Anlatıcı, Arzum Apartmanı adlı daha önce hiç gitmediği bir binaya giderek bir eve misafir olur ve evine misafir olduğu insanlarla konuşmaya başlar. Romanda bir kolaj olarak nitelendirilebilecek bu bölümden sonra Anlatıcı'nın, yakın dostu olan Gül Abla'nın roman böyle mi başlıyor sözüyle Anlatıcı'nın yazar kimliğiyle bir roman yazma hazırlığında olduğu anlaşılmaktadır. Romanda Gül Abla ile yaşanan bölümler geçmiş dönemin olaylarıdır. Çünkü Anlatıcı, Arzum Apartmanı'nda tanımadığı bir eve misafir olduğunda oradaki insanlara Gül Abla'nın ölmüş olduğunu söyler. Romanda Gül Abla ile gelişen vakalara geriye dönüş tekniğle yer verilir. Roman bir süre boyunca bu şekilde ilerler. Ardından Gül Abla'nın hayatından bölümlerin anlatılmasına başlanır. *İmparator Çay Bahçesi*'nde Anlatıcı, farklı ve birbirinden uzak mekânlarda olayları yaşar. Anlatıcı, Cebeci Mezarlığı'nda Celal Dülger adında mezar taşında resmi olan bir adamın mezarı dikkatini çeker ve bu adam belli bir süre sonra karşısına 1967 yılında intihar ederek ölmüş olduğu haliyle gelir. Yanında da cennet bekçisi olan İrfan vardır. Celal, Adviye adında kendinden yaşça biraz büyük olan bir kadını sevmiş ve sevgisine karşılık bulamayınca intihar etmiştir. Adviye ve Celal romanın ilerleyen bölümlerinde birbiriyle buluşur. Anlatıcı zaman zaman Gül Abla'nın evine gider ve onun evinde otururken birbirinden farklı renkte olan afrikamenekşeleri dikkatini çeker. Anlatıcı, zamanla anlar ki bu üç menekşe Gül Abla'nın kocası, nişanlısı ve sevgilisidir. Anlatıcı onlarla konuşarak Gül Abla hakkında bilgiler edinir. Bu afrikamenekşeleri Gül Abla ile nasıl tanıştıklarını, nasıl bir evlilik geçirdiklerini ve Gül Abla'nın gençliğinde

ne kadar güzel bir kadın olduğundan Anlatıcı'ya bahsederler. Anlatıcı'nın, Bartın'da bulunan Taşhan adlı bir binanın alt katındaki birahane dikkatini çeker. Anlatıcı'nın, bu birahanede hiç kadın olmamasına şaşırır. Taşhan soyut bir mekân özelliği göstererek her gece birahanede oturan adamların zihninden geçirdiği hayal kadınların evlerinden çıkarak geldiği bir yerdir. Taşhan'da oturan adamların hayal ettiği kadının haricinde başka bir kadın içeriye giremez. Romanda Anlatıcı, Gece ile konuşarak onunla hayatlarını 24 saatliğine değiştirir. Anlatıcı, gecenin yerine geçer ve İzmir'de bir otelde Venüs'le birlikte olur. Anlatıcı Venüs'le beraber dönerken gökyüzünden İmparator Çay Bahçesi'ni görür ve orada geçmişte sevip de yitirdiği insanların olduğunu fark eder.

İmparator Çay Bahçesi adlı romanı oluşturan konuların meydana getirdiği vaka parçalarında fantastik türün etkisi vardır. Yukarıda kısaca değindiğimiz vaka parçalarında, Anlatıcı'nın mezardan çıkan ölmüş bir adamla konuşup arkadaş olması, arkadaşı olan Gül Abla'nın afrikamenekşeleriyle konuşması, gece ile 24 saatliğine hayatlarını değiştirerek gecenin yerine geçmesi ile Venüs, gece yeli, ay ve bulutla konuşması, Bartın'da bulunan Taşhan adlı soyut mekân özelliğindeki birahanede oturan erkeklerin zihninden geçirdiği, unutamadığı kadınların hayalinin oraya gelmesi, Anlatıcı'nın hayatında yitip giden sevdiği insanları İmparator Çay Bahçesi adlı bir yerde görmesi ve onlarla orada konuşurken onların bir anda kaybolması, romanın fantastik türün özellikleriyle şekillenen vaka parçalarından oluştuğunu göstermektedir.

Nazlı Eray *İmparator Çay Bahçesi*'ni bölümlere ayırarak yazmamıştır. Romanda bir olay belli bir yere kadar anlatıldıktan sonra başka bir olayın anlatılmasına geçilmiş ardından tekrar aynı olayın anlatımına geri dönülmüştür. Bu bir döngü halinde roman boyunca devam etmektedir. Ancak romanda yaşanan olaylar birbirinden bağımsız değildir. Romanın olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Anlatıcı'nın bir gece vakti Arzum Apartmanı yazan binadan içeri girip bir dairenin zilini çalması ve dairede oturan Saime Hanım ve Mesut Bey ile konuşması.

* Anlatıcı'nın yakın dostu olan Gül Abla'nın roman böyle mi başlıyor demesi ve Anlatıcı'ya kahve yapması.

* Anlatıcı'nın Gül Abla'nın gömülü olduğu Eski Cebeci Mezarlığı'na gitmesi ve orada mezar taşında fotoğrafı olan Celal Dülger isimli kişinin mezarının dikkatini çekmesi.

* Anlatıcı'nın bir yerden bir ses duyması ve sesin Celal Dülger ismi yazılı olan mezar taşından geldiğini fark etmesi.

* Fotoğraftaki adamın Anlatıcı'ya hayatı sorması ve uzun bir zamandır mezarına kendisinden başka kimsenin gelmediğini ona söylemesi.

* Celal Ülger'in Anlatıcı'ya sevdiği bir kızın kendisini reddettiği için intihar ettiğini söylemesi ve pişman olduğunu belirtmesi.

* Anlatıcı'nın mezarlıkta bir çatırtı duyması ve kendini cennet bekçisi İrfan olarak tanıtan bir adamla tanışması.

* Cennet bekçisi İrfan'ın cennete girişleri ve çıkışları kontrol ettiğini söylemesi ve Anlatıcı'nın Celal Ülger'in hayata dönme isteğine ona iletmesi

* Cennet bekçisi İrfan'ın kendisinin de yanlarında olması koşuluyla bunu kabul etmesi ve Celal Ülger'in 1967 yılında ölmüş olduğu kıyafetleriyle hayata dönmesi.

* Anlatıcı'nın Gül Abla'ya Adviye adında birini tanıyıp tanımadığını sorması ve Gül Abla'nın tanıdığını söylemesi.

* Anlatıcı'nın İrfan ve Celal ile birlikte yürürken yolda elektronik bir kumar makinesi görmesi ve Celal'in kumar makinesine oturup oynamaya başlaması.

* Anlatıcı'nın Gül Abla ile birlikte Adviye'nin evine gitmesi ve Adviye'nin güzelliğinden konuşulurken Gül Abla'nın Adviye yüzünden intihar eden Celal Dülger isimli genci hatırlaması.

* Anlatıcı'nın Gül Abla'nın evinde olduklarını fark etmesi ve Gül Abla'nın Adviye'ye daha gitmediklerini Anlatıcı'ya söylemesi.

* Gül Abla ile Anlatıcı taksiye binip Adviye'nin evine giderken Anlatıcı'nın aklına Bartın'da bulunan Taşhan isimli binanın gelmesi ve orayı kalbinde kadın taşıyan erkekler birahanesi olarak tarif etmesi.

* Anlatıcı'nın Taşhan'dan içeriye girmesi ve orada bulunan bir adamın buraya erkeklerin düşlerinde, kalplerinde delicesine sevilmiş olan kadınların hayalinin geldiğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın kapıdan tek tek giren hayal kadınları görmesi ve her birinin hayat hikâyesini dinlerken yanlarına oturdukları adamlarla olan görüntülerini izlemesi.

* Celal'in kumar makinesinde oynarken kaybetmeye başlaması ve onun yerine cennet bekçisi olan İrfan'ın kumar makinesinde oynamaya başlaması.

* Anlatıcı'nın tekrar Taşhan'a gitmesi ve kapıdan içeriye giremediğini söyleyen Mebrure adındaki kadını görmesi.

* Anlatıcı'nın neden içeriye giremediğini Mebrure'ye sorması ve yüreği ve beyniyle düşünen Mahmut adındaki adamın artık kendisini düşünmediğinden dolayı içeriye giremediğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın Mahmut'a bir mektup yazması gerektiğini Mebrure'ye söylemesi ve tam o sırada Taşhan'a Mahmut'un düşlemeye başladığı kadının girmesi.

* Anlatıcı'nın Taşhan'a geldiğinde konuştuğu adamdan kadının adının Meral olduğunu öğrenmesi ve adamın Mahmut'la Meral arasındaki etkileşimin cinsellikten kaynaklandığını belirtmesi.

* Bir süre sonra Mebrure'nin mektubu yazdığı Anlatıcı'ya söylemesi ve Mahmut'un Meral'le yaşadığı cinsel çekimin etkisindeyken mektubu okumaya başladığında Taşhan'ın kapısının açılıp birdenbire kapanması.

* Anlatıcı'nın bunun nedenini yanındaki adama sorması ve adamın cinsellikle şehvetin etkisinde olduğundan dolayı tam olarak Mahmut'un Mebrure'yi düşünemediğini belirtmesi.

* Anlatıcı'nın İrfan ve Celal ile birlikte Adviye'nin oturduğu Hayat Apartmanı'nın önüne gitmesi ve görünmez olan İrfan ile Celal'in Adviye'nin dairesine gidip zili çalması.

* Anlatıcı dışarda beklerken cennet bekçisi olan İrfan'ın eve giremediğini söylemesi ve Anlatıcı'nın neden giremediğini sorduğunda evin bir yerinde evi koruyan bir ayet olduğundan dolayı giremediğini belirtmesi.

* Anlatıcı'nın Casino Venüs'e gitmesi ve orada oyun oynamak için oturduğu bir makineden gelen metalik bir kadın sesiyle konuşması.

* Anlatıcı'nın Bartın'da bulanan Taşhan'a tekrar gitmesi ve kapının ağzında bir çiçekçi çırağının getirmiş olduğu afrikamenekşesini görünce bu çiçeği evindeki kendi çiçeği sanması.

* Anlatıcı'nın çiçeğin bırakıldığı masaya doğru gitmesi ve çiçeğe daha dikkatli baktığında kendi afrikamenekşesi olmadığını anlaması.

* Anlatıcı'nın afrikamenekşesi ile konuşması ve çiçeğin sevdiği bir kadını hayal edip onunla buluşmak için buraya geldiğini Anlatıcı'ya söylemesi.

* Anlatıcı'yı Adviye'nin araması ve Anlatıcı'yla Emek'te bulunan Selender Pastanesinde buluşması.

* Adviye'nin Celal'in evine geldiğini Anlatıcı'ya söylemesi ve Celal'le konuştuktan sonra onu arzulamaya başladığını belirterek geceyi beraber geçirdiklerini anlatması.

* Anlatıcı'nın Gül Abla'nın evine gitmesi ve ona evinde bulunan afrikamenekşelerinin kocası Şakir Bey ile gençliğinde sevgilisi olan Cem Bey'in olduğunu iddia etmesi.

* Anlatıcı'nın cennet bekçisi olan İrfan'la konuşması ve İrfan'ın maaşlarının çok düşük olduğunu ancak lojman ile öldükten sonra cennete girme hakkının bulunduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın Gül Abla'nın evine gitmesi ve orada biraz solgun duran afrikamenekşelerinden biriyle Şakir Bey diye seslenerek konuşmaya başlaması.

* Anlatıcı'nın afrikamenekşesi olan Şakir Bey'le Gül Abla'nın ilk kocası ve sevgilisi olan Cem hakkında konuşması ve uçuk pembe renkli bir afrikamenekşesi olan çiçeğin kendinden yaşça büyük olan Gül Abla'yla dişçide nasıl tanıştıklarını anlatması.

* Anlatıcı'nın geceleyin sokakta yürümesi ve görmediği biriyle yaşadıkları hakkında konuşması

* Anlatıcı'nın göremediği kişinin kim olduğunu merak etmesi ve konuşanın kendisini ben geceyim diyerek tanıtması.

* Anlatıcı'nın gece ile hayatlarını 24 saatliğine yer değiştirmesi ve Anlatıcı sonsuz bir özgürlük duyarken dolunay ile bulutun konuşmalarını duyması.

* Anlatıcı'nın Gül Abla'nın evine gece olarak gelmesi ve Gül Abla'nın afrikamenekşesi olan çiçekleriyle konuştuğunu Anlatıcı'nın görmesi.

* Anlatıcı'nın gece yeli ile konuşması ve gece yelinin eşi olduğunu öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın gece olarak gökyüzünde ilerlerken güzel bir kadın gördüğünde kendisinin erkek olduğunu hissetmesi ve o güzel kadının Venüs olması.

* Gece olan Anlatıcı'nın Venüs'le beraber İzmir'e giderken İmparator Çay Bahçesi adlı bir yerde durmaları ve gece olan Anlatıcı'yla Venüs'ün İzmir'de bir otele gitmesi.

* Anlatıcı ile Venüs'ün İzmir'den geri dönerken gökyüzünden ışıklandırılmış bir şekilde İmparator Çay Bahçesi'ni görmeleri ve çay bahçesinde bütün masaların dolu olmasına şaşırmaları.

* Anlatıcı'nın masalarda Gül Abla'nın afrikamenekşeleriyle, Adviye'nin Celal'le Mahmut'un ise Meral'le birlikte oturduğunu görmesi ve Taşhan'daki gibi hayal kadınların İmparator Çay Bahçesi'nin kapısından içeri girdiğini fark etmesi.

* Anlatıcı'nın daha sonra tekrar İmparator Çay Bahçesi'ne gitmesi ve masaların boş olduğunu görmesi.

* Anlatıcı'nın yanına gelen garsonun masaların dolu olduğunu belirtmesi ve Anlatıcı'ya ama siz göremiyorsunuz demesi.

* Anlatıcı'nın göremediği bir adamla çay bahçesinde konuşması ve o sesin anılarını yazan bir General ile yaverinin her sabah buraya geldiğini söylemesi.

* Madam Kelebek adında güzel bir kadının çay bahçesine gelmesi ve General'in Madam Kelebek adlı bu kadına âşık olması.

* Anlatıcı'nın Madam Kelebek ile General'in gözlerini görmeye başlaması ve Madam Kelebek ile General'in gözlerinin buluştuğu anda oradan geçen garsonun yere düşerek titremeye başlaması.

* Anlatıcı'nın Madam Kelebek'e seslendikten sonra kadının gözlerini kapatması ve garsonun bu aşkın etkileşimiyle kendisini çarpan elektrik akımdan kurtulması.

* Garsonun aşkın akımına kapılınca geçmişte yaşadığı bir aşk hikâyesini hatırlaması ve kendini çarpan bu aşkın akımına tekrar girmesi.

* Anlatıcı'nın İmparator Çay Bahçesi'ne tekrar gitmesi ve bahçede geçmiş yaşamında yer almış olan anılarındaki insanları masalarda otururken görmesi.

* Anlatıcı'nın ölmüş olan annesini İmparator Çay Bahçesi'nde görmesi ve onunla konuşurken annesine yeni bir kitap yazmakta olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın annesinin görüntüsünün yavaş yavaş kaybolduğunu fark ettiğinde bağırmaya başlaması ve annesinin ise Anlatıcı'ya yanında olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı, Casino Venüs'e gittiğinde oyun makinesinin ekranında bir kadının belirmesi ve o kadının Madam Kelebek olması.

* Madam Kelebek'in asıl bakıştığı kişinin General olmadığını onun yaveri olan genç olduğunu söylemesi ve Anlatıcı'nın Taşhan'a gittiğinde genç yaverin yanında güzel bir kadın olan Madam Kelebek'i görmesi.

* Anlatıcı'nın Gül Abla'nın evine gittiğinde afrikamenekşesi olan Rıza Bey'in kuruyup öldüğünü Gül Abla'dan öğrenmesi ve Anlatıcı'nın afrikamenekşesi olan Rıza Bey'i İmparator Çay Bahçesi'ne götürmesi.

* Anlatıcı'nın İmparator Çay Bahçesi'nde çocukluğunda tanımış olduğu Sabriye adındaki bir kadının gözlerini görmesi ve Sabriye'nin yazdığı romanın tıpkı onun hayalindeki insanların şekillendirdiği olaylardan oluştuğunun farkına varması.

* Anlatıcı'nın hırsız var diyerek Sabriye'ye bağırması ve Anlatıcı'nın Gül Abla'nın evinde rüya gördüğünü anlaması.

* Anlatıcı'nın İmparator Çay Bahçesi'nde Sabriye'yi görmesi ve onun da birkaç yıl önce öldüğünü anlaması.

* Anlatıcı'nın gece ile birlikte Gece Barı adlı bir yere gitmesi ve gecenin Anlatıcı'yı orada genç bir adamla tanıştırması.

* Bu genç adamın Anlatıcı'nın yazdığı romanı olması ve genç adam olan romanıyla konuşurken kendisinin birazdan biteceğini ve başkalarına ait olacağını Anlatıcı'nın romanına söylemesi.

2.3.1.6. Örümceğin Kitabı

Örümceğin Kitabı ilk olarak 1999 yılında *Can Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Roman Anlatıcı'nın bir arkadaşında tamamladığı çıplak kadın resminin olduğu tabloyu alarak Ankara'da bulunan evine doğru gitmesiyle başlar. Anlatıcı yaptığı cinselliği ön plana çıkaran kadın tablosuyla evine girdiğinde girdiği evin kendi evi olmadığını fark eder. Anlatıcı, nedensellik bağının olmadığı farklı uzam boyutlarında kendini bulur.

Soyut bir mekân özelliği gösteren ve yaşlı adamlardan oluşan bir grup insanın masalara oturarak anılarını anlatıp ömürlerini uzattıkları yer özelliğindeki Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne Anlatıcı, nereden ve nasıl geldiğini bilmeden oradaki yaşlı adamların grubuna dâhil olur. Anlatıcı'da Bursa, Bodrum, İzmir ve New York gibi yerlerde yaşamış olduğu anılarını anlatarak ömrünü uzatır. Anlatıcı, New York 42. Cadde'de bulunan metroda kukla bir kadınla dans eden bir adamı görür. Anlatıcı kendini metronun duvarlarında yankılanan müziğin sesine kaptırarak sesin geldiği yere doğru yürür. Anlatıcı, müzik sesinin yanında bir iniltiyle hızlı hızlı soluk alan bir erkeğin sesini duyar. Anlatıcı, sesin geldiği yere doğru biraz daha yaklaştığında az önce gördüğü kukla kadın ile dansçı adamın birbiriyle seviştiğini fark eder. Romanda Gececi Müfit ile Nejat da Anlatıcı'nın yapmış olduğu tablodaki kadınla cinsel ilişkiye girerler. Anlatıcı'nın arkadaşı olan Ömür Uzatma Kıraathanesi'nde tanıştığı Osman da zaman ve uzam boyutunda yolculuk yaparak Marilyn Monroe'nin yaşadığı dönem olan 1960'lı yıllara gider ve romanda Osman'ın ağzından Marilyn Monroe'nin biyografisi hakkında bilgiler verilir. Romanda Anlatıcı, arkadaşı olan Fevzi ile birlikte soyut bir mekân özelliği gösteren Örümceğin Krallığı adlı bir mekâna gider. Burası değişen görüntüsel özellikleriyle İzmir şehrine dönüşen bir mekân özelliği de göstermektedir.

Örümceğin Kitabı adlı roman, uzam ve zaman değişimlerinin yaşandığı, dejavu şeklinde tekrarlayan olayların meydana geldiği, Anlatıcı'nın yaşanılan zamanın hangi zaman diliminde olduğunun bir türlü ayrımına varamadığı, soyut bir mekân özelliği gösteren Ömür Uzatma Kıraathanesi ile Örümceğin Krallığı gibi mekânlarda anıların anlatılmasıyla ömürlerin uzatılması, Anlatıcı'nın yakın arkadaşı olan Fevzi'nin kahve fincanının içindeki telveden çıkması, romanda eşya figürlerinden oluşan kahramanlarla (kukla kadın ile tablodaki kadın) cinsel ilişkilerin yaşanması, Osman adlı roman kişisinin Marilyn Monroe'nin yaşadığı zaman dilimine giderek (1960'lar) orada onunla birlikte olması, *Örümceğin Kitabı* adlı romanda yaşanan vaka parçalarının fantastik türün özellikleriyle şekillendiğini göstermektedir.

Nazlı Eray, *Örümceğin Kitabı* adlı romanı bölümlere ayırarak yazmamıştır. Roman kurgusu içinde anlatılan bir vaka parçası belli bir yere kadar anlatıldıktan sonra başka bir

vaka parçasının anlatımına geçilir ve ardından da tekrar aynı vakanın anlatımına devam edilir. Bir sarmal halindeki bu döngüsel anlatım şekli roman boyunca devam etmektedir. Roman ismiyle bağlantılı bir olay örgüsüne sahiptir. Romanda Anlatıcı'nın yaşadığı olayların olağandışılığının nedenlerini bulamaması, hangi zaman diliminin içinde bulunduğunun bir türlü ayrımına varamaması ve romanda yaşanan vakaların bir türlü belirli bir sonuca bağlanamamış olması, kurguyu oluşturan vaka parçalarında da örümcek ağındaki gibi bir karmaşanın olduğunu göstermektedir. Ancak Nazlı Eray, romandaki bu karmaşıklığı romanın ismiyle simgesel bir bağ kurarak örümcek ağıyla ilişkilendirmesi bilinçli yapılan bir yöntemdir. *Örümceğin Kitabı* adlı romanın olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Anlatıcı'nın bir gece vakti Ankara'da bulunan evine arkadaşında tamamladığı çıplak kadın tablosunu da alarak gitmesi ve Anlatıcı'nın evine girdiğinde ışıkların yanmasıyla bulunduğu yerin kendi evi olmadığını fark etmesi.

* Saraya benzeyen bu evde ışıkların sönmesiyle her şeyin karanlığa gömülmesi ve tekrar etrafın aydınlanmasıyla Anlatıcı'nın kendini Ömür Uzatma Kıraathanesi adlı başka bir yerde bulması.

* Anlatıcı'nın orada bulunan yaşlı insanlarla konuştuğunda bulunduğu yerdeki insanların anılarını anlatarak ömürlerini uzattıklarını öğrenmesi ve ışıkların yanmasıyla Anlatıcı'nın kendini tekrar o saraya benzeyen evde bulması.

* Anlatıcı'nın kim olduğunu bilmediği kocasıyla bir davete gitmek için hazırlanması ve Anlatıcı'nın kendini üzerinde davet için giydiği kıyafetlerle Ömür Uzatma Kıraathanesi'nde bulması.

* Kıraathanenin ışıklarının sönmesi sonucunda Anlatıcı'nın tekrar kendini hiç tanımadığı kocası olan Mithat Bey'le davete giderken bulması.

* Anlatıcı'nın davette yakın arkadaşı Fevzi'yi görmesi ve Anlatıcı'nın buradaki her şeye yabancı olduğunu söylediğinde kendisinin geçirdiği kaza yüzünden şoka

girip belleğini yitirdiğinden dolayı yabancılık çekmesinin normal olduğunu Fevzi'nin söylemesi.

* Anlatıcı'nın hava almak için davetin verildiği yerin balkonuna çıkması ve balkonda kahvelerini içip fal bakan Hürrem ile Malike adlı kişilerle Anlatıcı'nın konuşması.

* İki yaşlı kadının gençliğinden birer anı parçası olan Muharrem ile Memduh'un genç birer insan olarak kahve fincanından dışarıya çıkması.

* Anlatıcı'nın Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne gittiğinde orada New York 42. Cadde'de yaşadığı anılardan biri olan kukla kadınla dansçı adamın birbiriyle uyum içinde nasıl dans ettiğini yaşlı adamlara anlatması ve kendinden nefret eden kadın hakkında da bilgiler vermesi.

* Anlatıcı'nın Ömür Uzatma Kıraathanesi'nde yaşadığı hayatın kendi hayatı olmadığını oradaki dört yaşlı adama söylemesi ve Anlatıcı'nın Fevzi'yi Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne götürmesi.

* Fevzi'nin İstanbul'da Hukuk Fakültesi'nde okurken âşık olduğu kızla ilgili anılarını anlatması ve Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne Nejat adında birisinin gelmesi.

* Nejat'ın kendini yeryüzünde yaşayan bir ölü olarak tanıtması ve bu şekilde olmasının nedenlerini bir saatten fazla bir süredir anlatmasına rağmen onu dinleyen Anlatıcı'nın hiçbir şey duymamış olması.

* Anlatıcı'nın Nejat'ın anlattıklarını bir daha öğrenemeyeceği için mutsuz olması ve Osman ile Fevzi'nin Nejat'ın daha hiçbir şey anlatmadığını Anlatıcı'ya söylemesi.

* Nejat'ın anılarından bir bölüm olan arkadaşı Hüsamettin ile cambazhanede trapez numaraları yaptığını anlatması.

* Anlatıcı'nın New York'ta 42. Cadde'de bulanan metroda inilti halinde birtakım sesler duyması ve daha önce dans ederken gördüğü kukla kadın ile adamın orada cinsel ilişkiye girdiğini görmesi.

* Nejat'ın trapez üzerinde tehlikeli hareketler yaparken Hüsamettin'in yıllar önce ikisinin sevmiş olduğu Sehavet adındaki kadını hatırlaması ve Nejat'ın Sehavet'i elinden aldığını söyleyerek onu suçlaması.

* Nejat'ın gösteriden sonra ölüp ölüp dirildiğini Hüsamettin'e söylemesi ve Hüsamettin'in yaşamını ipotek altına aldığını, karşılığında ise Sehavet'i istediğini Nejat'a söylemesi.

* Anlatıcı'nın her şeyin başladığı yer olan yanında çizdiği tabloyla evine doğru gitmesi ve yaşadıklarının beyninin kendisine oynadığı bir oyun olabileceği düşüncesine kapılması.

* Anlatıcı'nın kedisinin yaptığı çıplak kadın tablosuyla Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne gitmesi ve tablodaki çıplak kadını gören Nejat'ın onu Sehavet zannederek tablodaki kadınla cinsel ilişkiye girmesi.

* Nejat'ın üstü başı boya olarak tablodan ayrılması ve Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne gelen Hüsamettin'in Nejat'ı vurmak isterken Sehavet'i vurması.

* Nejat'ın Hüsamettin'le gittiği İzmir'de İffet adındaki bir kadınla yaşamış oldukları anılarını anlatması ve Anlatıcı'nın Nejat'ın anlattıklarını duyunca hastayken kaldığı İzmir Devlet Hastanesi'ndeki anılarını hatırlaması.

* Anlatıcı'nın geceliğin hastanenin koridorlarında yürürken birtakım sesler duyduğunu hatırlaması ve bakıcı olan adamla hemşirenin cinsel ilişkiye girdiklerini görmesi.

* Anlatıcı'nın Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne giderek ömürlerini ne kadar süre uzattıklarına dair oradakilerle konuşması ve Anlatıcı'nın kendisine ait olmayan evde iki biblo görmesi.

* Bu biblolardan birinin erkek olması ve o yeşil kadife ceketli biblonun Anlatıcı'yla konuşması.

* Gececi Müfit'in Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne gelmesi ve Sehavet adında bir kadının hastaneye getirildiğini söyleyince bunu duyan Nejat'ın hareketlenmesi.

* Anlatıcı'nın Gececi Müfit'le beraber hastaneye giderken karşılarına bir anda İzmir'in çıkması ve orada gezerken bir labirenti andıran bu yerin İzmir olmadığını anlamaları.

* Anlatıcı ile Gececi Müfit'in kaybolduklarını anladıklarında gördükleri bir kadına bulundukların yerin neresi olduğunu sormaları ve kadının bulundukları yerin bir insan ruhunun içi olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı ve Gececi Müfit'in bu karmaşık insan ruhunun bedeninden nasıl kurtulacaklarını düşünürken bir banka oturmaları ve bankın çevresine bulunan çok sayıda erkeğin dikkatlerini çekmesi.

* Anlatıcı'nın bankta bekleyen adamlardan biriyle konuşması ve adamın bulundukları yerin insan ruhunun sahibi olan bir kadının hayatında yer almış erkeklerden oluşan Erkekler Parkı adında bir yerde olduklarını söylemesi.

* Anlatıcı ve Gececi Müfit'in Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne gittiklerinde Erkekler Parkı'nda başlarına gelenleri anlatmaları ve Anlatıcı, yaşadıklarını anlatırken fenalaşarak ambulansın çağırıldığı an da kendini Erkekler Parkı'nda bulması.

* Anlatıcı ile Gececi Müfit parktan ayrıldıktan sonra karşılarına İzmir'in çıkması ve Anlatıcı ile Gececi Müfit'in gittikleri hastanede Sehavet'in tablo şeklinde yatağa uzanmış olduğunu görmeleri.

* Gececi Müfit'in yataktaki tabloda elini gezdirmesi sonucunda tablodaki kadının hareketlenmeye başlaması ve Gececi Müfit ile tablodaki Sehavet'in cinsel ilişkiye girmesi.

* Anlatıcı'nın Lindy'nin Kahvesi'nde otururken duvardaki portrelere bakması ve portrelerin arasında parlayan bir vesikalık fotoğrafın içinde Osman'ı görmesi.

* Osman'ın Marilyn Monroe'nin tablo şeklindeki portresiyle konuşurken telefon numarasını aldığını söylemesi ve Osman'ın fotoğrafının Marilyn Monroe'nin portresindeki göğsüne sıçrayarak aralarından cinsel bir çekimin yaşanması.

* Anlatıcı'nın Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne gitmesi ve orada kendisinden nefret eden kadını görmesi.

* Genç kadının sevdiği adamı elinden alan kadına hınç duyduğunu dile getirmesi ve Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne Erkekler Parkı'nda Anlatıcı'nın gördüğü Duygu Emeklisi olan Recep adında birinin gelmesi.

* Duygu Emeklisi olan Recep mazide kalmış bir insan olduğunu söylemesi ve kıskançlık, kavga ve arzuların kendisini yıpratmış olduğunu belirtmesi.

* Recep'in sevdiği bir kadın yüzünden hayatını mahvettiğini belirtmesi ve yaşamı ipotek altında olan Nejat'ın da benzer bir durumda olduğunu Recep'e söylemesi.

* Recep'in kendi koyduğu ipotekten yaşadıklarını unutarak kurtulabileceğini Nejat'ın söylemesi ve Recep'in yaşamını ipotek altına almasına yol açan kadının olduğu fotoğrafı ikiye bölmesi.

* Fotoğraftaki kadının çığlıklılar atarak Recep'e bağırması ve Recep'in özgürlüğüne kavuşarak üzerindeki ipoteğin kalkması.

* Duygu Emeklisi olan Recep Bey'e Anlatıcı'nın seslenerek örümcek ağını gördüklerini söylemesi ve Anlatıcı'nın İzmir'i gördüğünü düşünerek oraya doğru yöneldiğinde Müfit'in orası Örümceğin Krallığı diyerek ona engel olması.

* Ömür Uzatma Kıraathanesi'ndeki İzzettin'in Örümceğin Krallığı'nda insanı genç gösteren aynayı görüp görmediklerini Anlatıcı'ya sorması ve Anlatıcı'nın görmediklerini söyleyerek beraber Örümceğin Krallığı'na gitmeleri.

* Anlatıcı ve arkadaşlarının kendilerini New York'ta bulmaları ve yaşlı kadınlarla dolu olan berberin içindeki aynayı gördüklerinde onlarda aynaya bakmak için diğer insanlar gibi sıraya girmeleri.

* Anlatıcı'nın berberde bulunan eski mecmualara bakarken Osman'ı yanında Marilyn Monroe ile beraber görmesi ve Anlatıcı'nın berberden ayrılarak Lindy'nin Kahvesi'ne gitmesi.

* Anlatıcı'nın Lindy'nin Kahvesi'ndeki Marilyn Monroe'nin portresinin altındaki Osman'ın vesikalık fotoğrafıyla konuşması ve Osman'ın 1960'lı yıllardaki Hollywood'un müthiş olduğunu söylemesi.

* Anlatıcı'nın Çin Mahallesi'nde kendisini birinin takip ettiğini düşünerek irkilmesi ve kendini takip edenin Fevzi olduğunu anlaması.

* Anlatıcı'nın daha önce Gececi Müfit ile gördüğü Örümceğin Krallığı'nı tekrar görmesi ve Anlatıcı'nın Örümceğin Krallığı'na doğru uzanan merdivenleri çıkması.

* Anlatıcı ile Fevzi'nin orada bulunan aynaya bakması ve Anlatıcı'nın aynada kendi gençliği yerine başkasının gençliğini aynanın yüzeyinde görmesi.

* Anlatıcı'nın olayların başlangıcı olan evine doğru yaptığı tabloyla döndüğü zamana gitmesi ve evine girmesi.

2.3.1.7. Aşkı Giyinen Adam

Aşkı Giyinen Adam başlıklı romanın ilk baskısı 2001 yılında *Can Yayınları* tarafından yapılmıştır. Tarihsel şahsiyetlerin hayatından izlerin görüldüğü romanda fantastik türün özellikleriyle vaka parçaları şekillenmektedir. Romanda Dürnev Abla'nın tarot kartlarından fal bakarken kartların içinden ünlü ve gerçek hayattan insanların yer aldığı kişilerin çıkması, kahve fincanlarının içinden insanların roman kurgusuna dâhil olması, Kaniye ve Hasbiye Anne'nin Kazım Efendi'nin çıkardığı gazla hayata yeniden dönmeleri, Kazım Efendi'nin içinden çıkan ve onun dişisi olan Kazıme'nin roman

kişilerinden birini oluşturması, Peyami ve İdris adındaki iki kellenin Eddie Fisher ile Anlatıcı'nın müşterek belleğini paylaşmaları, *Aşkı Giyinen Adam*'daki kurguyu şekillendiren vaka parçalarında fantastik türün yoğun olarak yer aldığını göstermektedir.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda tarihsel şahsiyetlerin hayatından bölümler yer aldığı için montaj tekniğine yer verilmiştir. Romanda gelişen olaylar bölümlere ya da isimlendirme yoluyla ayrılarak anlatılmamıştır. Romandaki konuları şekillendiren vakalar belli bir yere kadar anlatıldıktan sonra başka bir vakanın anlatımına geçilmiştir. Bu döngüsel anlatım şekli roman boyunca devam eder. Romanda, vakalar birbiriyle bağlantılıdır. *Aşkı Giyinen Adam* romanında yer alan vakaların olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Anlatıcı'nın tarot kartlarından fal bakan Dürnev Abla'nın evine gitmesi ve baktırdığı faldaki kartların içinden bir erkeğin çıkması.
* Bu erkeğin çevresinde sayısız kadının olması ve Anlatıcı'nın tarot kartlarından oluşan destenin içinden bir kart çekmek istemesi.
* Kart destesinden bir türlü kartı çekememesi ve bütün gücüyle kartı destenin içinden çektiğinde kartların yerlere saçılması sonucunda siyah smokinli Eddie Fisher adındaki bir adamın evin salonunda birdenbire belirmesi.
* Eddie Fisher'ın 1960'ların Las Vegas'ından geldiğini Anlatıcı ile Dürnev Abla'ya söylemesi ve Anlatıcı'nın Dürnev Abla'ya onu konserden çekip aldıklarını belirtmesi.
* Anlatıcı'nın Eddie Fisher'ın biyografisi ile evliliği hakkında bilgiler vermesi ve Dürnev Abla'nın kartlarından bir kadının çığlığının yükselmesi.
* Eddie Fisher'ın bu çığlığı duyduğunda çığlık atan kişinin eski karısı Debbie olduğunu anlaması ve Eddie Fisher'ın Dürnev Abla'nın evinden ayrılması.
* Anlatıcı'nın gittiği antikacı dükkânında çocukluğunun geçtiği mekânları hatırlaması ve Dürnev Abla'nın evine tekrar gitmesi.

* Dürnev Abla'ın tarot kartlarından fal baktığı sırada zilin çalması ve Eddie Fisher'ın gelmesi.

* Eddie Fisher'ın biyografisi hakkında bilgiler vermesi ve Elizabeth Taylor ile nasıl tanıştığını anlatırken onu ne kadar çok seviyor olduğundan da bahsetmesi.

* Anlatıcı'nın Tunalı Hilmi Caddesi'nde bulunan bir pasajın içine girmesi ve orada bulunan antikacı dükkânındaki vişneçürüğü renginde olan bir koltuğa oturduğunda anılarından bölümler görmeye başlaması.

* Kartlardaki kadınların Eddie Fisher'ın yazmış olduğu yaşamöyküsünde yer alan kendileri hakkındaki bölümlere kızmaları ve zil çalması sonucunda Dürnev Abla'nın kapıyı açmaya gitmesi.

* Kapıda yüzleri bembeyaz olan iki yaşlı kadının olduğunu fark etmesi ve bu kadınların Anlatıcı daha çocukken paraları için bir albay tarafından öldürülmüş olan kadınlar olduklarını Anlatıcı'nın onları gördüğünde hatırlaması.

* Anlatıcı, evinde sabah uykusundan uyandığında karşısında bir kadının oturduğunu görmesi ve bu kadının Debbie Reynolds olması.

* Anlatıcı'nın ona nereden geldiğini sorduğunda geceleyin okuduğu kitabın arasından fırlayarak buraya geldiğini söylemesi ve Eddie Fisher ile olan evliliği döneminde yaşadıklarını anlatmaya başlaması.

* Anlatıcı'nın Debbie Reynolds ile Dürnev Abla'nın evine gitmesi ve Debbie Roynalds'ın tarot falına baktırması.

* Anlatıcı'nın Dürev Abla'nın evine gittiğinde Eddie Fisher'ın eve gelmiş olduğunu öğrenmesi ve Eddie Fisher'ın doktoru olan Max hakkında konuşması.

* Dürnev Abla'nın evine Eddie Fisher'ın doktoru olan Max'in gelmesi ve Eddie Fisher'a iğne yapması.

* Eddie Fisher'ın Anlatıcı ile Dürnev Abla'ya konserine gelmeleri için Cadillac marka bir araç göndermesi ve araca binip yolda ilerlemeye başladıklarında

Anlatıcı'nın çevresine baktığında Ankara'nın zamanda geriye doğru giderek 1960'ların Ankara'sına döndüğünü fark etmesi.

* Anlatıcı'nın Dürnev Abla'nın evine döndüğünde fal bakılan tarot kartlarından birkaçının kımıldadığını fark etmesi ve bu kartlardan Cevriye Hanım ile Elizabeth Taylor'ın *Kleopatra* filmindeki kıyafetiyle çıkması.

* Anlatıcı'nın babaannesi olan Cevriye Hanım ile Elizabeth Taylor'ın konuşması ve Elizabeth Taylor'ın evlilikleri ve Eddie Fisher hakkında bilgiler vermesi.

* Dürnev Abla'nın evinde Elizabeth Taylor'ın kaybolması ve giderken düşürmüş olduğu zümrüt yeşili küpenin yaydığı ışığın odanın her yerini kaplaması sonucu Anlatıcı ile Dürnev Abla'nın kendilerini yemyeşil bir dünyanın içinde bulmaları.

* Anlatıcı ile Dürnev Abla'nın bu yemyeşil dünyanın içinde kaybolmaları ve orada Anlatıcı'nın Mihri Abla'sını gördükten sonra yeşil hapishane olarak nitelendirdikleri bu yerin yarılmasıyla evin halısının üstüne düşmeleri.

* Mihri Abla'nın evine Kaniye ile Hasbiye Anne'nin gelmesi ve iskambil kâğıtlarının içinde kendilerini öldüren Albay emeklisi Nurettin'in olduğunu görmeleri.

* İskambil kâğıtlarının arasından pijamalı bir adamın çıkması ve ölen iki kadının adama katil diye bağırması.

* Anlatıcı'nın Dürnev Abla'nın evine gitmesi ve evde buzdolabını açtığında bir tabağın üzerine konmuş olan koyun kellesinin kendisiyle konuşmaya başlaması.

* Pişmiş Kelle'nin Eddie Fisher'ı rüyasında gördüğünü söylemesi ve onun Renata Boeck adında bir kızla birlikte olduğu geceyi anlatması.

* Anlatıcı ile Dürnev Abla'nın evde otururken bir anda havada dönmeye başlamaları ve kendilerini sıkışmış bir halde tarot kartlarının olduğu destenin içinde bulamaları.

* Anlatıcı'nın tarot kartlarının olduğu masanın üstünde diğer roman kişilerinin hepsini görmesi ve bu kırmızı masanın üzerinde bir kokteylin verilmesi.

* Anlatıcı'nın adının Peyami olduğunu öğrendiği kellenin kendi anılarını bildiğini anlaması ve Peyami adındaki kellenin Anlatıcı'nın hayatından bölümleri anlatırken yaşamında yer etmiş olan insanlara değinmesi.

* Anlatıcı'nın Dürnev Abla'ya tarot falına baktırması ve tarot falına bakarken kartlardan Anlatıcı'nın geçmişinden bir yüz olan Kazım Efendi'nin çıkması.

* Anlatıcı'nın buzdolabında bulunan kelleyle konuşması ve Pişmiş Kelle'nin Eddie Fisher ile Elizabeth Taylor arasında yaşananları Anlatıcı'ya anlatması.

* Anlatıcı'nın Papazın Bağı adlı bir yere gitmesi ve orada Eddie Fisher, Sulakyurtlu Kazım, Kaniye ve Hasbiye Anne gibi kişilerin olduğunu görmesi.

* Eddie Fisher'ın Papaz Bağı'nda şarkı söylemesi ve Anlatıcı'nın Papazın Bağı'ndan çıkarak bir sakatatçı dükkânına girmesi.

* Anlatıcı'nın sakatatçı dükkânında bulunan kellelere selam verdiğinde hiçbirinin kendisiyle konuşmaması ve bir süre sonra bir kellenin Anlatıcı'ya cevap vermesi.

* O kellenin diğer yanında bulunan kellelerin yurtdışından geldiklerinden dolayı başka dilleri bildiklerini söylemesi ve kellenin Peyami'nin arkadaşıyım demesi.

* Adının İdris olduğunu söyleyen kellenin Eddie Fisher'ın beyni olduğunu belirtmesi ve onun hakkındaki her şeyi biliyor olmasından dolayı Anlatıcı'nın onu satın alarak arkadaşları olan Suzan ile Gönül'ün evine götürmesi.

* Dürnev Abla'nın evine Kazım'ın gelmesi ve Bodrum'dayken midesine bir ağrının gelmesi sonucu tuvalete gittiğini söylemesi.

* Kazım Efendi tuvaletteyken birdenbire yanında bir kadının olduğunu görmesi ve bu kadının Kazım Efendi'nin içinden çıktığını söyleyerek adının Kazıme olduğunu belirtmesi.

* Kazım Efendi'nin tuvaletten çıktığında tuvalete Eddie Fisher'ın girmesi ve kendi içinden çıkan Kazıme'nin onunla yattığını öğrenen Kazım Efendi'nin Eddie Fisher'a saldırması.

* Anlatıcı'nın arkadaşlarının evinde duran Kelle İdris'le konuşması ve İdris'in Eddie Fisher'ın hayatı ile 1960'lı yılların Hollywood'u hakkında bilgi vermesi.

* Anlatıcı'nın Dürnev Abla'nın evinde bulunan kendisiyle müşterek bir belleğe sahip olan Pişmiş Kelle Peyami'nin dolapta olmadığını görünce korkması.

* Anlatıcı'nın arkadaşlarının evindeki Kelle İdris'in yanına gitmesi ve Doktor Ayberk'in telefonundan Peyami'yi aradıklarında onun Mesnevi Sokak'ta bulunan çöp bidonunun içine atılmış olduğunu öğrenmeleri.

* Anlatıcı'nın Dürnev Abla'nın evine gittiğinde kellenin kaybolması olayının rüya olmadığını anlaması ve Anlatıcı'nın kelleyi çöp bidonundan çıkarması.

* Anlatıcı'nın gençliğinde gördüğü Loğusa Kadın Türbesi'nde yatan kadının kucağında bebeğiyle Dürnev Abla'nın evine gelmesi ve Loğusa Kadın'ın Anlatıcı'nın çocukluğundan bölümlerle Şişhane Yokuşu ile Kasımpaşa sırtlarından anılar getirmek için geldiğini söylemesi.

* Loğusa Kadın'ın işlerin ekonomik krizden dolayı yoğunlaştığını ve herkesin bir dilek dilemeye geldiğini söylemesi ve yoğunluktan dolayı bir yardımcı daha almayı düşündüğünü belirtmesi.

* Anlatıcı'nın Kaniye ve Hasbiye Anne'nin klonlama tedavisine başvurduklarını ve dünyaya yeniden dönecekleri için de mutlu olduklarını öğrenmesi.

* Kazım Efendi'nin dişi tarafı olan Kazıme'nin Eddie Fisher'dan hamile kaldığını öğrenmesi ve Kazım Efendi'nin Eddie Fisher'ın Kazıme'ye nikâh kıyması gerektiğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın Mihri Abla'yla kahve içerken kahve fincanının içindeki telvede Eddie Fisher'ın belirmesi ve fincanın içinde şarkı söylemeye başlaması.

* Anlatıcı'nın başka bir kelle ile tanışması ve üzerinde çok sayıda düğmeler olan bu kellenin beyninde çok sayıda belleğin arşivinin bulunuyor olması.

* Kazım Efendi'nin tuvalete gidip gaz çıkardığında iki yaşlı kadının gözünün önünde belirdiğini söylemesi ve bu iki yaşlı kadının Kaniye ile Hasbiye Anne olması.

* Kaniye ile Hasbiye Anne'nin yeniden hayata döndükleri için mutlu olmaları ve Kazım Efendi ile birlikte bu iki yaşlı kadının Bodrum'a giden otobüse binmeleri.

* Anlatıcı'nın Dürnev Abla'nın evine gitmesi ve evin içinin yıldızlarla dolması.

* Evdeki koltuklarda Eddie Fisher, Elizabeth Taylor, Debbie Reynolds ve Anna Margret'ın olması ve Marlene Dietrich, Dr. Max'ın salonun ortasında dururken perdenin tülüne çıplak bir şekilde dolanmış olan Marilyn Monroe'nin bulunması.

* Anlatıcı'nın Dürnev Abla demesiyle herkesin yok olması ve sadece perdede Marilyn Monroe'nin kalması.

* Dürnev Abla'nın evinde Kazım Efendi'nin belirmesi ve perdede bulunan Marilyn Monroe'nin yanına giderek aralarında cinsel bir çekimin yaşanması.

* Anlatıcı'nın roman boyunca yaşadıklarını gözden geçirmesi ve Dürnev Abla'nın tarot falı baktığı sırada kartların içinden bir terzinin çıkması.

* Anlatıcı'nın terziye kumaşın neden yapılmış olduğunu sorması ve terzinin kumaşın aşktan yapıldığını söylemesi.

* Terzinin aşk olan kumaştan bir smokin yaptığını söylemesi ve smokini aşkı giyinen adam için yaptığını belirtmesi.

* Anlatıcı'nın aşktan oluşan kumaş uçarken onu yakalamaya çalışması ve bir türlü onu yakalayamaması.

2.3.1.8. Beyoğlu'nda Gezersin

Beyoğlu'nda Gezersin adlı roman ilk olarak 2005 yılında *Can Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Romanın kurgu dünyasını, mistik karakterler ile ünlü ve gerçek hayatta yer alan kahramanlar oluşturur. Romanda 1958 yılında bir cinayete kurban giden Madam Tamara'nın cinayetinin aydınlatılması sürecinde gelişen olaylar fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak anlatılmıştır. Psikoloji biliminin terimsel özelliklerinin kullanıldığı romanda, zaman boyutunda yaşanan değişimlerle yaşanan olaylar romandaki konu çeşitliliğini arttırmıştır. Romanda Anlatıcı'nın Madam Tamara ile beden değiştirerek zamanda (1958) geriye doğru gitmesi sonucunda bir zaman kayması yaşaması ile Falcı Süleyman'ın insan zihnini okuyabilmesi ve onun baktığı fallarla gelecekten birtakım haberler verilebilmesi, romanda yer alan olaylar ile kahramanların bazılarının olağanüstü özelliklere sahip olduğunu göstermektedir. Sebilci Hafız Hüseyin Efendi ile Küçük Hüseyin Efendi'nin seneler önce ölmüş olan iki insan olmaları, Küçük Hüseyin Efendi'nin aniden beklenmedik bir anda Anlatıcı'nın karşına çıkması ve Küçük Hüseyin Efendi'nin Nakşi şeyhi olduğunu söylemesi, romanda yer alan bu iki ismin hem mistik hem de fantastik özellikte olduklarını göstermektedir.

Beyoğlu'nda Gezersin adlı romanda yer alan konuların oluşturmuş olduğu vaka parçaları bölümlere ayrılarak yazılmamıştır. Romanda farklı zamanların içinde yaşanan olaylar bir döngü halinde roman kurgusu içinde tekrarlanarak anlatılmıştır. *Beyoğlu'nda Gezersin* adlı romanın olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Anlatıcı'nın babasına ait bir zaman diliminin içinde sokaklarda dolaştığını hissetmesi ve adının Küçük Hüseyin Efendi olduğunu öğrendiği yaşlı bir adamla konuşmaya başlaması.
* Anlatıcı'nın evine gitmesi ve evde Deli Saati adlı programı izlemeye başlaması.
* Programda psikolojik rahatsızlıklarını dile getiren insanların programa bağlanarak Deli Saati programına konuk olan doktora sorular sormaları.

* Anlatıcı'nın birkaç gün önce gittiği Fethiye'yi hatırlaması ve orada heykeli yapılan Şehit Tayyareci Fethi Bey'in büstüne bakması.

* Anlatıcı'nın bir türlü anlam veremediği, kendisine ait olmayan bir zaman diliminin içinde olduğunu düşünmesi ve çocukluğunun İstanbul'unu hissetmesi.

* Anlatıcı'nın yarı karanlık olan bir korseci dükkânına girerek ten renginde bir korse satın alması ve Anlatıcı'nın evine döndüğünde Deli Saati adlı programı izlemeye başlaması.

* Anlatıcı'nın İstiklal Caddesi'ne doğru yürüdüğünde aldığı korsenin kendini çok sıktığının farkına varması ve korseyi değiştirmek istemesi.

* Anlatıcı'nın evinde Deli Saati adlı programı izlemeye başlaması ve programa bağlanarak başka birine ait olan bir zamanın içinde olduğunu belirterek aldığı korsenin kendisine sıkıntı verdiğini programdaki doktora söylemesi.

* Doktorun Anlatıcı'ya korsenin psikolojik nedenlerle bir iç sıkıntısı verdiğini söylemesi ve Anlatıcı'yı muayenehanesine gelmesi için randevu vermesi.

* Anlatıcı'nın eski bir zamana ait olan İstanbul'un içinde yürürken korse satın aldığı dükkanın sahibi olan Bay Albert'i cadde üzerinde görmesi ve Bay Albert'in Anlatıcı'yı evine davet etmesi.

* Anlatıcı'nın Fethiye'yi Tanıtma Vakfı'na giderek Tayyareci Fethi Bey'in biyografisi hakkında bilgiler alması ve Tayyareci Fethi Bey'in uçağının nasıl düştüğünü öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın programdaki doktorun muayenehanesine gitmesi ve orada muayeneye gelen Fethi Bey adında genç ve yakışıklı bir erkek görmesi.

* Anlatıcı'nın doktora başkasına ait bir zaman diliminin içinde olduğunu ve belindeki korsenin ruhunu sıktığını belirtmesi ve Doktorun Anlatıcı'ya kullanması için birtakım ilaçlar vermesi.

* Anlatıcı'nın Fethiye'de tahta bir bankın üzerine oturması ve bankta otururken bir keman sesi duyması.

* Anlatıcı'nın hüzünlü bir erkek sesiyle birinin şarkı söylediğini duyması ve Anlatıcı'nın kulağının dibinde bir sesin, Sebilci Hafız Hüseyin Efendi tarafından 1914 yılında Fethi Bey'in şehadeti üzerine okunmuş neveser bir şarkı demesi.

* Anlatıcı'nın Küçük Hüseyin Efendi ile duydukları şarkıdan çok etkilenmesi ve şarkıyı söyleyen Sebilci Hafız Hüseyin Efendi'yi gördüğünde onunla konuşması.

* Anlatıcı'nın Bay Albert'in evinde kahvesini içerken Mathild Hanım'la konuşması ve Anlatıcı evin penceresinden dışarıya bakarken çevre görüntüsünün çocukluğunu geçirdiği Saadet Apartmanı'nın zamanındaki gibi olması.

* Anlatıcı'nın doktora çevresinde Şehit Tayyareci Fethi Bey'i gördüğünü söylemesi ve doktorunda kendisini Şehit Tayyareci Fethi Bey zanneden hastalarının olduğunu Anlatıcı'ya açıklaması.

* Markiz Pastanesi'nde Anlatıcı'nın çocukluğundan bir görüntü olan o zamanlar Frej Apartmanı'nda oturan Madam Anjel'i görmesi ve Bay Albert'in o kişinin Madam Tamara olduğunu Anlatıcı'ya söylemesi.

* Anlatıcı ile Küçük Hüseyin Efendi'nin Fethiye'deki parkta oturması ve Sebilci Hafız Hüseyin Efendi'nin ona şeyh olup olmadığını sorduğunda Küçük Hüseyin Efendi'nin şeyh olduğunu söylemesi.

* Sebilci Hafız Hüseyin Efendi'nin eğer şeyhsen bir keramet göstermen gerektiğini belirtmesi ve bunun üzerine Küçük Hüseyin Efendi ellerini iki yana açarak gökyüzüne baktığında Tayyareci Fethi Bey'in büstünün arkasından çıkıvermesi.

* Anlatıcı'nın Markiz Pastanesi'nde gördüğü Madam Tamara'nın yanındaki adamın gittiği doktor olduğunu düşünmesi ve gece Deli Saati programını izlerken doktoru tekrar gördüğünde o olduğunu anlaması.

* Anlatıcı'nın Eyüp Sultan'da bulunan Piyer Loti Kahvesi'nde otururken yan masada olan iki kişinin konuşması dikkatini çekmesi ve o iki kişiden birinin yalnız başına dışarıda dolaşamadığını öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın doktorun muayenesinden çıkan Fethi Bey'i yakalayarak ona seslenmesi ve adına yapılan parktan bahsettiğinde Fethi Bey'in şaşırması.

* Anlatıcı'nın Piyer Loti'de otururken Nazmi ve Arif adındaki o iki kişinin konuşmasını tekrar duyması ve Arif'in gittikleri Markiz Pastanesi'nde gördüğü kadın olan Madam Tamara'dan etkilendiğini Nazmi'ye söylemesi.

* Anlatıcı'nın Madam Tamara cinayeti ile alakalı bilgi toplamak içi sahaflara gitmesi ve boza içmek için girdiği yerde bulunan aynada Küçük Hüseyin Efendi'yi görmesi.

* Küçük Hüseyin Efendi'nin cinayete kurban giden Madam Tamara'ya ait bir hatıra defterinin olduğunu söylemesi ve bu defterin de bozacıda olduğunu belirtmesi.

* Anlatıcı'nın Sebilci Hafız Hüseyin Efendi'nin Tayyareci Fethi Bey için söylediği şarkıyı dinlemeye gitmesi ve şarkıyı dinleyenler arasında bazı paşalarında olduğunu fark etmesi.

* Anlatıcı evindeyken sokaktan geçen bozacıyı boza almak için çağırması ve bozacıya kendisinde bir defterin olduğunu Anlatıcı'nın söylemesi.

* Adı Naki olan bozacının her gün o defteri okuduğunu söylemesi ve defterin sahibi olan kadının deftere gittiği yerleri tek tek yazmış olduğunu belirtmesi.

* Anlatıcı'nın Beyoğlu'nda bulunan Rumeli Han'da fal baktırmaya gitmesi ve Süleyman adındaki falcının Anlatıcı'nın falına bakması.

* Süleyman'ın baktığı falda, falın Anlatıcı'ya ait olmadığını başka bir kadına ait olduğunu söylemesi ve fala bakmayacağını söylediğinde Anlatıcı'nın sinirlenmesi.

* Anlatıcı'nın Ankara'nın sokaklarında yürürken Küçük Hüseyin Efendi ile karşılaşması ve Anlatıcı'dan akşam yayınlanacak olan Mazi Kalbimde Yaradır adlı programı izlemesini istemesi.

* Anlatıcı'nın akşam olduğunda Ulvi adındaki bir sunucunun sunduğu bu programı izlemeye başlaması ve Anlatıcı'nın programın konseptini farklı bulması.

* Anlatıcı'nın Rumeli Han'da gittiği kahveciye gidip tekrar fal baktırmak istemesi ve Falcı Süleyman'ın Anlatıcı'nın kahve falına bakarken ilerde yakın bir gelecekte birisiyle karşılaşacağını söylemesi.

* Anlatıcı'nın evine gittiğinde Mazi Kalbimde Yaradır adlı programı izlemeye başlaması ve Eyüp Sultan'da bulunan Piyer Loti tepesinde bir mezar taşına kameranın odaklanması.

* Anlatıcı'nın mezar taşında Küçük Hüseyin Efendi 1929-1930 yazan yazıyı okuması ve o yazının sahibi olan sesin programa katılarak Nakşi şeyhi olduğunu ve fani dünyadaki yerinin orası olduğunu belirtmesi.

* Sunucu Ulvi'nin mezarlığın yanında bir cinayet işlendiğini ve cinayetle alakalı olan olayları görüp görmediği hakkında yaşlı adama sorular sorması.

* Yaşlı adamın öldürülen kişinin bir iş adamı olduğunu söylemesi ve öldüren kişiyi ise söyleyemeyeceğini çünkü kendisi ölü olduğu için şahitliğinin kabul edilemeyeceğini belirtmesi.

* Bozacı Naki'nin Anlatıcı'nın evine gelmesi ve defterdeki kadının hayatına giren Ulvi adında yeni bir adam olduğunu keşfettiği söylemesi.

* Anlatıcı'nın Ulvi'nin kendi çevresinde olan insanların mazisindeki yaşanmışlıklara programında sürekli olarak yer vermesine anlam vermemesi.

* Sahafta buldukları dergilerden yola çıkarak Madam Tamara'nın 1958 yılında öldüğünü ve onun yakınında olan kocası, doktoru ile ruh hastası bir adamın sorgulandığını öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın TRT binasındaki Ulvi'nin Mazi Kalbimde Yaradır adlı programına gitmesi ve program için yapılan hazırlıkları canlı olarak izlemesi.

* Anlatıcı'nın evinde Deli Saati adlı programı izlemeye başlaması ve programa telefonla bağlanan bir izleyicinin insanların beyinlerinden geçirdiklerini okuyabildiğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın programda insanların düşüncelerini okuyabildiğini söyleyen kişinin Falcı Süleyman olduğunu anlaması ve sonra Rumeli Han'a Falcı Süleyman'ın yanına gitmesi.

* Falcı Süleyman'ın Anlatıcı'nın zihninden geçenleri okuyup Perşembe günü kendisine bir CD içinde teslim edebileceğini söylemesi ve Anlatıcı'nın evinde sahafçıdan aldığı dergilerdeki fotoğraflara bakması.

* Programa getirilen eski bir aynalı dolabın içinden Madam Tamara'nın çıkmasına Anlatıcı'nın şaşırması ve program sunucusu olan Ulvi'nin kanlı gömleğiyle Mazi Kalbimde Yaradır diyerek bağırması.

* Tam bu sırada Ulvi'nin programda kendisine fırlatılan hançer dolayısıyla yaralandığının anlaşılması ve onun hastaneye kaldırılması.

* Bozacı Naki'nin Anlatıcı'nın evinin zilini çalması ve Anlatıcı'ya sabaha kadar İstanbul'da Madam Tamara ile bir otelde kaldığını söylemesi.

* Anlatıcı'nın Numune Hastanesi'ne Ulvi Bey'i ziyaret etmeye gitmesi ve ziyaret sonrasında hastaneden çıkarken Ulvi Bey'e gelen çiçeklerden birinde yazan TAMARA yazısının Anlatıcı'nın dikkatini çekmesi.

* Anlatıcı'nın Rumeli Han'a Falcı Süleyman'ın yanına gitmesi ve Falcı Süleyman'ın Anlatıcı'nın zihninden geçenlerin yer aldığı CD'yi ona vermesi.

* Bozacı Naki'nin Anlatıcı'nın evine gelmesi ve İstanbul ile Beyoğlu'nun gerçekliğinin farkına vardığı, kadının yazığı defterden farklı bir İstanbul gördüğünü dile getirmesi.

* Anlatıcı'nın düşüncelerinin yer aldığı CD'nin içindekiler sayesinde hançeri atan kişinin kim olduğunu Hamal İdris'in bildiğini anlaması ve Hamal İdris'in Madam Tamara'yı programdaki dekorları aldıkları yaşlı kadının evinde gördüğünü söylemesi.

* Bozacı Naki'nin Anlatıcı'nın evine gelmesi ve ona Madam Tamara'nın defterinin sonuna doğru geldiğinde yazılanlardaki akıcılığın kaybolduğunu belirtmesi.

* Bozacı Naki'nin bir otele gitmek için Madam Tamara'nın uzun bir süredir hazırlandığını defterden okuduğunu söylemesi ve Anlatıcı'nın o otelde Madam Tamara'nın öldürülmüş olduğunu Bozacı Naki'ye açıklaması.

* Bozacı Naki'nin bunu öğrenmesi sonucunda katilin doktor olabileceğini söylemesi ve Anlatıcı'nın evinde Mazi Kalbimde Yaradır adlı programı izlemeye başlaması.

* Ulvi'nin programda bir kadına sarılır vaziyette eski bir zamana ait çekilmiş bir fotoğraf şeklinde görünmesi ve ekranda beliren bir mektubun içinden Ulvi'nin çıkarak ben aşk mektubuyum diyerek bağırması.

* Anlatıcı'nın rüyasına Madam Tamara'yı gördüğünde Madam Tamara'nın kendisini öldüren kişinin Bozacı Naki olduğunu belirtmesi ve Anlatıcı'nın bu gerçeği duyduğunda çok şaşırması.

* Anlatıcı'nın rüyasında tekrar Madam Tamara'yı görmesi ve Madam Tamara'yla beden değişimi yaşaması.

* Anlatıcı kendisine Tamara diye seslenen şık giyimli Bozacı Naki'yi görmesi ve Bozacı Naki'yle vakit geçirirken zamanın da geriye doğru gittiğini Anlatıcı'nın çevresine baktığında anlaması.

* Anlatıcı'nın doktorun randevusuna Madam Tamara olarak gitmesi ve kendisinin başka bir zamanın içinden buraya gelmiş olduğunu belirtmesi.

* Anlatıcı'nın evinden çıkıp Madam Tamara'nın bedeninde Bozacı Naki ile Markiz Pastanesi'nde buluşmaya gitmesi ve pastanedeki menü kartının üzerinde Küçük Hüseyin Efendi'nin belirmesi.
* Küçük Hüseyin Efendi'nin Anlatıcı'nın bulunduğu yerden ayrılmasını istemesi.
* Anlatıcı'nın kendi evine doğru Madam Tamara bedeninde gitmesi ve Anlatıcı'nın kendi bedeninde olan Madam Tamara'nın Bozacı Naki'yle konuştuğunu gördüğü anda kadına doğru Anlatıcı'nın fırlaması.
* Anlatıcı'nın kendi bedenine kavuşması ve Bozacı Naki'nin defteri kaybettiğini Anlatıcı'ya söylemesi.

2.3.1.9. Halfeti'nin Siyah Gülü

Halfeti'nin Siyah Gülü ilk olarak 2012 yılında *Doğan Kitap* tarafından yayınlanmıştır. Mardin, İzmir ve Ankara ekseninde romandaki olaylar yaşanmaktadır. Anlatıcı'ya arkadaşı olan Elfe'nin evinin üst katında oturan yaşlı bir doktorun cinsel içerikli bir mektup yazmasıyla olaylar başlar. Ankara ve Mardin gibi mekânlarda olaylar, aynı zaman diliminin içinde yaşanır. Anlatıcı romanda gelişen vakaların ekseninde dönüşümlü olarak bu mekânlarda yer alır. İzmir ise Anlatıcı'nın bir zaman kayması yaşayarak 1949 yılının İzmir'ine gider ve kendisine cinsel içerikli mektup yazan yaşlı doktorun 27'li yaşlardaki haliyle tanışır. Anlatıcı, orada ve oradayken bulunduğu zaman diliminin içinde çantasını karıştırırken yaşlı adamın kendisine yazdığı mektubu görür. Romanda bu durumun Anlatıcı'nın aynı anda farklı mekânlarla farklı zaman dilimlerinde yaşadığı olayların birbiriyle bağlantılı olduğunu göstermektedir. Romanda ünlü ve gerçek hayattan olan Luis Bunuel, Silvia Pinal ve Kral Darius kurguya dâhil olur. Anlatıcı'nın romanda başka insanların rüyasına Rüya Kadın ile beraber girmesi romandaki fantastik özelliklerin yansımasıdır. Ayrıca romanda Luis Bunuel'in filmlerinden yararlanılarak kurguya vaka kümeciklerinin eklendiği de görülmektedir.

Nazlı Eray, *Halfeti'nin Siyah Gülü* adlı romanda fantastik özelliklerle şekillenen konuları oluşturan vaka parçalarını roman kurgusu içinde isimlendirerek bölümlere

ayırmıştır. Romanda bölümlere ayrılırken kullanılan bazı bölüm isimleri, romanın ilerleyen bölümlerinde tekrarlanarak aynı başlık ismiyle yer verilmiştir. *Halfeti'nin Siyah Gülü* adlı romanda yer alan bölümler tekrarlanarak anlatılmıştır. Bir konunun özelinde anlatılan vaka parçalarına romanın ilerleyen bölümlerinde tekrar kaldığı yerden anlatılarak yer verilir ve bu döngü roman boyunca devam eder. *Halfeti'nin Siyah Gülü* adlı romanın olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

Seyr-i Merdin

* Anlatıcı'nın Mardin'de Seyr-i Merdin adındaki bir yerden Mezopotamya'yı seyretmesi.

Geceyarısı Mektubu

* Anlatıcı'nın eline bir gece vakti arzu ve tutku dolu bir mektubun geçmesi ve Anlatıcı'nın arkadaşı olan Elfe'yi aradığında güm güm diye sesler duyması.
* Elfe'nin elinde silahıyla kapıya yöneldiğinde üst kat komşusu olan yaşlı doktoru görmesi ve doktorun Anlatıcı'yı merak ettiğini söyleyerek ona bir mektup bıraktığını belirtmesi.
* Elfe'nin Anlatıcı'ya yazılmış olan o mektubu alması ve telefonun ucundaki Anlatıcı'ya okurken yaşlı adamın kendisiyle birlikte olma arzusunda olduğunu öğrenmesi.

Yaşlı Doktor

* Elfe'nin yaşlı doktorla alakalı bazı bilgiler vermesi ve onun emekli bir askeri doktor olduğunu belirterek İzmirli olduğunu Anlatıcı'ya söylemesi.

Zinciriye Otel Mardin

* Anlatıcı'nın Mardin'de bulunan Zinciriye Otel'deki odasına yerleşmesi ve odasında bir tıkırtı duyması.

* Anlatıcı'nın bu tıkırtıdan korkmaya başladığı an karşısında İspanyol yönetmen Luis Bunuel'i görmesi ve Anlatıcı'nın Luis Bunuel'in sanatsal özellikleri ile filmlerini zihninden geçirmeye başlaması.

* Luis Bunuel'in Anlatıcı'ya yaşlı bir adamdan gelen cinsel içerikli mektubu neden atmadığını sorması ve Anlatıcı'nın mektubun bir erkeğin bilinçaltının yansıması olduğunu söyleyerek yazılanları ilginç bulduğunu belirtmesi.

İzmir

* Anlatıcı'nın nasıl geldiğini bilmeden kendini bir anda İzmir'de bulması ve Anlatıcı'nın çevresine baktığında geçmiş bir zamanın İzmir'inde olduğunu fark etmesi.

* Anlatıcı'nın İzmir'de ayağını incitmesi sonucunda Konak'ta bulunan Kadın Doğum Hastanesi'ne gitmesi ve Anlatıcı'nın ayağına 27 yaşlarında olan genç bir doktorun bakması.

* Anlatıcı'nın ayağı için çekilen röntgen makinesini gördüğünde çok eski bir zamanın içinde olduğunu anlaması ve Anlatıcı'nın ayağının alçıya alınması.

Mardin

* Anlatıcı'nın Mardin'deyken kaldığı oteline dönmesi ve oteldeki yatağında sarışın bir kadının uzanmış olduğunu gördüğünde bu kişinin Luis Bunuel'in filmlerinde oynamış olan Silvia Pinal olduğunu anlaması.

* Anlatıcı'nın Silvia Pinal'e yaşlı doktorun gönderdiği mektubu anlattığında mektubun yaşlı bir adamdan gelerek cinsellikle dolu olması, konu olarak Silvia Pinal'i etkilemesi.

Ankara'daki Pencere

* Anlatıcı'nın arkadaşı olan Elfe'nin evine gitmesi ve yaşlı adamın bilinçaltının, ruhsal durumunun ve yaşı itibariyle kendisindeki bu cinsel arzunun nedenleri ile ilgili konuşmaları.

İzmir

* Anlatıcı'nın İzmir'de hastanedeyken hasta bakıcı olan Mehdi ile tanışması ve ondan 1949 yılının Ağustos ayında olduğunu öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın çantasından aynaya bakarak kaç yaşında olduğunu öğrenmek istemesi ve çantada yaşlı doktorun kendisine yazmış olduğu mektubu görmesi.

Seyr-i Merdin

* Anlatıcı, Seyr-i Merdin denilen yerde doğayı izlerken yanına bir adamın yaklaşması ve adamın uzun yıllar önce Dara Harabeleri'nin olduğu yerde hükümdarlık yapmış olan I.Darius olduğunu öğrenmesi.

Zinciriye Otel Mardin

* Anlatıcı'nın Kral Darius ve köle Alop'la oteldeki odasına gitmesi ve Kral Darius'un oteldeki teknolojik aletleri gördüğünde çok şaşırması.

* Oteldeki odada Silvia Pinal'in bulunması ve onun Kral Darius ile konuşması.

Ankara'daki Pencere

* Elfe'nin yaşlı adamın bakıcısı olan Müveddet adındaki kadından yaşlı doktorun kaçtığını öğrenmesi.

Hala Var olduğu Sanılan Dünyalar

* Yaşlı Doktor'un Tunalı Hilmi Caddesi'nde bulunan Moda'da oturması ve yan masada oturan yaşlı adama Gülhane Hastanesi'ni ne tarafta diye sorması.

* İki yaşlı adamın yaşlılık üzerine ve çektikleri sıkıntılarla ilgili konuşması.

Kral Darius ve Silvia Pinal

* Kral Darius ile Silvia Pinal'ın kölelik üzerine konuşması ve Anlatıcı'nın Altın Palmiye ödüllü bir oyuncuyla 50 milyon kişiye hükmetmiş bir hükümdarın konuşmalarını dinliyor olmasına şaşırması.

Hala var olduğu sanılan dünyalar

* Yaşlı doktor ile yaşlı adamın birbiriyle Moda Pastanesi'nde konuşmaya devam etmesi ve Yaşlı doktor adının Ayhan olduğunu söylemesi.

* Ayhan Bey ile Mustafa Bey'in Kızılay civarında yürümeye başlaması ve ikisinin gece insanları için tahsis edilmiş olan bir eve gitmesi.

Kral Darius ve Mardin Gecesi

* Anlatıcı'nın köle olan Alop'la birlikte Dara Harabeleri'ne gitmesi ve Alop duvara dokunduğunda Anlatıcı'nın aydınlık bir dünya içine girdiğinin farkına varması.

* Kral Darius'un Anlatıcı'ya rengi mor olan bir taş göstermesi ve adı Seyir Taşı olan bu taşla arzu edilen şeylerin görüntülenebildiğini Anlatıcı'ya söylemesi.

Hala var olduğu sanılan şeyler (Bezlenen Şevki Bey)

* Yaşlı doktorun Gece Salonu adlı bir yere girmesi ve telefonla arayan eski bürokrat Şevki Bey'in kendisini bezledikleri için oraya gelemeyeceğini söylemesi.

* Gece Salonu'na Hıfzı adında başka bir yaşlı adamın daha gelmesi ve Hıfzı Bey'in de evden sessizce kaçarak oraya geldiğini söylemesi.

* Şevket Bey'in de evden bir şekilde kaçıp oraya gelmesi ve Şevket Bey'in bakıcısının sevgilisiyle konuştuğu bir anda evden kaçtığını söylemesi.

Halfeti'nin Siyah Gülü

* Anlatıcı'nın Mardin'de kaldığı otelde yatağına uzanması ve cam vazonun içindeki Halfeti'nin siyah güllerine baktığı sırada güllerin kımıldadığını fark etmesi.

* Kımıldayan güllerin arasından güzel bir kadının çıkması ve kadının kendisini bir Rüya Kadın olarak tanımlaması.

* Rüya Kadın'ın erkeklerin hayallerini süsleyen, sahip olmak istediği ve çoğu zaman sahip olamadığı bir kadın olarak erkeklerin rüyalarına girdiğini söylemesi.

Doktor Ayhan'ın rüya kapısı

* Anlatıcı'nın Rüya Kadın'la birlikte yaşlı doktorun rüyasına girmesi ve rüyada Anlatıcı'nın yaşlı doktorla konuşması.

İzmir

* Anlatıcı'nın 1949 yılının İzmir'inde 27 yaşındaki doktorun kendisine cinsel içerikli mektup yazan Doktor Ayhan Bey olduğunu anlaması.

Hala var olduğu sanılan dünyalar

* Dört yaşlı adamın Tunalı Hilmi Caddesi'ndeki Gece İnsanları için hazırlanmış misafir odasında sohbet etmesi ve Hıfzı Bey'in Ankara'nın bazı yolarının topraklı olduğu yıllar ile devlet dairesinde çalıştığı günleri anlatması.

* Dört yaşlı adamın yaşanmamış ve boşa geçmiş olan yıllarını düşünmesi.

Halfeti'nin Siyah Gülü

* Anlatıcı'nın yatağının üzerinde Rüya Kadın'ın uzanmış olduğunu görmesi ve Rüya Kadın'ın Luis Bunuel'in rüyasına girmesi.

* Anlatıcı, Kral Darius'un kendisine vermiş olduğu Seyir Taşı ile Luis Bunuel'in rüyasına giren Rüya Kadın'ı izlemeye başlaması ve orada Luis Bunuel'in rüyasının içinde olan Silvia Pinal'in Rüya Kadın'la kavga etmesi.

Paşa

* Yaşlı adamların salonda otururken duvarda olan paşa resminin dikkatlerini çekmesi ve resimdeki paşanın bir bardak su istemesi

Halfeti'nin Siyah Gülü

* Anlatıcı'nın önceki akşam Kral Darius'a getirdiği televizyonla Uğur Dündar'ın organ mafyası haberini izlediklerini hatırlaması ve Anlatıcı'nın Kral Darius'a vücudundaki organların yerleri ile işlevlerini anlatması.

* Anlatıcı yatağında yatarken Halfeti'nin Siyah Gülü olan Rüya Kadın'ın gelmesi ve Anlatıcı'ya bir paşanın rüyasına gireceklerini söylemesi.

Sabah rüyası

* Anlatıcı, Rüya Kadın ile bir körükten geçerek rüyaya girilecek yerdeki görevli ile konuşması ve görevlinin tablo içindeki paşanın bir nevi tutuklu olduğunu söylemesi.

Paşa

* Anlatıcı'nın Seyir Taşı'nın üzerinde Paşa'nın belirmesi ve Paşa'nın tablo içinde Doktor Ayhan'a haklarını aramaları gerektiğini söylemesi.

* Paşa'nın Doktor Ayhan'a yaşanmamış olan yıllarının peşini bırakmamasını söylemesi ve diğer yaşlıların (Şevki, Hıfzı, Mustafa) yaşlılıktan kaynaklanan sıkıntılarını Paşa'ya anlatmaları.

Meserret Hanım

* Meserret Hanım'ın Kral Darius'un Dara Harabeleri'ndeki sarayına gelmesi ve Meserret Hanım'ın başka bir zaman dilimiyle bugünün zaman diliminin kesişmesine şaşırması.

* Meserret Hanım'ın Halfeti'nin Siyah Gülü'nün rüyadan rüyaya dolaştığını duyduğunda şaşırması ve Anlatıcı'yla beraber Paşa'nın rüyasına girmesi.

* Paşa'nın rüyasında Rüya Kadın'ı, Anlatıcı'yı ve Meserret Hanım'ı gördüğünde sevinmesi ve Paşa'nın aşkı anlattığı bir kitap yüzünden tutuklandığını söylemesi.

Gece Salonu

* Yaşlı adamların salonda çay içerken gelecek ve boşa geçen zamanlar üzerine konuşması.

Ruh Kilidi (Mezarın çekimi)

* Anlatıcı'nın Doktor Ayhan'ın rüyasına girmesi ve tam bu sırada yanına Halfeti'nin Siyah Gülü'nün gelmesi.

* Anlatıcı ile Rüya Kadın körükte beklerken rüyaya girmek için bekleyen bazı yabancı kadınlarında olduğunu görmeleri ve rüyanın Doktor Ayhan'ın değil Luis Bunuel'in rüyası olduğunu öğrenmeleri.

* Lusi Bunuel'in rüyasına mezarlık gibi bir yerden girildiğini görmeleri ve Maria adındaki bir kadının Luis Bunuel'e kendisini aldattığını söylemesi.

* Maria'nın tam bu sırada çantasından silahını çıkararak Luis Bunuel'i vurması ve ambulansın gelerek Luis Bunuel'i götürdüğü anda rüyadan çıkış ışığının yanması.

* Anlatıcı'nın rüya yerine bir kâbusun içinde olduklarını anlaması ve rüyadaki mezarlıkta bulunan toprağın Anlatıcı'yı içine çektikten bir süre sonra kurtulması.

Bu hayatın artık bana ait olmadığı gün

* Salonda oturan yaşlı adamlardan biri olan Şevki Bey'in altını pislediği için kendisini azarlayan bakıcısını hatırlaması ve o sinirle o anda kendisini bakıcının öldürebileceğini hissettiği söylemesi.

Beyaz Rahibe

* Luis Bunuel vurulduktan sonra kendine geldiğinde yanında beyaz elbiseli bir rahibenin durduğunu görmesi ve Seyir Taşı'nda Anlatıcı ile Halfeti'nin Siyah Gülü'nün olanları izlemesi.

* Halfeti'nin Siyah Gülü rahibeyi kıskandığı için oraya gitmeye çalışması ve Luis Bunuel'in rahibenin bekâretini istediğinde genç kızın onu size vereceğim demesi.

Eski zamanlara takılı fiş

* Anlatıcı'nın Seyir Taşı'nı kurcalamaya başlaması ve Seyir Taşı'ndan hiçbir tepki olmadığını fark ettiğinde fişinin çekilmiş olacağını düşünmesi.
* Anlatıcı'nın yanında bulunan bir sesle konuşması ve sesin Anlatıcı'nın beynindeki fişin çekildiğini söylemesi.

Rüya

* Anlatıcı'nın rüyasına Halfeti'nin Siyah Gülü'nün gelmesi ve beraber Luis Bunuel'in rüyasına girmeye kara verdiklerinde oteldeki odayı bir ışığın kaplaması.
* Anlatıcı'nın Seyir Taşı'nın çalıştığını fark etmesi ve taşın içinden yaşlı adamları gördükten sonra Luis Bunuel'in rüyasına girmeleri.
* Luis Bunuel'in rüyasına Şeyh Ahmet Mardini'nin gelerek Anlatıcı'ya murakabesinin sona erdiğini söylemesi ve Anlatıcı'nın kendine geldiğinde zamanda ve mekânda karışıklar yaşaması.

Dönüş

* Anlatıcı'nın yaşadıklarını düşünerek Mardin'den Ankara'ya uçakla dönmesi.

2.3.1.10. Sinekli Valesi Nizamettin

Sinek Valesi Nizamettin adlı roman 2018 yılında *Everest Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Roman Anlatıcı'nın Kahire'de bulunan Saint Simon Mağarası'nda cinlerin de izlediği bir piyano gösterisinde kendi ölüsüyle konuşmasıyla başlar. Romanda Anlatıcı, nasıl geldiğini bilmediği Yaşım Kaç adlı programa katılır. Bu programda ünlü ve gerçek hayattan insanlar olan Neymar, Cristiano Ronaldo, Rihanna, Bar Rafaeli ve Gigi Hadid yer alır. Sosyolojik özellikler de gösteren Yaşım Kaç adlı programa çeşitli yaşlardan insanlar katılır ve bu insanların yaşları tahmin edilmeye çalışılır. Ancak bu tahmin sırasında bazı insanların kalbi kırılır ve programın reyting uğruna insanları düşürdüğü kötü durum gözler önüne serilir. Programa katılan Tarık

ismindeki bir delinin ise akıl sağlığı yerinde olan insanlardan daha doğru ve güzel yorumlar yapması, programda yapılan uygulamalarla alakalı düzgün ve yapıcı eleştiri cümleleri kurması, Nazlı Eray'ın bir ironi şeklinde bu tür programlara atıfta bulunarak kim deli kim akıllı sorusunu sordurmaktadır. Romanda vale olan Nizamettin'in öldükten sonra dirilmesi ve bir otopark görevlisi olarak hayatın içindeki zorlukları yansıtması Vale Nizamettin özelinde büyülü bir gerçekliğin olduğuna işaret eder.

Sinek Valesi Nizamettin adlı romanda Anlatıcı'nın cinlerle konuşması, Nizamettin'in öldükten sonra tekrar hayatın içinde yer alması, kurgu içinde ünlü ve gerçek hayattan olan insanların bulunması, Mebrure'nin Nalan'ın başka bir boyutu olduğunu söylemesi ve medyum olan Meziyet'in hem gelecekten haber vermesi hem de Anlatıcı'yı istediği yaş aralığına fikslemesi, *Sinek Valesi Nizamettin* adlı romanın vaka parçalarının fantastik türün özellikleriyle oluşturulduğunu göstermektedir.

Sinek Valesi Nizamettin adlı roman bölümlere ayrılarak yazılmamıştır. Romanda yer alan konuların her biri belli bir yere kadar anlatıldıktan sonra başka bir konunun anlatımına geçilmiş ve bu konular arasındaki geçişler bir döngü halinde roman boyunca devam etmiştir. Romanda Mebrure ile ilgili bölümlerde geriye dönüş tekniği sıklıkla kullanılmış ve bu geriye dönüşlerde Anlatıcı'yla gezip görülen yerlerdeki anılara yer verilmiştir. *Sinek Valesi Nizamettin* adlı romanın olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Anlatıcı'nın Kahire'de mezar evlere yakın daracık sokaklarda kan ter içinde koşması ve bir mağarada David Hefgott'ın piyano çalması.
* Mağaranın içinde çalan piyanoyu dinlemeye cinlerin gelmesi ve piyona gösterisi sona erdiğinde seyirci koltuklarını dolduran cinlerin kaybolması.
* Anlatıcı'nın kendisine gel işareti yapan bir kadının yanına giderek yerde yatan ölüyü görmesi ve yatan ölünün kendisi olduğunun fark etmesi.
* Anlatıcı'nın kendi ölüsüyle konuşması ve kendi ölüsüyle koşarken Kahire'deki mağaranın içinde kaybolması.

* Anlatıcı'nın kendini Yaşım Kaç adlı programın kulisinde bulması ve programın jürisinde Neymar ile Cristiano Ronaldo'nun yer alması.

* Anlatıcı'nın yaşını Neymar ile Cristiano Ronaldo'nun tahmin etmeye çalışması ve bu yaş tahminleri sırasında Anlatıcı'nın kendisine söyleneneler yüzünden çok üzülmesi.

* Anlatıcı'nın programı koşarak terk ederken koridorda kendi ölüsünü görmesi ve programa katılmak için onun başvurmuş olduğunu anlaması.

* Anlatıcı'nın Mahmut Hüdayi Efendi Türbesi'ne gitmesi ve yerleri süpüren kadını gördüğünde o kadının önceden arkadaşı olan Nalan olduğunu anlaması.

* Nalan'ın Anlatıcı'ya dönerek sus işareti yapması ve Anlatıcı'nın fizik tedavi gören Nalan'ı ziyaret ettiği günleri hatırlaması.

* Anlatıcı'nın medyum olan Meziyet Abla'yı araması ve Meziyet Abla'nın Anlatıcı'nın yaşadıklarından ve ilerde yaşayacağı olaylardan haberdar olması.

* Anlatıcı'nın kendini birdenbire Yaşım Kaç adlı programın koridorunda bulması ve programı FIFA'nın düzenlediğini öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın arkadaşı olan Nalan ile Slovenya-Lipica'ya gitmesi ve orada Vilenica Mağarası'ndan gelen Gabor isminde bir periyle tanışması.

* Anlatıcı'nın Nalan'ı bulmak için kapalı bir yere girmesi ve oturduğu yerde tespih çeken yaşlı bir kadına Nalan'ı sorduğunda yaşlı kadının Nalan benim demesi.

* Anlatıcı'nın ufak tefek olan Nalan'ın nasıl bu kadın olduğuna şaşırması ve adının Mebrure olduğunu söyleyen yaşlı kadının Nalan'ın başka bir hali olduğunu belirtmesi.

* Nalan'ın başka bir hali olan Mebrure'nin Anlatıcı'nın Nalan ile gittiği yerlerde yaşamış olduğu anıları anlatması ve Anlatıcı'nın şaşırması.

* Anlatıcı'nın arkadaşı olan Erkan'ın arı sokmuş gibi şiş olan yüzünü görmesi ve Erkan'ın kendisine cinlerin saldırdığı belirtmesi.

* Anlatıcı'nın Yaşım Kaç programına katılması ve bu sefer kendisinin genç bir kız olarak katıldığı programda jüri olan Neymar ile Ronaldo'nun 70 yaşındaki halleriyle olması.

* Anlatıcı'nın Sultanahmet'te bir yaz günü otopark ücreti yüzünden bir vale ile tartışması ve adının Nizamettin olduğunu öğrendiği valenin Yaşım Kaç programına katılmak istediğini Anlatıcı'ya söylemesi.

* Anlatıcı'nın Yaşım Kaç programının nerede yapıldığını bilmediğini ve kendini programın yapıldığı stüdyonun kulisinde birdenbire bulduğunu fark etmesi.

* Anlatıcı'nın Vale Nizamettin ile konuşurken kendini birdenbire programın koridorunda bulması ve program müdürünün valenin programa katılmasını kabul etmesi.

* Programın jürisinde bu sefer Rihanna, Bar Rafaeli ve Gigi Hadid'in yer alması.

* Programda Rihanna, Bar Rafaeli ile Gigi Hadid'in vale olan Nizamettin'in yaşını tahmin etmeye çalışması ve programın sonunda valenin Rihanna'yı beğendiğini Anlatıcı'ya söylemesi.

* Anlatıcı'nın Doğancılar Parkı'nda vale olan Nizamettin ile oturması ve orada valeye Rihanna'dan Four Seasons Hotel'de buluşmak için mesaj gelmesi.

* Anlatıcı'nın Mebrure'nin yanına gitmesi ve Mebrure'nin Anlatıcı'ya seninle müşterek olarak yaşadığımız birtakım şeyleri anlatıyorum dedikten sonra Capri'den, Moskova'dan ve St. Petersburg'dan bahsetmesi.

* Anlatıcı'nın gözlerine kalem çekilirken gözlerini açıp kapattığında kendini tekrar Mebrure'nin yanında bulması ve Mebrure'nin buradan hiçbir yere gitmediğini Anlatıcı'ya söyledikten sonra onun Paris anılarını anlatmaya başlaması.

* Anlatıcı'nın gözlerini açtığında kendini tekrar programda makyaj yapılırken bulması ve programda Neymar ile Ronaldo'nun yaşını tahmin etmeye çalışması.

* Anlatıcı ile valenin Rihanna'nın çağırmış olduğu otele gitmesi ve valenin Rihanna'nın gelmediğini Anlatıcı'ya söylemesi.

* Anlatıcı'yı Doğancılar Parkı'nda otururken medyum olan Meziyet'in araması ve Anlatıcı'ya yaşını 19'a fikslediğini söylemesi.

* Anlatıcı'nın Yaşım Kaç programında kendini genç haliyle görürken Ronaldo ile Neymar'ı ihtiyar haliyle görmesi ve programa ara verildiğinde tuvalete gitmesi.

* Tuvaletten döndüğünde kendisinin yaşlı Ronaldo ile Neymar'ın genç olarak gördüğünde yaşı üzerine yapılan tahminlerden üzüntü duyması ve program sonunda Meziyet'i aradığında tuvalete girerken destur demediği için büyünün bozulduğunu öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın Meziyet'i araması ve ondan yaşını 35'e fikslemesini istemesi.

* Anlatıcı'nın kendini Yaşım Kaç adlı programda bulması ve yarışmada Ronaldo ve Neymar onun yaşının kaç olduğunu tahmin etmeye çalışırken Anlatıcı'nın yaşının yavaş yavaş yükseldiğini fark etmeleri.

* Vale Nizamettin'in Yaşım Kaç programına katılmak için sırasını beklemesi ve sırasını beklerken karşısında eşi olan Aysel'i görünce şaşırması.

* Anlatıcı'nın türbede Mebrure ile konuşmaya gittiğinde orada Aysel ile Sahure Hanım'ı da görmesi ve Sahure Hanım kocası olan Nazım'ın başka bir boyutu olan Hamide Hanım'dan Leyla ismindeki bir kadınla aldatıldığını öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın Meziyet'i arayarak kendisini 90 yaşından başlayarak kademeli olarak düşecek şekilde 17 yaşına fikslemesini istemesi ve Ronaldo ile Neymar'ın Anlatıcı'nın yaşının 90'dan 17'ye doğru düştüğünü görünce şaşırmaları.

* Anlatıcı'nın genç halini gören Ronaldo'nun onunla yemeğe çıkmak istemesi ve Anlatıcı'nın bu yemek davetini kabul etmesi.

* Anlatıcı'nın tekrar kendisini 17 yaşında birkaç gün tutmasını medyum olan Meziyet'ten istemesi ve Meziyet'in bu işlemin ücretinin pahalı olacağını söylemesine rağmen Anlatıcı'nın ücreti ödemeyi kabul etmesi.

* Anlatıcı'nın türbenin kadınlar bölümüne girerek Mebrure'yi görmesi ve türbenin içinde Ronaldo'nun siluetinin belirmesi.

* Ronaldo'nun bir penaltı vuruşuyla türbenin bir stadyum içene dönüşmesi ve Anlatıcı'nın kendini Ronaldo ile beraber Roma'da yemek yerken bulması.

* Anlatıcı'yı telefonla Meziyet'in araması ve Anlatcı'ya kırk dakika sonra eski haline döneceğini söylediğinde Anlatıcı'nın Ronaldo'nun yanından ayrılması.

* Vale olan Nizamettin'in Rihanna'ya Sultanahmet'i gezdirmesi.

* Anlatıcı, Aysel ve Sahure Hanım'ın jürilerin karşısında oturması ve Jüri olan Ronaldo ile Neymar'ın onların yaşlarının kaç olduğunu tahmin etmeye çalışması.

* Cristiano Ronaldo ile Anlatıcı'nın Roma'ya gitmesi ve Ronaldo'nun bir gün sonra Dünya kupasında final maçının olduğunu söylemesi.

* Neymar ile Sahure Hanım'ın Mahmut Efendi Hazretleri'nin türbesine gitmesi.

* Vale Nizamettin'in Rihanna'ya İstanbul'u gezdirirken telefonunu eşi olan Aysel'in araması ve Aysel'in Yaşım Kaç programında kendisine Miele marka bir çamaşır makinesi hediye edildiğini söylemesi.

* Aysel'in yanına geleceğini duyan Nizamettin'in Rihanna'yı bir kafede bırakarak Sultanahmet'e dönmesi ve yanına gelen Aysel'in durmadan sürekli olarak makineden bahsetmesi.

* Vale Nizamettin'in ise kafeye bir daha gitse Rihanna'yı orada bulamayacağını bilmesi ve Nizamettin'in yere düşerek kalp krizi geçirip ölmesi.

* Anlatıcı'nın Kahire'deki mağaraya gittiğinde çevrenin sessiz olduğunun fakına varması ve ağıt yakıcı kadına ölen kişinin kim olduğunu sorması.

* Ağıt yakıcı kadının ölen kişinin bir erkek olduğunu söylemesi ve Anlatıcı'nın örtüyü kaldırdığında ölenin kişinin Vale Nizamettin olduğunu görmesi.

* Anlatıcı'nın Nizamettin Bey diye seslendikten sonra valenin gözlerini açması ve Anlatıcı'nın ona ölmediğini söyleyerek mağaradan ayrılmaları.

* Vale Nizamettin'in İstanbul'da başındaki nurla dolaşması ve Anlatıcı'nın yanına Aysel'in gelerek Nizamettin'in ölmüş olduğunu söylemesi.

* Programa Tarık adında tımarhaneden birinin katılması ve normal olan insanlar için söylediklerinin bir deli için çok düşündürücü olduğunun farkına varılması.

* Vale Nizamettin'in tepesindeki nurla yolda yürürken Rasim adında birinin valenin yanına gelerek onunla konuşmaya başlaması ve valenin önceden otoparkta çalıştığını şimdi ise yürüyen bir ölü olduğunu söylemesi.

* Vale Nizamettin'in doktor olduğunu öğrendiği Rasim'in evine gitmesi ve Rasim Bey'in onu muayene ettikten sonra tepesinde yanan nurun voltajını düşürmesi.

* Nizamettin'in hayatındaki zorluklar ve mutluklarla yaşamanın gerekliliğini kavraması ve her ne olursa olsun yaşadığı hayatın kendisine ait olduğunu hissetmeye başlaması.

* Nizamettin'in ölümünden sonra geride bıraktığı hayatına dair her şeye Nizamettin Adası adını vermesi ve adada hayatında sevdiği insanların yer alması.

* Nizamettin çevresinde ölümü hatırlatan şeylerin olması nedeniyle Doktor Rasim'in tersine öldüğünü düşünmesi ve muayene için gittiği hastanede doktordan ölüler kategorisinde olduğunu ancak oradan çıktığını öğrenmesi.

* Anlatıcı'nın başka bir koltukta Vale Nizamettin'i görmesi ve Aysel ile diğer insanların öldüğünü sandıkları adamı karşılarında görünce çok şaşırması.

* Vale Nizamettin'in ölmediğini söylemesi ve vale kazara stüdyodaki ışıkların düğmesine dokunduğu an, ortalık aydınlanınca çevredekilerin nur indiğini sanması.

* Aysel'in programdan çağrıldıklarını söyledikten sonra Vale Nizamettin'in yaşadığına dair rapor aldığını söylemesi ve Anlatıcı'nın programdan önce Meziyet'ten kendisini 17 yaşına fikslemesini isteyerek bu şekilde programa katılması.

* Anlatıcı'nın Mebrure'nin yanına gitmesi ve geçmişte gittikleri yerleri hatırlayarak birbirileriyle konuşmaları.

2.3.2. Tema

Nazlı Eray'ın bu bölümü teşkil eden romanlarındaki fantastik türün özellikleriyle şekillenmiş vaka parçalarında geleneksel inanışlar önemli bir yere sahiptir. Eray, geleneksel inanışlarla toplumdaki genel kabul görmüş inanışlara, hurafelere ve büyü yaptırmak veya bozdurmak için gidilen hocalara romanlarda yer vermiştir. Yazar, romanlarda bir duygunun tesiri olarak aşk, yalnızlık ve kader temasını kullanmış ve kurgu içinde aşk temasının, kıskançlık ile cinselliği doğurduğu anlaşılmaktadır. Nazlı Eray, bu bölümdeki romanlarında kadın ile erkek arasındaki ilişkilere değinmiş ve erkeğin genel bir tanımını roman kişilerinden olan kadınlara yaptırmıştır. Siyasi ve sosyal içerikli konuların da sıklıkla yer verildiği romanlarda yazar, işsizlik ve torpil gibi toplum sorunlarını da kendi sanat anlayışı çerçevesinde işlemiştir.

2.3.2.1. Geleneksel İnanışlar ile Fal-Büyü

Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan romanlarında geleneksel inanışlar kurgu içinde bulunmaktadır. Romanlarda hurafelere, kurşun dökmeğe, geçilmesi sakıncalı bir yerden geçerken söylenen destur sözüne ve nazar gibi toplum içinde yaygın olan inanışsal ritüellere yer verilmiştir.

Pasifik Günleri romanında fal temasını kullanan Eray, roman kişilerinden biri olan Kazou Ono'nun kıskançlık yüzünden boğarak öldürdüğü sevgilisi Rozita'ya ne olduğuyla alakalı bilgiyi sokakta rastladığı falcıya fal baktırarak öğrenir.

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda geleneksel inanışlar sonucunda kurşun dökmeğe, geçilmesi sakıncalı olan yerden geçerken söylenen destur sözüne, cin çarpmasına, büyü ve muska yapımına kurgu içinde tematik açıdan yer verilmiştir. Roman kişilerinden biri olan Nazlı, arkadaşlarıyla uzam ve zaman boyutunda meydana gelen değişimlerle kendilerini 2020 yılının New York'undan 1989 yılının Ankara'sında bulurlar. Kurguda Nazlı Ankara'da bulunan Cinci Celal'in evine gider ve evin önüne arkadaşlarıyla geldiğinde yerde sabunlu suyun olduğunu fark eder. Nazlı, sabunlu suya basmamak için suyun üzerinden atlayarak destur der. Romanda geçen 'destur' kelimesi geleneksel halk inanışlarında sabunlu su ve külün üzerinden geçerken söylenen bir sözdür. Halk arasında sabunlu suyun ya da külün üzerinde cinlerin olduğu düşünülerek o gibi yerlerden geçerken cinlerden izin almak için destur kelimesi yaygınlıkla kullanır. Nazlı Eray, toplumda geleneksel olarak yaygınlık gösteren bu söze kurgu içinde yer vermiştir. Ayrıca romanda büyü, muska ve cin çarpması gibi olaylar da yer almaktadır. Roman kişilerinden biri olan Nazlı, Alain Delon model robot ile Cinci Celal'in evine gider ve Nazlı'nın yüzünden kolu çıkan robotun kolunu Cinci Celal'e gösterirler. Cinci Celal, Alain Delon'u bir cinin çarpmış olduğu, kendisine büyü yapıldığından dolayı bu hale geldiğini söyler. Romanda yazar, robotun kolunun çıkmasını cin çarpmasına ve büyüye bağlayan hocaya kendi sanat anlayışı çerçevesinde bir ironi ile yer vererek halk arasında hurafe niteliğindeki batıl inanışlara gönderme yapar.

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda ölmüş olan Celal Dülger hayata geri döner ve onu hayata döndüren cennet bekçisi İrfan'dır. Celal yıllar önce sevdiği kadın olan Adviye'nin kendisini reddettiği için intihar etmiştir. Celal Dülger, yıllar sonra hayata döndüğünde Adviye'nin evine gider ve onunla beraber eve giden cennet bekçisi İrfan Anlatıcı'ya içeriye giremediğini söyler. Anlatıcı eve neden giremediğini sorduğunda cennet bekçisi olan İrfan, evin bir yerinde değişik bir ayetin olduğunu ve bu ayetlere bir madde eklendiğinden dolayı ne kapıdan ne de duvardan evlerin içine giremediklerini belirtir. Romanda, evde bulunan bir ayet sonucunda mistik bir karakter özelliğindeki İrfan'ın içeriye girememesi geleneksel inanışları yansıtması bakımından önemlidir. Şöyle ki, toplum içinde insanlar kendilerini korumak için, evlerine, boyunlarına ve iş yerlerine hem kendilerinin hem de mallarının ve mülklerinin korunması için ayet veya

dua asarlar. Kurgu içinde Nazlı Eray, toplum içindeki bu inanışa fantastik özelliklerle şekillendirerek yer vermiştir.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda Anlatıcı, Elizabeth Taylor'ın Dürnev Abla'nın evinde düşürdüğü küpeye bakarken kendini küpenin içinde bulur. Anlatıcı, Dürnev Abla ile küpenin içinden kurtulmaya çalışır ama bir türlü kurtulamaz. Soyut bir mekân özelliği gösteren yeşil küpenin içinden Anlatıcı ve Dürnev Abla bir anda evin salonuna düşerler. Dürnev Abla yerdeki paramparça olmuş küpeye bakarak nazardan çatladığını söyler. Halk arasında yaygın bir inanış olan nazar konusu tematik açıdan fantastik türün özellikleriyle zenginleştirilerek kurgu içinde yer alır. Ayrıca romanda Loğusa Kadın Türbesi'nden yola çıkılarak türbeye gidip dilek dileme ve türbenin değişik yerlerine dileğini asma gibi halk arasındaki yaygın inanışsal ritüellere yer verilir.

Sinek Valesi Nizamettin adlı romanda Mahmut Hüdayi Efendi Türbesi'ndeki adak adama kuyruğunda olan insanlara değinilir. Romanda Anlatıcı'nın arkadaşı olan Erkan'ın bir cin çemberinin içinde olduğunu ve yüzünü cinlerin çarptığı Anlatıcı'ya söylemesiyle kurgu içindeki geleneksel inanışlardan biri olan cin çarpması konusuna gönderme yapılır. Anlatıcı kurgu içinde Yaşım Kaç programına katılırken medyum olan Meziyet' yaşını 19'a fiksletmektedir. Meziyet'in yaptığı bu büyü Anlatıcı tuvalete girdiği an bozulur ve Anlatıcı, eski yaşına döner. Anlatıcı, bu durum karşısında Meziyet'i arar ve Meziyet Anlatıcı'ya tuvalete girerken destur demediği için büyünün bozulduğunu söyler. *Sinek Valesi Nizamettin* adlı romanda Nazlı Eray, halk arasında yaygın inanışlardan biri olan ve cinlerin yaşadığı düşüncesinin hâkim olduğu bir yere (tuvalet) onlardan izin alarak girilmesine yönelik bu inanışa kurgu içinde yer vermiştir.

2.3.2.2. Duygusallığın Bıraktığı Etkiler: Aşk, Ölüm, Yalnızlık, Kader

Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan romanlarında duygusal bir etkinin sonucu olarak aşka, yalnızlığa ve kadere yer verilmektedir.

Pasifik Günleri romanında aşkın doğurduğu kıskançlık neticesinde meydana gelen ölüm temasına yer verilir. Romanın başka bir bölümünde ölüm teması kıskançlıkla beraber

kurgulanarak romanda yer alır. General Jimenez, Adolfo'nun yakın arkadaşıdır. General Jimenez, dostu Adolfo'nun sevgilisi Rozita'yla buluşacağı zaman kendisine ait av köşkünü onlara verir. Yine bir gün bu av köşkünde sevgilisi Adolfo'yu bekleyen Rozita, karşısında General Jimenez'i üniforması içinde bulur. General Jimenez Rozita'ya saldırarak tecavüz etmek ister ancak tam o sırada Adolfo gelir. Adolfo ve General Jimenez düelloya tutuşur ve bu düello sonucunda General Jimenez ölür. Romanda yer alan bu düello sonucundaki ölüm sahnesi birbirini seven iki insanın sevgisinin kıskanılması neticesinde meydana gelen olayların sonucunda gerçekleşmiştir. Eray, kıskançlığın ve çekememezliğin getirdiği sonuçları romanında fantastik bir kurguyla işlemiştir.

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda aşk ve yalnızlık teması bulunmaktadır. Roman kişilerinden biri olan Nazlı, soyut bir mekân özelliğinde olan Rüya Ekranları Ormanı'na giderek devrimci dostu Mehmet'in düşlerini izlemeye başlar. Mehmet'in düşlerini izlerken onun ne kadar yalnız olduğunu, duygularını karşısındaki insana aktarmakta sıkıntılar yaşadığını ve kendisine onun âşık olduğunu öğrenir. Romanda Nazlı, devrimci dostunun kendisine âşık olmasına hem sevinir hem de bu duygusunu kendisiyle paylaşmadığı için üzülür. Kurgu içinde fantastik özellikler göstererek Mehmet'in kaplan olarak Nazlı'yla aralarında yaşanan erotizm de aralarında aşka dönük duygusal bağı güçlendirmektedir.

Yıldızlar Mektup Yazar adlı romanda yalnızlık teması yer almaktadır. Romanda Nazlı, soyut bir mekân özelliği gösteren Yalnızlıklar Ormanı'na gider ve oranın yalnızlık içinde olan insanların mekânı olduğunun farkına varır. Nazlı, orada ünlü ve gerçek hayattan biri olan Tayyareci Nuri Bey'i görür. Nuri Bey, Yalnızlıklar Ormanı'nı çok iyi bildiğini ve yıllar boyu Boyabat sırtlarındaki parkta bir heykel olarak ufka baktığını söyler. Yalnızlık duygusunu kendisinden daha iyi kim bilebilir diye Nazlı'ya sorar. Romanda Arşidük Rudolf'ta kendisini intihara sürükleyen en büyük nedenlerden birinin yalnızlık duygusu olduğunu Nazlı'ya söyler. Nazlı, Berlin'de bir mekânda tanıdığı striptiz olan Melanie ile konuşurken onunda ne kadar yalnız olduğunun farkına varır. Kurgu içinde Nazlı, Sigmund Freud'un seanslarına katılarak kendini anlatır ve bu

anlatmalarda ne kadar çok yalnız olduğunu hisseder. Freud'a kendisini hiç kimsenin sevmediğini, insanların bir kere bile kendisine seni seviyorum demediğini söyleyerek yalnızlığını vurgular.

Âşık Papağan Barı adlı romanda kader (alınyazısı) kavramına yer verilmiştir. Romanda Anlatıcı, koruyucu meleği olan Hasan ile konuşurken insanın yaşamı boyunca alınyazısının kendisine çizmiş olduğu olayların sonucunu yaşadığını söyler. Melek Hasan, Anlatıcı'nın 1980'li yıllarda Las Vegas'a gittiğinde tanıştığı Vicky'ye âşık olur. Romanda istenmeyen olayların yaşandığını gören Melek Hasan, Anlatıcı'yı korumak için yaşanan olaylara müdahale etmeye çalışır ve Anlatıcı, Melek Hasan'ın müdahalesine engel olmak ister ve ona bu gece olacaklara müdahale ederse Vicky'yi bir daha göremeyeceğini ona hatırlatır. Melek Hasan, Vicky'ye âşık olduğu için alın yazısında önceden çizilmiş olan olaylara müdahale etmekten vazgeçer. Romanda Melek Hasan'ı alınyazısının seyrini değiştirmekten vazgeçiren unsur duygusallığın sonucu olan aşktır.

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda aşk temasına yer verilmiştir. Romanda aşk temasının yarattığı olumsuz etkiler bulunmaktadır. Kurgu içinde fantastik olaylarla dünyaya geri dönen Celal Dülger isimli bir genç vardır. Bu genç Adviye adındaki bir kadına âşık olur ve bu kadının kendisini reddetmesi sonucunda intihar ederek yaşamına son verir. Romanda yaşanan bu olay sonucunda yıllar sonra hayata geri dönen Celal Dülger, intihar ettiği için pişman olduğunu, intihar ettiği gün bir duygu yoğunluğunun tesiri altında olduğundan dolayı intihar ettiğini Anlatıcı'ya söyler. Romanın sonlarına doğru Anlatıcı gittiği İmparator Çay Bahçesi'nde bir hayalin iki görüntüsü olan General ile Madam Kelebek'in birbirine bakıştıklarını görür ve bu bakışmada aşkın etkisinin olduğunu fark eder. Bu çay bahçesinde bulunan garson elinde çay tepsisiyle onların arasından geçerken aşkın akımına kapılır ve kendisini elektrik çarpar. Garson bu aşkın akımından çok etkilenir ve uzun süre bu akımın etkisinde kaldığında öleceğini bilmesine rağmen sürekli bu aşk akımının içine girmek ister. Romanda Anlatıcı, Casino Venüs'e gittiğinde bir oyun makinesinde Madam Kelebekle konuşur ve Madam Kelebek, Anlatıcı'ya aşkı anlatır.

Örümceğin Kitabı adlı romanda aşk temasına yer verilmiştir. Romanda Fevzi Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne giderek anılarını anlatmaya başlar ve uzun yıllar önce Hukuk Fakültesi'nde öğrenciyken bir kıza karşı beslediği karşılıksız aşktan bahseder. Kurgu içinde Nejat ile Hüsamettin'in arası da aynı kadına karşı besledikleri aşktan dolayı açılır. Ancak bu aşk duygusu zamanla kıskançlığa yol açar ve bu iki arkadaşın birbirinden nefret etmesine neden olur. Romanda Gececi Müfit'te Ömür Uzatma Kıraathanesi'nde bir gün hastaneye yaralı bir vaziyette gelen Sehavet adında bir kadına âşık olduğunu ve onu ilk gördüğünde o zamana kadar yaşamadığı bir duygunun kendisini esir aldığını belirtir.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda aşk temasına yer verilmiştir. Ünlü ve gerçek hayatta yer almış olan Eddie Fisher tarot kartlarından çıkarak Anlatıcı ve Dürnev Abla'ya Elizabeth Taylor'ı ilk gördüğü an ona nasıl âşık olduğunu anlatır. Romanda Anlatıcı, gittiği antikacı dükkânın sahibi olan kadından da gizli bir aşkın hikâyesini dinler. Romanın sonlarına doğru ise Dürnev Abla'nın evinde fantastik olaylar yaşanmaya başlar. Tarot kartlarından çıkan terzi, evin içinde makasla bir kumaş kesmektedir. Anlatıcı, kumaşı çok beğenir ve neden yapıldığını sorar. Terzi ise Anlatıcı'ya bu kumaşın adının aşk olduğunu ve aşkı giyinen adam için bir smokin diktiğini söyler. Anlatıcı, sokakta bu kumaşın uçtuğunu fark eder ve onu yakalamak için sokağa çıkar. Anlatıcı, ne kadar hızlı peşinden koşsa da aşktan yapılmış olan o kumaşı yakalayamaz ve Anlatıcı, aşkı ucundan bir yakalayabilseydim diye iç geçirir.

Beyoğlu'nda Gezersin adlı romanda aşk temasına yer verilmiştir. Romanda Bozacı Naki, Madam Tamara adlı bir kadına âşıktır ve Madam Tamara'yı bu aşkın yarattığı kıskançlık yüzünden boğarak öldürmüştür.

Halfeti'nin Siyah Gülü adlı romanda aşk teması kurgu içinde yer almaktadır. Romanda Halfeti'nin Siyah Gülü olan Rüya Kadın, Luis Bunuel'e âşık olur ve onun rüyasına girerek başka bir kadınla olan ilişkisini görür. Rüya Kadın bu durumu gördüğünde çok üzülmesine rağmen oradan ayrılmak istemez ve âşık olmanın ölümle eşdeğer olduğunu Anlatıcı'ya söyler.

2.3.2.3. Bir Eşitsizlik Hissi: Kadın ve Erkek

Bu bölümde yer alan romanlarda Nazlı Eray, kadın ve erkek arasındaki ilişkiler ile kadının gözünden erkeği tematik açıdan işlemiştir. Romanlarda kadın ile erkek arasındaki eşitsizliklere ve aldatılma olaylarına yer verilmiştir.

Âşık Papağan Barı adlı romanda Anlatıcı, sevdiği adamla konuşurken kendisine neden onu sevdiğini ve özlediğini söylemediğini sorduğunda sevdiği adam da Türk erkekleri üzerinden genel bir tanımlama yaparak Türk erkeğinin sevgisini ve özlemini ancak kaybettiğinde gösterebildiğini belirtir. Romanda Âşık Papağan Barı'nda Elizabeth ile Anlatıcı erkekler üzerine konuşur ve Elizabeth erkeğin iç dünyası üzerine tecrübelerini anlatır. Ona göre erkek, bir anda yakınlaşan ve sebepsiz yere de bir anda uzaklaşan bir varlıktır. Kurgu içinde Anlatıcı, Cinci Kebir'le konuşurken sevdiği adamla kendisine büyü yapıldığını ve yapılan büyülerden birisinin kendisinin kalbine sevdiği adamın ise beynine yapılmış olduğunu öğrenir. Cinci Kebir Anlatıcı'ya kadının kalbi konuştuğundan dolayı büyünün kalbine yapıldığını söyler ve sevdiği erkeğinde beyni çalıştığından dolayı büyünün beynine yapıldığını belirtir. Romanda kadın ile erkeğin hissi yönüne bu şekilde yer verilmiştir.

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda Anlatıcı, Casino Venüs'te bulunan oyun makinesini bir erkeğe benzetir. Makinenin de tıpkı bir erkek gibi ilk başta hediyeler vererek kendine bağladığını ve bir süre sonra da sıkılarak aynı hediyeleri başkasına vermeye başladığını söyler. Makinenin de bir erkek gibi hovarda olduğunu, bazen üzen bazen de birdenbire sevindiren bir yapıya sahip olduğunu belirtir. Romanda oyun makinesi ile erkek arasında bir ilişki kurularak erkeğe özgü özellikler tematik açıdan dile getirilmiştir.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda ünlü ve gerçek hayattan olan Eddie Fisher'ın biyografisinden yola çıkılarak kurgu içine dâhil edilen Debbie Reynolds, Eddie Fisher ile olan evliliğinin bitmesine neden olan kadın hakkında bildiklerini Anlatıcı ile Dürnev Abla'ya anlatır. Dürnev abla, Eddie Fisher'ın o kadına ilgi göstermesinin nedeninin cinsellik olduğunu belirtir. Aldattığı kadının erkekleri cinsellikten yakaladığını söyler.

Dürnev Abla bir erkeğe karısı ilgi göstermezse erkeğin gözünün dışarı kayacağını ve başka kadınlara gidebileceğini söyleyerek evli olan bir kadının, kadınlık görevini yapması gerektiğini belirtir.

Halfeti'nin Siyah Gülü adlı romanda TV'de izlenen bir izdivaç programı üzerinden kadın ve erkek arasındaki ilişkilere değinilir. Romanda Anlatıcı, Kral Darius ile konuşurken bazı kadınların maddiyatı evliliğin önüne koyması eleştirilir. Kral Darius bazı kadınların aşktan ve sevgiden daha önce maddiyat derdinde olduğunu söyler. Ayrıca izdivaç programlarının evlilik için sadece maddiyatı öne çıkaran bir formatta olması eleştirilir.

> "*... Anladım, ücra köşede bir ev dedi Kral Darius. Kadınlar böyledir diye ekledi. O ev büyük şehirde olsaydı belki her şey değişik olurdu.*" (s.160)

2.3.2.4. Cinsellik

Nazlı Eray bu bölümdeki romanlarında cinselliğe yer vermiştir. Romanlardaki cinsellik teması, fantastik türün özellikleriyle şekillenerek roman kurgularına yeni vaka parçalarının eklenmesine yardımcı olmuştur. Cinsellik bu bölümdeki bazı romanlarda uzam ve zaman boyutlarında değişime yardımcı olan bir araç görevi de görmektedir.

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın birisiyle öpüştüğü anda kurgu içinde uzamda ve zamanda meydana gelen değişimlerle yeni olayların meydana gelmesi sağlanmıştır. Romanda kaplanın Nazlı ile cinsel bir çekim yaşaması ve bu kaplanın aslında Nazlı'nın yakın dostu olan Mehmet olması, cinsellik temasının fantastik türün etkisiyle şekillendiğini göstermektedir.

Âşık Papağan Barı adlı romanda Anlatıcı, sevdiği adam ile olan arasındaki ilk cinsel çekimin nasıl olduğunu Melek Hasan'a anlatır. Kurgu içinde mitolojik bir kahraman özelliğindeki Melek Hasan'ın Vicky adlı bir kızla cinsel bir çekim yaşaması ve bunun sonucunda da Vicky'nin hamile kalması, romandaki cinsellik temasına örnektir. Ayrıca roman kişilerinden biri olan dudağın Anlatıcı'yı arzulaması ve Anlatıcı'yla birlikte olma

isteğini sürekli olarak dile getirmesi, kurgudaki cinsellik temasının fantastik özelliklerle şekillendiğini gösterir.

Örümceğin Kitabı adlı romanda Anlatıcı, anılarını Ömür Uzatma Kıraathanesi'nde anlatırken şahit olduğu birtakım olaylara yer verir. Anlatıcı, New York metrosunda kukla kadın ile dans eden bir adam görür. Anlatıcı bu dans şeklini çok beğenir. Bir süre sonra New York metrosunun karanlık ve kuytu yerinde inilti şeklinde birtakım sesler duyar. Anlatıcı, sesin geldiği yere doğru gittiğinde dans eden adamla kukla kadının cinsel ilişkiye girdiğini fark eder. Anlatıcı, olan biteni izlerken kukla kadının sesler çıkardığını ve hareket ettiğini görür. Romanın ilerleyen bölümlerinde Anlatıcı yapmış olduğu çıplak kadın tablosuyla Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne gider ve orada bulunan Nejat tablodaki kadını yıllar önce tanıdığı Sehavet adındaki bir kadına benzetir. Nejat tabloya doğru yaklaşır ve yağlı boya resmine dokunmaya başlar. Bir süre sonra çıplak kadın tablosundaki kadın hareket etmeye ve iniltiler çıkarmaya başlar. Nejat, çıplak kadın tablosuyla ilişkiye girer. Romanda fantastik türün etkisiyle şekillenen erotizm sahneleri kurgu içindeki cinsellik temasını vermektedir.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda Eddie Fisher'ın müşterek beyni ile hafızası görevinde olan İdris adlı kelle, rüyasında Eddie Fisher'ın kadınlarla olan cinsel ilişkilerini gördüğünü Anlatıcı'ya söyler. Ayrıca kurgu içinde Eddie Fisher, Kazım Efendi'nin dişisi olan Kazıme ile cinsel ilişkiye girerek onu hamile bırakır. Romanda yaşanan bu durumda yeni vaka parçalarının şekillenmesini sağlamıştır.

Halfeti'nin Siyah Gülü adlı romanda yer alan cinsellik temasının bir görüntü halinde sahnelenen tasviri yoktur. Romanda cinsellik temasına değinme, yaşlı bir doktorun Anlatıcı'ya yazdığı cinsel içerikli bir mektupla olur. Kurgu içindeki bu olay romanın büyük bir bölümdeki vaka parçalarının şekillenmesini sağlayan önemli bir faktördür.

2.3.2.5. Siyasi ve Sosyal Konular: İşsizlik, Torpil, Makineleşen İnsan, Grev

Nazlı Eray, bu bölümde yer alan romanlarında siyasi ve sosyal konulara göndermeler yapmaktadır. Romanlarda toplumu ilgilendiren konular hakkında eleştirilerde de

bulunan yazar, bu eleştirileri kendi sanat anlayışı çerçevesinde büyülü bir gerçekçilikle yapmaktadır.

Pasifik Günleri adlı romanda bir robot olan anlatıcı, Ankara'nın sokaklarında yürürken sosyal bir gerçekliği vurgular.

> "*Garip bir yalnızlığım var. Şu kentte herkesin, her an bir iki kurşunla vurulabileceği, öldürülebileceği şu kentte, kurşun işlemez robot gövdem beni yalnız bırakıyor.*" (s.29)

Yazar, romandaki bu söylemiyle tümevarımdan tümdengelime doğru giderek Ankara'dan Türkiye'nin geneli üzerine insanlar arasında meydana gelmiş olan çatışma haline gönderme yapmaktadır. *Pasifik Günleri* adlı romanın yazma zamanı 1977 yılının belirli dönemlerini kapsamaktadır. Romanın yazma zamanını göz önüne aldığımızda Eray, Ankara'da o dönemlerde yaşanan sağ-sol olaylarına, anarşiye ve üniversite olaylarının sonucunda meydana gelen şehrin ürkütücü ve tekinsiz durumuna fantastik bir kurguyla romanında yer verir. Eray, ülkenin o dönemki durumunu ve ülke de yaşananları bir robotun gözünden vererek kendi sanat anlayışı hakkında da ipuçları vermektedir.

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda Nazlı'nın arkadaşı olan devrimci Mehmet'in siyasi söylemleri ile Fransız Devrimi'nde önemli bir rol oynamış olan Joseph Fouché'nin politikada sabırlı olarak belli bir olgunluğa erişmenin yolunu hapiste yatmakla ilişkilendirmesi, romandaki politik yansımaların varlığını göstermektedir. Ayrıca kurgu içinde siyasi söylemlerin varlığı da göze çarpmaktadır. Romanda Cinci Celal ile Cinci Talip'in himayesinde olan cinlerin haklarını istemek için iş yavaşlatma eylemine giderek grev yapmaları ve kendilerini çalıştıran sahiplerinden toplu sözleşme ile hukuki anlamda haklarını istemeleri tematik özellikler barındırmaktadır. Kurgu içinde yer alan bu cinler, haklarını isterken faşizm ve emperyalizm karşıtı siyasi söylemlerde de bulunurlar. Romanda Nazlı Eray, grev, toplu sözleşme, yasal haklar, iş yavaşlatma, emperyalizm ve faşizm gibi ifadeleri romanda kullanarak siyasi ve sosyal açıdan bir eleştiri getirir. Romandaki bu söylemler içerdikleri konular itibariyle gerçek

hayatta var olan söylemlerdir. Eray, gerçek hayatta var olan bu söylemleri cinlerin hak arayışı olarak göstermesi romandaki büyülü bir gerçekliğin varlığını hissettirmektedir. Ayrıca romanda Amerika yapımı B273X marka robot ile Türk yapımı robot olan Abidin, kendilerine tanınan haklar bakımından birbirleriyle kıyaslama yaparlar ve Abidin, Amerikan B273X marka robotun kendisine göre çok sayıda hakkının olduğunu görür. Nazlı Eray, burada Türk yapımı olan robot sözüyle aslında makineleşen insanı gözler önüne serer. Yazar, insanımızın tekdüze bir hayat yaşadığını, her gün sürekli olarak aynı şeyleri yaptığını, düşünmeyi, gülmeyi ve duygusal yönden hissetmeyi unuttuğunu söyler. Tıpkı bir robot gibi ülkenin politik düzeni içinde yaşadığımızı belirtir.

> "*Eh, bizlerin de bir hakkı hukuku olmalı. Bir toplusözleşmeye oturalım, diyoruz ya, Celal Hoca anlamazlıktan geliyor. Arkadaşlar bıkıp, usandı. Haklarımızı istiyoruz. Haklarımız bize verilsin! dedi.*
>
> *Adın ne kardeşim diye sordum.*
>
> *Mernuş, dedi kara yüzlü cin; arkadaşlar beni sözcü seçtiler.*" (s.174)

Yıldızlar Mektup Yazar adlı romanda siyasi ve sosyal konulara yer verilmiştir. Romanda Nazlı, Tayyareci Nuri Bey ile uzam ve zaman boyutunda F16 savaş uçağıyla yolculuk yaparak intiharın eşiğinde olan Arşidük Rudolf'u bulunduğu yerden alıp 1899'lu yıllardan 1993'lü yılların Türkiye'sine bir Talk Show programına getirir. Programa giderken uçağın telsisine çok sayıda istekte bulunan insan bağlanır. Bağlanan insanlar Arşidük Rudolf'tan iş ve torpil istemek için ricada bulunur. Kurgu içinde Nazlı Eray, toplum içindeki en önemli sıkıntılardan olan işsizlik ile torpil konusunu işlemiştir. Ancak Eray, toplum içinde var olan bu gerçekliği tarihsel süreçte intihar ederek 1899 yılında ölmüş olan Arşidük Rudolf üzerinden vermesi, romandaki büyülü bir gerçekçiliğin varlığını göstermektedir. Yazar, romanda işsizlik ve torpil konusuna tematik açıdan kendi sanat anlayışı çerçevesinde değinmiştir.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda toplumu ilgilendiren konulara yer verilmiştir. Romanda Anlatıcı, gittiği bir sakatatçı dükkânında bulunun kellelerle konuşmaya çalışır. Ancak kelleler Anlatıcı'ya cevap vermez. Anlatıcı, dükkândan çıkacağı sırada kellerden

biri konuşmaya başlar. Anlatıcı, diğer kellelerin niye kendisi gibi konuşmadığını sorduğunda konuşan kelle onların İngilizce ve Fransızca gibi diller bildiklerinden dolayı konuşamadıklarını söyler. Konuşan kelle, yabancı dil bilen bu kellelerin ithal edilmiş hayvanların kelleleri olduğunu belirtir. Nazlı Eray, romanda ülkedeki et ithalatına gönderme yapar. Kurgu içinde geçen et ithalatı bilenen bir gerçekliktir ve Eray, et ithalatı gibi toplum içinde bilinen bu konuyu konuşan bir kelle üzerinden dile getirmesi büyülü bir gerçekçiliğin varlığını hissettirmektedir. Ayrıca romanda Peyami adlı bir kelle çöpe atılır. Anlatıcı, Peyami adındaki çöpe atılan ve çok zeki bir beyne sahip olan bu kellenin nasıl olur da çöpe atılmış olabileceğine anlam veremez. Anlatıcı, çalışan, düşünen ve donanımlı olan bir yazarın beyninin çöpe atılmış olmasına çok şaşırır ve ülkede bu gibi beyinlerin çöpe atılması olayının çok sık yaşandığını belirtir. Kurgu içinde Nazlı Eray, kellenin beyninden yola çıkarak ülkede yaşanan beyin göçlerine gönderme yapmaktadır. Ülke içinde düşünen ve bir şeyler yapmaya çalışan kültürlü insanlara değer verilmediğini bu yüzden de bu insanların birikimlerini başka ülkelere göç ederek oralara aktardıklarını belirtir. Eray, romanında beyin göçü konusunu kendi sanat anlayışı çerçevesinde tematik açıdan işlemiştir.

Sinek Valesi Nizamettin adlı romanda toplumun önemli bir sorunu olan geçim sıkıntısı üzerine göndermeler yer almaktadır. Romanda vale olan Nizamettin yaşamındaki zorlukları Anlatıcı'ya anlatır ve valelik işinden çok az kazandığını söyleyen Nizamettin, bir de insanların hakaretleriyle karşı karşıya kaldığını belirtir. Nazlı Eray, kurgu içinde geçim sıkıntısını ve insanların yaptıkları işlerden memnuniyet duymadıklarını tematik açıdan işlemiştir.

2.3.3. Şahıs Kadrosu

Roman kurgusu içinde her yazar, yazmış olduğu eserindeki vaka parçalarının gelişimini ve çeşitliliğini sağlamak için roman kişilerini kullanmaktadır. Romanlarda yer alan şahıslar, yazarın kendi anlatış üslubuna göre doğrudan veya dolaylı bir şekilde kurguda yer alabilirler. Doğrudan anlatımlarda şahısların verilmek istenen özellikleri anlatıcı tarafından dile getirilerken dolaylı anlatımlarda şahısların verilmek istenen özellikleri,

anlatıcı dışındaki farklı bir roman kişisi tarafından kurgu içindeki gelişen olaylar sonucunda ya da diyaloglar arasında konuşmalarla bilgilerin verilmesi sağlanır.[227] Nazlı Eray da romanlarında şahıslar hakkında bilgiler verirken bu iki anlatım tarzını kullanmaktadır.

Nazlı Eray'ın romanlarında gerçek hayatta var olmuş olan insanlar sıklıkla yer almaktadır. Bu bölümdeki romanlarda da gerçek hayatta var olmuş olan roman kişileri, kurgu içinde hem gerçek kimlikleriyle bulunurken hem de romanda yaşanan vaka parçalarının birer unsuru olarak da yer alırlar. Eray'ın romanlarındaki bu gerçek hayattan insanların oluşturmuş olduğu olaylar kurmaca dünyanın ya da itibari âlemin yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca bu bölümde yer alan romanlarda diğer bölümdeki romanlara nazaran doğa unsurlarından oluşan gece, ay ve bulut gibi figürler de roman kişileri arasında yer almaktadır.

2.3.3.1. Olumsuz ve Kötü Karakterli Kahramanlar

Bu başlık altında değerlendirdiğimiz on romanın dördünde olumsuz ve kötü karakterli kahramanlar yer almaktadır. *Pasifik Günleri, İmparator Çay Bahçesi, Örümceğin Kitabı* ve *Aşkı Giyinen Adam* adlı romanlarda olumsuz ve kötü karakterli kahramanlar bulunmaktadır.

Pasifik Günleri romanında Eski Tutuklu, (Yargıç Manuel İstephan) Kazuo Ono, General Jimenez, Morfinman Çinli ve Bayan Çang roman kurgusunda olumsuz ve kötü karakterli kahramanları oluşturmaktadır.

- **Eski Tutuklu (Yargıç Manuel İstephan)**

Eski Tutuklu, patlamak üzere olan volkanik bir adada tutuklu bulunmaktadır. Adayı herkes terk eder ve hiç kimse kalmaz. Tutuklu olarak kaldığı yerden kurtulur ve adada sadece kendisinin kaldığını düşünerek artık yargılanamayacağını, kendisini hakkında hüküm verilemeyeceğini düşünür. Çünkü adada başka şahit yoktur. Ancak adada onun

[227] Bu konu hakkında detaylı bilgi için Bkz: Mehmet Narlı, *Orhan Kemal'in Romanları Üzerine Bir İnceleme*, T.C Kültür Bakanlığı Yayınları Sanat-Edebiyat, Ankara 2002, s.264.

varlığına ve suçlu olduğuna şahitlik edebilecek bir kişi daha vardır. O kişi adada bulunan sığır çobanıdır. Eski Tutuklu, şahidi öldürdüğünde hiç kimsenin kendisini yargılayacak kanıt bulamayacağı hissine kapılarak çobanı öldürür. Eski Tutuklu çobanı öldürdükten sonra adada bulunan Adalet Sarayı'na giderek dosyasını bulmaya çalışır. Dosyasını ararken kendisine işlediği suçtan dolayı ceza veren yargıç Manuel İstephan'ın yargıç cübbesini alır ve adadan yaptığı salla ayrılır. Bir gemi denizin ortasında yaptığı salla giden Eski Tutuklu'yu fark eder ve onu gemiye alır. Yargıç kıyafetlerini üstünde gören gemi çalışanları Eski Tutuklu'ya saygı gösterir. Eski Tutuklu gemiyle Manila'ya gider ve orada yargıç olarak çalışmaya başlar. Manila Yüksek Mahkemesi'ne getirilen morfinman Çinli, Sihirbaz ve Kazou Ono gibi diğer roman kişilerini adam öldürmek suçundan idamla yargılar. Eski Tutuklu, mahkeme tarihlerini ertelediği günün akşamı bir mektup alır. Bu mektup Herzog'un kamerasından gönderilmiştir. Herzog'un kamerası sığır çobanını öldürdüğünü gördüğünü ve mahkemede çobanı öldürdüğüne dair şahitlik edeceğini söyleyerek Eski Tutuklu'nun da yargılanmasını ister.

- **Kazuo Ono**

1928 yılında henüz genç bir delikanlı olan Kazuo Ono, kendinden yaşça büyük bir kadına âşık olur. Âşık olduğu kadın, La Argentina adlı dans oyununun yaratıcısı Rozita'dır. Rozita bir temsil için Tokyo'ya gelir ve orada Kazuo ile tanışır. Kazuo Ono, Rozita'dan Tokyo'da yanında kalmasını ister. Ancak Rozita bu isteği kabul etmez. Rozita ve Kazuo Ono bir otelde birlikteyken Rozita sehpaya bir adamın fotoğrafını koyar. Koruyucum diye bahsettiği bu adam Adolfo'dur. Kazuo Ono bu duruma sinirlenir ve kıskanır. Bu durumun sonucunda Rozita'yı öldürür.

- **General Jimenez**

General Jimenez, Adolfo'nun yakın arkadaşıdır. General Jimenez, dostu Adolfo'nun sevgilisi Rozita'yla buluşacağı zaman kendisine ait av köşkünü onlara verir. Yine bir gün bu av köşkünde sevgilisi Adolfo'yu bekleyen Rozita karşısında General Jimenez'i üniforması içinde bulur. General Jimenez, Rozita'ya saldırarak tecavüz etmek ister ancak tam o sırada Adolfo gelir. Adolfo ve General Jimenez düelloya tutuşur ve General

Jimenez ölür. Romanda General Jimenez'in bir kadına tecavüz etmeye kalkışması, onun olumsuz ve kötü karakterli roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

- **Morfinman Çinli**

Morfinman Çinli, Bay Çang'ın eşi olan Bayan Çang'ın kışkırtması sonucu Bay Çang'ı köşkün penceresinden iterek öldürür. Bayan Çang, Morfinman Çinliyi kandırarak eşini öldürtür. Daha sonra Morfinman Çinli'yi de bırakır. Morfinman Çinli, Bay Çang'ı öldürdüğüne pişman olur ve vicdan azabı çeker. Bu olayların sonucunda kendini morfine vererek morfin bağımlısı olur.

- **Bayan Çang**

Bayan Çang, morfinman Çinli'yi kandırarak eşi olan Bay Çang'ı öldürtür ve kendisinin eşi olan Bay Çang'ın öldürttüğüne yönelik papağanının Malina Yüksek Mahkemesi'nde tanıklı etmesiyle suçlu bulunur.

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda yer alan Sabriye roman kurgusu içinde olumsuz ve kötü karakterli bir kişiliğe sahiptir.

- **Sabriye**

Anlatıcı, Casino Venüs'te oyun makinelerinden birinde Madam Kelebek'le konuşmaktadır. Madam Kelebekle konuşurken kendisine bakan bir çift mavi göz görür. Bu bakan gözler çocukluğundan tanıdığı bir insana ait olan gözlerdir. Anlatıcı, bu gözlerin sahibinin çocukluk arkadaşı olan Sabriye olduğunu anlar ve onunla konuşur. Anlatıcı, Sabriye'ye Madam Kelebek'i tanıyıp tanımadığını sorduğunda o Madam Kelebek haricinde General ile emir erini de tanıdığını söyler. Anlatıcı şaşırır. Sabriye bir roman yazdığını, romanında konuşan afrikamenekşeleri olduğunu, Gül Abla, Hayal Kadınlar, Cennet bekçisi İrfan, Adviye ve Celal gibi kişilerin romanının kahramanlarını oluşturduğunu söyler. Anlatıcı, avazı çıktığı kadar hırsız diye bağırmaya başlar. Sabriye'ye onların kendi düşleri olduğunu ve kendisine ait olduğunu söyler. Sabriye ise yıllar önce sevdiği adamı elinden aldığını söyleyerek Anlatıcı'yı suçlar. Sabriye

romanda bir nevi intikam alır. Romanın ilerleyen bölümlerinde Anlatıcı Sabriye'yi İmparator Çay Bahçesi'nde görür ve Sabriye günlerce Anlatıcı'yı takip ettiğini söyler. Sabriye konuşurken Anlatıcı onun çay bahçesinde yavaş yavaş yok olduğunu görür ve onun birkaç yıl önce ölmüş olduğunu anlar. Romanda Sabriye hem olumsuz ve kötü hem de hayali (fantastik) roman kişilerinden biridir.

İmparator Çay Bahçesi'nde Sabriye'nin Anlatıcı'nın hayallerini çalması, ona ait olan düşünceleri kendi hayallerinin yarattığı düşünceler gibi sunması, Anlatıcı'nın onu hırsız olarak nitelendirmesi ve Sabriye'nin ise yıllar önce sevdiği adamı elinden aldığını düşündüğü Anlatıcı'dan intikam alma düşüncesiyle bunları yapması, onun olumsuz ve kötü karakterli olduğunu göstermektedir.

Örümceğin Kitabı adlı romanda Hüsamettin ve Esmer Kadın romandaki olumsuz ve kötü karakterli kahramanları oluşturmaktadır.

- **Hüsamettin**

Romanda, Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne Anlatıcı kendisinin yapmış olduğu çıplak kadın tablosuyla gelir. Kıraathanede bulunan Nejat yıllar önce arkadaşı olan Hüsamettin'in sevdiği Sehavet adlı kadını kendine âşık ederek Hüsamettin'in elinden alır. Hüsamettin, Nejat ile yapmış olduğu bir trapez gösterisi sırasında yıllar önce meydana gelmiş olan bu olayı hatırlatır ve yüksek bir trapezin üzerinde sürekli atlayan Nejat'ın yaşamını ipotek altına alır. Anlatıcı, Ömür Uzatma Kıraathanesine kendisinin yaptığı tabloyla gelince Nejat o tablodaki kadını Sehavet'e benzetir ve aralarında bir cinsel çekim yaşanır. Bu cinsel çekim sırasında aralarındaki bu elektriklenmeyle Nejat ile tablodaki kadın cinsel ilişkiye girer. Tam bu sırada kıraathaneye bir adam girer ve bu adam Hüsamettin'dir. Nejat ile tablodaki çıplak kadın Sehavet'i o halde gören Hüsamettin cebindeki silahı çıkarır ve Nejat'a doğru ateş eder. Ancak Nejat yerine tablodaki çıplak kadın Sehavet vurulur. Ardından hastaneye kaldırılır ve Hüsamettin polis tarafından götürülür. Romanda Hüsamettin'in gizliden gizliye yıllar boyunca Nejat'a husumet beslemesi, bu husumetin onu insan öldürmeğe teşebbüs edecek

derecede kendisini etkisi altına alması ve Nejat'ın yaşamını ömrü boyunca ipotek altına alması, onun olumsuz ve kötü bir karakterde olduğunu göstermektedir.

- **Esmer Kadın**

Anlatıcı, Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne giderek orada anlattığı her anı neticesinde ömrünü uzatır. Soyut bir mekân özelliğindeki Ömür Uzatma Kıraathanesi'nde anılarını anlatarak ömürlerini uzatmaya çalışan yaşlı adamlara kendisinden nefret eden bir kadından bahseder. Anlatıcı Fatma Bacı adlı bir kadına baktırdığı bakla falında bu Esmer Kadın'ın kendisine bir büyü yaptırdığını da öğrenir. Bu Esmer Kadın, Anlatıcı'nın bulunduğu Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne gelerek sevdiği adamı elinden alan kadından bahseder ve gururuyla oynandığını belirtir. Anlatıcı'yı tanımayan bu Esmer Kadın'ın orada bahsettiği kadın için ona karşı kin duyduğunu söylemesi ve tanımadığı biri olan Anlatıcı'ya sevdiği adamı elinden aldığı iddiasıyla büyü yapması, onun olumsuz ve kötü bir karakter de olduğunu göstermektedir.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda yer alan Nurettin ile Kazım Efendi (zamanla iyiliğe evrilen) romanda olumsuz ve kötü karakterli kahramanları oluşturmaktadır.

- **Nurettin**

Romanda Anlatıcı'ın çocukluk döneminde çevresinde bulunan insanlardan öldüklerini duyduğu iki insan vardır. Bu insanlar, Kaniye ve Hasbiye adlı kişilerdir. Kaniye ve Hasbiye pansiyon işleten iki yaşlı kadındır. Pansiyonlarına, pansiyoner olarak Albay emeklisi olan Nurettin adında birini alırlar. Daha sonra Kaniye Anne bu Albay emeklisi olan adamla evlenir. Bu iki kadın bakır bir tencereden yemiş oldukları yemekten dolayı zehirlenerek ölürler. Mihri Abla'nın evine gelen bu iki ölmüş kadın Anlatıcı'yla konuşurken evdeki masanın üzerinde bulunan iskambil kâğıtlarından pijamalı bir adam fırlar. Adam, Kaniye Anne ve Hasbiye Anne'yi zehirleyerek öldüren Nurettin'dir. Ölmüş olan bu iki yaşlı kadın bir ağızdan katil diye bağırır ve Albay emeklisi Nurettin "deli karılar" diyerek oradan uzaklaşır. Nurettin'in yaşlı kadınlardan Kaniye Hanım'la parası için evlenmesi, onları zehirleyerek paralarını elde etmek istemesi ve yaşlı

kadınların onu görünce katil diye bağırması, Nurettin'in roman kurgusu içinde olumsuz ve kötü bir karakterde olduğunu göstermektedir.

- **Kazım Efendi**

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda Kazım Efendi, yıllar boyunca Anlatıcı'nın şoförlüğünü yapmış olan birisidir. Kazım Efendi önceleri üçkâğıtçı, hırsız ve eşkıya tipinde bir insanken geçirmiş olduğu ağır ameliyatlar sonucunda huyu değişerek kadınsı bir ürkeklik ile kaprisli bir insan özelliğine bürünmüştür. Romanda geçirdiği ağır hastalıklardan önce hırsızlık yapan, üçkâğıtçı bir insan özelliğine sahipken ameliyatlar sonucunda iyi bir insan olma yoluna girmesi, geçirdiği bu ameliyatların onu terbiye ederek kötü karakterli bir insandan iyi karakterli bir insana dönüştürmüştür.

2.3.3.2. Hayali (Fantastik) ve İnsan Dışı Varlıklardan Oluşan Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan on romanın dokuzunda hayali (fantastik) ve insan dışı varlıklardan oluşan kahramanlar yer almaktadır. Söz konusu romanlar*: Pasifik Günleri*, *Arzu Sapağında İnecek Var, Âşık Papağan Barı, İmparator Çay Bahçesi, Örümceğin Kitabı, Aşkı Giyinen Adam, Beyoğlu'nda Gezersin, Halfeti'nin Siyah Gülü* ve *Sinek Valesi Nizamettin*'dir.

Pasifik Günleri romanında yer alan papağan, hayali ve insan dışı varlıklara örnektir.

- **Papağan**

Romanda Manila Yüksek Mahkemesine Bay Çang'ın öldürülmesi olayı üzerine bir papağan tanıklık yapar. Bayan Çang'ın kuşu olduğunu söyleyen papağan, mahkemede tek suçlunun morfinman Çinli olmadığını söyler. Asıl suçlunun Bay Çang'ın eşi Bayan Çang olduğunu belirtir. Romanda papağanın mahkemede tanıklık yapması ve asıl suçlunun kim olduğunu söylemesi, onun insan dışı varlıklardan biri olduğuna örnektir.

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda B-273X marka robot, kaplan, Mernuş ve yeşil renkteki adam romandaki hayali (fantastik) ve insan dışı varlıklardan oluşan kahramanlardır.

- **B-273X Marka Robot**

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda Nazlı, 2020 yılının Amerika'sında bir otele yerleşir. Otelde telefonun yanına bırakılmış olan bir not dikkatini çeker. Notta yalnızsanız, intihar edecekseniz bizi arayın yazmaktadır. Nazlı, numarayı çevirir ve telefonun diğer ucundaki kişiyle konuşmaya başlar. Telefonun öteki ucundaki ses kendini B-273X marka bir robot olarak tanıtır. Nazlı, telefonla konuştuğu kişinin robotun sesi olduğunu anlayamamasına şaşırır. B-273X marka robot, Nazlı'ya Alian Delon modelinde bir robot olduğunu söyler. Nazlı, konuştuğu robotun hayranı olduğu bir aktristin aynısı olduğunu öğrenmesi sonucunda onun görüntüsünü merak eder ve onu bir bara çağırır. Nazlı bara gittiğinde Alian Delon adlı aktristin 35 yaşındaki hali gibi göründüğünü görünce hem şaşırır hem de ona hayran olur. Romanda kurgu içinde gelişen olaylar sonucunda Nazlı, B-273X marka robotla onların tedavisinin yapıldığı ve bilimkurgusal özellikler de gösteren Siborg Onarım Merkezi'ne gider. Robotun orada tedavisi yapılır. Romanda, Nazlı'nın B-273 marka bir robotla konuşması ve o robotun Alain Delon ismindeki ünlü bir aktristin aynısı olması, robotun insan dışı varlıklardan biri olduğunu göstermektedir.

- **Kaplan**

Romanda Nazlı'nın devrimci arkadaşı olan Mehmet, bir kaplana dönüşür. Kurgu içinde Mehmet hem bir insan olarak hem de vahşi bir hayvan özelliğindeki kaplan niteliğindedir. Mehmet'in bir kaplana dönüşmesi fantastik bir özellik olmasının yanında roman kişilerinden biri olan Nazlı ile cinsel bir çekim yaşaması, Nazlı'nın onu öptüğünde uzam değişimlerinin meydana gelmesi, bir roman kişisi olan kaplanın üzerinden erkeğin dünyasıyla kaplanın dünyası arasında bir bağlantının kurulması, kaplanın kurgudaki insan dışı varlıklardan biri olduğunu göstermektedir. Ayrıca roman

kurgusunda Nazlı'nın kaplan ile yaşandıkları, hem romanın erotizm yönünü hem de fantastik yönünü gösterir.

- **Mernuş**

Romanda Cinci Hoca bir postun üzerinde oturmaktadır ve konuştuğu cinlerle bu postu havalandırıp uçurmak ister. Ancak cinler uçmak istemezler ve Cinci Hoca onları bozgunculuk yapmakla suçlar. Nazlı, adı Mernuş olan cinlerden birine neden uçmadıklarını sorar. Mernuş adlı cin ise işi bilerek yavaşlattıklarını, toplu sözleşme ile hukuki yönden birtakım haklarının verilmesini istediklerini belirtir. Cinci Hoca'ya bu istekler iletilir ve o da cinlerin bu isteklerini kabul eder. Post cinlerin bitirmiş olduğu grev sonucunda havalanır ve uçmaya başlar. Postun üzerinde Nazlı ve arkadaşları uçarken postun altında olan cinler Mernuş'un önderliğinde kahrolsun faşizm, kahrolsun emperyalizm diye bağırırlar. Romanda Mernuş'un bir cin olması ve bir cinken birtakım haklarının olmasını isteyerek diğer cin arkadaşlarının haklarını savunması ve greve gitmesi, onun insan dışı varlıklardan biri olduğunu göstermektedir. Ayrıca romanda insan dışı bir varlık olan cinlerle konuşulması, onların greve gidip birtakım haklar istemesi ve haklarını aldıktan sonra siyasi sloganlar atmaları, büyülü bir gerçekliğin olduğuna işaret eder. Romanda hak istemek için grev yapmak gerçekçi ve demokratik bir eylemdir. Ancak Nazlı Eray'ın bu romanında hak istemek için grev yapan kişilerin cinlerden oluşması, büyülü bir atmosferin yaratıldığını gösterir.

> "*Adın ne, kardeşim? diye sordum.*
>
> *Mernuş, dedi kara yüzlü cin; arkadaşlar beni sözcü seçtiler.*" (s.174)

- **Yeşil Renkteki Adam**

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda Nazlı ile Mehmet beraber yataktadır. İkisi yataktayken üstlerine bir yıldız yağmuru yağmaya başlar. Nazlı, pencereyi açtığında üstlerinde ufak bir uçandirenin gezindiğini fark ederler. Mehmet, bu ufak uçandaireyi eliyle yakalar ve içinden rengi yemyeşil olan ufacık bir adam çıkar. O ufacık adam çıkışı bulamadıklarını söyler ve Nazlı'nın bağırmasıyla uçandairenin içine tekrar geri döner.

Mehmet uçandaireyi pencereden dışarıya bırakır. Romanda bir uçandaire içinde yeşil renkte ufacık bir adamın çıkması ve küçük adamın roman kişileriyle diyaloğa girmesi, onun hayali (fantastik) bir özelliğe sahip roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

Âşık Papağan Barı adlı romanda yer alan papağan, karacin, Tahitili kızlar ile kaptanın kızı, Devanası, dudak ve Mustafa Bütün hayali (fantastik) ve insan dışı varlıklardan oluşan kahramanlardandır.

- **Papağan**

Anlatıcı'nın bir uzam değişimi yaşayarak gittiği Amerika'da soyut (fantastik) özellikler gösteren Âşık Papağan Barı adlı bir yere gider. Anlatıcı, bu yerde bir papağan görür ve papağan Anlatıcı'ya Elizabeth diye seslenir. Barmen, papağanın bir kadına âşık olduğunu ve o kadını size benzetti diyerek papağanın neden Elizabeth dediğine açıklık getirir. Romanda papağanın, Anlatıcı'ya sarkıntılık etmeye başlaması ve onu yemeğe çıkarmak istemesi fantastik özelliklerin yanında papağanın insan dışı varlıklardan oluşan kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

- **Karacin**

Anlatıcı'nın kalbine siyah renkte bir Opel Vectra marka araba saplanır ve bu arabayı kullanan Anlatıcı'nın sevgilisidir. Anlatıcı, kalbine saplanan arabadan sevdiği adamı çıkarmanın yolarını arar ve bedeninden ayrılan ruhuyla mekânlar arasında dolaşarak çareler bulmaya çalışır. Anlatıcı, Cinci Kebir adında bir adamla tanışır ve bu adam Anlatıcı'nın kalbine saplanan şeyin araba olmadığını büyü yapılan bir muskanın kalbine ve kendisine sıkıntı verdiğini söyler. O muskanın içinde de sevdiği adamın tutsak olarak kaldığını belirtir. Cinci Kebir, bu büyülü muskanın içinde tutsak olan adamla Anlatıcı'yı kurtarabileceğini söyler ve bir şart koşar. O şartta ise Anlatıcı'yla bir geceliğine birlikte olmak ister. Anlatıcı, sevdiği adamı muskanın içinden kurtarabilmek için bu şartı kabul eder ve beraber bir otele giderler. Cinci Kebir otelde banyoya gider ve çıktığında yanında kısa boylu olan kapkara bir cin vardır. Cinci Kebir, cinin adının Karacin

olduğunu ve muskayı onunla bozacağını söyler. Cinci Kebir yapılan büyülü muskanın A tipinde olduğunu söylediğinde Karacin büyüyü bozmak için ek malzemelere gerek duyulabileceğini belirtir. Romanda bir cinin roman kişilerinden biri olması ve yapılan muskalı büyüyü bozmaya çalışması, onun insan dışı varlıklardan biri olduğunu göstermektedir.

- **Tahitili Kızlar ile Kaptanın Kızı**

Romanda Anlatıcı, Mustafa Amca'sının öldüğünün haberini alır. Mustafa Amca uzun yıllar önce Amerika'ya gitmek için bir gemiye biner. Ancak gemi Amerika yerine Tahiti'ye gider. Mustafa Amca, gemiyle yolculuk yaparken Hollandalı kaptanın kızını çok beğenir. Arkadaşlarıyla Tahiti'ye indiklerinde ise Tahitili kızlar kendilerine hayran olur. Gauguin'in tablolarındaki Tahitili kızlar ile kaptanın kızı Anlatıcı'nın ölen amcasına veda etmeye gelirler. Romanda bir görüntü olarak kaptanın sarışın kızının belirmesi ve duvardaki tablonun içinden çıkan Tahitili kızların Mustafa Amca'nın son yolculuğu sırasında onu uğurlamaya katılması ve ardından hepsinin de duvardaki tablonun içinde hareketsiz olarak tekrar yerlerini almaları, onların hayali (fantastik) roman kişilerinden olduklarını gösterir.

- **Devanası**

Anlatıcı, romanda muskanın içinde olan sevdiği adamın rüyasına girerek onunla konuşmak ister. Ancak, muskanın içinde bulunan sevdiği adamın rüyasına nasıl gireceğini bilemez. Anlatıcı, rüyaya girebilmek için Cinci Kebir'den yardım ister ve Cinci Kebir, Anlatıcı'ya yardım edebileceğini söyler. Cinci Kebir, Âşık Papağan Barı'nda esrar perdesinin yanında durarak buradan rüyaya girebileceğini Anlatıcı'ya söyler. Anlatıcı, esrar perdesinin arasından sevdiği adamın rüyasına girmek için içeriye doğru süzüldüğünde karşısında, kolunda altın bilezikleri olan devanası gibi bir kadın görür ve bu kadın Anlatıcı'ya kimin rüyasına girileceğini sorar. Anlatıcı'ya bilet alması gerektiğini ve bunun içinde belli bir miktar ücret ödemesi gerektiğini söyler. Anlatıcı, belirtilen ücreti öder ve devanasına benzeyen kadının işaret ettiği yere doğru yürümeye başlar. Anlatıcı, rüyaya girmek için ödedikleri paranın nereye gittiğini sorduğunda

Devanası, Bilinçaltı Araştırma Merkezi Çalışmalarını Destekleme Fonu'na gittiğini söyler. *Âşık Papağan Barı* adlı romanda Devanası'nın başka birinin rüyasına girerken gerekli izinlerin alınmasını sağlaması, rüyaya girmek için ödenen ücret sonucunda kişiye fiş kesmesi ve rüyalara girilmek için geçilen yerden onun sorumlu olması, hayali (fantastik) bir roman kişisi olduğunu göstermektedir.

- **Dudak**

Romanda Anlatıcı, Âşık Papağan Barı'nda bir çift dudakla tanışır. Dudak, roman kurgusu içinde arzuyu, aşkı ve cinselliği ön plana çıkaran bir roman kişisi konumundadır. Kurguda Anlatıcı'yla konuşması, onu sürekli olarak öpmeye çalışması, Anlatıcı'yla karşılıklı içki içmesi ve bilgelik yönünün olması, her ne kadar canlıya ait bir uzuv olsa da bu özelliklerin onun hayali (fantastik) ve insan dışı varlıklardan biri olduğunu gösterir.

> "*Her şey iki dudak arasında. Bunu biliyorsun değil mi? dedi dudak.*
>
> *Her şey iki dudak arasında mı diye hayretle sordum.*
>
> *Evet, dedi dudak. Göz görür, kulak işitir, beyin çalışır, dudak konuşur*." (s.139)

- **Mustafa Bütün**

Romanda Anlatıcı'nın amcasıdır. Anlatıcı, ormanlık bir alanda bir tellalın sesini duyar ve tellal Mustafa Bütün mevlidi var diyerek bağırır. Anlatıcı, amcası olan Mustafa Bütün'ün mevlit helvasını yemeğe ölen amcasının kendisiyle gider. Mustafa Bütün öldükten sonra düzenlenen mevlidinin nasıl olduğunu uzaktan izler. Anlatıcı, çocukluk döneminde amcasının Amerika'dan geldiği zaman, amcasıyla yaşadığı anılarını hatırlar ve onun hayatından bölümler anlatır. Romanda, Anlatıcı'nın amcasının mevlidine amcasıyla gitmesi ve ölmüş biri olan Mustafa Bütün'ün kurgu içinde yer alması, onun hayali (fantastik) özelliklere sahip bir roman kişisi olduğunu göstermektedir.

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda yer alan Celal Dülger, Hayal Kadınlar, afrikamenekşeleri, Sabriye, General, Emir Eri, Madam Kelebek, Roman, Ankara ve Anlatıcı'nın annesi hayali (fantastik) ve insan dışı kahramanlardır.

- **Celal Dülger**

Anlatıcı, Cebeci Mezarlığı'na gittiğinde orada Celal Dülger yazan bir mezar taşı dikkatini çeker. Bu mezar taşının üzerinde ölen kişinin fotoğrafı da yer almaktadır. Anlatıcı tam bu sırada bir ses duyar ve bu ses fotoğraftan gelir. Fotoğraftaki Celal Dülger Anlatıcı'yla konuşur ve ona dünyada nelerin değiştiği ile yaşamın nasıl olduğuyla alakalı sorular sorar. Anlatıcı bu soruları cevaplarken bir başka adam yanına gelir. Bu adam cennete bekçilik yapan biri olduğunu ve adının da İrfan olduğunu söyler. Ölmüş olan Celal Dülger hayata dönmek ister ve Anlatıcı Celal'in hayata dönme isteğini cennet bekçisi olan İrfan'a söyler. İrfan onu hayata yanında kendisinin olması şartıyla döndürebileceğini söyler ve Celal Dülger bu şartı kabul eder. Tam bu anda Celal Dülger üzerinde 1960'lı yılların kıyafetlerine benzeyen solgun kıyafetlerle mezarının yanında belirir. Anlatıcı şaşırır ve aşk yüzünden intihar etmiş olan Celal Dülger, sevdiği kadını bulmak için mezarlıktan ayrılır. Romanda ölmüş bir insan olan Celal Dülger'in mezarından çıkarak yıllar sonra hayata tekrar dönmesi, onun hayali (fantastik) roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda Celal Dülger ilk başta mezar taşındaki fotoğrafından konuşmaktadır. Anlatıcı'yla bu mezar taşındaki fotoğrafından konuşarak dünyanın nasıl olduğunu ve dünyada nelerin değiştiğini sorar. Romanda eşya figürlerinden oluşan bir kahraman özelliği gösterirken cennet bekçisi İrfan tarafından hayatın içine öldüğü tarihteki yaşıyla tekrar gelmesi ve romanın büyük bir bölümünde öldükten sonra dirilen bir insan özelliğiyle olayları yaşaması nedeniyle çalışmada Celal Dülger'i, hayali (fantastik) roman kişilerinden biri olarak değerlendirmeyi uygun bulduk.

- **Hayal Kadınlar**

Anlatıcı, Bartın'da bulunan Taşhan isimli bir birahaneye gider ve birahanede çok sayıda erkeğin oturduğunu fark eder. Anlatıcı, birahaneye giderek bir masaya oturur. Oturduğu masanın yanında bulunan bir adam Anlatıcı'yı buradaki erkeklerin kafasındaki kadınlardan birine benzettiğini bu yüzden kusura bakmamasını söyler. Adamın erkeklerin kafasındaki kadınlar sözü Anlatıcı'nın dikkatini çeker. Adam sözüne açıklık getirir ve buraya gelen kadınların, erkeklerin düşlerinde kalmış, sevmiş ama kavuşamamış, geçmişin derinliklerinde kaybolmuş olan hayal kadınlardan oluştuğunu söyler. Bu hayal kadınlar, masalarda oturan her bir erkeğin kendilerini düşündüğü zaman Taşhan'ın kapısından geçerek kendilerini düşünen adamın yanına oturmaya başlarlar. Romanda yer alan bu kadınların, kendisini düşünen erkeğin yanına oturması, kendini düşünmeyen bir erkek olduğunda Taşhan'ın kapısından içeriye girememeleri, onların hayali (fantastik) roman kişilerinden olduklarını göstermektedir.

- **Afrikamenekşeleri (Faruk, Şakir, Cem, Rıza)**

Romanda Anlatıcı, Taşhan'ın kapısında beklerken bir çiçekçi çırağı Taşhan'a afrikamenekşesi getirir. Anlatıcı, kendi çiçekleri olduğunu düşünerek içeri girer ve çiçeklerin kendisine ait olmadığını anlar. Masanın üzerine konan afrikamenekşesiyle konuşmaya başlar. Çiçek, bir kadını düşünmek ve onunla buluşmak için buraya geldiğini söyler.

Anlatıcı, kurgu içinde yakın dostu olan Gül Abla'nın evine gider ve o evin içinde bulunan afrikamenekşeleri dikkatini çeker. Anlatıcı, bu afrikamenekşelerinin Gül Abla'nın hayatına giren erkekler olduğunu düşünür ve onlarla konuşmaya başlar. Evin köşesinde duran gür menekşeleriyle güzel görünen afrikamenekşesine Şakir Bey diyerek seslenir. Menekşe Anlatıcı'ya ben Gül'ün ilk nişanlısıyım der. Camın yanında duran ve sürekli dolarak dışarıya bakan rengi solmuş afrikamenekşesinin ise Gül Abla'nın kocası olduğunu söyler. Camda en genç duran afrikamenekşesine Anlatıcı seslenir. Adının Cem olduğunu söyleyen afrikamenekşesi Gül Abla'nın sevgilisi olduğunu söyler. Menekşe, Gül Abla'yla nasıl tanıştığını anlatır. Romanda yer alan afrikamenekşeleri teşhis ve intak

sanatı kullanılarak insana özgü özellikler yüklenmiş ve böylelikle roman kurgusuna dâhil edilmişlerdir. Bundan dolayı romanda yer alan afrikamenekşeleri insan dışı varlıklardan oluşan kahramanlardır.

"*Şakir Bey, diye fısıldadım.*

Efendim? dedi burma, gür yapraklı menekşe." (s.113)

- **Sabriye**

Anlatıcı, Casino Venüs'te oyun makinelerinden birinde Madam Kelebek'le konuşmaktadır. Madam Kelebek'le konuşurken kendisine bakan bir çift mavi göz görür. Bu bakan gözler çocukluğundan tanıdığı bir insana ait olan gözlerdir. Anlatıcı, bu gözlerin sahibinin çocukluk arkadaşı olan Sabriye olduğunu anlar ve onunla konuşur. Anlatıcı, Sabriye'ye Madam Kelebek'i tanıyıp tanımadığını sorduğunda o, Madam Kelebek haricinde General ile emir erini de tanıdığını söyler. Anlatıcı şaşırır. Sabriye bir roman yazdığını, romanında konuşan afrikamenekşeleri olduğunu, Gül Abla, Hayal Kadınlar, Cennet bekçisi İrfan, Adviye ve Celal gibi kişilerin romanının kahramanlarını oluşturduğunu söyler. Anlatıcı, avazı çıktığı kadar hırsız diye bağırmaya başlar. Sabriye'ye onların kendi düşleri olduğunu ve kendisine ait olduğunu söyler. Sabriye ise yıllar önce sevdiği adamı elinden aldığını söyleyerek Anlatıcı'yı suçlar. Sabriye romanda bir nevi intikam alır. Romanın ilerleyen bölümlerinde Anlatıcı, Sabriye'yi İmparator Çay Bahçesi'nde görür ve Sabriye günlerce Anlatıcı'yı takip ettiğini söyler. Sabriye konuşurken Anlatıcı, onun çay bahçesinde yavaş yavaş yok olduğunu görür ve onun birkaç yıl önce ölmüş olduğunu anlar. Romanda Sabriye'nin ölmüş bir insan olarak kurgu içinde yer alması ve intikam duygusuyla hareket etmesi, onun hem olumsuz ve kötü karakterli hem de hayali (fantastik) bir roman kişisi olduğunu gösterir.

- **General, Emir Eri, Madam Kelebek**

Romanda Anlatıcı, İmparator Çay Bahçesi'ne gider ve orada bedenini göremediği sadece gözlerini ve yüzünün çok az kısmını gördüğü insanlar ile bu insanların hareket eden eşyalarını görür ama insanların uzuvlarını göremez. Bu insanlar General, Emir Eri

ve Madam Kelebek'tir. Romanda fantastik bir özellik gösteren Madam Kelebek ile General'in bakışması sırasında ortaya çıkan aşk elektriği oradan geçen garsonu etkisi altına alır ve garson yere düşerek bayılır. Garson bu aşk elektriğini geçirirken bayıldığı sırada geçmişte çok sevmiş olduğu bir kızla beraber olur ve bu aşkın akımından kurtulmayı istemez. Anlatıcı, yaşanan bu olaydan sonra Casino Venüs'e gider ve orada bir oyun makinesinin ekranında Madam Kelebek belirir. Anlatıcı, çay bahçesinde yaşananları anlatırken Madam Kelebek, göz göze gelerek bakıştığı kişinin General olmadığını tam tersine onun emir eri olduğunu söyler. Romanda yer alan bu kişilerin bedenlerinin tamamı görünmemesi, günün belirli zamanlarında tamamen kaybolmaları ve vücut uzuvlarının sadece belli noktalarının görünmesi, onların kurgu içinde yer alan hayali (fantastik) roman kişilerinden olduklarını göstermektedir.

- **Roman**

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda Gece, Anlatıcı'yı Gece Bar'ı olarak bilinen bir mekâna götürür ve orada Anlatıcı'yı genç ve yakışıklı olan bir adamla tanıştırır. Gece, bu genç ve yakışıklı adamın senin romanın diyerek Anlatıcı'yla tanıştırır. Yakışıklı adam, 'ben bitirmek üzere olduğunuz İmparator Çay Bahçesi'yim' diyerek kendini tanıtır. Anlatıcı'ya dört aydır benimle uğraşıyorsunuz diyerek romanın (kendisi) içeriğiyle alakalı bilgiler verir. Anlatıcı'da romanı hakkında konuşur ve Gece, romanın bittiğini Anlatıcı'ya söyler. *İmparator Çay Bahçesi* adlı romanda Nazlı Eray, yazmış olduğu romanını bir insan gibi teşhis ve intak sanatını kullanarak konuşturmuş ve romanının yazılma süreciyle beraber içeriği hakkında bilgilerin verilmesini sağlamıştır. Romanda Eray, üst kurmaca tekniğini kullanarak yazılanların bir roman olduğunu ve kurmacadan ibaret olduğunu da vurgular. *İmparator Çay Bahçesi* adlı roman, roman özelliği ve roman şekli içinde kurguda yer almış olsaydı eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olurdu. Ancak *İmparator Çay Bahçesi* adlı roman, genç ve yakışıklı bir adam olarak bir insan özelliğinde kurguda yer almış ve yer alırken de bir 'romanı' temsil etmiştir. Bundan dolayı "romanın" fantastik ve insan dışı kahramanlardan biri olduğu anlaşılmaktadır.

"*Adım İmparator Çay Bahçesi, dedi. Bitirmek üzere olduğunuz romanınızım. Sizinle tanışmayı çok istedim. Dört aydır benimle uğraşıyorsunuz…*" (s.213)

- **Ankara**

Anlatıcı, İmparator Çay Bahçesi'nden çıkarak Ankara'ya doğru yürümeye başlar. Ankara'ya vardığında Ankara'nın kendisini kucakladığını ve onun sımsıkı sarıldığını hisseder. Ankara, Anlatıcı'ya onu çok özlediğini ve merak ettiğini söyler. Alınganlık da gösteren Ankara, İzmir'e ve Bartın'a çok giden Anlatıcı'ya sitem ederek onu kıskanır. Romanda Ankara'nın Anlatıcı'yı özlemesi, onu kıskanması, Anlatıcı'nın Ankara'yı gözle görememesi sadece sesini duyması ve onun varlığını hissetmesi, Ankara'nın hayali (fantastik) roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

- **Anlatıcı'nın Annesi**

Romanda Anlatıcı, İmparator Çay Bahçesi'ne gider ve orada uzun yıllar önce ölmüş olan annesiyle konuşmaya başlar. Anlatıcı, annesiyle konuşurken onun yavaş yavaş yok olduğunu görür ve Anlatıcı, bu olayı gördüğünde hem korkar hem de çok üzülür. Romanda Anlatıcı'nın ölmüş olan annesinin kurgu içinde yer alması, onun hayali (fantastik) roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda yer alan, pişmiş kelleler, Kaniye ve Hasbiye Anne ile Kazıme hayali (fantastik) ve insan dışı varlıklardan oluşan kahramanlardır.

- **Pişmiş Kelleler (Selami ve İdris)**

Anlatıcı, Dürnev Abla'nın evine gider ve mutfakta bulunan buzdolabının kapağını açar. Dolapta bir tabağın içine konmuş olan Pişmiş Kelle'yi görür. Kelle bir anda Anlatıcı'ya nasılsın diye sorar. Anlatıcı, bu durum karşısında kısa süreli bir şaşkınlık yaşar ve ardından iyiyim diye cevap verir. Anlatıcı, Dürnev Abla'nın evine her gittiğinde buzdolabını kapağını açıp Pişmiş Kelle ile konuşur. Adının Peyami olduğunu söyleyen kelle, Anlatıcı'yı rüyasında gördüğünü söyler ve her gördüğü rüyada Anlatıcı'nın geçmiş

yaşantısına özgü olaylardan bölümler anlatır. Anlatıcı, Pişmiş Kelle Peyami'yle müşterek bir belleğinin olduğunu ve onun kendi hafızasına sahip olduğunu anlar.

Anlatıcı, sokakta yürürken sakatatçı dükkânında yer alan kelleler dikkatini çeker. Dükkâna girip kellelerle konuşmaya çalışır. Ancak hiçbir kelle Dürnev Abla'nın buzdolabındaki Pişmiş Kelle Peyami gibi kendisiyle konuşmaz. Anlatıcı dükkândan ayrılacakken bir kelle konuşur ve kendisi Peyami'nin arkadaşı olduğunu ve Eddie Fisher'ın kendisiyle müşterek bir belleğe sahip olduğunu söyler. Pişmiş Kelle'yi paket yaptıran Anlatıcı, onu arkadaşlarının evine bırakır ve eve her gittiğinde adının İdris olduğunu söyleyen bu kelle, Eddie Fisher'ın biyografisinden bölümleri Anlatıcı'ya anlatır. Ayrıca Anlatıcı, roman kurgusu içinde Peyami ve İdris adlı kellelerin dışında bir üçüncü kelle ile daha tanışır. Bu kelle İdris ve Selami'nin arkadaşı olduğunu ve birden fazla belleği beyninde bulundurabildiğini söyler. Romanda yer alan kellelerin Anlatıcı'yla konuşması, cansız birer varlık olmalarına rağmen bir hayvana ait uzuv olmaları ve insanlar tarafından yenebilmeleri sebebiyle onları insan dışı varlıklardan oluşan kahramanlar adı altında değerlendirebiliriz.

> "*Kelle donuk bir donuk gözlerini bana çevirdi*
>
> *Birçok arşiv; sayısız görüntü ve bellek yüklü bende, dedi. Pek çok şey var kafamda…*
>
> *Büsbütün heyecanlanmıştım.*
>
> *Ne diyorsunuz? Birden fazla kişinin belleğini mi taşıyorsunuz beyninizde? diye şaşkınlıkla sordum.*
>
> *Birden fazla bellek, pek çok kişiye ait anılar; karışık duygular ve set halinde bir zihin arşivi taşıyorum ben, dedi kelle.*" (s.243)

- **Kaniye ve Hasbiye Anne**

Romanda Anlatıcı'nın çocukluk döneminde çevresinde bulunan insanlardan ölümlerini duyduğu iki insan vardır. Bu insanlar Kaniye ve Hasbiye adlı kişilerdir. Kaniye ve

Hasbiye pansiyon işleten iki yaşlı kadındır. Pansiyonlarına, pansiyoner olarak Albay emeklisi olan Nurettin adında birini alırlar. Daha sonra Kaniye Anne, bu Albay emeklisi olan adamla evlenir. Bu iki kadın bakır bir tencereden yemiş oldukları yemekten dolayı zehirlenerek ölürler. Anlatıcı'nın yakın tanıdıklarından biri olan Mihri Abla'nın evine yüzleri bembeyaz olarak bu iki kadın gelir ve onlar mezarlarının Karacaahmet'te olduğunu, yeniden dünyaya dönmek istediklerini Anlatıcı'ya söylerler. Romanda Kaniye ve Hasbiye Anne'nin ölmüş birer insan olmaları ve hayata dönmek için çareler aramaları, onların hayali (fantastik) roman kişilerinden olduklarını göstermektedir.

- **Kazıme**

Romanda Kazım Efendi, Anlatıcı'nın yanına gelerek başından geçenleri anlatır. Kazım Efendi midesinde bir ağrı hisseder ve tuvalete gider. İlk başta midesindeki bu ağrılara neden olan şeyin yıllar önce geçirmiş olduğu ameliyatların etkisi olduğunu düşünür. Ancak tuvalette gittiğinde yanında esmer ve etine dolgun bir kadın görür. Kazım Efendi bu duruma şaşırmış olduğunu Anlatıcı'ya söyler. Kazım Efendi, tuvaletteki o kadının içinden çıktığını ve adının da Kazıme olduğunu kendisine söylediğini belirtir. Romanda yer alan Kazıme, Kazım Efendi'nin benliğinin dişi kısmı olması ve kendisinin içinden çıkması, onun hayali (fantastik) roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

Beyoğlu'nda Gezersin adlı romanda yer alan Şeyh Küçük Hüseyin Efendi hayali (fantastik) roman kişilerinden biridir.

- **Şeyh Küçük Hüseyin Efendi**

Romanda Anlatıcı, Küçük Hüseyin Efendi ile Tayyareci Fethi Bey Parkı'nda otururken yanlarındaki diğer bankta da Sebilci Hafız Hüseyin Efendi oturur. Sebilci Hafız Hüseyin Efendi, Küçük Hüseyin Efendi'ye şeyh misin diye sorar. Küçük Hüseyin Efendi şeyh olduğunu söyler. Sebilci Hafız Hüseyin Efendi, Küçük Hüseyin Efendi'ye eğer sen şeyhsen bir görüntüden ibaret olmalısın çünkü sen uzun yıllar önce ölmüş ve Eyüp Sultan'da yatmakta olan birisin der. Anlatıcı, bu duyduklarına şaşırır. Sebilci Hafız Hüseyin Efendi, Küçük Hüseyin Efendi'den bir keramet göstermesini istediğinde Küçük

Hüseyin Efendi ellerini gökyüzüne doğru açarak bakmaya başlar ve tam bu sırada Tayyareci Fethi Bey kendi kaidesinin yanında beliriverir. Anlatıcı, bu gördükleri karşısında heyecan ile korkuyu bir arada yaşar. *Beyoğlu'nda Gezersin* adlı romanda Küçük Hüseyin Efendi gerçek kimliğiyle yer alır. Ünlü ve gerçek hayatta yer almış olan Küçük Hüseyin Efendi[228] roman kurgusunda Anlatıcı'nın karşısına her seferinde birdenbire çıkması, kendisinin ölmüş bir insan olması ve keramet göstererek şeyh olduğunu ispatlaması, onun yaşanan olaylar sonucunda hayali (fantastik) roman kişilerinden birine dönüştüğü anlaşılmaktadır.

Halfeti'nin Siyah Gülü adlı romanda yer alan Rüya Kadın hayali (fantastik) ve insan dışı kahramanlardan biridir.

- **Rüya Kadın (Halfeti'nin Siyah Gülü)**

Halfeti'nin Siyah Gülü adlı romanda Anlatıcı, Mardin'de bulunan Zinciriye Oteli'ndeki odasında kalırken cam vazonun içerisinde bulunan Halfeti'nin siyah gülleri dikkatini çeker. Tam bu sırada güllerin arkasında güzel bir kadının olduğunu fark eder. Bu kadın kendini Rüya Kadın olarak tanımlar. Rüya kadın, bir erkeğin rüyalarını süsleyen, sahip olmak istenilen ama çoğu zamanda ulaşılamayan bir kadın olarak erkeklerin rüyalarına girdiğini söyler. Rüya Kadın, bütün erkeklerin kendisini istediğini ve arzuladığını Anlatıcı'ya açıklar. Rüya Kadın, roman kurgusu içinde Luis Bunuel, Doktor Ayhan ve daha birkaç kişinin de rüyasına girerek birtakım olaylar yaşar. Bu rüyalardan bazılarına Anlatıcı'yı da götürür. Romanda Rüya Kadın'ın bir anda Halfeti'nin siyah güllerinin arasından çıkması ve kendisini arzulayan bütün erkeklerin rüyasına girebilmesi, onun hayali (fantastik) bir roman kişisi olduğunu gösterir.

Sinek Valesi Nizamettin adlı romanda yer alan Gabor, Mebrure, Enis ile Erkan ve Anlatıcı'nın Ölüsü hayali (fantastik) ve insan dışı kahramanları oluşturmaktadır.

[228] https://www.biyografi.net/kisiayrinti.asp?kisiid=2425, Erişim Tarihi:15.05.2019.

- **Gabor**

Anlatıcı, Slovenya'da bulunan Lipica adlı yere Nalan'la gittiğinde orada edindiği izlenimleri anlatır. Anlatıcı, bir sabah vakti kaldığı otel odasının içine Vilenica Mağarası'ndan gelen ve beyaz renkte ışık saçan bir peri görür. Perinin adının Gabor olduğunu öğrenen Anlatıcı, bu periyle konuşur. Peri, nereden bu otel odasına geldiğini ve gün ışığının kendisine yaptığı olumsuz etkileri Anlatıcı'ya anlatır. Romanda Anlatıcı'nın bir peri ile konuşması ve boyut olarak küçük olan perinin beyaz renkte bir ışık saçması, perinin insan dışı varlıklardan olduğunu gösterir.

- **Mebrure**

Anlatıcı, Mahmut Hüdayi Efendi Türbesi'ne gider. Orada sürekli olarak yerleri süpürür halde bulduğu arkadaşı olan Nalan'la konuşur. Anlatıcı, onun geçirmiş olduğu hastalıklar sonucunda nasıl olduğunu sorar. Nalan ise iyi olduğu artık yürüyebildiğini söyler. Nalan tam bu sırada bizi dinliyorlar diyerek elini ağzına götürür ve Anlatıcı'ya doğru sus işareti yapar. Ardından da kendisi ilerideki kapının aralığından geçerek kaybolur. Anlatıcı, Nalan'ın geçtiği kapıya yönelir ve orada oturduğu yerde teşbih çeken yaşlı bir kadına Nalan'ın nasıl biri olduğunu tarif ederek görüp görmediğini sorar. Yaşlı kadın ben Nalan'ım der. Anlatıcı şaşırır ve Nalan'ın ufak tefek olduğunu, zor yürüdüğünü söyler. Adının Mebrure olduğunu söyleyen yaşlı kadın, kendisinin Nalan olduğu konusunda ısrar eder ve Nalan'ın başka bir hali, başka bir boyutu olduğunu Anlatıcı'ya açıklar. Kadın, Anlatıcı'yı inandırmak için eskiden Nalan'la Anlatıcı'nın gitmiş olduğu yerlerle ilgili anıları anlatır ve Anlatıcı, kadının Nalan'ın başka bir boyutu olduğuna inanmaya başlar. Romanda Mebrure'nin Nalan'ın başka bir boyutu ve şekli olduğunu söylemesi, Anlatıcı'yla Nalan'ın ortak olan anılarını biliyor olması, onun hayali (fantastik) roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

- **Enis ve Erkan**

Romanda Enis ve Erkan Anlatıcı'nın arkadaşlarıdır. Anlatıcı, çevresinde meydana gelen olayların yarattığı sıkıntılı bir hal anında kulağının dibinde bu iki arkadaşının seslerini

duyar. Bu iki arkadaş Saint Simon Mağarası'nda cinlerin arasında bulunmaktadırlar. Anlatıcı, bedenleri görünmeyen bu iki arkadaşıyla sadece kulağının dibinde duyduğu sesleriyle konuşur. Onlar, Anlatıcı'ya telkinlerde bulunur ve sabretmesi gerektiğini öğütler. Romanda, Enis ve Erkan'ın bedenlerinin görünmemesi, sadece seslerinin duyulması ve o sesleri yalnızca Anlatıcı'nın duyması, onların hayali (fantastik) kahramanlardan olduklarını gösterir.

- **Anlatıcı'nın Cansız Bedeni**

Anlatıcı ilk olarak kendi cansız bedeniyle Kahire'de bulunan Saint Simon Mağarası'nda karşılaşır. Kendi ölüsüyle konuşan Anlatıcı, Yaşım Kaç adlı programa ölüsünün başvurarak onun katılmak istediğini öğrenir. Anlatıcı, birdenbire programın yapıldığı stüdyonun içinde kendini bulunca şaşırır. Programa katılır ve jüri olan Ronaldo ile Neymar'ın iğneleyici yaş tahminleri karşısında üzülür. Programı terk ederek stüdyodan çıkarken cansız bedeniyle karşılaşır ve orada Yaşım Kaç adlı programa ölüsünün kayıt yaptırdığını anlar. Ardından programa ölüsü de katılır. Romanda, Anlatıcı'nın bir tabutun içinde gördüğü ölüsünün canlanması ve bu ölmüş halinin Yaşım Kaç adlı programa başvuru yaparak katılması, onun hayali (fantastik) roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

- **Vale Nizamettin**

Sultanahmet'te bulunan otoparkta valelik yapan Nizamettin yaşanan birtakım olaylar sonucundan kalp krizi geçirir. Anlatıcı, kendi ölüsünü de gördüğü Saint Simon Mağarası'nda kalp krizi geçiren Nizamettin'in naaşının bulunduğu tabuta yaklaşarak tabutta yatan Nizamettin'in ölüsüne kalk diyerek seslenir. Nizamettin gözlerini açar ve öldüğü için kalkamayacağını söyler. Anlatıcı kalk diyerek tekrarladığını Nizamettin bu nasıl olur diye şaşırır. Anlatıcı ise oluyor işte diyerek cevap verir. Romanda Nizamettin romanın bir bölümüne kadar yani kalp krizi geçirmeden önceki bölüme kadar, normal bir insan olan ve zor şartlarda parasını kazanmaya çalışan bir insandır. Kalp krizi geçirdikten sonra ise ölür ve öldükten sonra dirilen Nizamettin başının üzerinde bir nur ile gezinmeye başlar. Bu yanan nurun voltajını Rasim adlı bir doktora tedavi olarak

düşürür. İlk başta görünmeyen Nizamettin'i herkes görmeye başlar. Romanda kalp krizi geçirmesi sonucu ölen Nizamettin'in tekrar dirilmesi ve onun dirildikten sonra başının üstünde duran bir nur ile dolaşması, romanın tamamında olmasa bile onun hayali (fantastik) roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

2.3.3.3. Doğa Unsurlarından Oluşan Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan on romanın birinde doğa unsurlarından oluşan kahramanlara yer verilmiştir.

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda yer alan Gece, Gece yeli, Bulut, Venüs ve Ay doğa unsurlarından oluşan kahramanlardır.

- **Gece, Gece yeli, Bulut, Venüs, Ay**

Anlatıcı kendisiyle konuşan birisinin olduğunu fark eder. Anlatıcı, konuşan kişinin sesini duyar fakat kim olduğunu göremez. Daha sonra Anlatıcı, etrafını bir şeyin sardığını hisseder ve konuşan ses kendisinin gece olduğunu söyler. Anlatıcı, gecenin yaşamını merak eder ve geceyle yirmi dört saatliğine yer değiştirir. Anlatıcı, gecenin bedenine bürünürken gece de Anlatıcı'nın bedenine bürünür. Anlatıcı, gece olarak gökyüzünde ve yerde dolaşır. Tanıdığı insanların neler yaptığını izler. Gökyüzüne çıktığında bulut ve ay ile konuşur. Gece'nin gece yeli ile evli olduğunu ve gece yelinin onun karısı olduğunu öğrenir. Anlatıcı, gece olarak gökyüzünde dolaşırken Venüs'ü görür ve onun güzelliğini görünce ilk defa erkek olduğunun bilincine varır. Venüs ile sarılarak İzmir'de bulunan bir otele gider. Otel'de Gece'nin yerine geçen Anlatıcı, Venüs'le cinsel bir çekim yaşar. Romanda Nazlı Eray, doğaya özgü unsurları kişileştirme ve intak sanatını kullanarak insana özgü özellikleri kurguya dâhil etmiştir. Nazlı Eray, fantastik tür özelliklerinin de görüldüğü bir anlayışla konuşabilen, âşık olabilen, karı koca ilişkilerinde bulunabilen ve cinsel bir çekimin etkisinde kalabilen varlıklar olarak romanda her birine yer vermiştir.

> "*Dolunay aşağıya bir göz attı. Paris orası, dedi. Şu görünen de Londra. Ne aydınlık değil mi? Şurası da Berlin.*

Bulut, hani beni Paris'e götürecektin? dedi. Hiçbir sözünü tutmadın…" (s.140)

2.3.3.4. Eşya Figürlerinden Oluşan Kahramanlar

Bu başlık altında değerlendirdiğimiz on romanın altısında eşya figürlerinden oluşan kahramanlar yer almaktadır. *Pasifik Günleri*, *Yıldızlar Mektup Yazar, İmparator Çay Bahçesi, Örümceğin Kitabı, Aşkı Giyinen Adam* ve *Halfeti'nin Siyah Gülü* adlı romanlarda eşya figürlerinden oluşan kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

Pasifik Günleri romanında yer alan fotoğraf, Herzog'u kamerası ve buda heykeli (Tanrı) eşya figürlerinden oluşan kahramanlardandır.

- **Buda Heykeli (Tanrı)**

Nazlı Eray, romanda bir buda heykelini mahkemede şahitlik eden biri olarak romanında kurgulamıştır. Tanrı, *Pasifik Günleri* adlı romanında Bay Çang'ın öldürülmesi anını tapınaktan gördüğünü söyler. Morfinman Çinli'nin Bay Çang'ı arkasından iterek ölümüne neden olduğunu dile getirerek mahkemede tanıklık yapar. Romanda buda heykelinin mahkemede tanıklık yaparak gördüklerini anlatması, onun eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

- **Herzog'un Kamerası**

Herzog'un kamerası, Werner Herzog'un *Soufriére- Kaçınılmaz Bir Felaket Bekliyor* adlı belgesel filminden alıntılar yapılarak roman kurgusu içine dâhil edilmiştir. Belgesel filimde de kullanılan kamera "Herzog'un kamerası" olarak roman kurgusu içinde yer almış ve bir roman kişisi olarak romanda olay geçişlerinin sağlanmasında bir vasıta görevi üstlenmiştir. Roman kurgusu içinde Herzog'un kamerası, roman kişilerinden biri olan morfinman Çinli'nin beyninin içinden morfin iğnelerinin oluşturduğu bir yol vasıtasıyla görüntüler sunmaya başlar. Beynin içinden sunulan bu görüntüler geçmiş zamanda meydana gelen bir olayı göstermekte ve Çinli'nin geçmiş hayatından kesitler sunmaktadır. Kamera roman kurgusu içinde hem geriye dönüşleri sağlamaya yarayan bir

araç hem de romandaki konu ve mekân çeşitliliğini sağlamada başvurulan bir unsur özelliği göstermektedir. Ayrıca, *Pasifik Günleri* romanında fantastik bir öge olan Herzog'un kamerası teşhis ve intak sanatı kullanılarak Eski Tutuklu'nun sığır çobanını öldürdüğüne dair Manila Yüksek Mahkemesi'ne şahitlik edeceğini söyleyerek Eski Tutuklu'ya bir mektup gönderir.

- **Fotoğraf**

Bay Adolfo'nun fotoğrafıdır. Kazou Ono'nun Rozita'yı yastıkla boğduğu sırada oradadır. Fotoğraf, bu olaya şahitlik etmesi için Manila Yüksek Mahkemesi'ne getirilir. Bay Adolfo'nun fotoğrafı mahkemede şahitlik ederek Rozita'yı Kazou Ono'nun boğarak öldürdüğünü söyler ve onun cezalandırılması gerektiğini belirtir. Romanda bir fotoğrafın yaşanan olayları görmesi ve bu gördüğü olaylar üzerine mahkemede tanıklık yapması, onun eşya figürlerinden oluşan varlıklardan biri olduğunu gösterir.

> "*Yargıç Manuel İstephan televizyon ekranında görünen Bay Adolfo'nun fotoğrafına söz hakkı verdi.*
>
> *Eski fotoğraf konuşmaya başladı.*
>
> *Her şeyi gördüm. Cinayet işlenirken Rozita'nın odasında, yatağın yanı başındaki komodinin üstünde bir çerçevenin içindeydim. Bay Kazou Ono, Rozita'nın yüzüne yataktaki yastıklardan birini kapatarak onu korkunç bir biçimde öldürdü*." (s.117)

Yıldızlar Mektup Yazar adlı romanda yer alan Japon Noh Tiyatrosu'ndaki Maske, Tepsideki Kadın Resmi, Soğuk Savaş Ustası ve İsa Heykeli, eşya figürlerinden oluşan kahramanlardır.

- **Maske (Japon Noh Tiyatrosu)**

Nazlı, evine gelen Tayyareci Nuri Bey ile Kraliçe Elizabeth'te kahve yapmak için mutfağa gittiğinde salonun girişine yakın bir yerde duran yaşlı bir Japon erkeğinin yüzüne benzeyen maskenin konuştuğunu fark eder. Maske, Japon Noh Tiyatrosu'ndan

bir kişiye ait olan eski bir maskeyim diyerek kendini tanıtır. Maske, eleştirmen olduğunu söyler. Nazlı tiyatro eleştirmeni mi diye sorduğunda o edebiyat eleştirmeni olduğunu belirtir. Maske, Nazlı'ya bir roman yazdığından haberdar olduğunu ve yazdığı romanıyla ilgilendiğini söyler. Maske, romanın yazılma sürecine katkı sağlayabileceğini belirtir. Romanda, roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın evinde bulunan maskenin konuşması, kendisinin bir edebiyat eşleştirmeni olduğunu söylemesi ve Nazlı'ya yazdığı roman konusunda yardımcı olabileceğini belirtmesi, onun eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

Yıldızlar Mektup Yazar adlı romanda Nazlı Eray, üst kurmaca tekniğini kullanarak yazar kimliği ile yazılanların kurmaca olduğunu gizlememiş ve bu gizlememe durumunu da "edebiyat eleştirmeni bir maske" ile yaparak fantastik türün özelliklerinden yararlanmıştır.

- **Tepsideki Kadın Resmi**

Nazlı, mutfağın yanından gelen birtakım sesler duyar. Önce bir edebiyat eleştirmeni olduğunu söyleyen maskenin konuştuğunu zanneder. Ancak seslerin kahve tepsisinin üzerinde yer alan kadın resminden geldiğini fark eder. Resimdeki kadın adının Anna Maria olduğunu, tepsideki resimden de görüldüğü gibi İtalya'da bulunan yeşillik içindeki bir köyde yaşadığını ve Laccheni adında birini sevdiğini roman kişilerinden biri olan Nazlı'ya söyler. Romanda tepsideki kadın resminin konuşması, adını söylemesi ve sevdiği adam hakkında tepsinin üzerindeki resmi aracılığıyla konuşurken bilgiler vermesi, onun eşya figürlerinden oluşan bir kahraman özelliğinde olduğunu göstermektedir.

- **Soğuk Savaş Ustası**

Nazlı, Yalnızlık Ormanı yazan bir tabela görür ve tabelanın gösterdiği yöne doğru ormanın içinde yürümeye başlar. Nazlı, kalın gövdeli bir ağacın arkasında bir çıtırtı duyar ve dönüp baktığında önceden eşiyle Londra'da gitmiş olduğu Covent Garden'daki tiyatro müzesinde yer alan aktör maketini görür. Nazlı, o maket adamı canlı olarak

karşısında gördüğünde şaşırır. Maket adam bir aktör olduğunu ve o maket görüntüsünün haricinde başka görüntüler içine de girebildiğini Nazlı'ya söyler. Maket adam kendisinin bir Soğuk Savaş Ustası olduğunu söyler. Nazlı, Soğuk Savaş Ustası'nın ne iş yaptığını sorar. Maket adam ise her yerin sevgisini gizleyen, susan ve acı çektirmeyi başaran ustalarla dolu olduğunu söyler. Kendisinin ise profesyonel bir usta olduğunu ve gözüne kestirdiği insanları bu ormana çekip onlarla ustalığını kullanarak istediği gibi oynadığını dile getirir. Romanda maket adamın Nazlı ile konuşması, onun eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

- **İsa Heykeli**

Nazlı, Viyana'dayken karşısında önceden tartışma yaşadığı Melanie'yı görür ve onunla konuşmaya başlar. Nazlı ile Melanie Viyana'nın karlı sokaklarında yürürken Stefansdome Katedraline girerler. O katedralin duvarında bulunan çarmıha gerilmiş İsa heykelini Melanie bulunduğu yerden alır. Melanie, İsa heykeliyle konuşmaya başlar. Ona uyuyup uyumadığını sorar ve İsa heykeline benimle gelir misin der. İsa heykeli ise uyumadığını ve onunla gelebileceğini belirtir. Duvardan aldıkları İsa heykeli yere indiğinde uyuşmuş olan kolları ile bacaklarını oynatmaya başlar. Melanie, Nazlı'ya dost olduklarını söyler ve İsa heykelinin koluna girerek karlı Viyana sokaklarında kaybolur. Romanda İsa heykelinin konuşması ve Melania ile yürüyüp gitmesi, onun eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

> "*Birden kilisenin duvarındaki İsa heykeline döndü Melanie. Uyuyor musun diye seslendi.*
>
> *Hayır, uyumuyorum, dedi İsa heykeli…*" (s.143)

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda yer alan rulet makinası eşya figürlerinden oluşan kahramanlara örnektir.

- **Rulet Makinası**

Anlatıcı Casino Venüs'e giderek bir rulet makinesinde oyun oynamak ister. Rulet makinesinden metalik bir kadın sesi duyar. Bu sesi, ilk başta tekrara düşen cümlelerle her makineden gelebilecek olan robotik bir ses sanır. Ancak makineden gelen metalik ses, Anlatıcı'ya yaşadığı olaylar hakkında bilgi verirse yardımcı olabileceğini söyler. Anlatıcı kendine ait sorunları makineye anlatır ve metalik kadın sesli olan makine de Anlatıcı'ya yardımcı olmaya çalışır. Romanda bir rulet makinesinin konuşması ve bu konuşmanın Anlatıcı'nın duygularına da hitap etmesi, onun eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

Örümceğin Kitabı adlı romanda yer alan kukla kadın, tablodaki çıplak kadın, erkek biblosu ve vesikalık fotoğraf romandaki eşya figürlerinden oluşan kahramanlara örnektir.

- **Kukla Kadın**

Anlatıcı, New York 42. Cadde'de bulunan metroda kukla bir kadınla dans eden siyah deri yelekli bir adam görür. Anlatıcı, kendini metronun duvarlarında yankılanan müziğin sesine kaptırarak sesin geldiği yere doğru yürür. Anlatıcı, müzik sesinin yanında bir iniltiyle hızlı hızlı soluk alan bir erkeğin sesini duyar. Anlatıcı, sesin geldiği yere doğru biraz daha yaklaştığında az önce gördüğü kukla kadın ile dansçı adamının birbiriyle seviştiğini fark eder. *Örümceğin Kitabı* adlı romanda kukla kadın ile dansçı adam arasındaki ilişki erotizmle şekillenir. Dans ederken cansız olan kukla kadının siyah yelekli adamla arasında yaşanan cinsel çekim sırasında terlemesi, iniltiler çıkarması, dudaklarını diliyle ıslatması ve bacaklarını oynatması fantastik türün özellikleridir. Romanda kukla kadının, insana özgü özelliklere sahip olması, cinsel ilişki olmadığında hareketsiz durması ve dansçı adamın yönlendirmesiyle hareket kabiliyeti kazanması, onun eşya figürlerinden oluşan bir kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

- **Tablodaki Çıplak Kadın**

Anlatıcı, yapmış olduğu çıplak kadın tablosunu Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne götürür. Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne yaşlı adamların beğeniyle baktıkları tabloyu gören Nejat tablodaki kadının Sehavet olduğunu söyler. Sehavet yıllar önce yaşamını ipotek altına alan Hüsamettin adlı arkadaşının sevdiği kadındır ve bu kadını Nejat arkadaşının elinden almıştır. Tablodaki çıplak kadından gözlerini ayıramayan Nejat, tabloya yaklaşarak resme dokunmaya başlar. Tablodaki çıplak kadın bu dokunuşlardan etkilenerek dudaklarını ve gözlerini oynatır. Nejat'ın dokunuşlarıyla kendinden gecen tablodaki kadın sesler çıkarmaya başlar. Nejat, tablodaki çıplak kadınla cinsel ilişkiye girer. Tam bu sırada kıraathaneye bir adam gelir ve bu adam Hüsamettin'dir. Nejat ile tablodaki çıplak kadın olan Sehavet'i o halde gören Hüsamettin cebindeki silahı çıkarır ve Nejat'a doğru ateş eder. Ancak Nejat yerine tablodaki çıplak kadın Sehavet vurulur. Ardından hastaneye kaldırılır. Anlatıcı, Gececi Müfit ile hastaneye gider ve hastanede bir yatağın üzerine yatırılmış olan tabloyu görürler. Gececi Müfit, tabloya dokunmaya başlar ve dokunduktan sonra tablodaki çıplak kadının yaraları iyileşir. Gececi Müfit, tablonun çekimine daha fazla dayanamaz ve onunla cinsel ilişkiye girer. Romanda çıplak kadın tablosunun insana özgü özellikler yüklenerek yer alması, kurşun yarası yüzünden hastaneye kaldırılması ve tablonun cinsel ilişkiye girmesi, fantastik türün özelliklerinin yansımasıdır. Tablo gibi cansız bir nesneye fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak kurgu içinde yer verilmesi, onun eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

- **Erkek Biblo**

Anlatıcı, kendisini nasıl ve nereden geldiğini bilmeden bir evin hanımefendisi olarak bulur. Bu lüks evde kendisinin aldığı fakat ne zaman aldığını bilmediği biblolar yer alır. Bu biblolardan biri maskeli olan bir erkek biblosudur. Anlatıcı bir süre sonra bu biblo adamı karşısında görür ve gördükten sonra şaşırır. Biblo kendisinden korkmaması gerektiğini söyler ve Anlatıcı ona biblonun içinde rahat olup olmadığını sorduğunda erkek biblo, hizmetçinin her sabah tozunu aldığını ve alırken de gıdıklandığını dile

getirir. Romanda evin salonunda duran maskeli erkek biblonun birdenbire Anlatıcı'nın karşısına çıkarak onunla konuşması ve bir bibloyken yaşantısı hakkında Anlatıcı'ya bilgiler vermesi, bu özellikler biblonun eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğu gösterir.

- **Vesikalık Fotoğraf**

Anlatıcı, New York'ta Lindy'nin Kahvesi adlı bir mekânda oturmaktadır. Otururken etrafını seyreden Anlatıcı, kahvenin içinde bulunan Marilyn Monroe'nin portresinin altında bir vesikalık fotoğrafın varlığı dikkatini çeker. Anlatıcı fotoğrafa gidip baktığında fotoğraftaki kişinin Ömür Uzatma Kıraathanesi'ndeki yaşlı adamlardan biri olan Osman'dır. Anlatıcı, vesikalık fotoğraftaki Osman'la konuşur ve tepesinde bulunan Marilyn Monroe portresindeki sarışın kadın kim diye Anlatıcı'ya sorar. Anlatıcı, portredeki sarışın kadının Marilyn Monroe olduğunu söyleyerek onun hayatı hakkında bazı bilgiler verir. Vesikalık fotoğraf, Marilyn Monroe'nin portresinin üzerine kayarak gidip göğsünün üzerine konar ve vesikalık fotoğraf bu portredeki kadının çekimine kapıldığını söyler. Romanda vesikalık fotoğrafın Anlatıcı'yla konuşması, Marilyn Monroe'ye âşık olması ve hareket ederek Marilyn Monroe'ye ait olan portrenin yanına gitmesi, onun eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu göstermektedir.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda yer alan oyun kartları (kupa kraliçesi) eşya figürlerinden oluşan kahramanlara örnektir.

- **Oyun Kartları (Kupa Kraliçesi)**

Romanda Dürnev Abla tarot kartlarından fal bakmaktadır. Baktığı bu fallarla kişinin yaşamı hakkında ileriye dönük olarak bilgiler verir. Dürnev Abla tarot kartlarından fal bakarken Anlatıcı eline almış olduğu kartları karıştırarak üçe bölmeye başlar. Kartları bölerken kartların içinden birtakım sesler duyar ve kartlar masada dururken kendiliğinden hareket etmeye başlar. Kartların içinden çorabım kaçtı yavaş karıştır gibi sesler duyan Anlatıcı, kupa kraliçesi isimli karttan da sesler duyar. Anlatıcı, kartın yanına doğru eğilerek ne dediğini anlamaya çalışır. Romanda, bu kartlardan sesler

gelmesi, masanın üzerinde dururken hareket etmeleri ve bazı kartların Anlatıcı'yla konuşması, tarot kartlarının eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

Halfeti'nin Siyah Gülü adlı romanda yer alan tablodaki paşa eşya figürlerinden kahramanlara örnektir.

- **Tablodaki Paşa**

Romanda Gece İnsanları'nın bir araya gelerek sohbet ettikleri salonun bulunduğu yerde duvarda tablo şeklinde bir paşa resmi bulunmaktadır. Bu resimdeki paşa birden konuşmaya başlar ve oradakilerden bir bardak su ister. Kendisi için getirilen suyu içen paşa, bu tablo resminin içinde tutuklu olduğu söyler. Anlatıcı, Rüya Kadın ile paşanın rüyasına girer ve paşaya neden tutuklanmış olduğu sorulduğunda ise o, bir aşk defteri yüzünden tutuklandığını dile getirir. Anlatıcı ve Rüya Kadın, aşk yüzünden insan tutuklanır mı diyerek itiraz ederler. Paşa ise tutuklayanlar aşkı bilmiyorsa tutuklarlar diye cevap verir. Rüya Kadın ile Anlatıcı daha sonra paşanın rüyasından ayrılır. Romanda paşanın Gece İnsanları'nın bulunduğu salondaki yaşlı adamlarla konuşması, Anlatıcı'yla Rüya Kadın'a neden tutuklanmış olduğunu anlatması ve romanda tablo şeklindeki resmin içinde hareketsiz olarak yer alması, onun eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

2.3.3.5. Ünlü ve Gerçek Hayattan Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan on romanın yedisinde ünlü ve gerçek hayattan kahramanlar yer almaktadır. *Pasifik Günleri, Arzu Sapağında İnecek Var, Yıldızlar Mektup Yazar, Aşkı Giyinen Adam, Beyoğlu'nda Gezersin, Halfeti'nin Siyah Gülü* ve *Sinek Valesi Nizamettin* adlı romanlarda ünlü ve gerçek hayattan kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir. Romanlarda geçen bu söz konusu isimler gerçek kimlikleriyle kurgu içinde bulunmaktadır.

Pasifik Günleri romanında yer alan La Argentina, Werner Herzog, Hiro Hito, ve Kazuo Ono ünlü ve gerçek hayatta var olan kahramanlardır.

- **La Argentina**

Gerçek yaşamda ünlü Arjantin-İspanyol bir dansçıdır. La Argentina adlı dansın yaratıcısıdır. Asıl adı Rozita'dır. 1890 yılında doğmuş ve 1936 yılında Fransa'da ölmüştür.[229]

Pasifik Günleri romanında Eray, Rozita'nın gerçek yaşamından yola çıkarak roman kurgusu içinde kendisine yer vermiştir. Romanda da ünlü bir dansçıdır. La Argentina'nın yaratıcısı olarak geçmektedir. Rozita Adolfo'nun sevgilisidir. Bir gösteri sırasında tanışırlar. Rozita, bir gün Tokyo'ya bir turne için gider. Kendisini gösteri anında izleyen Kazou Ono, Rozita'ya âşık olur ve ona burada yanında kalmasını ister. Rozita, Kazuo Ono'nun bu isteğini kabul etmez. Ancak yine de Rozita, Tokyo'da kaldığı süre boyunca kendisinden yaşça küçük olan bu gençle bir otel odasında yaşamaya başlar. Rozita bir gün kaldıkları otel odasına Bay Adolfo'nun bir fotoğrafını koyar ve ondan koruyucum diye bahseder. Rozita'nın bu söylediklerini duyan Kazuo Ono sinirlenir ve kıskançlıktan dolayı Rozita'yı boğarak öldürür. Romanda La Argentina dansının yaratıcı olan Rozita, gerçek kimliği ile kurguda yer alır. Bu yüzden ünlü ve gerçek hayatta yer almış olan roman kişilerinden biridir.

- **Werner Herzog**

Werner Herzog, Almanların ünlü film yönetmenlerinden biridir. Werner Herzog, yeni Alman sineması olarak tabir edilen mistik yöne sahip bir yönetmendir. 1942 yılında doğmuş olan sanatçı 1960 yılından itibaren film çekmeye başlamıştır. Seksenin üzerinde yönettiği film ve belgesel vardır. Cannes Film Festivali'nde En İyi Erkek Yönetmen Ödülü'nü kazanmıştır.[230]

Pasifik Günleri romanında Nazlı Eray, yönetmen Werner Herzog'un 1977 yılında *Soufriére-Kaçınılmaz Bir Felaket Bekliyor* adlı belgesel filminden alıntılar yaparak romanına konu oluşturmuştur. Romanda Werner Herzog ile karşılaşan Anlatıcı onunla konuşur ve Werner Herzog, Anlatıcı'ya *Pasifik Günleri*'nin nasıl gittiğini, Manila

[229] https://en.wikipedia.org/wiki/La_Argentina_dancer, Erişim Tarihi: 12.12.2018.

Yüksek Mahkemesi'ne dinlenmesi için bir papağanın getirildiğini söyleyen bir telgraf gönderir. Romanda Werner Herzog'un gerçek hayattaki kimliği ve mesleği olan yönetmenlik ile kurgu içinde yer alması, onun ünlü ve gerçek hayattaki roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

- **Hiro Hito**

Hiro Hito 29 Nisan 1901 yılında Tokyo'da doğmuştur. 1926'dan 1989 yılına kadar Japonya'yı yöneten 124. Japon İmparatoru'dur. Hiro Hito en uzun süre tahtta kalan Japon İmparatoru'dur.[231]

Pasifik Günleri romanında Anlatıcı, Japonya'dayken sihirbaz arkadaşının elini şaklatması sonucu kendini imparatorluk sarayının balkonunda bulur. Balkondan yarı aralık perdeden İmparator Hiro Hito'nun tıraş oluşunu izler ve tedirgin olunca oradan sihirbazla beraber ayrılır.

- **Kazou Ono**

Kazou Ono ünlü bir Japon koreograftır. 1906 yılında Japonya'nın Hakodate şehrinde doğmuş ve 2010 yılında Japonya'nın Yokohama şehrinde ölmüştür.[232]

Nazlı Eray, *Pasifik Günleri* romanında Kazou Ono adlı ünlü Japon dansçıyı roman kurgusunun içine dâhil ederek bir roman kahramanı haline getirmiştir. La Argentina'nın yaratıcısı olan Rozita adlı bir kadına âşık genç bir delikanlı olan Kazuo Ono, kıskançlığa kapılarak sevdiği kadın olan Rozita'yı boğarak öldürür. Bu yaptığının yıllar boyunca vicdan azabını çeken Kazou Ono, sevdiği kadın gibi La Argentina kılığına girerek yaşlanıncaya kadar dansı sürdürür. Kazou Ono sevdiği kadını öldürür ama Rozita'nın yaratmış olduğu La Argentina dansını yaşatır.

---

[230] https://www.wernerherzog.com, Erişim Tarihi: 12.12.2018.
[231] https://tr.wikipedia.org/wiki/Hirohito, Erişim Tarihi: 12.12.2018.
[232] http://en.wikipedia.org/wiki/Kazuo%20Ohno, Erişim Tarihi: 13.12. 2018.

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda Marie Antoniette, Semra Özal, Ernesto Che Guevara, Joseph Foeché, Maximilien Robespierre, Georges Danton, Wolfgang Mozart ünlü ve gerçek hayattan kahramanlara örnektir.

- **Marie Antoniette**

Roman kişilerinden biri olan Nazlı'nın "Düşsel Söyleşiler" adlı köşe yazıları ve röportajlarından oluşan bir çalışması vardır. Bu çalışmaları gazetede yayınlanır. Nazlı'nın evine bir akşam vakti röportaj vermek için uzam ve zaman boyutunda yolculuk yaparak Fransız Devrimi'nden önceki süreçte Fransa'nın kraliçesi olan Marie Antoniette gelir. Nazlı'nın evine Turgut Özal'ın eşi olan Semra Özal ile gelen Marie Antoniette, 1989'lu yılların teknolojik aletlerini gördüğünde şaşırır ve her birinin ne işe yaradığını tek tek sorar. Romanda Nazlı, Marie Antoniette ile röportaj yaptıktan sonra devrimci arkadaşı Mehmet ile birlikte onu bir gece kulübüne götürür ve bu gece kulübünde Marie Antoniette eğlenirken Nazlı'nın yanına Fransız Devrimi'nin sembol isimleri gelir ve Nazlı onlarla dans ederek her biriyle tanışır. Romanda Nazlı, öpüştüğü anda uzam ve zaman boyutunda değişmeler meydana gelir ve bu değişmelerle bir anda Fransız Devrimi'nin yaşandığı yıllardaki zindanlarda kendini bulurken oradan da 2020 yılının New York'una gider. New York'ta Marie Antoniette, bir barmen olarak Miss Mary adıyla Nazlı'ya görünür. Romanda uzam ve zaman değişimleriyle vaka parçalarında yer alan Marie Antoniette, gerçek hayattaki kimliğiyle roman kurgusunda yer alır. Ayrıca uzam ve zaman değişimleriyle 1989 yılına gelen Fransız Devrimi'nin önemli isimleri tarihsel süreçteki devrimin benzerini, Ankara'da mizah ögesi ve fantastik türün özelliklerinden yararlanarak tekrar gerçekleştirir.

- **Semra Özal**

Romanda Nazlı'nın "Düşsel Söyleşiler" adlı röportajına bir akşam vakti Marie Antoniette ile gelen Semra Özal hayatı hakkında bilgiler verir. Semra Özal, Türkiye Cumhuriyeti'nin 8. Cumhurbaşkanı olan Turgut Özal'ın eşidir. Romanda Nazlı'yla söyleşi yaparken evliliği ile Turgut Özal'ın nasıl biri olduğu hakkında konuşur. Semra Özal, hayatında yaşamış olduğu üç şeyi unutamadığını söyler. Semra Hanım, Turgut

Özal'ın kendine yaptığı evlilik teklifini, Turgut Özal'a yapılan suikast girişimini ve Turgut Özal'ın Houston'da kalp ameliyatı olma anını, unutamadığını söyler. Semra Özal, roman kurgusu içinde gerçek hayattaki kimliğiyle yer aldığı için ünlü ve gerçek hayatta yer alan roman kişilerinden biri olduğu anlaşılmaktadır.

- **Ernesto Che Guevara**

14 Haziran 1928 yılında Arjantin'de dünyaya gelmiştir. Che Guevara, tıp öğrenimi sırasında çıkmış olduğu gezilerde Güney Amerika halkının yoksulluğunu görmüş ve bu görmüş olduğu yoksulluk halleri onun düşünce yapısında birtakım değişimlere neden olmuştur. Meksika'ya siyasi mülteci olarak sığınan Fidel Castro ile tanıştıktan sonra hayatında yeni bir dönem başlamıştır. Marksist bir düşünce anlayışını savunan Che Guevara, Küba Devrimi sırasında göstermiş olduğu mücadele başarıya ulaşmış yeni kurulan devlet yönetiminde merkez bankası başkanlığı ile sanayi bakanlığı görevlerinde bulunmuştur. Che Guevara devrimin bütün Latin Amerika'ya hâkim olması düşüncesiyle Bolivya'ya gitmiş ve orada girdiği bir çatışma sırasında 9 Ekim 1967 yılında öldürülmüştür.[233]

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda Nazlı, arkadaşlarıyla beraber cinlerin uçurmuş olduğu postun üzerinde gökyüzünde gitmektedir. Gökyüzünde postun üzerinde uçarken ani mekân değişimleri meydana gelir. Nazlı ve arkadaşları yerde Che Guevara'nın çatıştığını fark ederler. Nazlı yanında bulunan Hatice'ye hangi zaman diliminin içinde olduklarını sorduğunda Hatice, elindeki aynadan baktığında 1967 yılının ekim ayında olduklarını söyler. Nazlı, Arjantinli bir devrimci olan Che Guevara'nın bu tarihle olan ilgisini bilmektedir. Postun üzerinden çatışmanın yaşandığı alana bir ip atılır ve Guevara ölmeden ipe tutunarak postun üzerine çıkarılır. Post'un üzerinde Nazlı, Che Guevara ile konuşur. Romanda tarihsel bir süreç fantastik türün özelliklerinden yararlanılarak değiştirilmiştir. Che Chevara, 1967 yılının ekim ayında girdiği bir çatışma sırasında ölmüştür. Nazlı Eray, bu tarihsel süreci kendi sanat anlayışı çerçevesinde fantastik türün özelliklerinden yararlanarak değiştirmiş ve bu ölüme engel olmuştur. Roman

kurgusunda Che Guevara gerçek kimliğiyle yer almıştır. Bu yüzden o, ünlü ve gerçek hayattaki roman kişilerinden biridir.

- **Josephé Fouche, Maximilien Robespierre, Georges Danton, Jean-Paun Marat**

Nazlı, arkadaşı olan Mehmet ile beraber Marie Antoniette'yi bir gece kulübüne eğlenmesi için götürürler. Nazlı orada zayıf yapılı bir adamla tanışır ve bu adamla dans eden Anlatıcı, onun Fransız Devrimi sırasındaki politikalarıyla tanınan ve devrimin önemli isimlerinden biri olan Josephé Fouche[234] olduğunu anlar. Joseph Fouché, Nazlı'yı devrimin diğer önemli politikacısı ve hukukçusu olan devrimden sonra XVI. Louis'in idam edilmesi için büyük çaba harcayan Mösyö Robespierre'le tanıştırır. Nazlı, Mösyö Robespierre[235] ile konuşurken barın arka tarafında birinin kahkaha attığı duyulur. Josephé Fouche, bu kişinin Fransız Devrimi'nde önemli rol oynamış olan XVI. Louis'in idam edilmemesi için çaba gösteren fakat başaramayınca idamına yönelik evet oyu kullanan Georges Danton[236] olduğunu söyler ve Nazlı, devrimin bu önemli üç ismiyle beraber kadeh kaldırır. Ardından bir süre sonra barın başka bir bölümünde bir adamın bıçaklandığı haberi duyulur. Barda kargaşa çıkar ve bunun sonucunda bara polis ekipleri gelir. Josephé Fouche, vurulan kişinin bilim insanı, Doktor Jean-Paun Marat[237] adında biri olduğunu söyler ve Nazlı ile oradan uzaklaşırken Josephé Fouche devrimin başladığını belirtir. Nazlı ise buranın Fransa olmadığına dikkat çekerken Fouché ise yazgının süre geldiğini iddia eder. Nazlı, kendini Amerika'da bulduğunda devrimde önemli rol oynamış olan bu insanların bazıları yanında yer alır. Uzamda ve zamanda yapılan yolculukla 2020 yılının New York'undan 1989 yılının Ankara'sına döndüklerinde Cinci Hoca'nın evinin önünde kendilerini bulurlar. Devrimin önemli

---

[233] https://www.msxlabs.org/forum/siyaset-ww/10281-ernesto-che-guevara.html, Erişim Tarihi:26.04.2019.
[234]Josephé Fouche'nin hayatı hakkında detaylı bilgi edinmek için Bkz: Stefan Zweig, *Josephé Fouche Bir Politikacının Portresi*, Çev. Zehra Kurttekin, 9.Baskı, Can Yayınları, İstanbul 2018.
[235]http://www.filozof.net/Turkce/tarih/tarihi-kisilikler-sahsiyetler/43027-maximilien-robespierre-kimdir-hayat-doenemi-hakk-nda-bilgi.html?showall=1, Erişim Tarihi: 26.04. 2019.
[236] https://www.nkfu.com/georges-jacques-danton-kimdir/, Erişim Tarihi: 26.04.2019.
[237] http://tr.wikipedia.org/wiki/Jean-Paul%20Marat, Erişim Tarihi: 26. 04. 2019.

politikacılarından biri olan Georges Danton, Cinci Hoca'ya fal baktırarak yaşamıyla alakalı birtakım soruların cevaplarını almaya çalışır.

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda yer Josephé Fouche, Maximilien Robespierre, Georges Danton ve Jean-Paun Marat tarihsel süreçte yer almış olan ve Fransız Devrimi'nin gerçekleşmesinde önemli rol oynayan isimler olarak roman kurgusunda gerçek kimlikleriyle yer almışlardır. Bu yüzden bu kişiler, ünlü ve gerçek hayattaki roman kişilerine örnektir.

- **Wolfgang Mozart**

27 Ocak 1756 yılından Salzburg'da doğan Wolfgang Mozart, Klasik Batı Müziği'nde en etkili olan bestekârlardan biridir. 35 yıllık ömrüne 626 eser sığdırmıştır. Günümüzde müzik tarihinin en büyük dehalarından biri olarak kabul edilmektedir. Wolfgang Mozart, 5 Aralık 1791 yılında Viyana'da ölmüştür.[238]

Romanda Nazlı'nın arkadaşı olan Hıfzı adında varlıklı bir adam vardır. Hıfzı bir gün Nazlı'yı arkadaşlarıyla birlikte Gaziosmanpaşa'da bulunan villasına davet eder. Nazlı ve arkadaşları Hıfzı'nın göndermiş olduğu arabayla Hıfzı'nın villasına gider. Nazlı, villadan içeriğe girdiğinde genç bir adamın piyanonun başında olduğunu görür ve onun çaldığı piyanodan çok etkilenir. Nazlı, bu piyanoyu çalan gencin Wolfgang Mozart olduğunu anlar ve bu duruma hem çok şaşırır hem de aşırı derecede sevinir. Nazlı, genç Mozart ile birlikte villanın bahçesine çıkar ve bahçede yürümeye başlar. Mozart, Nazlı'dan etkilenir ve onu öpmeye kalkar. Nazlı kendini geri çekmeye çalışsa da başarılı olamaz ve oda bu öpücüğe karşılık verir. Tam bu anda Nazlı kendini zamanda ve uzamda yaşanan değişimlerle Fransız Devrimi'nin olduğu dönemdeki zindanların içinde bulur. *Arzu Sapağında İnecek Var* adlı romanda Wolfgang Mozart, kendi gerçek kimliğiyle roman kurgusunda yer almıştır. Ancak romanda çok genç yaştaki görüntüsüyle bulunmaktadır. Wolfgang Mozart, bir sanatçı kimliğiyle kurgu içindeki roman kişilerinden birini oluşturduğu için ünlü ve gerçek hayattaki kahramanlara örnektir.

Yıldızlar Mektup Yazar adlı romanda yer alan Kraliçe Elizabeth, Tayyareci Nuri Bey, Sigmund Freud, Arşidük Rudolf Von Hapsburg, Maria Vetsera, Muazzez Ersoy ve Rosita Serrano ünlü ve gerçek hayattan kahramanlara örnektir.

- **Kraliçe Elizabeth**

Roman kişilerinden biri olan Nazlı, Viyana'dan üzerinde Avusturya Kraliçesi Elizabeth'in[239] olduğu bir çakmak satın alır. Nazlı bu çakmağı her yaktığında birtakım fantastik olaylar yaşanmaya başlar. Nazlı, Bodrum'a giderken yine sigarasını yakmak için çakmağı çaktığında yanında Elizabeth'in belirdiğini fark eder. Onunla konuşmaya başlayan Nazlı, İtalyan olan Laccheni adında birini tanıyıp tanımadığını sorar. Elizabeth, tanımadığını söylediği bu kişinin kendisini bıçaklayan kişi olduğunu Nazlı'dan öğrenir. Nazlı'nın Teşvikiye'deki evine günlerden bir gün Tayyareci Nuri Bey gelir. Nazlı, Tayyareci Nuri Bey ile konuşurken kapıda Elizabeth görünür. Nazlı, geçmişten gelen bu iki tarihi şahsı birbiriyle tanıştırır. Nazlı, Tayyareci Nuri Bey'e Kraliçe Elizabeth'in hayatı hakkında ve intihar eden oğlu Arşidük Rudolf hakkında bilgiler verir. Romanda Kraliçe Elizabeth tarihsel bir şahsiyettir. Nazlı Eray, Avusturya İmparatoriçesi olan Elizabeth'e uzamda ve zamanda yolculuk yaptırarak kurgu içine yer vermiştir. Kraliçe Elizabeth, romanda gerçek hayattaki kimliğiyle yer aldığı için ünlü ve gerçek hayattaki roman kişilerine örnektir.

- **Tayyareci Nuri Bey**

Tayyareci Nuri Bey, 1891 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Askerlik mesleğini çok seven Tayyareci Nuri Bey, Mühendishane-i Berr-i Hümayun adlı okula 28 Kasım 1907 tarihinde girer ve bu okuldan 15 Nisan 1910 yılında teğmen rütbesiyle mezun olur. Osmanlı Devleti'nde İtalyanların Trablusgarp'a saldırmasından sonraki süreçte havacılık önemli hale gelmiştir. Bu önem sonucunda Tayyarecilik Komisyonu kurulmuştur. Bu komisyon yabancı dil bilen kabiliyetli subayları seçerek pilot yetiştirmeye odaklanır. Bu pilot eğitimini alan sekiz kişiden biri de Tayyareci Nuri Bey'dir. Fransa'da bulunan

[238] https://tr.wikipedia.org/wiki/Wolfgang_Amadeus_Mozart, Erişim Tarihi: 26.04. 2019.
[239] https://en.wikipedia.org/wiki/Empress%20Elisabeth%20of%20Austria, Erişim Tarihi:27.04.2019.

Bucq Uçuş Okulu'na giden Tayyareci Nuri Bey, oradaki eğitiminin ardından 1912 yılında pilot olarak bu okuldan mezun olur. Harbiye Nazırı, Enver Paşa'nın emriyle Kahire'ye gitmesi için görevlendirilen pilotlardan biri olan Tayyareci Nuri Bey yanında Yüzbaşı İsmail Hakkı Bey'le beraber yola çıkar. Kıyadan gitmesi emrine alan Tayyareci Nuri Bey, rüzgâra arkasına alarak 1500 fite çıkar ve uçak rüzgârın etkisiyle sallanmaya başlayınca kontrollü kaybederek denize düşer. Hastaneye kaldırılan Nuri Bey çok su yuttuğu için 11 Mart 1914 günü şehit olmuştur.[240]

Yıldızlar Mektup Yazar adlı romanda Nazlı, Boyabat'a gittiğinde orada şehir Tayyareci Nuri Bey'in büstünü görür ve o büst ilgisini çeker. Nazlı, bir sabah Teşvikiye'deki evinde otururken kapı çalar ve kapıyı açtığında kendini Tayyareci Nuri Bey olarak tanıtan bir adam görür. Nazlı, adamın üzerindeki eski zaman pilot elbiselerini görünce şaşırır ve onu evin içine davet eder. Nuri Bey, Nazlı'ya uçağının nerde ve nasıl düştüğü üzerine bilgiler verir. Nazlı, Tayyareci Nuri Bey'le konuşurken evin farklı bir köşesinde Kraliçe Elizabeth belirir. Nazlı, Elizabeth ile Nuri Bey'i tanıştırır. Romanın ilerleyen bölümlerinde Tayyareci Nuri Bey'in kullandığı F16 uçağıyla zamanda ve uzamda yolculuk yapılır. Yolculuk sonunda Kraliçe Elizabeth'in oğlu olan Arşidük Rudolf'un 1899 yılında intihar ettiği Mayerling Av Köşkü'ne gidilerek intiharın yaşandığı günün içinde intihara engel olmaya çalışırlar. Nazlı ve Arşidük Rudolf, Tayyareci Nuri Bey'in kullanmış olduğu F16 savaş uçağına binerek Sigmund Freud'un yanına giderler ve Sigmund Freud onu tedavi etmeye çalışır. Romanda Şehit Tayyareci Nuri Bey, tarihsel bir şahsiyet olarak ilk Türk hava şehitlerimizden biridir. Nazlı Eray, tarihsel süreçte yer almış olan bu önemli hava şehidine roman kurgusunda gerçek kimliğiyle yer vermiştir. Bu yüzden Şehit Tayyareci Nuri Bey, kurgu içindeki ünlü ve gerçek roman kişilerden biridir.

[240] http://www.tayyareci.com/arsiv/nuribey.asp, Erişim Tarihi:27.04. 2019.

- **Sigmund Freud**

Roman kişilerinden biri olan Nazlı, Viyana seyahatini hatırlar ve rüyasında Sigmund Freud'un[241] hastalarını muayene ettiği eve gider. Nazlı bu evde Sigmund Freud ile konuşur ve onun seansına katılır. Kurgu içinde Nazlı, Sigmund Freud'un hastalarını muayene ettiği eve hep rüyalarından gider ve Freud'la yalnızlığı üzerine konuşurlar. Romanda tarihsel bir gerçekliği olan Arşidük Rudolf'un Mayerlig Av Köşkü'ndeki intiharına engel olmaya çalışan Nazlı ile Tayyareci Nuri Bey, F16 savaş uçağıyla yolculuk yaparak 1898'li yıllardan intiharın eşiğinde olan Arşidük Rudolf'u alarak 1930'lu yıllarda Sigmund Freud'un seanslarını düzenlediği eve götürür ve orada Sigmund Freud Arşidük Rudolf'u intihara sürükleyen nedenleri bulmaya çalışır. *Yıldızlar Mektup Yazar* adlı romanda Sigmund Freud, gerçek hayattaki kimliğiyle roman kurgusu içinde yer alır. Sigmund Freud mesleki kimliğiyle roman kurgusunda yer aldığı için ünlü ve gerçek hayattaki roman kişilerinden biridir.

> *Dalgın dalgın ne düşünüyordunuz? diye sordu, Sigmund Freud.*
>
> *Öyle bir an dalıp gitmişim doktor…* (s.41)

- **Arşidük Rudolf Von Hapsburg, Maria Vetsera, Muazzez Ersoy, Rosita Serrano**

Romanda Nazlı, Kraliçe Elizabeth'in oğlu olan ve Avusturya Arşidükü Rudolf [242] ile Yalnızlıklar Ormanı'nda telefonla konuşur. Nazlı, telefonla konuşurken onun intihar etmek üzere olduğunu ve psikolojisinin çok bozuk olduğunu anlar. Yalnızlıklar Ormanı'na bir F16 savaş uçağıyla gelen Tayyareci Nuri Bey ile Nazlı'nın uzamda ve zamanda yolculuk yaparak Arşidük Rudolf'u intihardan vazgeçirmek için 1898 yılının Mayerling Av Köşkü'ne giderler. Arşidük Rudolf'un sevgilisi olan ve Arşidük Rudolf'la Maryerling Av Köşkü'nde 1898 yılında intihar eden Maria Vetsera'yı[243] da ince beyaz geceliğiyle gören Nazlı, Arşidük Rudolf'u ikna ederek onunla beraber Tayyareci Nuri

[241] Sigmund Freud, *Otobiyografi*, Çev. Ayşegül Demir, Pinhan Yayınları, İstanbul 2016, s.9-16.
[242] https://hakkindabilgial.com/rudolf-von-habsburg-2/, Erişim Tarihi: 27.04. 2019.
[243] http://en.wikipedia.org/wiki/Baroness%20Mary%20Vetsera, Erişim Tarihi: 27.04. 2019.

Bey'in kullandığı F16 savaş uçağıyla 1930'lu yılların Viyana'sına giderler ve orada Sigmund Freud'un seansına katılan Arşidük Rudolf, kendisini intiharın eşiğine getiren nedenleri Freud'a anlatır. Tayyareci Nuri Bey'le seans bitiminde 1990'lı yılların Türkiye'sine gelen Arşidük Rudolf'a Talk Show programına katılması için uçağın telsisine bir teklif gelir. Bu gelen teklifi kabul eden Arşidük Rudolf programa katılır. Nazlı, programın yapılacağı stüdyosunun Mayerling Av Köşkü gibi dekore edilmiş olduğunu fark eder ve Rudolf, intiharı ile ilgili sorulan soruları orada cevaplamaya başlar. Program sırasında birtakım sanatçılar çıkarak şarkılar söylemeye başlar. Bunlardan biri de Muazzez Ersoy'dur. Muazzez Ersoy, Arşidük Rudolf'a sizin için söylüyorum diyerek sevilen şarkılarından biri olan *Kal Bu Gece* adlı şarkısını söyler. Programa daha sonra bağlanan Medyum İsmet, Arşidük Rudolf'a büyü yapılmış olabileceğini söyler ve o anda Nazi Almanya'sı döneminde 1930'lu ve 1940'lı yıllarda büyük başarı sağlayan şarkıcı ve oyuncu Rosita Serrano[244] dans ederek stüdyoya girer ve *Carmentica La Gitana* adlı şarkısını söylemeye başlar. Arşidük Rudolf, bu şarkıyı söyleyen kadını çok beğenir ve Nazlı'ya onun kim olduğunu sorduğunda Nazlı, Berlin kabarelerinde şarkılar söyleyen Alman bir şarkıcı olduğunu açıklar. Romanın ilerleyen bölümlerinde Arşidük Rudolf ile Rosita Serrano birbiriyle yakınlaşır. *Yıldızlar Mektup Yazar* adlı romanda Arşidük Rudolf, Muazzez Ersoy, Rosita Serrano tarihsel süreçteki gerçek kimlikleriyle kurgu içinde yer almışlardır. Arşidük Rudolf'un bir taht varisi olarak, Muazzez Ersoy ile Rosita Serrano'nun ise bir sanatçı olarak mesleki kimlikleriyle romanda yer almaları onların ünlü ve gerçek roman kişilerinden olduklarını gösterir.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda yer alan Eddie Fisher, Debbie Reynolds, Max Jacobson, Elizabeth Taylor, Ann Margret ve Marilyn Monroe ünlü ve gerçek roman kişilerine örnektir.

[244] https://www.imdb.com/name/nm0785616/, Erişim Tarihi: 27.04.2019.

- **Eddie Fisher**

10 Ağustos 1928 yılında Pensilvanya'da dünyaya gelen Eddie Fisher, 1950'li yılların en başarılı şarkıcılarından biri olarak kabul edilir. Eddie Fisher'ın çıkarmış olduğu şarkıların plakları milyonlarca satmıştır. Dönemin önemli isimlerinden olan Debbie Reynolds ve Elizabeth Taylor ile yaptığı evliliklerle uzun süre magazin dünyasını meşgul etmiştir. Eddie Fisher, 22 Eylül 2010 yılında Kaliforniya'da ölmüştür.[245]

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda Anlatıcı, tarot kartlarından fal bakan Dürnev Abla'nın evine gider. Dürnev Abla, tarot kartlarıyla fal bakarken Anlatıcı'ya kartların içinden bir kart çekmesini ister ve Anlatıcı kartı eline aldığından çekmeye çalışır ancak kartı bir türlü çekemez. Anlatıcı, çıkarmaya çalıştığı kartı son bir kez var gücüyle çektiğinde kart eline gelir ve kendisi oturduğu sandalyeyle birlikte geriye doğru düşer. Masanın üzerindeki örtüde yere düşer ve örtünün içinden siyah smokinli bir adam çıkar. Anlatıcı, bu adamın ünlü şarkıcı Eddie Fisher olduğunu anlar ve Anlatıcı, Eddie Fisher'ı gördüğünde aklına onun yaşamından bölümleri hatırlamaya başlar. Romanda Eddie Fisher, Dürnev Abla'nın evine uzam ve zaman boyutunda yolculuklar yaparak gelir ve her gelişinde yaşamından bölümleri (aşklarını, evliklerini, konserlerini, hastalıklarını, cinsel yaşamını) Anlatıcı ile Dürnev Abla'ya anlatır. Romanda Eddie Fisher'ın tarihsel süreçteki gerçek kimliğiyle kurgu içinde yer alması, onun ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

- **Debbie Reynolds**

1 Nisan 1932 yılında Teksas'ta dünyaya gelen Debbie Reynolds dansçı, şarkıcı ve oyuncudur. Genellikle müzikal filmlerde rol alan oyuncu 1952 yapımı *Singin in the Rain* müzikalindeki performansıyla geniş kitlelerce tanınmıştır. 1955 ile 1959 yılları arasında Eddie Fisher'la evli kalan Debbie Reynolds 28 Aralık 2016 yılında Los Angeles'ta ölmüştür.[246]

[245] http://tr.wikipedia.org/wiki/Eddie%20Fisher, 27.04.2019.
[246] https://www.msxlabs.org/forum/sinema-ww/407280-debbie-reynolds.html, Erişim Tarihi: 27 04. 2019.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda Anlatıcı, bir sabah uyandığında salondaki koltuğunda bir kadının oturduğunu fark eder. Anlatıcı, bu kadının Debbie Reynolds olduğunu anlar ve Debbie Reynolds'a dikkatlice baktığında onun 1960'lı yılların modasına uygun kıyafetler içinde olduğunu görür. Debbie Reynolds, Eddie Feisher ile olan evliliği döneminde yaşadıklarını anlatır. Anlatıcı, daha sonra Debbie Reynolds'ı da alarak Dürnev Abla'nın evine gider. Dürnev Abla, Debbie Reynolds'ın tarot kartlarıyla falına bakar. Kartlara göre yorumlar yapan Dürnev Abla, Debbie Reynolds'ın kocasının onu başka bir kadınla aldattığını gördüğünü söyler. Aldattığı kadının kendisinin yakın arkadaşı olduğunu ve o kadının kocasını bir kaza sonucu kaybettiği Debbie Reynalds'a anlatır. Bunları dinleyen Debbie Reynalds kocasının kendisini kiminle aldatmış olduğunu anlar. Romanda Debbie Reynolds'ın yaşadıkları tarihsel süreçte gerçekliği olan olaylardır. Tarot falından çıkan kadın, Debbie Reynolds'ın yakın arkadaşı olan ve kocasını bir uçak kazasında kaybeden Elizabeth Taylor'dır. *Aşkı Giyinen Adam* adlı romanda yer alan bu tarihsel gerçeklikler Debbie Reynolds'ın ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

- **Max Jacobson**

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda Eddie Fisher doktoru olan Max'ten bahseder. Romanda Anlatıcı, Eddie Fisher'ın anılarını kaleme aldığı kitabının birçok yerinde Max Jacobson'dan söz ettiğini hatırlar. Eddie Fisher'ın Doktor Max'in kendisinin geliştirildiği ve bağımlılık yapan amfetamin adlı ilacı ilk olarak 17 Nisan 1953 yılında aldıktan sonra uzun yıllar boyunca bu ilacın bağımlısı olur. Bu ilaç yüzünden Eddie Fisher'ın şarkıcılık kariyeri sekteye uğramış ve ses telleri zarar görmüştür. Romanda Anlatıcı, Eddie Fisher'ın biyografisinden okuduğu bu olayları Dürnev Abla'nın evine Doktor Max Jacobson'ın gelmesiyle hatırlar. Doktor Max, Dürnev Abla'nın evinde Eddie Fisher'a amfetamin iğnelerinden birini yapar ve Eddie Fisher kendini daha dinç hisseder. Romanda tarihsel süreçte yer almış olan Doktor Max Jacobson, Eddie Fisher gibi birçok ünlüyü tedavi etmiştir. Max Jacobson, roman kurgusu içinde gerçek hayattaki mesleki kimliğiyle yer aldığı için ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğu anlaşılmaktadır.

- **Elizabeth Taylor**

27 Şubat 1932 yılında Birleşik Krallık'ta dünyaya gelen Elizabeth Taylor iki kez Oscar ödülü kazanmış bir oyuncudur. Hayatı boyunca birçok başarılı filmde yer alan Elizabeth Taylor, Hollywood'un altın çağını yaşadığı dönemdeki büyük oyunculardan biri olarak kabul edilir. Elizabeth Taylor, 79 yaşındayken 23 Mart 2011 yılında kalp yetmezliğinden ölmüştür.[247]

Romanda Anlatıcı, Dürnev Abla'nın evindeyken masanın üzerinde bulunan kartların hareket ettiğini fark eder. Dürnev Abla oynayan kartları tam eline alırken kartların ikisi yere düşer. Tam bu anda evde bulunan uzun koltukta iki kadının oturduğunu fark ederler. Koltukta oturanlardan biri Anlatıcı'nın babaannesi olan Cevriye Hanımken diğeri ise *Kleopartra* filmindeki kıyafetiyle gelmiş olan Elizabeth Taylor'dır. Kartlardan çıkan iki kişide kendini tanıtır. Elziabath Taylor kim olduğunu, Nicky Hilton, Mike Todd ve Eddie Fisher'la olan evliklerinde neler yaşadığını anlatır. Dürnev Abla, Doktor Max'e bakmaya gittiğinde Elizabeth Taylor'ın kaybolduğunu görür ve onun giderken yere düşürdüğü yeşil renkteki zümrüt küpeyi Dürnev Abla fark eder. Romanda fantastik türün özellikleriyle uzamda ve zamanda yolculuk yaparak Elizabeth Taylor'ın tarot kartlarının içinden çıkması sonucunda kurguya dâhil olması ve yaşamından bölümler anlatması, onun ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

- **Ann Margret**

Ann Marget, 1941 yılında İsveç'te dünyaya gelmiştir. Tam adı Ann-Margret Olsson'dır. Ann Margret, oyunculuk kariyerinin yanında şarkıcılık ile dansçılık kariyeri de vardır. 1976 yılında 33. Altın Küre Ödülleri'nde En İyi Kadın Oyuncu Ödülü'nün sahibi olmuştur. Bu ödüllünün yanı sıra çok sayıda başka dallarda ödüllerde kazanmıştır.[248]

Anlatıcı, Dürnev Abla'nın evinde masanın üzerinde bulunan kartların hareket ettiğini görür. Tam bu sırada Dürnev Abla kartların yanına doğru gittiğinde kartlar yere düşer.

[247] https://www.biyografi.info/kisi/elizabeth-taylor, Erişim Tarihi:27 Nisan 2019.
[248] https://www.biyografi.info/kisi/ann-margret, Erişim Tarihi:27 Nisan 2019.

Kartların içinden birdenbire Eddie Fisher'la Ann Margret çıkar. Kartların arasından çıkan diğer isimler ise Kazım Efendi ile Kazıme'dir. Kazıme, Ann Margret'in güzelliğine hayran olur ve ona uzun bir süre boyunca bakar. Eddie Fısher'dan hamile kaldığı iddia edilen Kazıme, onun kendisine ait olmasını ister. Kazıme'nin Eddie Fisher'dan hamile kaldığını öğrenen Kazım Efendi ise silahını çıkarak namusunu temizlemek niyetiyle Eddie Fisher'a ateş eder ve patlayan silah sesi sonucunda Ann Margret, Kazıme ile birlikte çığlık atar. *Aşkı Giyinen Adam* adlı romanda yer alan Ann Margret, kurgu içinde gerçek kimliğiyle yer aldığı için ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

- **Marilyn Monroe**

Romanda Dürnev Abla'nın evine çok sayıda yıldız yağmaya başlar. Anlatıcı ile Dürnev Abla salondaki koltuğa oturarak bu yağan yıldız kümelerini izlerler. Yıldız kümeleri yağarken 78'lik bir plaktan müzik sesi duyulmaya başlar. Anlatıcı, çevresindeki bu yıldızların şekillenmeye başladığı fark eder. İlk önce Eddie Fisher'ı görür. Ardından da Debbie Reynolds ile Elizabeth Taylor'ı evin farklı köşelerinde fark eder. Anlatıcı salonun ortasında Malene Dietrich ile Doktor Max'i görür. Marilyn Monroe'nin ise çırılçıplak bir halde evin perdesine sarıldığını fark eder. Kapının ağzında ise Frank Sinatra ile Perry Como görünürken Elvis Presley koltuğun arkasında durmaktadır ve bu isimlerin hepsi bir anda kaybolur. Sadece aralarından Marilyn Monroe çıplak bir halde perdeye sarılmış olarak durur. Marliyn Monroe'nin bu halini gören Kazım Efendi ondan etkilenir ve aralarında cinsel bir çekim yaşanır. Ardından ikisinin görüntüsü soluklaşmaya başlar ve ikisi de kaybolur.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda yer alan Malene Dietrich, Frank Sinatra, Perry Como ve Elvis Presley gibi isimler romanda yer almıştır. Ancak bunlar herhangi bir aksiyona katılmayan, kendileriyle diyaloğa girilmeyen ve sadece bir görüntü şeklinde kurguda var olan kişilerdir. Bu yüzden kurgu içinde bu kişilere ünlü ve gerçek hayattaki kahramanlardan oluşan bölümde yer vermemeyi uygun bulduk.

Beyoğlu'nda Gezersin adlı romanda yer alan Tayyareci Fethi Bey ile Sebilci Hafız Hüseyin Efendi ünlü ve gerçek roman kişilerindendir.

- **Tayyareci Fethi Bey**

Tayyareci Fethi Bey, 12 Haziran 1887 yılında dünyaya gelmiştir. 1907 yılında Bahriye Mektebi'ni bitiren Fethi Bey, 1911 yılında İngiltere'de bulunan Bristol Uçak Fabrikası'nda havacılık üzerine eğitim alır. Eğitiminden sonra İstanbul'un çeşitli yerlerinde uçuşlar gerçekleştirir. 8 Şubat 1914 yılında İstanbul-İskenderiye arasındaki uçuşunu gerçekleştirmek için havalanan Fethi Bey, Şam yakınlarında uçağında yaşanan bir arızadan dolayı uçağı düşmüştür. Tayyareci Fethi Bey, 3 Mart 1914 yılında Türk havacılık tarihinin ilk hava şehidi olmuştur.[249]

Beyoğlu'nda Gezersin adlı romanda Anlatıcı, Deli Saati adlı programa konuk olarak katılan doktorun muayenehanesine gider ve orada Tayyareci Fethi Bey'i görür. Anlatıcı, Tayyareci Fethi Bey'e Boyabat'ta bir büstünün olduğunu söylediğinde şaşırır. Tayyareci Fethi Bey yaşamından bölümleri Anlatıcı'ya anlatır. Anlatıcı, Boyabat'ta Fethi Bey'in büstünün bulunduğu yere giderek Sebilci Hafız Hüseyin Efendi'nin onun için yazmış olduğu şarkının sesini duyar ve çevrede oluşan mistik bir atmosferle beyazlar içindeki insanlar belirmeye başlayarak şarkıya eşlik ederler. Ayrıca Küçük Hüseyin Efendi'nin göstermiş olduğu kerametle Şehit Tayyareci Fethi Bey büstünün arkasından görünür ve Anlatıcı yaşadığı bu anâ çok şaşırır. Romanda Tayyareci Fethi Bey gerçek kimliğiyle kurgu içinde yer aldığı için ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğu anlaşılmaktadır.

- **Sebilci Hafız Hüseyin Efendi**

Romanda Anlatıcı, Küçük Hüseyin Efendi ile Tayyareci Fethi Bey Parkı'nda oturmaktadır. Parkta otururken daha önce duymuş olduğu hüzünlü bir şarkının melodilerinin daha yakından geldiğini hissetmeye başlar. Bir hafızın yanık sesine benzeyen bu sesin sahibi beyazlar içinde parkın kenarında bulunan ağaçlık alandan çıkıp

[249] http://www.tayyareci.com/fethibey.htm, Erişim Tarihi: 27.04. 2019.

geliverir. Anlatıcı'nın içini, gördüğü bu olay yüzünden hafiften bir korku kaplar. Beyazlar içinde Anlatıcı ve Küçük Hüseyin Efendi'nin yanına gelen adam, burada Tayyareci Fethi Bey'in anısına yazmış olduğu ağıt şeklindeki bu şarkıyı söylediğini belirtir. Küçük Hüseyin Efendi, Sebilci Hafız Hüseyin Efendi'nin bir görüntüden ibaret olduğunu Anlatıcı'ya söyler. Romanda Sebilci Hafız Hüseyin Efendi, Tayyareci Fethi Bey'in şehit olması üzerine ağıt şeklinde bir şarkı yazmıştır ve bu şarkının sözlerine montaj tekniği kullanılarak romanda yer verilmiştir. Ayrıca romanda Sebilci Hafız Hüseyin Efendi'nin Tayyareci Fethi Bey'in şehit olması üzerine şarkı yazmış olduğu da belirtilmektedir. Bunların ışığında *Beyoğlu'nda Gezersin* adlı romanda Sebilci Hafız Hüseyin Efendi'nin ünlü ve gerçek hayatta var olmuş olan roman kişilerinden biri olduğu anlaşılmaktadır.

Halfeti'nin Siyah Gülü adlı romanda yer alan Luis Bunuel, Silvia Pinal ve Kral Darius ünlü ve gerçek hayattan roman kişilerine örnektir.

- **Luis Bunuel**

22 Şubat 1900 yılında İspanya'da dünyaya gelen Luis Bunuel yönetmen ve senaristtir. Luis Bunuel sinemadaki sürrealizmin en önemli temsilcisi ve en iyi uygulayanlardan biridir. O, tüm sinema tarihinin en iyi yönetmenlerinden biri olarak kabul edilmektedir. En iyi senaryo ve en iyi yönetmen ödülü gibi birçok ödül alan Luis Bunuel, 29 Haziran 1983 yılında ölmüştür.[250]

Anlatıcı, Mardin'de Zinciriye Otel'de kalırken odasında birtakım sesler duyar. Anlatıcı etrafına baktığında bir adamın odasında olduğunu fark eder. Anlatıcı, adamın kim olduğunu anlayamaz. Ardından adam adının Luis Bunuel olduğunu söyler. Anlatıcı adamın adını duyduğunda ünlü İspanyol yönetmen Luis Bunuel olduğunu anlar. Anlatıcı, Luis Bunuel ile onun filmleri üzerine konuşur. Romanın ilerleyen bölümlerinde Anlatıcı, Rüya Kadın ile Luis Bunuel'in rüyasına girerler ve bu rüyalar sonucunda Halfeti'nin Siyah Gülü olan Rüya Kadın, Luis Bunuel'le âşık olur. Anlatıcı, Rüya Kadın ile Luis Bunuel'in rüyasına girdiğinde rüyadan çıkamayacağını düşünür ve rüyanın

içindeki geçitlerde dolaşırken bir erkeğin bilinçaltının yansımalarını görür. Romanda Luis Bunuel'in yönetmen kimliğiyle yer alması ve filmlerinden yansımaların görülmesi, onun ünlü ve gerçek hayattan roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

- **Silvia Pinal**

12 Eylül 1931 yılında Meksika'da dünyaya gelen Silvia Pinal, sinema ve tiyatro oyuncusudur. Silvia Pinal, Luis Bunuel'in *Viridiana, Simon del Desierto* gibi filmlerinde oynamıştır.[251]

Halfeti'nin Siyah Gülü adlı romanda Anlatıcı, Mardin'deyken kalmış olduğu otelindeki odasına gider. Odaya girdiğinde sedirin üzerine uzanmış olan sarışın bir kadın görür. Anlatıcı, kadına kim olduğunu sorduğunda kadın adının Silvia Pinal olduğunu söyler. Sarışın kadın Luis Bunuel'in filmlerinde oynadığını ve oynadığı filmlerden biri olan *Viridiana*'nın konusunu anlatır. Anlatıcı, otel odasına daha sonraki günlerden birinde Kral Darius ile birlikte geldiğinde odasında olan Silvia Pinal onunla konuşmaya başlar. Anlatıcı, geçmişten gelen bu iki yüzün yanında olmasına hem şaşırır hem de mutlu olur. Romanda Silvia Pinal'ın gerçek hayattaki kimliğinin yanında mesleki kimliğiyle de (oyunculuk) yer alması, onun ünlü ve gerçek roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

- **Kral Darius**

MÖ 550 yılında dünyaya gelen I.Darius, Pers İmparatoru'dur. Yaptığı birçok fetihle imparatorluğun topraklarını genişletmiştir. Tahta çıktığında ülkenin değişik yerlerinde çıkan ayaklanmaları şiddete başvurarak bastırmıştır. Kral Darius, MÖ 486 yılında ölmüştür.[252]

Romanda Anlatıcı, Seyr-i Merdin denilen yerden Mezopotamya'yı izler. Anlatıcı'nın yanına tam bu sırada bir adam yaklaşır. Parmaklarında taşlı yüzükler taşıyan bu adam I. Darius olduğunu söyler. Kral Darius, Anlatıcı'ya kendisini tanıyıp tanımadığını

[250] https://www.biyografi.net.tr/luis-bunuel-kimdir/, Erişim Tarihi: 28.04. 2019.
[251] http://tr.wikipedia.org/wiki/Silvia%20Pinal, Erişim Tarihi: 28.04. 2019.
[252] http://tr.wikipedia.org/wiki/I.%20Darius, Erişim Tarihi: 27.04. 2019.

sorduğunda Anlatıcı, Dara Harabeleri'ne yeni gittiğini ve orada kendisine ait bilgilere ulaştığını belirtir. Kral Darius ile uzun uzadıya konuşan Anlatıcı, Mardin'in çok sıcak olduğunu ve bu yüzden klima kullandığını söylediğinde Kral Darius klimanın ne olduğunu merak eder ve Anlatıcı onu bir süre sonra klimalı olan odasına götürür. Kral Draius klimayı görünce şaşkınlığını gizleyemez. Anlatıcı bir süre sonra Kral Darius'un hükümranlığını sürdürmüş olduğu Dara Harabeleri'ne gider ve orada köle Alop'la bir geçitten geçerek Kral Darius'un sarayına ulaşır. Anlatıcı, orada gözünün önünde sarayı gördüğünde çok şaşırır. Daha sonraki günlerde Anlatıcı, Kral Darius'un sarayına bir televizyon bağlatır ve Kral Darius, o televizyondan Uğur Dündar'ın *Arena* adlı programını izlemeye başlar. Programda gördüğü organ kaçakçılığı üzerine haberlerin içeriğinin ne olduğunu Anlatıcı'ya sorar. Anlatıcı ise Kral Darius'un vücudunda yer alan organları tek tek ne işe yaradığıyla alakalı bilgiler verir. *Halfeti'nin Siyah Gülü* adlı romanda I.Darius, tarihsel süreçteki kimliğiyle roman kurgusunda yer almaktadır. Bu yüzden Kral Darius, ünlü ve gerçek roman kişilerinden biridir.

Sinek Valesi Nizamettin adlı romanda yer alan Cristiano Ronaldo, Neymar, Rihanna, Gigi Hadid ve Bar Rafaeli ünlü ve gerçek hayattan kahramanlara örnektir.

- **Cristiano Ronaldo ve Neymar Jr**

Anlatıcı, Kahire'deki cinlerin olduğu Saint Simon Mağarası'ndan kendi ölüsüyle konuştuktan sonra oradan uzaklaşmaya çalışırken kendini bir anda daha önce hiç gitmediği kulise benzeyen bir yerde bulur. Anlatıcı daha şaşkınlığını atamadan kendisini makyaj salonuna alırlar. Anlatıcı kendisine makyaj yapan kıza programın adının ve içeriğinin ne olduğunu sorar. Makyaj yapan kız ise programın adının Yaşım Kaç olduğunu ve kişinin vücut özelliklerine bakılarak yaşının kaç olduğunun tahmin edildiği bir program diye cevap verir. Anlatıcı programa çıkar ve programda onun yaşını tahmin edecek olan kişileri gördüğünde şaşırır. Bu kişiler dünya futbolunun iki önemli ismi olan Cristiano Ronaldo ve Neymar Jr.'dir. Cristiano Ronaldo ve Neymar Jr bu programda Anlatıcı'nın yaşını tahmin etmeye çalışır ve bu tahmin sırasında söyledikleri Anlatıcı'nın canını sıkar ve üzülmesine sebep olur. Anlatıcı, programın formatının çok

saçma olduğunu düşünmeye başlar. Anlatıcı daha sonra programa Meziyet adındaki bir medyumun yardımıyla 19 yaşında olan genç bir kız olarak çıkar. Anlatıcı, Meziyete bu işlem için ödemesi gereken ücreti öder ve 19 yaşına belli bir süreliğine fikslenir. Anlatıcı, bu şekilde programa çıktığında görür ki kendisi gençken Ronaldo ile Neymar 70'li yaşlarında olan iki ihtiyardır. İlerleyen zamanlarda Ronaldo Anlatıcı'nın bu genç halini çok beğenir ve onu Roma'da bir akşam yemeğine davet eder. Meziyet'in yaptığı büyünün etkisinin geçeceğinin farkına varan Anlatıcı, Meziyet'le görüşerek kendisini 19 yaşında birkaç günde daha tutmasını ister ve Meziyet Anlatıcı'yı birkaç gün daha 19 yaşında tutar. Romanda Cristiano Ronaldo ile Neymar Jr, gerçek hayattaki kimlikleriyle yer alırlar ve programda onların futbolculuk özelliklerine de vurgu yapılır. Bu yüzden onların ünlü ve gerçek hayattaki kahramanlardan oldukları anlaşılmaktadır.

- **Rihanna, Gigi Hadid ve Bar Rafaeli**

Romanda Anlatıcı, geçmişte Sultanahmet'te park ücreti yüzünden bir vale ile tartıştığını oraya tekrar gittiğinde hatırlar. Anlatıcı, tartıştığı vale ile konuşmaya başlar. Vale adının Nizamettin olduğunu ve Anlatıcı'nın katıldığı programı izlediğini söyler. Vale olan Nizamettin'de programa katılmak istediğini Anlatıcı'ya açıklar. Anlatıcı kısa bir tereddüt geçirdikten sonra Yaşım Kaç adlı programın sorumlusu olan kişiye bu konuyu açar ve o kişi programa Vale Nizamettin'in katılabileceğini söyler. Birkaç gün sonra Anlatıcı ile Nizamettin kendilerini bir anda yarışmanın düzenlendiği kulisin içinde bulurlar. Nizamettin jürinin karşısına çıkacağından dolayı çok heyecan duyar. Anlatıcı ile Nizamettin jüri üyelerinin kimler olduğunu göründüklerinde çok şaşırırlar. Yaşım Kaç programının jürisinde bu sefer Rihanna, Gigi Hadid ve Bar Rafaeli bulunmaktadır. Vale olan Nizamettin jürinin karşısına çıkar ve jüri koltuğunda oturanlar valenin görünüşüne bakarak onun yaşının kaç olduğuna yönelik tahminlerini tek tek söylerler. Ancak valenin yaşının kaç olduğunu hiçbiri bilemez. Vale yarışmayı kazanır ve yarışmadan sonra Anlatıcı'ya Rihanna adlı kadını çok beğendiğini söyler. Bir süre sonra Vale olan Nizamettin'in telefonuna Rihanna'dan mesaj gelir. Mesajda kendisini Four Seasons Hotel'de beklediği yazmaktadır. Vale heyecanlanır ve mesajda adı yazılı olan yere gider. Ancak Rihanna gelmez. Daha sonraki günlerde Rihanna ile buluşan Vale

Nizamettin ona İstanbul'un tarihi yerlerini tek tek gezdirir. *Sinek Valesi Nizamettin* adlı roman Rihanna, Gigi Hadid ve Bar Rafaeli gerçek kimlikleriyle kurgu içinde yer alırlar. Kendilerinin kim olduğuna dair bilgilere roman içinde kısaca yer verilir. Onların romanda gerçek kimlikleriyle yer almaları ve romandaki vaka parçalarının bir bölümünde roman kişisi olarak bulunmaları, onların ünlü ve gerçek roman kişilerinden olduklarını gösterir.

2.3.3.6. Mitolojik Karakterli Romanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan dokuz romanın ikisinde mitolojik karakterli kahramanlar yer almaktadır. *Âşık Papağan Barı* ile *İmparator Çay Bahçesi* adlı romanlarda mitolojik karakterli kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

Âşık Papağan Barı adlı romanda yer alan Melek Hasan mitolojik karakterli kahramanlara örnektir.

- **Melek Hasan**

Romanda Anlatıcı, kalbine saplanan Opel Vectra marka arabanın kalbinden çıkarılmasını beklerken ömrü boyunca yanından hiç ayrılmamış olan Melek Hasan'la konuşmaya başlar. Melek Hasan, arabanın Anlatıcı'nın kalbine saplanmasına mani olamadığı için kendini suçlar. Anlatıcı ise Melek Hasan'a kendisini suçlamamasını gerektiğini söyler. Anlatıcı, daima kendisini koruduğunu için ve ömrü boyunca hep yanında olduğu için Melek Hasan'a teşekkür eder. *Âşık Papağan Barı* adlı romanda yer alan Melek Hasan, kurgu içinde yaşanan vaka parçalarında Anlatıcı'nın ömrü boyunca yanından hiç ayrılmaması, onu her zaman koruması, herkesin her istediği zaman onu görememesi ve ipekten beyaz renkte kanatlarının olması, onun mitolojik karakterli kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

> "*Melek Hasan'ı herkes göremiyordu. O istediği zaman belirli kişilere görünüyor, gerekirse konuşuyor, dalgın olduğum için araba kullanmama izin vermiyor, sigara içtiğim için dırdır ediyordu. Onunla aynı yaşta*

olmalıydık. Tam bilemiyordum. O bir melekti, ben bir insandım. O erkekti, ben kadındım…" (s.20)

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda yer alan cennet bekçisi İrfan mitolojik karakterli kahramanlara örnektir.

- **Cennet Bekçisi İrfan**

Romanda Anlatıcı, Gül Abla'nın Cebeci Mezarlığı'nda bulunan mezarının yanına gittiğinde orada mezar taşının üzerinde fotoğrafı bulunan Celal Dülger isimli ölmüş adamın fotoğrafıyla konuşur. Tam bu sırada Anlatıcı, bir çıtırtı duyduğunu fark eder. Anlatıcı, sesin geldiği yere doğru baktığında o adamında Celal Dülger isimli kişinin mezar taşına baktığını görür. Adam, Anlatıcı'ya iki saattir mezarın yanında oturduğunuz adam tanıdığınız mıydı diyerek sorar. Anlatıcı, mezardaki kişiyi tanımadığını söyler. Adam, Anlatıcı'ya mezardaki adamı kendisinin tanıdığını belirtir. Anlatıcı 1967 yılında ölen bu Celal Dülger isimli kişiyi nasıl tanıdığını sorar. Adam onu cennetten tanıdığını ve kendisinin de cennette bekçilik yaptığı söyler. Anlatıcı şaşırır. Cennet bekçisi olan İrfan ise görevinin cennete giriş ve çıkışları kontrol etmek olduğunu belirtir. Anlatıcı, kısa bir şaşkınlıktan sonra bu ölmüş olan Celal Dülger'in şu anki yaşamı çok merak ettiğini ve onu hayata döndürebilir misin diyerek cennet bekçisi olan İrfan'a sorar. Cennet bekçisi İrfan, kendisinin de onun yanında bulunmak kaydıyla döndürebileceğini söyler ve birden Anlatıcı, yanında 1960'lı yılların modasına uygun soluk renk kıyafetlerle duran gençten bir adam görür. Bu adam cennet bekçisi İrfan'ın hayata döndürdüğü ölmüş olan Celal Dülger'dir. *İmparator Çay Bahçesi* adlı romanda cennet bekçisi olan İrfan'ın, Celal Dülger isimli adamı hayata tekrar döndürmesi, cennette bekçilik yaparak giriş ve çıkışları kontrol etmesi ve duvarlardan yazılı okunmuş bir dua olmadığı zaman geçebilmesi, onun mitolojik karakterli roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

2.3.3.7. Gaipten Haber Veren Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan dokuz romanın beşinde gaipten haber veren kahramanlar yer almaktadır. *Arzu Sapağında İnecek Var, Örümceğin Kitabı, Aşkı Giyinen Adam, Beyoğlu'nda Gezersin* ve *Sinek Valesi Nizamettin* adlı romanlarda gaipten haber veren kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda yer alan Cinci Celal, Cinci Talip ve Medyum Samiye gaipten haber veren kahramanlara örnektir.

- **Cinci Celal**

Romanda Nazlı ve arkadaşları, kendilerini 2020 yılının New York'undan 1989 yılının Ankara'sında bulurlar. Nazlı, orada daha önce gitmiş olduğu bir gecekonduda yaşayan Cinci Celal'in evine gider. Orada B-273X marka Alain Delon model robot ile Danton, Cinci Celal'e üzerlerinde bir büyü var mı diye baktırırlar. Cinci Celal ikisinin de üzerinde bir büyü olduğunu, ikisinin de bağlanmış olduğunu yapılan büyü çeşitleriyle belirterek anlatır. Upuzun boylu olan Cinci Celal evinde cinlerle konuşan, onlar sayesinde postuyla uçabilen, evde kalmış ve kısmeti bağlı kızların kısmetini açan ve çocuğu olmayan kişilere yardım eden bir insandır. Romanda Cinci Celal'in cinlerle konuşması, üzerinde büyü olduğunu söyleyenleri tedavi ederek büyülerden kurtarması ve insanlara muskalar hazırlaması, onun gaipten haber veren roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

- **Cinci Talip**

Romanda Cinci Talip, Cinci Celal'in arkadaşıdır ve Nazlı arkadaşlarıyla Cinci Celal'in evine gittiğinde onu orada görür. Cinci Talip aynaya bakmadan cinleri görebilen, onlarla konuşan ve onları yönlendirebilme özelliğine sahip olan biridir. Cinci Talip cinleri gördüğünde ve onlarla konuştuğunda değişik hareketler yaparak gözlerini fildır fildır döndürür ve sürekli olarak sallanmaya başlar. Kendisine ait olduğunu söylediği Esma adlı bir cinle konuşur ve o cinin kendisine âşık olduğunu söyler. *Arzu Sapağında İnecek*

Var adlı romanda Cinci Talip'in cinlerle konuşması ve onları yönlendirebilmesi, onun gaipten haber veren kahramanlardan biri olduğu gösterir.

- **Medyum Samiye**

Romanda Nazlı'nın evine medyum olan Samiye Hanım gelir. Samiye Hanım elindeki iskambil kâğıtlarıyla Nazlı'nın falına bakar. Masanın üzerine yaydığı iskambil kâğıtlarını tek tek açan Samiye Hanım, Nazlı'nın yaşamında olmuş olan olayların neler olduğunu tek tek söyler ve ileriki dönemlerde Nazlı'nın yaşamında meydana gelecek olan köklü değişimler hakkında da bilgiler verir. Romanda Samiye Hanım'ın iskambil kâğıtlarına bakarak Nazlı'nın yaşamının ileriki dönemlerinde neler olacağını söylemesi ve söylediklerinin çıkması, onun gaipten haber veren kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

Yıldızlar Mektup Yazar adlı romanda yer alan Medyum İsmet, gaipten haber veren kahramanlara örnektir.

- **Medyum İsmet**

Romanda, Nazlı ile Tayyareci Nuri Bey, F16 savaş uçağıyla 1898'li yıllardan intiharın eşiğinde olan Arşidük Rudolf'u alarak 1989'lu yılların Türkiye'sine getirirler. Arşidük Rudolf Türkiye'de Talk Show adlı bir programa katılır ve bu programa Medyum İsmet adlı birisi de katılarak Arşidük Rudolf'u intihara sürükleyen bunalımların kendisine yapılan büyülerden kaynaklanabileceğini söyler. Medyum İsmet, Arşidük Rudolf'un karısıyla arasına soğukluk büyüsü yapılmış olabileceğini ve birlikte olduğu genç kızla arasına muhabbet büyüsü yapılmış olabileceğini söyler. Daha birçok yapılabilecek büyü çeşitlerini sıralar. Program sonunda Medyum İsmet cinlerle bağlantılar kurduğunu söyler ve intihar ettiği Mayerling Av Köşkü'ne gitmemesi gerektiğine yönelik Arşidük Rudolf'a uyarılarda bulunur. Romanın ilerleyen bölümlerinde Medyum İsmet'le telefonda görüşen Arşidük Rudolf, Talk Show'da şarkı söyleyen Rosita Serrano'nun yanına gelmesini ister ve bu düşüncesini medyum olan İsmet'e iletir. Medyum İsmet, Arşidük Rudolf'un bu isteğini yerine getirir. *Yıldızlar Mektup Yazar* adlı romanda

Medyum İsmet'in, cinlerle konuşması, köşkün yerini bilmemesine rağmen değişik yerlerine konarak yapılmış olan büyülerden bahsetmesi ve Rosita Serrano'yu Arşidük Rudolf'un yanına getirebilmesi, onun gaipten haber veren kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

Âşık Papağan Barı adlı romanda yer alan Cinci Kebir gaipten haber veren kahramanlara örnektir.

- **Cinci Kebir**

Romanda Anlatıcı, Melek Hasan ve Anlatıcı'nın kalbine arabasıyla saplanan adam, zamanın dışında gökyüzünde yolculuk yaparlar. Anlatıcı, bedenini yerde bırakarak ruhuyla kalbine saplanan arabanın yanına gider ve arabanın içinde olan sevdiği adamı da alarak Melek Hasan'ın alınyazısı okuma üzerine çok iyi olduğunu söylediği Cinci Kebir'in evine doğru giderler. Melek Hasan'ın alnına bir çizgi atarak kanını akıtan Cinci Kebir, onun ölümsüz olduğunu gördüğünü söyler. Romanın ilerleyen bölümlerinde Anlatıcı ve arkadaşlarının Las Vegas'ta bir kumarhanede gördükleri Cinci Kebir, Anlatıcı'nın kalbine saplanan şeyin araba olmadığını, kendisine ve sevdiği adama aslında siyah renkte bir naylona sarılmış olan muska olduğunu söyler. Bu muskanın Anlatıcı'ya sıkıntı ve bunaltı verdiğini belirtir. Anlatıcı, sevdiği adamın muskanın içinde sıkıştığını öğrendiğinde muskanın içine girmek ister ve Cinci Kebir'de Anlatıcı'nın muskanın içine girmesine yardımcı olur. Daha sonra Cinci Kebir, sevdiği adamı bu muskanın içinden kurtarmak isteyen Anlatıcı'ya kendisiyle beraber olma şartını öne sürerek büyüyü bozabileceğini söyler. Beraber gittikleri otel odasında banyoya giren Cinci Kebir, banyodan yanında siyah renkte Karacin adında bir cinle çıkar. Cinci Kebir, bu cin ile muskadaki büyüyü bozacağını söyler. Romanda Cinci Kebir'in cinlerle konuşması, Anlatıcı'yı büyülü olan muskanın içine gönderebilmesi ve insanların alınyazısını okuyabilmesi, onun gaipten haber veren roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

Örümceğin Kitabı adlı romanda yer alan Falcı Fatma Bacı gaipten haber veren roman kişilerine örnektir.

- **Falcı Fatma Bacı**

Örümceğin Kitabı adlı romanda Anlatıcı yolda yürürken karşısına bir kadın çıkar. Kadın bakla falına baktığını söyler. Adının Fatma olduğunu söyleyen kadın Anlatıcı'nın avcuna açarak kurumuş baklaları koyar ve hayatının karmakarışık olduğunu belirtir. Falcı Fatma Bacı Anlatıcı'nın çevresinde bir sürü adam bulunduğunu ve kendisine büyü yapan esmer bir kadının olduğunu söyler. Falcı Fatma Bacı, bu esmer olan zayıf kadının kendisine kötülük yapmaktan vazgeçmeyeceğini ve isterse büyüyü bozabileceğini Anlatıcı'ya söyler. Romanda Falcı Fatma Bacı'nın bakla falına bakarak Anlatıcı'nın hayatı hakkında bilgiler vermesi ve kendisine büyü yapan zayıf esmer kadının düşmanlık etmekten vazgeçmeyeceğini söylemesi, onun gaipten haber veren kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda yer alan Dürnev Abla gaipten haber veren kahramanlardan biridir.

- **Dürnev Abla**

Romanda Anlatıcı, Dürnev Abla'nın evine gider ve orada Dürnev Abla tarot kartlarıyla Anlatıcı'nın falına bakar. Anlatıcı, Dürnev Abla'nın verdiği kartları karıştırarak üçe böler ve kartları üçe böldükten sonra Dürnev Abla kartları tek tek açmaya başlar. Her kartı açtığında yorumlar yapmaya başlayan Dürnev Abla, bir yol olduğunu ve yoldan birisinin geleceğini söyler. Dürnev Abla üçüncü sıradaki kartı açtığında yoldan gelenin bir erkek olacağını belirtir. *Aşkı Giyinen Adam* adlı romanda Dürnev Abla'nın bilinmeze yönelik söylemlerde bulunması ve söylediklerinin zamanla kurgu içinde çıkması, onun gaipten haber veren roman kişilerinden biri olduğunu göstermektedir.

Beyoğlu'nda Gezersin adlı romanda yer alan Falcı Süleyman gaipten haber veren roman kişilerine örnektir.

- **Falcı Süleyman**

Anlatıcı, Rumeli Han'a giderek orada Falcı Süleyman'a fal baktırır. Falcı Süleyman Anlatıcı'ya bu falın başkasına ait olduğunu söyler ve falına bakamayacağını belirtir. Anlatıcı ikinci defa gidişinde Falcı Süleyman bu sefer Anlatıcı'nın falına bakar ve falda ağır yaralı olan birinin çıktığını ve bu kişinin yüksek ihtimalle yaşamadığını Anlatıcı'ya açıklar. Falcı Süleyman, falda çıkan bu kişiyle gelecekte karşılaşacağını Anlatıcı'ya söyler ve Anlatıcı romanın ilerleyen bölümlerinde Falcı Süleyman'ın bahsettiği kişiyle karşılaşır. *Beyoğlu'nda Gezersin* adlı romanda yer alan Falcı Süleyman'ın, Anlatıcı'nın falına bakarak gelecekte olacak olaylar hakkında bilgiler vermesi, onun gaipten haber veren kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

Sinek Valesi Nizamettin adlı romanda yer alan Meziyet gaipten haber veren kahramanlardan biridir.

- **Meziyet**

Romanda Anlatıcı, Meziyet adında bir kadını telefonuyla arar. Telefonun öbür ucunda olan Meziyet Abla, Anlatıcı'yla konuşur. Meziyet Abla, Anlatıcı'yla konuşurken onun balkonda olduğunu, önünde bir su şişesi bulunduğunu ve üzerine giydiği elbisenin ne olduğunu söyler. Anlatıcı, Meziyet Abla'nın kendisini görmediği halde bunları biliyor olmasına şaşırır. Anlatıcı daha sonraki günlerde Meziyet Abla'yı aradığında Nalan isimli arkadaşının bir başka şekli olduğunu söyleyen Mebrure adındaki bir kadını tanıdığını ve bu kadının doğru söyleyip söylemediğini anlayamadığını belirtir. Meziyet Abla ise kadının doğru söylediğini ve gelecekte Nalan'la tekrar karşılaşacağını Anlatıcı'ya söyler. Romanda Meziyet Abla'nın gelecekte olacak olan olaylar hakkında bilgi vermesi ve Anlatıcı'yı belli bir ücret karşılığında istediği yaş aralığına fikseleyebilmesi onun hem fantastik özelliklere sahip olduğunu hem de gaipten haber verebilen kahramanlardan biri olduğunu göstermektedir.

Tablo 2.5: Fantastik tür özelliklerinin yoğun olarak yer aldığı romanlarda şahıs kadrosu

Romanlar	**Olumsuz ve Kötü**	**Hayali (Fantastik) ve İnsan Dışı**	**Doğa Unsurları**	**Eşya Figürleri**	**Ünlü ve Gerçek Hayattan**	**Mitolojik Karakterli Gaipten Haber Verenler**
Pasifik Günleri	Eski Tutuklu, (Yargıç Manuel İstephan) Kazuo Ono, General Jimenez, Morfinman Çinli, Bayan Çang	Papağan		Fotoğraf, Herzog'u kamerası, Buda heykeli	La Argentina, Werner Herzog, Hiro Hito, Kazuo Ono	
Arzu Sapağında İnecek Var	Sabriye	B-273X Marka Robot, Kaplan, Mernuş, Yeşil Renkteki Adam			Marie Antoniette, Semra Özal, Ernesto Che Guevara, Joseph Foeché, Maximilien Robespierre, Georges Danton, Wolfgang Mozart	**Cinci Celal, Cinci Talip, Medyum Samiye**
				Japon Noh Tiyatrosu'ndaki Maske,	Kraliçe Elizabeth, Tayyareci	**Medyum İsmet**

Yıldızlar Mektup Yazar				Tepsideki Kadın Resmi, Soğuk Savaş Ustası, İsa Heykeli	Nuri Bey, Sigmund Freud, Arşidük Rudolf von Hapsburg, Maria Vetsera, Muazzez Ersoy, Rosita Serrano	
Âşık Papağan Barı		Papağan, Karacin, Tahitili Kızlar, Kaptanın Kızı, Devanası, Dudak, Mustafa Bütün				Melek Hasan, **Cinci Kebir**
İmparator Çay Bahçesi		Celal Dülger, Hayal Kadınlar, Afrika menekşeleri, Sabriye, General, Emir Eri, Madam Kelebek, Roman, Ankara,	Gece, Gece yeli, Bulut, Venüs, Ay	Rulet makinası		Cennet Bekçisi İrfan

		Anlatıcı'nın Annesi				
Örümceğin Kitabı	Hüsamettin, Esmer Kadın			Kukla Kadın, Tablodaki Çıplak Kadın, Erkek Biblosu, Vesikalık Fotoğraf		**Falcı Fatma Bacı**
Aşkı Giyinen Adam	Nurettin, Kazım Efendi	Kaniye ve Hasbiye Anne, Kazıme, Pişmiş kelleler		Oyun kartları (kupa kraliçesi)	Eddie Fisher, Debbie Reynolds, Max Jacobson, Elizabeth Taylor, Ann Margret, Marilyn Monroe	**Dürnev Abla**
Beyoğlu'nda Gezersin		Şeyh Küçük Hüseyin Efendi,			Tayyareci Fethi Bey, Sebilci Hafız Hüseyin Efendi	**Falcı Süleyman**
Halfeti'nin Siyah Gülü		Rüya Kadın		Tablodaki Paşa	Luis Bunuel, Silvia Pinal Kral Darius	
Sinek Valesi Nizamettin		Gabor, Mebrure, Enis ile Erkan, Anlatıcı'nın Ölüsü			Cristiano Ronaldo, Neymar, Rihanna, Gigi Hadid, Bar Rafaeli	**Meziyet**

Toparlamak gerekirse fantastik unsurların yoğun olduğu bu bölümdeki romanlarda hayali (fantastik) ve insan dışı kahramanlarla ünlü ve gerçek hayatta yer almış kahramanlar kurgu içinde daha fazla yer verilen roman kişileridir. Romanlarda konuların oluşturduğu vakaları yaşayan ve sürekli olarak aksiyonun içinde olan kahramanlar vardır. Fantastik tür özellikleriyle şekillenmiş olan bu bölümdeki romanlarda kahramanlar eserlerin türü ile içerik özelliklerinden dolayı fantastik tarzın etkisiyle oluşturulmuştur. Böylelikle hayali ve insan dışı varlıklar romanların genelinde vakalarda baş aktör konumundadır. Tablo içinde gaipten haber veren kahramanlar mitolojik karakterli kahramanlarla bir arada verildiği için sütun içerisinde koyu bir renkle gösterilmişlerdir. Ayrıca bu bölümde diğer bölümlerde yer alan kahramanlardan farklı olarak doğa unsurlarından oluşan kahramanlar da bulunmaktadır.

2.3.4. Mekân

Mekân, bir yazar için kurguladığı romanda olaylarını konumlandırdığı yerin adıdır. Bu konumlama roman kişilerinin ruhsal özellikleri, yaşayışı, coğrafyası ve olayların oluşuna göre çeşitlenerek yazar tarafından eserlerde kullanılmaktadır. Nazlı Eray'ın romanlarında da mekân faktörü önemlidir. Ancak Eray'ın romanlarında yer alan mekânlar, genel itibariyle roman kişilerinde bıraktığı anısal özelliklerle duygusal bir bağın kurulduğu yerler olarak göze çarpar. Bu bölümde incelenecek olan on romanda ise mekânlar, hem duygusal yönü olan (olumlu ve olumsuz) hem de tarihsel süreçteki konumuyla bilinen mekânlardır. Nazlı Eray, söz konusu romanlarında yaşanan olaylar sonucunda ya da mekânın kendi özelinden kaynaklanan nedenlerle meydana gelmiş olan soyut (fantastik) mekânlara da yer vermiştir.

2.3.4.1. Somut Mekânlar

Beş duyu organıyla algılanabilen mekânlar somut mekânlar olarak nitelendirilmektedir. Bu bölümde yer alan on romanda somut mekânlara roman kurgusu içinde yer verilmiştir. Romanlarda yer alan somut mekânları, açık ve geniş mekânlar ile açık dar ve kapalı mekânlar olmak üzere iki gruba ayırarak inceleyeceğiz.

- **Açık ve Geniş Mekânlar:**

Pasifik Günleri adlı romanda yer alan açık ve geniş mekânlar; Honolulu, Manila, Ankara, Malezya, Japonya, Singapur ve Tokyo'dur. Bu mekânlar Anlatıcı'nın gezip gördüğü yerleri anlatırken değinmesi ya da olayların geçtiği aksiyon ortamının sağlandığı mekânlar olarak roman kurgusu içinde yer alır. Örneğin romanda robot olan anlatıcı kişisi Ankara'nın sokaklarında dolaşır ve bir robot gözüyle Ankara'nın sokaklarının o yıllarda (1977-1978) güvenli olmayan tekinsiz bir yer olduğu anlatılır. Anlatıcı, bir robot olarak büyülü bir fantastik dünyanın özelliğini gösterirken Ankara meydana gelen olayların yaşandığı gerçekçi bir mekânı simgeler. Bu durum Eray'ın romanlarındaki önemli bir özellik olan büyülü bir gerçekçi dünyanın yansımasıdır.

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda yer alan New York, (Manhattan) LasVegas, Ankara ve Ay kurgu içindeki açık ve geniş mekânları oluşturmaktadır. New York (Manhattan), Ankara ve Ay romandaki aksiyon ortamın sağlandığı mekânlardır. 1989 yılının Ankara'sı, roman kişilerinden biri olan Nazlı, Marie Antoniette, devrimci arkadaşı Mehmet ve Fransız Devrimi'nde simgeleşmiş olan insanlarla beraber fantastik özelliklere sahip olayların yaşandığı yer özelliğindedir. New York (Manhattan) uzam ve zaman boyutunda değişimlerin yaşandığı bir mekân özelliğindedir. 1989'lu yılların Ankara'sından 2020'li yılların New York'una uzamda ve zamanda yapılan yolculuklarla gidilir. Nazlı, Mozart'ın kendisini öpmesi sonucunda düştüğü Fransız Devrimi'nin zindanlarından devrimci arkadaşı Mehmet'in kendisini öpmesiyle kurtulur ve kendini 2020 yılının New York'unda bulur. Nazlı, New York'ta bilimkurgusal özelliklerde gösteren 2020 yılına özgü olarak nitelendirilebilecek teknolojik şeylerle karşılaşır. Nazlı, burada 1989'lu yıllardan tanıdığı insanlar başka mesleklerde karşısına çıkar. Örneğin, kraliçe olan Marie Antoniette'yi 2020'li yılların New York'un barda çalışan Marry adında biri olarak tanır. Nazlı, New York'ta kaplan olan arkadaşı Mehmet ile de karşılaşır. Kaplan olan Mehmet ile yaşadığı erotizm yüklü olayların bir bölümü New York şehrinde gerçekleşir. Ayrıca, Alain Delon model B-273X marka robotla da birtakım olayları bu mekânda yaşar. Nazlı, devrimci olan arkadaşının kendisine âşık olduğunu öğrenir ve bunun sonucunda birtakım fantastik özellikteki olayların yanı sıra

gerçekleşmesi mümkün olan olaylar da yaşar. Nazlı, kendini bir anda havada kulaç atarken bulur. Garip bir giysinin içinde olduğunu fark eden Nazlı, gözlerinin etrafını çevrelen, camdan bir kavanoza benzeyen bir şeyin varlığını hisseder. Nazlı, kendisine âşık olan Mehmet'in de yanında olduğunu ve üzerlerinde taşıdıkları bu kıyafetin astronot kıyafeti olduğunu fark eder. Nazlı ve Mehmet, Ay'ın yüzeyinde yürümeye başlar. Ay'da dünyadaki gibi bir stresin olmadığını anlarlar ve Nazlı, Mehmet'i öperek uzam boyutunda yaşanan değişimle kendini başka bir mekânın içinde bulur. Romanda yer alan Las Vegas, anıların tesiriyle hatırlanmış olan mekânlardan biridir. Nazlı, Alain Delon model B-273X marka robotla konuşurken Las Vegas anılarından bahseder. Şehrin yapaylığı ile sırf eğlence için var oluşunun kendisini etkilediğini söyler.

Yıldızlar Mektup Yazar adlı romanda yer alan Lowa City, Berlin, Viyana, Ankara, İstanbul, Sinop ve Bodrum kurgu içindeki açık ve geniş mekânları oluşturmaktadır. İstanbul, Viyana ve Bodrum romandaki aksiyon ortamının sağlandığı mekânlardır. Roman kişilerinden biri olan Nazlı İstanbul'da Kraliçe Elizabeth ve Tayyareci Nuri Bey ile buluştuğu geniş mekân özelliğindedir. Viyana şehrinde Nazlı'nın yaşamış olduğu olaylar fantastik türün özelliklerini yansıtmaktadır. Nazlı, Viyana şehrine gittiğinde rüyasında geçmişte oradaki evinde hastalarını muayene eden Sigmund Freud'un evine gider. Nazlı, Sigmund Freud ile yalnızlığı üzerine konuşur. Viyana şehri romanın ilk başlarında anıların tesiriyle yer verilen bir mekân özelliğindeyken daha sonra yaşanan vaka parçalarında uzam ve zaman boyutundaki değişimlerle aksiyonun sağlandığı bir mekân özelliğine bürünür. Bodrum hem anıların yaşandığı hem de romandaki aksiyon ortamın sağlandığı bir mekândır. Nazlı, Bodrum'a doğru yolculuk yaparken üzerinde Kraliçe Elizabeth'in olduğu çakmağıyla sigarasını yaktığında yanında Kraliçe Elizabeth'in kendisi belirir ve Nazlı, onunla Bodrum'a doğru giderken suikast sonucunda nasıl öldürülmüş olduğu üzerine konuşurlar. *Yıldızlar Mektup Yazar* adlı romanda yer alan Lowa City, Berlin, Sinop ve Ankara adlı şehirler ise anıların tesiriyle kurgu içinde yer verilmiş olan mekânlardır.

Âşık Papağan Barı adlı romanda yer alan New York, Las Vegas, İstanbul, Ankara ve Bursa kurgu içindeki açık ve geniş mekânları oluşturmaktadır. Las Vegas ile Ankara

romanda yer alan vaka parçalarındaki aksiyon ortamının sağlandığı yerlerdir. Anlatıcı, ruhuyla beraber kalbine Opel Vectra marka aracı ile saplanan sevdiği adamı, kalbindeki aracın içinden çıkararak Melek Hasan'la birlikte Las Vegas'a giderler. Las Vegas'ın değişik yerlerinde yer alan oyun salonlarında birtakım olaylar yaşarlar. Anlatıcı, en son 1980 yılında gittiği Las Vegas'ta tanımış olduğu zengin koca avındaki Vicky'yi tekrar aynı şekilde görür ve beraber kaldıkları otel odasının da hiç değişmemiş olduğunu fark eder. Ankara ise Anlatıcı'nın kendi ruhuyla beraber kalbindeki arabada sıkışmış olan sevdiği adamın ruhunu da alarak Ankara semalarında yolculuk yaptığı yer özelliğindedir ve bu yolculuk sırasına Eden adlı kadın parfümü kokusuyla dolu olan soyut bir mekân özelliğindeki göle giderek gölün içine girerler. Romanda yer alan diğer New York, İstanbul ve Bursa şehirleri ise anıların tesiriyle kurgu içinde yer verilen mekânlardır. Anlatıcı, kalbindeki Opel Vectra marka arabayla yerde yatarken alnındaki terler bir havlu yardımıyla silinir. Anlatıcı havluyu görünce havluyu aldığı yer olan Bursa şehrini ve oradaki anılarını hatırlar. New York şehri ise Anlatıcı'nın amcası olan Mustafa'nın New York'a gittiğinde yolculuk sırasında yaşadıklarına yer verilirken değinilen bir mekân özelliğindedir.

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda yer alan Ankara, Bartın, Bodrum ve İzmir kurgu içindeki açık ve geniş mekânları oluşturmaktadır. Ankara, Bartın ve İzmir kurgudaki aksiyonun sağlandığı mekânlardır. Ankara, şehri romandaki vaka parçalarını oluşturan ve bu vakaların baş aktörleri olan Gül Abla, Celal Dülger, Adviye Hanım ve cennet bekçisi İrfan ekseninde şekillenen birtakım olayların yaşandığı açık ve geniş bir mekân özelliğindedir. Bartın şehri, soyut bir mekân özelliğindeki Taşhan adlı yerin özelinde yaşanan vaka parçalarının meydana geldiği açık ve geniş mekânı simgelemektedir. İzmir ise Anlatıcı'nın gece ile yirmi dört saatliğine yer değiştirmesi sonucunda gecenin sevgilisi olan Venüs ile birlikte gökyüzünde yolculuk yaparak gittikleri bir mekândır. Romanda yer alan Bodrum şehri kurgu içinde anıların tesiriyle yer verilmiş olan açık ve geniş mekânlardan biridir.

Örümceğin Kitabı isimli romanda yer alan Ankara, New York, Bodrum, İzmir ve Bursa kurgu içindeki açık ve geniş mekânları oluşturmaktadır. Roman Ankara'da bir gece

vaktinde Anlatıcı'nın arkadaşının evinde tamamladığı tabloyla evine döndüğünde gelişen olaylar sonucunda başlar. Kurgu içinde yer alan New York şehri hem anıların tesiriyle yer verilen hem de romandaki vaka parçalarının bir bölümünün yaşandığı bir mekân özelliğindedir. Anlatıcı, soyut bir mekân özelliği gösteren Ömür Uzatma Kıraathanesi adlı mekânda anılarını anlatarak ömrünü uzatmaktadır. Anlatıcı, ömrünü uzatabilmek için New York'a gittiğinde yaşadığı anıları kıraathanede oturan diğer kişilere anlatır. Romanın ilerleyen bölümlerinde Anlatıcı'nın New York'un çeşitli yerlerinde bulunan kapalı mekânlarda yaşadıklarıysa kurgu içindeki aksiyon ortamının sağlanmasına yardımcı olmuş olan mekânlardır. Bu kapalı mekânlar özelinde yaşananların açık ve geniş mekânı New York'tur. İzmir şehri roman kişilerinden biri olan Nejat'ın Ömür Uzatma Kıraathanesi'nde anılarını anlatarak ömrünü uzattığı bir yer özelliğindedir. Ayrıca İzmir şehri Anlatıcı'nın kurgu içinde meydana gelen fantastik olayları yaşadığı bir yer özelliğine de bürünür. Ancak Anlatıcı'nın İzmir sandığı yerin aslında bir kadının iç dünyasının yansıması olduğunu öğrendiğinde romandaki başka vaka parçalarının şekillenmesi sağlanır. Romanda yer alan Bodrum ise anıların tesiriyle hatırlanan açık ve geniş bir mekândır.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda yer alan İstanbul, Ankara, Paris ve Denizli kurgu içindeki açık ve geniş mekânları oluşturmaktadır. Romanda Ankara ve Denizli aksiyonun sağlandığı mekânları oluşturur. Ankara şehri roman kurgusunda yer alan vaka parçalarının büyük bir çoğunluğunun yaşandığı mekân özelliğindedir. Bu mekânda fantastik türün özellikleriyle şekillenen, ünlü ve gerçek hayattan insanların yer aldığı olaylar meydana gelmektedir. Denizli ise Kazım Efendi'nin kapalı bir mekân özelliği gösteren Batan Güneş Birahanesi'ndeki tuvalette kendisinin içinden çıkan Kazıme adlı kadınla yaşadıklarının başlangıç evresini oluşturan yerin adıdır. Kurgu içinde yer alan Paris ve İstanbul ise anıların tesiriyle hatırlanan mekânlardır.

Beyoğlu'nda Gezersin adlı romanda yer alan Ankara, İstanbul ve Fethiye kurgu içindeki açık ve geniş mekânları oluşturmaktadır. Romanda Ankara şehri Anlatıcı'nın Bozacı Naki ile Madam Tamara'nın anılarını yazdığı defter hakkında konuştuğu açık ve geniş bir mekân özelliğindedir. Bir başka açık mekân olan İstanbul kurgu içinde farklı zaman

dilimlerinin bir arada yaşandığı mekân niteliğindedir. Bu açık ve geniş mekânda Anlatıcı, babasına ait olduğunu hissettiği bir zamanın içinde dolaşır ve bu zamanın içinde birtakım insanlarla tanışırken 1958 yılından bir cinayete kurban giden Madam Tamara'yı Markiz Pastanesi'nde görme şansını da yakalar. Romanda yer alan Fethiye ise mistik olayların yaşandığı yerin adıdır. Anlatıcı, Fethiye'de Küçük Hüseyin Efendi ve Sebilce Hafız Hüseyin Efendi ile Tayyareci Fethi Bey'in büstünün bulunduğu parka gider. Orada Sebilci Hafız Hüseyin Efendi'nin söylediği ağıt şeklindeki şarkı Anlatıcı'yı etkiler. Küçük Hüseyin Efendi ise şeyh olduğunu kanıtlamak için bir keramet göstererek Tayyareci Fethi Bey'in kendi büstünün arkasından çıkmasını sağlar. Romanda yer alan bu üç açık ve geniş mekân aksiyon ortamının sağlandığı mekânlardır.

Halfeti'nin Siyah Gülü adlı romanda yer alan Mardin, Ankara ve İzmir kurgu içindeki açık ve geniş mekânları oluşturmaktadır. Mardin şehri kurgu içindeki vaka parçalarının büyük bir bölümünün yaşandığını mekân özelliğindedir. Bu mekânda Anlatıcı, ünlü ve gerçek hayattan kahramanlarla (Luis Bunuel, Silvia Pinal, Kral Darius) aksiyon ortamını oluşturur. Ankara, Anlatıcı'nın arkadaşı olan Elfe'nin yaşadığı şehirdir. Bu şehirde Elfe'nin oturduğu apartman dairesinin üst katında bulunan yaşlı doktorun Anlatıcı'ya yazmış olduğu cinsel içerikli mektup sonucunda olaylar başlar. Kurgu içinde yer alan İzmir ise zaman kayması sonucunda Anlatıcı'nın 1940'lı yılların İzmir'ine giderek kendisine cinsel içerikli mektup yazan yaşlı doktorun 27'li yaşlardaki halini gördüğü yerdir. İzmir, zaman kaymalarının yaşandığı ve fantastik türün özelliklerinin görüldüğü bir mekân özelliğindedir.

Sinek Valesi Nizamettin adlı romanda yer alan Kahire, İstanbul, Roma, Slovenya, Venedik, Berlin, Çin, Prag, Petersburg, Paris ve Viyana kurgu içindeki açık ve geniş mekânlardır. Roman Anlatıcı'nın kendini Kahire'de ünlü bir piyanistin, cinlerin dinlediği bir ortamda piyano çalmasıyla başlar. Fantastik vaka parçalarının yaşandığı Kahire şehrinde Anlatıcı, kendi ölüsüyle konuşur. Arkadaşları olan Enis ve Cem'in kulağına gelen sesleriyle onların hale Kahire'de olduğunu öğrenir. Kahire romandaki gerilim atmosferini yaşatan mekânlardan biridir. Kurgu içinde yer alan İstanbul, romandaki vaka parçalarının büyük bir bölümünün yaşandığı açık ve geniş bir mekân

özelliğindedir. Bu mekân, Yaşım Kaç adlı programın düzenlendiği, ünlü ve gerçek hayattan insanların yer aldığı, (Ronaldo, Neymar, Rihanna, Gigi Hadid) Anlatıcı'nın Nalan ismindeki arkadaşı ile onun başka bir şekli olan Mebrure ile konuştuğu ve Vale Nizamettin'in yaşadığı olayların yer aldığı açık ve geniş bir mekândır. Roma ise Cristiano Ronaldo ile 19 yaşına fikslenmiş şekilde duran Anlatıcı'nın beraber yemek yediği şehrin adıdır. Slovenya, Venedik, Berlin, Çin, Prag, Petersburg, Paris ve Viyana gibi şehirler Anlatıcı'nın Nalan isimli arkadaşıyla önceki zamanlardan gezip gördüğü yerlerdir. Bu yerleri Nalan'ın başka bir şekli olan Mebrure, Anlatıcı'ya hatırlatarak onun anıları tazeler. Romanda yer alan bu anıların tesiri altındaki şehirler arka fonda verilen ve aksiyon ortamının olmadığı mekân özelliğindedir.

- **Açık Dar ve Kapalı Mekânlar:**

Pasifik Günleri romanında yer alan açık dar ve kapalı mekânlar; Şair Nedim Sokağı, Tunalı Hilmi Caddesi, Çankaya, Av köşkü, Kazuko'nun Evi ve Mahkeme Salonu'dur. Bu mekânlar roman içinde gelişen olayların yaşandığı ve aksiyon ortamının sağlandığı mekânlardır. Şair Nedim Sokağı, Tunalı Hilmi Caddesi ve Çankaya, Anlatıcı'nın bir robot olarak dolaştığı yerlerin adıdır. Av köşkü adlı mekân Rozita, Bay Adolfo ve General Jimenez üçgeninde yaşanan olayların gerçekleştiği kapalı bir mekân özelliğindedir. Kazuko'nun evi, Anlatıcı'nın arkadaşı olan Kazuko'nun Tokyo'da bulunan evidir. Anlatıcı, yakın arkadaşı olan Kazuko'nun yanına gider ve orada Rasputin'e benzeyen sihirbazında kurguya dâhil olmasıyla yeni vaka parçaları şekillenmeye başlar. Mahkeme salonu ise romandaki olumsuz ve kötü karakter özelliğindeki kişilerin yargılandığı yerin adıdır.

> "*Bu av köşkü ufak bir korunun içinde zevkle döşenmiş General Jimenez'in genellikle hafta sonlarını geçirdiği bir yerdi. Büyük bir salon köşede bir şömine, iki üç kadife koltuk, şöminenin karşısında ipek örtülü bir divan. Şöminenin üstünde beşer kollu gümüş şamdanlar, bir yer lambası. Geride bir mutfak ve banyo. İşte böyle basit ama çok güzel bir yerdi burası.*" (s.77)

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda yer alan Nazlı'nın evi, Hıfzı'nın villası, Fransız Devrim'indeki zindan, Hotel Chelsea ve Cinci Hoca'nın gecekondusu kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânları oluşturmaktadır. Romanda yer alan Nazlı'nın Evi, fantastik olayların yaşandığı, tarihsel süreçte var olan ünlü ve gerçek hayattan insanların yer aldığı ve uzam değişimlerinin yaşandığı bir kapalı mekân özelliğindedir. Bu mekânda Anlatıcı, Fransız Kraliçe Marie Antoniette ile Semra Özal'ı röportaj için ağırlar. Ayrıca bu evde Fransız Devrimi'nin önemli insanları da yer alarak kurgudaki farklı olayların yaşanmasına zemin hazırlamışlardır. Hıfzı'nın villası romanda uzam değişimlerinin başlangıcının yaşandığı ilk mekândır. Bu mekân Nazlı'nın yakın arkadaşı olan Hıfzı'nın evidir. Hıfzı, Nazlı ve arkadaşlarını evine davet eder. Nazlı, arkadaşlarıyla eve gittiğinde çalan piyanodan çok etkilenir. Piyanoyu çalan gencin ünlü bestekâr Mozart olduğunu gördüğünde çok şaşırır ve onunla konuşmaya başlar. Nazlı, evin bahçesine Mozart'la çıktığında onunla bir yakınlaşma yaşar ve Mozart'ın kendisini öpmesi sonucunda uzam ve zaman boyutunda yaşanan değişimlerle kendini arkadaşlarıyla birlikte Hıfzı'nın villasından Fransız Devrim'inin yaşandığı yıllardaki bir zindanın içinde bulur. Nazlı o zindanda devrimci arkadaşı olan Mehmet'le öpüşerek uzamda ve zamanda yaşanan değişimlerle kendini 2020 yılının New York'unda bulur ve New York'ta kapalı bir mekân özelliği gösteren Hotel Chelsea'de kalır. Roman kişilerinden biri olan Nazlı, yine bir öpüşme sonucunda kendini arkadaşlarıyla beraber Cinci Hoca'nın gecekondusunun önünde bulur. Nazlı, arkadaşlarıyla gecekondudan içeri gider ve gecekondu büyülerin çözüldüğü, cinlerle iletişimin kurulduğu ve para karşılığında muskaların yazıldığı, batıl inanışlarla dolu kapalı bir mekân özelliğindedir.

Yıldızlar Mektup Yazar adlı romanda yer alan Teşvikiye'deki ev, Bodrum'daki ev, Bodrum'daki Antik Tiyatro, Haydar Paşa Lisesi, Stefansdone Katedrali, Pension Resident, Lowa City ve Mayerling Av Köşkü kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânları oluşturmaktadır. Roman kişilerinden biri olan Nazlı, Teşvikiye'de bulunan bir evde oturmaktadır. Nazlı'nın fantastik özelliklerin yaşandığı Teşvikiye'deki evi, ünlü ve gerçek hayatta var olmuş olan insanlar ile (Kraliçe Elizabeth, Tayyareci Nuri Bey) eşya figürlerinden oluşan varlıkların yer aldığı (Maske, Tepsideki Kadın Resmi) bir mekân özelliğine sahiptir. Bodrum'daki ev, Nazlı'nın başka bir evidir. Nazlı bu eve, tarihsel

süreçte var olmuş olan Arşidük Rudolf ile gitmiştir. Nazlı, açık dar bir mekân özelliği gösteren Bodrum'daki Antik Tiyatro'ya Arşidük Rudolf ile gider. Bir tiyatro müzesini gezerken eşiyle gördüğü maket aktörü, Hamlet rolüyle antik tiyatronun sahnesinde gördüğünde şaşırır. Bu mekân fantastik olayların yaşandığı açık dar bir mekân özelliğine sahiptir. Haydar Paşa Lisesi ise Arşidük Rudolf'la yapılan Talk Show'un düzenlendiği bir mekândır. Stefansdone Katedrali, Nazlı'nın striptiz Milanie ile Viyana sokaklarında dolaşırken girdikleri ve çarmığa gerilmiş olan İsa heykelini yere indirip onunla konuştukları kapalı mekânın adıdır. Mayerling Av Köşkü zamanda ve uzamda yapılan yolculuklar sonucunda ulaşılmış olan ve tarihsel süreçte Arşidük Rudolf'un intihar ettiği mekân özelliğindeki bir yerdir. Bu köşk, Nazlı ile Tayyareci Nuri Bey'in F16 savaş uçağıyla zamanda ve uzamda yaptıkları yolculuk sonucunda 1898'li yıllara giderek Arşidük Rudolf'un intihar etmesine engel olmaya çalıştıkları mekânın adıdır. Lowa City ile Pesion Resident adlı açık dar ve kapalı mekânlar ise anıların tesiriyle hatırlanmış olan mekânlardır.

Âşık Papağan Barı adlı romanda yer alan Sheraton Oteli, Stardust Oteli, Yıldız Tozu Otel'indeki Casino, Pessinus Antik Kenti ve Beyoğlu kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânları oluşturmaktadır. Romanda Anlatıcı, bir uzam değişimiyle kendini Sheraton Oteli'nde bulur. Sheraton Oteli'ne kurgu içinde hem geriye dönüşlerle hem de hâlihazırdaki zaman diliminin içinde yer verilir. Anlatıcı, önceki zamanlarda kalbine Opel Vectra marka arabasıyla saplanan sevdiği adam ile gittiği ve aralarında cinsel bir çekiminin yaşandığı bir mekân özelliğindeyken daha sonraları hâlihazırdaki bir zaman diliminin içinde Cinci Kebir ile gittiği kapalı bir mekân özelliğindedir. Stardust Oteli, Anlatıcı'nın fantastik olaylar yaşadığı bir mekândır. Anlatıcı, Las Vegas'ta bulunan "welcome to Las Vegas" tabelasına kafasını çarptıktan sonra gözlerini açtığında kendini bu mekânın içinde bulur. Stardust Oteli, Anlatıcı'nın 1980 yılında Las Vegas'a gittiğinde kaldığı oteldir. 1980 yılında bu otelde kalırken oda arkadaşı olan Vicky ile tanışmış ve seneler sonra yine bu oteldeki odasında hiç değişmemiş görüntüsüyle Vicky'le karşılaşmıştır. Kurgu içinde Vicky'nin ise Anlatıcı'yla seneler sonra karşılaşmasına rağmen bir araya geldiklerinde birkaç dakikalığına ayrılmışlar gibi bir izlenim bırakarak konuşması, Stardust Oteli'ndeki yaşananların fantastik özelliklere

sahip olduğunu göstermektedir. Yıldız Tozu Oteli'ndeki Casino, kumar oyunlarının oynandığı yerdir. Bir kara mizah ögesi olarak Melek Hasan'ın kumar oynadığı yer özelliğine de sahip olan kapalı bir mekândır. Romanda Anlatıcı'nın kalbine arabasıyla saplanan sevdiği adamın, çocukluğunu, gençliğini ve yaşlılık dönemindeki adamın çocuğuyla olan yaşadıklarını gördüğü bir ekran görüntüsü vardır. Bu ekran görüntüsünün içinde Anlatıcı, Pessinus Antik Kenti'nde sevdiği adam ile onun kızını görür. Bu antik kentte yaşanan olaylar ve oradaki taşların üzerinde bulunan şekiller fantastik olayların yaşanmasını sağlar. Beyoğlu ise geriye dönüşlerle Anlatıcı'nın sevdiği adamla gittiği yerlerden biri olarak duygusal bağ kurduğu açık dar mekân özelliği göstermektedir.

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda yer alan Arzum Apartmanı, Gül Abla'nın evi, Hayat Apartmanı, Casino Venüs, Serender Pastanesi ve Gece Barı kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânları oluşturmaktadır. Romanda Anlatıcı, nereye gittiğini ve nerede olduğunu bilmeden koşar adım yürümektedir. Karşısına arzum adından bir apartman çıkar. Anlatıcı, kapıdan içeriye girdiğinde Mesut Dülger isimli kişinin ziline basar ve onun bulunduğu kata çıkar. Anlatıcı, eve girdiğinde Gül Abla'dan konuşmaya başlar ve onun ölmüş olduğu haberini nasıl öğrendiğini anlatır. Gül Abla'nın evi ise geçmişte yaşanmış olayların anlatıldığı mekânın adıdır. Bu mekânda Anlatıcı, Gül Abla ve onun afrikamenekşeleriyle konuşur. Romanda Anlatıcı, Gül Abla ile birlikte Adviye Hanım'ın evine gider. Adviye Hanım uzun yıllar önce kendisini seven Celal Dülger isimli genç bir çocuğun intihar etmesi yüzünden kendisini suçlayan biridir. Anlatıcı ve Gül Abla bu eve giderek Adviye Hanım ile konuşur. Daha sonra fantastik özelliklerde gösteren Celal Dülger hayata yeniden döndüğünde Adviye'nin oturmuş olduğu Hayat Apartmanı'na gider. Casino Venüs, Anlatıcı'nın oyun oynamak için gittiği salonun adıdır. Anlatıcı, orada metalik bir kadın sesine sahip olan oyun makinesiyle konuşur. Serender Pastanesi, Anlatıcı ile Adviye'nin birbiriyle buluştuğu ve Adviye'nin evine gelen Celal Dülger ile yaşadıklarını anlattığı kapalı bir mekânın adıdır. Gece Barı, Anlatıcı'nın gece ile giderek kendi yazmış olduğu romanıyla tanıştığı mekânın adıdır. Anlatıcı, bu kapalı mekânda genç ve yakışıklı bir erkeğin görüntüsünde olan romanıyla tanışır ve onunla konuşur.

Romanda yer alan bu mekânların hepsi fantastik türün özellikleriyle kurgu içindeki vaka parçalarının büyük bir bölümünün yaşandığı yerlerdir.

Örümceğin Kitabı adlı romanda yer alan Anlatıcı'nın evi, Bilkent'teki Villa Lindy'nin Kahvesi, İzmir Devlet Hastanesi ve New York metrosu, kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânları oluşturmaktadır. Romanda Anlatıcı, arkadaşının evinde tamamlamış olduğu tablosuyla Kavaklıdere'deki evine gider. Anlatıcı eve girdiğinde girdiği evin kendi evi olmadığını farklı bir mekânın içinde olduğunu fark eder ve kurgu içinde kendi evinin yerine başka bir evin görüntüsünün içinde olmasının nedenlerini düşünür. Anlatıcı, kendi evine girerken başka bir mekânın görüntüsünü gördüğü ev ise Bilkent'te bulunan bir villadır. Anlatıcı, bu evde kendisine ait olmayan bir yaşamın içinde ve kendi inisiyatifi dışında gelişen birtakım fantastik olaylar yaşar ve bu evde yaşanan olaylar romandaki yeni vaka parçalarının şekillenmesini sağlar. Lindy'nin Kahvesi, New York'ta bulunan kapalı bir mekândır. Anlatıcı, bu mekânda fantastik özelliklerin görüldüğü olaylar yaşar. Anlatıcı, Marilyn Monroe'nin portresinin yanında küçük vesikalık bir fotoğrafın içinde Osman'ı görür ve vesikalık fotoğrafın içinde olan Osman, Anlatıcı'yla konuşarak Marilyn Monroe ile tanışma isteğini dile getirir. İzmir Devlet Hastanesi romanda ilk olarak anıların tesiriyle değinilmiş olan bir mekân özelliğindedir. Anlatıcı, hastanede hastalığı nedeniyle yatarken geceleri koridorlarda dolaşmaktadır. Bir gece vakti yine koridorlarda dolaşırken birtakım sesler duyar ve seslerin geldiği yöne doğru gittiğinde bakıcı ile hemşirenin cinsel ilişkiye girdiğini görür. Anlatıcı, bu anısını soyut bir mekân özelliği gösteren Ömür Uzatma Kıraathanesi'ndeki yaşlı adamlara anlatır. New York metrosu, Anlatıcı'nın anılarından bölümleri anlatırken değinmiş olduğu kapalı bir mekândır. Bu mekân, fantastik türün özelliklerinin görüldüğü dansçı bir adamla kukla kadının birbiriyle cinsel ilişkiye girdiği mekânın adıdır. Romanda yer alan bu kapalı mekânlar kurgu içindeki olayların bir bölümünün gerçekleştiği mekânlardır.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda yer alan Dürnev Abla'nın evi, (Sema Apartmanı) Anlatıcı'nın evi, Mihri Abla'nın evi, Papazın Bağı, Gönül ile Suzan'ın Evi, Batan Güneş Birahanesi ve Belligün Pastanesi kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânlardır.

Romanda Dürnev Abla'nın evi, ünlü ve gerçek hayattan insanların yer aldığı, fantastik olayların yaşandığı ve tarot kartlarıyla falların bakıldığı bir mekân özelliğindedir. Anlatıcı evinde bir sabah uyandığında salonundaki koltukta bir kadının oturduğunu fark eder. Anlatıcı, dikkatlice baktığında 1960'lı yılların modasına uygun kıyafetlerle salonunda oturan kadının, sinema artisti ve Eddie Fisher'ın eşi Debbie Reynolds olduğunu anlar. Romanda Anlatıcı'nın evi ünlü ve gerçek hayatta var olmuş olan insanların geldiği ve fantastik olayların yaşandığı bir mekân işlevindedir. Mihri Abla'nın evi ise uzun yıllar önce oradan taşınmış olan Anlatıcı'nın arkadaşının evidir. Anlatıcı, bu eve gittiğinde Mihri Abla'yı uzun yıllar önce oradan taşınmadan önceki haliyle gördüğünde şaşırır ve Anlatıcı oradayken Mihri Abla'nın evine uzun yıllar önce ölmüş olan Kaniye ve Hasbiye adında iki yaşlı kadın yüzleri bembeyaz bir halde gelirler. Mihri Abla'nın evi geçmişten gelen insanların bulunduğu bir mekân özelliğindedir. Papazın Bağı, Anlatıcı'nın bulunduğu zamandan kırk yıl önce, Evliya Çelebi İlkokulu'nda okurken sınıf arkadaşı olan Gülay'la karşılaştığı mekânın adıdır. Gönül ile Suzan'ın evi adlı mekân Anlatıcı'nın arkadaşlarının evidir. Anlatıcı, buraya Eddie Fisher'ın beyni olan ve onun anılarını bilen İdris adındaki kelleyi götürür. Anlatıcı, arkadaşlarının evine giderek İdris adındaki kelleden Eddie Fisher'ın hayatından bölümleri dinler. Batan Güneş Birahanesi, fantastik olayların yaşandığı bir mekândır. Kazım Efendi bu mekânda adı Kazıme olan kendisinin dişi kısmını içinden çıkarır ve bu fantastik olay, romandaki yeni vaka parçalarının oluşmasını sağlar. Anlatıcı, yakın arkadaşı olan Mihri Abla'yla Belligün Pastanesi'ne kahve içmeye gider. Kahve içerken fincanın içinden birtakım sesler duyarlar. Fincanın içine bakan Anlatıcı, Eddie Fisher'ın siyah bir smokinle şarkı söylediğini görür. Romanda yer alan Belligün Pastanesi fantastik olayların yaşandığı kapalı bir mekân özelliğindedir.

Beyoğlu'nda Gezersin adlı romanda yer alan Anlatıcı'nın evi, Bay Albert'in evi, Markiz Pastanesi, doktorun muayenehanesi, Fethiye'yi Tanıtma Vakfı, Tayyareci Fethi Bey Parkı, Piyer Loti Kahvesi, sahafçı dükkânı, İnci Pastanesi, Rumeli Han ve Numune Hastanesi kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânları oluşturmaktadır. Anlatıcı'nın evi, romanda Anlatıcı'nın Deli Saati ile Mazi Kalbimde Bir Yaradır adlı programları izlediği yerdir. Ayrıca Anlatıcı, evine gelen Bozacı Naki ile birlikte bir cinayete kurban gitmiş

olan Madam Tamara'nın hatıra defteri üzerine de konuşurlar. Bay Albert'in evi, kurguda Anlatıcı'nın babasına ait bir zaman diliminin içinde yaşadığını düşündüğü ve geçmiş bir zaman diliminin içinde yaşadığını hissettiği bir mekân özelliğindedir. Anlatıcı, bu kapalı mekân içinde çocukluğuna ait görüntülerin gözlerinin önüne geldiğini fark eder. Romanda Anlatıcı, Bay Albert ve onun kız kardeşi ile birlikte Markiz Pastanesi'ne gider. Anlatıcı, bu pastanede 1958 yılında ölmüş olan Madam Tamara'yı yanında bir erkekle görür. Anlatıcı, Markiz Pastanesi'nde geçmiş bir zamana ait bir görüntü görmesine şaşırır. Romanda Bay Albert'in evi ile Markiz Pastanesi zaman kaymalarının yaşandığı yerlerdir. Deli Saati adlı programa bağlanan Anlatıcı, programa konuk olarak katılan doktordan bir randevu alır ve onun muayenehanesine giderek seansa katılır. Anlatıcı, doktorun muayenehanesinde ünlü ve gerçek hayatta var olmuş olan Tayyareci Fethi Bey'le tanışır. Fethiye Tanıtma Vakfı, Fethiye'de bulunan ve Anlatıcı'nın Şehit Tayyareci Fethi Bey'in yaşamıyla alakalı bilgiler öğrendiği bir mekân işlevindedir. Tayyareci Fethi Bey Parkı, mistik bir atmosfere sahip olan ve kerametlerin meydana geldiği bir mekân özelliğine sahiptir. Piyer Loti Kahvesi Anlatıcı'nın Arif ile Nazmi adındaki iki arkadaşın konuşmalarına şahit olduğu mekânın adıdır. Sahafçı dükkânı, Anlatıcı'nın cinayete kurban giden Madam Tamara'nın ölümüyle alakalı bilgiler toplamak için gittiği kapalı bir mekândır. Anlatıcı, İnci Pastanesi'nde Madam Tamara'yla buluşur. Fantastik türün özelliklerinin görüldüğü bu buluşma sonrasında Anlatıcı, bir beden değişimiyle 48 saatliğine Madam Tamara olur ve romanda yaşanan bu durum yeni vakaların şekillenmesini sağlar. Beyoğlu'nda bulunan Rumeli Han'da Falcı Süleyman adlı birisine Anlatıcı, fal batırmaya gider ve bu fal baktırma sonucunda gelecekte olması muhtemel olan birtakım olaylar öğrenir. Numune Hastanesi, Anlatıcı'nın Mazi Kalbimde Bir Yaradır adlı programın sunucu olan Ulvi'nin bıçaklanması sonucunda onu ziyaret etmek için gittiği yerin adıdır. Romanda yer alan bu açık dar ve kapalı mekânlar, fantastik türün özellikleriyle şekillenen vaka parçalarının büyük bir bölümünün yaşandığı mekânlardır.

Halfeti'nin Siyah Gülü adlı romanda yer alan Zinciriye Otel, Elfe'nin evi, Hastane Odası ve Gece İnsanları'nın salonu kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânları oluşturmaktadır. Romanda Zinciriye Oteli Anlatıcı'nın Mardin'i gezeceği süre boyunca

kaldığı otelin adıdır. Bu otel kurgudaki vaka parçalarının bir bölümünün yaşandığı yerdir. Zinciriye Otel ünlü ve gerçek hayatta var olmuş olan insanların (Luis Bunuel, Silvia Pinal, Kral Darius) yer aldığı ve fantastik türün özellikleriyle şekillenen olayların yaşandığı mekân özelliğindedir. Anlatıcı, arkadaşı olan Elfe'nin evinde yaşlı bir doktordan cinsel içerikli bir mektup alır. Bu mektup sonucunda kurgu içinde fantastik özellikler gösteren yeni olaylar vuku bulmaya başlar. Hastane odası, Anlatıcı'nın zaman ve uzam boyutunda yolculuk yaparak gittiği İzmir'de bulunan bir hastanedir. Anlatıcı, bacağını incittiği için gittiği bu hastanede kendisine cinsel içerikli mektup yazan yaşlı doktorun 27'li yaşlarındaki genç haliyle karşılaşır. Romanda yaşanan bu zaman kayması sonucundaki fantastik olaylar İzmir'de bulunun hastane odasında gerçekleşmektedir. Gece İnsanları'nın salonu ise yaşlı doktor ile birkaç yaşlı insanın bir arada bulundukları, yaşlı olmanın zorluklarını anlattıkları ve hayatın içinde boşa gitmiş olan bazı anlarını geri getirmenin yollarını aradıkları kapalı bir mekân özelliğindedir.

Sinek Valesi Nizamettin adlı romanda yer alan Lipica'daki Otel, Yaşım Kaç programı, Sultanahmet Meydanı, Saint Simon Mağarası ve Merkez Efendi Türbesi kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânları oluşturmaktadır. Anlatıcı Slovenya'da bulunan Lipica adlı yere Nalan'la gittiğinde orada edinmiş olduğu izlenimleri geriye dönüş tekniğini kullanarak anlatır. Anlatıcı, bir sabah vakti kaldığı otel odasının içine Vilenica Mağarası'ndan gelen ve beyaz renkte ışık saçan bir peri görür. Perinin adının Gabor olduğunu öğrenen Anlatıcı, bu periyle konuşur. Bu yer, fantastik özellikteki olayların yaşandığı bir yer özelliğine sahiptir. Yaşım Kaç programının düzenlenmiş olduğu stüdyo ise kurgu içinde vakaların büyük çoğunluğun yaşandığı yer olma özelliğine sahiptir. Ünlü ve gerçek hayattan insanların yer aldığı bu programda sosyolojik göndermelerde bulunmaktadır. Sultanahmet Meydanı, Vale Nizamettin'in Yaşım Kaç adlı programdan tanımış olduğu Rihanna'ya İstanbul'u gezdirirken göstermiş olduğu açık dar mekânlardan biridir. Ayrıca bu mekân, Nizamettin'in valelik yaptığı mekândır. Saint Simon Mağarası, mistik ve fantastik özelliklerin yaşandığı Kahire'de bulunan bir mağaranın adıdır. Bu mağarada Anlatıcı, çalan piyanoyu dinlemeye gelen cinleri görmüş ve kendi ölüsüyle konuşmuştur. Merkez Efendi Türbesi, vale olan Nizamettin'in

öldükten sonra dirildiğinde başının üstündeki yanan nur ışığına bir çare bulmak için gittiği kutsal bir yer özelliğindedir.

2.3.4.2. Soyut (Fantastik) Mekânlar

Pasifik Günleri romanında yer alan soyut mekânlar; Zırhlı İnsanlar Kurumu ve Zırhlı İnsanlar, Taşlamış Kişiler ve Robot Derneği'dir. Romanda Anlatıcı, bir robot olarak Ankara'nın sokaklarında yürürken kendini tanıtır ve kendini tanıtırken Zırhlı İnsanlar Kurumu ve Zırhlı İnsanlar, Taşlamış Kişiler ve Robot Derneği'ne aidatını yatırıp üye olan bir robot olduğunu söyler. Ancak roman kurgusu içinde saymış olduğumuz bu mekânların bir işlevi yoktur. Robotun kendisini tanıtırken değindiği soyut (fantastik) mekânlardır.

> "*Yolun ortasından yürüdüm. Zırhlı İnsanlar Kurumu'nun bir üyesi, eski yapı bir robotum. Her ay, zırhlı insanları, robotları ve taşlaşmış kişileri koruma kurumuna üyelik aidatımı yatırıyorum; makbuzumu saklıyorum.*" (s.29)

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda yer alan Rüya Ekranları Ormanı, Siborg Onarım Merkezi ve Arzu Sapağı kurgu içindeki soyut (fantastik) mekânları oluşturmaktadır. Romanda Nazlı, Alain Delon model robotla Amerika'nın Manhattan şehrinin yakınlarında bulunan Rüya Ekranları Ormanı'na giderler. Rüya Ekranları Ormanı binlerce ekrandan oluşan bir yerdir. Bu yerde kişi, düşlerini görmek istediği insanın kodunu ya da onunla alakalı bilgileri girerek biraz para yatırması sonucunda ekrandan o insana ait tüm düşleri izleyebilmektedir. Roman kişilerinden biri olan Nazlı'da devrimci dostu Mehmet'in düşlerini merak etmektedir ve ormanın içindeki bir ekranın önüne oturarak gerekli bilgileri girdikten sonra ekranda Mehmet'in düşlerinden bölümlerin yansımaya başladığını görür. Nazlı, ekranda gördüğü bu düşler sonucunda şaşkına döner. Devrimci dostu Mehmet'in içinde ne fırtınaların koptuğunu, yalnızlıklarıyla boğuştuğunu ve kendisine âşık olduğunu öğrenir. *Arzu Sapağında İnecek Var* adlı romanda yer alan Rüya Ekranları Ormanı'nın bir insanın düşlerinin izlenebildiği bir mekân özelliğinde olması, bu yerin soyut (fantastik) bir mekân özelliğinde olduğunu göstermektedir. Romanda yer alan Siborg Onarım Merkezi

teknolojik özelliklerle beraber soyut bir mekân özelliğine sahiptir. Kurgu içinde Nazlı, B273-X marka Alain Delon model robotun kolunda bir arızanın meydana gelmesi üzerine onu robotlar için yapılmış olan bu merkeze götürür. Romanda zaman kayması sonucu 1989'lu yıllardan 2020 yılına giden Nazlı, bir robot için hastane şeklinde bir yerin yapılmış olmasına şaşırır. Romanda Siborg Onarım Merkezi geleceğin teknolojik özelliklerinin yansıması olan bir yer olması ve bir robotun tedavisi için gerekli tüm ekipmanların bulunması, oranın soyut bir mekân özelliğine sahip olduğunu göstermektedir. *Arzu Sapağında İnecek Var* adlı romanda yer alan Arzu Sapağı kurgu içinde soyut (fantastik) mekânlardan biridir. Nazlı, yaşadığı olağandışı olayların sonucunda kendini evinde bulur. Evinde otururken bir yerlerden B273-X marka Alain Delon model robotun sesini duyar. Nazlı, robota nerede olduğu sorduğunda robot, Arzu Sapağı'ndayım diyerek cevap verir. Nazlı isim olarak ilgisini çeken bu yerin nerede olduğuna yönelik tekrar bir soru yönelttiğinde robot, evinin salonundan çıkıp dar koridorda yürüdükten sonra sola doğru saptığında Arzu Sapağı'nı göreceğini belirtir. Nazlı, robotun dediğini yapar ve koridordan geçip sola saptığında karşısında ütülerini yaptığı odanın kapısının olduğunu fark eder. Ütü odasının kapısını açtığında ise karşısında yıldız dolu bir gökyüzü, sonsuz genişlikte bir yol ve etrafı ağaçlarla çevrili bir yer görür. Nazlı, bu yere doğru yürüdüğünde arkadaşlarının hepsinin olağanüstü güzellikteki bu yerde olduğunu fark eder. Romanda Arzu Sapağı'na Nazlı'nın evinin ütü odasından gidilmesi, orada arkadaşlarının hepsini görmesi ve oranın olağanüstü bir güzelliği sahip olması, bu yerin soyut (fantastik) özelliklere sahip bir mekân işlevinde olduğunu gösterir.

> "*Kalemimi bıraktım. Usulca salondan çıkıp karanlık koridora girdim. Yüreğim delicesine çarpıyor. Arzu Sapağı…*
>
> *Koridorda sola saptım. Yavaşça ütü odasının kapısını açtım. Gözlerime inanamadım bir an. Sonsuz, geniş bir yol kavşağındaydım. İki yan ağaçlık. Gökyüzü yıldız doluydu. Ay batmak üzereydi, anlamıştım…*" (s.162)

Yıldızlar Mektup Yazar adlı romanda yer alan Yalnızlıklar Ormanı ve Sigmund Freud'un evi kurgu içinde soyut (fantastik) mekânları oluşturmaktadır.

Romanda Nazlı, arabasıyla yolculuk yaparken yolunu kaybettiği izlenimine kapılar. Arabasından nerede olduğunu anlamak için dışarıya bakarken Yalnızlıklar Ormanı Tek Yön yazan bir tabela görür. Nazlı, tabelanın işaret ettiği yöne doğru yürümeye başlar. Ormanın içine doğru yürüdüğünde geçmişte kocası ile gittiği bir müzede gördüğü maket adamı karşısında görür. Maket adam burada bir Soğuk Savaş ustası olduğunu söyler. Soğuk Savaş Ustası, Yalnızlıklar Ormanı'ndaki ağaçlarda asılı duran telefonlarla geçmiş, şimdi ve gelecekteki bir insanı arayabileceğini Nazlı'ya söyler. Nazlı, geçmişten Arşidük Rudolf ile Sigmund Freud'u arar. Romanda yer alan Yalnızlıklar Ormanı'nda her ağacın üstünde telefonların olması ve bu ormanda bulunan ağaçların üzerindeki telefonlardan geçmiş, şimdi ve gelecekte bulunan insanlardan aramak istenilen kişilerin aranabilmesi, bu yerin soyut (fantastik) özelliklere sahip olduğunu göstermektedir. Sigmund Freud'un evi ise 1940'lı yıllarda Viyana'da Sigmund Freud'un hastalarını kabul etmek için kullandığı bir evdir. Nazlı, rüyalarında zaman ve uzam boyutunda yaşanan değişimler sonucunda yolculuk yaparak Sigmund Freud'un seanslarına katılması, bu yerin yaşanan olaylar neticesinde soyut (fantastik) özellikler kazandığı anlaşılmaktadır.

Âşık Papağan Barı adlı romanda yer alan Eden gölü, Âşık Papağan Barı, sır perdesi, muskanın içi ve orman soyut (fantastik) mekânlardandır.

Romanda Anlatıcı, yerde yatan bedeninden sıyrılan ruhuyla kalbine arabasıyla saplanan sevdiği adamı da arabanın içinden çıkartarak Eden adlı göle giderler. Anlatıcı'nın koruyucusu olan Melek Hasan'ında geldiği, bir cins kadın parfüm kokusuna sahip olan bu göle girerler. Anlatıcı, yemyeşil gölün içine girdiğinde çok mutlu olur ve bir süre sonra gölün kendilerini bırakmadığını, birbirini seven iki insana eski sevgililerini düşündürmeye başladığını ve zamanla mutluluğun yerini üzüntüye bıraktığını anlamaya başlar. Anlatıcı, sevdiği adam ve Melek Hasan'la birlikte zorda olsa gölün içinden çıkmayı başarır. Eden gölünün yemyeşil renkte bir kadın kokusu taşıması, içine giren insanları ilk başta mutlu edip sonra üzüntülü bir hale sevk etmesi ve içine giren insanların gölün güzelliğine kendilerini kaptırdıktan sonra çıkmanın zor olduğu sihirli

bir göl özelliğe sahip olması, bu yerin soyut (fantastik) özelliklere sahip olduğunu gösterir.

Âşık Papağan Barı romanın ismini de veren soyut bir mekândır. Bu mekâna Anlatıcı, ruhuyla beraber uzam ve zaman boyutunda yapmış olduğu yolculukla gider. Las Vegas'ta bulunan Âşık Papağan Barı'nda Anlatıcı, yaşadığı olayların gerçek mi hayal mi olduğunun ayrımına varamaz. Anlatıcı soyut bir mekân özelliğine sahip olan muskanın içine girdiğinde bu Âşık Papağan Barı'nın orada da olduğunu fark eder ve bu duruma şaşırır. Romanda Âşık Papağan Barı'nda yaşananların gerçek mi hayal mi olduğuna yönelik bir ayrımın yapılamaması, Anlatıcı'nın karşısına birdenbire çıkan bir mekân özelliğine sahip olması ve Anlatıcı'nın bu yerde zaman unsurunun olmadığının farkına varması, Âşık Papağan Barı'nın soyut (fantastik) özelliklere sahip olduğunu gösterir.

> "*Aklımı karıştırıyorsun dedim. Bu Âşık Papağan Barı'nda neyin gerçek neyin hayal olduğu belli değil ki! Her şey her an değişiyor!*" (s.92)

Sır Perdesi, Âşık Papağan Barı'nın içinde bulunan soyut bir mekândır. Anlatıcı'nın bu mekânın sayesinde sevdiği adamın rüyasına girebilmesi, bu rüyaya girerken sır perdesinin içinde devanasına benzeyen bir kadının olması ve sır perdesinin istenilen her anda açılamaması, bu yerin soyut (fantastik) özellikler barındırdığını gösterir.

Romanda muskanın içi soyut bir mekândır. Anlatıcı, kalbine saplanan şeyin araba olmadığını tam tersine sevdiği adamdan kendisinin ayrılması için yapılan ve sıkıntı veren bir muska olduğunu Cinci Kebir'den öğrenir. Anlatıcı, Cinci Kebir'in yardımıyla bu muskanın içine girer ve bu muskanın içine hapsolmuş olan sevdiği adamla konuşur. Anlatıcı, muskanın içine girdiğinde büyünün de etkisiyle içini bir sıkıntının kapladığını ve boğulma hissine kapıldığını fark eder. Romanda Anlatıcı'nın sevdiği adamın da içinde olduğu bu büyülü muskanın içine girmesi, muskanın içinde sevdiği adamla konuşması ve muskanın içindeyken yüreğini bir sıkıntı ile boğuntunun kaplaması, bu yerin soyut (fantastik) özelliklere sahip olduğunu göstermektedir.

"*Zifiri karanlık, üçgen biçiminde, havasız ve basık bir yere girmiştim. Melek Hasan yanımdaydı. Gözlerim henüz içinde bulunduğumuz koyu karanlığa alışamamıştı. Muskanın içindeyiz dedim.*

Evet, Piramit gibi bir şey, dedi Melek Hasan.

Ne kadar da basık! İçime anlatamayacağım bir boğuntu geldi…" (s.88)

Romanda Anlatıcı, bir ormanın içinde sevdiği adamın çocukluk halini görür ve onunla konuşmaya başlar. Konuşurken Anlatıcı, ilerde bir yatağın olduğunu fark eder ve sevdiği adamın çocukluğuyla o yatağa gider. Anlatıcı, çocukla yatağın içinde konuşurken Vicky bu ormanlık alanda yaşanan bu olayları şaşkınlıkla izler. Anlatıcı, yatakta sevdiği adamın çocukluğuyla cinsel bir çekim yaşar. Bir süre sonra Anlatıcı bu ormanın içinde yaşadıklarının rüya olduğunun farkına varır. Romanda yer alan ormanda Anlatıcı'nın sevdiği adamın çocukluğunu görmesi, ormanda bulunan bir yatağın üzerinde sevdiği adamın çocuk haliyle yatması ve ormanın içinde uyandığında bu gördüklerinin bir rüya olduğunun farkına varması, bu yerin yaşattığı olaylar sonucunda soyut (fantastik) özellikler barındırdığı anlaşılmaktadır.

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda yer alan Taşhan ile İmparator Çay Bahçesi soyut (fantastik) özelliklere sahip mekânlardır.

Romanda Anlatıcı, Bartın'da bulunan Taşhan isimli bir birahaneye gider. Birahanede sadece erkeklerin oturuyor olması dikkatini çeker ve birahaneden içeri girerek köşede duran masaya oturur. Anlatıcı, oturduğu masanın yanında bulunan bir kişiyle konuşmaya başlar. O kişi Anlatıcı'ya buraya erkeklerin düşlerinde kalmış, yüreğinin bir köşesine sıkışmış ve geçmişin derinliklerinde delicesine sevilmiş olmasına rağmen kavuşulamamış hayal kadınların geldiğini söyler. Anlatıcı, kapıdan geçen hayal kadınların her birine tek tek bakar. Anlatıcı, kapıdan geçerek içeriye giremeyen kadınları da görür ve Anlatıcı, bu kadınların Taşhan'ın kapısını zorlamalarını rağmen girememelerinin sebebinin kendilerini sevmiş olan ve onları düşünen erkeklerin artık zihinlerinde olmadıkları için geçemediklerini öğrenir. Romanda Taşhan'ın içinde hayal kadınların olması ve erkeklerin zihninde kendisini düşünmekten vazgeçtiği kadınların

Taşhan'ın kapısından içeriye girememesi, bu yerin soyut (fantastik) özelliklere sahip olduğunu göstermektedir.

İmparator Çay Bahçesi isimli soyut mekân aynı zamanda romanın ismini veren bir mekân özelliğindedir. Bu mekânda Anlatıcı, hayatında önemli bir yere sahip olan insanları görür ve bu insanlar genel olarak artık hayatta olmayan ölmüş insanlardır. İmparator Çay Bahçesi adlı mekânda, Anlatıcı'nın ölmüş olan annesiyle konuşması, günün belirli bölümlerinde hayal insanlarla dolu olması, her insanın mekânın içindeki hayal insanları görememesi ve bu hayal insanların İmparator Çay Bahçesi'nde zamanı geldiğinde yavaş yavaş yok olmaya başlaması, bu yerin soyut (fantastik) özelliklere sahip olduğunu göstermektedir.

Örümceğin Kitabı adlı romanda yer alan Ömür Uzatma Kıraathanesi, İffet'in evi, İnsan ruhunun içi ve Örümceğin Krallığı kurgu içindeki soyut (fantastik) mekânlara örnektir.

Romanda Anlatıcı kendini bir anda daha önce gitmediği bir mekânın içinde bulur. Ömür Uzatma Kıraathanesi adlı bu mekânın içinde olgun yaştaki insanlar bulunmaktadır. Bu insanlar Ömür Uzatma Kıraathanesi'nin içinde çocukluklarından şu anki bulundukları yaş aralığına kadar geçmişte yaşadıkları anılarını anlatarak ömürlerini uzatmaktadır. Anlatıcı'da bu kıraathanenin içinde anılarından bölümler anlatarak ömrünü uzatır. Romanda yer alan Ömür Uzatma Kıraathanesi'nin anıların anlatılarak ömürlerin uzatıldığı bir mekân özelliğinde olması, oranın soyut (fantastik) bir mekân özelliğine sahip olduğunu gösterir.

Romanda Nejat, Ömür Uzatma Kıraathanesi'nin içinde arkadaşı olan Hüsamettin'le beraber yaşadığı anılarını anlatmaktadır. Nejat, Hüsamettin ile birlikte İffet adında bir kadının evine gittiklerini söyler ve o eve gittiklerinde evin altından gelen ud sesini her duyduklarında karşı koyamadıkları bir gücün kendilerini evin zemine doğru çektiğini belirtir. Nejat, İffet'in evinde yaşanan bu olay sonucunda yıllar boyu içlerindeki sıkıntı ve acılardan kurtulduklarını açıklar. Romanda yer alan İffet'in evinde, evin altından ud sesinin duyulduğu anda zemine doğru vücutlarının yapışması ve ud sesini dinledikten

sonra sıkıntılarından kurtulmaları, oranın yaşanan olaylar sonucunda soyut (fantastik) özelliklere sahip bir mekân olduğu anlaşılmaktadır.

İnsan ruhunun içi romandaki soyut mekânlardan biridir. Romanda Anlatıcı, Gececi Müfit'le dolaşırken bulundukları yerin İzmir olduğunu zanneder. Ancak Anlatıcı zamanla bu yerin, karanlıklar içinde olan, bir labirentte benzeyen ve sürekli olarak dönüp durdukları bir sarmal halinde olduğunu fark eder. Anlatıcı, İzmir olduğunu zannettiği bu yerde görmüş olduğu kadına bulundukları yerin neresi olduğunu sorduklarında kadın, insan ruhunun içi olduğunu söyler. Romanda yer alan bu yerin bir insan ruhuna ait olması, oranın soyut (fantastik) bir mekân özelliğine sahip olduğunu gösterir.

> "*Bir insan ruhunun içi mi?*
>
> *Evet dedi kadın. Bu gördüğünüz yerleşim alanları, evler, bu sokaklar, bu iklim, bu gece zamanı; hepsi bir insan ruhunun içi. Başka bir şey değil.*
>
> *Duyduklarıma inanamıyordum…*" (s.130)

Örümceğin Krallığı, romandaki soyut mekânlardan biridir. Anlatıcı, önünde uzanan bir şehir görüntüsünün etkisine kapılır ve o gördüğü yerin İzmir olduğunu düşünerek oraya doğru gitmek ister. Ancak Anlatıcı'nın yanında bulunan Gececi Müfit oranın İzmir olmadığı Örümceğin Krallığı olduğunu dile getirir. Müfit, Anlatıcı'ya oraya girerse bir daha çıkamayacağını söyler. Anlatıcı, Örümceğin Krallığı'nda bulunan, kendisine bakan insanları genç olarak gösteren aynayı merak gider ve onun için Örümceğin Krallığı'na tekrar gider. Anlatıcı, oraya gittiğinde beyaz tüllerden oluşan, kıvrımlı merdivenlere sahip bir sis tabakasıyla karşılaşır. Romanda yer alan Örümceğin Krallığı'nın, insanı kendine çeken bir özelliğinin olması, insanı göz yanılmasına düşürmesi ve içinde insanı genç gösteren dev bir aynanın bulunması, oranın soyut (fantastik) bir mekân özelliğine sahip olduğunu gösterir.

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda yer alan zümrüt yeşili küpe, antikacı dükkânı ve Dürnev Abla'nın evi soyut (fantastik) özellikler gösteren mekânlardır.

Romanda yer alan zümrüt yeşili küpe soyut bir mekândır. Dürnev Abla'nın tarot kartlarından fal bakarken kartların birinden Elizabeth Taylor çıkar. Elizabeth Taylor, Dürnev Abla'nın evine *Kleopatra* filmindeki kıyafetleriyle gelir. Romanda eve bu şekilde gelen Elizabeth Taylor evden giderken zümrüt yeşili olan bir küpesini yere düşürür. Anlatıcı ve Dürnev Abla yere düşen bu küpeye baktıklarında kendilerini bir anda küpenin içinde bulurlar. Anlatıcı ve Dürnev Abla yemyeşil kırların ve bayırların arasında yürürler. Anlatıcı ve Dürnev Abla ne kadar çok yürüseler de küpenin içindeki yeşillik alan bir türlü bitmez. Anlatıcı, sonsuz bir alanın içinde olduklarını düşünmeye başlar. Anlatıcı ve Dürnev Abla yeşil hapishane olarak nitelendirdikleri bu yerden bir anda evin salonuna düşerler. Zümrüt yeşili küpenin içine Anlatıcı ve Dürnev Abla'nın girmesi, sonsuz bir yeşilliğin içinde küpeden kurtulmaya çalışmaları ve ne tarafa dönerlerse dönsünler her tarafın aynı olması, oranın soyut (fantastik) bir mekân olduğunu gösterir.

> "*Şu uğursuz küpe dedi. Elizabeth Taylor'ın zümrüt küpesi… Yeşil hapishane. Tutsak etti bizi.*
>
> *…*
>
> *Demek Elizabeth Taylor'ın zümrüt yeşili küpesinin içine hapsolduk diye mırıldandım.*" (s.85)

Romanda Anlatıcı, bir antikacı dükkânına gider ve bu antikacı dükkânında gördüğü eşyalar onu etkiler. Anlatıcı, antikacı dükkânını dolaşırken bir kadife koltuğa oturur ve koltuğa oturduğunda antikacı dükkânının duvarlarında çocukluğu ile gençlik yıllarından yansıyan anı kümelerinin belirmeye başladığını fark eder. Anlatıcı, anılarındaki görüntüleri gördüğü antikacı dükkânının duvarlarından eski zamana ait birtakım seslerin yankılandığını da duyar. *Aşkı Giyinen Adam* adlı romanda yer alan antikacı dükkânındaki bu olaylar oranın soyut bir mekân özelliğinde olduğunu gösterir.

Dürnev Abla'nın evinde kurgu içindeki yaşanan olaylar oranın soyut bir mekân özelliği kazanmasını sağlamıştır. Romanda Dürnev Abla'nın evine ünlü ve gerçek hayattan birçok insan bu eve yıldız yağmuru şeklinde gelir. Bu gelen ünlü ve gerçek insanlar bir

süre sonra birdenbire kaybolurlar. Romanda yaşanan bu olağanüstü durum, Dürnev Abla'nın evine soyut (fantastik) özellikler kazandırmıştır.

Halfeti'nin Siyah Gülü adlı romanda yer alan Dara Harabeleri ile rüya körüğü (Luis Bunuel'in rüyası) kurgu içindeki soyut (fantastik) mekânları oluşturmaktadır.

Anlatıcı romanda tarihsel süreçte önemli bir yere sahip olan Dara Harabeleri'ne Kral Darius'un kölesi olan Alop ile gider. Köle Alop, Anlatıcı'yı Dara Harabeleri'nde bulunan bir geçitten geçirerek karanlıkta yürürler. Anlatıcı, köle Alop'la karanlığın içinde bir süre yürüdükten sonra etrafının aydınlanmaya başladığını fark eder. Anlatıcı, kendini Dara Harabeleri'nde Kral Darius'un binlerce yıl önceki sarayının içinde bulur. Romanda Dara Harabeleri'nden geçilerek Kral Darius'un binlerce yıl önceki sarayına ulaşılması, tarihsel süreçte önemli bir yere sahip olan Dara Haberleri'nin yaşanan olaylar sonucunda soyut (fantastik) özellikler kazandığı anlaşılmaktadır.

Romanda yer alan rüya unsuru kurgu içindeki vaka parçalarının çeşitlemesini sağlamıştır. Anlatıcı, Luis Bunuel'in, Doktor Ayhan'ın ve daha birçok roman kişisinin rüyasına Halfeti'nin Siyah Gülü olan Rüya Kadın ile birlikte girer. Anlatıcı, bu kişilerin rüyalarına girmeden önce bir salonda bekler ve bekledikten sonra rüya körüğü adlı bir yerin içinden geçerek kişilerin rüyalarına girer. Luis Bunuel'in rüyasında rüya körüğünden geçildikten sonra mezarlıklar ve bir Katolik Hastanesi yer alır. Romanda yer alan rüya körüğünün, fantastik olayların yaşandığı soyut (fantastik) bir mekân özelliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

Sinek Valesi Nizamettin adlı romanda yer alan Mahmut Hüdayi Efendi Türbesi ile Nizamettin Adası kurgu içindeki soyut (fantastik) mekânları oluşturmaktadır.

Mahmut Hüdayi Efendi Türbesi, Anlatıcı'nın yakın arkadaşı olan Nalan'ı görmek için gittiği mekânın adıdır. Romanın ilerleyen bölümlerinde Anlatıcı, arkadaşı olan Nalan'ın başka bir şekli olduğunu iddia eden Mebrure adındaki bir kadınla tanışır. Bu kadın, Anlatıcı'ya Nalan ile beraber gittiği ülkeleri ve o ülkelerdeki anılarını anlatır. Romanda yer alan bu olaylar Mahmut Hüdayi Efendi Türbesi'nin çevresinde gerçekleşir. Türbede

yaşanan olaylar, anıların anlatılması ve yaşanılan hâlihazırdaki zamanla ilgili birtakım olayların yaşanması, mistik bir atmosfer içindeki türbede geçmiş, gelecek ve şimdinin birbirine karışması ve uzun zamandır görünmeyen insanların birdenbire türbenin bir köşesinden çıkması, oranın soyut (fantastik) bir mekân özelliğine sahip olduğunu göstermektedir.

> "*O türbede geçmişle gelecek ve şu an birbirine karışıyor sanki. İnsanlar, çoktandır görmediklerim bir köşeden çıkıyor. Konuşuyorum. Anılar var… Öyle bir yer işte.*" (s.63)

Romanda yer alan Nizamettin bir kalp krizi sonucu ölmüştür. Anlatıcı, Nizamettin'in Saint Simon Mağarası'ndaki tabutunun yanına gider ve ölmüş olan Nizamettin'le konuşarak onu tabutun içinde çıkarır. Nizamettin, yaşayıp yaşamadığının ayrımına varamaz. Doktorlara da giden Nizamettin, onlardan ölmemiş olduğunu öğrenir. Ancak Nizamettin rüyalarında ya da yaşamının belli aralıklarında eski yaşamından bölük pörçük anılar gördüğünü ve bu anılarında Nizamettin Adası adlı bir yerde bulunduğunu doktorlara söyler. Vale olan Nizamettin bu adanın kendisine ait olan bir yer olduğunu dile getirir. Romanda Nizamettin Adası'nın ölen bir adamın anılarından oluşan olaylar ve insanlarla dolu olması, oranın soyut (fantastik) özelliklere sahip olduğunu göstermektedir.

2.3.4.3. Mekânın Kahramanlar Üzerinde Etkisi

Pasifik Günleri romanında olayların geliştiği mekânların roman kişileri üzerinde etkisi olduğu görülmektedir. Örneğin patlamak üzere olan volkanik bir adada yalnız kalan Eski Tutuklu'nun o an yaşadığı duygu yoğunluğu roman içinde anlatılmıştır. Adanın ıssızlığı ve yalnızlığı Eski Tutuklu'yu üzmüş ve kendisinde bir ürpertinin meydana gelmesine neden olmuştur.

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda geriye dönüş tekniğiyle yer verilen kumar salonları ile Manhattan şehrinin roman kişilerine etki ettiği görülmektedir. Romanda geçmişin hatırlanmasıyla değinilen Las Vegas'taki kumar salonları roman kişilerinden

biri olan Nazlı üzerinde bağımlılık yaratan ve büyüleyici bir atmosfere sahip olan yer özelliğine sahiptir. Manhattan şehrinin ise upuzun gökdelenleriyle muhteşem bir görüntüye ve heyecan verici bir etkiye sahip olduğu Nazlı tarafından belirtilir.

Âşık Papağan Barı adlı romanda yer alan fantastik özelliklerin yaşandığı muskanın içi ile Âşık Papağan Barı'nın Anlatıcı üzerinde bir etkiye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Romanda Anlatıcı, büyülü bir muskanın içine sevdiği adamı kurtarmak için girer ve büyülü olan bu muska Anlatıcı üzerinde olumsuz bir etki bırakır. Anlatıcı, muskanın içindeyken nefes alamadığını ve bir karabasanın içinde olduğunu hissederek orayı korkunç bir yer olarak tanımlar. Âşık Papağan Barı ise zamansızlığın yaşandığı, umulmadık bir anda Anlatıcı'nın karşısına çıkan bir mekân özelliğindedir. Anlatıcı, bu mekânın korkunç bir yer olduğunu ve bir örümcek ağı gibi kendisini içine çektiği söyler.

> "*Oh! Dünya varmış! dedim. Derin bir nefes aldım. Üstümdeki o korkunç ağırlık kalkmış, içimdeki boğuntu dağılmıştı. Korkunçtu! O muskanın içi korkunçtu! diye bağırdım…*" (s.91)

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda yer alan antikacı dükkânının Anlatıcı'ya etki ettiği görülmektedir. Romanda Anlatıcı'yı, gittiği bir antikacı dükkânında gördüğü eşyalar ile dükkânın içinde yaşanan olaylar çocukluğuna ve gençliğine götürürken yaşamında önemli bir yere sahip olmuş olan yakın dostlarının varlığını da hissetmiştir. Anlatıcı, kurgu içinde bu antikacı dükkânına sürekli gitmek ister ve kendisi anılarını hatırlatan bu yerle duygusal bir bağ kurar.

Beyoğlu'nda Gezersin adlı romanda bir zaman kayması sonucunda yer alan korseci dükkânının Anlatıcı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu görülmektedir. Romanda korse almak için bu dükkâna giden Anlatıcı, orada çocukluğuyla ruh halinin dükkânın içinde olmasına şaşırır. Anlatıcı, yaşamının bir bölümüne ait olan tüm duyguların bu dükkânın içinde var olduğunu hisseder. Romanda yer alan bu korseci dükkânıyla Anlatıcı, duygusal bir bağ kurmuştur.

Halfeti'nin Siyah Gülü adlı romanda yer alan İzmir, Kadifekale'deki Askeri Şehitlik ve mezarlığın Anlatıcı'ya etki ettiği görülmektedir. Romanda Anlatıcı, İzmir ile Kadifekale Şehitliği arasında duygusal bir farklılığın olduğunu düşünür. Anlatıcı, İzmir'i cıvıl cıvıl olan ve ele avuca sığmayan bir kadın gibi hissederken Kadifekale Şehitliği'nin ise insanı hüzünlendiren, sessiz ve suskun bir yanının olduğunu söyler. Bu yerlerin, Anlatıcı üzerinde iki farklı duygu etkisi bıraktığı görülmektedir. Romanda Anlatıcı üzerinde etki ettiği görülen bir diğer yer mezarlıktır. Bu mezarlık, Anlatıcı ile Rüya Kadın'ın Luis Bunuel gibi kişilerin rüyalarına girerken geçtikleri yerdir. Anlatıcı, oradan her geçtiğinde içini bir sıkıntının kapladığını belirtir.

Sinek Valesi Nizamettin adlı romanda yer alan Mahmut Hüdayi Efendi Türbesi'nin Anlatıcı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Romanda Anlatıcı, mistik özelliklerde gösteren bu türbeye her gittiğinde içinin anlam veremediği bir mutluluk huzuruyla dolduğunu ve ağlama istediğinin geldiğini söyler. Bu doğrultuda Anlatıcı'nın Mahmut Hüdayi Efendi Türbesi'yle duygusal bir bağ kurduğu anlaşılmaktadır.

> "*...Yaşlar gözlerimden akıyordu. Kendimi tutamıyordum. Mahmut Hüdayi Efendi Türbesi'nde rahat ediyordum. Garip bir huzur geliyordu bana orada.*" (s.55)

Tablo 2.6: Fantastik tür özelliklerinin yoğun olarak yer aldığı romanlarda mekân envanteri

Romanlar	**Açık ve Geniş**	**Açık Dar ve Kapalı**	**Soyut Fantastik**	**Mekânın Kahramanlara Etkisi**
Pasifik Günleri	Honolulu, Manila, Ankara, Malezya, Japonya, Tokyo	Şair Nedim Sokağı, Tunalı Hilmi Caddesi, Çankaya, Av köşkü, Kazuko'nun Evi,	Zırhlı İnsanlar Kurumu Zırhlı İnsanlar, Taşlamış Kişiler ve Robot Derneği	Adalet Sarayı

		Mahkeme Salonu		
Arzu Sapağında İnecek Var	New York, (Manhattan) LasVegas, Ankara, Ay	Nazlı'nın evi, Hıfzı'nın villası, Fransız Devrim'indeki zindan, Hotel Chelsea, Cinci Hoca'nın gecekondusu	Rüya Ekranları Ormanı, Siborg Onarım Merkezi, Arzu Sapağı	Kumar salonları, Manhattan
Yıldızlar Mektup Yazar	Lowa City, Berlin, Viyana, Ankara, İstanbul, Sinop, Bodrum	Teşvikiye'deki ev, Bodrum'daki ev, Bodrum'daki Antik Tiyatro, Haydar Paşa Lisesi, Stefansdone Katedrali, Pension Resident, Lowa City, Mayerling Av Köşkü	Yalnızlıklar Ormanı, Sigmund Freud'un evi	
Âşık Papağan Barı	New York, Las Vegas, İstanbul, Ankara, Bursa	Sheraton Oteli, Stardust Oteli, Yıldız Tozu Otel'indeki Casino, Pessinus Antik Kenti, Beyoğlu	Eden gölü, Âşık Papağan Barı, Sır perdesi, Muskanın içi, Orman	Muskanın içi, Âşık Papağan Barı
İmparator Çay Bahçesi	Ankara, Bartın, Bodrum, İzmir	Arzum Apartmanı, Gül Abla'nın evi, Hayat Apartmanı, Casino Venüs, Serender Pastanesi, Gece Barı	Taşhan, İmparator Çay Bahçesi	
	Ankara, New York,	Anlatıcı'nın evi, Bilkent'teki Villa,	Ömür Uzatma Kıraathanesi,	

Örümceğin Kitabı	Bodrum, İzmir, Bursa	Lindy'nin Kahvesi, İzmir Devlet Hastanesi, New York	İffet'in evi, İnsan ruhunun içi, Örümceğin Krallığı	
Aşkı Giyinen Adam	İstanbul, Ankara, Paris, Denizli	Dürnev Abla'nın evi, (Sema Apartmanı) Anlatıcı'nın evi, Mihri Abla'nın evi, Papazın Bağı, Gönül ve Suzan'ın Evi, Batan Güneş Birahanesi, Belligün Pastanesi	Zümrüt yeşili küpe, Kırmızı masa, Antikacı dükkânı, Dürnev Abla'nın evi	Antikacı dükkânı
Beyoğlu'nda Gezersin	Ankara, İstanbul, Fethiye	Anlatıcı'nın evi, Bay Albert'in evi, Markiz Pastanesi, Doktorun muayenehanesi, Fethiye'yi Tanıtma Vakfı, Tayyareci Fethi Bey Parkı, Piyer Loti Kahvesi, Sahafçı dükkânı, İnci Pastanesi, Rumeli Han, Numune Hastanesi		Korseci dükkânı
Halfeti'nin Siyah Gülü	Mardin, Ankara, İzmir	Zinciriye Otel, Elfe'nin evi, Hastane Odası, Gece İnsanları'nın salonu	Dara Harabeleri, Rüya körüğü (Luis Bunuel'in rüyası)	İzmir, Kadifekale'deki Askeri Şehitlik, Mezarlık

Sinek Valesi Nizamettin	Kahire, İstanbul, Roma, Slovenya, Venedik, Berlin, Çin, Prag, Petersburg, Paris, Viyana	Lipica'daki Otel, Yaşım Kaç programı, Sultanahmet Meydanı, Saint Simon Mağarası, Merkez Efendi Türbesi	Mahmut Hüdayi Efendi Türbesi, Nizamettin Adası	Mahmut Hüdayi Efendi Türbesi

Sonuç olarak fantastik özelliklerin yoğun olarak yer aldığı bu bölümdeki romanlarda açık dar ve kapalı mekânlar ile soyut (fantastik) mekânlar vaka parçalarındaki aksiyon ortamının yoğun olarak yaşandığı mekânlardır.

2.3.5. Zaman

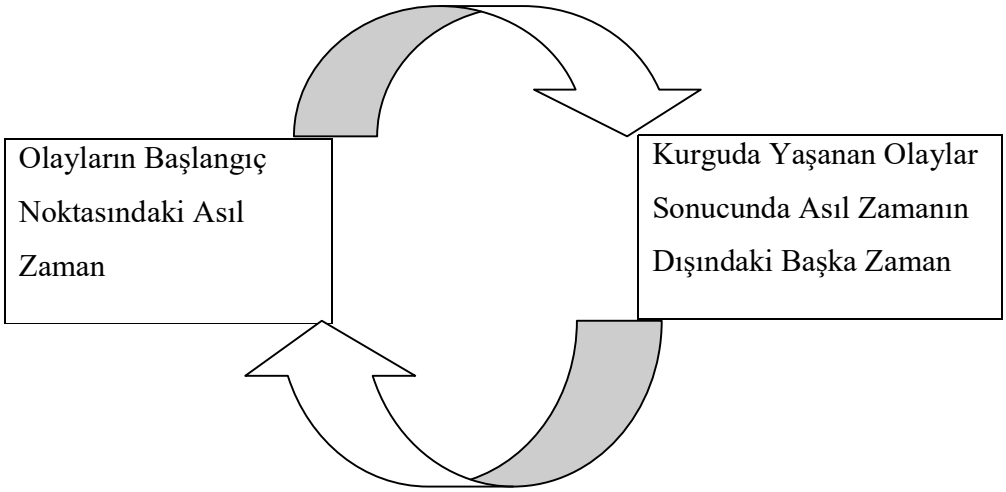
Nazlı Eray'ın bu başlık altında değerlendirilen romanlarındaki zaman faktörünün şekillenmesini sağlayan en büyük etken fantastik türün özellikleridir. Romanlarda çok sık meydana gelen uzam değişimleri kurgu içindeki zamanın da değişimine neden olmuştur. Romanlardaki bu zaman değişimleri tarihsel olayların yaşandığı dönemlerdeki zamanlardır. Örneğin *Arzu Sapağında İnecek Var* adlı romanda uzam değişimleri sonucunda meydana gelen zaman kaymaları neticesinde roman kişilerinden biri olan Nazlı kendini bir anda Fransız Devrimi'nin yaşandığı 1789'lu yıllarda bulabilmektedir. Romanlardaki bu zaman kaymaları sadece geçmişteki bir zamana değil gelecekteki bir zamana (2020'li yıllar) doğru da olabilmektedir. Bu durum incelenen birçok romanın vaka parçalarında gerçekleşmektedir.

Yıldızlar Mektup Yazar adlı romanda da benzer bir durum göze çarpar. Söz konusu romanda roman kişilerinden biri olan Nazlı, uzamda yaşanan değişimlerle 1899'lu

yıllara giderek tarihsel süreçte gerçekliği olan bir olayın içinde kendini bulur ve sonu kötü biten bu tarihsel olayı (Arşidük Rudolf'un intiharı) değiştirmeye çalışır.

Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan romanlarında genel olarak yukarıda örneğini verdiğimiz romanlardaki gibi zaman değişimleri meydana gelmektedir. Ancak yaşanan bu zaman değişimleri döngüsel bir özellik gösterir. Şöyle ki, kurgu içindeki roman kişileri zamanda yaşanan değişimlerle farklı bir zamana gittikten bir süre sonra olayların başladığı asıl yerin zamanına dönmektedirler. Zamanda yaşanan bu döngüsel durumu bir şekil üzerinde şöyle gösterebiliriz:

Şekil 2.2: Zaman döngüsü

2.3.5.1. Pasifik Günleri

Pasifik Günleri adlı romanda Eray, Pasifik ülkelerine yapmış olduğu seyahatlerden sağladığı izlenimlerle romanını oluşturmuştur. İlk olarak 1977 yılında Pasifik ülkelerine giden yazar, daha sonra ikinci defa 1978 yılında gitmiştir. Eray, bu ikinci gidişinde oradan Attila İlhan'a 25 Kasım 1978 tarihinde bir mektup gönderir. Yazar, o mektupta Honolulu, Penang ve Singapur gibi ülkelerdeki izlenimlerini bir anı defterine yazdığını ve *Pasifik Günleri* adlı bir roman yazma isteğinde olduğunu belirtir**.** Nazlı Eray'ın bu 25 Kasım 1978 yılında göndermiş olduğu bu mektuptan yola çıkacak olursak yazar, bu tarihten daha önceki bir tarihsel dönemde orada olduğu anlaşılmaktadır ve romanda yer

alan bazı olayların vaka zamanının 1977 ve 1978 yılının ilk çeyreğine işaret ettiği anlaşılmaktadır.

- **Vaka Zamanı:**

Nazlı Eray, *Pasifik Günleri* romanında konu çeşitliliği fazladır. Romanda yer alan birbirinden bağımsız olarak gerçekleşen beş konu yer almaktadır. Dolayısıyla romanda yer alan bu konuların vaka zamanları da birbirinden farklılık göstermektedir. Örneğin romanda yer alan Bay Adolfo ile Rozita'nın tanışması kesin bir tarih olarak belirtilen vaka zamanı 1927 yılıdır ve Rozita'nın Kazuo Ono ile tanışması ve Kazuo Ono tarafından öldürülmesi vaka zamanı olarak romanda 1928 yılı verilmektedir. Ancak Nazlı Eray, burada geriye dönüş tekniğini kullanarak 1928 yılındaki vaka zamanından 1927 yılının vaka zamanına geçişler yapmaktadır. Ayrıca Nazlı Eray, zamanda kesmeler ve atlamalar yaparak (art zaman) romandaki zaman kurgusunu oluşturmuştur. Romanda yer alan diğer konuların belirgin bir zamanı yoktur. Ancak Eray'ın, arkadaşı Victor ile yaptığı Honolulu gezilerinin, vaka zamanı 1977 ve 1978 yılının başları olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü Eray, *Rüya Yolcusu* adlı bir başka romanında Victor ile yapmış olduğu gezilerden ve orada yaşadıklarından bahsetmektedir. Sonuç olarak romandaki vaka zamanı 1927 yılı ile 1978 yılları arasındaki zamanı kapsamaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Nazlı Eray'ın *Pasifik Günleri* romanında birbirinden bağımsız olarak şekillenen beş tane vaka zinciri vardır. Bunlar sırasıyla; Anlatıcı'nın Victor ile yaptığı sohbetler sırasından Victor'un Christie adlı kadından bahsetmesi, Werner Herzog'un kamerası aracılığıyla patlamak üzere olan bir volkanik adadaki eski tutuklu ile sığır çobanının arasında yaşadıkları, Kazou Ono ve La Argentina'nın yaratıcısı olan Rozita'nın birbiriyle yaşadıkları, Sihirbazın gösteri sırasında kendisine yardımcı olan bir kızı yanlışlıkla öldürmesi ve morfinman Çinli'nin Bay Çang'ı iterek ölümüne neden olmasıdır. Roman yer alan bu beş farklı vaka zincirinde Victor'la yapılan sohbetler ve Honolulu'nun gezilmesi 3 ya da 4 gün gibi bir süreyi, sığır çobanıyla eski tutuklunun arasında yaşananlar ve eski tutuklunun adadan kaçtıktan sonra Narita şilebine binmesi 30 güne

yakın bir süreyi, (Romanda şilebin Singapur Limanı'ndan ayrıldığı, Hong Kong limanına da uğradıktan sonra Manila'ya varmak üzere Pasifik denizinde yol aldığı belirtilir. Bu sürecin bir aya yakın bir zaman aralığını kapsadığı düşünüldüğünde eski tutuklunun adadan kaçıp Manila'ya vardığı süre 30 gün gibi bir süreyi kapsamaktadır.) Rozita ile Kazou Ono arasında yaşananlar 1928 yılının 5 ya da 6 gününü, Sihirbazın kızı öldürmesi öncesinde ve sonrasında Anlatıcı'nın arkadaşının evine gelmesinden sonra yaşananlar 3 ya da 4 gün gibi bir süreyi, Rozita ile Bay Adolfo'nun tanışması ve beraber olması sonucunda gelişen olayların anlatıldığı 1927 yılı içindeki 10 ya da 11 gün gibi bir süreyi kapsayan zaman aralığına sahiptir. Ayrıca Manila Yüksek Mahkemesi'ne getirilen suçluların yargılanması da 2 gün kadar sürmektedir. Bu vaka parçalarının aralarındaki zaman dilimlerini ve art zaman tekniğini de göz önene bulundurarak geriye dönüşleri de çıkardığımızda anlatma zamanının toplamda 50 güne yakın bir süreyi kapsadığı anlaşılmaktadır.

2.3.5.2. Arzu Sapağında İnecek Var

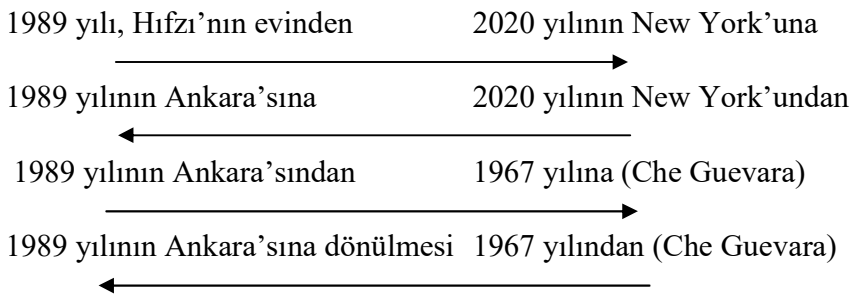
Arzu Sapağında İnecek Var adlı roman, ünlü ve gerçek hayattan insanlarla kurgusu oluşturulan, tarihsel bir olaydan yola çıkılarak (Fransız Devrimi) vaka parçaları şekillenen, erotizmle fantastik olayların yaşanması sonucunda uzam ve zaman boyutunda yapılan yolculuklarla vaka çeşitliliği sağlanan bir romandır.

- **Vaka Zamanı:**

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda Nazlı'nın evine ünlü ve gerçek hayattan iki insanın (Marie Antoniette ile Semra Özal) röportaj vermek için gelmesiyle roman başlar. Romanda bu iki isim Nazlı'nın sorduğu soruları cevaplar ve Semra Özal gittikten sonra Nazlı, devrimci arkadaşı Mehmet ile birlikte Marie Antoniette'yi bir gece kulübüne götürür. Nazlı burada Fransız Devrimi'nin sembol isimleriyle tanışır. Nazlı bir süre sonra arkadaşı olan Hıfzı'nın villasına gider ve orada Mozart ile tanışır. Mozart, Nazlı'yla yakınlaşması sonucunda onu öptüğünde uzam ve zaman boyutunda yaşadığı değişimle Nazlı kendini arkadaşlarıyla 1789'lu yılların Fransa'sında devrimin yaşandığı dönemdeki zindanların birinde bulur. Nazlı, o zindanda devrimci arkadaşı olan

Mehmet'i öperek arkadaşlarıyla beraber uzam ve zaman boyutunda yaşadığı değişimle kendini 2020 yılının New York'unda bulur. Roman kurgusu içinde Nazlı, New York'a geldiğinde 1989'lu yıllara dönmek için çabalar ve bu çabalamasından Semra Özal ve Marie Antoniette'yle yapılan röportajın 1989 yılının herhangi bir ayında gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Keza Nazlı, 2020 yılının New York'unda Alain Delon model robotu öptüğünde meydana gelen uzam ve zaman boyutundaki değişimlerle kendini Ankara'da bulur. Nazlı, Ankara'da Cinci Celal'ın gecekondusunun yakınlarında olduğunu fark eder ve arkadaşlarıyla onun evine gider. Evde bulunan takvime baktığında takvimde yazan tarihin 11 Eylül 1989 olduğunu fark eder. Ardından Nazlı, Cinci Celal'in kullandığı ve cinlerin uçurduğu postun üzerine arkadaşlarıyla biner ve gökyüzünde uzam ve zaman boyutunda değişimler yaşanır. Nazlı postun üzerinden aşağıya bakarken yerde bir çatışma olduğunu fark eder ve bu çatışma tarihsel süreçte bir gerçekliği olan Che Guevara'nın ölümüne neden olan çatışmadır. Nazlı, Hatice'nin elinde bulunan aynanın yardımıyla bulundukları tarihin 10 Ekim 1967 yılı olduğunu anlar ve bu tarih Che Guevara'nın öldüğü tarihtir. Nazlı yaşadığı bu olaylar sonucunda tekrar 1989 yılının Ankara'sına döner. Romanda erotizm sonucunda (öpüşme) yaşanan uzam ve zaman boyutundaki değişimler vaka çeşitliliği sağlanmıştır. Nazlı Eray art zaman tekniği ile geriye dönüş tekniğini kullanmıştır. Romanın olay zamanı 53 yıldır.

Şekil 2.3: Arzu Sapağında İnecek Var başlıklı romanın değişen vaka zamanları

- **Anlatma Zamanı:**

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda 1967 ile 2020 yılı aralığını kapsayan bir zaman diliminde olaylar yaşanmıştır. Fantastik türün özellikleriyle şekillenen roman kurgusunda Nazlı Eray, olayların sonucunda yaşanan zaman kaymalarıyla, zaman boyutunda yaptığı kesmeler ve atlamalarla (art zaman) anlatma zamanının şekillenmesi sağlanmıştır. Bir röportajla başlayan romanda geriye dönüşler çıkarıldığında, fantastik türün etkisiyle meydana gelen zaman kaymaları ile art zaman tekniğinin kullanılmış olduğu göz önüne alındığında romanın anlatma zamanının 6 gün gibi bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

2.3.5.3. Yıldızlar Mektup Yazar

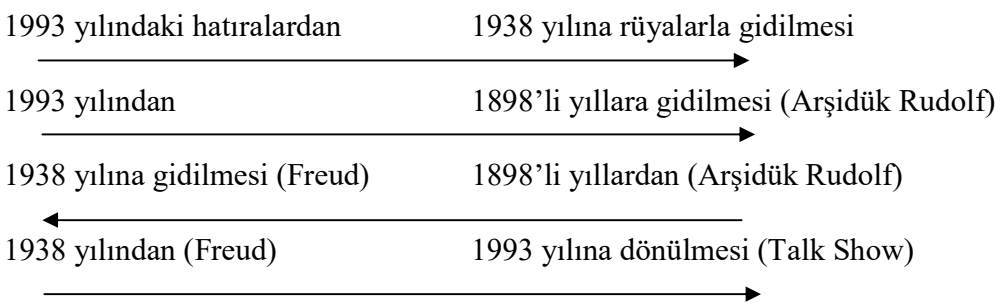
Yıldızlar Mektup Yazar adlı roman, tarihsel şahsiyetlerin kurgu içindeki roman kişilerini oluşturduğu, fantastik türün etkisiyle uzamda ve zamanda yaşanan değişimlerle vaka parçalarının şekillendiği bir eserdir.

- **Vaka Zamanı:**

Yıldızlar Mektup Yazar adlı roman Nazlı'nın Viyana'dan almış olduğu ve üzerinde Avusturya İmparatoriçesi Elizabeth'in fotoğrafının bulunduğu çakmağı çakmasıyla olaylar başlar. Romanda Nazlı, bu çakmağı aldığı yer olan Viyana'yı ve seyahat ettiği diğer şehirler olan Berlin ile Lowa City'deki anılarını hatırlar. Romanda daha sonra Nazlı'nın Teşvikiye'deki evine ünlü ve gerçek hayattan olan Tayyareci Nuri Bey ile Kraliçe Elizabeth gelir. Nazlı, tarihsel süreçte Kraliçe Elizabeth'tin suikast sonucu nasıl öldürüldüğünü ve oğlu olan Arşidük Rudolf'un nasıl intihar ettiğini bilmektedir. Nazlı, bulunduğu zaman diliminden Tayyareci Nuri Bey'in kullanmış olduğu F16 savaş uçağıyla uzam ve zaman boyutunda yaşadığı değişimlerle Arşidük Rudolf'un intihar ettiği 1898'li yıllarda var olan Mayerling Av Köşkü'ne onu intihardan vazgeçirmek için gider. Nazlı ve Tayyareci Nuri Bey, Arşidük Rudolf'u intihardan vazgeçirerek onu ruhsal bunalımdan kurtarmak amacıyla F16 savaş uçağıyla 1938'li yılların Viyana'sına Sigmund Freud'un seansına katılması için götürürler. (Romanda Nazlı'nın Tayyareci

Fethi Bey'e F16 savaş uçağını Nazilerin saldırması beklenen Avusturya'ya yabancı bir uçak olduğundan dolayı piste inmesinin kabul edilmeyeceğini söylemesi tarihsel süreçteki bir yıl olan 1938 yılına işaret etmektedir.) Nazlı ve arkadaşları 1938'li yılların Viyana'sından F16 savaş uçağıyla hareket ettiğinde uçağın telsisinden Arşidük Rudolf'a bir Talk Show programına katılması için teklif gelir ve bu gelen teklif 1993 yılının Türkiye'sinden gelmektedir. Nazlı, teklifi kabul eden Arşidük Rudolf'la uzam ve zaman boyutunda F16 savaş uçağıyla yaptıkları yolculuk sonucunda 1993 yılının Türkiye'sine giderler. Bu doğrultuda *Yıldızlar Mektup Yazar* adlı romanda yaşanan zaman değişimleriyle, geriye dönüşlerle ve kullanılan art zaman tekniğiyle 1938 ile 1993 yılları arasında kurgu içindeki vaka parçaları gerçekleşmiştir. Romanda yaşanan vakaların zamanı 55 yıldır.

Şekil 2.4: Yıldızlar Mektup Yazar başlıklı romanda değişen vakaların zaman döngüsü

- **Anlatma Zamanı:**

Yıldızlar Mektup Yazar adlı romanda Nazlı'nın rüyalarında Sigmund Freud'un evine muayene olmak için gitmesi 4 gün, Nazlı'nın Teşvikiye'deki evine Kraliçe Elizabeth ile Tayyareci Fethi Bey'in gelmesi sonrasında Nazlı'nın uzam ve zaman boyutundaki değişimlerle yolculuk yaparak Talk Show adlı programa Arşidük Rudolf'la katılması 3 ya da 4 gün, Nazlı'nın programdan sonra Arşidük Rudolf'la Bodrum'daki evine gitmesi 1 ya da 2 gün gibi bir zamanı kapsamaktadır. Romanda geriye dönüşler çıkarıldığında ve fantastik olayların etkisiyle meydana gelen ani zaman ve mekân değişimleri de göz

önüne alındığında, anlatma zamanının 10 gün gibi bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

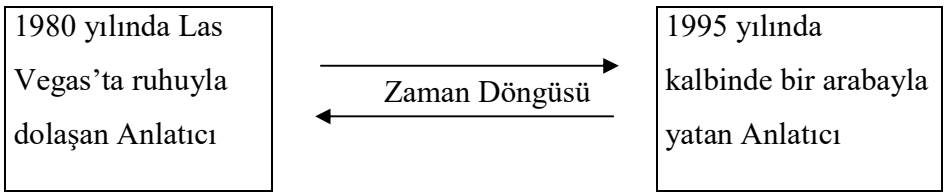
2.3.5.4. Âşık Papağan Barı

Âşık Papağan Barı adlı roman fantastik türün şekillendirdiği vaka parçalarından oluşan ve çok sayıda soyut mekânın yer aldığı bir romandır.

- **Vaka Zamanı:**

Âşık Papağan Barı'nda Anlatıcı, uyandığında yanı başında koruyucu meleği olan Hasan'ı görür. Doktorlar Anlatıcı'nın kalbine saplanan Opel Vectra marka aracı çıkarmaya çalışırken Anlatıcı, bedeninden çıkan ruhuyla beraber kendisine Opel Vectra marka aracıyla çarpan sevdiği adamı da kalbindeki arabadan çıkartarak uzam ve zaman boyutunda yaşadığı bir değişimle 1980'li yıllardaki Las Vegas'a gider. Anlatıcı'nın Las Vegas'ta yaşadığı sıkıntılar, 1995 yılında sedyenin üzerinde kalbine saplanan arabayla yatan Anlatıcı'yı etkilemektedir. Romanda 1980 ile 1995 yıllarında yaşanan olaylar bir döngü halinde roman boyunca devam eder. Anlatıcı, 1993 ile 1995 yılları arasında sevdiği adamla yaşadıklarını bir günlüğe yazdığını belirtir. Anlatıcı, sevdiği adamın çocukluk ile yaşlılık dönemindeki zaman aralığını da sır perdesi ekranından görür. Ancak bu gördüğü iki dönemde de (çocukluk-yaşlılık) belirli bir tarih yer almamaktadır. Ayrıca Anlatıcı, bulunduğu zaman diliminde geriye dönüş tekniğiyle geriye doğru giderek sevdiği adamla birlikte olduğu otel odasını da hatırlar. Romanda art zaman tekniği ile geriye dönüş tekniği bir arada kullanılarak meydana gelen vakaların zamanı 1980 ile 1995 yılları arasındaki zamanı kapsamaktadır.

Şekil 2.5: Âşık Papağan Barı başlıklı romanda değişen vakaların zaman döngüsü

- **Anlatma Zamanı:**

Romanda Anlatıcı'nın kalbine Opel Vectra marka bir aracın çıkartılmaya çalışmasının anlatma zamanı 1 gündür. Ancak kurgu içinde Anlatıcı'nın kalbindeki Opel Vectra marka araç çıkarılmaya çalışılırken kalbine arabasıyla saplanan sevdiği adamla nasıl tanıştığını ve onunla yaşadıklarını geriye dönüş tekniği kullanarak yer vermesi, Anlatıcı'nın ruhuyla gitmiş olduğu Las Vegas ve Eden gölünde yaşadıklarında ise bir zamansızlığın olduğunu kurgu içinde kendisinin belirtmesi, bu iki vaka parçasının anlatma zamanının olmadığını göstermektedir. Kısacası, Anlatıcı'nın sevdiği adamla olan yaşadıklarını bir hatıra şeklinde geriye dönüş tekniğiyle anlattığından ve Las Vegas ile Eden Göl'ünde ruhuyla dolaşırken bir zamansızlığın içinde olduğunu belirttiği için anlatma zamanına dâhil değillerdir. *Âşık Papağan Barı* adlı romanda geriye dönüşler çıkarıldığında anlatma zamanının 1 gün gibi bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

2.3.5.5. İmparator Çay Bahçesi

İmparator Çay Bahçesi, soyut (fantastik) mekânların yer aldığı ve fantastik türün özellikleriyle şekillenen vaka parçalarından oluşan bir romandır.

- **Vaka Zamanı:**

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda geriye dönüş tekniği vaka parçalarının çeşitlenmesini sağlayan unsurlardan biridir. Romanda yer alan Gül Abla ve onun afrikamenekşeleriyle yaşananlar geçmişe ait olaylardan oluşmaktadır. Şöyle ki, Anlatıcı Gül Abla'nın ölmüş olduğunu Mesut Bey ile konuşurken dile getirir ve öldüğünü

söyledikten sonra Gül Abla ile olan olayları anlatmaya başlar. Ayrıca Anlatıcı, Gül Abla'nın salonunda afrikamenekşeleriyle konuşur. Bu menekşeler Gül Abla'nın hayatına girmiş olan erkekleri oluşturmaktadır. Kurgu içinde Gül Abla'nın ölmüş olduğunun belirtildikten sonra onunla ilgili olayların yaşanması ve hayatına girmiş afrikamenekşelerinden oluşan erkeklerin onunla yaşadıkları olaylar ile tanışma anlarına değinmeleri, geçmiş bir dönemin vakalarına işaret etmektedir. Romanda Gül Abla'nın yaşlılık döneminde olduğu ve emekli bir öğretmen olduğunun belirtilmesi, Anlatıcı'yla olgunluk yaşlarında tanıştığını göstermektedir. Aynı şekilde Bartın'da bulunan Taşhan adlı yerde romanın ilk başlarda geçmişte gidilmiş olan bir yer özelliğine sahiptir ve hatırlanma yoluyla değinilmiştir. Ancak romandaki bu iki vaka parçacığında yaşananlar zamanla kurgunun asıl unsuru haline gelmişlerdir. Bu söylediklerimiz doğrultusunda romandaki vaka parçalarının oluşturmuş olduğu zaman aralığı geriye dönüşlerde dikkate alındığında (Gül Abla ve Bartın Taşhan) 10 yıl gibi bir zaman aralığını kapsamaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Roman dört ana konudan oluşmaktadır. Anlatıcı'nın Casino Venüs, Gül Abla ve onun afrikamenekşeleri ile yaşadıkları 4-5 gün, Bartın'da bulunan Taşhan adlı yerde Anlatıcı'nın şahit olduğu fantastik olaylar 5 gün, Anlatıcı'nın Celal Dülger ve cennet bekçisi olan İrfan ile meydana gelenler 1-2 gün, Anlatıcı'nın gece ile yirmi dört saatliğine yer değiştirmesi sonucunda İmparator Çay Bahçesi'ne gitmesi ve orada yaşanan olaylar 2-3 gün, romandaki anlatma zamanlarını oluşturmaktadır. *İmparator Çay Bahçesi*'nde ilk başta bağımsız gibi görünen konuların kurgu içinde zamanla birbiriyle bağlantılı olan vaka parçalarından oluştuğu anlaşılmaktadır. Romanda geriye dönüşler çıkarıldığında anlatma zamanı 13, 14 gün gibi bir zaman aralığını kapsamaktadır.

2.3.5.6. Örümceğin Kitabı

Örümceğin Kitabı adlı roman soyut (fantastik) mekânlarla aksiyonun sağlandığı ve eşya figürlerinden oluşan kahramanlarla olayların şekillendiği fantastik bir romandır.

- **Vaka Zamanı:**

Roman genel itibariyle anıların tesiriyle şekillenen olaylardan oluşmaktadır. Kurgu içinde yer alan ve soyut (fantastik) bir mekân özelliği gösteren Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne giden Anlatıcı, orada bulunan diğer insanlarla beraber anılarını anlatarak ömrünü uzatır. Romanda geriye dönüş tekniği kullanılarak anlatılan bu anılarda çocukluk yılları, kurultay günü, New York'a yapılan seyahat sonucundaki izlenimler ve hastanede geçen süre boyunca yaşananlar yer alır. Romanda yer alan bu dört anısal olay geriye dönüş tekniği kullanılarak anlatılır. Ayrıca bu anılarda yer alan kişiler, romanın ilerleyen bölümlerinde hâlihazırdaki zaman diliminin içinde Anlatıcı'yla beraber yaşanan olayların roman kişilerini oluşturur. Roman fantastik özellikler gösteren ve bir eşya figürü olan vesikalık fotoğrafın Anlatıcı'yla konuşması ve bu vesikalık fotoğrafta yer alan Osman'ın Marilyn Monroe'nin yaşadığı 1960'lı yıllara gitmesi romandaki bir diğer vaka paçalarından biridir. Kurguda yer alan Nejat'ın da arkadaşı olan Hüsamettin ile beraber yaşadığı anıları anlatması romanın başka bir vaka zamanını oluşturmaktadır. Art zaman tekniği ile geriye dönüş tekniğinin kullanıldığı romanda anılar ile hâlihazırdaki zamanın içinde yaşananlarla 1955'li yıllar, (çocukluk) 1960'lı yıllar (Osman ve Marilyn Monroe) ve New York metrosunda meydana gelenlerle vakaların zamanının 1955 ile 1998 yılları arasındaki zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Romanda Anlatıcı'nın bir arkadaşının evinde tamamladığı çıplak kadın tablosuyla evine döndüğünde başka bir evde kendisine ait olmayan bir hayatın içine girmesi 2-3 gün, Anlatıcı'nın nasıl gittiğini bilmediği Ömür Uzatma Kıraathanesi'ne giderek orada anılarını anlatırken kıraathanede birtakım olayların yaşanması 7-8 gün ve Anlatıcı'nın İzmir'de olduğunu sandığı bir anda kendini Örümceğin Krallığı'nda bulması ile New York'ta Örümceğin Krallığı'nda bulunan aynayı araması 2-3 gün gibi bir zaman aralığını kapsamaktadır. *Örümceğin Kitabı* adlı romanda geriye dönüşler çıkarıldığında (anılar) anlatma zamanının 11, 12 gün gibi bir zamanı kapsadığı anlaşılmaktadır.

2.3.5.7. Aşkı Giyinen Adam

Aşkı Giyinen Adam adlı roman tarot kartlarıyla fantastik bir dünyanın kurulduğu, ünlü ve gerçek hayattan insanlarla eşya figürlerinden varlıkların yer aldığı bir romandır.

- **Vaka Zamanı:**

Roman, Anlatıcı'nın Dürnev Abla'nın evine gitmesiyle başlar. Anlatıcı orada Dürnev Abla'ya tarot kartlarından fal baktırırken bir anda kartların içinden Eddie Fisher çıkar. Eddie Fisher tarot kartlarından çıktıktan sonra 1960'lı yıllardan buraya geldiğini söyler ve hayatından kesitler anlatmaya başlar. Romanda tarot kartlarından çıkarak ya da Anlatıcı'nın evine gelerek kurgu içinde yer alan ünlü ve gerçek hayattan insanlar vardır. Bu insanlar kurgudaki roman kişilerini oluştururlar. Anlatıcı, Dürnev Abla'nın evinin buzdolabında bulunan ve adı Peyami olan bir kelle ile tanışır. Bu kelle Anlatıcı'nın çocukluk, gençlik, hastalık (1970'ler), siyasi yaşam ve gençliğindeki İstanbul'u anlatmaya başlar. Anlatıcı'nın müşterek belleği olan bu kelle aynı zamanda hafızasıdır. Anlatıcı, kurgu içinde bir sakatatçı dükkânından aldığı İdris adındaki kelle ise Eddie Fisher'ın gençliği, mesleki yaşamı, evlilikleri ve hastalıkları üzerine konuşarak onun biyografisi hakkında bilgiler verir. Romanda hem Anlatıcı'nın geçmiş hayatından bölümler hem de Eddie Fisher'ın hayatından bölümler anlatılarak geçmişe ait olaylara yer verilir. Romanda bu anlatımlar geriye dönüş tekniği kullanılarak gerçekleştirir. Kurgu içinde geriye dönüşler ile art zaman tekniği dikkate alındığında hem Eddie Fisher'ın hayatı hem de Anlatıcı'nın hayatıyla beraber diğer yaşanan anısal olaylar, romanın vaka zamanının 40-45 yıl gibi bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Romanda Anlatıcı'nın Dürnev Abla'nın evine gitmesi ve orada yaşadıkları, Anlatıcı'nın kendi evinde meydana gelen olaylar, Anlatıcı'nın arkadaşları olan Gönül ile Suzan'ın evine gittiğinde İdris adındaki kelle ile konuşmaları, Anlatıcı'nın Mihri Abla'nın yanındayken yaşadıkları ve Anlatıcı'nın antikacı dükkânına gittiğinde meydana gelenler,

geriye dönüşler çıkarıldığında romandaki bu vaka parçalarının anlatma zamanının 6, 7 gün gibi bir zaman aralığını kapsadığı görülmektedir.

2.3.5.8. Beyoğlu'nda Gezersin

Beyoğlu'nda Gezersin adlı roman bir cinayetin çözümü için zamanda değişimlerin meydana geldiği, fantastik olaylarla vaka parçalarının şekillendiği, ünlü ve gerçek hayatta var olmuş olan insanlarla mistik bir tecrübenin yaşandığı bir romandır.

- **Vaka Zamanı:**

Romanda Anlatıcı, babasına ait olduğunu düşündüğü bir İstanbul zamanında yürüdüğünü hisseder. Babasına ait bir zamanın içinde bulunan Anlatıcı, Bay Albert'in korseci dükkânına gider. Anlatıcı, Bay Albert ve onun kız kardeşiyle tanıştıktan sonra onlarla gittiği Markiz Pastanesi'nde 1958 yılında bir cinayet sonucu ölen Madam Tamara'yı görür. Anlatıcı, pastanede Madam Tamara'nın yanında oturan adamların Deli Saati programındaki doktor ile Mazi Kalbimde Bir Yaradır adlı programın sunucu Ulvi olduğunu anlar. Ayrıca Anlatıcı, İstanbul'da bulunan Eyüp sırtlarındaki Piyer Loti Kahvesi'nde oturan iki gencin konuşmalarına şahit olur ve bu iki gencin de Madam Tamara ile bir ilgisinin olduğunu fark eder. Anlatıcı, İstanbul'da kendisine ait olmayan bir zamanın içinden sıyrılarak Ankara'ya geçer ve Ankara'daki evinde Deli Saati ile Mazi Kalbimde Bir Yaradır adlı programları izler. Anlatıcı, hem Ankara'da hem de İstanbul'da Küçük Hüseyin Efendi adlı mistik bir adamla tanışır. Fethiye'ye Tayyareci Fethi Bey'in anıtının bulunduğu yere gittiğinde de karşılaştığı bu küçük adamın yanında Sebilci Hafız Hüseyin Efendi adındaki bir adamla daha tanışır. Anlatıcı, İstanbul'da İstiklal Caddesi'nde bulunan İnci Pastanesi'nde Madam Tamara ile tanışır ve onunla 48 saatliğine beden değişikliği yapar. Anlatıcı, 1950'li yıllara giderken Madam Tamara'da Anlatıcı'nın içinde bulunduğu zamana gider. Romanda yer alan bu tür vakalar birbirinden bağımsız mekânlarda (İstanbul, Ankara, Fethiye) gerçekleşir. Ancak Anlatıcı, birbirinden uzak bu mekânlardaki bazı insanlarla başka mekânlarda da karşılaşır. *Beyoğlu'nda Gezersin* adlı romanda yer alan İstanbul eski bir zamanının İstanbul'uyken Ankara ve Fethiye ise romanda hâlihazırdaki zamanın mekânlarıdır.

Kurgu içinde 1958 yılındaki olaylar anlatılırken art zaman tekniği kullanılmış ve Anlatıcı o zaman diliminin içine girerek vakaları yaşamıştır. Romanda 1958 yılının belirli bir zamanında yaşanan olaylar ile kurguda yer alan hâlihazırdaki zamanda anlatılanlar, vaka zamanının (1955-2000) 40 yıl gibi bir süreyi kapsadığını göstermektedir.

- **Anlatma Zamanı:**

Romanın sonlarına doğru Anlatıcı, kapısının zili çaldığında evine yine Bozacı Naki'nin geldiğini anlar ve kapıyı açmaya giderken kurgu boyunca yaşadıkları aklına gelir. Anlatıcı, roman boyunca yaşadıklarının kendisinde bıraktığı etkiyi anlatırken bu yaşadıklarının iki ay gibi bir zaman diliminin içinde gerçekleştiğini dile getirir. *Beyoğlu'nda Gezersin* adlı romanda Anlatıcı'nın kurgu içinde söylediği bu sözle romanın anlatma zamanının 2 ay gibi bir zaman dilimini kapsadığı anlaşılmaktadır.

2.3.5.9. Halfeti'nin Siyah Gülü

Halfeti'nin Siyah Gülü adlı roman zamanda değişimlerin yaşandığı, fantastik türün özellikleriyle vaka parçalarının şekillendiği ve ihtiyarlık döneminde olan yaşlıların sorunları üzerine bilgilerin verildiği bir romandır.

- **Vaka Zamanı:**

Roman Anlatıcı'nın Ankara'da arkadaşının evinin üst katında oturan yaşlı bir doktordan cinsel içerikli bir mektup almasıyla başlar. Anlatıcı, Mardin'de birtakım fantastik olaylarla şekillenen ünlü ve gerçek hayattan insanlarla birtakım olaylar yaşar. Anlatıcı, kendini ne zaman ve nasıl geldiğini bilemediği İzmir'de bulur. İzmir'in eski bir zaman diliminin içinde olduğunu çevresine baktığında anlayan Anlatıcı, orada kendisine cinsel içerikli mektup yazan yaşlı doktorun gençlik haliyle karşılaşır. Anlatıcı, oradaki eski bir zamana ait olan hastanedeki hastabakıcından 1949 yılında olduğunu anlar. *Halfeti'nin Siyah Gülü* adlı romanda geriye dönüş tekniği kullanılarak Anlatıcı, ilk olarak iki ay önce kendisine mektup yazan yaşlı doktoru görmüş olduğunu belirtir. Ayrıca Anlatıcı, bulunduğu Gece İnsanları adlı salonu gördüğünde çocukluk ve ilk gençlik

dönemlerindeki mekânları hatırlar. Art zaman tekniği ile geriye dönüş tekniğinin kullanıldığı romanda vaka zamanının 1949 yılının belli zamanları ile Mardin ve Ankara'da yaşananlarla 45 yıl gibi bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Romanda Anlatıcı, bir zaman kayması yaşayarak gittiği İzmir'de meydana gelen olaylar 4 gün, Ankara'da kendisine cinsel içerikli mektup yazan yaşlı doktor ile o doktorun Gece İnsanları adlı salonda diğer yaşlı adamlarla yaşadıkları 2-3 gün, Anlatıcı Mardin'deyken ünlü ve gerçek hayattan insanlarla yaşadığı fantastik olaylar ise 5 gün gibi bir zaman aralığını kapsamaktadır. *Halfeti'nin Siyah Gülü* adlı romanda geriye dönüşler çıkarıldığında anlatma zamanının toplamda 11,12 gün gibi bir zaman dilimini kapsadığı anlaşılmaktadır.

2.3.5.10. Sinek Valesi Nizamettin

Sinek Valesi Nizamettin adlı roman ünlü ve gerçek hayattan insanların yer aldığı, fantastik türün özellikleriyle şekillenen vaka parçalarında sosyolojik göndermelerin de bulunduğu bir romandır.

- **Vaka Zamanı:**

Roman, Anlatıcı'nın Kahire'de bulunan Saint Simon Mağarası'nda cinlerin de izlediği bir piyano gösterisinde kendi ölüsüyle konuşmasıyla başlar. Romanda Anlatıcı, nasıl geldiğini bilmediği "Yaşım Kaç" adlı programa katılır ve bu programda ünlü ve gerçek hayattan insanlar yer alır. *Sinek Valesi Nizamettin* adlı romanda Nalan'ın başka bir şekli olduğunu söyleyen Mebrure, Anlatıcı ile konuşur. Anlatıcı'nın geçmişte Nalan ile gittiği yerlerdeki (Çin, Petersburg, Fas, Cezayir, İtalya, Yunanistan) anılarından her birini Mebrure anlatmaya başlar. Bu anılar anlatılırken geriye dönüş tekniği kullanılmaktadır. Çünkü Nalan ile gidilen yerlerin her biri geçmişteki bir zamana ait olan olaylardan oluşmaktadır. Kurgu içinde "Yaşım Kaç" programı, Vale olan Nizamettin'in yaşadıkları ve türbenin çevresinde olan olaylar ise romandaki hâlihazırdaki zamanı vermektedir. Roman kurgusunda gelişen olaylara baktığımızda vaka zamanı ile anlatma zamanının

birbirini yakınlık gösterdiği anlaşılmaktadır. Romanda anlatma zamanının 15 gün gibi bir zamana tekabül ettiği görülmektedir. Vaka zamanına ise geriye dönüşler eklendiğinde bu oranın beş yıl gibi bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Romanda Anlatıcı'nın "Yaşım Kaç" adlı programa katılması sonucunda yaşananlar, vale olan Nizamettin'in başına gelen olaylar, Anlatıcı Mahmut Hüdayi Efendi Türbesi ile Saint Simon Mağarası'ndayken meydana gelen fantastik ve mistik durumlar, romandaki anlatma zamanını veren vaka parçalarını oluşturur. *Sinek Valesi Nizamettin* adlı romanda Anlatıcı'nın medyum olan Meziyet'e "Yaşım Kaç" adlı programa katılmadan önce yaşını, iki, üç veya dört gün gibi sınırlı süreler boyunca fikslemesini istemesi de kurgu içindeki anlatma zamanı hakkında ipuçları vermektedir. Romanda geriye dönüşler çıkarıldığında anlatma zamanının 15 gün gibi bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

2.3.6. Dil ve Üslup

Yazar, romanda insanı anlattığı kadar toplumu da anlatır ve bu anlatma dil aracılığıyla gerçekleştirilir. Kimi yazarların yazdıkları romanlarda kullandığı dil, roman kişisinin mizacına göre şekillenir. Örneğin, bir romanda mafya tipi insanların kullandığı dille bir öğretmenin kullandığı dil aynı olmaz. Her ikisi de kendi mizacının gereklerine göre kendisini ifade eder. Çünkü "*bir romancı, kahramanlarını düşünür, konuşturur veya onların bakışıyla hadiseleri süzerken, kendisinin değil, onların kelimelerini kullanmak zorundadır*."[253] Nazlı Eray'ın bu bölümde incelediğimiz romanlarında da benzer bir durum söz konusudur. Fantastik ve bilimkurgusal özelliklerle kurgusu oluşturulan *Pasifik Günleri* adlı romanda morfinman Çinli, Burunsuz adlı iri yarı bir adamdan morfin alır. Romanda iri yarı olan ve insanları kötü alışkanlıklara yönelten Burunsuz'un kendine meslek edindiği iş, konuşma diline ve mizacına da yansımıştır:

[253] Narlı, *a.g.e.,* s.160. Ayrıca Bkz: Peyami Safa, "Devrimlerimiz ve Renaissance, Bir Anış, Atatürk'ten İki Hatıra", *Türk Dili dergisi*, S.14, C.II, Ankara Kasım 1952.

"*Gözünüzü seveyim, Tanrılara ne sığınıyorsunuz pezevenkler. Bakın size söylüyorum.. Tanrılar sizi er geç ele verir. Eğer iyi bir cins toz istiyorsanız, bana Amerikan doları verin…*" (s.89)

Sonuç olarak bu bölümde incelemiş olduğumuz fantastik özelliklerin yoğun olarak yer aldığı on romanda Nazlı Eray, duru ve akıcı bir dil kullanmıştır. Romanların bazılarında mekân tasvirlerine sık sık yer vermiş olan yazar, *Aşkı Giyinen Adam* adlı romanda olduğu gibi bu bölümde yer alan birçok romanında uzun cümlelere yer vererek kurgudaki heyecanı arttırmaya çalışmıştır. Ayrıca anlatım tekniklerinden biri olan diyalog tekniğini çok sık kullanarak romanlardaki vakaların diyaloglar üzerinden sürdürülmesini sağlamıştır.

- **Devrik, İkileme, Eksiltili, Samimi Hitap ve Deyim Cümleleri**

Pasifik Günleri, Arzu Sapağında İnecek Var, Yıldızlar Mektup Yazar, Âşık Papağan Barı, İmparator Çay Bahçesi, Örümceğin Kitabı, Aşkı Giyinen Adam, Beyoğlu'nda Gezersin, Halfeti'nin Siyah Gülü ve *Sinek Valesi Nizamettin* adlı romanlarda devrik, ikileme, eksiltili, samimi hitap ve deyim cümlelerine yer verilmiştir.

"*Oysa ilk getirildiğinde ayaklarını sürüye sürüye çıkmıştı bu merdivenlerden*." (*Pasifik Günleri* s.26)

"*Yollarda koşa koşa giden sesin peşine düşerim*." (*Yıldızlar Mektup Yazar* s.23)

"*Aysel, üç odalı evim, dökülen lokmam, kavrulan helvam, okunan duam, otoparkta üst üste arabalar, Sultanahmet Meydanı…*" (*Sinek Valesi Nizamettin* s.191)

"*Kimin İstanbul'unun içindeyim ben kuzum, Allah aşkına? diyecektim.*" (*Beyoğlu'nda Gezersin* s.17)

"*Saçmalıyorsun gene. Kendi kendine gelin güvey oldun*." (*Örümceğin Kitabı* s.220)

- **Argo, Tasvirci (betimleyici) Anlatım, Mizah, Çağrışımsal Göndermeler ve Yabancı Cümleler**

Pasifik Günleri, Arzu Sapağında İnecek Var, Yıldızlar Mektup Yazar, Âşık Papağan Barı, İmparator Çay Bahçesi, Örümceğin Kitabı, Aşkı Giyinen Adam, Beyoğlu'nda Gezersin, Halfeti'nin Siyah Gülü ve *Sinek Valesi Nizamettin* adlı romanlarda sırasıyla argo, tasvirci (betimleyici) anlatım, mizah, çağrışımsal göndermeler ve yabancı cümlelere kurgu içinde yer verilmiştir.

> "*Sen de kabahatlisin ama dedi. Eccük orospuluk yapacaktın kocana*." (*Aşkı Giyinen Adam* s.56)

> "*Yaşamda her şey benim içindi. İyi olanların beyaz etinden, bir çupra balığınınki gibi kılçığı ayıklayıp atmak gerekiyordu.*" (*Örümceğin Kitabı* s.223)

Pasifik Günleri adlı romanda yer alan Yargıç Manuel İstephan roman kurgusu içinde bir insan öldürmüştür. Ancak romanın ilerleyen bölümlerinde eski tutukluyken yeni yargıç olan Manuel İstephan mahkeme başkanı olarak insan öldürenleri yargılamaktadır. Kısaca, insan öldüren, bir başka insan öldüreni idamla yargılamaktadır. Eray, burada yargı sisteminden yola çıkarak hem düşündürüp hem de güldürerek mizahi bir yaklaşımla olayı anlatmıştır:

> "*Yargıç Manuel İstephan, Adam öldürmek suçundan Manila Yüksek Mahkemesi önüne getirilmiş bulunuyorsunuz: İdam istemiyle yargılanacaksınız, dedi.*" (*Pasifik Günleri* s.114)

Nazlı Eray, bu bölümde yer alan *Âşık Papağan Barı* adlı romanda mizah ögesini kullanmıştır. Romanda Anlatıcı'nın koruyucu meleği olan Hasan'ın Las Vegas'a gittiklerinde kumar salonlarında kumar oynaması ve Anlatıcı'nın arkadaşı olan Vicky ile cinsel ilişkiye girip Vicky'nin ondan hamile kalması, okuru hem güldürüp hem de düşündürecek sonuçlar doğurmaktadır. Masumluğun sembolü olan bir meleğin kurgu içinde kumar oynaması, tezatlıklar içinde okurun yüzünü gülümseten bir olaydır:

"*Melek Hasan heyecanlanmıştı besbelli. Benden başka, şimdiye değin ona bu kadar yaklaşabilen tek kadın, karo kızı elbiseli, meçli saçlı, yeşil gözlü Vicky olmuştu herhalde…*

Sen hangisini seviyorsan onu oynayalım güzelim, demez mi Melek Hasan! Hayretten dilimi yutuyordum." (*Âşık Papağan Barı* s.49)

"*Gayet çirkin, cüretkâr, berbat bir şey bu.*

Biliyorum. Bunuel'in filmlerindeki ihtiyarların bilinçaltları gibi diye mırıldandım." (*Halfeti'nin Siyah Gülü* s.29)

"*I'm going to kill you! diye bağırdı komiser.*" (*Arzu Sapağında İnecek Var* s.11)

2.3.7. Bakış Açısı ve Anlatıcı

Yazar tarafından ortaya konulan eserlerde ekseriyetle üç tane bakış açısının varlığı göze çarpar. Romanda bir vaka vardır ve bu vakayı anlatacak olan bir de anlatıcı olmak zorundadır. Romanda anlatıcı, her şeye hâkim olan, her şeyi gören, duyan ve hisseden insanüstü bir varlık olabilir. Anlatıcı, kurgu içinde vakanın meydana geldiği atmosfer içinde de olabilir. Ayrıca Anlatıcı, vakanın oluşumundan vakanın sonlanmasına kadar ki süreçte olayları uzaktan izleyen ve sadece gördüğünü yansıtan bir gözlemci pozisyonunda da olabilmektedir.

Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan fantastik türün özelliklerinin yoğun olarak işlendiği on romanında da ben (1.tekil) anlatıcının varlığı göze çarpar. Çünkü fantastik türün özellikleriyle şekillenmiş olan romanlarda genellikle vakalar ben anlatıcı konumundaki anlatıcıyla aktarılır. Bu anlatıcı, fantastik kurgudaki vakalarda baş aktör konumundadır. Olayları gören ve olayların içinde yer alan kişi özelliğine sahiptir. Ayrıca romanlarda yaşanan olaylar sonucunda anlatıcı konumundaki roman kişisinin gözlemci konumuna da geldiği görülmektedir.

Pasifik Günleri romanda hem ben (1.tekil) anlatıcı bakış açısına hem de gözlemci bakış açısına yer verilmiştir. Romanda Anlatıcı, Filipinli olan Victor'la Honolulu'yu gezerken ve onunla konuşurken ben anlatıcı (1.tekil) bakış açısını kullanmıştır. Ayrıca romanda Anlatıcı, Ankara sokaklarında bir robot olarak dolaşırken ve Tokyo'da Kazuko adlı arkadaşının yanındayken de ben anlatıcı (1.tekil) bakış açısıyla yaşanan olayları anlatmıştır. Çünkü bizzat kendisi olayları yaşayan ve gören biridir. Romanda Herzog'un kamerasıyla çekilen görüntülerin oluşturmuş olduğu olaylar ise gözlemci bakış açısıyla verilmiştir. Bu olaylar, morfinman Çinli, Eski Tutuklu, Rozita, Kazuo Ono ve mahkeme salonunda yaşananlardan oluşmaktadır.

> "*Ankara'dayım. Kentin ana bulvarına adımımı attım yürüyorum. Tepelerin oradaki pazar yerine şöyle bir baktım geçtim, yürüyorum…*" (s.28)

> "*Herzog'un kamerası Eski Tutuklu'yu büyük bir dikkatle izliyordu. Volkanik adadaki Eski Tutuklu, büyük bir dikkatle çalışıyordu*." (s.25)

Arzu Sapağında İnecek Var adlı romanda meydana gelen vakalarda ben anlatıcının varlığı göze çarpar. Bu anlatıcı her şeye hâkim ve olayların içinde olan bir kişi konumundadır.

> "*Daha fazla düşünemeden, Mozart'ın kollarının beni sardığını duyumsadım. Tüm içkilerden etkili olan soluğu dudaklarımın üstündeydi. Gözlerim onun siyah gözlerine daldı bir an, sonra usulca gözlerini kapatıp beni bir kez daha öptü. Yavaşça nemli çimlerin üstüne devrildik. Uçuyordum. Birden sanki beynimin içinde bir silah patladı. Açtım gözlerimi; zifiri karanlık, nemli, pis kokulu bir yerde, taşların üstünde yatıyorum*." (s.54)

Yıldızlar Mektup Yazar adlı romanda meydana gelen olaylarda ben (1.tekil) anlatıcı bakış açısı hâkimdir.

> "*Arabanın arka koltuğuna geçtim kapıları kilitledim. Başımın altına ceketimi katlayıp koydum. Kısa bir süre dışarıdan, arabanın yarı aralık bıraktığım*

camından içeriye giren ormanın gece seslerini; kuşları ve böcekleri, dal hışırtılarını dinledim. Uyumuşum." (s.72)

Âşık Papağan Barı adlı romandaki vaka parçalarında hem ben anlatıcı hem de gözlemci bakış açısının varlığı göze çarpar. Romanda sır perdesinin ekranında yansıyan görüntüler gözlemci bakış açısının özelliklerini yansıtmaktadır.

"*Barın adını okudum. Âşık Papağan Barı*

Çok güzel! Harika bir yer burası. Çevredeki hiçbir bara benzemiyor. Girip oturalım, dedim." (s.57)

"*Kız, kadının karşısına oturmuştu.*

Ne iyi ettiniz de geldiniz, dedi. Şu anda ne kadar heyecanlı ve mutluyum, bilemezsiniz. Karda… Nereden geliyordunuz?

Âşık Papağan Barı'ndan geliyorum, dedi kadın." (s.150)

İmparator Çay Bahçesi adlı romanda meydana gelen vakalarda ben anlatıcı bakış açısı hâkimdir.

"*Bartın'da dolaşıyorum. Bir gece yeli saçlarımı uçuruyor. Karanlık ve sessiz sokaklara dikkatle bakıyorum. Az sonra hayal kadınların yavaş yavaş çıkıp Taşhan'a doğru gidecekleri sokaklara… Gözlerim Mebrure'yi arıyor.*" (s.88)

Örümceğin Kitabı adlı romandaki kurguyu oluşturan vakalarda ben anlatıcı hâkimdir. Ancak, romanda anıların anlatıldığı bölümlerde anlatıcı kişisi farklı roman kişilerinden oluşmaktadır.

"*Ömür Uzatma Kıraathanesi… Demek gerçekten varmış böyle bir yer, diye mırıldandı Fevzi. Çevresindeki yaşlı adamlara hayretle bakıyordu. Muammer çayları getirmişti.*

Arkadaşım Fevzi, dedim. Çok eski bir dost." (s.52)

Aşkı Giyinen Adam adlı romanda yer alan vaka parçalarında ben anlatıcı bakış açısının varlığı göze çarpmaktadır.

> "*Dürnev Abla ile Mihri Abla'nın arasına sıkışmış kalmıştım. Zor nefes alıyordum; hiçbir yanımı kıpırdatamıyordum.*
>
> *İyi misiniz? diye fısıldadım.*
>
> *İyiyim. Destenin içine girdik dedi Dürnev Abla.*" (s.120)

Beyoğlu'nda Gezersin adlı romandaki olaylarda hem ben anlatıcı hem de gözlemci bakış açısı kullanılmıştır.

> "*Yanaklarım donmuştu soğuktan, yanı başımda Küçük Hüseyin Efendi'nin sesini duydum. Dönüp baktım, yaşlı adam yanımdaydı. Adımlarını bana uydurmuş, hızlı hızlı yürüyordu.*" (s.123)
>
> "*Ölü gibi mi hissediyorsun kendini? Çok mu yorgunsun? diye sordu.*
>
> *Hastanın sesi telefon cızırtılarının arasından kurtulmuş, bir akarsuyun uğultusu gibi stüdyoyu doldurmuştu.*
>
> *Hayır. Ölmüş biri olarak hissediyorum kendimi!*
>
> *Hmm dedi Doktor. Düşünceliydi…*" (s.13)

Halfeti'nin Siyah Gülü adlı romanda yaşanan vakalarda ben anlatıcı bakış açısının yanı sıra gözlemci bakış açısıyla farklı roman kişilerinin kendi ağzından hayatlarına yönelik bilgiler verdiği anlatış tarzı da yer almaktadır. Romanda *Hala var olduğu sanılan dünyalar* başlığının altında gelişen vaka parçalarında gözlemci bakış açısı kullanılmıştır. *Özel düşünceler* adlı başlıkta ise farklı roman kişileri kendi ağızlarından gelişen olaylara göre yorumlar yapmaktadır.

> "*… Saçlarımı şöyle bir düzelttim elimle. Yüzüm solgundu. Varyant'ta düşmenin, ayak bileğimi kırmanın ve kendimi 1949 yılının İzmir'inde buluvermenin şokunu yeni yeni atlatmaya çalışıyordum besbelli*." (s.60)

"*Temkinliydi, kalabalıkta birinin onu göreceğini anlamıştı. Şimdi cafe'nin loşluğunda arkasına yaslanmış, sanki düşüncelere dalmıştı. Yan taraftaki masada kır saçlı, yaşlı bir adam oturuyordu. Bastonuna dayanarak gelmiş, o cafe'de bir arka masa seçmişti.*" (s.69)

Sinek Valesi Nizamettin adlı romanda yer alan vakalarda hem ben anlatıcı hem de gözlemci bakış açısı kullanılmıştır. Romanda Vale Nizamettin, Rihanna ve Doktor Rasim ile olan bölümlerin bazılarında gözlemci bakış açısının varlığı göze çarpmaktadır.

"*Gene dar kulis koridorunun nefti boyalı duvarı yanı başımda belirmişti. Bir sıkıntı kaplamıştı içimi. Programa gidiyorum. Kız çıkıvermişti meydana.*

Çabuk, çabuk yüzünüze pudra sürülsün. Gidiyoruz programa, dedi.

Makyöz yanıma gelmişti. Burnumu, alnımı pudraladı…" (s.38)

"*Seni güzel bir yerlere götüreyim, dedi Vale Rihanna'ya. Hep camileri, dini yerleri gezdik. Hava çok sıcak sıkılmışsındır.*

Sıkılmadım. Büyülendim, dedi Rihanna…" (s.135)

2.3.8. Anlatım Teknikleri

Romanın en önemli unsuru anlatım teknikleridir. Yazar, anlatmak istediği olayı ya da durumu roman içindeki atmosfere göre şekillendirir ve bu şekillendirmeyi de anlatım teknikleri vasıtasıyla gerçekleştirir.

Nazlı Eray da romanlarında anlatım tekniklerinden sıklıkla yararlanan bir yazardır. Eray, bu bölümü teşkil eden on romanında da anlatım tekniklerinden yararlanmış ve bu yararlanma sayesinde romanlarda verilmek istenen gerilim ile duygunun okura doğru bir şekilde ulaşması sağlanmıştır. Bu bölümde yer alan romanlarda birçok vakanın gelişimi diyaloglarla gerçekleştirilmiştir. Tarihsel şahsiyetler kurgu içinde yer aldığı için montaj tekniğine de sıklıkla yer verilmiştir.

2.3.8.1. Pasifik Günleri

Nazlı Eray bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, mektup, özetleme, geriye dönüş, leitmotiv, diyalog, iç diyalog, iç monolog ve iç çözümleme gibi teknikleri kullanmıştır.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

Romanda gözlemci bakış açısının bir sonucu olarak anlatma-gösterme tekniğine yer verilmiştir. Yazar, anlatılan olayların aktarımını diyaloglarla gerçekleştirmiştir.

> "*Filmin fonundaki keman konçertosu bir senfoniye dönüşmüştü. Eski tutuklu bir yandan tepelere, artık buhardan görünmeyen volkana bakıyor, bir yandan da adadan nasıl uzaklaşacağını kestirmeye çalışıyordu. İnsanlar giderken tüm sandalları, botları ve suda yüzen her şeyi alıp götürmüşlerdi. Bir sal yapmayı düşündü. Birden döndü, Herzog'un kamerasına soruverdi:*
>
> *Yapayalnızım bu adada öyle değil mi? Yani yalnızca unutulmuş hayvanlar, ağaçlar ve bir de ben varım burada, öyle değil mi?*
>
> *Herzog'un kamerası Eski Tutuklu'ya:*
>
> *Yok dedi. Bu terk edilmiş adada arta kalan tek insan siz değilsiniz. Bir başkası daha var adanın öteki yanında.*" (s.16-17)

- **Tasvir Tekniği:**

> "*Bir yandan ılık bir yağmur yağmaya başlamıştı. Victor ile beni az bir şey ıslatıyordu. Beri yanda bir çocuğun sulu boya takımından çıkmış gibi, ıslak, renkleri birbirine karışmış bir ebemkuşağı belirivermişti. O demin ki gülen kuş gitmişti de, bu kez de onun yerine ağlayan bir kuş gelmişti. Bu kuşta başka âlemdi. Denizde kaybolan kaptan kocasını bekleyen, duyacağı kötü habere kendisini alıştırmaya çalışan bir kadın gibi hıçkırıp, ağlayıp duruyordu.*" (s.11)

- **Mektup Tekniği:**

"*Aziz Dostum*,

Sen gittikten sonra, bir gece yalnız başıma Miramar otelinin lobisindeki kadife koltuğun tekinde oturdum. Senin o çok sevdiğin yaldızlı Çin Ejderine, tavandaki lacivert boyalı gümüş ay-yıldızlı gökyüzüne, kalın kadife perdelere uzun uzun baktım. Bir kez daha yalnız başıma Mirimar otelinin o ışıklı kutuya benzeyen, binanın dışından gökyüzüne tırmanan asansöre bindim. Senin söylediklerini düşündüm…

Aziz Dostun

Victor" (s.97-98)

- **Özetleme Tekniği:**

Nazlı Eray romanda duyguları, biyografikleri ve romanın işlenişindeki vakaları anlatırken bu tekniği kullanır ve böylelikle eserdeki ana konuya okurun yoğunlaşması sağlanır.

"*Bundan elli yıl önce, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce. Kazou Ono seyrediyor La Argentina'yı. O zamanlar, fidan gibi delikanlı. Elli yıl bu görüntüyü içinde, beyninde, yüreğinde taşıyarak yaşıyor.*" (s.21)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

"*İşte bu, az önce dediğim gibi çağdaş Japon dans evreninin en ünlü, öncü fantastik dansözü, çağdaş mim ve bale sanatçısı Kazou Ono idi. Dansın öyküsü, Kazuo'dan da ilginçti. Japonya için inanılmazdı. Ya da tam Japon gibi. Kazuo Ono yirmi yaşında bir delikanlıyken, Buenos Aires'ten bir dansöz geliyor Tokyo'ya. Bundan elli yıl önce.*" (s.21)

- **Leitmotiv Teknik:**

Pasifik deyince aklıma Victor gelir. (s.7-23-91-120) Roman içinde dört defa geçmektedir. Romanda yer alan bu cümle Anlatıcı ile Victor arasındaki olayların anlatımına başlanmadan önce söylenen bir sözdür. Bu sözle yazar, romana şiirsellik katarak anlatılacak olan vakalara giriş cümlesi oluşturmaktadır.

- **Diyalog Tekniği:**

Nazlı Eray *Pasifik Günleri* adlı romanında diyalog tekniğine çok sık yer verir. Eray bu şekilde romandaki vakaların gelişimini diyaloglarla gerçekleştirir.

> "*Kamera:*
>
> *Evet! Dedi.*
>
> *Eski Tutuklu kameraya:*
>
> *Sen de suçlusun, biliyor musun? Diye sordu.*
>
> *Kamera:*
>
> *Evet! Dedi.*" (s.127)

- **İç Diyalog Tekniği:**

> "*Düşünüp duruyordum. Acaba, kullandığı iskambil kâğıtlarında, saf Nobiko'nun bacak arasından çıkarıverdiği paralarda bir özellik mi vardı? Hayır, yoktu*." (s.32)

- **İç Monolog Tekniği:**

Nazlı Eray romanda iç monolog tekniğini kullanarak romanda meydana gelen olaylar üzerinde bir gizem oluşturur ve bu durum da okuyucunun merakını arttıran bir faktördür.

"*Sanki çok iyi bildiğim biri, beni gözlüyor, her hareketimi izliyor ama ben onu göremiyordum. Kimdi acaba bu benim çok iyi bildiğim kimse*." (s.43-44)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

"*Victor'un yüzüne bakıyordum. O yeni baştan, maskemsi bir yüz takınmıştı. O Manila'daki, Korazon sokağındaki iki katlı evin alt katındaki odada olan son olaylardan söz etmeyeceğini biliyordum. Victor acı çekiyordu.*" (s.24)

2.3.8.2. Arzu Sapağında İnecek Var

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, geriye dönüş, montaj, diyalog, iç diyalog, iç monolog ve bilinç akımı gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Kraliçe Marie Antoniette, eski model arabanın arka koltuğunda; heyecan içinde, dışarıda sürüklenen soluk Ankara gecesini izliyordu. Eski militan dostumun kullandığı araba anacaddeden ayrılmış; kıvrımlı ağaçlıklı bir yola sapmıştı. Birden önümüzde beliriveren Ankara Hilton'un ışıklı kubbelerini gördüm.*

Anladım anladım! diye bağırdım. Hilton'un diskosu Jackies'e gidiyoruz değil mi?

Evet, dedi arkadaşım. En uygun orası diye düşündüm." (s.24)

- **Tasvir Tekniği:**

Nazlı Eray romanda tasvir tekniğini kullanarak okurun zihninde benzeşimi yapılan unsurla asıl unsurun görüntüsünün canlanmasını amaçlar.

"*Siyahi dilber Loulou, şimdi piyanonun üstünde oturuyordu. Upuzun, abanoz renkli parlak bacakları, tropik bir ormanda ağaçtan sallanan iki yılan gibiydiler.*" (s.61)

- **Özetleme Tekniği:**

"*Fransız Devrimi'nin geri plandaki korkunç politikacısı; papaz okulunda öğretmenlikten yetişip ihtilalin bir numaralı adamı olmayı gerçekleştirebilen, giyotinden kurtulmayı başaran, sonradan bol para ve unvan sahibi olan, her devrin adamı tilki Fouché idi bu!*" (s.27)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

"*Yıllar önce Amerika'ya ilk geldiğimde Las Vegas'a uğramıştım. Öylesine. Yapayalnızdım. Çölün ortasındaki bu yapay düş kenti büyülemişti beni. Rengârenk neon ışıkları ile donatılmış yüzlerce otel sıralanmıştı ana caddenin iki yanına*." (s.72)

- **Diyalog Tekniği:**

"*Adım Mary, dedi.*

Ne taraftansınız?

North Carolina'danım.

İş çıkışı biraz dolaşmaya ne dersiniz?

Daha iki saat buradayım, dedi kadın.

Olsun, beklerim.

O.K… Birlikte çıkarız." (s.60)

- **İç Diyalog Tekniği:**

Nazlı Eray *Arzu Sapağında İnecek Var* adlı romanda yaşanan olaylar karşısında iç konuşmalar gerçekleştirir. Böylelikle roman kişisinin duygusal özelliklerinin yansımasını okuyucuya daha iyi aktarabilmektedir.

"*Karmakarışık duygular içindeydim.*

Şimdi neredeydi?

Bir başka kadınlaydı.

Niçin, niçin?

Benden kaçıp kurtulmak için. Tutulmaktan ürktüğü için. Oysa düşlemiş olduğu şeyler ne akıl almaz güzellikteydi." (s.96)

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Acaba onu bir daha görebilecek miydim? Bunları düşünürken dalıp gitmişim.*" (s.40)

- **Bilinç Akımı Tekniği:**

Fantastik türün özellikleriyle şekillenen vaka parçalarında roman kişilerinden biri olan Nazlı yaşadığı olaylar karşısında ikileme düşer ve bu ikilem onun bilincine de yansır. Eray, gerçek ile düşselliğin ortasında durarak hangisinin gerçek hangisinin değil olduğunu bir roman kişisi üzerinden dile getirerek sonucu okura bırakır.

"*Bu gördüklerim gerçek miydi? Tüm bunlar beynimin bana oynadığı oyunlar olmasın, diye bir an büyük bir korkuya kapıldım.*

Ama olamazdı. Bunlar Mehmet'in düşleriydi.

Yoksa benim düşlerim miydiler?

Ne olursa olsun fark ederler miydi?" (s.96)

2.3.8.3. Yıldızlar Mektup Yazar

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, geriye dönüş, montaj, otobiyografik, leitmotiv, diyalog, iç monolog ve iç çözümleme gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Buzlu yolun köşesinden, koşarak medyum İsmet'in bana doğru geldiğini gördüm. Yanakları koşmaktan ve gece ayazından al al olmuştu.*

Ne güzel bir dünya! dedi çevresine bakarak. Rüya gibi!

Evet, öyle." (s.170)

- **Tasvir Tekniği:**

"*Berlin çölün üstüne kurulmuş garip bir kent. Çok şey yaşamış, acılar geçirmiş; evlenmiş, boşanmış, dul kalmış bir kadın gibiydin. Seni hiç unutmayacağım.*" (s.10)

- **Özetleme Tekniği:**

"*Kısa bir an içinde Freud hakkında tüm bildiklerim beynimden geçiverdi. 1856'da doğan Sigmund Freud, 1939'da yakalandığı damak kanserinden kurtulamayarak Londra'da ölmüştü.*" (s.40-41)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

Romanda yaşanan olayların çağrıştırdığı duygusal etkiler anlatıcı konumundaki roman kişisinin anılarını hatırlamasını sağlar ve Eray, duygusallığın etkisiyle geçmişe gidebilmek için geriye dönüş tekniğini kullanır.

"*Carmençita…*

Bu parça beni bir anda 1977 yılına, Amerika'nın orta yerindeki ufak üniversite kenti Lowa City'e götürüveriyor. Unutmuştum artık oraları." (s.14)

- **Montaj Tekniği:**

Romanda ünlü ve gerçek hayattan biri olan Muazzez Ersoy kurguya dâhil edilir ve yazar, Muazzez Ersoy'a onun seslendirdiği bir şarkıyla birlikte yer vererek romandaki anlatımı güçlendirmektedir.

"*Henüz ellerinde ısınmadan ellerim*

Nereye böyle?

Biter mi hiç hasretin,

Deli eder bu gidişin.

İki çift söz etmedik.

Sürmedik hasretleri…

Gönül Şen, *Kal Bu Gece*" (s.127)

- **Leitmotiv Teknik:**

Seni Seviyorum. (s.151-152-153-154-155-159-160-168-170) Romanda on iki defa geçmektedir. Romanda Nazlı, duygusal ve fantastik bir mekân özelliği olan Yalnızlıklar Ormanı adlı mekâna gider. Nazlı orada ne kadar yalnız olduğunun farkına varır ve insanların kendisine hiçbir zaman "seni seviyorum" demediğini belirtir. Nazlı bu durumu üzüntülü bir halde diğer roman kişileriyle paylaşır ve onlarda Nazlı'ya kendisini sevdiklerini söyleyerek onun yalnızlık duygusundan kurtulmasına yardımcı olurlar. Yazar burada bu kelimeyi anlatıcı konumundaki Nazlı'ya sürekli tekrarlatarak yalnızlık duygusuna dikkat çeker.

- **Diyalog Tekniği:**

"*Alo, ben medyum İsmet. Arşidük uyandı mı?*

Uyandı. Biraz önce de sizden söz ediyordu.

Sahi mi? Konuşabilir miyim onunla?

Çağırayım, bir dakika." (s.156)

İç Monolog Tekniği:

"*Roman yayınlanınca acaba bir eleştiri yazısı yazar mıydı? Düşüncelerini merak ediyordum.*" (s.53)

İç Çözümleme Tekniği:

"*…Yaşamdan bıkmış, melankolik ve tutkulu Veliaht Arşidük Rudolf. Kopuk yaşadığı karısı… Bir türlü tahta çıkamamanın ruhunda yarattığı bunalım ve çöküntü*." (s.77)

2.3.8.4. Âşık Papağan Barı

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, geriye dönüş, montaj, otobiyografik, diyalog ve iç monolog gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Gözlerimi kapattım. Kalbimin içine, oraya gömülmüş olan Opel Vectra'nın yanına gittim. Arabanın sol camından içeriye baktım. Orada, onu son gördüğüm şekilde, direksiyonun üstüne kapanmış, hareketsiz yatıyordu. Usulca arabanın kapısını açtım.*

Pşşt, pşşt! dedim, saçlarına dokundum. Birden sıçradı.

Korktun mu? Korkuttum mu seni?

Hayır, hayır… Uyuya kalmışım demek. Neredeyiz?" (s.37)

- **Tasvir Tekniği:**

"*Karanlığın içinden bir yerden bara, kahverengi tenli, uzun siyah saçları bellerine ulaşan, diri göğüslü çıplak, rengârenk çiçekli batik örtüleri sarılmış yalınayak iki kız gelmişti. Ellerinde birer dilim kıpkırmızı karpuz tutuyorlardı…*" (s.105)

- **Özetleme Tekniği:**

Nazlı Eray, daha çok tarihsel olayların ya da biyografilerin anlatımında kullanılan özetleme tekniğini bu romanında kurgunun içindeki olayların özetlenmesi için kullanmıştır. Böylelikle yazar, konuların oluşturduğu vaka çeşitliliğinin okurun zihninde canlanmasını sağlamıştır.

> "*Başımı önüme eğmiş, düşünceli düşünceli yürüyordum. Çevremdeki kalabalığı düşündüm. Cinci Kebir, dudak papağan, Elisabeth, barmen, rüya merkezi işleten devanası, kazara rüyasına girdiğim Müslüm Baba, Vicky, yaşlı adam ve kızına giden görüntüm ve o.*" (s.196)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

Romanda konuların başlangıcına neden olan asıl olayı hazırlayan diğer konuların anlatılmasında geriye dönüş tekniği kullanılmıştır.

> "*Bundan birkaç ay önce bir şey danışmak için evime çağırmıştım onu. İşleri gene çok yoğundu. Geç kalmış, telefon edip özür dilemiş, gecikeceğini söylemişti.*" (s.21)

- **Montaj Tekniği:**

Romanda geçmişte yaşanmış olan güzel anıların hatırlanması sırasında montaj tekniği kullanılmıştır.

> "*Charles Bukowski okuyorduk. Ne çok seviyordum Charles Bukowski'yi. Eğer kadın olsaydım, orospu olurdum, yazmıştı kitabının arkasına.* (s.18)
>
> Charles Bukowski, *Kadınlar*"

- **Diyalog Tekniği:**

Romanda Nazlı Eray kahramanların çatışma halini ve tartışmalarını diyaloglar yoluyla okuyucuya aktarır. Böylelikle konunun içindeki verilmek istenen mesajın daha iyi anlaşılması amaçlanır.

"*Papağan o ayol! İstese ne olacak?*

Ama bu papağan seni etkiledi.

Çocuk musun sen, o kuş.

Duygu dolu diyorsun…

Evet, duygu dolu bir hayvan." (s.59)

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Aklıma birden geldi. Acaba ölmüş müydüm? Galiba öldüm, diye düşündüm bir an.*" (s.11)

2.3.8.5. İmparator Çay Bahçesi

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, montaj, otobiyografik, diyalog, iç monolog ve iç çözümleme gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Taşhan'ın kapısı hafif gıcırtıyla açıldı. O yana döndüm. Aralık kapıdan içeriye bir kadın girmişti. Genç bir kadındı bu, uzun, kahverengi saçları omuzlarına dökülmüştü. Sırtında ufak çiçekli bir basma elbise vardı. Çevreye bakınıyor, Taşhan'ın içindekileri seçmeye çalışıyordu sanki.*

Makbule geldi, dedi adam yanı başımdan.

Makbule mi?

Evet." (s.48)

- **Tasvir Tekniği:**

Nazlı Eray bir kadının gözünden farklı yaşlardaki iki erkeğin tasvirini yaparak erkeğin davranış özelliklerini vurgular. Yazar, tasvir tekniğini kullanarak anlattıklarının ya da vermek istediği mesajların dikkat çekici olmasını sağlar.

> "*Emir eri bir erkeğin ilkbaharı. Coşkulu, heyecanlı, tutkulu…*
>
> *Yeni tomurcuk vermiş bir ağaç gibi… General ise bir sonbahar. Yaprakları sararmış, toprağa bağlı kaim bir ağaç. Sakin, durağan, güvenilir, eski… Bir liman o. Beni anlıyor musun?*" (s.197)

- **Montaj Tekniği:**

Nazlı Eray roman kurgusu içinde meydana gelen olayları destekleyen özellikte alıntı cümleleri kullanır.

> "*O anda aklımdan Luigi Pirandello'nun şu cümleleri geçiverdi: Benim yaşamımı yaşayan birisi var ve ben onun hakkında hiçbir şey bilmiyorum.*" (s.16)

- **Diyalog Tekniği:**

> "*Onu düşünüyorsun.*
>
> *Evet*
>
> *Bir haber var mı?*
>
> *Henüz yok.*
>
> *Haber gelecek. Bekleyeceksin.*
>
> *Öyle yapıyorum zaten*." (s.40)

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Ne tuhaf, daha önce dikkatimi çekmemişlerdi. Mahmut'la Meral acaba hangi odadaydılar*." (s.61)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

"*Celal kararsızdı. Ne yapacağını bilemiyordu. Adviye'nin pencerelerinden yansıyan ışığı, onu anlatılması güç bir biçimde çekiyor, kara gözleri kor gibi yanıyordu.*" (s.66)

2.3.8.6. Örümceğin Kitabı

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, geriye dönüş, montaj, otobiyografik, diyalog, iç monolog ve bilinç akımı gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Gözlerini çıplak kadın tablosundan ayıramıyordu. İskemlesinden fırlamış, heyecan içinde tablonun yanına gitmişti.*

Sehavet, evet, Sehavet bu! dedi yeniden.

Döndü bana,

Onu nereden buldunuz? Nasıl ulaşabildiniz ona? diye sordu." (s.83)

- **Tasvir Tekniği:**

Romanda bir şehrin kendine has özelliklerini vurgulamak için Eray, tasvir tekniği kullanmıştır.

"*Tam karşımda İzmir duruyordu. Bir gece zamanı İzmir. Tüm parıltılarını takıp takıştırmış, Hatay'ın arka tarafındaki gecekonduların ışıklarını gerdanına dolamış, aydınlık bir ışık seli gibi akan Varyant'ı ince beline*

sarmış, ılık gecenin içindeki yaseminlerin baygın kokusunu sürmüş bir kadın gibiydi." (s.145)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

"*Yıllar önce Buca tarafındaki eski İzmir Devlet Hastanesi'nde geçirdiğim bir hafta gelmişti aklıma. Kaldığım koğuş Gültepeli yoksul kadınlarla doluydu; hepsi fıtık ameliyatı olmuştu.*" (s.99)

- **Montaj Tekniği:**

"*Benim yaşamımı yaşayan birisi var ve ben onun hakkında hiçbir şey bilmiyorum.*

Luigi Pirandello" (s.45)

- **Diyalog Tekniği:**

"*Aman efendim, estağfurullah. Ne zararı var, dediler. Telvedir.*

Efendim?

Telvedir, çamurdur efendim; kuruyunca geçer.

Fırçalayacağım kuruyunca, dedi Fevzi." (s.39)

- **İç Diyalog Tekniği:**

"*Düşünüyordum. Acaba bir yaşlılar evi ile anlaşmalı mıydı Carlo'nun Berberi? Ama gelen kadınlar zengindiler; zenci bakıcıları bir köşede oturuyor, göz aklarını devire devire hanımlarının saçlarının yapılışını izliyor, eski tarihli moda dergilerini karşılaştırıyorlardı.*" (s.17)

- **İç Monolog Tekniği:**

Romanda yaşanan vakaların meydana getirdiği sonuçlar anlatıcı üzerinde olumlu ve olumsuz etkilere neden olmaktadır. Yazar da bu duruma iç monolog tekniğini kullanarak yer verir.

> "*Bir erkek beni nasıl tanıyordu? Bir soru sorsa, yanıtlayamayabilirdim. Onun hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Gittiğimiz yerdeki insanlar kimlerdi acaba? Açık vermeden nasıl konuşacak, durumu nasıl idare edebilecektim. İçimi belli belirsiz bir korku, bir heyecan sarmaya başlamıştı.*" (s.23)

- **Bilinç Akımı Tekniği:**

> "*Birden bir acı duydum, içim ezildi; onlara alışmış olduğumu anladım. Oysa kendi gerçek yaşamımın pençesinde değil miydim? Baştan beri onu bulmaya çalışmıyor muydum? Ben değil miydim o güzel, görkemli evden kurtulmak isteyen?*" (s.82)

2.3.8.7. Aşkı Giyinen Adam

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, geriye dönüş, montaj, otobiyografik, diyalog, iç monolog, bilinç akımı ve iç çözümleme gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

> "*Arabanın kapısı açılmış, dışarı üniformalı zenci bir şoför çıkmıştı. Kepinin altında ciddi bir yüzü, aklaşmış kıvırcık saçları vardı. Kapı çalındı. Koşarak gidip açtık. Üniformalı zenci şoför kapının eşiğinde duruyordu, boyu upuzundu. Üniformasının düğmeleri parlıyordu.*
>
> *Ms. Dürnev'in evi mi? diye sordu.*
>
> *Evet, benim o dedi Dürnev Abla.*

Sizi ve arkadaşınızı Tropicana'ya götürmeye geldim dedi yaşlı şoför." (s.72)

- **Tasvir Tekniği:**

"*Kentin kolu boynumdaydı; eski, tatlı dilli bir dost gibiydi benimle. Fazla uzağa gitmeme izin vermiyor; ne zaman ondan kaçıp biraz uzaklaşsam, önemli bir telefonla beni çağırtmayı başarıyor, İstanbul, İzmir ve Bodrum'la yaptığım kaçamaklara göz yumup, uzun yıllardır süregelen birlikteliğimizin pürüzsüz bir şekilde yürümesini sağlıyordu.*" (s.49)

- **Özetleme Tekniği:**

"*Okuduğum özyaşamöyküsünden, aktris Elizabeth Taylor'dan boşandıktan sonra kendine gelemediğini, Liz'in onu Richard Burton ile aldatıp terk etmesinin yüreğinde onarılmaz bir yara açtığını ve yaşamının ondan sonraki bölümünü kadından kadına koşarak geçirdiğini, o zamanlar Hollywood'daki pek çok ünlünün doktoru olan Max Jacobson adlı şarlatan bir doktorun, ayakta kalabilmesi ve şarkı söylemeye devam edebilmesi için ona yaptığı iğnelerle amfetamin bağımlısı olduğunu ve bu bağımlılıktan tam otuz yedi yıl kurtulamadığını biliyordum.*" (s.31)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

Romanda Nazlı Eray geriye dönüş tekniğini kullanarak anlatıcı konumundaki roman kişisinin anılarına yer verir. Duygusallıkla düşselliği bir araya getirerek bu teknik vasıtasıyla konu çeşitliliğini arttırır.

"*1960 deyince aklıma İstanbul geliyordu. Annem babamla birlikte, Nişantaşı'ndaki Hiraman Palas'ta yaşadığım yıllardı 1960'lı yıllar. Şöyle düşününce İstanbul'u, o geride kalmış kentin gecesini hiç bilmediğimi fark ettim.*" (s.19)

- **Montaj Tekniği:**

"*Gözüm sinema afişlerinde olurdu; Marabunda Karıncaları, Hazreti Süleyman'ın Hazineleri, Saba Melikesi Belkıs…*" (s.200)

- **Diyalog Tekniği:**

"*Nedir bunlar? diye merakla sordu Debbie.*

Tarot kartları.

Ne işe yararlar?

Gerçeği söylerler." (s.54)

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Acaba başkalarının da böyle kendilerine ait, tüm yaşadıklarını beyninde depolayan, belleklerini arşivleyen Pişmiş Kelleleri var mıydı? Bunları düşünürken uyuyakalmışım.*" (s.125)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

"*Duygulu bir erkekti, özyaşamöyküsünü okurken anlamıştım bunu. Elizabeth'ten sonra hiçbir kadınla ciddi bir ilişkiye girememesinin nedeni, çektiği o korkunç acıyı bir daha çekmek istememesi olmalıydı. Oysa bütün güzel kadınları seviyordu, onlarsız yapamaz olmuştu.*" (s.32)

2.3.8.8. Beyoğlu'nda Gezersin

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, geriye dönüş, montaj, diyalog, iç diyalog, iç monolog, bilinç akımı ve iç çözümleme gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Karşısına oturmuştum. Televizyonda olduğundan daha şık ve özenliydi. Doktor'un giyimi bugün; saçları briyantinle arkaya taranmış, boynunda koyu renkli bir ipek fular, sırtında iyi kesimli bir lacivert spor ceket vardı.*

Korse ne oldu? diye sordu.

Korseyi unutmuştum Doktor! dedim." (s.50)

- **Tasvir Tekniği:**

Deniz pürüzsüz ve yumuşaktı; sanki lüks döşenmiş bir salonda, altın varaklarla süslenmiş bir kadife koltukta oturuyordum. Önümde uzanan deniz, çevredeki dağlar, alnı çatık gökyüzü, durmadan çakan şimşekler, uzaklara düşen bir yıldırım, bana oturduğum yerden izlemem için sunulmuş bir manzara gibiydi. (s.14)

- **Özetleme Tekniği:**

Nazlı Eray romanda konuların oluşturduğu vakaların içine Tayyareci Fethi Bey'i dâhil ederken onun biyografisinden de örnekler verir. Yazar böylelikle hem Tayyareci Fethi Bey özelinde gelişecek olan olaylara giriş yapar hem de tekdüze bir şekilde roman kişilerinin tanıtımının yapılmasının önüne geçer.

"*Doktor, Şehir Tayyareci Fethi Bey'i görüyorum. Hem de şu an yaşadığım hayatın içinde 1914 yılında İstanbul-İskenderiye uçuşunu gerçekleştirmek üzere havalanıp Şam'ın Taberiye ilçesi, Şimiriye bucağı yakınlarında uçağı düşerek Türk havacılık tarihinin ilk şehidi olan Fethi Bey'i görüyorum dedim.*" (s.52)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

"*Birkaç gün önce Fethiye'deydim. Uzun yıllar sonra yeniden geldiğim bu ilçe etkilemişti beni; ...*" (s.14)

- **Montaj Tekniği:**

Romanda gerçek hayattaki kimliğiyle yer alan Sebilci Hafız Hüseyin Efendi, Tayyareci Fethi Bey'in şehit olması üzerine bu şarkıyı yazmıştır. Yazar romandaki olaylarla paralellik gösteren bu şarkıdan alıntılar yaparak anlatılanların gerçekçiliğini arttırır.

"*Telli turnam gibi çıktın yuvadan,*

Dedi o saklar kötü gözden Yaradan,

Dedim saklar kötü gözden Yaradan.

…

Hafız Hüseyin Sebilci"

- **Diyalog Tekniği:**

"*Madam Tamara! dedi. Uyanmışsınız! Ne arzu ettiniz?*

Bana az şekerli bir Türk kahvesi getir dedim

Hay hay efendim.

Saat kaç?

Sekize yirmi var.

Bugün günlerden ne?

Cuma efendim dedi kız." (s.217)

- **İç Diyalog Tekniği:**

"*Doktor muydu bu erkek? Oydu, evet oydu! Fakat gene de şaşkındım.*" (s.65)

- **İç Monolog Tekniği:**

Romanda düş ile gerçekliğin ayrımına varılamadığı anlarda yazar, montaj tekniğini kullanmaktadır. Bu durumda romandaki yaşananların olasılıkta kalmasını sağlamaktadır.

"*Bir an bunu düşündüm. Bir rüya kişisi ne denli doğru konulabilirdi? Rüyamda Madam Tamara'nın söyledikleri acaba benim bilinçaltıma mı aitti?*" (s.192)

- **Bilinç Akımı Tekniği:**

Romanda beden değişimi sonucunda birtakım olağandışı olaylar yaşanır. Yazar, romanda başkasının bedeninde olan anlatıcının bulunduğu bedenin sahibi gibi düşünmesini ister.

"*Bu karşımda oturan çekici erkekle aram acaba hangi aşamadaydı? Doktor'a niçin gidiyordum? Doktor'dan çıkınca evi nasıl bulacaktım? Kocamla aram nasıldı? Gece rahatça dışarı nasıl çıkabiliyordum Naki ile?*" (s.209)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

"*Ama Doktor'a gene gelecekti. Kafasında halletmeye çalıştığı şeyler vardı. Ona bakarken, onunla konuşurken anlamıştım bunu.*" (s.77)

2.3.8.9. Halfeti'nin Siyah Gülü

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, geriye dönüş, montaj, diyalog, iç diyalog, iç monolog ve bilinç akımı gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Kadın parlak bir tepsinin üzerinde kahveleri getirmişti. Kahveleri teker teker sehpanın üstüne, yaşlı erkeklerin önüne koydu. Doktor eğilip kahve fincanını aldı. Bir yudum içti.*

Ellerinize sağlık çok güzel olmuş dedi.

Afiyet olsun.

Benim bir sevgilim var dedi doktor…" (s.98)

- **Tasvir Tekniği:**

"*Oysa cıvıl cıvıldır İzmir. Ele avuca sığmayan şuh bir kadın gibidir. Denize bakan ufak bir pencerenin önünde aşığına meze hazırlayan, kavun dilimleyip ufak bir kayık tabağa koyan, ince yazlık emprime elbisesinin içine sutyen giymemiş, kolları hafif tombul, perması uzamış, ucu sarı saçlarını taşlı bir tokayla ensesinde toplamış, kolunda bir iki ince bilezik altın olan, belki bir Müzeyyen adında bir kadındır İzmir benim için.*" (s.18)

- **Özetleme Tekniği:**

"*Yaşlı Doktor'un aşkı Cebeci'ye gitmeye çalışan hafif bunamış dört ihtiyar rüyasına girdiğim Luis Bunuel, her gece odama gelen güzelim Halfeti'nin Siyah Gülü… Kızın Bunuel'e duyduğu çılgın aşk. Rüyadan rüyaya girip çıkarak dolaşmamız, gündüzleri teraslardan ufka uzanan Mezopotamya, geceleri bir uçan daireye dönüşen ışıklar içindeki Mardin, Kral Darius, sarayına aldığı televizyon, yanından ayrılmayan kölesi Alop…*" (s.238)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

Romanda Anlatıcı'nın bulunduğu mekânın içi, çocukluğunun geçtiği mekânları hatırlatır. Yazar, kurgu içinde gerçek hayatta bir olayın ya da bir nesnenin geçmişteki güzel anıları hatırlatması olayına geriye dönüş tekniğini kullanarak yer verir.

"*İçine girdiğim bu oda, bu eski zaman salonu bana ne kadar çok şey hatırlatmıştı. Anneannemin Ankara'da Yüksel Caddesi'ndeki evinin salonu, babaannemin İstanbul'da Kızıltoprak'taki evindeki misafir odası…*" (s.149)

- **Montaj Tekniği:**

"*Bir ihtimal daha var,*

O da ölmek mi dersin?

Sen bir ömre bedelsin.

Osman Nihat Akın" (s.190)

- **Diyalog Tekniği:**

"*Cebeci ne tarafta?*

Buradan gitmeniz zor.

Niçin?

Kızılay'a gidip bir şeye binmeniz lazım.

Anlıyorum." (s.87)

- **İç Diyalog Tekniği:**

"*Varyant'tan aşağıya doğru heyecanla koşmaya başladım. Acaba bir rüyanın içinde miyim? Ama değil, her şey çok gerçek…*" (s.37)

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Acaba bu gece niçin rüyaya böyle değişik bir yoldan girmeye karar vermişti Halfeti'nin Siyah Gülü?*" (s.164)

- **Bilinç Akımı Tekniği:**

Roman kurgusu içinde gelişen fantastik olaylar anlatıcının zaman ve mekân kavramını yitirmesine neden olur. Romanda yaşanan bu olağanüstülükler bilinç akımı tekniğiyle anlatılır.

"*Yatağıma oturdum. Ben buraya geleli acaba ne kadar olmuştu?*

Saat kaçtı?

Bu gün günlerden hangi gündü?

Hangi aydaydık?" (s.246)

2.3.8.10. Sinek Valesi Nizamettin

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, geriye dönüş, montaj, diyalog, iç diyalog, iç monolog ve bilinç akımı gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Rihanna kocaman, dolgun dudakları ile bir öpücük üfledi ona. Kulaklığını takmış, Karayip müziği dinliyordu. Kulübenin içine oturmuş, bacak bacak üstüne atmıştı. Kusursuz bacakları öğlen güneşinde parlıyordu.*

Valenin ortağı gelmişti.

Kim bu kız? diye sordu.

Kız arkadaşım. Ayasofya'yı gezdireceğim, dedi Vale." (s.128)

- **Tasvir Tekniği:**

"*Birden karşıdan iri kıyım bir adamın bana doğru geldiğini gördüm. Düzensiz dalgalı sarımtırak saçlarını, çiğ yeşil gözlerini bir yerden hatırlar gibiydim…*" (s.49)

- **Montaj Tekniği:**

"*Zeki Müren çalmaya başlamıştı.*

Sana Muhtacım…

Başımda tacım…

Zeki Müren, Beste Selami Şahin" (s.96)

- **Diyalog Tekniği:**

"*Son model bir Miele çamaşır makinesi! Yıllardı rüyasını gördüğüm.*

Nereden çıktı o?

Programda hediye verildi.

Akşam görürüm Aysel, dedi Vale.

Kim var yanında?

Hiç kimse yok.

Neredesin?

Sultanahmet'teyim." (s.153)

- **İç Diyalog Tekniği:**

Romanda yaşanan olayların yarattığı olağanüstülükler Anlatıcı'nın kafasının karışmasına neden olur. Nazlı Eray'da Anlatıcı'nın zihninde meydana gelen bu kafa karışıklığını iç diyalog tekniği kullanarak yansıtır.

"*Vale'nin içine bir kuşku girmişti. Acaba hakikaten yaşıyor muydu, yoksa ölmüş müydü? Neydi bu Nizamettin Adası? Rasim Bey yanılmış mıydı acaba? Olabilirdi. Ölümü hatırlatan şeyler vardı çevrede.*" (s.198)

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Niçin çıkıyordum beni mutsuz eden, ruhumu rencide eden bu programa? Kim çıkartıyordu beni buraya? Kim benim mutsuz olmamı, alınmamı istiyordu? Bunu düşünmeye başlamıştım…*" (s.28)

- **Bilinç Akımı Tekniği:**

Sinek Valesi Nizamettin adlı romanda yaşanan olayların yarattığı olağanüstülükler Anlatıcı'nın yaşadıklarının gerçek mi düş mü olduğunun ayrımına varamamasına neden olmaktadır. Bu durumda da kaygı anında sayıklama şeklinde yaşanan konuşmalar meydana gelir. Eray, romanda insanın kaygı halindeki bu durumunu bilinç akımı tekniğini kullanarak vermeye çalışır.

"*Gördüklerim acaba gerçek miydi? Nalan, benimle konuşan Nalan gerçek miydi acaba? Ya içerideki yaşlı kadın Mebrure? Acaba O'nun anlattıkları sadece benim belleğimde olan anılar mıydı? Onları ben mi uyduruyordum?*" (s.63)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

"*Ama ona ulaşamıyorum bile dedim umutsuzlukla. Sanki enerjisi bağlanmış, bütün dünyanın ürkekliği üstüne yığılmış, bağımsız değil gibi.*" (s.193)

Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan on romanında fantastik türün özellikleriyle vaka parçaları oluşturulmuştur. Bölüm içerisinde yer alan her bir romandaki konuların içindeki vakalarda fantastik ve bilimkurgusal özellikler göze çarpar. Romanlardaki konular genellikle günlük hayatın içindeki alelade olaylardan oluşmaktadır. Bu bölümde yer alan fantastik tür özelliklerinin yoğun olarak yer aldığı romanlarda aşk, ölüm, yalnızlık, kadın erkek ilişkileri, cinsellik, işsizlik ve torpil gibi toplumu yakından ilgilendiren konular mizah ögesiyle birleşerek kurgulardaki yaygın temaları oluşturmaktadır. Bu bölümde yer alan romanlardaki karakterlerin karakter analizleri yapıtlardaki fonksiyonel özellikleri dikkate alınarak oluşturulmuştur. Romanlarda olumsuz ve kötü, hayali ve insan dışı, doğa unsurları, eşya figürleri, ünlü ve gerçek, mitolojik karakterli ve gaipten haber veren kahramanlar yer almaktadır. Ayrıca bu bölümde diğer bölümdeki romanlardan farklı olarak doğa unsurlarından oluşan kahramanlar da yer alır. Nazlı Eray, bu bölümde yer alan on romanında uzam ve zaman boyutunda yaşanan anlık değişimlerle vaka çeşitliliğini arttırmıştır. Romanlardaki açık ve geniş mekânlardan Ankara ve İstanbul'un bu bölümdeki bütün yapıtlarda yer aldığı göze çarpmaktadır. Eserlerdeki mekân faktörü fiziksel boyutlarının yanında roman kişisi üzerindeki duygusal etkisi bağlamında da ele alınarak kurguya kattığı değer ortaya konulmuştur. Söz konusu on romandaki zaman faktöründe anlık meydana gelen zaman kaymaları bulunmaktadır. Romanlardaki bu zaman kaymalarının işlevi tablolarla desteklenerek anlatılmıştır. Nazlı Eray, akıcı bir dil ile yazdığı bu bölümdeki eserlerinde 1. tekil anlatıcı ile gözlemci bakış açısını kullanmıştır. Ayrıca bu bölümdeki bazı

romanlarında (*Pasifik Günleri, Arzu Sapağında İnecek Var, Yıldızlar Mektup Yazar, İmparator Çay Bahçesi*) üstkurmaca tekniğinin varlığı da göze çarpmaktadır.

2.4. Mitolojik Karakterli Romanlar

Bu başlık altında inceleyeceğimiz romanlar iki tanedir. Bu romanlar yayınlanma tarihlerine göre sırasıyla *Orphée* ve *Ayışığı Sofrası*'dır. Nazlı Eray'ın romanlarında büyülü bir gerçekçilikle oluşturulmuş olan fantastik bir dünya vardır. Bu fantastik dünya, gerçeklik ile düşün bir arada verildiği tasarlanmış bir oyun atmosferidir. Nazlı Eray bu bölümde yer alan iki romanında hem mistik olaylarla fantastik dünyanın gerçekliğini birleştirmiş hem de mistik kahramanlarla gerçek hayatın içinde yer alan kahramanları kurguların içine yerleştirerek gerçek ile düşün itibari anlatımını meydana getirmiştir. 1980 sonrası ortaya konan eserler üzerindeki gerçeklik kavramının kendini hayali motiflere bırakmaya başlaması postmodernizmin şekillenmesini sağlanmış ve bu hayali atmosfer mitoloji temelli bir fantastik evrenin oluşmasına yardımcı olmuştur. Nazlı Eray'ın romanlarında da görülen postmodernizmin izleri fantastik türün özellikleriyle şekillenerek bazı eserlerde mitolojik anlatılarla bir sentez haline getirilmiştir.

Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan iki romanında hem Yunan mitolojisine (*Orphée*) hem de İslam mitolojisine (*Ayışığı Sofrası*) yer verilmiştir. Bu iki medeniyete özgü mistik anlatılar, romanlardaki kurmaca dünyanın etkisiyle büyülü (fantastik) bir gerçekliğin yansımasına dönüşmüşlerdir. Romanlarda Yunan mitolojisinin bir anlatısı olan Orphée ile Eurydice miti ile İslam medeniyeti ve birçok medeniyetin miti olma özelliğine sahip olan Ashab-ı Kehf kıssasındaki Yedi Uyuyanlar anlatısı, Eray'ın fantastik türün özellikleriyle şekillenmiş romanlarındaki vaka parçalarıyla anlatılardaki gerçekliklerinden çıkarılarak kurmaca dünyanın unsurları haline gelmişlerdir.

2.4.1. Olay Örgüsü

2.4.1.1. Orphée

Orphée adlı roman ilk olarak 1983 yılında *Kaynak Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Roman, Anlatıcı'nın uzun bir yolculuk sonucunda bir kıyı kentine varmasıyla başlar. Anlatıcı, yardımcısı olan Bay Gece ile birlikte bulunduğu kıyı kentinde olduğunu bildiği Orphée'yi aramaya başlar. Anlatıcı, Bay Gece'nin de yardımıyla yüksekçe bir yerde bulunan bir evde Orphée'nin kaldığını tespit eder ve o evin bulunduğu yerin yakınına taşlık bir yerden geçerek varır. Anlatıcı ile Bay Gece uzaktan Orphée'yi izlemeye başlar. Anlatıcı, orada taşlık bölgede Roma İmparatoru Hadrian'ın heykelini görür ve bu heykel bir süre sonra Anlatıcı'ya güvercin aracılığıyla mektup göndererek yaşam hakkında birtakım sorularla felsefi göndermelerin yer aldığı mektuplar yazar. Anlatıcı'da Hadrian heykelinin kendisine gönderdiği bu mektuplara güvercin aracılığıyla cevap verir. Anlatıcı, İmparator Hadrian'a *Paris'te Son Tango* adlı filmi projeksiyon yardımıyla Orphée'nin bulunduğu evin duvarına yansıtır ve bu yansıtma sonucu evin içinde bulunan Oprhée ile film oyuncularının görüntüsü birbirine karışır. Filmdeki kadın karakter silahıyla ateş ettiğinde Orphée ölür. Romanın kurgusu yaşanan bu vaka parçalarıyla çeşitlenerek devam eder. *Orphée* adlı roman Yunan mitolojisinden yansımaların bulunduğu bir eser özelliğindedir. Gerçeklik ile düşselliğin mistik anlatımla birleştiği bu romanda Orphée ile Eurydice aşkı kurgunun ana konusunu oluşturur. Ancak bu mistik konu yazarın kendi sanat anlayışı ile birlikte şekillenir.

Yunan mitolojisinde Orphée, müzik Tanrısı olan Apollo veya Zeus'un oğludur. Orphée çok güzel lir çalmaktadır. Çaldığı bu lir çalgısı sayesinde azgın bir şekilde akan nehirleri durdurmakta ve ormanın içinde bulunan en yırtıcı hayvanları bile evcilleştirmektedir. Orphée'nin çok sevdiği Eurydice adında bir karısı vardır. Karısı olan Eurydice'ı yılan sokması sonucunda ölür ve Orphée'de ölen Eurydice'ın peşinden ölüler ülkesine gider. Ancak bu ölüler ülkesinde bulunan yılan saçlı kanatlı ölüm melekleri olan Eriyenler Orphée'nin ölüler ülkesine girmesine izin vermezler. Bunun üzerine Orphée elindeki lir çalgısını çalmaya başlar ve çalgıdan çıkan o güzel sesi duyan ölüm melekleri ile diğer yaratıklar hareket edemez hale gelir. Ölüler kapısından geçen Orphée, kötülük Tanrıçası

olan Hades ile karşılaşır. Hades'ten eşi olan Eurydice'ı geri ister. Hades buradan ayrılırken Euriydice'a hiçbir şekilde bakmamak şartıyla onu geri verebileceğini söyler. Orphée kötülük Tanrısı olan Hades'in şartını kabul eder. Ancak Orphée, Eurydice'ın hasretine daha fazla dayanamaz ve eşine dönüp bakar. Baktığı anda Eurydice kaybolur. Ölüler ülkesine geri giden Orphée orada bulunan kapıları bir türlü açamaz ve Tanrılar, Orphée'nin bu hareketine çok sinirlenerek onun başını kesip nehre atarlar.[254]

Yukarıda kısaca değinilen Orphée ile Eurydice miti Yunan mitolojisinde önemli bir yere sahiptir. Nazlı Eray'da *Orphée* adlı romanında bu mitten yola çıkarak fantastik türün özellikleriyle eserini kurgulamıştır. Romanda tıpkı Yunan mitolojisindeki Orphée mitinde olduğu gibi bulunulan yerden hiç bilinmeyen bir yere gidiş vardır. Mitsel anlatıda Orphée, daha önce gitmediği bir yer özelliğindeki ölüler ülkesine giderken Anlatıcı'da daha önce hiç gitmediği bir kıyı kentine gider. Ancak romanda Anlatıcı konumundaki Eurydice, Orphée'yi bulmak için aramaya kıyı kentine giderken mitsel anlatımdaki Orphée ise tam tersine eşi olan Eurydice bulmak ve geri almak için ölüler şehrine gider. Romanda Anlatıcı'nın yardımcısı olan Bay Gece, mistik anlatıma gönderme yaparak Orphée ile Eurydice'in gerçek öyküsünde ölümün var olduğunu söylediğinde Anlatıcı'da ölümün bulundukları kıyı kentinde dolaştığını belirtir. Romanda Anlatıcı, Bay Gece ile bir yerde oturup tost yerken köpekten korktuğunu söyler. Bay Gece'de Anlatıcı'ya tek bir köpekten korktuğunu bildiğini, o köpeğinde öteki dünyanın kapısında bekleyen Argus adlı köpek olduğunu açıklar. Ayrıca romanda fantastik özellikler göstererek kıyı kentine gelen Ankara ve Bay Gece, Orphée'yi ararken Anlatıcı'ya yardımcı olurlar. Romandaki bu kahramanlar, mitsel anlatımda Orphée'ye yardımcı olan gerçekdışı ve mitolojik karakterli kavramlarla benzerlik gösterir. Romanın sonlarına doğru ise Eurydice olan Anlatıcı, Roma İmparatoru Hadrian'a *Paris'te Son Tango* adlı filmi izletmek için bir projeksiyon cihazı yardımıyla Orphée'nin evinin duvarına doğru filmin görüntülerini yansıtır ve bu yansıtma sonucunda filmin karakterlerinin görüntüsü ile Orphée'nin silueti birbirine karışır. Tam

[254] İbrahim Biricik, "Nazlı Eray'ın Orphée ve Ayışığı Sofrası Romanlarındaki Fantastik Unsurların Mitik Bağlantıları", *Mecmua Uluslararası Sosyal Bilimler dergisi*, S.1, Bahar 2016, s.22. Ayrıca Bkz; İbrahim Dilek, "Hangisini Seçerdiniz: Er Samır mı, Orpheus mu?", *Milli Folklor dergisi*, Yıl 24 S.93. s.81-82.

bu anda Orphée, Eurydice olan Anlatıcı'ya doğru gelmeğe çalışırken filmdeki kadın karakter olan Jeanne tetiği çeker ve Orphée ölür. Roman kurgusunda yaşanan bu olayın benzeri mitsel anlatıdaki Orphée'de de yaşanır. Mitolojide Orphée ölüler ülkesinden çıkıncaya kadar bakmaması gereken Eurydice'e bakar ve ölür. Romanda da Orphée, Eurydice olan Anlatıcı'yı gördüğünde ona doğru gelmeye başladığı anda patlayan bir silahla vurularak ölür. Kurgu içinde Orphée'nin Eurydice olan Anlatıcı'dan sürekli olarak uzak durmaya ve kaçmaya çalışması da mitsel anlatımdaki Orphée'nin eşi olan Eurydice'e ölüler ülkesinden çıkıncaya kadar bakamaması ve ondan uzak durmaya çalışması arasında bir benzerlik vardır. Romanda Bay Gece ile Eurydice'in İmparator Hadrian'ın heykelinin bulunduğu yerde gördükleri bir kabartmanın ölüler şehrine giden kapının başlangıç noktası olduğunu düşünmeleri, mitsel anlatımdaki Orphée'nin eşi olan Eurydice'i kurtarmak için gittiği ölüler kentiyle benzerlik gösterir.

Nazlı Eray, Yunan mitolojisindeki Oprhée mitinin içeriği ve ismiyle simgesel bir bağ kurarak kendi sanat anlayışıyla romanının kurgusunu oluşturmuştur. Eray, Orphée adlı romanını bölümlere ayırarak yazmamıştır. Romandaki vaka parçaları süregelen roman zamanının içinde meydana gelmektedir. Yazar, kurgu içinde montaj tekniğini kullanarak *Paris'te Son Tango* filmi ile kitabından alıntılar yapmış ve bu alıntılarla mitolojik özellikler gösteren Orphée adlı romanın kurgusunu oluşturmuştur. Romanın olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Eurydice'in on iki saatlik bir yolculuktan sonra kıyı kentine varması ve o kıyı kentindeki bir otele yerleştikten sonra yardımcısı olan Bay Gece'yi araması.
* Eurydice ile Bay Gece buluştuktan sonra Orphée hakkında konuşmaları ve mitolojideki Orphée ile Eurydice'den Bay Gece'nin bahsetmesi.
* Bay Gece'nin Eurydice'e ölümün nerede oluğunu sorması ve Eurydice'in ölümün bulundukları bu kıyı şehrinde olduğunu belirtmesi.
* Eurydice'in bu kıyı şehrinin krokisinin çıkarılmasını Bay Gece'den istemesi ve Orphée'nin her an Eurydice'i bulabilmek için öbür dünyaya inebileceğini söylemesi.

* Bir gün sonra Bay Gece'nin şehrin krokisini çizip otele gelmesi ve Orphée'nin nerede oturduğunu öğrendiğini Eurydice'e belirtmesi.

* Bay Gece'nin Anlatıcı'nın Eurydice olduğunu bildiğini söylemesi ve Orphée'nin bulunduğu eve doğru gitmeleri.

* Eve vardıklarında Orphée'nin evin içinde olduğunu fark etmelerine rağmen Eurydice'in gözleri iyi görmediğinden dolayı Orphée'yi net olarak görememesi.

* Eurydice ile Bay Gece'nin otele dönmesi ve Eurydice sabah uyandığında resepsiyondaki kominin kendisini Ankara'nın aradığını ona söylemesi.

* Eurydice ile konuşan Ankara'nın kıyı kentine geleceğini söylemesi ve Eurydice'in bulunduğu bu kentinin çok küçük olduğunu belirtmesi.

* Ankara'nın hiç kimse fark etmeden oraya yerleşebileceğini söylemesi ve Ankara'nın oraya hangi binaları getirip getirmeyeceğine yönelik bilgiler vermesi.

* Eurydice'i Ankara'nın araması ve kıyı kentine Tunalı Hilmi Caddesi'ni getirdiğini söylemesi.

* Eurydice'nin Orphée'nin kırmızı renkteki Alfa Romeo marka arabasının otelin önünden geçtiğini fark etmesi.

* Eurydice'in Bay Gece ile birlikte dağlık ve taşlık bir yoldan Orphée'nin evinin yakınına gitmesi ve gittikleri bu taşlık yerde bir heykelin olması.

* Eurydice'in gördüğü bu heykelin kime ait olduğunu Bay Gece'ye sorması ve Bay Gece'nin kime ait olduğunu bilmediğini söylemesi.

* Eurydice ile Bay Gece'nin evin içinde Orphée'nin dolaştığını görmesi ve Bay Gece ile Eurydice oradan giderken Oprhée'nin arabasının çalıştığını fark etmeleri.

* Eurydici'in oteline dönmesi ve sabah uyandığında posta güverciniyle kendisine bir mektubun gelmesi.

* Mektubun dün gece Orphée'nin evini izlerken gördükleri heykelden gelmesi ve heykelin sahibinin Roma İmparatoru Hadrian olması.

* Eurydice'in Ankara ile konuşması ve Ankara'nın yamacın arkasına şehri kurmaya başladığını söylemesi.

* Eurydice'in Bay Gece'ye bulundukları kentte yazlık sinemanın olup olmadığını sorması ve Bay Gece'nin üç tane yazlık sinemanın olduğunu söyledikten sonra deniz kenarındaki sinemada *Paris'te Son Tango*'nun gösterildiğini belirtmesi.

* Eurydice'in *Paris'te Son Tango* adlı filmin İmparator Hadrain'in ilgisini çekebileceğini düşünmesi ve Bay Gece ile beraber heykelin yanına gitmesi.

* Eurydice ile Bay Gece'nin Orphée'nin arabasından inip evine girdiğini görmeleri ve evin içinde sürekli dolaşan birisi ile evin ışıklarının sürekli yanıp söndüğü fark etmeleri.

* Eurydice'in Orphée'nin evini çok yakınında hissettiğini İmparator Hadrian'ın heykeline bakarak söylemesi ve geri dönerken taşlık alanın üzerinde bir kabartmanın olduğunu fark etmeleri.

* Bay Gece'nin bu kabartmanın başka bir dünyaya ait olan bir yola çıkabileceğini belirtmesi ve Eurydice'nin ise bulundukları yerin ölüler kentine açılan bir kapı olabileceğini Bay Gece'ye söylemesi.

* Eurydice'in oteline döndüğünde radyodan otoriter bir sesin emirler yağdırdığını duyması ve *Paris'te Son Tango* adlı kitabı okumaya başlaması.

* Eurydice sabah olduğunda kendisine İmparator Hadrian'dan gelen mektubu alması ve mektupta imparatorun *Paris'te Son Tango* adlı filmi merak ettiğini söylemesi.

* Eurydice ile Bay Gece'nin kabartmanın olduğu yere tekrar gittiklerinde kabartmalardan Orphée'ye benzeyenin kaybolmuş olduğunu gördüklerinde şaşırmaları.

* Eurydice'in evin içinde Orphée'nin olduğunu fark etmesi ve kabartmada olmayan asıl kişinin kendisi olduğunu anlaması.

* Eurydice'in otel odasına geri dönmesi ve *Paris'te Son Tango* adlı kitaptan bölümler okumaya başlaması.

* Eurydice'i Ankara'nın araması ve Ankara'nın kıyı kentine Kuğulu pasajını yerleştirmeye çalıştığını söylemesi.

* Eurydice'in Bay Gece ile İmparator Hadrian'ın heykelinin bulunduğu yere gitmeleri ve Eurydice'in oraya bir radyoyla giderek heykele haberleri dinletmesi.

* Eurydice, İmparator Hadrian'ın heykelinin radyodan duyduğu dünya gündemiyle alakalı ne düşündüğünü merak etmesi ve o anda kalkan toz bulutuyla hiçbir şeyin görünmemesi.

* Eurydice'in oteline dönmesi ve sabah olduğunda güvercin vasıtasıyla İmparator Hadrian'dan mektup gelmesi.

* Mektupta radyodan yaşanılan çağ ile alakalı duyduğu konular hakkında merak ettiklerini Eurydice'e sorması ve Eurydice'in ise Hadrian'ın sorularına cevaplar içeren bir mektup yazarak güvercinle beraber mektubu göndermesi.

* Eurydice ile Bay Gece Orphée'nin evinden üzerlerine doğru tutulan kuvvetli bir ışığın etkisi altında kalması ve Eurydice'in orada olduklarını Orphée'nin bildiğini Bay Gece'ye söylemesi.

* İmparator Hadrian'ın mektubunda Eurydice'e niçin uzaktan Orphée'yi izlediğini, neden yanına gitmediğini sorması ve Eurydice'in ise kendisinin de bunun nedenini bilmediğini belirten bir mektup yazarak mektubu ona göndermesi.

* Eurydice'nin Ankara'nın kıyı kentine kurduğu şehri görmeye gitmesi ve Bay Gece'ye yeni kenti anlatması.

* Bay Gece'nin arkeolojik alana götürecekleri iki ayaklı film makinesi ile *Paris'te Son Tango* filminin makaralarını bulduğunu söylemesi ve Orphée'nin evinin yakınına doğru gittiklerinde posta güvercininin öldüğünü görmeleri.

* İmparator Hadrian'ın Eurydice bir mektup göndermesi ve Orphée ile yazgılarının bir olduğunu söylemesi.

* Eurydice'in İmparator Hadrian'dan gelen mektupta yazılanları düşünmeye başlaması ve heykelin tanımladığı Orphée ile kendisinin peşinde olduğu Orphée'nin aynı evrende olup olmadığı merak etmesi.

* Eurydice'in Bay Gece ile birlikte İmparator Hadrian'a gösterecekleri filmin ekipmanlarını alarak yanına gitmeleri ve Orphée'nin evinin duvarına filmin görüntüsünü yansıtmaları.

* *Paris'te Son Tango* adlı filmden sahnelerin görünmesi ve Orphée'nin evinin perdesini açıp kapamaya başlaması.

* Filmdeki sahneler ile Orphée'nin görüntüsünün birbirine karışmaya başladığında Eurydice'in filmi durdurmaya çalışması ve filmi bir türlü durduramaması.

* Filmde Jeanne'nin Paul'a silahını çekerek namlunun ağzını ona doğru doğrultması ve tam o anda Orphée'nin Eurydice'e doğru gelmek için bir hamle yapması.

* *Paris'teki Son Tango* adlı filmdeki Jeanne'nin silahını ateşlemesi ve Orphée'nin filmdeki ateşlenen silah ile vurularak saçlarının sabah yeline karışması.

2.4.1.2. Ayışığı Sofrası

Ayışığı Sofrası ilk olarak 2000 yılında *Can Yayınları* tarafından yayınlanmıştır. Roman Anlatıcı konumundaki Serra'nın yakın dostu Aşo ile olan anılarını anlatmasıyla başlar. Romanda geriye dönüş tekniği kullanılarak anlatılan geçmişe dönük anıların ardından, yaşanılan zamana dönülür ve Serra, daha önce hiç görmediği yirmi beş yaşlarında olan genç bir adamla karşılaşır. Adam, adının Yemliha olduğunu söyler ve bir mağarada yedi

arkadaşıyla beraber 309 yıl boyunca uyuduklarını belirtir. Serra, Yemliha adlı bu adamın dediklerini duyunca Ashab-ı Keyf/Yedi Uyuyanlar'la alakalı daha önce okudukları aklına gelir ve Yemliha ile arkadaş olur. Romanda Karı Şefik ile Karı Şefik'in zengin hali olan Şefik Bey arasında meydana gelen olaylarda fantastik türün özellikleri görülmektedir. Ayrıca romanda bir sokağın köşesine kurulmuş olan Ayışı Sofrası adlı sofranın üzerinde Serra'nın anılarında yeri olan insanların küçük halleriyle karşılaşması ve onlarla geçmişte yaşanan olaylarla alakalı konuşması, fantastik türün özelliklerinin yansımasıdır.

Ayışı Sofrası adlı romanda mitsel ve fantastik özelliklerle oluşturmuş vaka parçaları kurguyu şekillendirmektedir. Romanda geçen Yemliha ile Yedi Uyuyanlar İslam mitolojisinden izler barındırmaktadır. Kuran-ı Kerim'de Kehf Suresi'nde Ashab-ı Keyf/Yedi Uyuyanlar'a yer verilmiş ve onların 309 yıl boyunca mağarada yaşadıkları belirtilmiştir. Romanda Serra, Yemliha ile Gaziosmanpaşa sırtlarında bulunan bu mağaraya giderek düşsü bir gerçeklikle uyuyan diğer altı kişiyle tanışır. Serra, onların bulunduğu bu mağaraya elektrik tesisatı çektirip televizyon getirerek onları yaşanılan dünyanın gündeminden haberdar eder. Nazlı Eray, roman kurgusu içinde mistik bir anlatıya kendi sanat anlayışıyla beraber fantastik özellikler yükleyerek gerçeklikten uzaklaştırır. Ayrıca romanda Yedi Uyuyanlar'ın mağarasına Sibil adında Tanrı Apollo'nun ağzından konuşan ve bağırsak falı bakan biri gelir. Sibil adındaki bu kişi, Karı Şefik ile Serra'nın kesilen koyunun bağırsaklarından fallarına bakar. Gaipten de haber veren Sibil'in aslında Yedi Uyuyanlar'ın bulunduğu yerde fal bakması bir tezatlığa işaret eder. Çünkü mağarada bulunan yedi kişi, kendilerini puta tapmaya ve dinlerinden uzaklaştırmaya çalışan bir hükümdarın zulmünden kaçarak mağaraya sığınmışlardır. Kuran-ı Kerim'de de geçen bu olaylar ile Allah'ın rahmetine sığınan bu kişilerin fal ve büyü gibi İslam dininde yasak olan şeylere ilgi duyması beklenmeyen bir durumdur. Nazlı Eray, kurgu içinde gerçeklikten uzaklaşarak kendisinin oluşturduğu fantastik bir evrende Ashab-Keyf/Yedi Uyuyanlar olayı gibi bir gerçekliği büyülü (fantastik) bir anlayışla ele alarak romandaki vaka parçalarını şekillendirmiştir. Ayrıca romanda Sibil karakterinin fal bakması, İslam dinine göre hem günah hem de insanı

şeytana yaklaştıran bir iştir. Sibil karakterindeki harflerin oluşumuna dikkatlice baktığımızda İblis isminin varlığı karşımıza çıkmaktadır.

Kuran-ı Kerim'de Keyf Suresi'ndeki ayetlerde geçen Yedi Uyuyanlar, hak/gerçek bağlamında ele alındığından dolayı olayın doğruluğuna kesin kanıt oluşturmaktadır. Ancak zamanla getirilen yorumlar, kıssanın mitolojik bir boyut kazanmasına yol açmıştır. Ayrıca romanda Sibil'in Tanrı Apollo'nun ağzından konuşması kurgu içindeki Yunan mitolojisinin varlığını da göstermektedir.[255]

Mistik unsurlarla oluşturmuş olan *Ayışı Sofrası* adlı romandaki vaka parçaları bölümlere ayrılarak yazılmamıştır. Romandaki olaylar, tekrarlanarak bir döngü halinde dönüşümlü olarak anlatılmıştır. Aşo ile olan olaylarda geriye dönüş tekniği kullanılmıştır. Romanın olay örgüsünü şu şekilde sıralayabiliriz:

* Serra'nın yakın arkadaşı olan Aşo'yu bir daha göremeyeceği hissine kapılması ve rüyasında Aşo'yu görmesi.
* Serra'nın yatak odasında uykuya dalmaya başladığında rüyanın içine girmesi ve rüyasında yirmi beş yaşlarında adı Yemliha olan bir genç görmesi.
* Yemliha'nın Eshab-ı Keyf Mağarası'nda Yedi Uyuyanlar'dan biri olduğunu Serra'ya söylemesi ve Serra'nın 309 yıl uyumuş olan bu yedi kişiyi bildiğini belirtmesi.
* Serra'nın Yemliha ile arkadaşlarına kredi kartıyla marketten bir şeyler alması ve aldığı şeyleri Yemliha'ya verdiğinde onun gözden kaybolması.
* Serra'nın Memduh Bey ile evli olduğu dönemde evin içinde bunaldığında arkadaşı olan Aşo'nun yanına gittiğini belirtmesi ve o sıralar Aşo'nun evine gelen Götten Bacak Hasan'ı hatırlaması.

[255] İbrahim Biricik, a.g.m., s.24. Ayrıca Bkz; Mustafa Şentürk, "Kuran'da Bir Pasif Direniş Öyküsü: Ashab-ı Keyf", *Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2013/2, c.2, S.3, s.226.

* Serra'nın bir gece vakti bana ait dediği Ankara'nın sokaklarında dolaşması ve Belendir Sokak'ta bulunan Enerji Apartmanı'nı Aşo sayesinde gördüğü belirtmesi.

* Serra'nın gece vakti sokakta yürürken Karı Şefik'i görmesi ve Karı Şefik'in yine parasızlıktan yakınması.

* Serra'nın Enerji Apartmanı'ndan çıktıktan sonra Refik Belendir Sokağı'nda aşağı doğru yürümesi ve yürürken Yemliha ile karşılaşması.

* Yemliha'nın Serra'ya köpekleri olan Kıtmir ile diğer altı arkadaşının mağarada olduğunu belirtmesi ve dünyanın şuan ki halini çok beğendiğini söylemesi.

* Serra'nın geceleyin evine döndüğünde perdelerin arkasında Karı Şefik'i görmesi ve Karı Şefik'in bir kaloriferin üzerinde duran çekmecenin içinde hazine bulduğunu belirtmesi.

* Serra'nın bu çekmeceyi Aşo'nun evinde gördüğünü hatırlaması ve Serra'nın kendi rüyasındaki hazineyi Karı Şefik'in nasıl bulabildiğine şaşırması.

* Serra'nın evinin balkonuna atılan kese içindeki büyünün izlerinden kurtulmak için arkadaşı Aşo ile kumların üzerinde güneşlenmeye gitmesi ve tam o sırada gökyüzünden üzerlerine doğru gelen kocaman bir dudağı fark etmeleri.

* Serra ve Aşo'nun kumsalda değil bir kahve fincanının telvesinde olduklarını fark etmeleri ve dudağın sahibinin Götten Bacak Hasan olduğunu anlamaları.

* Karı Şefik'in Serra'ya bir türlü hazinenin yolunu bulamadığını söylemesi ve bir anda aklına gelmesiyle gecenin içine daldığında Serra'nın başına saplanan ağrının etkisiyle Karı Şefik'in beyninin içinde hazineyi aradığını anlaması.

* Serra'nın yanına tam bu sırada Yemliha'nın gelmesi ve bir banka uzanıp uyuyan Serra'nın belleğinin içine girip hazineyi arayan Karı Şefik'le konuşması.

* Yemliha'nın Serra uyandığında ağızından çıkan Karı Şefik'i göstermesi ve Serra'nın Yemliha'ya beyninin içinde bir hazinenin olduğunu söylemesi.

* Götten Bacak Hasan'ın kahve fincanının içinde bulunan Serra ile Aşo'yu lavaboya dökmesiyle onların kendilerini musluğun ağzında bulmaları.

* Serra'nın Enerji Apartmanı'ndan içeriye girdiğinde karanlığın içinde kendisiyle konuşan birinin sesini duyması ve o sesin karanlıktaki apartmanın ışığıyla insanın iç dünyasında tanımlayamamış olduğu şeylerle bir bağlantı kurması.

* Serra'nın Karı Şefik ile beraber bilinçaltının avlusunda olması ve Serra ile Karı Şefik'in hazinenin bulunduğu odanın kapısını aramaya başlaması.

* Serra'nın bilinçaltının avlusunda gezerken hayatın baskısından kurtulmak için yapılacak formüllerden bahseden ve sekiz maddeden oluşan yazıyı okuması.

* Serra'nın gözlerini açtığında kendini dansöz kıyafetlerinin içinde bulması ve Kumru adındaki bir kızın kendisine Aşo diye seslenmesi.

* Serra'nın görüntü olarak Aşo'ya benzediği ama kendisinin Aşo olmadığını Kumru'ya söylemesi ve kendini inandıramayan Serra'nın Aşo'nun bedeninde dansöz kıyafetleriyle sahneye çıkması.

* Casinoya gelenlerden Şefik Bey adında birinin Aşo'nun bedenindeki Serra'ya şampanya göndermesi ve Serra'nın bu kişinin Karı Şefik olduğunu fark etmesi.

* Serra'nın Karı Şefik görüntüsündeki bu adamın kibar oluşunu çok beğenmesi ve onun özel uçağıyla Bodrum'a gitmek için yola çıkmaları.

* Serra'nın uçakta bulunan aynaya baktığında kendi bedeninde olduğunu fark etmesi ve Şefik Bey'in Aşo diye birini tanımadığını Serra'ya söylemesi.

* Serra'nın Şefik Bey ile Bodrum'a giderken uçağın hostes çağırma düğmesine Karı Şefik'in atsineği şeklindeki görüntüsüyle konmuş olduğu fark etmesi.

* Bir atsineği görüntüsündeki Karı Şefik'in Serra ile konuşması ve Şefik Bey'in atsineğini öldürmek için üzerine gazete ile vurduğunda kendisinin yüzünün bembeyaz olmaya başladığı an, Serra'nın onun kalp krizi geçirdiğini anlaması.

* Serra'nın atsineğini camın önüne koyduğunda sineğin kendine gelmesi ve Şefik Bey'in de o an düzelmeye başlaması.

* Serra'nın Gaziosmanpaşa sırtlarında bulunan Yedi Uyuyanlar mağarasına Yemliha ile gitmesi ve Serra'nın orada bulunan diğer altı kişiyle tanışması.

* Serra'nın bu Yedi Uyuyan adamlarla alakalı okuduklarını zihninden tek tek geçirmesi ve onların isimlerinin nazar duaları ile muskaların içinde yer aldığına yönelik bilgilerin aklına gelmesi.

* Serra'nın bir süre sonra elektrik tesisatı çekilen mağaraya bir televizyon getirmesi ve mağarada bulunanların hepsinin televizyonu izlemeye başlaması.

* Serra'nın daha sonra tekrar Karı Şefik'le Yedi Uyuyanlar Mağarası'na gitmesi ve Karı Şefik'in mağarada bulunan kişileri bir türlü görememesi.

* Karı Şefik'in yavaş yavaş mağarada bulunan Yedi Uyuyanlar'ın yüzlerini görmeye başlaması ve Yemliha'nın kendilerini Karı Şefik'in parça parça görmesinin nedenini hem saf hem de günahlarının olmasına bağlaması.

* Serra'nın Karı Şefik'le mağaradan ayrıldıktan bir süre sonra Yemliha'nın yanlarına gelerek mağarada bağırsak falının bakılacağını söylemesi ve falı bakacak olan kişinin adının Sibil olduğunu belirtmesi.

* Serra ile Karı Şefik'in Tanrı Apollo'nun ağzından konuşan Sibil'in baktığı bağırsak falını görmeye mağaraya gitmesi ve Serra'nın bağırsak falına bakması.

* Serra'nın sokakta yürümeye başladığında yanına Karı Şefik'in gelerek çok neşeli bir şekilde ayışığı içtiğini söylemesi ve Serra'ya sokağın köşesinde çok güzel kurulmuş bir masanın üzerinde ayışı adlı sofranın kurulduğunu belirtmesi.

* Serra'nın masanın üzerinde bulunan çeşit çeşit yiyeceğe bakması ve yiyeceklerin üzerinde hayatına o zaman kadar girmiş olan insanların küçük halleriyle durduğunu görerek onlarla konuşmaya başlaması.

* Serra'nın Aşo ile beraber olduğu karlı bir kış akşamını hatırlaması ve daldığı düşten Karı Şefik'in zengin halini gördüğünde attığı çığlıkla uyanması.
* Karı Şefik'in zengin hali olan Şefik Bey'i yakalamak için peşinden koşması ve onu yakalayarak zengin halinin içine girmeyi başardığını Serra'ya söylemesi.
* Serra'nın sofranın üzerinde devlet dairesinde çalışırken tanıdığı kişilerin küçük halleriyle konuşması ve Serra'nın yaşadığı olayların kendi yaşamının birer yansıması olduğunu söyleyerek yürümeye başlaması.

2.4.2. Tema

Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan mitolojik karakterli romanlarında sosyal ve siyasi konular ile geleneksel inanışlara yer verilmiştir.

2.4.2.1. Sosyal ve Siyasi Konular: Çarpık Kentleşme, Darbe, Hak Arayışı

Orphée adlı romanda toplumsal sıkıntılara yol açan çarpık kentleşme ile siyasi ve toplumsal sonuçlar doğuran darbeler kurgu içinde bulunmaktadır. Romanda bir kıyı kentine Eurydice'in peşinden gelen Ankara'nın oraya yerleşmesi sonucunda meydana gelecek olan olumsuzluklar Eurydice ile Ankara'nın karşılıklı diyaloglarında dile getirilir. Eurydice, Ankara'nın bulunduğu bu kıyı kentine geldiğinde yaşanacak olaylardan dolayı ürktüğünü belirtir. Ankara ise neden bu kadar korktuğunu anlayamadığını, bulundukları kıyı kentinin her yerinde mantar gibi yapılaşmaların olduğunu ve berbat bir kentleşmenin varlığını dile getirir. Kurguda Nazlı Eray, betona gömülen şehirler ile bu şehirlerde meydana gelen plansız yerleşmelerin doğurduğu çarpık düzene bir eleştiri getirir. Romanda çarpık kentleşme gibi çevremizde bilinen bu gerçek sorunu teşhis ve intak sanatını kullanarak bir roman kişisi haline getirdiği Ankara şehri üzerinden vermesi, bu olayı büyülü bir gerçekçilikle işlediğini göstermektedir. *Orphée* adlı romanda Eurydice, dinlediği radyoda yeni yönetimin ülke yönetimine el koyduğunu, yurt dışına giriş çıkışlar ile sokağa çıkma yasağının ilan edildiğini İmparator Hadrian'ın heykeliyle beraber duyar. Daha sonra Hadrian'ın heykeli posta güvercini ile bu duydukları bildirinin ne anlama geldiğini sorduğunda Eurydice mektup yazarak

bildirinin ne anlama geldiğini cevaplamaya çalışır. Romanda Nazlı Eray, darbe dönemlerine gönderme yaparak, darbe zamanı meydana gelebilecek muhtemel olaylara değinir.

Ayışığı Sofrası adlı romanda toplumu yakından ilgilendiren hak arayışı ile ekonomik sıkıntılara tematik açıdan yer verilmiştir. Romanda Yedi Uyuyanlar Mağarası'na gelen Sibil, bağırsak falına bakmak için bir koyun keser ve kesilen koyun can çekişirken Sibil, Tanrı Apollo'nun ağzından konuşmaya başlar. Tanrı Apollo koyunun can çekişirken ki halini gördüğünde büyük bir mücadele gördüğünü ve hak aramaya çalışanların ayaklanma çıkardığını söyler. Apollo'nun bu sözlerini duyan ve Yedi Uyuyanlar'dan biri olan Mernuş, bu ayaklanmayı televizyonda izlediği maaşlarına zam için yürüyüş yapan memurların haliyle benzer olduğunu Serra'ya söyler. Romanda Sibil'in baktığı bağırsak falında kesilen koyunun can çekişmesini Nazlı Eray, hak arayışında olan insanlar ile maaşına zam isteyen memurların yürüyüşü arasında benzerlik kurarak toplumdaki ekonomik sıkıntılar ile hak mücadelesini tematik açıdan işlemiştir. Romanda Serra, ayışığının altındaki bir sofrada albayın karısı olduğunu söyleyen bir kadının küçük halini masanın üzerindeki tabakların içinde gördüğünde o kadının kocasından darbe olacağını öğrendiğini hatırlar. Serra, o kadının darbe olacağını söylediği günden kısa bir süre sonra 12 Eylül sabahı ihtilal olduğunu dile getirir. Romanda 12 Eylül 1980 darbesi, siyasi ve toplumsal sonuçları olan bir olaydır. Nazlı Eray bu olayı kendi sanat anlayışı çerçevesinde tematik açıdan işleyerek romanında yer vermiştir.

2.4.2.2. Geleneksel İnanışlar

Serra'nın belleğinin içi, Karı Şefik'in bir kalorifer peteğinin üstünde gördüğünü söylediği kutu içindeki hazineyi aradığı yerin adıdır. Bu hazineyi Serra, daha önce gördüğünü Karı Şefik'e söyler. Karı Şefik, bunun üzerine Serra'nın beyninin içine girerek belleğinin bir yerlerinde saklı kalmış olan hazineyi aramaya çalışır. Serra, Karı Şefik'in belleğinin içindeyken başının çok ağrıdığı fark eder ve baş ağrısını geçirmek için Yemliha'nın kendisine verdiği ağrı kesicilerden birini yutar ve yuttuğu an belleğinin içinde bulunan Karı Şefik yandım diye bağırır. Karı Şefik bu ilacın etkisiyle belleğin

içinde oluşan sabunlu su şeklindeki yeri görür ve Karı Şefik oradan geçebilmek için destur kelimesini sürekli tekrarlar. Romanda Nazlı Eray, geleneksel inanışlarda çok sık rastlanan bir olayı (sabunlu su ve kül gibi üzerinde cinlerin var olduğuna inanılan yerlerden geçerken söylenen destur kelimesi) kendi sanat anlayışı çerçevesinde tematik açıdan işlemiştir.

2.4.3. Şahıs Kadrosu

Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan iki romanında mitolojik karakterli kahramanlar ile hayali (fantastik) ve insan dışı varlıklardan oluşan kahramanlar öne çıkmaktadır. Yunan ve İslam mitolojisinden yansımalarla şekillenen vaka parçalarında mistik anlatılardaki kişiler romanlardaki kahramanları oluşturmaktadır.

2.4.3.1. Olumsuz ve Kötü Karakterli Kahramanlar

Bu bölümde yer alan iki romanın birinde olumsuz ve kötü karakterli kahramanlar yer almaktadır. *Ayışığı Sofrası* adlı romanda yer alan olumsuz ve kötü karakterli kahramana bu başlık altında yer verilecektir.

Ayışığı Sofrası adlı romanda yer alan Bahçe Adamı olumsuz ve kötü karakterli bir roman kişisidir.

- **Bahçe Adamı**

Roman kişilerinden biri olan Serra, Refik Belendir Sokağı'nda bulunan Enerji Apartmanı'nın içine girer. Apartmanın içine girdikten sonra karanlığın içinde elektrik düğmesini arar. Ancak Serra, elektrik düğmesinin yerini bulamaz. Serra, cebindeki çakmağı çaktığında kendini bir anda Bodrum'daki evinin önünde bulur ve evin önüne geldiğinde karşısında o yokken yıllardır kırık bir kapı ya da cam bırakarak giden hırsızı görür. Serra, Bahçe Adamı diye isimlendirdiği bu hırsızla konuşur ve hırsız, kendisine ait olmayan bir eve izinsiz girip kaldığı için bir suçluluk ya da utanç duymaz. Serra, Bahçe Adamı'nın bu tavrına çok şaşırır. *Ayışığı Sofrası* adlı romanda Bahçe Adamı'nın izinsiz olarak bir başkasının evine girip kalması, Serra'nın onu hırsız olarak tarif etmesi

ve eve girerken camı ya da kapıyı kırması, onun olumsuz ve kötü bir roman kişisi olduğunu gösterir.

2.4.3.2. Hayali (Fantastik) ve İnsan Dışı Varlıklardan Oluşan Kahramanlar

Bu bölümde çalışmamıza konu olan iki romanda da hayali (fantastik) ve insan dışı kahramanlar bulunmaktadır. *Orphée* ile *Ayışığı Sofrası* adlı romanlarda yer alan hayali (fantastik) ve insan dışı kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

Orphée adlı romanda yer alan Ankara, hayali (fantastik) roman kişilerinden biridir.

- **Ankara**

Romanda Eurydice bir kıyı kentine gider ve orada bir otele yerleşir. Oteldeyken kendisine bir telefon gelir ve telefonu açtığında kendisiyle Ankara'nın konuştuğunu fark eder. Ankara, Eurydice'e bulunduğu kıyı kentine geleceğini ve yanında Tunalı Hilmi Caddesi gibi yerleri oraya götüreceğini söyler. Eurydice ise bu güzel kıyı kentine yerleşirse çarpık kentleşmeye neden olacağını düşünerek Ankara'nın oraya gelmesini istemez. Bir süre sonra Ankara, o kıyı kentinin bir bölümüne yerleşir ve yanında Kuğulu Park ile Tunalı Hilmi Caddesi gibi mekânları getirir. Romanda Ankara'nın Eurydice ile konuşması ve konuştuktan bir süre sonrada Anlatıcı'nın bulunduğu kıyı kentine kendisine ait olan mekânlardan bazılarını getirerek oraya yerleşmesi, Ankara'nın hayali (fantastik) roman kişilerinden biri olduğunu gösterir.

> "*Kiminle görüşüyorum efendim? diye sordum. Telefonun öteki ucundaki ses:*
>
> *Tanımadın mı? Ben Ankara. Geldiğin yer. Yaşadığın yer. Ankara… dedi*." (s.27)

Ayışığı Sofrası adlı romanda yer alan meçhul ses, karasinek ve tabaktaki küçük insanlar kurgu içindeki hayali (fantastik) ve insan dışı roman kişilerini oluşturmaktadır.

- **Meçhul Ses**

Romanda Serra Refik Belendir Sokağı'nda bulunan Enerji Apartmanı'na gider ve apartmandan içeriye girdiğinde her yerin karanlıkta olduğu görür ve karanlıktan kurtulmak için elektrik düğmesini aramaya başlar. Serra düğmeyi ararken bir ses duyar. Kulağının arkasından gelen bu ses, Serra ile konuşmaya başlar. Serra, sesin sahibinin kim olduğunu görmez ve yalnızca onun sesini duyar. *Ayışığı Sofrası* adlı romanda Meçhul Ses'in sahibinin kim olduğunun bilinememesi ve Serra'nın sadece onun sesini duyabiliyor olması, Meçhul Ses'in hayali (fantastik) roman kişilerinden biri olduğuna işaret etmektedir.

- **Karasinek**

Roman kişilerinden biri olan Serra, Karı Şefik'in zengin hali olan Şefik Bey ile birlikte uçakla Bodrum'a doğru gitmektedir. Serra, uçakla giderken uçakta hostesleri çağırmak için kullanılan düğmenin üzerinde bir karasinek olduğunu fark eder. Serra karasineğe dikkatlice baktığında bu sineğin Karı Şefik olduğunu anlar ve onunla konuşmaya başlar. Karasinek, yanına konan diğer sineğin karısı olduğunu Serra'ya söyler. Karasinek, Serra'yı uçakta beraber gittiği Şefik Bey konusunda uyararak erkeklere güven olamayacağını söyler. Romanda Karı Şefik'in bir karasineğe dönüşmesi, karasineğin Serra ile konuşması ve Serra'yı erkekler konusunda uyarması, onun insan dışı varlıklardan biri olduğunu gösterir.

- **Tabaktaki Küçük İnsanlar**

Romanda Serra, Karı Şefik ile sokakta yürümektedir. Karı Şefik sokağın köşesinde bir sofranın kurulmuş olduğunu Serra'ya söyler. Serra, ayışığının altında kurulmuş olan bu sofranın üzerindeki yiyeceklere bakar. Yiyeceklere bakarken tabakların üzerinde geçmiş yaşamında tanıdığı, anılarının bir bölümüne şahitlik etmiş olan insanları küçük boyuttaki halleriyle görür. Serra, orada eski kocası Memduh Bey'in küçük halini ve memurluk yaptığı dönemde tanıdığı Raif Bey gibi daha pek çok insanın tabak boyutundaki görüntüsünü görerek onlarla ortaklaşa yaşadığı anılarını yeniden hatırlar. Romanda,

Serra'nın anılarının belli bölümlerinde yeri olan insanların sofranın üzerinde bir meze gibi küçük halleriyle yiyeceklerin yanında bulunmaları ve Serra'nın onlarla konuşması, tabakların üzerindeki küçük insanların hayali (fantastik) roman kişilerinden olduklarını göstermektedir.

2.4.3.3. Eşya Figürlerinden Oluşan Kahramanlar

İncelediğimiz iki romanın birinde eşya figürlerinden oluşan kahramanlara yer verilmiştir. *Orphée* adlı romanda yer alan eşya figürlerinden kahramanlara bu başlık altında değinilecektir.

Orphée adlı romanda İmparator Hadrian'ın heykeli eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biridir.

- **İmparator Hadrian Heykeli**

Romanda Eurydice yardımcısı olan Bay Gece ile birlikte Orphée'nin evinin bulunduğu yerin yakınlarındaki taşlık bir araziye gider ve orada bulunan bir heykel Eurydice'in dikkatini çeker. Bir süre sonra Eurydice oteline döndüğünde kendisine posta güvercini ile bir mektup gelir. Mektubu açıp baktığında mektubun heykelin sahibi olan İmparator Hadrian tarafından yazılmış olduğunu anlar. İmparator Hadrian'ın heykeli Eurydice'e felsefi yönü olan sorular sorar ve Eurydice'de heykelin yazmış olduğu bu mektuplara cevap verir. Hem yaşanılan zamanda meydana gelen olayları hem de Orphée ile ilgili olan konuları mektup aracılığıyla konuşurlar. Romanda İmparator Hadrian'ın heykeli ile mektup vasıtasıyla Eurydice'in konuşması ve ona radyo dinletip, *Paris'te Son Tango* adlı filmi izletmesi, heykelin eşya figürlerinden oluşan kahramanlardan biri olduğunu göstermektedir.

Orphée adlı romanda İmparator Hadrian tarihsel süreçte var olmuş olan bir insandır. Romanda bir heykel görüntüsüyle kurguda bulunduğu için onu ünlü ve gerçek hayatta yer almış olan kahramanlar başlığı altında değerlendirmek yerine eşya figürlerinden oluşan kahramanlar adlı başlığın altında değerlendirmeyi uygun bulduk.

2.4.3.4. Mitolojik Karakterli Kahramanlar

Çalışmanın bu bölümünde yer alan iki romanın birinde mitolojik karakterli kahramanlar yer almaktadır. *Ayışığı Sofrası*'nda yer alan mitolojik karakterli kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

Orphée adlı romanda Yunan mitolojisinden yansımalar yer almaktadır. Yunan mitolojisinde önemli bir yeri olan Orphée'ye isim olarak değinilmektedir. Kurgu içinde mistik anlatıdaki Orphée ile Eurydice isminde roman kişileri bulunmaktadır. Ancak, romanda yer alan bu roman kişileri, mistik anlatıda yaşanan olaylardaki gibi olağandışı ya da mitolojik özellikler gösteren birtakım olayları gerçekleştiren kişiler değillerdir. Yazar, romanda Yunan mitolojisindeki anlatıda yaşanan olayların benzeri ile mistik anlatıdaki isimleri kullanarak romanın vaka parçalarını şekillendirmiştir. Kısaca, mistik anlatıdaki Orphée ile Eurydice kurgu içinde mitolojik özelliklere sahip kahramanlar değillerdir.

Ayışığı Sofrası adlı romanda yer alan Yedi Uyuyanlar kurgu içinde mitolojik karakterli kahramanları oluşturmaktadır.

- **Yedi Uyuyanlar**

Romanda Serra'nın aklına başı ağrıdığı zaman babaannesi tarafından kendisine okunan nazar duası gelir ve bu duanın içinde geçen isimlerden biri olan Yemliha, Serra'nın yanına gelir. Yemliha isminin hayat anlamına gelen bir manaya sahip olduğunu ve Eshab-ı Keyf Mağarası'ndaki Yedi Uyuyanlar'dan biri olduğunu Serra'ya söyler. Serra, mağarada yüzyıllar boyu nasıl yaşadıklarını Yemliha'ya sorar ve onlara marketten yiyecek bir şeyler alarak verir. Serra bir süre sonra mağaraya Yedi Uyuyanlar'dan olan diğer altı kişiyi görmeye gider ve onlarla konuşur. Mağaraya elektrik tesisatı çektirip televizyon bağlatan Serra, oraya Karı Şefik'le beraber giderek Tanrı Apollo'nun ağzından konuşan Sibil adlı birisine bağırsak falı baktırır. Romanda, İslam mitolojisinde önemli bir yere sahip olan ve Kuran-ı Kerim'de de geçen Yedi Uyuyanlar'a yer verilmesi, Karı Şefik'in günahları olduğu için Yedi Uyuyanlar'ı tam olarak görememesi

ve Serra'nın Yedi Uyuyanlar'ın insanların boyunlarında taşıdığı muskalar ile nazar dualarında yer aldığını belirtmesi, onların mitolojik karakterli roman kişilerinden olduklarını gösterir.

> "*Karı Şefik birden oturduğu yerden fırladı. Şurada bir adam var! diye bağırdı. Korkudan sapsarı olmuştu, eliyle Yemliha'yı gösteriyordu bana.*
>
> *Yedi Uyuyanlar'dan biri o Yemliha.*" (s.114)

2.4.3.5. Gaipten Haber Veren Kahramanlar

Çalışmamızın bu bölümünde yer alan iki romanın birinde gaipten haber veren kahramanlar yer almaktadır. *Ayışığı Sofrası*'ndaki gaipten haber veren kahramanlara bu başlık altında yer verilecektir.

Ayışığı Sofrası adlı romanda yer alan Sibil, gaipten haber veren kahramanlara örnektir.

- **Sibil**

Romanda Serra, mağaraya gittiğinde Yedi Uyuyanlar'dan bir olan Yemliha bağırsak falı bakılacağını söyler ve bakılan bu fal şekli Serra'nın dikkatini çeker. Yemliha, Sibil adından falcı ve rüya yorumcusu olan birinin bağırsak falına bakacağını söyler. Serra ile Karı Şefik'in koyun bağırsağından falına bakan Sibil onlara Tanrı Apollo'nun ağzından konuşarak gördüklerini anlatır. Karı Şefik'in kendisinin zengin halini bir daha görebilecek miyim diye sorduğunda Sibil, fala bakarak gelecekte tekrar kendisinin zengin haline rastlayacağını ona söyler. Tanrı Apollo'nun ağzından konuşarak mitolojik özelliklerde gösteren Sibil, baktığı bağırsak falından yorumlar çıkararak geleceğe yönelik bilgiler vermesi, onun gaipten haber veren kahramanlardan biri olduğunu gösterir.

Tablo 2.7: Mitolojik karakterli romanlarda şahıslar kadrosu

Romanlar	Olumsuz ve Kötü	Hayali ve İnsan Dışı	Eşya Figürleri	Mitolojik Karakterli	Gaipten Haber Veren
Orphée		Ankara	İmparator Hadrian Heykeli		
Ayışığı Sofrası	Bahçe Adamı	Meçhul Ses, Karasinek Tabaktaki Küçük İnsanlar		Yedi Uyuyanlar	Sibil

Bu bölümde yer alan iki romanda hayali (fantastik) ve insan dışı varlıklar bulunmaktadır. Romanlarda ünlü ve gerçek hayattan kahramanlara yer verilmemiştir.

2.4.4. Mekân

Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan iki romanında hem gerçek mekânlara hem de yaşanan olaylar sonucunda soyut özellik kazanmış olan mekânlara yer verilmiştir. Yazar, romanlarda mistik anlatılarda yer alan mekânların benzerlerine yer vererek alıntılama yoluyla kurgudaki yeni vaka parçalarının oluşmasını sağlamıştır. Bu mistik anlatıdaki mekânlar, Eray'ın sanat anlayışına göre romanlara uyarlanarak yer almış ve bunun sonucunda da bu mekânlar fantastik özellikler de kazanmıştır.

2.4.4.1. Somut Mekânlar

Beş duyumuzla algılayabildiğimiz mekânlara somut mekânlar adı verilmektedir. Bu bölümde incelenecek olan iki romanda somut mekânlara roman kurgusu içinde yer verilmiştir. Romanlarda yer alan somut mekânları, açık ve geniş mekânlar ile açık dar ve kapalı mekânlar olmak üzere gruplandırarak inceleyeceğiz.

- **Açık ve Geniş Mekânlar:**

Orphée adlı romanda yer alan kıyı kenti açık ve geniş bir mekândır. Romanda kıyı kenti aksiyon ortamıyla vaka parçalarının yaşandığı mekân özelliğindedir. Romanda Eurydice gittiği bu kıyı kentinde yardımcısı olan Bay Gece ile birlikte Orphée'yi arar ve onu bulduktan sonra da yaşanan yeni vaka parçaları bu mekânda gerçekleşir. Ayrıca kurgu içinde yer alan bu kıyı kenti fantastik özellikler gösteren Ankara şehrinin Eurydice ile konuşup yerleştiği mekân özelliğindedir.

Ayışığı Sofrası adlı romanda yer alan Ankara, Bodrum ve Sinop kurgudaki açık ve geniş mekânları oluşturmaktadır. Ankara şehri romandaki aksiyon ortamı sağlanarak vaka parçalarının şekillendiği, mitolojik karakterli kahramanların kurgu içine dâhil olduğu mekân özelliğindedir. Bodrum şehri romanda hem anıların tesiriyle hem de vakaların meydana geldiği yer özelliğiyle yer almaktadır. Roman kişilerinden biri olan Serra Bodrum'da bulunan evine giren hırsızı hatırlar ve bir gün Bodrum'daki evine tekrar gittiğinde evinin bahçesine izinsiz giren o adamla karşılaşır. Serra, Bodrum'da adamla girmiş olduğu diyaloğu hatırlar. Bodrum şehri fantastik özelliklerin vakalara etkisi sonucunda yer verilen bir mekân özelliğine de bürünür. Serra, Karı Şefik'in zengin hali olan Şefik Bey ile tanışır ve onunla Bodrum'a gider. Sinop şehri ise anıların tesiriyle değinilen açık ve geniş bir mekân özelliğindedir.

- **Açık Dar ve Kapalı Mekânlar:**

Orphée adlı romanda yer alan otel odası ile Orphée'nin evi açık dar ve kapalı mekânlardır. Otel odası Eurydice'in Orphée'yi aramak için geldiği kıyı kentinde kaldığı kapalı bir mekândır. Anlatıcı konumundaki Eurydice, bu mekânda İmparator Hadrian'dan kendisine güvercin aracılığıyla gönderilen mektupları okumuş ve ona cevap mektupları yazmıştır. Ayrıca bu kapalı mekânda Eurydice, Bay Gece ile buluşarak Orphée hakkında konuşmuştur. Orphée'nin evi ise romanda yakınına gidilmeden uzaktan izlenerek evin içinde ve dışında meydana gelen olayların izlendiği bir mekândır. Ayrıca bu mekân, İmparator Hadrian'ın *Paris'te Son Tango* adlı filmi izleyebilmesi için filmin görüntülerinin yansıtıldığı mekân özelliğindedir.

Ayışığı Sofrası adlı romanda yer alan Serra'nın evi, Aşo'nun Güz Sokak'taki evi, Enerji Apartmanı ve Karum AVM kurgu içindeki açık dar ve kapalı mekânları oluşturmaktadır. Serra'nın evi romandaki vaka parçalarının şekillendiği kapalı bir mekândır. Aşo'nun evi kurgu içinde geriye dönüş tekniği kullanılarak yer verilen anıların tesiri altındaki mekân özelliğindedir. Enerji Apartmanı, Refik Belendir Sokak'ta bulunan bir yerdir. Bu mekân hem anıların tesiriyle hatırlanan hem de birtakım fantastik olaylarla şekillenen vaka parçalarının meydana geldiği mekân özelliğindedir. Karum AVM ise Serra'nın Aşo ile olan anılarını anlatırken değindiği bir mekândır.

2.4.4.2. Soyut (Fantastik) Mekânlar

Orphée adlı romanda yer alan Ankara şehri yaşanan olaylar sonucunda soyut bir mekân özelliğine bürünmüştür. Romanda Anlatıcı olan Eurydice'in kıyı kentine Orphée'yi bulmak için geldiğinde kaldığı otelde kendine bir telefon gelir. Eurydice'e telefon eden Ankara'dır. Ankara, Eurydice'e kendisini çok çabuk unuttuğunu ve bu yüzden bulunduğu kıyı kentine geleceğini söyler. Bir süre sonra Ankara, Tunalı Hilmi Caddesi ile Kuğulu Park gibi yerleri yanına alarak kıyı kentinin bir bölümüne yerleşir. Romanda Ankara şehrinin Anlatıcı olan Eurydice ile konuşması ve Eurydice'in bulunduğu kıyı kentine gelerek yerleşmesi, oranın soyut(fantastik) bir mekân özelliğinde olduğunu göstermektedir.

Ayışığı Sofrası adlı romanda yer alan fincanın içi, Serra'nın belleğinin içi ve Yedi Uyuyanlar Mağarası (Eshab-ı Keyf) soyut(fantastik) özellikler gösteren mekânlardır. Romanda Serra kendini arkadaşı olan Aşo ile birlikte bir kumsalda güneşlenirken bulur. Serra, Aşo ile konuşurken gökyüzünden kocaman bir dudağın kendilerine doğru geldiğini fark eder. Serra o an denizin kumsalı olarak düşündüğü yerin bir kahvenin telvesi olduğunu anlar. Serra ve Aşo, kahveyi içen dudağın sahibinin Götten Bacak Hasan olduğunun farkına varır ve Serra ile Aşo'yu fincanın içinde yakalamaya çalışır. Romanda Serra ile Aşo'nun bir kahve fincanının içinde olması ve Serra'nın fincanın içindeki kahve telvesini deniz kumu sanması, fincanın yaşanan olaylar sonucunda soyut bir mekân özelliğine büründüğünü gösterir. Serra'nın belleğinin içi, Karı Şefik'in bir

kalorifer peteğinin üstünde gördüğünü söylediği kutu içindeki hazineyi aradığı yerin adıdır. Bu hazineyi Serra daha önce gördüğünü Karı Şefik'e söyler. Karı Şefik, bunun üzerine Serra'nın beyninin içine girerek belleğinin bir yerlerinde saklı kalmış olan hazineyi aramaya çalışır. Serra, Karı Şefik'in belleğinin içindeyken başının çok ağrıdığını fark eder ve baş ağrısını geçirmek için Yemliha'nın kendisine verdiği ağrı kesicilerden birini yutar ve yuttuğu an belleğinin içinde bulunan Karı Şefik yandım diye bağırır. Serra baş ağrısından kurtulmak için ağzı açık bir şekilde uykuya dalar ve Karı Şefik o uykudayken ağzından çıkar. Romanda Karı Şefik'in Serra'nın belleğinin içine girmesi ve orada hazinenin nerede olduğunu bulmaya çalışması, belleğin içinin soyut (fantastik) özellikler taşıdığını gösterir. Yedi Uyuyanlar Mağarası, yaşanan olaylar sonucunda soyut (fantastik) bir mekân özelliği kazanmıştır. Yedi Uyuyanlar Mağarası (Eshab-ı Keyf) Kuran-ı Kerim'de Keyf Suresi'nde de geçen Yedi Uyuyanlar'la alakalı olayların yaşandığı yerin adıdır. Bu yer, zamanla değişen anlatım tarzları sonucunda mitolojik özellikler kazanmıştır. Romanda Serra, Karı Şefik ile beraber Gaziosmanpaşa sırtlarında bulunan bu mağaranın yanına gider. Mağaranın önüne varmalarına rağmen Karı Şefik bir türlü mağaranın girişinin neresi olduğunu göremez. Karı Şefik, Serra'nın yardımıyla mağaranın içine girer ve mağarada Serra'nın Yedi Uyuyanlar'ı görebilmesine rağmen Karı Şefik hiçbirini göremez. Ancak zamanla Karı Şefik, Yedi Uyuyanlar'ın uzuvlarının belli bölümlerini görmeye başlar. Romanda Karı Şefik'in mağaranın girişinde olmasına rağmen bir türlü o girişi fark edememesi, Yedi Uyuyanlar Mağarası'nın roman kurgusu içinde Gaziosmanpaşa sırtlarındaki bir yerde olduğunun söylenmesi ve Karı Şefik'in mağaranın içinde Yeni Uyuyanlar'ı günahlarından dolayı tam olarak görememesi, Yedi Uyuyanlar Mağarası'nın hem soyut (fantastik) hem de mitolojik özelliklere sahip olan bir mekân özelliğinde olduğunu gösterir.

2.4.4.3. Mekânın Kahramanlar Üzerindeki Etkisi

Orphée adlı romanda yer alan Ankara şehrinin yaşanan fantastik olaylar sonucunda Anlatıcı üzerinde bir etki bıraktığı anlaşılmaktadır. Ankara, Anlatıcı olan Eurydice'in bulunduğu kıyı kentine taşınır ve bu kıyı kentine giden Eurydice orada Tunalı Hilmi Caddesi gibi mekânları gördüğünde kendini garip hisseder. Bu hislerini yardımcısı olan

Bay Gece ile paylaşır. Eurydice, bulunduğu kıyı kentinin bir bölümüne taşınan Ankara şehrinin sanki tamamının oraya geldiğini, içine girildikten sonra çıkmasının zor olduğunu ve insanı bir karabasan gibi sardığını söyler. Eurydice, Ankara'nın insanın kafasını karıştıran bir muğlaklığa sahip olduğunu da belirtir.

> "*Yalnızca cadde değil, dedim ya, anlatamam Bay Gece; umulmadık, görmekle görmemek arası, şu an burada bulunmak ya da bulunmamak… Bilemiyorum Bay Gece…*" (s.121)

Tablo 2.8: Mitolojik karakterli romanlarda mekân envanteri

Romanlar	**Açık ve Geniş**	**Açık Dar ve Kapalı**	**Soyut (Fantastik)**	**Mekân Kahraman Etki**
Orphée	Kıyı Kenti	Otel odası, Orphée'nin evi	Ankara	Ankara
Ayışığı Sofrası	Ankara, Bodrum, Sinop	Serra'nın evi, Aşo'nun Güz Sokak'taki evi, Enerji Apartmanı, Karum AVM	Fincanın içi, Serra'nın belleğinin içi, Yedi Uyuyanlar Mağarası (Ashab-ı Keyf)	

Toparlayacak olursak bu bölümde yer alan iki romanda da yaşanan olaylar sonucunda soyut (fantastik) mekânların varlığı göze çarpmaktadır. Mitolojik karakterli romanlardan biri olan *Ayışığı Sofrası*'ndaki Yedi Uyuyanlar Mağarası gerçekliği olan bir mekândır. Romanda bu mekân Gaziosmanpaşa gibi açık dar bir mekânın içinde bulunur ve içerisinde Yedi Uyuyanlar ile Sibil'in gelmesi sonucunda birtakım olaylar yaşanır. Bu yaşanan olaylar sonucunda bu yer soyut (fantastik) özellikler kazanmıştır.

2.4.5. Zaman

Zaman kavramı bu bölümde yer alan romanlarda kronolojik bir düzlemde ilerlemez. Geriye dönüş teknikleriyle romanların vaka zamanlarında değişimler meydana getirilmiş ve uzam değişimleriyle de vakalarda çeşitlilik sağlanmıştır. Ayrıca anıların yer aldığı bölümlerde belirgin vaka zamanları verilmiştir. Bu sayede de romanlardaki vaka zamanı ile anlatma zamanının belirlenmesi kolaylaşmıştır.

2.4.5.1. Orphée

Orphée adlı roman Yunan mitolojisinden yararlanılarak oluşturulmuş fantastik türün özellikleriyle şekillendirilmiş olan bir eserdir.

- **Vaka Zamanı:**

Romanda Anlatıcı konumdaki Eurydice'in Orphée'yi bulmak için gittiği kıyı kentinde radyoyu açtığında duyduğu olaylar, romandaki vaka zamanına yönelik ipuçları vermektedir. Radyoda "şuandan itibaren ülke yönetimine ele alan yeni yönetimin yurda giriş ve çıkışları durdurmuş ve sokağa çıkama yasağı konulmuştur" gibi ifade 1980 yılındaki 12 Eylül darbesine atıfta bulunulduğuna işaret etmektedir. Romanın yazma zamanı göz önüne alındığında (1982) radyodaki bu söylemle 12 Eylül darbesine gönderme yapıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca *Paris'te Son Tango* adlı filmden sahnelerin verildiği romanda filmin yayınlanma tarihi göz önüne alındığında (1972) romandaki vaka zamanının bu tarihten sonraki bir zaman diliminde gerçekleştiği görülmektedir. Belirtmiş olduğumuz bu tarihler, kurgu içinde yaşanan olayların çağrıştırmasından dolayı çıkardığımız muhtemel vaka zamanlarıdır. Romandaki vakaların zamanını belirlemek zordur. Çünkü romanda vaka zamanı ile anlatma zamanı arasında yakınlık vardır. Romanda geriye dönüşlere rastlanmamaktadır. Sadece *Paris'te Son Tango* adlı filme yönelik yapılan atıflarda filmden sahnelere değinilmektedir.

- **Anlatma Zamanı:**

Orphée adlı romanda Anlatıcı konumundaki Eurydice'in kıyı kentinde yaşadıkları, Bay Gece ile Orphée'yi ararken meydana gelen olaylar ve İmparator Hadrian'ın heykeliyle yazılan mektuplar aracılığıyla yapılan felsefi konuşmalar, romandaki meydana gelen vakalardır. Bu vakalar sonucunda anlatma zamanının 8 gün gibi bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

2.4.5.2. Ayışığı Sofrası

Ayışığı Sofrası adlı roman İslam mitolojisinde yer alan mistik anlatılarla vaka parçaları zenginleştirmiş ve fantastik türün özellikleriyle kurgulanmış olan bir eserdir.

- **Vaka Zamanı:**

Romanda roman kişilerinden biri olan Serra yakın dostu Aşo ile olan anılarına roman boyunca değinir. Serra, 17 Ağustos 1999 depremini Aşo ile geçirdiğini ve o gün neler yaşadığını hatırlar. *Ayışığı Sofrası* adlı romanda geriye dönüş tekniğiyle verilen Aşo ile ilgili anıların yanında hâlihazırdaki roman kurgusu içinde yaşanan vakalarda yer alır. Romanın yazma zamanı olan 2000 yılı göz önüne alındığında Aşo ile anıların anlatıldığı dönemde 17 Ağustos 1999 depreminin yaşanması, Aşo ile daha önceki yıllarda da birtakım anıların yaşandığına yönelik kurgu içinde belirtilerin olması ve romanda kocası albay olan bir kadını ay ışığının altındaki bir sofrada tabakların üzerinde gören Serra'nın 1980 darbesinin olacağını önceden bilen o kadını tekrar gördüğünde yirmi yıl önceki o olayı hatırlaması, romandaki vaka zamanının geriye dönüşler eklendiğinde 30 yıl gibi bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

- **Anlatma Zamanı:**

Ayışığı Sofrası adlı romanda yer alan ve genelde geceleri gerçekleşen vakaların anlatma zamanı geriye dönüşler çıkarıldığında 6, 7 gün gibi bir zaman aralığını kapsadığı anlaşılmaktadır.

2.4.6. Dil ve Üslup

Nazlı Eray, bu bölümde yer alan *Orphée* ile *Ayışığı Sofrası* adlı mitolojik karakterli romanlarında duru ve akıcı bir dil kullanmıştır. Diyalog tekniğinin çok sık kullanıldığı romanlarda roman kişilerinden bazılarına takılan takma isimlerle (Götten Bacak Hasan ile Karı Şefik) kurgu içinde yaşadıkları olaylar arasında üslup açısından benzerlikler görülür.

- **Devrik, İkileme ve Eksiltili,**

Bu bölümde yer olan Orphée ile Ayışığı Sofrası adlı romanlarda devrik, ikileme ve eksiltili cümlelere yer verilmiştir.

> "*Henüz daha kuramadım sahil şeridini*." (*Orphée* s.52)
>
> "*Önümüzde, mürekkep karanlığın içinde, usul usul yükselen hilal ayın ve yıldız ışığının aydınlığında uzanan sonsuz bir vadi gördüm*." (*Orphée* s.101)
>
> "*Karanlıkta yalnız kalmış bir türbede, bir hastanenin gürültü ile çalışan jeneratörünün sesi, bomboş bir stadyum ve yan yana duran eski otobüsler, bir bardan dışarıya akan şuh bir kadın kahkahası…*" (*Ayışığı Sofrası* s.36)

- **Argo, Tasvirci (betimleyici) Anlatım, Mizah**

Orphée ile *Ayışığı Sofrası* adlı mitolojik karakterli romanlarda argoya, tasvirci anlatıma ve mizaha yer verilmiştir.

> "*... Allah belanı versin aptal herif, dedi bana…*" (*Ayışığı Sofrası* s.19)
>
> "*Gece karanlığında tavuk dolu bir kümese süzülerek giren bir sansar kadar sessizce yapıyordu bu işi Karı Şefik*." (*Ayışığı Sofrası* s.23)

Orphée adlı romanda mizah ögesine yer verilmiştir. Romanda Eurydice, Ankara ile konuşur. Ankara, Eurydice'in bulunduğu kıyı kentine geleceğini ve oraya kendisine ait olan caddeler ile sokakları getireceğini söyler. Eurydice ise Ankara'nın bu söylediklerini

duyduğunda meclis ile üniversiteler gibi mekânları getirmemesini ister. Romanda yaşanan bu durumun bir pazarlık havasına sokularak günlük konuşma havasında verilmesi ve bu pazarlığın da Ankara şehrinin kendisiyle yapılması, okurken insanı gülümseten bir mizahın varlığına işaret etmektedir.

> "*Ankara bari az şey getir yanında. Üniversiteleri filan bırak. Sakın postaneyi, meclisi, ne bileyim ben çarşıları, Ulus Meydanı'nı gökdelenleri getirme, dedim.*
>
> *Sevindi. Ha şöyle, anladın beni sonunda…*" (*Orphée* s.29)

2.4.7. Bakış Açısı ve Anlatıcı

Bu bölümde incelediğimiz iki romanda da ben (1.tekil) bakış açısının varlığı göze çarpmaktadır. Romanlarda Anlatıcı konumundaki roman kişisi olayları yaşayan, gören, bilen ve hisseden konumundadır.

Orphée adlı romanda yaşanan vaka parçalarında ben (1.tekil) anlatıcı bakış açısı yer almaktadır.

> "*Oracıkta yardımcıma usulca, nasıl sıcak sokaklarda yürüdüğümü, Ankara'nın bana yaptığı şakayı anlattım. O da çok güldü Ankara'nın yaptığı bu oyuna.*
>
> *Çok işveli, zeki bir kent olmalı bu Ankara, dedi*." (s.53)

Ayışığı Sofrası adlı romanda yaşanan olaylarda ben (1.tekil) anlatıcı bakış açısının varlığı göze çarpmaktadır.

> "*Aynada bana bakan yüzü çok iyi tanıyordum. Gayet iyi bildiğim bir yüzdü bu. Kaşların kıvrımını, gözkapaklarının yuvarlak gölgeleri, yanaklardaki ufak çukurları, gözleri çok iyi tanıyordum. Aynadaki, bendim. Bu benim! diye bağırdım.*
>
> *Evet, o sensin, dedi yanımdaki erkek. Gülüyordu*." (s.103-104)

2.4.8. Anlatım Teknikleri

Söz konusu bölümdeki iki romanda yer alan anlatım tekniklerinden mektup ile montaj tekniği *Orphée* adlı romanda çok sık kullanılan iki tekniktir. *Ayışığı Sofrası* adlı romanda ise geriye dönüş tekniği, roman kişilerinden biri olan Serra'nın yakın dostu Aşo ile olan bölümlerde bu tekniğin sıklıkla kullanıldığı göze çarpmaktadır.

2.4.8.1. Orphée

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, mektup, özetleme, montaj, diyalog, iç diyalog, iç monolog ve iç çözümleme gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

> "*Bay Gece, başını öne doğru uzatmış, gözlerini iyice kısmış izliyordu ışıkları. İmparator Hadrian'ın yanıbaşımızdaki heykeli baktım. O da her zaman yaptığı gibi eve bakıyordu.*
>
> *Saat kaç, Bay Gece? diye sordum yardımcıma.*
>
> *On iki, dedi o.*" (s.62)

- **Mektup Tekniği:**

Romanda Anlatıcı bir heykelle mektup aracılığıyla iletişim kurar ve onunla kurgu içinde yaşananlar ile felsefi sohbetler eder. Nazlı Eray, Anlatıcı'nın bir heykel ile haberleşmesini sağlamada bir araç görevi gören mektubu kullanmıştır.

> "*Sayın Eurydice,*
>
> *Dün çok yakınımdaydınız. Umarım sabah sabah rüzgâra dikte ettirerek yazdığım ve bir posta güvercini ile yolladığım bu mektup şaşırtmaz sizi. İstemeyerek bazı üzüntülerinize, çocuksu coşkunuza ve yaşamakta olduğunuz zor durumlara tanık oldum.*
>
> *Saygılarımla*

Roma İmparatoru Hadrian" (s.43-44)

- **Özetleme Tekniği:**

"*Anımsadıklarım şöyleydi: Hadrian, M.S.76'da Roma'da doğmuştu. 117-138 yılları arasında Roma İmparatoru olmuştu. Trajan'ın evlatlığıydı. Onun ölümünden sonra tahta geçmişti. Sanata, edebiyata aşırı düşkünlüğü ile ün salmıştı…*" (s.47)

- **Montaj Tekniği:**

Nazlı Eray romanda asıl konuyla bağlantılı olarak *Paris'te Son Tango* filminden alıntılar yapar ve filmin konusuyla romanın konusunu oluşturan vaka parçalarını birbiriyle sentezler.

"*... Jeanne birkaç odanın açıldığı koridora baktı ve ilerlemeye başladı. Her şey bıraktığı, hatırladığı gibiydi…*

Robert Alley *Paris'te Son Tango*" (s.81)

- **Diyalog Tekniği:**

"*Giriniz, dedim. Gelen komiydi.*

Bayan, dedi. Telefonunuz var.

Tamam, dedim." (s.72)

- **İç Diyalog Tekniği:**

"*Acaba, onun tanımladığı Orphée ile, benim peşinde olduğum Orphée, aynı evrende miydi?*

Sanıyorum, evet." (s.130)

- **İç Monolog Tekniği:**

"*Acaba bu kıyı kentinde aynı model iki tane kırmızı Alfa Romeo mu vardı. Yoksa arada Orphée'nin arabasını başka biri mi kullanıyordu.*" (s.33)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

"*O, sürekli eve bakıyordu. Sanki Orphée'nin evi, beni büyülediği kadar, Bay Gece'yi de büyülüyordu.*" (s.39)

2.4.8.2. Ayışığı Sofrası

Nazlı Eray, bu romanında anlatma-gösterme, tasvir, özetleme, diyalog, iç diyalog, iç monolog, bilinç akımı ve iç çözümleme gibi anlatım tekniklerine yer vermiştir.

- **Anlatma-Gösterme Tekniği:**

"*Onu yavaşça masanın kenarındaki boş bir yere, örtünün üstüne bıraktım. Bıyıklarını oynatmıştı hafifçe. Yattığı için saçı arkaya gitmiş, başının hafif açık olduğu belli oluyordu.*

Rahat mısınız böyle? diye sordum.

Berbatım, diye mırıldandı." (s.166)

- **Tasvir Tekniği:**

"*... Dekor karanlık sokaklar, ölgün ışıklı sokak lambaları, yolun iki yanındaki apartmanların kambur gölgeleri, uyuyan kentin sessizliği ve gece yelinin akasya ağaçlarının arasından geçerken çıkarttığı hafif hışırtıydı*." (s.159)

- **Özetleme Tekniği:**

Romanda mistik karakterlerle oluşturulan vakalardaki kahramanların biyografik bilgileri verilirken özetleme tekniği kullanılır. Yazar böylelikle karakterlerin gerçekliklerine dikkat eder.

> "*... Eshab-ı Keyf, yedi genç adamın putperestlerin zulmünden ve gazabından kaçarak köpekleri ile sığındıkları bir yerdir, yazıyordu içinde tarihi bilgiler bulunan bir kitapçıkta. 3.yüzyılın ortalarında Roma İmparatoru Decius devrinde bulunmuşlar ve öldürülmüşlerdi*." (s.119)

- **Geriye Dönüş Tekniği:**

Romanda Aşo ile olan bölümler geriye dönüş tekniğinden yararlanılarak anlatılır ve böylelikle romanda yeni vakaların oluşması sağlanır.

> "*Geçen yılın başında değişik bir rüya görmüştüm. Gece evine uğradığımda, koltuğun üstünde oturup anlatmıştım Aşo'ya rüyamı.*" (s.10)

- **Diyalog Tekniği:**

> "*Yoğurtları üste koy, akmasınlar.*
>
> *Taşıyabilecek misin hepsini?*
>
> *Taşırım, dedi Yemliha.*
>
> *Mağara yakın mı?*
>
> *Buraya yakın. Taşırım ben bunları.*" (s.17)

- **İç Monolog Tekniği:**

> "*Karı Şefik benim rüyama girip hazineyi bulmuştu. Benim eskiden gördüğüm bir rüyanın içine acaba nasıl girmişti? İyice düşünüyordum ya, bunun yanıtını bir türlü bulamıyordum.*" (s.53)

- **Bilinç Akımı Tekniği:**

"*Kimdim ben, kimin nesiydim? Nereden gelmiş, nereye gidiyordum? Şu gece karanlığında besbelli bir şeyler arıyordum ya, neydi acaba aradığım? Önemli miydi ne aradığımı bilmek… Belki de hiç önemli değildi, artık biliyordum bunu*." (s.28)

- **İç Çözümleme Tekniği:**

"*O, bir rüyanın, bir mucizenin, kendine göre bin bir evrenin içine girivermenin akıl almaz coşkusu içindeydi; bu dünya attığı her adım ona asırlardır unutulmuş ya da hiç bilinmeyen yepyeni her şeyi öğretiyordu.*" (s.43-44)

Nazlı Eray'ın bu bölümde yer alan iki romanı Yunan ve İslam mitolojisindeki mistik anlatılardan bölümler barındırmaktadır. Romanlardaki mistik anlatılardan yapılan uyarlamalar fantastik türün özellikleriyle birleşerek yazarın sanatsal üslubu ile romancılığı üzerine ipuçları vermektedir. Romanlarda çarpık kentleşme, darbeler ve hak arayışı gibi tematik konular geleneksel inanışlarla birleşerek mizahi bir anlatıma kavuşmuştur. *Orpheé* adlı romanda Yunan mitolojisinde yer alan kahramanlar bulunmasına rağmen kahramanlar mistik anlatıdaki gibi olağanüstülüklere sahip değillerdir. Bu yüzden romanlardaki karakter analizlerinde kahramanların kurgu içindeki misyonları göz önüne alındığı için mitolojik karakterli kahramanlar başlığı altında değerlendirilmemiştir. Ancak *Ayışığı Sofrası* adlı romanda İslam mitolojisinden özellikler barındıran kahramanlar mistik anlatılardaki niteliklerine göre kurgu içine yer aldıkları için mitolojik karakterli kahramanlar olarak değerlendirilmişlerdir. Romanlarda soyut mekânların çokluğu göze çarpmaktadır. Bu soyut mekânlar, hem kurgu içindeki vakaların sonucunda hem de mekânın fiziksel özelliği bağlamında soyut nitelik kazanmıştır. *Orpheé* adlı romanda anlatma zamanı ile vaka zamanı arasında farkın olmadığı göze çarpmaktadır. *Ayışığı Sofrası* adlı romanda ise geriye dönüş tekniği kullanılarak vakaların anlatma zamanıyla arasındaki farkın fazla olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Nazlı Eray'ın romanlarına yönelik yapmış olduğumuz bu çalışmada öncelikle roman türünün tarihsel süreçteki gelişimine örneklerle destekleyerek yer verdik. Romanın tarihsel süreçteki gelişim evrelerinden sonra çalışmamızda kullanacağımız yöntemlerden bahsettik. Ardından Nazlı Eray'ın hayatından bölümlerle, sanatsal yönünü gösteren özelliklere yer vermeye çalıştık. Yazarın sanatsal yönünü anlatırken antoloji kitapları, söyleşiler ve makalelerdeki kaynak niteliğindeki yazılardan yararlandık. Bu yararlanma sırasında Eray'ın kendi ağzından sanat anlayışı ve romanlarında kullandığı yazma tekniğine yönelik söylemiş olduğu cümlelerden alıntılar yaparak başlıkların özelinde her birine yer verdik. Yazarın eserlerinin yer aldığı bölümde ise sanat yaşamı boyunca vücuda getirmiş olduğu öykülerini, romanlarını, deneme yazılarını, çocuk ve anı kitaplarını yayınlanma tarihlerini göz önüne alarak kronolojik bir sıra dâhilinde içeriklerine yönelik bilgileri kısaca anlattık.

Çalışmamızın esas kısmını teşkil eden ikinci bölümde ise yazarın romanlarını bütün yönleriyle incelemeye çalıştık. Nazlı Eray, Türk edebiyatına ilk adımını öyküleriyle atmıştır. Yazmış olduğu öykülerindeki başarısından dolayı Attila İlhan gibi birçok sanat adamı onu desteklemiş ve bu desteklemeler Eray'ın roman yazma konusundaki isteğine bir teşvik oluşturmuştur. Nazlı Eray, ilk romanı olan ve Pasifik ülkelerine gittiğinde kaleme aldığı *Pasifik Günleri* adlı romanıyla edebiyat dünyasına öykülerinden sonra romanlarıyla da adından söz ettirmeye başlamıştır. 1979 yılında çıkan bu romanın ardından günümüze kadarki geçen süreçte 2018 yılına gelindiğinde yayınlamış olduğu *Sinek Valesi Nizamettin* adlı romanıyla birlikte yirmi dört tane roman kaleme almıştır. Son derece üretken bir yazar olan Eray'ın geçmişten bugüne yayınlamış (makta) olduğu bu yirmi dört romanını bütün yönleriyle incelemeye çalıştık. Bu inceleme sırasında yayınlanma tarihlerini göz önüne alarak kronolojik bir sıra gözettik. Ancak Eray'ın romanlarındaki hacimsel genişlikten dolayı eserlerini kendi içinde türlerine (içerik) göre dörde ayırarak incelemeyi uygun bulduk. Bu dörde ayırarak incelediğimiz romanlarda konularına (içerik) yönelik gösterdiğimiz hassasiyetten dolayı sırasıyla otobiyografik karakterli romanlar, biyografik karakterli romanlar, fantastik tür özelliklerinin yoğun

olarak yer aldığı romanlar ve mitolojik karakterli romanlar başlıklarını kullandık. Bu her bir bölümde yer alan romanları yine yayınlanma tarihlerini göz önüne alarak kronolojik bir düzen içinde anlattık. Romanlardaki değerlendirmeler sırasında tablolar ve şekiller kullanarak görsel açıdan değerlendirmelerimizin daha iyi anlaşılmasını istedik. Bu tablolar ile şekillerin altına da açıklayıcı cümlelerle görsellerdeki konular hakkında kısaca bilgiler verdik.

Nazlı Eray'ın romanları üzerine yapmış olduğumuz bu çalışmada dikkate değer olduğuna inandığımız şu bilgilere ulaştık:

Nazlı Eray, gözlem gücü yüksek olan bir yazardır. Onun romanlarındaki mekân özellikleri, kendi yaşam döngüsünde önemli bir yere sahip olan mekânlardan oluşmaktadır. Yazarın çocukluğu ve ilk gençlik yıllarını geçirdiği İstanbul şehri ile çalışma hayatına atılıp evlendiği, çocuklarıyla birlikte hayatın zorluklarını görmeğe başladığı Ankara şehri çoğu romanlarında geniş mekânları oluşturmaktadır. Bu mekânlar, kimi romanlarında kurgu içindeki olayların yaşandığı aksiyon mekânları özelliğinde olurken kimi romanlarında da hatırlanma yoluyla değinilen anıların tesiri altındaki duygusal mekânlar özelliğine bürünmektedir. Eray, romanlarında sadece anılarında ya da yaşamının önemli bir bölümünün geçtiği mekânlara yer vermez. Yazar, hafızası niteliğindeki bu mekânların yanında gezip gördüğü mekânları da romanlarında yer vererek kurgu içindeki vakaların çeşitliliğini sağlar. Nazlı Eray'ın romanlarındaki mekân faktörü yalnızca gerçek yaşamda yer alan mekânlardan oluşmamaktadır. Yazarın sanatsal yönü dikkate alındığında romanlarında gerçek mekânların yanında soyut (fantastik) mekânların varlığı da göze çarpar. Romanlarda yer alan bu soyut mekânlar, gotik tarzdaki fantastik yönelimlerin aksine bir korkunun göstergesi olan mekânlar değillerdir. Romanlardaki soyut mekânlar, bilinçteki düşüncelerle, fal ya da büyünün yarattığı olumsuz etkilerle ve bilimkurgusal özelliklerin yansıttığı teknolojik özelliklerin fütüristtik görüntüleriyle yer alırlar.

Nazlı Eray'ın gotik dönem özelliğindeki eserlerde olduğu gibi canavarlara, yaratıklara, elflere, ak gezenlere ve insanüstü yeteneklere sahip kahramanlara romanlarında

rastlanmaz. Eray'ın romanlarında gerçek hayatın içinde yer almış olan tarihsel şahsiyetler ile alelade yaşamın birer parçası olan insanlar, roman kahramanlarını oluşturur. Bu kahramanlar, romanların içinde gelişen büyülü (fantastik) olaylar sonucunda gerçek ile düşün birleşiminden oluşan bir kahraman özelliğine kavuşurlar. Yazarın romanlarında yer alan kahramanlar insan olabildiği gibi, eşya figürlerinden oluşan heykel ve maske gibi cansız varlıklarla, insan dışı varlıklardan oluşan cin, papağan ve çekirge gibi canlılarda romanlarda vakaları yaşayan ve vakaların şekillenmesini sağlayan kahramanlar olarak kurgularda yer alabilmektedir. Romanlarda tarihsel şahsiyetler de gerçek yaşamlarındaki kimlikleri ile bulunabilmektedir. Ayrıca bu tarihsel kahramanların yaşamlarındaki tarihsel olayların izdüşümleri de romandaki vakalarla birleşerek kurgunun ana konusunu oluşturabilmektedir.

Nazlı Eray'ın romanlarında yer alan kahramanlar karnavalesk özellik gösterir. Yaşamın her alanından insan, kurgu içinde bir araya gelerek roman kişilerini oluşturur. Romanlarda kraliçe, kral, sadrazam gibi toplumun üst kademesinde yer alan insanlarla toplumun alt kesiminden insanların bir arada olduğu olay ortamında vakalar meydana gelir. Yazarın romanlarındaki bu anlayışla kahramanlar arasında bir ayrımın olmadığı ve statünün reddedilerek eşit bir birlikteliğin içinde vakaların yaşandığı anlaşılmaktadır. Ayrıca Eray'ın eserlerinde bir romanda yer alan kahraman başka bir romanın kurgusu içinde de bulunabilmektedir. Örneğin, *Arzu Sapağına İnecek Var* adlı romanda yer alan Cinci Celal, *Ayışığı Sofrası* adlı romanda da bulunmaktadır. *Elyazması Rüyalar* adlı romanda ise kurgu içinde olan Sulakyurtlu Kazım, *Aşkı Giyinen Adam* adlı romanda da yer almaktadır.

Yazar, hayata hep pozitif bakmaya çalışan, sevecen görüntüsüyle de bütün insanları kucaklama çabasında olan bir kişiliğe sahiptir. Eray'ın kişiliğine ait bu özellikler kuşkusuz romanlarına da yansımıştır. Romanlarında kötülüğe yer vermeyen, iyiliğin ve doğrunun egemen olmasını isteyen kahramanlar yer alır. Onun eserlerinde tarihsel süreçte yaşanmış olan kötü olayları bile değiştirme ve iyiliğin egemen olduğu bir sonla bitirme gayreti vardır. Örneğin, *Ölüm Limuzini* ve *Yıldızlar Mektup Yazar* adlı romanlarında yakın tarihlerde meydana gelmiş olan ve sonu kötü bitmiş iki üzücü olayın

tarihsel sonucunu, kendi sanat anlayışının vermiş olduğu imkânlarla değiştirmek ister. *Ölüm Limuzini* adlı romanda anlatıcı, 1960'lı yılların başında ABD'nin Başkan'ı olan John Kennedy'ye karşı yapılan suikast anına giderek olayları birebir yaşar ve suikastın yaşanmasına engel olmaya çalışır. Aynı şekilde *Yıldızlar Mektup Yazar* adlı romanda da 1899 yılında intihar eden Arşidük Rudolf'un tarihsel süreçte yaşanmış olan intiharına engel olmak için zamanda ve uzamda yolculuk yaparak onu intihardan vazgeçirmenin yollarını arar. Romanda anlatıcının bu intihara engel olmasını sağlayan unsurun ise Arşidük Rudolf'un intihar ederek ölmesine çok üzülen annesi Kraliçe Elizabeth'in etkisi olduğu görülmektedir. Kısaca Nazlı Eray, romanlarında kötülüğün ve kötülüğün yarattığı olumsuz sonuçların eserlerinde olmasını istemez. O, eserlerinde insanları gülümseten olayların mutlulukları çoğaltmasını ve her zaman da iyiliğin kazanmasını ister.

Çalışmamıza konu olan eserlerde tarihsel şahsiyetlerin hayatlarından yansımaların yer aldığı görülmektedir. Bu yansımalar, romanların içeriğindeki vaka parçaları ile birleşerek kurgunun olay bütünlüğünü oluşturur. Nazlı Eray'ın gerek tarihsel şahsiyetlerin biyografisinden yansıttıklarıyla gerekse birbirinden farklı konulardaki anlatımlarıyla araştırmacı bir yazar kimliğinin olduğu anlaşılmaktadır. Onun bazı romanlarında yer alan konuların yarattığı olaylarda bir araştırmanın izleri görülmektedir. Eray'ın romanlarındaki olayların içinde montaj tekniğini kullanması ve kimi eserlerinin sonunda da bibliyografya vermesi, onun romanlarındaki araştırmacı bir yazar kimliğinin varlığına kanıt oluşturmaktadır.

Yazar romanlarda meydana gelen olaylar sonucunda genellikle romanların sonlarına doğru özetleme tekniğini kullanır. Eray, fantastik türün özellikleriyle şekillenen eserlerindeki vaka parçalarında meydana gelen çeşitlilikten dolayı romanlardaki anlatıcıların yaşadığı olayların bir özetini verir. Bu özetleme tekniği, yazarın romanlarında genellikle anlatıcı konumundaki roman kişisinin karşısındaki başka bir roman kişisiyle konuşmalarıyla ya da anlatıcı konumundaki roman kişisinin yaşadıklarının iç muhasebesini yaptığı iç konuşmalarıyla gerçekleşir.

Nazlı Eray'ın bilinen dünyanın ötesinde var olan başka bir dünyanın varlığı da romanlarında görülmektedir. Eray'ın eserlerinde uzam ve zaman boyutundaki değişimlerle şekillenen vaka parçaları, gerçekliğin yanında okuyucuya büyülü bir dünya sunmaktadır. Yazar, romanlarında toplumun aksayan yönlerini, ekonomik sıkıntılarla adaletsizliğin bir sonucu olan işsizlik ve torpil gibi sorunları, darbeleri, beyin göçünü ve bunlar gibi daha birçok tematik konuyu romanlarında işlemektedir. Eray, romanlarında bu tematik konuları işlerken kendi sanat anlayışının bir sonucu ya da gereği olan fantastik türün özelliklerinden yararlanır. Yazar, toplumda önemli bir yere sahip olan bu sorunsal gerçeklikleri fantastik türün özellikleriyle birlikte vererek gerçekliğin yanında büyülü bir atmosfer oluşturmaktadır. Romanlardaki bu büyülü gerçekliğe mizah ögesinin eklenmesiyle okuyucunun hem yüzünü gülümseten olaylar yaşanır hem de mizahtaki eleştirinin niteliksel özelliği kavrandıktan sonra düşündüren bir gerçekliğin zihinde uyanması sağlanır.

Eray'ın romanlarında düşselliğin vermiş olduğu mutlulukla gerçeklerin insanın karşına dikilen hüznü bir aradadır. Romanlarda anlatıcı konumundaki roman kişisi büyülü bir atmosferin yarattığı düşselliğin kısa süreli mutluğundan gerçek yaşamın verdiği hüsne geri döner. Anlatıcı, gerçekliğin yarattığı üzüntülü hallerinden kurtulmak için düşselliğin içindeki mutluluğa girmek ister. Yazarın *Uyku İstasyonu* adlı romanında bu durum gözler önüne serilir. Otobiyografik özellikler gösteren bu romanda anlatıcı, gerçek yaşamın içinde yer alan insanın sevdiklerinin kötü durumda olduğunu gördüğünde üzüntü duyma hissini yaşar. Anlatıcı hasta olan ve bu hastalığı döneminde uzun bir süre boyunca hastanede yatan annesinin kendisinde bırakmış olduğu üzüntüden arınmak için fantastik özelliklerle şekillenen düşselliğin içine girer ve Kim Bassinger'ın bedeninde dolaşarak mutluluğu yakalamaya çalışır. Kim Bassinger'ın bedeninde olmanın kendisine verdiği kısa süreli mutluluktan sonra annesinin hastalığı aklına gelir ve düşselliğin verdiği mutluluktan sıyrılarak gerçekliğin hüznüne döner. *Uyku İstasyonu* adlı roman özelinde verdiğimiz bu örnekte olduğu gibi yazarın birçok romanında bu durumun varlığı göze çarpmaktadır.

Yazarın romanlarında yaşanan vaka parçalarında tarihsel süreçte yaşanmış olaylardan, filmlerdeki sahnelerden ve kitaplardaki konulardan yansımaların varlığı göze çarpmaktadır. Eray, romanlarında bu yansımaların varlığını hissettirerek romanın asıl olaylarıyla alıntıladığı alanlardaki olaylar arasında okuyucunun bağlantı kurmasını sağlar. Örneğin, *Uyku İstasyonu* adlı romanda Yasunari Kawabata isimli Japon yazarın *Uykuda Sevilen Kızlar* adlı romanında yaşanan olayların benzerini kendi romanının kurgusuna aktarır. Romanda Anlatıcı, *Uykuda Sevilen Kızlar* adlı romanı okuduğundan bahseder. *Uykuda Sevilen Kızlar* adlı romanın konusu olan yaşlı erkeklerin yataklarına yatmak için girdiklerinde gencecik olan kızlar da bu yaşlı erkeklerin yataklarına gelir ve yaşlı adamlar yataklarına yatan bu genç kızların güzelliklerini izlemeye başlar. Eray'ın *Uyku İstasyonu* adlı romanında da anlatıcı konumundaki roman kişisi Yıldız Tozu Oteli'ne gider ve o oteldeki bir odada uykuya daldığında kendisini beğenen ve seven bir erkeğin yatağına yattığını öğrenir. Yazar, bu şekilde başka bir romanda yaşanan vaka olaylarını kendi romanındaki vaka parçalarına uyarlamıştır. *Uyku İstasyonu* romanı özelinde verdiğimiz bu örneğin benzerleri *Orphée*, *Elyazması Rüyalar*, *Arzu Sapağında İnecek Var* gibi romanlarda da görülmektedir. Nazlı Eray, bu yöntemle filmlerden ve tarihsel süreçteki olaylardan yaptığı alıntıları kendi romanlarının kurgusundaki vakalara uyarlamaktadır.

Eray'ın romanlarındaki bireyselliğin merkezinde kendisinin olduğu, eserler içindeki anısal yansımalardan anlaşılmaktadır. O, gerçek yaşamda elde edemediği mutluluğu düşselliğin yarattığı fantezi dünyasında bulmaya çalışır. Hayatın içinde gezip görülen yerler romanların kurgu evreninin mekânlarını oluştururlar. Bu mekânlarda yaşanan olaylarda geçmişe karşı duyulan bir özlemin varlığı hissedilir. *Pasifik Günleri* romanında yazar, Pasifik ülkelerine gittiğinde gördüğü yerleri ve oralarda tanıştığı insanları eserdeki vaka parçalarının içine dâhil ederek fantastik bir dünya oluşturur. Aynı şekilde diğer romanlarda da yurt içi ve yurt dışında gezilen yerler eserlerin kurgusuna dâhil edilerek düşselliğin içinde geçmişe dönük zamana tekrar gidebilme arzusunun varlığı hissedilmektedir. Bu geçmişteki yaşantıya dönük istek, çocukluktan itibaren akrabalarla geçirilen zaman ile gençliğin geri gelmeyecek olan heyecanının yitirilmişliği, düşsellikle tekrar elde edilmeye çalışılır.

Nazlı Eray'ın romanlarının kurgusal özelliklerine baktığımızda klasik bir olay örgüsünün varlığından söz edilmez. Onun eserlerinde iç içe geçmiş olay hikâyeleriyle arka fonda verilen anısal yerlerin düşselliği göze çarpar. Postmodernizmin yansımalarından olan çerçeve öykü tekniğinin izleri romanlarında görülür. Yazar, eserlerinde birbirinden bağımsız ya da birbiriyle gelişen olaylar sonucunda bağlantılı olan konularla olay örgüleri oluşturulmaktadır. Romanlarda anlatılan bir konu belli bir noktaya kadar anlatıldıktan sonra (2 ya da 3 sayfa) heyecanın tam arttığı yerde başka bir konunun anlatımına geçilmektedir. Romanlardaki konular arasındaki bu geçişler bir döngü halinde kurgu boyunca devam eder ve romanların sonunda konuların ya birbirleriyle olan bağlantısı ortaya çıkarılır ya da bağımsız olarak her biri sonlanmaktadır. Fantastik türün özellikleriyle şekillenen romanlarda postmodernizmin izleri görülmektedir. Nazlı Eray'ın eserlerinde de postmodernizmin varlığı göze çarpar. Romanlardaki postmodernist yansımalar üst kurmaca tekniğin varlığıyla birleşerek eserlerdeki yaşanan vaka parçalarının kurmaca özellikler taşıdığı okuyucuya ilan edilir. Çoğu romanda Ahmet Mithat Efendi'nin eserlerinde görülen "ey okuyucu" şeklindeki sesleniş Eray'da "okur beni anlar, siz biliyorsunuz" gibi ifadelere bürünür. Fantastik türün özellikleriyle meydana gelen olayların yaratmış olduğu eşya figürlerinden oluşan kahramanlarda eserlerdeki eleştirmen pozisyonunu alarak kurgulardaki vakaların gelişimine müdahalelerde bulunurlar ve anlatıcı konumundaki roman kişisinin yazdıklarının/yaşadıklarının romanın vakaları olduğunu söyleyerek eserin kurmaca özellikler taşıdığını ilan ederler.

Nazlı Eray'ın romanlarında diğer bilim dallarından asgari ya da azami düzeyde yararlandığı görülmektedir. Eray, romanlarındaki vaka parçalarında tarih, psikoloji, tıp ve felsefe gibi bilim dallarından yararlanarak eserlerindeki konuların oluşturduğu vakalara bilimsel özellikte kanıtlarla terimleri kullanarak kurgu içindeki yaşananların daha iyi anlaşılmasını sağlamıştır.

Yazarın romanlarında fantastik türün özelliklerinin sonucu ya da gereği olan ani değişimlerle vaka parçaları şekillenmektedir. Eray, eserlerinde düşsü bir dünyanın kapılarını ani uzam ve zaman boyutundaki değişimlerle meydana getirmektedir. Bu

değişimler romanlardaki düşsü bir dünya ile gerçekliğin bir arada sunulduğu yeni vakaların oluşumunu sağlamaktadır. Nazlı Eray'ın eserlerindeki ani değişimler bir bilinçsizliğin sonucunda meydana gelen olaylar değillerdir. Onun eserlerinde bir rüyanın etkisiyle ya da hatırlanan bir yerin özlemiyle ani değişimler meydana gelmektedir. Ayrıca tarihsel süreçteki yaşanmış olan olayların yarattığı travmaların değiştirebilir olması ihtimalinin sonucundan doğan düşsellikte ani değişimlere neden olmaktadır ve bu değişimlerle tarihsel süreçte yaşanmış olan kötü olayların iyiye doğru evirilmesi için gösterilen çabalar, romanlardaki yeni vakaların oluşumuna zemin hazırlamaktadır.

Eray'ın romanlarında fantastik türün özelliklerinin bir sonucu olarak fal ve büyü yer almaktadır. Romanlarda yer alan fal ve büyü ile gerçeklikten düşselliğe doğru vaka parçalarının şekillenmesi sağlanır. Romanlardaki fal unsuru, fala bakan insanlarla doğrudan ilişkilidir. Anlatıcı konumundaki roman kişisi fal bakan insanların yanına gider ve romanlarda fal bakan insanların genelinin gelecekten/bilinmeyenden haber verdiği görülmektedir. Fal bakanlar romanlardaki yaşanacak olan vakalar hakkında da önceden haber veren kişi özelliğine sahiptir. Ayrıca romanlarda fal bakan roman kişileri, gotik dönemden farklı olarak normal halkın içinden insanlardır. Çoğu romanda bu insanlar, sözüne itibar edilen ve sevecen özellikler gösteren roman kişileridir. Yazarın romanlarında yer alan büyü ise hem iyiliği hem de kötülüğü ortaya çıkaran bir unsur özelliğindedir. Romanlarda fal bakan insanların büyü yaparak anlatıcı konumundaki roman kişisinin beden değiştirebilmesini ve istediği yaş aralığına onu getirebilmesini (*Sinek Valesi Nizamettin*) kısa süreli mutluluklar sağlayan bir iyilik göstergesi olabilir. Ayrıca büyü unsuru kıskançlık ve çekememezliğin bir sonucu olan ve karşısındaki insana zarar vermek için yapılan kötülüklerin temsili bir özellikte gösterebilmektedir.

Yazarın romanlarında çoğu zaman fal ve büyü motifleriyle beraber verilen geleneksel inanışlarda toplumun inanışsal özelliklerini yansıtması bakımından önemlidir. Romanlarda tematik açıdan mizahi göndermelerle halkın inanç portresi ortaya çıkarılmaktadır. Nazlı Eray, romanlarında fantastik türün özellikleriyle şekillenen vaka parçalarının yaratmış olduğu büyülü görüntünün içinde toplumun ağaca çaput bağlama, türbelerde dileklerin kabul olması için günlerce oralarda yatıp kalkma, cinlerin

bulunduğuna inanılan kül ve sabun suyunun görüldüğünde üzerinden geçerken destur kelimesini kullanarak cinlerden izin isteme gibi genel halk inanışlarına romanlarında yer verir. Eray, romanlarında fantastik olaylar sonucunda yaşanan olağandışılıkları toplumun nasıl geleneksel inanışlardaki değişmeyen tapularına göre yorumladığını gözler önüne sermektedir.

Nazlı Eray'ın romanlarında 1. tekil ben anlatıcının varlığı göze çarpmaktadır. Romanlarda anlatıcı konumundaki roman kişisi, eserlerdeki yaşanan olaylara hâkimdir ve diğer roman kişilerinin iç çözümleyici özellikleri hakkında da yorumlarda bulunmaktadır. Yazarın eserlerindeki vakalarda yaşananlar kadın kimliğindeki anlatıcı tarafından dile getirilir. Otobiyografik anlatımın bir ürünü de olan ben anlatıcıda kadın kimliğindeki anlatıcının duygusallığının ön planda olduğu, yaşadığı olaylar karşısında üzüntülü bir hal ile mutluluğu aynı anda yaşayabildiği ve güzelliğe önem veren bireyselliği ile roman kişisi, kadın kimliğindeki ben anlatıcı konumundadır. Ayrıca bazı romanlarda kurgu içinde yaşanan olaylar sonucunda ben anlatıcı konumundaki roman kişisi, çevresinde gördüğü olayları tanık olduğu kısmıyla anlatan gözlemci konumuna da gelebilmektedir.

Nazlı Eray, fantastik türün özellikleriyle romanlarını oluşturan ve bu özelliklerin yaratmış olduğu düşselliğin içinde gerçekliği mizahla birlikte vererek toplumun aksayan yönlerini anlatan bir yazardır. Onun eserleri Türk edebiyatında 1980'lerden sonra etkisini göstermeye başlayan ve hâlâ daha gelişmekte olan fantastik türün yansımalarından oluşmaktadır. Eray, yazarlık yaşamı boyunca fantastik türün etkisiyle çizgisini değiştirmeden eserler vermeye devam eden ender yazarlardan biridir. Günümüzde de eserler vermeye devam eden Nazlı Eray'ın romanları üzerine yapmış olduğumuz bu kapsamlı çalışmayla yazarın sanatsal yönü ile eserlerine yönelik bilimsel araştırmaların gelecek yıllarda daha da artacağına inanıyoruz.

KAYNAKÇA

İncelenen Eserler

ERAY Nazlı, *Arzu Sapağında İnecek Var*, Can Yayınları, İstanbul 1989.

ERAY Nazlı, *Deniz Kenarında Pazartesi*, Can Yayınları, İstanbul 1989.

ERAY Nazlı, *Ay Falcısı*, Can Yayınları, İstanbul 1992.

ERAY Nazlı, *Yıldızlar Mektup Yazar*, Can Yayınları, İstanbul 1993.

ERAY Nazlı, *Uyku İstasyonu*, Can Yayınları, İstanbul 1994.

ERAY Nazlı, *Örümceğin Kitabı*, Can Yayınları, İstanbul 1998.

ERAY Nazlı, *Aşkı Giyinen Adam*, Doğan Kitap, İstanbul 2011.

ERAY Nazlı, *Halfeti'nin Siyah Gülü*, Doğan Kitap, İstanbul 2012.

ERAY Nazlı, *Beyoğlu'nda Gezersin*, Doğan Kitap, İstanbul 1012.

ERAY Nazlı, *Farklı Rüyalar Sokağı*, Doğan Kitap, İstanbul 2014.

ERAY Nazlı, *Marilyn Venüs'ün Son Gecesi*, Doğan Kitap, İstanbul 2015.

ERAY Nazlı, *Aydaki Adam Tanpınar*, Doğan Kitap, İstanbul 2015.

ERAY Nazlı, *Sis Kelebekleri*, Everest Yayınları, İstanbul 2015.

ERAY Nazlı, *Orphée*, Everest Yayınları, İstanbul 2015.

ERAY Nazlı, *Pasifik Günleri*, Everest Yayınları, İstanbul 2015.

ERAY Nazlı, *Âşık Papağan Barı*, Everest Yayınları, İstanbul 2015.

ERAY Nazlı, *İmparator Çay Bahçesi*, Everest Yayınları, İstanbul 2015.

ERAY Nazlı, *Elyazması Rüyalar,* Everest Yayınları, İstanbul 2015.

ERAY Nazlı, *Rüya Yolcusu*, 2.Baskı. Everest Yayınları, İstanbul 2016.

ERAY Nazlı, *Kayıp Gölgeler Kenti*, Everest Yayınları, İstanbul 2016.

ERAY Nazlı, *Ayışığı Sofrası*, Everest Yayınları, İstanbul 2016.

ERAY Nazlı, *Ölüm Limuzini*, Everest Yayınları, İstanbul 2017.

ERAY Nazlı, *Aşk Yeniden İcat Edilmeli*, Everest Yayınları, İstanbul 2018.

ERAY Nazlı, *Sinek Valesi Nizamettin*, Everest Yayınları, İstanbul 2018.

Kitaplar ve Tezler

AKTAŞ Şerif, *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*, Birlik Yayınları, Ankara 1984.

AKYÜZ Kenan, *Modern Türk Romanının Ana Çizgileri 1860-1923*, İnkılâp Kitapevi, İstanbul 2017.

ALİ Filiz ve ÖZKIRIMLI Atilla*, Sabahattin Ali Anılar, İncelemeler, Eleştiriler,* Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2014.

ARSLAN Nihayet, *Türk Romanının Oluşumu Dış Gerçeklik Açısından Bir İnceleme*, Phoenix Yayınevi, Ankara 2007.

ARSLAN Nihayet, *Nazlı Eray: Bir Okuma Denemesi*, Phoenix Yayınları, Ankara 2008.

AYTAÇ Gürsel, *Edebiyat Yazıları III*, Gündoğan Yayınları, Ankara 1995.

AYTÜR Ünal, *Pikaresk Roman*, Gündoğan Edebiyat Yayınları, Yaz-Güz İstanbul 1994.

BALIK Macit, *Nazlı Eray'ın Öykülerinde Düş, Düşlem ve Gerçeklik*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van

2005.

BORATAV Pertev Naili, *Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği*, Der. M. Sabri Koz, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul 2014.

BATUR Suat, *Yazarlar ve Şairler Sözlüğü*, Altın Kitaplar, İstanbul 2018.

ÇAKMAK AŞÇI Züleyha*, İsmet İnönü Dönemin Uygulanan İç Politikanın İstisadi,* Sosyo-Kültürel Etkileri 1938-1950, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2012.

ÇELEBİOĞLU Amil, *Türk Edebiyatında Mesnevi*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 1999.

ÇETİN Nurullah, *Roman Çözümleme Yöntemi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2015.

ECEVİT Yıldız, *Yetmiş Sonrası Türk Edebiyatında Estetik Devrim, Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*, İletişim Yayınları, İstanbul 2001.

ENGİNÜN İnci, *Tanzimat'tan Cumhuriyete 1839-1923 Yeni Türk Edebiyatı*, 7.Baskı, Dergâh Yayınları, İstanbul 2013.

ERAY Nazlı, *Kapıyı Vurmadan Gir*, Kapital Yayınları, İstanbul 2004.

FREUD Sigmund, *Otobiyografi*, Çev. Ayşegül Demir, Pinhan Yayınları, İstanbul 2016.

GÜRBÜZ Osman, "*Cumhuriyet Dönemi Türk Romanı"*, Ramazan Korkmaz (Ed.), *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000*, İçinde (s.399-539), Grafiker Yayınları*,* Ankara 2011.

İNALCIK Halil*, Tanzimat ve Bulgar Meselesi*, Kronik Kitap, İstanbul 2018.

JACKSON Rosemary *Fanstasy: The literature of Subversion,* Londan and New York, 1981.

KAPLAN Ramazan, *Cumhuriyet Dönemi Türk Romanında Köy*, Akçağ Yayınları, Ankara 1997.

KAVRUK Hasan, *Eski Türk Edebiyatında Mensur Hikâyeler*, MEB Yayınları, İstanbul 2017.

KOLLEKTİF, *Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi*, C.1 Nazlı Eray Maddesi, Yapı Kredi Yayınlar, İstanbul 2001.

KOLCU Ali İhsan, *Tanzimat Edebiyatı 2,- Hikâye ve Roman*, 2.Baskı, SalkımSöğüt Yayınları, Ankara 2005.

KORKMAZ Ramazan (Ed.), *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000*, Grafiker Yayınları, Ankara 2011.

KUDRET Cevdet, *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman 2*, 2. Baskı, İnkılâp Kitapevi, İstanbul 2013.

KUNDERA Milan, *Roman Sanatı*, Çev. Aysel Bora, Can Yayınları, İstanbul 2017.

KURDAKUL Şükran, *Şairler ve Yazarlar Sözlüğü*, Bilgi Yayınevi, Ankara 1973.

KÜLAHLIOĞLU İSLAM Ayşenur, "*Cumhuriyet Dönemi Türk Hikâyesi"*, Ramazan Korkmaz (Ed), *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000*, İçinde (s.341-373), Grafiker Yayınları, Ankara 2011.

MERİÇ Cemil, *Kırk Ambar*, *Rümuz-ül Edeb*, İletişim Yayınları, İstanbul 2017.

MORAN Berna, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 1*, 28. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul 2015.

MORAN Berna, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 3*, 17. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul 2015.

MORAN Berna, *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 2*, 20. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul 2016.

NACİ Fethi, *Yüz Yılın Yüz Türk Romanı*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul

2017.

NARLI Mehmet, *Roman Ne Anlatır*, Akçağ Yayınları, Ankara 2012.

NECATİGİL Behçet, *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*, Varlık Yayınları, İstanbul 1999.

NUTKU Özdemir, *Meddahlık ve Meddah Hikâyeleri*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 1997.

OKAY Ahmet, *Postmodernist Tahayyüle İtirazlar*, İnkılap Kitabevi, İstanbul 2000.

ÖZÖN Mustafa Nihat, *Türkçe'de Roman*, İletişim Yayınları, İstanbul 2015.

ÖZDENÖREN Rasim, *Ruhun Malzemeleri*, Risale Yayınları, İstanbul 1986.

ÖZLÜK Nuran, *Türk Edebiyatında Fantastik Roman*, (Yayınlanmış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul 2010.

PARLAR Jale, *Babalar ve Oğullar – Tanzimat Romanının Epistemolojik Temelleri*, 12. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul 2018.

PUNTER David, *Angela Carter's Magic Realism*, The Contemporary British Novel, Acheson James and Sarah C.E.Ross, Edinburg University Press, İngiltere 2005.

STEVİCK Philip, *Roman Teorisi*, Çev. S. Kantarcıoğlu, 4. Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara 2017.

TANPINAR Ahmet Hamdi, *Edebiyat Üzerine Makaleler*, Haz. Zeynep Kerman, Dergâh Yayınları, İstanbul 2011.

TANPINAR Ahmet Hamdi, *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, 19. Baskı, Dergâh Yayınları, İstanbul 2012.

TANPINAR Ahmet Hamdi, *Sahnenin Dışındakiler*, 16. Baskı, Dergâh Yayınları, İstanbul 2016.

TEKİN Mehmet, *Roman Sanatı 1 Romanın Unsurları*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2010.

TODOROV Tzvetan, *Fantastik Edebi Türe Yapısal Bir Yaklaşım*, (Çev. Nedret Tanyolaç Öztokat), 3. Baskı, Metis Yayınları, İstanbul 2017.

TOYMAN Yeliz Özge, *Nazlı Eray'ın Roman Dünyasında Düşsü ve Büyülü Gerçekliğin Kurgusu ile Fantastik Unsurlar*, (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta 2006.

UĞURLU Seyit Battal ve BALIK Macit, "Nazlı Eray'ın Öyküsünde Kentli Kadın Kimliği", Neslihan Kansu Yetkiner ve Derya Duman (Ed.) Yazı ve Deyiş Bilim Araştırmaları İçinde (442-459), İzmir Ekonomi Üniversitesi Yayınları, İzmir 2009.

YONAR Gönül, *Türk Edebiyatında Fantastiğin Kökenleri*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2011.

ZWEİG Stefan, *Josephé Fouche Bir Politikacının Portresi*, Çev. Zehra Kurttekin, 9.Baskı, Can Yayınları, İstanbul 2018

Dergi, Gazete, Makale ve Söyleşiler

AKSÜT ÇOBANOĞLU Seda, "Fantastik Edebiyata Halk Kültürü Unsurlarından İzler: Sadık Yemni Örneği", *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, (2014), C, S. LV, s.4-5.

ALGAN Ece, "Nazlı Eray: İlk kez Radyo Öyküleri Yazdım", *Varlık Dergisi*, (Ağustos 1991), S.1007, s.36.

ARSLAN Nihayet, "Büyülü Gerçekçilik ve Nazlı Eray'ın Anlatılarında Batıl İnançların Kurgusal İşlevi", *International Journal of Social Science*, (Ağustos 2015), S.36, s.123.

BİRİCİK İbrahim, "Nazlı Eray'ın Orphée ve Ayışığı Sofrası Romanlarındaki Fantastik Unsurların Mitik Bağlantıları", *Mecmua Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*,

(Bahar 2016), S.1, s.18-28.

DİLEK İbrahim, "Hangisini Seçerdiniz: Er Samır mı, Orpheus mu?", *Milli Folklor*, (2002) Yıl 24, S.93. s.79-87.

KAHRAMAN Hasan Bülent, "Gelenek, Postmodernizm Bazı Yeni Kavramlar", *Varlık,* (Mayıs 1993) S.1028, s.362-372.

KORKMAZ Ramazan, "Kara Kitap'taki Simgesel Dönüş İmgelerinin Postmodernist Açıdan Yorumu", *Türk Yurdu*, (2000) Türk Romanı Özel Sayısı, s.153-154.

ÖZDEMİR SAĞKAN Nurdane ve ARAS Esme, "Nazlı Eray: En İyi Romanlarımı Kendimi Kontrol Edemediğim Zaman Yazarım", *Dünya Öyküsü*, (Nisan Mayıs 2016), S.14, s.78.

ÖZTOP Erdem, "Nazlı Eray: Sis Kelebekleri Bir Kara Komedi", *Hürriyet Gösteri*, (İstanbul Haziran 2003), S.249, s.18.

SAFA Peyami, "Devrimlerimiz ve Renaissance, Bir Anış, Atatürk'ten İki Hatıra", *Türk Dili*, Ankara (Kasım 1952). S.14, C.II.

ŞENEL Ayla, "Ölüm Limuzini Üzerine Einstein Kıvamında", *Lacivert,* (Mart Nisan 2017), S.74.

ÜNVER İsmail, "Mesnevi", *Türk Şiiri Özel Sayısı* II. Türk Dili C.III, S.415-416-417 (Temmuz, Ağustos, Eylül) 1986, s.430-563.

İnternet Kaynakları

https://arzukilic.wordpress.com/2016/01/27/ilginc-ve-fantastik-oykulerin-yaraticisi-nazli-eray/, Erişim Tarihi: 30.09. 2018.

https://eksisozluk.com/felice-bauer--499079, Erişim Tarihi: 15.02.2019.

https://en.wikipedia.org/wiki/La_Argentina_dancer, Erişim Tarihi: 12.12.2018.

http://en.wikipedia.org/wiki/Kazuo%20Ohno, Erişim Tarihi: 13.12. 2018.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Elyesa%20Bazna, Erişim Tarihi: 12.12.2018.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Eddie%20Fisher, Erişim Tarihi: 27.04.2019.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Hirohito, Erişim Tarihi: 12.12.2018.

http://tr.wikipedia.org/wiki/I.%20Darius, Erişim Tarihi: 27.04. 2019.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Jean-Paul%20Marat, Erişim Tarihi: 26. 04. 2019.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Mathilda%20May, Erişim Tarihi: 12.12.2018.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Nadejda%20Alliluyeva, Erişim Tarihi: 15.02.2019.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Rudolf%20Nureyev, Erişim Tarihi: 12.12.2018.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Silvia%20Pinal, Erişim Tarihi: 28.04. 2019.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Wolfgang_Amadeus_Mozart, Erişim Tarihi: 26.04. 2019.

https://www.aymavisi.org/Edebiyat/Mizah,%20Huzun,%20Gercek,%20Dussellik%20Karisip%20Bir%20Butun%20Olusturur%20-%20Nazli%20Eray.html, ErişimTarihi:1.10.2018.

https://www.bilgiustam.com/arthur-rimbaud-kimdir/, Erişim Tarihi: 13.12.2018.

https://www.biyografi.info/kisi/alfred-jarry, Erişim Tarihi: 13.12.2018.

https://www.biyografi.info/kisi/adalet-cimcoz, Erişim Tarihi:17.02.2019.

https://www.biyografi.info/kisi/marie-antoinette, Erişim Tarihi: 14.02.2019.

http://www.biyografim.net/milena-jesenska-kimdir, Erişim Tarihi: 15.02.2019.

https://www.biyografi.net.tr/luis-bunuel-kimdir/, Erişim Tarihi:28.04.2019.

http://www.filozof.net/Turkce/edebiyat/edebi-sahsiyetler-kisilikler-biyografileri/41708-nur-sabuncu-kimd, Erişim Tarihi: 17.02.2019.

http://www.filozof.net/Turkce/edebiyat/edebi-sahsiyetler-kisilikler-biyografileri/21153-antonin-artaud-kimdir-hayati-kitaplari-hakkinda-bilgi.html?showall=1, Erişim Tarihi: 13.12.2018.

http://www.filozof.net/Turkce/tarih/tarihi-kisilikler-sahsiyetler/43027-maximilien-robespierre-kimdir-hayat-doenemi-hakk-nda-bilgi.html?showall=1, Erişim Tarihi: 26.04.2019.

http://www.hurriyet.com.tr/kelebek/keyif/nazli-eray-ruyalari-belgeliyorum-40040803, Erişim Tarihi: 5.10.2018.

https://www.imdb.com/name/nm1528733/, Erişim Tarihi: 13.12.2018.

http://www.milliyet.com.tr/-metin-and-ile-evliyken-psikolojik-siddet-gordum-/pazar/haberdetay/06.02.2011/1348746/default.htm, Erişim Tarihi: 29.09.2018.

https://www.msxlabs.org/forum/siyaset-ww/10281-ernesto-che-guevara.html, Erişim Tarihi:26.04.2019.

http://www.nazlieray.net, Erişim Tarihi: 30.09.2018.

https://www.nkfu.com/eva-peron-kimdir/, Erişim Tarihi: 07.04 2019.

https://www.nkfu.com/georges-jacques-danton-kimdir/, Erişim Tarihi: 26.04.2019.

https://www.sinemalar.com/sanatci/26591/val-kilmer, Erişim Tarihi: 19.02.2019.

http://www.tayyareci.com/arsiv/nuribey.asp, Erişim Tarihi:27.04.2019.

http://www.turkishstudies.net/DergiTamDetay.aspx?ID=13357&Detay=Ozet, Erişim Tarihi:02.04.2019.

https://www.yeniasir.com.tr/sarmasik/2012/04/29/gurultunun-icinde-yazmayi-seviyorum, Erişim Tarihi: 1.10.2018.

https://www.wernerherzog.com, Erişim Tarihi:12.12.2018.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	Zekeriya Yıldırım
Doğum Yeri	Karabük/Safranbolu
Doğum Tarihi	23.06.1992

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Fakülte	Fen Edebiyat Fakültesi
Bölüm	Türk Dili ve Edebiyatı

YABANCI DİL BİLGİSİ

İngilizce	**YDS** (63.75) **Yök Dil** (71.25)

İLETİŞİM

Adres	Karabük/Safranbolu
E-mail	zkry_yildirim@hotmail.com